TARTALOM

I. A felügyelő és az éjszaka
II. Egy ember a múltból
III. Brazil dallam

I. A felügyelő és az éjszaka

Az asztalok mindig jelen vannak, és ezek az üres íróasztalok, az említett villanykörte sugárzó fényében, igazán lakályossá teszik a szobát. Olyan fura meghittség ez, amitől- az embernek kedve támad kutya módra hátraszegett fejjel hangosan felvonítani.
Sikerül elfojtanom magamban ezt az atavisztikus indulatkitörést, és csak a kalapomat lököm feljebb, ami az én külön nyelvemen azt jelenti: Fel a fejjel, barátom, barátságosabb arcot kérek!
Így is van, megpróbálok vidámabb képet vágni, sőt halkan fütyörészni kezdek. Egyre az örök melódiát, az én dalomat fütyülöm, amely nem twist, nem is rock and roll, hanem egy réges-régi, még a ballonkabátomnál is ósdibb tangó.
Fütyörészgetek, és két ujjamat a dallam régimódi taktusára mozgatom az asztalon, és ujjaim észrevétlenül emberfigurákká válnak ő meg én -, két parányi ember kering az asztalon, amely már nem is asztal, hanem táncparkett abban a kerthelyiségben, ahol ez a történet elkezdődött..
Táncparkett... Már maga a szó is kellőképpen árulkodik az eset komolyságáról. Táncparkett, ahol olyan merev vagyok, mint a hullák, amelyekkel foglalkozom. A tengerparton történt ... Ahogy Pállal és Virginiával, éppen csak hogy vállalati beutaltak között. Az étterem hangszórójából egyre ugyanaz a melódia áradt. Bizonyára ez volt az egyetlen lemez, amely még nem kopott el teljesen a használattól. Ugyanezt a dalt harsogta a hangszóró azon az estén is, amelyen összeismerkedtünk - ő meg én. A

többiek kihasználták az alkalmat, és táncolni mentek. Kettesben maradtunk az asztalnál. Szerencsétlen dolog, de én, aki annyi kihallgatást folytattam le, egyetlen épkézláb kérdést se tudtam kibökni. Az is igaz, hogy ebben sem segített nagyon. Csak miután megtudta, hogy mivel foglalkozom, jegyezte meg félhangosan: Szörnyű lehet, ha az ember az életet mindig csak az árnyékos oldaláról látja. Eddig a pillanatig eszembe sem jutott, hogy én az élet árnyékos oldalát látom. De ő tanárnő, és nyilván jobban ért az ilyesmihez. A hangszóró hirtelen elnémult, majd újból rákezdett ugyanarra a dalra.
- Nincs kedve táncolni? - kérdezte.
- Lenne kedvem, de nem tudok - feleltem.
- Nem tesz semmit, próbáljuk meg.
És odalent, a sötétben zúgott a tenger ...
Ebben a pillanatban végre megcsörren a telefon, és én anélkül hogy felriadnék az álmodozásból, felemelem a kagylót, és gépiesen .motyogom:
- Készen van? Azonnal megyek.
Azután újból a szemembe húzom a kalapomat. Az én külön nyelvemen ennek a mozdulatnak a legkülönfélébb értelme lehet, most
például a következő: Munkára fel, elég volt az ábrándozásból! Teljes menetsebességgel lerántom a fogasról a ballonomat,, és belebújok, s közben rohanok le a lépcsőn, de a tangó továbbra is ott búg a fülemben, ugyanúgy, mint akkor a kerthelyiség táncparkettjén, és a történet is egyre ott motoszkál a fejemben, s amit csinálok, azt teljesén gépiesen teszem, a szokás hatalma folytán. Egyszóval ez a dallam megakadályoz abban, hogy úgy cselekedjem, mint egy tudatosan ténykedő nyomozótiszt, hanem valamiféle automatává varázsol,, amely bólint az udvaron összegyűlt kollégáinak, beül a begyújtott motorral várakozó kocsi hátsó

ülésére, kinyújtózik, már amennyire a szűk hely lehetővé teszi az ilyesfajta fényűzést, és szemébe húzza a kalapját, hogy kirekessze mindazokat a jól ismert és nem éppen kellemetes dolgokat, amelyekkel a munkanap elkezdődik, és azért, hogy még néhány percig lelki szemei előtt láthassa azt az emberpárt az éjszakai táncparketten.
Felbőg a motor az egyes fokozatban, azután nekilódul. Behunyom a szemem, és széles karimájú kalapom árnyékában több tudatosságra serkentem magam, de továbbra is félig elnyúlva ülök, mert magam körül csukott szemmel is jól ismerek mindent: a gépkocsivezető meg a laboratóriumból jött hadnagy hátát, a fényszóró sárga fénynyalábját, amely épp hogy átfúrja a ködöt, na meg a házak homlokzatának szürke körvonalait, amelyek elmosódva rajzolódnak ki a párás virradatban.
A kocsi egy ideig döcög, azután megáll. Látatlanul is tudom, hogy a törvényszéki orvosszakértő háza előtt álltunk meg. Látatlanul is tudom, hogy ő az, és. senki más, aki ebben a pillanatban kinyitja a kocsiajtót, és nagy nyögések közepette elhelyezkedik mellettem az ülésen.
- Szép időnk van, ugye?
Minden jel arra mutat, hogy a kérdés nekem szól. Kalapomat kényelmesen visszatolom megszokott helyére, és unottan végigmérem a halottszemlék virtuóz művészét.
- A te szakmádhoz igazán felesleges a napsugár meg az ibolyaillat - jegyzem meg, amikor a kocsi újból nekiindul.
- Nem értek veled egyet, édes fiam. Napsugárra és ibolyára mindenkinek szüksége van.
Na meg természetesen bőséges reggelire. Jól bereggeliztem. Munkába menet mindig jóllakom. Különösképpen ilyen fránya időben.

A reggeli hasznosságáról szóló elmélkedés nem újdonság, számomra. Szórakozottan hallgatom, és ugyanolyan szórakozottan veszem elő a cigarettásdobozt a zsebemből. Végzetes hiba, mert máris hallom a jól ismert mondatot.
- Kínálj meg, légy szíves!
- De hiszen te leszoktál a dohányzásról.
- Le bizony - adja értésemre a boncolás Paganinije, miközben szemérmetlenül matat a dobozban, hogy minél puhább cigarettát válaszszon ki magának.
Beletörődve felsóhajtok, és odaadom a gyufát, hogy rágyújthasson.
- Igazán érdekes: valahányszor veled dolgozom, mindig éppen leszoksz a dohányzásróL
Kár, hogy ez az elhatározásod nekem egy kicsit sokba kerül.
Paganini élvezettel szívja le a füstöt, és jóságosan javasolja:
- Szokj le te is!
- Köszönöm. Anélkül is rengeteg dologról kell lemondani. Így például valamikor az orvosi pályáról kellett lemondanom...
- Ezt már hallottam - dünnyögi az orvos -, de azért csak ismételgesd nyugodtan.
- A folytatást még úgyse hallottad.
- Miszerint?
- Sokáig kínzott, hogy a nincstelenség megakadályozott abban, hogy orvos legyek ... Bizony, sokáig gyötrődtem...
Itt szándékosan félbehagyom a mondatot, amíg meg nem hallom a kérdését:
- No és azután?
- Azután, semmi - válaszolom. - Találkoztam veled, és rájöttem, hogy semmit sem veszítettem.
- Számítottam rá, hogy valami ilyesmi lesz a csattanó ... - jegyezte meg a törvényszéki orvos a bosszúság leghalványabb jele nélkül.

Éppen ez bosszant leginkább ebben az emberben, hogy sohasem sikerül megharagítanom.
Szólítottam már a hullametszők Paganinijének, öregem-nek nevezem, noha csak nyolc évvel idősebb nálam, azután érdemes sírásól nak titulálom, de semmi sem képes mi rendíteni felhőtlen nyugalmát.
- Tulajdonképpen, apókám - mondom békítőleg --, kiérdemelsz némi tiszteletet, gaz, hogy csak hulláknál tartasz vizitet, de legalább te magad nem gyártod őket, amint azt néhány kollégád teszi...
Még néhány ehhez hasonló dicsérettel szeretném illetni, azonban a kocsi épp ebben a pillanatban megáll, és a sofőr hátrafordul:
- őrnagy elvtárs, ez a 27-es szám.
Kinézek az ablakon, és a homályban rozsdamarta, öntöttvas virágokkal és. egyéb ósdi cirkalmakkal díszített vaskerítést fedezek fel.
- Hajts be - mondom. - Nincs szükség rá, hogy szabadtéri színjátékot rendezzünk.
A kocsi nehézkesen döcög a fasorban. Jobbról magas fák csupasz, vizes ágai, balról pedig egy hajdan fényűző villa fekete körvonalai bontakoznak ki. Bánatos, szürkés ablakok. Vedlett vakolat. Nyirkosság és mélabú. A magas lakbérről nem is szólva. Agyamban, szokás szerint, rögzítem a környezet sajátosságait. Az ablakok elhelyezkedése. Földszint. Télikert, amely az egyik szobába vezet. Kissé odébb a bejárat.
Kiszállunk, felmegyünk néhány lépcsőfokon, és egy nagy, sötét hallba jutunk. Ez is ama hagyományos helyiségek egyike, amelyek a múltban a jólétet jelképezték, de ma már főleg arra szolgálnak, hogy az ember elbotoljék a félhomályban szanaszét szórt bútorokban.

Ezúttal, szerencsére, a hall üres, nem számítva az ügyeletes rendőrt, akit a sötétben.az egyik szobaajtó előtt fedezek fel. Szakmai érzékem azt súgja, hogy erre kell venni az irányzékot. Mellesleg, most már abban a szobában vagyunk, amelyet ezentúl a tett színhelye elnevezéssel fogok illetni. A tett színhelye elég tágas, bár ez első pillanatra nem derül ki, mivel
a teret teljesen felesleges bútordarabok tömege foglalja el: két ruhásszekrény, az egyiken óriási tükör, a másik tükör nélkül, márványlapos pohárszék, asztalkák, amelyekre aligha helyezhető valami, hiszen üresen is alig sikerül megtartaniuk az egyensúlyt, gigantikus japán vázahamisítvány, fésülködőasztal, időtől megvakult kerek tükörrel, karosszékek és zsámolyok, két fikusz a télikert ajtaja mellett, és még egy csomó más holmi, amelyek felsorolásától tartózkodom, nehogy a naturalizmus vádja érjen.
A családi bútordaraboknak ebből a tömegéből kiválik néhány tárgy, amely jelen történetben némi szerepre tarthat igényt. Egy súlyos, politúrozott asztal. Rajta egy doboz bonbon, fél üveg konyak, két pohár konyakmaradékkal: az egyik majdnem érintetlen, a másik pedig csaknem üres. Az asztal mellett két szék. A szoba
túlsó végében ormótlan kétszemélyes ágy. Az ágy fölött egy tekintélyes férfi bekeretezett fényképe. Az ágyon kiterítve pedig a kép eredetije.
Észreveszem, hogy a férfi elég kényelmetlen helyzetben fekszik. Az arckifejezése sem tetszik nekem, nyoma sincs rajta a fénykép magabiztos mosolyának. Habár, mellesleg, az a
fotós vigyor sem vívta ki a tetszésemet. Van benne valami kihívó szemtelenség. Aztán ha ezt a mosolyt hozzáadjuk a környezet további

tényezőihez, arra a következtetésre juthatunk, hogy a ház ura a múltban nagyjából elégedett lehetett a sorsával.
A helyszínt szemlélem, de azért arról sem feledkezem meg, hogy fél szemmel barátom, a törvényszéki orvosszakértő manővereire ügyeljek. Ez az elővigyázatosság korántsem feleslees, mert
amikor ez a boncművész a tetem fölé hajol, azzal a szilárd eltökéltséggel, hogy megállapítsa a diagnózist, éppen jókor kiállók fel:
- Dokikám, csak semmit a kéznek . .
- Értem én a dolgomat, fiacskám - dörmögi a hullametsző, és visszarántja a kezét.
- Nem is kételkedtem , benne ... Legutóbb is annyi ujjlenyomatot hagytál a gyilkos késén, hogy ha le akartam volna rövidíteni a nyomozást, nyugodtan letartóztathattalak volna.
Hátam mögött villan egyet a fényképezőgép vakuja, azután másodszor, harmadszor is. A hadnagy tudja a dolgát, akárcsak a többiek. A helyszíni szemle elkezdődött. Elkezdődött egy új nyomozás. Elkezdtünk egy új munkanapot. Hajdanán a zseniális mesterdetektívek sasszemük egyetlen villanásával mindent kiderítettek, a gyilkos
becenevét is beleértve. Nekünk
meg az rendeltetett, hogy csigalassúsággal haladjunk előre. Totálképek. Részletfelvételek. Tárgyfelvételek: És körmölés. Statikus szemle. Dinamikus szemle. És újfent körmölés. Ujjlenyomatok. És körmölés. Amíg egy családi fénykép- és
dokumentumalbum nem kerekedik ki belőle, amelyből csak a legfontosabb hiányzik: gyilkosság vagy öngyilkosság történt?
- Gyilkosság vagy öngyilkosság? - ismétlem ezúttal fennhangon.

- Erre neked kell megadnod a választ
mormolja a törvényszéki orvos.
- Mikor állt be a halál? - kérdem, és közben az
éjjeliszekrényen álló ébresztőórára pillantok.
A detektívregények óráival ellentétben, amelyek
mindig a végzetes pillanatban állnak meg,
az ébresztőóra éles bádoghangon ketyeg.
- Hogy mikor állt be a halál? - az orvos
megvakarja feje búbját, és azt mondja: -
Éjféltájban.
- A halál oka?
- Keserűmandula-illatot érzek - jegyzi
Weg Paganini.
- Ez a gyermekkoromat juttatja eszembe
rnondom.
- Énnekem meg a ciánkálit - vonja a vállát az
onos.
k- Van még mondanivalód?
4- A többit majd később. Mellesleg, tekintheted
öngyilkosságnak. Ha persze menet közben-,
előkerül
a gyilkos, és vallomást tesz, legfeljebb
kijavítjuk a jegyzőkönyvet... De a
fordítottjából is kiindulhatunk: keresd a
gyilkost, s ha nem találod, akkor
öngyilkosságnak
tekintjük.
Barátom hirtelen félbeszakítja orvosi tanácsait,
nyilván valami frissen támadt ötlettől
hajtva az asztalhoz lép, és a majdnem teljesen
üres pohár után nyúl.
- Doktor úr, kérem szépen - nyög fel a
hadnagy.
Az orvos elkapja a kezét, azután előrehajol,
és elővigyázatosan megszagolja a poharat.
- Ahogy gondoltam. Keserűmandula- és
konyakillat.
- Milyen konyak? Pliszka vagy Extra?
- Kóstold meg - javasolja nyájasan -, te

jobban értesz a konyakokhoz.
Bosszúsan néz rám, nyilván le van sújtva amiatt, hogy mi továbbra is töprengünk ilyen nyilvánvaló helyzetben.
- Minden olyan világos, hogy csak a magadfajta-embergyűlölő tételezhet fel gyilkosságot- így igaz -
bólintok. - Különösen, ha
nem lenne itt a második pohár. De amikor ketten isznak, és a mulatozás után csak egyetlen hulla marad a színen, mégiscsak rákényszerül az ember, hogy ellenőrizze, ki az a másik, aki ilyen jól bírja a ciánkálit.
Ezekkela szavakkal hátat fordítok Paganininek, hogy nyugodtan szaglászhassa a poharakat, és kimegyek a hallba.
- Ki lakik még itt? - kérdezem a rendőrtől, aki kint áll a félhomályban.
- A balról nyíló szobában Dimov ügyvéd, a jobb oldalsóban pedig Baevék.
. - Más nem lakik itt?
- Dehogynem. Lent az alagsorban laknak még.
Látnom kell ezt az alagsort. Az alagsorok mindig gyanúsak. Titkos ajtók. Föld alatti bejáratok.
Ilyesmi minden regényben előfordul.
Lemegyek a lépcsőn, és egy frissen meszelt szűk folyosóra jutok, amely nagyjából úgy van megvilágítva, mint a dolgozószobám. A folyosóról három ajtó nyílik. Kopogtatok az elsőn.
Az ajtó hirtelen kitárul. Annyira hirtelen, hogy az a benyomásom, a háziasszony az ajtó mögött hallgatózott. Sebtében megmutatom szolgálati igazolványom.
- Ó, felügyelő elvtárs, parancsoljon. Katja vagyok, Katja a nevem, bizonyára említették már önnek. Sőt fel is akartam menni, hogy a

rendelkezésére álljak, de utasítottak, hogy
várjak itt.
Belépek a szobába, szemügyre veszem a
berendezést. Itt is ugyanaz a zsúfoltság, mint az
elhunytnál, azzal a különbséggel, hogy a
bútorok egy fokkal hitványabbak, és a falon
fénykép helyett
egy kopott szőnyeg lóg. A faliszőnyegre
méltóságteljes oroszlánt hímeztek hatalmas
zöldpaprikák
közé, amelyek nyilván az
őserdő buja növényzetet vannak hivatva
ábrázolni. Amíg e nemes állat képét szemlélem,
hátam
mögött a káráló hang egy pillanatra sem
szünetel: - ... Micsoda szörnyűség, ugye, bár a
megboldogult sem volt ma .született bárány, no
de
azért mégis, ilyen hirtelen, ugye ... Szeretném
, látni, milyen szemeket mereszt majd Mara, a
barátnőm, a szomszédasszony. Hej,- de sokszor
hajtogatta: Hát ez az ember sohasem
fog.megöregedni.. . Mindnyájan, öregszünk, ki
hamarébb, ki
meg később, Marinovnak azonban, az
isten nyugosztalja, folyton a lányokon járt az
esze, állandóan virgonckodott és . . .
- Várjon csak, lassabban - állítom le hirtelen
megfordulva. - Sorban menjünk. Először,
másodszor és
harmadszor . ..
Az asszony egy pillanatig megszeppenve bámul
rám, tátva marad a szája, tágra nyílik a
szeme. Nyilván először hallja életében, hogy
így is lehet beszélni: tervszerűen, egyes, kettes,
hármas ponttal. Aztán meghátrál:
- Ahogy parancsolja, felügyelő elvtárs.
Ahogy a leghelyesebb lesz. Én Marának is
szoktam mondani. ..

És újrakezdi.
- Várjon csak - kiáltok rá, hogy félbeszakítsam ezt a szóáradatot. - Először is, mióta ismeri Marinovot?
- Hogy mióta ismerem? Hát emlékszem is én arra? Harminc éve, vagy tán több . .. Még kislány koromtól, amikor idekerültem ebbe a házba, de akkor nem volt ilyen elhagyatott, mint amilyennek most látszik, hanem főúri ház volt. Plüsskanapékkal, süppedő szőnyegekkel, stukkős mennyezettel, és a parkett úgy ragyogott, akár enni is lehetett volna rajta, hiszen itt
mindent mi takarítottunk Marával, a barátnőmmel ...
- Marinov mivel foglalkozott?
- Bizony jó foglalkozása volt, meg a nagyságos asszonnyal is, isten nyugosztalja, szép hozományt kapott...
-- Mivel foglalkozott? - ismétlem türelmesen.
- Detektív volt. Afféle magánnyomozó, akiket egy időben azért béreltek fel, hogy kiderítsék: ki kivel hűtlenkedik, meg ilyesmik, csakhogy a munkát olyan kulik végezték, mint például Dimov elvtárs, Marinov úr pedig a dolgozószobájában trónolt, és csak parancsokat osztogatott: te ide mész, te meg ezt csinálod ... Bennünket is jól kifacsart, ha hat kezem lett volna, az sem lett volna elég, mennyiszer mondtam Marának, akiről, úgy hiszem, beszéltem már önnek ..
Tehát először, másodszor, harmadszor? Mire egyet mondhatna az ember, ez a nő már a százegyediknél tart. Dől belőle a szó, a környék élő
krónikája, hatalmas száját úgy tátogatja, mint a szárazra vetett hal, és töviről hegyire elmagyarázza, hogyan is volt valamikor, és mi történt azután,

és hogy az államosítások idején,
hogy ne költöztessenek be a házba idegeneket,
Marinov magához vette egykori ügynökét,
Dimovot, meg régi könyvelőjét, Baevet, és hogy
milyen szerep jutott ebben az egész históriában
a két elválaszthatatlan barátnőnek, Katjának és
Marának.
Csak úgy ömlik belőle a szó, és még csak
rá se hederít arra, hogy engem néhány pontosán
körülhatárolt kérdés érdekel: ki, kit, hogyan,
mikor
és miért, mert. az összes válasz közül jelenleg
csak az az egyetlen adott, amelyik
az ágyon fekszik kiterítve.
- Miből élt Marinov? - sikerül megkérdeznem
egy lélegzetvételnyi szünetben.
- Hát a fivére rendszeresen küldte neki a
dollárt külföldről, nem kellett őt sajnálni, meg
csak a legutóbbi időben is a villájáért, amelyet
eladott, több mint tízezret kapott, és biztosan
még hozzá sem nyúlt, mert...
- Várjon - emelem fel a kezem. - És maga
szerint miért lett öngyilkos?
1 - Miért?
Katja arca titokzatos kifejezést ölt. Bizalmasan
hozzám hajol, és olyan hangos suttogással,
amelyet a város másik végében is hallani lehet,
a fülembe sipítja:
- Ha engem kérdez, ez nem öngyilkosság,
hanem gyilkosság ...
Hálától eltelve én is odahajolok hozzá, és
ugyanolyan bizalmas suttogással kérdezem
- ön követte el?
Katja hátrahőköl, mint akit leforráztak.
- Én-e?...
- Hát ki?
- Baev, ki más lehetett volna? Az egész
környék tudja, hogy Baev neje néhány külföldi
rongyért meg egyéb holmiért összeszűrte a

levet Marinovval, és ezért a két férfi ki nem állhatta egymást, és . .. Az élőbb gondoltam, hogy megmondom önnek, de hát kihagy az agyam: ma reggel Baev, úgy látszik, valamit keresett Marinov szobájában.
- Mi az, hogy úgy látszik?
- Hiszen tudja már, ugye, hogy a holttestet mi ketten találtuk meg a díjbeszedőnővel.
A díjbeszedő mindig reggel hétkor jön, és Marinov nálam szokta hagyni a pénzt, hogy ne ébresszék fel. De ezúttal elfelejtette ideadni, és ezért felmentünk a nővel, kopogtattunk, de mivel senki, sem jelentkezett, lenyomtuk a kilincset. Az
ajtó nyitva volt. Felgyújtottuk a lámpát, és én akkor a télikert üvegfalán keresztül
megláttam Baevet hátulról, éppen akkor osont kifelé, megesküdnék rá, hogy Baev volt, jól láttam a lámpa fényében a kockás felöltőjét, bár igyekezett eltűnni.
- Tehát Baev, és senki más.
- Baev. Biztos vagyok benne, hogy ő az.
Bár ha engem kérdez, akár Dimov is lehetne.
- Dimov?
- Igen, bizony, Dimov. Marinov és Dimov. egyáltalán nem szenvedhették egymást, bár olykor dominóztak, de ilyenkor is csak veszekedtek, Marinov azt képzelte, hogy parancsolgathat
Dimovnak, mintha Dimov még mindig a szolgája lenne, nem pedig egy jólmenő ügyvéd ...
- Tegnap este is dominóztak?
Az asszony hallgat. Arca ravaszkás, óvatos kifejezést ölt.
- Nem vettem észre.
- A maga szobája pontosan Marinové alatt van. Nem hallatszik le, hogy mi zajlik odafenn?
- Csak azt hallom, ha nagyon zajonganak.

- És tegnap éjjel mit hallott?
- Semmit.
- Hangokat, lépéseket sem?
- Semmit sem hallottam, elalvás előtt egyáltalán semmit. Én, tudja, korán fekszem.
-- Ki lakik még itt lenn?
. - Hát egy sereg ember... Itt ni, a függöny mögött alszik Zsana, az unokahúgom. Amott, abban a két kis lyukban lakik Szlavov mérnök meg Kolev doktor, rendes fiúk.
- Egy pillanat - emelem fel ismét a kezem. - Hol van az unokahúga? Lehet, hogy ő hallott valamit.
- A, ő semmit sem hallhatott, ezt garantálom, mivel tegnap éjjel nem is volt itthon. A barátnőjénél aludt. Szlavov és Kolev meg már elmentek hazulról. Ilyenkor mindenki dolgozik. Legfeljebb Baevné lehet otthon. Az efféléknek nincs más dolguk, csak manikűröztetnek meg egymásnak ugrasztják az embereket.
Na, rendben van, mondom magamban. Akkor kezdjük Baevnéval, a végzet asszonyával, aki összeugrasztja az emberekei
Megkönnyebbülve hagyom ott a szóáradatot, amely tovább zuborog a hátam mögött. Megszámlálom a lépcsőfokokat visszafelé, s újból a félhomályos hallban vagyok. Kopogtatok az első ajtón.
A kopogtatás, mellesleg, egyik leggyakoribb, noha korántsem legkedveltebb foglalatosságom. Ami az ajtókat illeti, annyi helyen ácsorogtam már, hogy a főváros postásai együttesen sem kelhetnének velem versenyre. Néhány kollégámnak az a véleménye, hogy kissé túlzásbar viszem a dolgot, mert gyakorlati szempontból nézve a kérdést, ha az ember beidézi a feleket

a hivatali szobájába, semmivel sem ér el kevesebbet, mint ha a nyakukra jár, akár egy díjbeszedő. Én
azonban ebben a kérdésben ragaszkodom az álláspontomhoz, annak ellenére,
hogy ez súlyos következményekkel jár személyes költségvetésemet illetően, és különösen
terheli a lábbelik vétele és javítása rovatot.
Mert akárki legyen is az, az irodámban egy szál magában, arckifejezésével és szavaival kevesebbet árul el, mint megszokott környezetében.
Ezenkívül pedig mi hasznom van nekem, abból, ha rabolom a mások idejét, amikor engem épp azért fizetnek, hogy a saját időmet fecséreljem.
Egyébként, elég a mellébeszélésből,
mert még azt hihetik, hogy én is olyan író vagyok, aki csak azért ír hosszan, hogy több pénzt kapjon.
Szóval, alighanem említettem volt, hogy kopogtattam Baevék ajtaján. Az ajtó nyomban kinyílt. Ebben a házban, lám, minden lakó ügyeletet tart az ajtó mögött. Előttem áll Dóra Baeva, a végzet asszonya. Tényleg elég szemrevaló nő, főleg, ha leszámítjuk a, fölösleges festéket. A
rúzs meg a szénceruza hagyján, ez még elmegy. No de a kék szemhéj... Miért- nem inkább az orrát festi zöldre?
- Az elvtárs a rendőrségtől jött, nemde? csicsergi Baevné, és ezzel megkímél attól a fáradságtól, hogy az igazolványomat keresgéljem. -
Éppen önt vártam. Itt ülök, amint látja, és várom, hogy feloldja a házi őrizetet.
A végzet asszonya valóban utcai ruhát öltött. Szép sötétszürke kosztümjén a gombok antik

érmék utánzatai. Elegáns külső és Chanel-illat. vagy valami más, de mindenképpen külföldi parfüm.
- Szó sincs házi őrizetről - mondom nagylelkűen. - Puszta formalitás az egész. És teljesen a maga
érdekében: most tíz percet elveszít, hogy ne vesztegessen el két órát holnap a rendőrségen.
Dóra értékeli nagylelkűségemét, és bájosan elmosolyodik:
- Nagyon kedves. Fáradjon be.
Pontosan ezt teszem. A szoba nem túlzottan nagy, a berendezés pedig olyan ízlésre vall, amely enyhén szólva primitív. Fehér és piros furnérból készült, fél szobát elfoglaló gigantikus szekrény. Műselyem terítők és terítőcskék a szivárvány minden színében, még olyan.színárnyalatokban is, amelyek a mi légköri viszonyaink
között ismeretlenek. Az asztalon bambusznád keretben egy fénykép. A fénykép idős, jól táplált, puffadt képű férfit ábrázol. Ügy fest, mintha léggömböt készülne felfújni.
- Az édesapja? - kérdezem szórakozottan a képre mutatva. - Hasonlítanak egymásra.
- Nem, a férjem - mormolja zavartan Dóra.
- Ó, ezek a nagy korkülönbséggel kötött házasságok. Mellesleg, ha nem titok, miért ment hozzá? Hogy az öné legyen ez a szekrényóriás, vagy a szófiai lakhatásért?
- Ez igazán nem volt szép öntől - a fialalasszony bosszúsan beharapja a száját. - Nagyon hiszékeny
voltam. Mindig csalódtam.
- Hogyhogy mindig? Talán Baevban is csalódott?
Egy pillanatig hallgat, azután újból elmosolyodik:

- Megengedi, hogy rágyújtsak?
- Éppen ezt akartam öntől kérni ...
jegyzem meg gálánsán, és készséggel veszem elő a dobozt. Micsoda különbség: egy szép hölgyet megkínálni, vagy pedig megengedni a doktornak, hogy kiválogassa a legpuhább cigarettát.
Dóra divatlapba illő pózban tartja a cigarettát, bíbor ajkai közül füstfellegeket ereget, és közben merészen keresztbe teszi a lábát.
- Honnan jött rá a szófiai letelepedési engedélyre?
- Sima feltételezés - válaszolom szerényen, és illedelmesen szemügyre veszem a kivillanó térdeket.
- Maga veszedelmes ember.
- Olyan hangsúllyal mondja, mintha maga lenne az - mondom mosolyogva, miközben jelentőségteljesen szemlélem a combjait.
De térjünk a tárgyra. Milyen volt a viszony a férje és Marinov között?
- Nem valami ragyogó. De rossznak sem mondhatnám.
- Néhány tanú más véleményen van.
- Az emberek mindig túloznak. Különösen az a szószátyár Katja.
- És mi volt az oka annak - maga szerint -, hogy a viszonyuk nem volt egészen ... jó?
- Nem tudnám megmondani. Valamilyen régi nézeteltérés. Nagyon régóta ismerik egymást.
- A férje valamikor Marinovnál dolgozott, ugye?
- Ügy rémlik, hogy igen.
- És az nem rémlik, hogy Marinov némi rokonszenvet táplált maga iránt?
- Kevés olyan nő akadt, aki iránt Marinov nem tanúsított érdeklődést - mosolyog leereszkedően Baeva. - Néha velem is flörtölt ...

Ez persze nem
érintette valami kellemesen a férjemet, azonban
ilyen csekélységek, maga is megértheti, nem
szülnek
ellenszenvet ...
- Ellenszenvet említett...
- Nem fejeztem ki magamat pontosan, noha
ez a szerencsétlenség nem érint engem
személyesen, de az embert, tudja, mégis
felkavarja
az ilyesmi.
- Megértem. Menjen el hazulról, szellőztesse ki
a fejét, azután ha összeszedte gondolatait,
ismét elbeszélgetünk.
- Szíves örömest - egyezik bele fáradt
mosollyal. - Bár nem látom, hogy mi mást
közölhetnék még
önnel.
- Jelen pillanatban még én sem látom, de
nem tudhatom előre ... - mondom búcsút intve,
és kifelé indulok. Az ajtóban hirtelen
hátrafordulok.
- Nem emlékszik arra, hogy éjjel hánykor
jött haza a férje?
- Nem tudom pontosan megmondani...
válaszolja Dóra kissé megszeppenve. -
Mindenesetre elég későn. :
- Mit ért azon, hogy elég későn?
- Három vagy négy óra tájban.
- Gyakorta kimarad?
- Előfordul.
- Ital vagy kártya? Vagy a harmadik?
- Nem tudom. Sohasem faggatom. Ezen a
téren kölcsönösen megegyeztünk.
- És ő is betartja a játékszabályokat?
- Nem értem a célzást - mormolja a végzet
asszonya, de dühös arckifejezése elárulja,
hogy kitűnően megértette.
Békén hagyom, hadd nyerje vissza lelki

egyensúlyát. A félhomályos hall üres. Az ügyeletes rendőr elment, a helyszínelés is befejeződött, a
tetemet elvitték, a ház élete visszatérhet a rendes kerékvágásba. Tehát nincs itt
több dolgom.
Künn az utcán, amint azt várni is lehetett, még mindig esik. Szinte az orrom hegyéig húzom a kalapomat, és így felvértezve surranok be a ködbe. Szép kis idő - ahogy a doktor mondaná. Ilyenkor csak az a kellemetlen, hogy nem tudhatja az ember, még hajnalodik, vagy már alkonyodik. De hát ezért találták fel az órát. Kíváncsi lennék, vajon meddig fog még járni Marinov órája. Amennyire alkalmam volt megfigyelni, az öngyilkosoknak nem szokásuk felhúzni az
ébresztőórát, mielőtt felhörpintik a ciánkálijukat. Végül is, a- tárgyak, akár órák azok, akár egyebek, tanúvallomásaikban tisztességesebbek egynémely embernél. Elnézést,
Baeva elvtársnő, nem akartam megsérteni. Elhallgatta, amit elhallgathatott. A férje is ugyanezt fogja tenni, addig, amíg bírja erővel. A többiek is a maguk módján követik a példáját. Az egészben az a bökkenő, hogy általában minden ember valami mást titkol el. Ami ellenkezőjére fordítva azt jelenti, hogy mindenki mást fed
fel. Nem tudom, értik-e, mire gondolok. Rovom az utat, és annyira belefeledkezem az efféle gondolatokba, hogy szinte észre sem veszem a környező tájat. Ez megkíméli önöket szülővárosom utcáinak és olyan
sajátosságainak, mint szín, szag és hőmérséklet, továbbá a
járókelők nemének, korának és járásának aprólékos leírásától. Egyszóval, lám, ingyen és

bérmentve megérkeztünk végcélunkhoz - a kereskedőház udvarlabirintusához.
Miért hívják ezt az épületet a kereskedők és nem az ügyvédek házának, amikor kezdettől fogva mindig ügyvédi irodákkal volt tele - ez olyan titok, amelyet még a bűnügyi rendőrség sem deríthet ki. Bárhogyan is legyen, akár kereskedelmi, akár igazságügyi okból, a ház szörnyen
visszataszító. Az unalmas sárga festék, amellyel minden évben befestik, nem képes elfedni az idő vasfogának nyomait. A frissen festett
falakon újra meg újra átütnek az évtizedeken át rárakódott korom- és nedvességfoltok.
A szűk, vaksi ablakocskák mögül mintha még nem illant volna el az ocsmány perek, áporodott levegője. A földszinti helyiségek inkább odvakra, mint ügyvédi irodákra hasonlítanak. A keskeny
udvarok sötét kutakra emlékeztetnek, amelyeket bádogtetőként borít be az esős égbolt.
És mégis, ennek a háznak van egy pótolhatatlan előnye: a bejáratok előtt hosszú sorban zománcozott névtáblák függenek. Ezeken a névtáblákon az ember könnyen megtalálhatja az ügyvédi munkaközösség általa keresett tagját, mindössze egy-két órányi szabad idővel kell rendelkeznie.
Elmerülök az ismeretlen vezetéknevek böngészésében, amíg megtalálom a szükségest. A
kérdéses, Dimov irodája nincs messze a főbejárattól. A helyiségben négy íróasztal és két személy.
Ötvenszázalékos esélyem van arra, hogy az egyikük Dimov.
- Dimov elvtárs?

Az ajtó mellett ülő férfi, aki épp a soron
következő hivatali műremek gépelésébe van
elmerülve,
kedvetlenül emeli fel a fejét:
- Mit óhajt?
Egy öregedő dandy, aki szemmel láthatólag
mindent megtesz annak érdekében, hogy
fiatalabbnak látsszon.
- Egy kis felvilágosításra van szükségem
felelem megnyerő mosollyal.
A mosoly eredménytelen marad.
- Pontosabban?
- Inkább négyszemközt - állhatatoskodom,
miközben futó pillantást vetek az odú
belsejében ülő másik . férfira.
Dimov elvtárs kedvetlenül ugyan, de végül is
rászánja magát, hogy kibújjon az íróasztal
mögül. Kimegyünk az udvarra.
- Nem tudom, hogy alkalmas-e itt?
jegyzem meg az átjáró felé bólintva, ahol szünet
nélkül járnak-kelnek az emberek.
- Miért ne? - ellenkezik Dimov mogorván.
- Ha jól értettem, némi felvilágosításról van
szó.
- Ahogy óhajtja. Az ön szomszédját, Marinovot,
ma reggel holtan találták.
- Micsoda?
Dimov a meglepetés felsőfokát mutatja be.
- Megmérgezték.
- Hogyhogy megmérgezték? Ki mérgezte
meg?
A meglepődés őszintének látszik, avagy
emberünknek már sikerült beleélnie magát a
szerepébe.
- A számból .vette ki a szót - mondom.
A válasz kivált némi hatást. Dimov egy
pillanatra zavarba jön. Azután arca visszanyeri
pimasz kifejezését.
- Eltévesztette a házszámot.

- ön Marinov alkalmazottja volt, később pedig a bizalmasa - térek át egyből a tényekre.
- Nem voltam az alkalmazottja. Rövid ideig napidíjasként dolgoztam nála, mivel, kedves elvtársam - és itt a hangja határozottan kioktatóvá válik -, a magamfajtának valamikor, ha diplomát akart szerezni, a tanulás mellett dolgoznia kellett a megélhetéséért. Igen, igen. A mama kedvenceitől eltérően, a magamfajtának dolgoznia is kellett.
- Örvendek, hogy munkásszármazású emberrel akad dolgom.
- Azonkívül semmiféle bizalmas viszony sem fűzött Marinovhoz, ha csak azt nem számítja bizalmas viszonynak, hogy hébe-hóba lejátszottam vele egy-egy parti dominót.
- Világos - biccentek -, úgy látszik, félrevezettek. Mégis, ha van némi benyomása, különösen az,
utóbbi időre vonatkozóan, az ügyérdekét szolgálná...
- Nincs semmilyen benyomásom - szakít félbe Dimov. - És egyáltalán nem tudom megérteni, miért hozzám fordult. Ha nem tévedek,
a mérgezés nem az ügyvédekre, hanem az orvosokra tartozik. Menjen Kolev doktorhoz. Kolev
kezelte Marinovot. Öt kérdezze ...
- Jó ötlet. Erre is sor kerülhet. Nem is tudom, miért, de én különösen önre számítottam.
- Hiába. Mondtam már, eltévesztette a házszámot.
- Hát, ebben az esetben ...
Leverten vállat vonok, Dimov már indulna, amikor nekiszegezem a kérdést:
- Vissza tudna emlékezni arra, hogy mit csinált tegnap éjjel?
Nyomban válaszol:

1- Tegnap éjjel nem voltam Szófiában.
-- Hanem hol?
- Jambolban.Hivatalos ügyben. Hajnalban
jöttem vissza az öt negyvenes vonattal.
- Nagyszerű - mondom. - Ez az utazás
épp jókor jött.
Dimov nyilván kész valami korántsem szívélyes
válaszra, és hogy megkíméljem a törvény
képviselőivel szemben tanúsított tiszteletlen
magatartás kezdetű cikkely kimerítésétől,
sarkon
fordulok, és újból belefúrom magamat a ködbe.
Ha színt kell vallanom, elmondhatom, hogy
elvben nincs semmi kifogásom az ügyvédek
ellen, de az imént kihallgatott egyén személy
szerint egyáltalán nem rokonszenves nekem.
De lám, micsoda öltönye van ... Legalább
megkérdezhettem volna a szabója címét. Egy
kis
fénylő pont lett volna ebben a homályos ügyr
ben.
A másik lakótárs - Kolev doktor. Miért is
ne, lássuk csak Kolevet. Bár ilyen esetekbén
mindenki mindig továbbdobja a labdát. Durván
fogalmazva, játszogatnak az emberrel. És
ráadásul még cáak fel sem fogják, hogy vannak
veszélyes játékok is. Innen is hall az ember
valamit,
onnan is, és a, labda elkezd nőni.,
akár a hógolyó, amikor görgetik. Nem tudpm,
értik-e, mire gondolok.
Az eső már csak szemerkél. De tapasztalatból
tudom, hogy éppen az effajta eső a
legalattomosabb.
Mintha megdermesztené a levegőt,
egészen átitatja, beleértve a benne tartózkodó
egyéneket is, és általában olyan elháríthatatlanul
konok, mintha övé lenne a jövő. Az ilyen
eső, amely első pillantásra épp csak szemerkél,

fél óra alatt úgy átnedvesít, hogy az ember több
kilóval gyarapodik, mintha egymás után
háromszor utalták volna be a boroveci
szanatóriumba.
Pontosan ez történt velem is, amíg a
rendelőintézetig értem. A rendelőintézetben
ugyan
meleg van, de újabb megpróbáltatás vár rám.
Az osztályon, amelyet fel kell keresnem, nem
a velem egynemueket gyógyítják. Szívélyes
mosollyal utat kell törnöm a várakozó
nőkközött, azután kivárnom, amíg a soros
nőbeteg kijön, és
besurranhatok a nőgyógyászhoz.
A fehér köpenyes férfi enyhén felhúzott
szemöldökkel mér végig, és csak miután az
igazolványomból megérti, hogy nem vizsgálatra
jöttem, nyeri vissza megszokott arckifejezését.
Ez -
az arckifejezés, mondhatom, korántsem
kedélyes, bár nem is olyan beképzelt, mint
az ügyvédé volt.
Miközben Kolev doktor a kezét mossa,
megfigyeléssel ütöm agyon az időt. Nem, ez
aligha Dimovtípusú
ember. Amaz egy álruhás
bonvivárt, és valószínűleg sötét alak. Ez viszont
szikár és morózus, lehet, hogy kissé
embergyűlölő,
de akkurátus, és a munkájának él.
Annyira akkurátus, hogy biztosan még legalább
két óra hosszat fogja súrolni a kezét a
csap alatt.
Ebben a pillanatban Kolev, mintha engem
akarna kiábrándítani, elveszi a csap alól a kezét,
fogja a törülközőt, és amíg megtörli, felém
pillant,
és enyhén elmosolyodik. Egy bágyadt mosoly,
és minden feltételezésem öszszeomlik. A sovány

arc
hirtelen jóságosnak,
megértőnek látszik, nem zordnak, hanem
egyszerűen kimerültnek. Azt mondhatják, hogy
a
mosolyok hazudhatnak. Valóban, de nem ezek
a keresetlen, öntudatlan mosolyok.
- Miért nem ül le? - kérdezi az orvos,
ahogy visszateszi a törülközőt az akasztóra.
- A nőgyógyászati vizsgálóasztalon kívül
nem látok semmiféle ülőalkalmatosságot...
A sovány arcon megint enyhe mosoly dereng.
- Miért kellene a vizsgálóasztalra ülnie?
Üljön az én karosszékembe ...
Nem utasítom vissza. Egyórányi esőben való
császkálás után a visszautasítás meghaladná
az erőmet. Elhelyezkedem a székben, és hogy
vonzóbban nézzek ki, feltolom a kalapomat a
fejem búbjára. Kolev az íróasztal sarkára ül,
cigarettát vesz elő, és megkínál.
- Vegyen az enyémből - mondom. - Az
ön kínálását megvesztegetésnek is lehetne
értelmezni.
- Ez esetben az öné meg kényszerítésnek
számíthat - vág vissza, ám kivesz egy cigarettát.
Ezzel az emberrel szót lehet érteni. Kár, hogy
általában azok, akikkel szót értek, a legkevésbé
tájékozottak a gyilkosságot illetően.
- Marinovról van szó - kezdem. - Holtan
találták.
Az orvos egy pillanatig mintha töprengene a
szavaimon. Azután föltárja a kártyáit.
- Már tudok róla.
- Kitől?
- Fontos az, hogy kitől? - kérdezi, de szavaiban
az érződik: Hát így viszonzod az én
őszinteségemet
- Talán fontos, de az is lehet, hogy nincs
jelentősége.

- Baevné közölte velem.
- De miért önnel? És miért éppen ő?
-- Mert a kezelőorvosa vagyok. És azért éppen ő, mivel nincs más páciensem a házban.
- Ezt úgy értsem, hogy Marinovot nem kezelte?
- Persze, hogy nem. Figyelembe véve szakorvosi képesítésemet...
- Egy orvos nemcsak saját szakterületén adhat tanácsokat.
- Na igen, ha olyan semmiségekre gondol, mint egy influenza vagy torokgyulladás, akkor Marinov néhanapján valóban megfordult nálam ... Az orvosi hivatással jár, hogy mindenkin segíteni
kell.
- Csodálatra méltó elv.
3-
Köpök az elvekre - förmed rám mogorván Kolev. - Köpök rá, ha ilyen Marinov-félékről van szó.
- Köp? És mi lesz a közegészségügyi rendszabályokkal? Köpködni tilos! Egy orvost emlékeztessek erre?
- Tehát ön szerint az elv értelmében Marinovon is segíteni kellett volna? - vonja fel szögletes szemöldökét Kolev, miközben a cigaretta végét rágja.
- Magától értetődik - válaszolom habozás nélkül.
- És azt tudja-e, milyen segítséget kért tőlem?
- Éppen ezt akarom hallani.
- Abortuszt... Ezt akarta tőlem. Abortuszokat a barátnőinek. Tehát, a köpködés 0108
de az abortuszok - nem. Ej, felügyelő elvtárs, hová jutnánk?
Kolev elmosolyodik, de ezúttal nem túl szívélyesen, azután elnyomja az átnedvesedett csikket a hamutartóban.
-: Tévedtem, elnézést kérek - mondom.

Na és Marinovnak volt valami komolyabb betérsége?
- Makkegészséges volt. Ha eltekintünk attól, hogy a velejéig romlott.
- Milyen értelemben volt romlott? Szoknyapecér vagy ilyesféle?
- Romlott volt a szó legteljesebb értelmében. Szoknyapecér ... Ez volt. a legkevesebb.
Ez az ember mindenkit megrontott maga körül. A szomszédaiból cselédeket csinált. Nem tudom, milyen eszközökkel érte el, de a cselédeivé tette őket. Baevet, Dimovot, még azt a
vén Katját is. Játszadozott Baevnéval, és ugyanakkor Zsanával, a diáklánnyal is kikezdett. Engem is megpróbált megvesztegetni 1..
Azután ne is említsük a valutaügyleteit, a kiskorúak megrontását és mit tudom én, mi mindent.
- Azt mondja, hogy kikezdett Baevnéval? Nem kívánok intim részletekbe bocsátkozni, de mivel ön nőgyógyász, lehet, hogy valamivel többet is tud a kérdésről.
Kolev ismételten elmosolyodik:
- A férfi és nő közötti viszonyt csupán élettani alapon tanulmányozom, a konkrét esetek nem érdekelnek. Nem vagyok kíváncsi természetű.
- Én sem, akárcsak ön. Ezért tökéletesen megértem. De ön nyilván mégiscsak sok mindent tud az elhunytról.
- Eleget tudok ahhoz, hogy véleményt alkossak a jelleméről. Azonban majdnem mindent elmondtam
önnek arról, amit anélkül
tudtam meg, hogy kérdezősködtem volna. Engem, láthatja, másért fizetnek. És odakint, ha észrevette, még elég sok beteg várakozik.

- Értem a célzását, és már itt sem vagyok, csupán befejezés helyett egy utolsó kérdést. Ezeknél a szavaknál még magasabbra tolom a kalapomat, és hogy egészen megnyerő legyen a külsőm, rágyújtok egy újabb cigarettára, kényelmesen hátradőlök a karosszékben, közben
gépiesen arra gondolok, hogy hő óhajom végül mégis valóra vált: íme, orvosi íróasztal mellett ülök.
Kolev már felkelt az íróasztal sarkáról, de türelemmel vár.
- Dóráról van szó. Nekem úgy tűnik, hogy olyan asszony, aki csak játszik másokkal, ön pedig azt állította, hogy Marinov játszottővele.
- Mondtam, igen. Azonban azt is mondtam, hogy semmivel sem tudok többet. Mindenesetre, az ön helyében nem ítélnék a látszat alapján.
- Ön az én helyemben, én meg az ön helyében . . . Egy csomó ostobaságot vinnénk végbe. Ezért talán
ahelyett, hogy felcserélnénk a helyeket, tanúsítsunk több őszinteséget. Egy kismadár azt csiripelte a fülembe, hogy Baevné önnek jóval többet árult el, mint amennyit velem közölt.
Kolev arca ismét elkomorodik, szinte gonosszá válik:
- Ide figyeljen, felügyelő úr. Mondtam, hogy köpök az elvekre, de ez nem jelenti azt, hogy mindegyikre, köpök. Ha Dóra, ahogy ön állítja, valóban megvallott nekem valamit, valami intim dolgot, akkor aljas gazember lennék, ha
kifecsegném. Annál is inkább, mivel tökéletesen biztos vagyok benne, hogy semmi köze sincs Marinov halálához. Dóra szerencsétlen teremtés, akin én megpróbáltam

segíteni -
ellenszolgáltatás nélkül, ezt feltétlenül
hangsúlyozni kívánom. És ha nem sikerült,
akkor ez azért van, mert Dóra valóban szeren
esetlen teremtés, akinek megzavarták a fejét a
körülmények.
- Az ön szavai is elég zavarosak. Vagy talán
egyszerűen az a baj, hogy nem állok az
ön szóhasználatának színvonalán ...
Kirobbanásra számítok. Nem is csalódom. Kór
lev égnek emeli csontos kezét, mintha magát
az istent hívná tanúságul, és az arcomba lihegi:
- Hogy lehet ennyire elvakult? Hogy vélheti
csábítónak az áldozatot? Egy naiv kislány, aki
elmenekült
kispolgári szüleitől, mert
nyomasztotta a gondolat, hogy egy életen át
szakácsnőjük, cselédjük legyen ... Szófiába jött
tanulni. Nem vették fel az egyetemre a rossz
bizonyítványa miatt. . . Elbódították annak a
szerelmes tökfejnek, Baevnak az ígéretei. .
és alig józanodott ki, máris befonta
hazugságaival a másik élvhajhász, és ő annyira
belegabalyodott,
hogy amikor ápolónői tanfolyamot
ajánlottam a számára, a tisztességes és biztos
állásnál többre becsülte Marinov hazug ígéreteit
. .
Ugyanebben a szellemben folytatja,! közben
mérgében szaggatottan liheg, és csontos kezével
úgy hadonászik, mintha az arcomba hajigálná a
mondattöredékeket. Amikor végre
abbahagyja, békítőleg mormolom:
- Jól van. Jól. Rendben van. A vizsgálatot
befejeztük. Felöltözhet.
És köszönés nélkül kilépek az ajtón, hogy
elkerüljem következő dühkitörését.
Az utcán szemerkél az eső. Ez arra késztet,
hogy villamosra üljek, bár gyűlölöm a

villamosokat. .Amikor gyalog megy az ember, a gondolkodás is megy, mint a karikacsapás, a zsúfolt villamosban meg a gondolatok is beszűkülnek, . veszítenek szárnyalásukból, kispolgári irányt
vesznek. Például arra gondolok,
hogy dél van, és ez még nem jelenti az ebédelést. Kolev doktor néhány kollégája ugyan azt
állítja, hogy a forró étel ártalmas a gyomornak, de én szeretném látni ezeket a kollégákat, milyen
fintort vágnának, ha elébük tálalnák a faggyúsra hűlt levest meg a jéghideg káposztás birkát, ami az
én rendszeres osztályrészem az evilági élvezetekből.
Leszállok áz Igazságügyi Palotánál, és ismét elmegyek a kereskedők háza előtt, ezúttal csak átvágok az udvaron,. és besurranok a takarékpénztárba, mielőtt még becsuknának. A terem,
eltekintve az ebédelni siető tisztviselőnőktől, üres. Engem egyetlen, de a lényegre, nyíló ablakócska érdekel, amely fölött a PÉNZTÁR felirat virít.
A márványpult mögött Baev ül. Termetes, esetlen, öregedő ember, a pofazacskója
meg olyan, mintha léggömböt akarna fújni. Az arckifejezése alapján az arc tulajdonosának egyedüli szórakozása a frissen felragasztott gyászjelentések olvasása lehet.
Illedelmesen megállok a pénztárablak előtt, ám az emberem úgy beletemetkezett a számláiba, hogy ügyet sem vet rám.
- A pénztár zárva van - mordul rám, amikor végre felemeli a fejét, és undorodva elhúzza a száját.
- Annál jobb -bólintok én.

Ó, milyen szellemes... - Ezúttal Baev
egy komor pillantást szentel nekem. -
Megmondtam: a pénztár bezárt. Fölösleges
várakóznia.
- A pénztár bezárt, megértettem. Na és ön?
És az üveghez tapasztom az igazolványomat.
Baev nyilvánvalóan zavarba jön, de. éppen
annyira nyilvánvaló az is, hogy palástolni
szeretné zavarát,
- Ezzel is kezdhette volna - mordul fel
ugyanazon a, hivatalos, alig megenyhült
hangon. - Miről van szó?
-- Az ön barátjáról és szomszédjárói -
Marinovról. Meghalt.
- Hogyhogy meghalt? - kérdi Baev tágra
nyílt szemmel.
- Ahogy szokás. Véglegesen és
visszavonhatatlanul. Egyszóval, az egyetlen
lehetséges
módon. Egyébként ön már bizonyára értesült
a gyászhírről.
- Öntől hallom.
. - Különös ...
- Mi ebben a különös?
- Az hogy voltaképp ön volt az első, aki
holtan látta Marinovot...
Baev feláll a pénztárpult mögött.
- És most az a kérdés, vajon nem ön volt-e
az utolsó, aki Marinovot életben látta.
A pénztáros hozzám hajol. Dülledt fekete
szeme csupa zavar.
- No de várjon csak. Én semmit sem tudok . .
- Hagyjuk ezt, Baev. Ez a szerep az ön számára
túlságosan bonyolult. Jobb lesz, ha megmondja,
mit
csinált ma korán reggel a halott
szobájában?
-- Kora reggel? ... A halott szobájában? . ..
- Igen. És hagyjon fel azzal a fogással, hogy

megismétel minden kérdést, mint a készületlen diák az elemiben, amikor időt szeretne nyerni. Látták önt. Tanúk vannak rá. Tehát okosabb lesz, ha beszél.
Emberünknek némi időre van szüksége ahhoz, hogy mérlegelje a helyzetet.
- Nem voltam a szobában. Munkába jövet láttam, hogy nyitva van a télikert ajtaja ... Meg a szobaajtó is . .. Csodálkoztam, miért nyitott ki mindent Marinov ilyen rossz időben ... Bekukkantottam, látom: alszik. Becsuktam az ajtókat és eljöttem ... Ez minden.
- Elég kényelmetlen helyzetben aludt.
A pénztáros lassan visszanyeri biztonságérzetét. Egészen elégedett a meséjével:
- Nem fordítottam figyelmet rá, hogy milyen helyzetben aludt.
Anélkül hogy levenném róla szememet, előhalászok egy cigarettát és rágyújtok.
- Bizonyára arra sem fordított figyelmet, hogy az elhunyt rokonszenvvel viseltetett az ön felesége iránt.
Baev gyors pillantást lövell rám, azután újbóllesüti a szemét.
Az ábrázatán olyasvalami rajzolódik ki, ami enyhén megvető mosolyra emlékeztet:
- Pletyka és hazugság. Marinov szoknyapecér volt, ezt mindenki tudta, de ez esetben nem lépte át a megengedett határt. Rokonszenv? ... Ha rokonszenvről van szó, akkor sokkal inkább rokonszenvezett azzal a diáklánnyal.
- Mégis azt beszélik, hogy az ön feleségét is elhalmozta figyelmessége jeleivel.
- Badarság! Hébe-korba egy-egy apró ajándék ...
- Például?
- Honnan emlékeznék rá? Egy pár harisnya vagy kombiné ...
- Ném- osztja azt a nézetemet - kérdezem

barátságosan ... -, hogy ezek meglehetősen intim jellegű ajándékok? Például ha valaki kombinéba öltöztetné önt, nincs kizárva, hogy egy szép napon le is szeretné vetkőztetni...
- Engem senki sem öltöztet kombinéba szakít félbe dühösen Baev.
- Ebben teljesen egyetértünk. Sőt, azt is feltételezem, hogy nemcsak hogy nem vennék le önről a kombinét, hanem inkább még valamit ráadnának ... De jelen esetben a feleségéről van szó.
- Hagyja ki ebből a feleségemet - morogja már egész dühösen a pénztáros. - Túllép minden határon.
- Ezt magam is érzem, de v-annak esetek, amikor át kell lépnünk a határokat. Például egy olyan mese után, mint amilyet kevéssel ezelőtt szemérmetlenül feltálalt nekem: Bekukkantottam, becsuktam az ajtót, hogy meg ne fázzék, és elvonultam. Vagy ahogy Caesar mondotta volt: Jöttem, láttam, és munkába mentem.
Baev csak most fogja fel teljesen, hogy elbeszélésére, elégtelent kapott. Hatalmas törzse újból áthajol
a pulton:
- A színtiszta igazságot mondtam önnek ... Ha úgy akarja feltüntetni, hogy bármi közöm . van Marinov halálához . .
- Várjon csak - nyugtatgatom. - Odáig még. nem jutottunk. Egyébként hol volt a halál beálltakor?
A pénztáros majdnem lépre megy. Azután hirtelen felfedezi a csapdát:
- Nem tudom, milyen időpontra gondol dünnyögi.
- Akkor általában mesélje el, hol volt tegnap éjjel?
- A barátaimnál... Azaz egyik barátomnál.

-- Az illető neve és címe?
- Iván Kosztov, Szvetla utca 4.
- Hol dolgozik?
-- Nyugdíjas.
- Telefonszáma?
- Nincs telefonja.
Két kezemmel a pultra támaszkodva a pénztárablak fölé hajolok. Csak egy araszr választ
el a sötét, zavaros szempártól.
- Akkor hogyan közli majd vele, hogy mit mondjon nekem? A Szvetla utca elég messze van innen, ugye? Vagy már közölte is vele? Mikor? Munkába jövet? Egyébként hány órakor jött munkába?
A kérdéssorozat túlságosan hosszú egy olyan ember számára, mint Baev, aki egyébként is nehezen fogalmazza meg a válaszait. Amit a pénztáros mégis be tud vetni, azok az indulatszavak, a töltelékszavak és az ismételgetések
összevisszasága.
- Én . . . Hiszen mondtam Önnek, a barátom . . . Mit közöljek vele? . . . Én .. . Mint mindig ...
Nem is fárasztom magam a hallgatásával, sem pedig azzal, hogy hazugságon fogjam. Az a lényeg, hogy ő maga is rájöjjön: nyomorúságos hazugságaiból semmi sem maradt.
Egyébként ez sem különösebben lényeges.
A -leves meg a káposztás birkahús nem cáfol rá a sejtésemre. Merő faggyú. Egy cigarettával helyrebillentem a szám ízét, és fölmegyek az irodámba. Felkattintom a villanykapcsolót, és bánatosan ránézek a lámpára. Az ablak mögött a téli délután szürkülete teljes homállyá
Sűrűsödik. Az eső ismét nékigyürkőzött, az ablaküveget veri, ugyanúgy, mint reggel. És én is, akárcsak reggel, egy kis ideig eme üde

háttérben szemlélem arcom üde tükörképét. Csupán az a
különbség, hogy reggel óta történt egy
s más, és ez arra késztet, hogy cselekedni kezdjek.
Amíg ide-oda telefonálgatok, lassanként elfog az a biztonságérzet, amit minden sofőr érez, amikor a füle észleli, hogy jól jár a motor. A gépezet beindult. Különböző intézményekben és a város különböző részeiben megkezdődött a tájékozódás.
- Igen, igen, a múltra és a jelenre vonatkozó adatokat is ... a jövőjük nem érdekel... Semmi tréfa... nem tréfálok... És úgyszintén némi felvilágosítást a másik kettőről is. S ha lehet, minél hamarabb, rendben?
Hajdanában a szakma nagy úttörői puszta kézzel vetették magukat a bűnözés örvényébe. Magányos viadal.. Ösztönös megérzés. Fülük a kulcslyukon, kezük a pisztoly ravaszán. Hogy ne is említsük az állkapcsokon csattanó öklöket. Most pedig - hivatalnokoskodás. Ha adatokra van
szükség, az ember telefonál a megfelelő nyilvántartóba. Úgy bizony, ha bárki azt mondaná önöknek, hogy a bűnügyi felügyelő foglalkozásában túlteng a romantika, akkor küldjék csak ide.
Na meg ez a lámpa is, a maga negyvenwattos vakító villámfényével.. . Néha, ahogy így elnézem, valóban üvölteni volna kedvem. Most rögtön intézkednem kell, hogy kicseréljék.
Ettől a nagyszerű elhatározástól fellelkesülve, felkeleká székről, és elindulok az ajtó felé. De az ajtó
ebben a pillanatban kinyílik, s
a küszöbön a hadnagy jelenik meg:
- Az ezredes elvtárs hívat.
- Éppen hozzá igyekszem - mondom.

A ciánkálit illetően intézkedtél?
- Intézkedtem. Holnapra meglesz a névsor mindazokról a személyekről, akik a múlt évben engedély alapján kaptak.
A folyosón eszembe jut, hogy amikor a főnök hívat, nem mindig azért teszi, mert feltétlenül rózsacsokrot akar átnyújtani. Habár egyszer ez is előfordult. Belépek - a főnök íróasztalán egy csokor rózsa. Kiderült, hogy tárgyi bizonyíték. A gyilkos szendén a virágok közé rejtette a pisztolyát.. Vajon miért éppen rózsát választott? A kardvirág például olcsóbb. Ízlés dolga...
- Nos, mi újság? - kérdezi a főnök, s közben az íróasztal melletti karosszékre mutat.
Örökösén ezt kérdezi. Nincs már jelentősége. Olyasmi ez, mint a jó napot, hiszen az újság már tudomására jutott.
Mégis egy-két szóval vázolom a tényeket. Azután kifejtek néhány feltételezést. Az ezredes figyelmesen hallgat, mintha most hallana először nyomozati tervet. Én az ő helyében biztosan morognék már: Fogd rövidebbre! De figyelmesen végighallgat, és mint mindig, most is az a benyomásom, hogy elméleteim gyenge pontjait kutatja.
- összességében - állapítom meg - itt nem az indítékot nehéz megtalálni, hanem azt, hogy a számos indíték közül melyik lépett működésbe. Ezidáig a bűntett elkövetésének négy lehetséges tettese van, de estig hatra gyarapodhat a számuk. Ennek az embernek ellenségekben nem volt hiánya.
A főnök bólint, és elém teszi a cigarettásdobozt. Ö maga nem dohányzik, de ha késve is, gondol a dohányosokra.

- Ugyanúgy, mint a ruszei színlelt
öngyilkosságnál
- jegyzi ni6 b. főnök.
- Pontosan - helyeslek, miközben mohón
leszívom a füstöt.
-- Ugyanúgy, csak egy kicsit másképp
neveti el magát a főnök elégedetten, mert
beugratott.
- Különbségek mindig vannak - mondom.
- Még ikrek között is.
- Igen, azonban itt alighanem több az eltérés.
Biztos vágyok Ibenne, hogy magad is látod.
Eddig,
persze, elég okod van az alapos gyanúra, a teljes
bizonyossághoz mégsem elégséges. Tételezzük
föl,
hogy Marinovot megmérgezték. Ebben az
esetben a gyilkos egész könynyen
megrendezhette volna az
öngyilkosság
látszatát, egyszerűen úgy, hogy zsebre vágja a
másik poharat. Másrészt, régi dolog, hogy néha
a fordítottja történik: az Öngyilkos valamilyen
sajátos indíték alapján a gyilkosság gyanúját
akarja kelteni, és elővesz a pohárszékből még
egy poharat. .,. Minimális lehetőség, de
mégiscsak lehetőség.
-- Nem tartom valószínűnek.
- Én serri - bólint a főnök. - De bizonyára érted,
miért vetem fel ezeket az eshetőségeket.
Hallgatok, kockáztatva, hogy nem látszom
valami intelligensnek.
A főnök lassan felemelkedik az íróasztala
mögött. Magas, kissé hajlott hátú férfi, alig
valamivel idősebb nálam, bár ha egyenruhában
lenne, két csillaggal több fénylene a váll-lapján.
Egy csillaggal, mondaná a helyemben
egy becsvágyóbb kolléga, hiszen a soron
következő előléptetésem csupán hónapok

kérdése.
De mivel engem személy szerint a csillagok
közötti különbség sohasem izgatott, azt
mondom,
kettővel. Az egyiket azért a türelemért
érdemelte Jci, amellyel mindent végighallgat és
mindenben elmélyed, a másikat pedig azért a
képességéért kapta, hogy egyidejűleg
mindanynyiunk dolgával képes foglalkozni.
A főnök néhány lépést tesz, mintha keresné
a szavakat. Ez szokatlan tőle. Azután hátával
az ablaknak támaszkodik, és olyan tekintettel
néz rám, amelyet a szolgálaton kívüli,
magánjellegű beszélgetésekre szokott tartogatni:
- Ott a bökkenő, öcsém, hogy néhányan
közülünk, miután éveken át ebben a szennyben
turkálnak, és éppen azért, mivel szüntelenül
ilyen
szennyben turkálnak, hozzászoktak
ahhoz, hogy mindenütt a lehető legrosszabbat
keressék, még akkor is, amikor nyoma sincs ...
Egyszóval, rosszhiszeműekké, túlságosan
gyanakvókká válnak... ez egyfajta szakmai
betegség. És
természeteseri ez nem csupán erkölcsi-lélektani
kérdés. A kérdésnek tisztán gyakorlati oldala
van: az
átlagon felüli gyanakvás
nemcsak hogy nem hasznos, amint azt egyesek
képzelik, hanem egyeneseri félrevezetheti az
embert, vagyis végső soron meghiúsítja a helyes
megoldást.
Továbbra is hallgatok. Nem mintha nem
érteném, vagy nem értenék vele egyet, hanem
mert egyszerűen igyekszem megítélni, személy
szerint ez a megjegyzés mennyire vonatkozik
rám.- így van? - kérdi a főnök, és világos,
nyugodt szemével engem néz.
- Így! Habár ebben a pillanatban nem tudnám

megállapítani, hogy mennyire ütközött ki
rajtam ez a szakmai betegség.
Elneveti magát:
- Ne vedd ténynek, pusztán lehetőségnek.
Azután arca ismét hivatalos jelleget ölt.
- Egyszerűen úgy vélem, hogy ebben a
mostani ügyben te kissé túl korán megragadtál
egy meghatározott verziónál. Természetesen,
az ügy nyitja nincs a zsebemben, és így nem
zárom ki, hogy végül neked lesz igazad. De
inkább előítélet nélkül cselekedj.
, Amikor visszamegyek a szobámba, ott találom
a törvényszéki orvost, kényelmesen
elterpeszkedik
íróasztalomnál.
- A, kegyeskedtél megjelenni - mondom
savanyúan, az ezredessel folytatott beszélgetés
hatása alatt.
A hullaboncolás Paganinije fázósan dörgöli
össze a kezét, figyelemre sem méltatja savanyú
ábrázatomat. Ennek az embernek különös
tehetsége van ahhoz, hogy a kellemetlen
dolgokat ne vegye
észre.
- Hideg van nálad, fiacskám. Egészen átfáztam.
Melegedjünk át egy cigarettával!
- Vértanú módjára felsóhajtok, és az asztalra
hajítom-a cigarettadobozomat. Ma ez már a
második.
- A te pácienseid még jobban fáznak, és
senki sem kínálja még őket cigarettával. No,
bökd ki már, mi újság?
Nem siet a válasszal. Fesztelenül matat a
dobozban, hogy minél puhább cigarettát
találjon. Megnyomogatja az ujjai között,
tekintetével meg a
gyufát kéri, komótosan rágyújt, és
csak a harmadik szippantás után kegyeskedik
kijelenteni:

- Idáig semmi végleges. Ahogy sejtettem, a halál éjféltájt állt be. A méreg elemzését még nem fejezték be, azonban ebben is igazam lesz, ciánkáli .. . gyermekkorod emléke. Egyéb: a boncolás rendszeres és mértéktelen alkoholfogyasztást mutatott ki.
Ezt boncolás nélkül is tudni lehetett.
- És még valami, ámbár a mindentudó felügyelő előtt nyilván nincsenek titkok tüdőrák.
- Végre valami pozitívum.
. - Ez egy olyan pozitívum, amely véget vet az egész históriának - fejezi be Paganini, és némi ünnepélyességgel dől hátra a karosszékben.
- Véget vet neki... Ha te mondod ... mormogom, miközben szórakozottan bámulok rá.
- Nem látom, mi más értelmes dolgot tehetnél. Az az ember rákos volt, tudomást szerzett- erről, és
lenyelte a ciánkálit, hogy elkerülje a fájdalmakat. Ilyen eset néni egy és nem kettő van.
Dea másik pohár, amelyről mindig megfeledkezel?
- Ha annyira nyugtalanít, idd ki, és pontot teszel a végére. Másik pohár.... Lehet, hogy korábban járt ott egy barátja, és iddogáltak.
- Aki öngyilkosságra gondol, annak nincs kedve iddogálni -- mondom nem annyira Paganininek, mint inkább magamnak.
Ebben a pillanatban a törvényszéki orvos, mint akinek villámcsapásként hajított agyába a gondolat, felpattan, és diadalmasan kijelenti:
- Megvan! Kitaláltam! A barátja orvos volt.
Iddogáltak, azután iszogatás -közben Marinov kifaggatta, és megsejtette a valódi diagnózist. Majd miután az orvos elment, a beteg nyomott hangulatában ciánkálit vett be.

- Koldusbotra juttatsz . az ötleteiddel
nyögöm elgyötörten. - A helyemre törsz.
- Ne tarts tőlem - nyugtat meg Paganini.
- Ilyen hűvös helyre nem pályázom. Ingyen a
rendelkezésedre bocsátom az ötletemet.
- Inkább a boncolási jegyzőkönyvet add
ide, az ötletedet pedig tartsd meg magadnak.
Vagy nem,.. Várj csak!
Most az én agyamat világosítja meg egy
gondolat. Áthajolok az íróasztal fölött, és vállon
ragadom Paganinit:
- Aha, te vén csont! Honnan tudod ezt
ilyen pontosan? Te voltál az az orvos, aki
Marinovval iddogált!...
Időközben, ahogy a jegyzőkönyvben szokás
írni,
a munkanap véget ért. Elhagyom azv irodát,
azonban ebből korántsem szabad azt az
elhamarkodott következtetést levonni, hogy az
én
munkanapom is véget ért. A magamfajta kivételt
képez: teljesítményre dolgozom. Amíg
a gyilkos nincs lakat alatt, pihenő sinqs.
Megyek az esőben, és magával ragad asóvárgás
a régi ház után. Nem a szülői ház után,
amelyre mellesleg nem is emlékszem, hanem
egy másik ház - Marinov otthona utáh. Mire
az udvarba érek, a szürkület már egészen sűrű.
Erős szél hajlítgatja a gesztenyefa ágait, de a
táj e részletét inkább a fülemmel érzékelem,
mintsem a szememmel. A kapu felett ég a
lámpa. Katja szatyorral a kezében éppen kifelé
jön.
- A, felügyelő elvtárs ... - visít fel.
Ez a megtestesült szóáradat úgy viselkedik,
mintha én lennék álmai rég várt lovagja.
- Éppen vásárolni indultam.
- Menjen csak, ne zavartassa magát. Az
unokahúgát szeretném látni. Puszta formaság

az egész.
- Mintha nekem valami súgta volna, hogy elnéz még majd erre, mondtam is neki, he menj el hazulról, lehet, hogy keresni fog a felügyelő elvtárs, aki a nyomozást vezeti, nagyon
kedves elvtárs, de hát beszélhet az ember, ezek a mai fiatalok egy pillanatig sem bírják ki itthon. Kimanikűrözte a körmét, pördült egyet a tükör előtt, aztán köd előtte, köd. utána. Néha, amikor Marával csevegünk, mondom is neki, Mara, tudod, ezek a mai fiatalok ...
- Bocsásson meg, hogy közbevágok, de nem emlékszik arra, hogy Dimov elvtárs hány órakor jött haza az éjjel?
Az asszony ravaszul hunyorít. Bizalmasan a fülembe súgja:
- Dimov elvtárs az éjjel Jambolban volt.
Ezt mondta nekem ma. De hát ezt mesélje a nénikémnek. Hogy ki van itthon, vagy ki nincs, azt leginkább én tudom, mivel bárki jön haza, az én ablakom előtt kell elmennie, és látom a lábát, és az este láttam Dimov lábát, amikor elment az ablakom előtt, és még gondoltam is, hogy jócskán késő́re jár...
- Éjfél előtt vagy után?
- Hát éjfél előtt, ebben biztos vagyok, mert jóval azután, hogy láttam elmenni az ablakom előtt, felkeltem vizet inni, és az óra még nám ütötte el a fél tizenkettőt.
- Ön nyilván eléggé nyugtalanul alszik.
- Hát az én koromban, felügyelő elvtárs, bizony már így van: magam sem tudom, mikor alszom, mikor nem.
- Ugyanakkor azt állítja, hogy semmit sem hallott odafentről, Marinov szobájából?
Az asszony úgy néz rám, mintha azt mérlegelné, nem kotyogott-e ki valami feleslegeset, azután kissé félszeg mosolyra húzza hatalmas

száját:
- Nem, semmit sem. Ha hallottam volna,
miért ne mondanám el?
- Jól van, jól - nyugtatgatom. - Vajon
Kolev és Szlavov elvtársak itthon vannak?
. - A doktor itthon van, és Szlavov elvtárs
is, na meg én, ha szüksége lenne rám, mindjárt
visszajövök, csak nehogy valahol
feltartóztasson
Mara, a barátnőm. Nagyon jóravaló aszszony,
felügyelő elvtárs, de szörnyen beszédes ... Hát
ami azt
illeti, én sem vagyok éppen szófukar,
elismerem, de a Mara, a barátnőm, tényleg nem
ismer határt,
habár, hogy is
mondjam, ez onnan ered, hogy így szoktuk
meg, hiszen egy időben egész nap
lótottunkfutottunk, kilógott a nyelvünk a nagy
rohanásban, ha meg
akadt egy kis szabad időnk, talán
bizony moziba vagy cukrászdába vitt valaki,
mint a mai lányokat? Ördögöt, legfeljebb
kimehettünk az utcára, és eltereferéltünk a
szomszédasszonyokkal, ez még csak pénzbe
sem került . ..
Ezek a szavak járnak a fejemben, amíg
lemegyek az alagsorba, és eszembe jutnak a régi
idők, amikor
a falumbéli asszonyok kiültek
a. kapu elé a kispadra, és árra a megállapításra
jutok, hogy valóban aligha lehetett vidám az
akkori asszonyok élete, ha egyetlen lehetséges
szórakozásuk az ingyenes tereiére volt. Persze,
ez még korántsem mentség egy asszony
számára, aki a szemedbe hazudik.
Az alagsorban alig pislákol a villanykörte.
Kolev ajtaja mögül egy nő meg egy férfi hangja
szűrődik ki. Nagyon élénken tárgyalnak

valamit, de
mivel a hallgatózás illetlen dolog, határozottan
kopogtatok. Az ajtó megcsikordul, és
az ajtórésben megjelenik a doktor. Nem
mondhatnám, hogy ragyog a szívélyességtől.
: - Megint én vagyok ... - közlöm vele teljesen
fölöslegesen. - Bocsásson meg, de mit
tehetek, ha ez a mesterségem.
- Megértem önt - bólint Kolev fagyosan.
- Az én mesterségem is ilyen. Kötetlen a
munkaidőm. Sajnos, jelenleg nem vagyok
egyedül... Egy rokonom ... az unokahúgom.
- Szerettem volna pontosítani egy részlete, de ha
ez a helyzet, halasszuk holnapra
mondom beletörődve.
A doktor tétovázik, visszamenj en-e, vagy
kijöjjön, azután egy lépést tesz előre, és bezárja
maga mögött az ajtót:
- Ha csak egy részletkérdésről van szó ...
Attól tartottam, esetleg megismétli a ma reggeli
kimerítő vizsgálatot.
- Ne féljen. Ezúttal nem kell levetkőzni.
Cigarettát veszek elő. Rágyújtunk.
- Szóval? - noszogat Kolev kissé türelmetlenül.
- Ön mintha azt mondta volna, hogy az elhunyt
olyan erős volt, mint egy bivaly, vagy
valami ehhez hasonlót említett.
- Ép, egészséges volt, így igaz.
- Ön arról nem tett említést, hogy ez a bivaly
rákos volt.
Kolev meglepettnek látszik, de nem túlságosan.
- Ügy bizony, rákos. Lehet, hogy ön ahhoz
az irányzathoz tartozik, amely szerint a rák
csupán a szervezet átmeneti működési zavara...
azonban mégiscsak meg kellett volna említenie
ezt a
részletet.
- Hogyan tudnék említést tenni olyan részletről,
amely előttem ismeretlen?

- Marinov sem hozta szóba a rákot általában vagy önmagával kapcsolatban?
- Soha.
A hang kategorikus. A sovány arc kifejezése szintén.
- És nem kért egy kis mérget? Mondjuk, ciánkálit vagy ilyesvalamit?
- Nem esett szó közöttünk ilyesmiről.
Ahogy már említettem önnek, megmérgezte a környezetében levő emberek életét, de ehhez nem volt szüksége semmiféle vegyszerre.
- Értem. De a jelen esetben nem a környezetéről van szó, hanem róla magáról...
Ebben a pillanatban Kolev háta mögött hirtelen kicsapódik az ajtó. A küszöbön az unokahúg áll, egy
jó alakú leány, bájos és - legyünk pontosak - elégedetlen arccal. Futólag
rám néz, és odaveti:
- Hm, szóval vendéged Van . .. Csodálkoztam, hogy hová tűnhettél.
-- Az elvtárs rendőrségi felügyelő - magyarázkodik Kolev, azután kényszeredetten eleget tesz a
kötelező jó modornak:
- Ismerkedjenek meg ...
Kezet fogunk.
- Ön is nőgyógyász? - kérdem.
- Nem, biológus vagyok, ha ez érdekli a rendőrséget - mosolyodik el.
- Biológus? Nemrég a szép lányokból filmcsillagok lettek, ma meg - biológusok. Uramisten, hová
jutottunk!
-- Nincs ebben semmi helyrehozhatatlan mosolyodik el újból a leány. - Ha talál a számomra egy jó filmszerepet, csak szóljon.
Kecsesen bólint, és Kolev állhatatos pillant tásától kísérve ismét eltűnik az ajtó mögött. Ez

az ember szörnyen féltékeny lehet.
- Rokonszenves kollegina .-.. - állapítom meg elnézően. - Na meg unokahúg ... Nem nagyon hasonlít önre, de azért nagyon rokonszenves.
- Az ön gondolatai alighanem elterelődtek a hivatalos mederből - jegyzi meg a doktor.
- Mitévő legyek? Cheréhez la femme, ahogy a franciák mondják, amikor úgy döntenek, hogy közhelyekben fognak beszélni. No
de térjünk vissza a maguk dolgára: milyen más orvostól kért tanácsot Marinov?
- Amennyire én tudom, senkitől. Nemigen pazarolta orvosokra a pénzét. Na meg oka sem volt rá ...
- A rákon kívül.1
- Mondottam már: nem tételezem fel, hogy ott volna a betegségéről. .Mindenesetre vei nem közölt ilyesmit.
Tehát az öngyilkosság feltételezése elI . . . - dörmögöm, mintegy önmagamnak.
- Mit mondott?
- Semmit. Csupán hangosan gondolkodtam, ogy a regényekben szokásos. Vagy az őrülI lázában. Magam kérdezek, és magam vádolok rá.
- Ebben az esetben én, úgy látszik, a harlik vagyok, méghozzá a felesleges harmadik.
- Bizony, bizony - bólintok. - Menjen csak vissza az unokahúgához.
Sarkon fordulok, és Szlavov szobája felé irányítom a lépteimet. Kopogásomra senki sem jelentkezik. Lenyomom a kilincset, az ajtó ki1 ílik. A helyiség üres, csak egy műanyag függönnyel
elválasztott benyíló mögül hallatszik vízcsobogás.
- Van itt valaki? - kérdem, bár teljesen

nyilvánvaló, hogy van.
- Egy pillanat - hallatszik tompán a függöny mögül. - Várjon a szobában.
Előttem egy ágy, rajta makulátlanul tiszta takaró. Leülök, és várok. Az ágy puha, félig ledőlök, s az üdítő pihenés jeleként tarkómra tolom a kalapomat, és rágyújtok.
Nem fényűző a berendezés, de otthonos. A házigazda, úgy látszik, azon buzgólkodik, hogy megmutassa, az agglegény is ember. Én szintén melengetek magamban holmi szerény tervet jövendő
lakásommal kapcsolatban. Csak
addig halasztóm, amíg megi nem oldom azt a kis magánügyemet. Ez az ügy, gondolom, említettem már, egy, táncparketten kezdődött.
Megtámasztom hátul a fejemet, és amíg így dohányzom, behunyt szemmel homályosan érzékelem, hogy a zuhany zubogása észrevétlenül
tengerzúgássá alakul át, meg egy dallammá, egy divatjamúlt tangó taktusaivá.
Odalent a sötétben zúg a tenger, én táncolok vele a teraszon, és hogy eltereljem a figyelmét szokatlan
táncstílusomról, üres dolgokról
fecsegek. Végül mégiscsak elszégyellem magam, és javaslom, hogy menjünk vissza az asztalhoz: Látja, semmire sem vagyok jó, még egy tangóra sem. Nem is táncol olyan rosszul - feleli a lány nagylelkűen, amikor ismét leülünk. - Minden gyakorlat kérdése. Nem szoktam sem táncolni, sem pedig üdülni - motyogom olyan félszegen, hogy magam is meglepődöm.
- Ügy látszik, a lelkem kificamodott valamelyest a munka folyamán.. Elnézem ezt az ártatlan asztalkendőt, és eszembe jut egy másik, amellyel egy burgaszi szadista betömte

a felesége száját, mielőtt belemártotta volna a
kést. Vagy itt van ez a közömbös palack - én
pedig magam előtt látok egy másik ugyanilyent,
amelyikben a bort bőségesen összekeverték
rézgáliccal. Vagy itt van ez a villa ..
maga bizonyára nem is sejti, mi egyébre
szolgálhat egy ilyen villa, azon kívül, hogy a
borjúhúsba
szúrja. Tavaly Plevenben ... De hát
ez szörnyű - szakít félbe -, maga egyszerűen
kimerült. A, nem. Egész jól érzem magam.
Csupán a lelkem egy kissé kificamodott. Na
de hát magának mégiscsak szüksége van
magánéletre! Szükségem lenne - válaszolom
-, elméletileg - szükségem van. De attól tartok,
hogy nincs, magánéletem. Azután felkeltünk,
hogy
sétáljunk, a hangosanbeszélő meszsziről küldte
felénk elhaló dallamát, a sötétben pedig zúgott a
tenger . .
Ahhoz, hogy visszatérjünk a jelenbe, hatalmasat
kell ugranunk az éjszakai strandtól a
felügyelő legénylakásáig . .. Bevetetlen ágy . .
A törvényszéki orvostan kötetei a padlón. A
krényben kevés tiszta és rengeteg szennyes
érnemű, és figyelem, figyelem . . . egy van
vadonatúj holmi: az egyenruha, amelyet
felügyelő Sohasem hord, és aligha fog valais
felöltem, hacsak nem számítjuk azt az
lsó, ünnepélyes és kissé gyászos pillanatot,,
amikor felebarátai, hogy meghálálják az
oly sok ismeretlen tetem iránti gondoskodását
utolsó útja előtt rendbe szedik az övét...
A gondolat életünk véges mivoltáról arra
sztet, hogy új cigarettára gyújtsak. Felkelek
.1 vendégszerető ágyról, és járkálni kezdek a
.obában: Ez lehetőséget nyújt arra, hogy
rálépjek a környező berendezés értékelésére. A
. ba, miként mondani szokás, lakójának tükre.

Csupán tudni kell látni ebben a tükörben.
Száz és száz szobában kellett megfordulnom
.ihhoz, hogy az élettelen tárgyak adott
csoportosításából képes legyek elképzelni,
hogyan
néz ki ez a Georgi Szlavov nevezetű egyén,
anélkül hogy bármikor is láttam volna az arcát.
Az ágy rövid - tehát alacsony termetű.
A mosdó fölött piperecikkek egész serege
igényes a külsejére. Hiányzik a fésű -
valószínűleg kopasz. Mindenütt kínos rend -
agglegény, egy
vénkisasszony rigolyáival.
A függöny felgördül, és a rnosdófülkéből
hófehér frottírköpenybe burkolózva egy dús,
fekete hajú,
magas, fiatal férfi lép ki.
- Szlavov elvtárs? Elnézést kérek, hogy
ilyen alkalmatlan időben jöttem., de beszélném
kell önnel.
- Parancsoljon - biccent szívélyesen a
fürdőköpenyes férfi. - Mivel lehetek a
szolgálatára?
- Nyilván sejti: a Marinov-úggyel kapcsolatban
vagyok itt. A rendőrségtől jöttem.
- Milyen üggyel kapcsolatban?
- Alkalmasint ön még nem értesült róla.
Marinovot ma reggel megmérgezve találták
szobájában.
Szlavov valamit dünnyög, amit nem hallok
jól, mindenesetre nem tűnik sajnálkozásnak.
- Nem tapasztalom, hogy megrendítené az
eset!
- Egyáltalán nem - ismeri be a mérnök.
-- Sőt, ellenkezőleg.
-- Igen, sőt ellenkezőleg - egyezik bele
készségesen. - Talán furcsállja?
- Az én foglalkozásomban az ismeretlen
dolgok kivételével semmi sem furcsa. Ebben

a históriában azonban egy sereg ismeretlen tényező van.
- Nem tudom, miben segíthetnék önnek. Teljesen tájékozatlan vagyok a történtekben,
- Ne nyugtalankodjék, ebben a házban a történteket illetően mindenki tájékozatlan. Én pedig, általában véve sokkal szokványosabb dolgok után érdeklődöm, amelyek bizonyára minden ittlakó számára ismeretesek.
- Akkor hát miért éppen énhozzám fordult? Azt hiszem, Kolev is itthon van.
- Igen, de ő jelenleg foglalt. Feltételezem, hogy a biológia foglalja le. Ejgy biológusnő éppen rnost magyarázza neki a törzsfejlődés elméletét ...
- Aha, Evtimova ... A célzása nem helyénvaló. A hölgy a menyasszonya.
- Én viszont, úgy hallottam, hogy a rokona. Mindegy. Egyre megy. De térjünk át a többi szomszédjára. És ha megengedi, talán ülve.
- Bocsásson meg - Szlavov szinte belevörösödik. - Nekem kellett volna javasolnom.
Leülünk, és én újból visszatérek a kérdésemre, a mérnök meg elismétli a válaszát:
- Tájékozatlan vagyok a történtekben. A szomszédaim közül senkivel sem tartok kapcsolatot.
- Senkivel sem? - firtatom szemrehányóan.
- Úgyszólván senkivel - helyesbít Szlavov.
- Ez az úgyszólván már reménykeltőbben hangzik. Hogy hívják a kivételt: Dórának vagy Zsanának?
- Ön aztán teketória nélkül kérdez - monlyodik el a mérnök.
- De teljesen barátilag. Dóra vagy Zsana?
- Zsana. Ék régebben. Most már nem érintkezünk.
- Kár, hogy így elszakította a világgal való

étlen kapcsolatát... Lefogadnám, hogy Mari nov miatt történt.
-- Az okok különfélék. Marinovnak nem volt szerepe benne. Egyszerűen arról van szó, hogy megszakadt egy barátság a nézetek és ízlések különbözősége miatt.
Miközben beszél, megfogja és ideadja az asztalról a hamutartót, nehogy a padlóra verjem a hamut,
- Rendben van - mondom. - Nem megyek bele a személyes részlétekbe. De értse meg, számomra fontos, hogy tudjam, tartott-e fenn Marinov bizonyos kapcsolatot ZsanávaL vagy sem.
- Azt hiszem, hogy az utóbbi időben Marinov koslátott Zsana után, de feltételezésem szerint sikertelenül.
- S mi a feltételezése, mi volt a siker akadálya?
- Mi? . . . Tudja, én mégiscsak ismerem Zsanát. Talán nem mindig cselekszik ésszerűen, de mindig saját vágyainak megfelelően. És egy olyan lány, mint Zsana, nem vágyódik az öreg Marinov után ... Ezt maga is beláthatja . .
- És Katja néni hogy viszonyult a dolgokhoz? - kérdezem, és közben elnyomom a cigarettámat, és
egy másikra gyújtok.
- Nem tudom. Értse meg, kérem: a legőszintébb óhaj fűt, hasznára szeretnék lenni, de igazán sohasem érdekelt engem a ház lakóinak élete.
- Rendben. Akkor hagyjuk ezt. Ki tartózkodott tegnap este Marinov szobájában?
- Fogalmam sincs róla.
- De hát legalább lépéséket kellett hogy halljon - mondom, közben a mennyezetre emelem a tekintetem. - Az ön szobája és Ka,tja szobája pontosan Marinov lakása alatt helyezkedik el.

Milyen lépések voltak: férfi- vagy
női lépések?
Szlavov egy pillanatra szintén a mennyezetre
veti tekintetét. Azután gyorsan más irányba néz.
- Nem fordítottam rá figyelmet. Kérdezze
meg Katját. Ö jobban meghallja az ilyesmit.
- Köszönöm az ötletet. Feltétlen hasznomra lesz.
De most önt kérdezem. Mit csinált
egyáltalán abban az időben?
- Milyen időbén?
- Például este tíz és éjfél között?
Szlavov megrándítja a vállát, és a sarokban
álló asztalra mutat, ahol szétteregetett tervrajzok
hevernek:
- Dolgoztam. Azután lefeküdtem.
- Mikor feküdt le?
- Nem emlékszem rá pontosan.
Látom, hogy emberem milyen kényelmetlenül
érzi magát saját makacssága miatt. Segítenem
kell
rajta:
- Lehetetlen, hogy ne emlékeznék. Ön pedáns
ember, Szlavov Elegendő, ha körülnézek
a szobájában, és látom, hogy mindenben
pedáns. Fogadni mernék, hogy percnyi
pontossággal
fekszik, és percre pontosan kel. Arra is
foi:.ülnék, hogy tegnap este nem dugaszolta be
fülét vattával. Miért akar nekem hazudni?
Szlavov arca szenvedő kifejezést ölt:
- Ön pedig miért akarja, hogy határozott
ilaszt adjak . valamire, amiben nem vagyok
tos? Hiszen egy önkényes állítás ártatlan
mbert keverhet bajba, nemde?
- Zsanára gondol?
- Egyáltalán nem Zsanára gondoltam
! vissza gyorsan Szlavov -, Zsana képtelen
Rrra, hogy ilyesmit tegyen.
- Akkor hát frissítse fel az emlékezőtehetlégét,

és válaszoljon becsületesen a kérdéseimre.
- Szóval, de hiszen már mondtarn önnek:
nem emlékszem pontosan. Biztosan éjfél felé
feküdtem le, mert mindig ugyanabban az időben
fekszem le, habár nem nézem az órát,
ahogy ön gondolja. Fél- vagy egy órával azt
megelőzően fentről mintha valóban
hallatszottuk volna lépések, de nem figyeltem
meg, hogy
milyenek, és hogy hány ember járkál fent. Én,
amint láthatja, dolgozom, és amikor dolgozom,
semmire sem ügyelek a munkámon kívül.
- Rendben van, tudomásul vettem. Meg
kell majd kérdeznem Zsanát. Talán ő többet
hallott önnél.
- Nem hiszem - somolyog kétkedően
Szlavov. - Zsana olyan lány, aki csak akkor
van otthon éjfél előtt, ha náthás.
- Ezek szerint most sincs értelme annak,
hogy várjak rá?
--Kétségtelen, semmi értelme. Ez idő tájt
Zsana alighanem a Varsóban, a Berlinben vagy
egy harmadik hasonló presszóban üti agyon az
idejét, és úgy hallottam, hogy ez hosszadalmas
foglalatosság.
- Elnézést, önnél mindenkor ilyen rend
van? - szalad ki a számon a kérdés minden
összefüggés nélkül.
- Hogyhogy ilyen?
-- Hát hogy minden a helyén van. Másképp
mondva, sohasem esik meg önnel, hogy keresi
a papucsát?
Szlavov értetlenül bámul:
- Miért kellene keresnem, ha tudom, hogy
hol van ...
- Pontosan ezt akartam hallani. És ez teljesen
magánjelleggel érdekelt. Jó munkát kívánok. És
-
majdnem elfeledtem - váljék

egészségére a fürdő.
Varsó vagy Berlin ? A Varsó közelebb. van. Ahogy a térképen is. Ezért oda megyek. A szórakozóhely, amint ez feltételezhető, ebben az időben igen élénk. Nagyvilági élet, de főleg kiskorúak által bemutatva. Egy sereg csinos lány.
Közöttük legalább tucatnyi Brigitte Bárdot. Ösztönöm azt súgja, hogy az én páciensemet aligha találom itt, a fagylaltozók között. A zene hangjai mellett átvágok a termen. Ez nem az én melódiám, és jó, hogy nem az. Nincs arra időm, hogy a múlton merengjek. Vár. rám a munka.
Lemegyek a lépcsőn, bekukkantok a bárba, majd a szomszédos helyiségbe. Zsanát keresem. A legkényelmesebb az lenne, ha ilyen feliratú táblát hordoznék. De amikor az ember egY lányt keres, akiről csak annyit tud, hogy a haja gesztenyebarna és tupírozott, halvány rózsaszínű rúzst használ, és drapp kabátot visel... és
amikor körös-körül két tucat tupírozott hajú lány van, és a felének pasztellszínű a rúzsa, és legalább fél tucatnak drapp a kabátja, akkor az embernek az ösztönére kell hagyatkoznia. Vagy a pincérnőre.
pincérnő éppen kétlépésnyire megy el
1 lettem. Felteszem a megfelelő kérdést, és a zolgálónő szemével a sarokban levő asztal lé int. Tehát ott ül Zsana. Ráadásul teljesen dül.
Jdamegyek, és magam alá húzok egy székel.
- Foglalt - közli a lány szárazon.
- Látom.
Leülök, és kényelmesen elhelyezkedem.
- Idehívom a felszolgálót - figyelmeztet ana.
- Csodálatos ötlet. Ebben a nyirkosságban

konyak jó szolgálatot tehetne. De először
élgessünk.
- Ismeretlenekkel nem állok szóba.
- Nem tesz semmit. Majd megismerkedünk,
ilán meg is kedveljük egymást. A rendőrségi
vagyok.
A lány megszeppenve néz rám, de rögtön
köimbösséget erőltet az arcára. Ha már
részletekbe kell
bocsátkoznom,, szeretném megjegyezni, hogy
meglehetősen vonzó jelenség. Nem
nlói Vénusz. Inkább filigrán alkat. De van
alami bájos ebben a kissé sápadt arcban, a
szélyesen pisze orrban és a szeszélyesen
Iveit telt ajakban. A szeméről nem szólhatok,
mivel a lélek tükre ebben a pillanatban félig
le van hunyva.
- Marinovval kapcsolatban kerestem meg
magát - mondom a lehető legudvariasabban.
- Bizonyára tudomására jutott, hogy kellemetlen
dolog érte.
- Hallottam, hogy meghalt.
- Pontosan. És mivel én a magam részéről
azt is hallottam, hogy maguk közeli, talán baráti
viszonyban álltak egymással, bátorkodtam ...
Félbehagyom a mondatot, mert ebben a
percben megjelenik a felszolgáló-nő, aki,
igencsak ritka tünemény az ilyen helyeken..
. - Mit rendelhetek? - kérdem a lányt.
- Semmit.
1 - Mégis . .
- Egy kávét - enged bosszúsan..
- Egy kávét és egy konyakot kérek.
Azután visszatérek a témához:
- Szóval, bátorkodtam egy kicsit elrabolni az
idejéből, miután tudomásomra jutott ez
a közelség.
- A saját idejét rabolja -. jegyzi meg
ugyanolyan mogorván Zsana. - És teljesen

feleslegesen. Semmiféle közelség, sem lelki, sem
pedig másféle nem állt fenn köztem és Marinov
között.
- Ismeretes, hogy Marinov némi reményeket
táplált ön iránt - merészkedem emlékezetébe idézni a
tényeket.
- Én is egy sereg dolog iránt táplálok
reményeket, de más dolog a remény, és más a
valóság. Igaz, hogy Marinov feleségül akart
venni, azonban ön is tudja, hogy kettőn áll a vásár.
- De mégis, ha egy ilyen gyakorlatias ember,
mint az elhunyt, némi reményeket táplált, bizonyára
számított valamire.
- A nagynénémre számított. És én épp ezért
azt mondtam neki: Ha megegyeztél a
nénémmel, vedd el őt feleségül, és tűnj el a szemem
elől!
-- Nem illik így beszélni az idősebbekkel.
- Megszoktam, hogy ami a szívemen, az a
számon.
. - No erről mindjárt megbizonyosodunk.
Egy párocska közeledik az asztalunkhoz.
Rendkívül fiatalok, legalábbis ami a kislányt
illeti. De ez nem akadályozza meg őket abban,
hogy a nagyvilági emberek hanyag
magabiztosával viselkedjenek. A fiatalember az alvilái lakok
modorában kesernyés fásultsággal
ja szája szögletében a füstölgő cigarettát,
mészetesen a chicagói alvilág modoráról
SZÓ.
Az asztalunknál megállapodnak, kihúzzák a
üres széket, és készülnek letelepedni.
- Foglalt! - mondom.

- Nem tesz semmit, majd a szabad székeki
ülünk - válaszol lekezelően az alvilági alak,
őzben fintorog, .mert a szemébe ment a cin-
ettafüst.
- Most visszakapta, ugye? - súgja oda
! a.
Éppen be akarom bizonyítani, hogy szó sincs
51, amikor asztalunk mellett újabb jövevény
! meg. Jóval idősebb az előbbieknél, talán
nár a húszat is betöltötte. Termetre nem ma:.,
azonban jókötésű fickó. Az ábrázata sem
úf, ha eltekintünk pimasz arckifejezésétől és
elvesen fénylő szemétől. A jövevény láthatóan
felöntött a garatra.
- Hé, te taknyos - fordul a kiskorú lovaghoz -,
szedd az irhádat, nehogy kikapj az
anyukádtól. És útközben ne felejtsd el
visszavinni, ezt a kislányt az óvodába.
És hogy nyomatékot adjon a szavainak, öklovel
az ifjú gavallér vállára üt.
- Hogy merészeli... - háborodik fel a gavallér,
miközben segélykérő pillantást vet maga köré.
De segítségre nincs kilátás. A helyiségben
olyan sűrű a füst, hogy aligha vehet észre bárki
is bármit.
- Na gyerünk, lépj le, amíg közelebbi
ismeretséget nem kötsz az öklömmel. .. -
erősködik a jövevény,
miközben a hölgyet is megragadja a
ballonkabátja ujjánál fogva. A párocska
kénytelen elhagyni a
terepet. Elindulnak, ám felháborodott, de
korántsem hősiestekintettel még egyszer
visszanéznek.
A győztes hanyag mozdulattal a mellettem
levő székre telepszik, és csak ekkor méltat
figyelemre. Az arcán megvető értetlenség.
- Ismerkedjetek meg - mondja sietősen
Zsana. - Torna Szimeonov, egyszerűen csak

Tómnak hívjuk, és . ..
- Petar Antonov - közlöm én. - Hívhat Pepinek...
- Nincs kedvem ismerkedni - dörmögi lustán Tom.
Azután, Zsanára nézve:
- Hol csípted fel ezt az öreg szivart?
- Az elvtárs a ...
Megfogom a lány könyökét, hogy hallgasson. De Tom figyelmét, noha már nagy benne a nyomás, nem kerüli el a mozdulat, és a maga módján értelmezi:
- A, szóval már szorongatjuk is egymást. ..
Érzem, hogy az asztal alatt egy váratlan rúgástól a csontomba nyilall a fájdalom. A fiatalember cipője nemcsak hegyes, de meglehetősen kemény is.
- Csak nem rúgtam meg magát véletlenül?
- kérdezi mézes-mázos mosollyal.
- Ne izgassa magát - válaszolom, és ugyanabban a pillanatban egész súlyommal a cipőjére és a benne levő lábra lépek.
Tom arca eltorzul a fájdalomtól. Időbe telik, míg ki tudja húzni a lábát, és végül a foga között sziszegi:
- Ne játszd meg a hülyét! Nézeteltéréseket odakinn szokás elintézni.
- Egy konyakra vártam ... - magyarázom szelíden - de hogy ne tartsam fel önt...
Szinte egyszerre állunk fel. Engem, az idősebbet az a megtiszteltetés ér, hogy előremehetek. Egy gyors hátrapillantással meggyőzőn arról, hogy Zsana messziről követ benőinket.
Az utca sötét és kihalt. Az eső változatlanul ik. Alig sikerül mindezt megállapítanom, ris érzem, hogy Tom ökle eltalálja a tarkói. Egy szempillantás alatt megfordulok, elom a legényt a nyakánál, és karom harangójában tartva, akár

egy zsákot, bevonszoom a.szomszédos
kapualjba.
Azután a kényein kedvéért a falnak támasztom,
közben továbbra is szorítom a nyakát eleven
harapófogómmal.
- Ide figyelj, te tinó. Én azt mondtam, hogy
nem akarom önt feltartani, és ez igaz is ...
- Tom, ne bolondozz. Kérlek!... - kiált
fel Zsana, aki váratlanul megjelenik a
kapualjban. - Az elvtárs a rendőrségtől van.
Tom, aki ez idáig hiábavaló kísérleteket tett
arra, hogy kiszabaduljon, most azonnal
megszelídül. Elengedem.
- Hm, csak most jutott eszedbe, hogy közöld
velem - motyogja nyakát dörzsölgetve.
Azután hozzám fordul:
- Miért nem mondta, hogy a rendőrségtől
van... De ha onnan van is, azért az még nem
jogosítja fel arra, hogy a menyasszonyom
könyökét szorongassa...
- Hol dolgozol? - kérdezem, anélkül hogy
figyelemre méltatnám a sületlenségeit.
- Nem dolgozom. Egyetemista vagyok.
- Milyen szakon? Kötve hiszem, hogy a te
szakmádat oktatják az egyetemen. De ha így
lenne is, ezeket a dolgokat majd tisztázzuk a
rendőrségen ...
- Kérem, ne tartóztasson le - Tom már
szinte siránkozik. - Bocsánatot kérek a
történtekért. Nagyon kérem.
- Nocsak, miért nyugtalanít téged. annyira
egy kis kihallgatás? Ügy látom, ez már nem
az első.
- Bocsásson meg. Kérem szépen - ismétli.
- Te ráadásul még aljas is vagy. Hátulról
ütöttél. Most meg kiderül, hogy egy csöpp
önbecsülésed sincs.
- Micsoda önbecsülés? . - mormolja
filozofikusan Tom. - Ösztöke ellen nem lehet

rugdalódzni.
- Hát mit lehet rugdalni? Gyerekeket, vagy
egy lábat az asztal alatt? Na, takarodj a szemem
elől... És ne táplálj hiú reményeket:
csak haladékot kaptál.
Tom engedelmesen elindul az ellenkező
irányba, a Varsó felé, anélkül hogy egy
pillantást is vetne a menyasszonyára. Zsana
tétován néz rám,
és már készül a fiú nyomába eredni:
- Maga itt marad - mondom. - Magával
még nem végeztem.
- Nagyon hamar eldurvult a modora...
- Az én modorom esetenként változik. Nem
szeretem a vőlegényéhez hasonló alakokat.
- Egyelőre még nem a vőlegényem. De lehet,
hogy az íesz.
Miközben ilyen szívélyes szóváltást folytatunk,
gépiesen elindulunk lefelé a sugárúton.
- Egyáltalában mi köti magát egy ilyen
alakhoz? - kérdezem. - Együtt tanulnak?
- Ez is a nyomozáshoz tartozik?
- Ez elsősorban magára tartozik. De talán
a nyomozáshoz is hozzátartozik.
- Azt hiszem, hogy mindenki szabadon
dönthet arról, hogy kivel rokonszenvezik.
- De rabul is ejthetik az érzései - jegyzem
meg. - Mellesleg mikor volt utoljára
Marinovnál?
- -Sohasem voltam Marino vnál. Akarom
mondani, sohasem voltam nála egyedül.
- Hanem?
- Egyszer-kétszer a nagynénémmel. Azért,
hogy meghallgassam, milyen okosan tenném,
ha feleségül mennék Marinovhoz.
- Miért szorgalmazta ezt annyira a nénje?
- Egész egyszerűen azért, . mert biztosítani
akarta a jövőmet. Marinov tehetős ember volt.
No, nem annyira, mint valamikor, de

rendszeresen kapott pénzt a fivérétől, eladott egy villát...
- A villa vételárán kívül, amelyet takarékba tett, nem találtak nála más pénzt.
- Erről nem tudok. Csak azt tudom, hogy mindig volt pénze. Talán kirabolták.
- Mit gondol, ki tehette?
- Nem gondolkoztam rajta. Én nem hiszem, hogy bármit is ki tudnék találni. Nem vagyok rendőrfelügyelő.
Zsana megáll, és rám néz.
- Tulajdonképpen merre tartunk?
- Lám, ezt a kérdést gyakrabban kellene magunknak feltennünk.
- Én nem átvitt értelemben tettem fel a kérdést.
- Honnan tudhatnám. Ügy gondolom, hogy hazafelé... De maga talán szeretne visszamenni a Varsóba?
- Ó, nem. Késő re jár. Ideje hazamennem. Újból elindulunk.
- Mindig ilyen korán jár haza?
- Általában igen. Bármennyire hihetetlennek tűnik ez önnek.
- Nem mondtam semmi ilyesmit. Tegnap este is ilyen korán ment haza?
- Tegnap éjjel nem aludtam otthon.
- Hol volt?
- Az ön kérdéseinek se vége, se hossza. Szüksége van ilyen részletekre?
- Ez a részlet, amelyről kérdeztem, számomra szükséges. De magának még inkább az. Nem hallotta még az alibi szót?
Zsana gyors pillantást vet rám, azután ismét lesüti a szemét: a járdán sok a tócsa.
- Ha jól tudom, annak az embernek van szüksége alibire, akit valamivel gyanúsítanak - mondja vontatottan.
- Így is lehet fogalmazni. Szóval, hol volt

tegnap éjjel?, Most már alighanem kigondolta
a választ.
- Egy barátnőmnél aludtam.
- Lehetőség szerint a barátnője nevét is közölje
velem - kérlelem türelmesen. - Formaság,
azonban
nem megy másképp. És ne feledkezzen meg
arról sem, hogy mindent haladéktalanul és a
legapróbb
részletekbe menően
ellenőrzünk, és nemcsak a kérdéses barátnőnél.
Ez szintén puszta formaság, de ilyenek a
játékszabályok
- Maga egy szörnyeteg... - sóhajt fel a
lány. - Tómnál voltam.
Kellemetlenül meglepődöm. Nem a
beismeréstől, hanem az esőtől, amely ebben a
pillanatbán megint
ömleni kezd. A szél sűrű vízfüggönnyé paskolja
össze a záport, amely vagy
csillog az utcai lámpák fénykörében, vagy
homályosan, zavarosan sötétlik az épületek
árnyékában,
ám az ember mindenütt egyformán
vizes lesz tőle.
Zsana gyors mozdulattal kinyitja az esernyőjét.
- Jöjjön az ernyőm alá - ajánlja.
- Hagyja. Nem szenvedhetem az esernyőket.
- Buta beszéd. Jöjjön, mert csuromvizes
lesz.
Bizalmasan magához húz, belém karol, én
pedig bánatosan azon töprengek, mennyire
szertefoszlott napjainkban a hatóságtól, való
félelem. Valamikor egy ilyen karonfogásért
letartóztatás
járt.
így megyünk egy ideig, és el kell ismernem,
hogy az esernyő alatti szűkösség ellenére bölcs
megadással viselem a megpróbáltatásokat.

Mégis, amikor végre egy erkélyes házhoz érünk,,
összeszedem a bátorságomat, és kiszabadítom a karomat.
- Álljunk meg itt. Számomra egyszerűen megalázó az esernyő használata.
Megállunk az erkély alatt. Velünk szemben az utcai lámpa világít, és széles kék sugárt vet a lány arcára. Az erkély körül csillogó esőnyalábok zuhognak lefelé. Mintha egy régi borbélyüzlet
ajtaján libbenne a gyöngyfüzér-függöny.
- És most - mondom -, miután kikerültünk a viharból, biztosítanom kell arról, hogy a Tómhoz hasonló tanúk vallomása nem sokat ér.
- Tom teljes jogú állampolgár - tiltakozik Zsana.
- Ez a körülmény aligha rendíti meg a vizsgálóbírót. Ellenben ezen állampolgár néhány
más megnyilvánulását feltétlenül szemügyre fogják venni.
Ránézek a lányra. Most, a lámpa kékes fényében, arca még sápadtabbnak, ajka pedig még sötétebbnek látszik. Mintha nem is rúzszsal, hanem fekete festékkel kente volna ki.
- Tulajdonképpen, maga még nem válaszolt arra, hogy mi fűzi ebhez az alakhoz, és a hozzá hasonló gyülevész népséghez. Mivel ez az állatfajta többnyire falkába tomörüL
- Semmi sem fűz senkihez.
A hangja ernyedt. Szinte közömbös.
- Ez elég szomorú beismerés. Szomorú és kissé képmutató.
- Nincs szándékomban, hogy meggyőzzem magát - mondja ugyanazon a színtelen hangon. Egyébként mindabból, amit idáig mondott, ez az egyetlen, ami hasonlít az igazságra.

Viszont mégiscsak pontosan ebben a
társaságban
mozog, nem pedig máshol.
- Hasztalan magyarázom. Maga, úgy látszik,
csak a halottakhoz ért, engem pedig még
nem tettek hidegre.
- Ne beszéljen így. Nem illik magához.
A lány végigmér, mintha lassan ébredezne.
- Ha magának lenne valamilyen fogalma a
szépről és a csúfról, már rég felhagyott volna
mindezekkel a kérdésekkel, melyek mögött az
isten tudja, mi búvik meg. Annyira nehéz
felfognia, hogy én is szeretnék másokhoz
hasonlóan egy
tiszta, politúrozott asztalnál ülve, nyugalmasan
meginni egy csésze kávét, szeretném
nézni az embereket, és látni, hogy néznek, hogy
tetszem, és körülöttem kissé több fény legyen,
mint abban a házban, amely maga is szinte
hullaházra hasonlít... és ne dohszagot érezzék,
hanem valami tiszta illatot...
A lány arcán ideges rángás fut végig. Meg
kell előznöm a sírógörcsöt.
- No, no, ne keressen önigazolást. Kis híja
hogy sírva nem fakadt sanyarú sorsa miatt.
Nem sokkal ezelőtt voltam annak a háznak
egyik szobájában, amelyet hullaházhoz hasonlít.
Ott nem akadtam sem műanyagra, sem
neonra, azonban, összességében, a berendezés
barátságos volt, hogy a házigazdáról ne is
beszéljünk.
Zsana gunyorosan végignéz. A roham elmúlt.
- Mennyi időt töltött abban az édenben?
- Sajnos, nem rendelkeztem sok idővel.
Már hatalmába kerített a maga utáni vágy.
- Azért látta barátságosnak, mert nem
rendelkezett sok idővel. Különben, ha hosszabb
időt töltött.volna el ott. . . - A lány úgy tesz,
mintha köhécselne, és elváltoztatja a hangját.

- Ne tedd oda a táskádat, összetúrod a rajzaimat. Kérlek, ne játssz a ceruzákkal, ezek nem pasziánszozásra valók. Ne nyúlj oda. Elmenjünk? Nincs időm rá, hogy elmenjünk. Mi, hogy egy hónapja nem voltál moziban? Én már kilenc hónapja nem voltam, és még mindig élek ... Különben minden ragyog a tisztaságtól, ebben igaza van ... Sőt, túlságos is ez a ragyogás, ha engem kérdez. Tisztaság, és megpukkadhatsz az unalomtól.
-- Unalmas fickó, valóban - visszakozom.
- Vele nem olyan izgalmas, mintha az ember egy igazi hőssel oszthatja meg a falatját, pardon, konyakját. Gyerünk, lépj le, nehogy pofán találjalak.
Hol csípted fel ezt az öreg szivart? Ne játszd meg a hülyét ... Igazi oroszlán.
A lány enyhén elmosolyodik.
- Tom nem gyáva. Ilyesmit nem fedeztem fel nála. És ne ítélje meg elhamarkodottan a másikat, egy-két szó alapján. A maga kifejezései sem mindig választékosak
-- De ezzel szemben sohasem ütök hátulról.
Zsana úgy tesz, mintha nem hallaná:
- Alighanem elállt. Induljunk.
Elindulunk. Az eső valóban majdnem elállt, Zsana összecsukja az ernyőt, és most már semmi sem indokolja, hogy egymáshoz simulva menjünk. És hogy mégis így megyünk, annak, úgy érzem, nem én vagyok az oka.
Hideg szél kezd fújni. A fák és a lámpák fényt és árnyékot vetnek az útra. Mellesleg mindezt túl bonyolult leírni.
- December... Szomorú hónap - mintha önmagának mondaná a lány.
- Az emberektől függ, hogy szomorúnak vagy vidámnak látják az időjárást - jegyzem meg mély bölcsességgel. - És az élettel is ez

a helyzet, gondolom.
- Senki sem rendezheti el egyedül az életét.
- Komoly témába fogtunk ... Mindenesetre, ha az ember nem tudja elrendezni az életét, akkor a legbölcsebb dolog, ha annál keres segítséget, aki valóban képes segítséget nyújtani neki.
- Ön kész prédikátor.
- Nincsenek ilyen adottságaim. Belőlem a leghétköznapibb gyakorlatiasság beszél.
- Na igen, jó íenne olyan embert találni, akire támaszkodni lehetne - sóhajt fel Zsana. Szinte teljesen rám támaszkodik. Arra gondolok, hogy szólok is neki, de titkos okok miatt
hallgatok.
- Egy igazi... okos és egyenes ... és lehetőleg nem unalmas férfi...
Nincs ellenvetésem. Folytatjuk a lassú sétát, közben hagyjuk, hogy összesimuló vállunk beszélgessen.
- Mondja, miután annyi kérdést tett fel, megengedi, hogy én is fel tegyek egyet? - szólal meg váratlanul a lány.
- Miért ne?
- Maga mindig így viselkedik a nőkkel?
- Hogyhogy így?
- Nem tudtam, hogy ilyen egy kihallgatás.
A komoly témák után most a sikamlósak következnek. Még jó, hogy a kapuhoz értünk. Megállunk a sötétben.
- Számomra még a kihallgatandó személy is mindenekelőtt ember - tálalom a válaszomat.
- Kivágta magát - mosolyodik el Zsara.
- De bárhogyan1 van is, kezdek, meggyőződni róla, hogy maga nem is olyan rettenetes, mint amilyennek első látásra véltem.
- Rájött? ... Én egy olyan mély érzésű fráter vagyok, aki arra ítéltetett, hogy halottszemléket

végezzen.
- Nem tudom, hogy milyen, de nem az a goromba fráter, akinek a szerepét játssza.
- Mindannyian szerepet játszunk. Némelyek többet is.
- Én nem - tiltakozik a lány. - Legalábbis magával nem. Magával jó együtt lenni.
Veszélyes pillanat! Zsana még szorosabban simul hozzám.-Keze szinte öntudatlanul megragadja a könyökömet, és szemét lassan az enyémhez emeli. Én szinte akaratlanul közelítek hozzá. Egymást keresik az ajkak, ahogy egy költő mondotta, nem emlékszem, melyik.De negyed másodperccel a csók előtt meghallom a saját hangomat.
- Ez a rúzs ... Ki ámította azzal, hogy illik az egyéniségéhez?
- Ó, nem... -- robban ki dühösen Zsana, és eltaszít magától. - Ön nem játszik szerepet .. . ön valóban faragatlan fickó ...
- Megvesztegethetetlen, kislánykám, ez a pontos kifejezés - helyesbítek. - Gyerünk, indulj haza, nehogy megfázz. És semmi harag.
Atyaian megveregetem a hátát.
- Hagyjon . engem ... Látni sem akarom többé...
A tűsarkok dühösen kopognak a kert aszfaltozott útján.
- Ezt nem ígérhetem - mondom. - Ez sok mindentől függ.
Megvárom, amíg Zsana eltűnik, talán azt remélem, hogy búcsút int. De nem int. Még csak
hátra sem fordul. Nesztelenül lépdelek a fasorban, aztán letérek, de nem a ház felé, hanem
a fák alá, a bokrok közé. Kényelmes megfigyelőállást találok, elhelyezkedem a sűrűben.

Vészjósló ... titokzatos ... és szörnyen sáros minden. Kis híján hasra esem a felázott talajon. Már teljesen átáztam. Ha Sherlock Holmes valóban létezett, akkor tudom, hogy miben halt meg. A detektíveket menthetetlenül Utoléri a reuma. Még az a jó, hogy korunkban-megszűnt a bozótból való ieskelődés romantikus szokása. Habár olykor, amint az ábra mutatja...
Az úton újra felhangzik a tűsarkok kopogása. Nem dühösen, csak sietősen. Látom a drapp kabátot, ahogy elillan a fekete homlokzat előtt. . Igazi mártír. Legyalogolt egy kilométert, hogy bebizonyítsa: szemérmes kislány, aki korán fekszik le ... De most - vége a legendának. Ó, Katja
néni, miért késlekedik erőteljes,
nevelő jobbod? Alszol talán? Igen. Alszik a vénasszony. Sötét az alagsor ablaka.
Ám a mérnök még a tervrajzai fölé hajlik. A doktor is ébren van. Meg a tiszteletre méltó pénztárnok is odaadó élete párjával. Csak az ügyvédről nincs pontos értesülésem. Rejtélyes ember - ablaka a ház másik oldalára néz.
December - szomorú hónap.. Egyeseknek lehet, hogy a június is szomorú lenne. Én azonban nem
tartozom közéjük, ha ez év júniusáról van szó. Minden este sétáltunk mindig ugyanazon a tengerparti ösvényen, és mindig a köves meredélyen álló mandulafáig. Ott aztán leültünk.
Ültünk, és hallgattunk - főleg én vagy beszéltünk -r- főleg ő. Olyan dolgokról hallottam tőle,
amelyeket már annyira elfelejtettem, hogy szinte úgy éreztem, mintha először hallanék róluk.. Mesélt nekem a könyvekről, és rájöttem, hogy már régóta nem olvasok, mesélt a gyermekekkel járó gondokról, és bevallottam

magamnak,
hogy régóta nem jutottak eszembe
gyerekek - mivel én, hiszen tudják,
gyermekbűnözéssel nem foglalkozom. Beszélt
nekem arról,
hogyan telnek a napjai a kisvárosban, és
még sok egyébről, amire nem emlékszem,
bizonyára azért, mert főleg arra ügyeltem, hogy
úgy gyönyörködjem az arcában, mintha nem is
fordítanék rá különösebb figyelmet. Milyen
szép arc! Ha nem hiszik, megmutathatom a
fényképét, otthon az asztalomon.
Nincs rá Szükségem, hogy magamnál hordjam,
hiszen elég, ha behunyom a szemem, és
a szemhéj ak mögötti sötétben rögtön előtűnik
az arca. Ám az a bökkenő, hogy a mi
szakmánkban az ember fiának nyitva kell
tartania
a szemét, nem pedig csukva.
Az orvos ablakában kialszik a fény. Azután
elsötétül a mérnök ablaka is. A pénztárnokéknál
már ezt megelőzően eloltották a lámpát.
Tökéletes a homály. Éjfélre jár... A gyilkosságok
meg a Budapest étterem zárórája ez. Mindenki
alszik, aki él...
... És a halott feltámad. Ez nem tréfa: Marinov
télikertjének sötét üvegfala mögül fény
szűrődik ki. A fénynyaláb eltűnik, de azután
újból felvillan, ide-oda kúszik. De hát ez a hulla
az enyém, s nem hagyhatom, hogy a bolondját
járassa velem.
Lassan és elővigyázatosan mászom kia bokrok
közül, nehogy valamilyen bűnös tekintet
felfedezzen, no meg főként hogy el ne
süllyedjek a sárban. Elosonok a ház homlokzata
előtt,
és a télikert ajtajához érve nesztelenül kinyitom
a megfelelő alkalmatossággal. Azután hirtelen
kitárom a belső ajtót, és egyidejűleg

felkattintom zseblámpám vakító sugarát. A fénynyaláb
pontosan a szekrény mellett lehajló ember szemébe talál.
Nicsak, mit keres itt a rejtélyes ügyvéd?
- Az elhunytat jött meglátogatni, ugyebár?
- tréfálkozom barátságosan. - Talán a részvétét óhajtja nyilvánítani?
Dimov némán kiegyenesedik, miközben fél kezével befogja a szemét, a másikkal meg a lámpáját igyekszik a zsebébe gyömöszölni.
- Ne tegye - mondom. - Tönkreteszi vele a, szép öltönye szabásvonalát. Aztán meg
egyre megy, erre már úgysem lesz többé szüksége. Na, tegye csali ide, az asztalra. így ni.
Az ügyvéd némán engedelmeskedik.
- Nos? Milyen magyarázatot talált ki? Adhatok egy tanácsot, ezeket a dolgokat előre kell kigondolni. Különben sok időt veszít az ember.
Dimovnak végre sikerül visszaszereznie beszédképességét.
- Kínos helyzetbe kerültem, elismerem. De tévedni fog, há elhamarkodott következtetést von le belőle.
- Ne törődjék az én következtetéseimmel
- nyugtatgatom. - Inkább gondolkodjék.
- Leveleket kerestem.
- Ahá, szóval ön kéziratokat gyűjt... érdekes passzió.
- A saját leveleimről van szó.
- Ha az önéi, miért ne kerestessük őket az
én embereimmel?
- Éppen ezt akartam elkerülni,-de mivel ön rajtakapott. . . Ezek a levelek, pontosabban, jelentéktelen cédulácskák, amelyeket egy megboldogult
asszonyhoz írtam ..
- Az elhunyt férj megboldogult feleségéhez - segítek neki, hogy félbeszakítsam dadogását.

Dimov
bólint.
- Marinov szokása szerint gyakran félrelépett. A felesége elhatározta, hogy visszaadja a kölcsönt. így kezdődött el közöttünk . . . nohát bizonyos viszony jött létre köztünk... és ez idő tájt. . . különböző alkalmakkor . . . írtam hozzá ezeket a cédulákat. Csakhogy az asszony halála után Marinov megtalálta a leveleimet, és azóta állandóan bosszantott velük, és nem volt hajlandó megsemmisíteni Őket. Egyszerűen szégyellném, ha .ezek a gyermetegségek illetéktelen kezekbe kerülnének . .. azért jöttem, hogy megkeressem őket.
- És mit talált?
Dimov tehetetlenül széttárja a kezét:
- Semmit. Nyilván mégiscsak, megsemmisítette.
, - Hm, ez csakugyan teljesen ártatlan dolog. Én meg mit nem tételeztem fel. . . Csak az nem fér a fejembe, hogy ha ön teljesen ártatlan, miért nem gyújtott villanyt, miért rontotta szemét ezzel a játéklámpával?
- Baev miatt. . . Nagyon gyanakszik ...
-.Még önre is? Egy emberre, aki minden gyanú fölött áll? . .
Két lépést teszek az ügyvéd felé, és a lámpával egyenesen az arcába világítok.
- Ide figyeljen, Dimov. Én nem szeretem a hazudozókat. Ilyen a szakmám. Kellemetlenségeket szereznek nekem. De amikor a hazug
ember ráadásul még arcátlan is, azt végképp nem szenvedhetem. Ez pedig azt jelenti, hogy ha egy magához hasonló alak összeakad egy hozzám hasonlóval, akkor az arcátlan hazugság lecsukatássaj jár.
Dimov felemeli a kezét, hogy kivédje a lámpa vakító fényét. Oldalt néz, mintha nem is velem, hanem Marinov képével beszélgetne.

- Elmondtam önnek mindent, úgy, ahogy van. Ha van valami más feltételezése, próbálja meg bebizonyítani. Bár egyszerűen fogalmam sincs róla, hogy mire céloz.
1 -- Teljesen világos, hogy mire célzok.
Dimov megpróbál rám nézni, de a lámpafény vakítja a szemét, s így újból az elhunyt fényképe felé fordítja a fejét.
- Jaj, istenem! Ha valóban megmérgeztem Marinovot, akkor még tegnap éjjel elvittem volna, amire szükségem van, nem pedig most jönnék ide
keresgélni...
- Nagyon logikus, de csak azzal a feltétellel, hogy miután becsempészte a mérget a poharába, ott
maradt a szobában a halál beálltáig.
Ez kényelmes megoldás, de nem mindig kivitelezhető. Éppen ezért néha vissza kell térni a
fájdalmas veszteség színhelyére. Ennek ellenére, én egy percig sem állítottam, hogy maga
megmérgezte Marinovot. Honnan támadtak ilyen gondolatai
-- Ugyan, hagyja már, nem vagyok gyerek
- legyint Dimov. - Megfeledkezik arról, hogy az én foglalkozásomnak is van némi köze a nyomozáshoz és a bűnügyekhez.
-- Ebben az esetben bizonyára tudja, hogy máris elegendő bizonyítékkal rendelkezem ahhoz, hogy letartóztassam.
Dimov hallgat.
- ... De amint nem sokkal ezelőtt más helyütt és más okból kifolyólag alkalmam nyílt bevallani, mély érzésű ember vagyok ... Na, nyomás, menjen aludni. A letartóztatást, ha úgy fordul, nem fogja elkerülni.
Az ügyvéd elindul az ajtó felé. A járásában

semmi lendület. Az amnesztia nyilván nem nyugtatta meg tökéletesen. Mit tehetünk emberi gyengeség: mindig többet akarunk, mint amennyit kapunk.
Megvárom, amíg becsukja az ajtót, és eloltom a lámpát. Nincs értelme, hogy kimerítsem az elemet, bár nem tudom, mikor lesz rá újra szükségem. Nem a regények világában élünk, ahol
másodpercenként kapják elő a zseblámpát, a pisztolyt és az amerikai rágógumit.
A szoba újból sötét. Az ablak mellé állok, belemeredek a kert sötétjébe, könnyed mélabú fog el. December - szomorú hónap. A szomszéd szobából kivehetetlen hangok hallatszanak át, a hangok fokozatosan erősödnek - eloszlatják a mélabúmat. Felébredt a pénztárnok
és hű élete párja, s nyombán összevesztek. A veszekedés lényege nem derül ki, azonban egyes jelzők meglepő zamattal hangzanak el. Ilyen az élet. Még a halott szobájában sincs nyugalom. Na de mégis, azért némi kényelemről lehet beszélni, különösképpen a nedves bokrokkal
összevetve.
A hangok fokozatosan elcsitulnak. A szidalmak, bármennyire is szórakoztatóak, szintén kifárasztják az embert. Rajtam a sor, némi fáradtságot érzek, engedélyezek magamnak egy kis pihenőt azon az ágyon, amelyen reggel még az előkelő elhunyt feküdt. A csöndben élesen hallatszik az ébresztőóra ketyegése. Jár az óra. Könyörtelenül telik az idő. Az élet egy nappal, rövidebb, de - minden rosszban van valami jó - egy nappal közelebb vagyunk a fizetéshez. Ezek az ébresztőórák huszonhat óránál valamivel
tovább járnak... vajon egy öngyilkos felhúzza az órát, mielőtt utolsó tettéhez kezd?

Ez itt a kérdés. Mert ezt az ébresztőt
nyilvánvalóan kevéssel a végzetes óra beállta
előtt húztak fel. Ha az öngyilkos józan
gondolkodású ember, tudnia kell, hogy az utolsó
ítéletkor az
ébresztő segítsége nélkül is felkeltik. De melyik
józan gondolkodású ember
lesz öngyilkos? Előbb felhúzom a vekkert,
aztán, lenyelem a ciánkálit... Nem, ez
valószerűtlenül
hangzik. Nem volt ilyen tökkelütött
a ... megboldogult.
Szórakozottan hallgatom az óra ketyegését,
és váratlanul feleszmélek, hogy valamilyen
kattogás csatlakozik hozzá. Talán csak nem egy
új
vekker jelent meg a színen? A kibernetika
áldott- korszakába kerültem talán, midőn a
gépek
utódokat hoznak a világra? Ó jaj, örömöm túl
korai: a kopogás kívülről jön. Az ismerős
cipősarkak kopognak a fasorban. Először
gyorsan és
határozottan. Azután elhalkulnak, lelassulnak.
Majd néma csönd, de a télikert üvegablakán
keresztül már kirajzolódik Zsana alakja.
Visszatért a drága gyermek. Bizonyára eljutott
hozzá szerelmes szívem hívó . szava. A
könnyed fémes zörej elárulja, hogy a leányzó
a zárral próbálkozik. Még egy kis erőfeszítés,
és készen is van.
Felkelek, és elrejtőzöm a nagy tükrös szekrrény
mögé. Illetlenség lenne fatuskóként ülve
maradni, amikor egy hölgy lép a szobába.
A hölgy belép a szobába, megáll egy pillanatra,
hogy tájékozódjék a sötétben, és egyenesen
felém
indul. Félre a tréfával... valóban
meghallotta szívem hívó szavát!

A lány már-már hozzám ér, amikor végre sikerül leküzdenem szemérmetességemet.
- Szerelmem - mondom az alkalomhoz illő gyengédséggel.
Ám a várt dorombolás helyett rémült sikolyt hallat.
- Kedves gyermekem! - szólítgatom.
És hogy fényt derítsek kettőnk viszonyára, felvillantom a zseblámpát.
- Szadista! ... Ne vakítson a szemembe!
- Rögvest - dörmögöm a rám jellemző jószívűséggel. - De előbb keressük meg a pénzt
- Miféle pénzt?
- Azt a pénzt, amiért idejött. Marinov pénzét.
- Nem jöttem semmiféle pénzért.
- Akkor mit keres itt? Az ügyvédi kamara egy tagját? Szegény öreg, az imént ment el.
Hirtelen kimerültnek érezte magát, és megkért, hogy mentsem ki maga előtt. Illetve nem is ...
Hát hogyhogy az előbb nem jutott az eszembe: a gyilkos mindig visszatér a tett színhelyére ...
Ez így áll a könyvekben is.
- Hagyja abba! Teljesen megőrjít -- nyög fel Zsana, és kezébe temeti az arcát.
- Akkor hát beszélj!
Félrefordítja a fejét, hogy kikerülje a lámpa fény csóváját, de tekintete rátéved Marinov portréjának merev tekintetére, és lesüti a szemét.
Türelmesen kivárom, amíg megszólal. Vannak pillanatok, amikor legjobb várni.
- A pénzért jöttem ... - szólal meg nagy sokára Zsana. - Az a pénz tulajdonképpen az enyém volt. Nekem ígérte. Megígérte, hogy vesz nekem egy bőrkabátot... Tehát a pénz az enyém volt... Azért jöttem, hogy el vigyem.
- És miért nem mondtad meg ezt nekem előbb? Miért nem kérted egyből a pénzedet?
- Arra gondoltam ... azt gondoltam, hogy

ki tudja, mit fog majd gondolni.
- És most vajon mit fogok gondolni?
Zsana hallgat. Azután gépiesen ismételgeti:
- Enyém volt az a pénz .. . Nekem ígérte ...
- Elkéstél. A pénzt még ma reggel elvittük. Pontosan ott volt, ahol te is keresni akartad. Itt, ebben a szekrényben, a fehérnemű alatti titkos fiókban. Elvittük, nehogy valamilyen kis tolvajt megkísértsen.
- Nem vagyok tolvaj -- a hangja szinte közömbösen cseng. - Enyém volt a pénz . . . Megígérte nekem
...
- De miért ígérte meg neked? Hogy megjutalmazza erényességedet? És honnan tudod
te, akinek úgymond semmi köze sem volt Marinovhoz, mivel csak egyszer-kétszer jártál nála,
akkor is a nénikéd társaságában, hogy hol dugdossa a pénzét, honnan került hozzád a télikert kulcsa?
Ki késztetett arra, hogy eljöjj a pénzért?
- Várjon ... Megmagyarázom.
-: Torkig vagyok a hazug magyarázatokkal. Majd máshol fogsz magyarázkodni. Ott pedig, hogy tudd, kurtábbra fogják a kihallgatást, és nincs közvetlen hang meg közjáték, ahogy nálam . .. Most pedig elég, mars. És ügyelj arra, hogy az idézés megtaláljon.
Ez életem átka - ismét magam vagyok. Ismét sötétben - a zseblámpaelem sokba kerül.
Egy ideig le s föl sétálok, az ágy kimondhatatlanul csábít. Valamiféle vészjósló titok rejtezik benne.
Hogy hozzáférkőzhessem a titok nyitjához, mindenre elszánva elnyújtózkodom a puha takarón.

Ez a hely túlságosan is forgalmas. Telefonálnom kellene, hogy kihívjak egy őrszemet. Hadd unatkozzék egy emberrel több ezen -az éjszakán. Mi hasznod? Az én bevetetlen ágyam sem
volt különb ennél a ravatalozónál.
Tizenöt ember a, koporsó fenekén,
Halihó! Meg egy hordócska rum!
Hát ez a verstöredék honnan maradt meg a fejemben? Feltehetőleg az ábécéskönyvből.
Nem, nem telefonálok őrszemért. Nem vagyok annyira érzékeny lélek, hogy ne tudjak heverészni itt, ahol nem sokkal előttem a halál aratott. Elvégre
az álom a halál testvére. Csönd.
Még az óra is megállt. Csönd... Jó éjszakát, kedves hallgatóink!
Lám, újból reggel van. Ez a reggel kissé világosabb a tegnapinál. A köd felszállt. Véget ért a londoni szín, amely olyannyira illett e komor históriához. Miközben az ablakon át a szélverte
fákat szemlélem, feltárcsázom a hivatalt,
és kihívom az embereimet. Gyorsan megérkeznek, még arra sem jut időm, hogy Marinov
fürdőszobájában megborotválkozzam, és beszippantsam francia kölnijének illatát. Megdörzsölöm
borostás államat, gondterhelten körülnézek a szobában, és a következőket mondom a hadnagynak:
- Azt akarom, hogy kutassátok át a szoba minden milliméterét. Ha már annyi ember kerülgeti ezt a szobát, akkor kell, hogy legyen még valami, ami felfedezésre vár.. . Először Baev. Azután Dimov. És végezetül az a kicsike. Mit szólsz hozzá?
- Semmi akadálya annak, hogy átkutassuk.

Legalább tisztán fogunk látni.
- Erről van szó. Lássunk tisztán. Még ha azzal járna is, hogy belekótyagosodunk a keresésbe.
- Ön mindig tréfálkozik.
- Egyáltalán nem tréfálkozom. Semmi tréfa. Tiszta munkát akarok, világos?
- Értettük, őrnagy elvtárs.
Tökéletes munkát fognak végezni, ez egy percig sem kétséges előttem. A hadnagy kiosztja a feladatokat, és a négy ember nemsokára tervszerűen és fenekestül felforgatja a szobát. Lépésről
lépésre bútorról bútorra centiméterről centiméterre haladnak. A falakat, a padlót, a mennyezetet, az ajtó- és ablakkereteket, a csil-
fl
árokat, az elektromos hálózat csöveit, mindent tüzetesen átvizsgálnak.
A reumás Sherlock Holmes úgy vélte, hogy a perdöntő bizonyíték megtalálásához csupán egy zseniális ötletre van szükség. Megáll az ember a tett színhelyén, körülnéz, és mérlegel: ha sj
figyelembe vesszük azokat a gondolati folyamátokat, amelyek a gyilkos agyában játszódtak
le, akkor a józan ész szabályai szerint hová az ördögbe dughatta el a bűnjelet? A dolog ennél jóval egyszerűbb: kutass át mindent centimétérről centiméterre, és a gyümölcs magától az
öledbe hull. Mint módszer unalmas, sőt szőrszálhasogató, talán bürokratikus is, de általaban
célravezető.
Egy beavatatlan, de türelmes megfigyelő, aki nyomon követné ténykedésemet, talán azt képZelhetné, hogy csak úgy találomra járkálok

egyik embertől a másikig, mert éppen dumálni van kedvem. Hogy eloszlassak minden félreértést, el kell mondanom, hogy tervszerűen dolgozonx
Például a ma reggeli tervemben néhány hölgy meglátogatása szerepelt. De mivel a külsőm olyan, hogy a kérdéses hölgyek úgy érteirríezhetnék, mint becses személyük iránt a hatóság részéről megnyilvánuló figyelmetlenséget,
ezért enyhén változtatok a terven, és Iátogátásaim sorát a mérnöknél kezdem. Házias tevékenység, közelebbről, kávéfőzés közben lepem meg. Ez az ember tényleg egy vénlány szokásáit
veszi fel, ha eddig még nem csontosodtak meg benne. Azon sem csodálkoznék, ha azt látnám, hogy a kávé elfogyasztása után lefordítja a csészét a csészealjra, és a kávéüledékből
jósol magának nagy utazást vagy messzi földről ,íj
érkező levelet.
- Parancsoljon - tessékel be a mérnök jól ismert szívélyességével. - Csak egy pillanat, nehogy kifusson a kávé.
Futó pillantást vet rám, és nyilván éles a szeme, mert hozzáfűzi:
- Ez az ügy teljesen lefoglalja magát. Ha ki akarja használni az időt, megborotválkozhat. Ami engem illet, nem bírom elviselni, ha borotválatlan vagyok. A borotvakészlet a mosdó fölött van ... tiszta.
Abban egy pillanatig sem kételkedem, hogy a borotvakészlet tiszta. Ebben a lakásban minden tiszta. Tisztaság és rend, és megpukkadhatsz az
unalomtól, ahogy valaki közölte velem.
- Hát annyira éppen nem vagyok kényes

dörmögöm -, de az ötlet ésszerű. Remélem, hogy idegen borotválkozóeszközök használatát nem fogják megvesztegetésként értelmezni. Miközben a kávéval bajlódik, Szlavov ugyanazt a replikát ereszti meg, amelyet az imént odafenn hallottam:
- ön mindig tréfál.
- Én tréfálok, de a többiek nem tréfálnak. Az egyik például pénzt próbál rád tukmálni, a. másik meg csókot kínál...
Leveszem a zakómat, leveszem a nyakkendőmet, és szappanozni kezdem az arcomat a mosdótükör
előtt. Szlavov csak most válaszol:
- Sejtem, hogy ki kínált csókot önnek . .
- Téved - felelem, közben ügyelek arra, nehogy szappanhabot nyeljek. - Ez egy régi történet... Egy nyáron ... a táncparketten . .. és semmi köze a foglalkozásomhoz. Ön hogy áll a tánccal?
.- Táncolok, de rosszul - közli kissé meglepetten a mérnök.
- Ha utol akar érni, fiatalember, akkor még rosszabbul kell táncolnia. Zsana mondta önnek, hogy rosszul táncol?
- Ki más? - dünnyögi Szlavov, ahogy gondosan kitölti a kávét két kis csészébe. - A nők nem ragadnak tucatjával a magamfajta férfira.
- És miért nem? - kérdezem, és egy pillanatra abbahagyom a borotválkozást. - Ön nem csúnya, és nem ostoba. Egyáltalán semmi szemmel látható hibája nincs.
- Nem tudom, miért kerülnek. És, hogy őszintén megvalljam, különösképpen nem is érdekel.
Hallgatok, amíg befejezem a borotválkozást,: azután folytatom a beszélgetést.
- Felfednék önnek egy titkot, de attól tartok, hogy megsértődik.

- Nem vagyok sértődékeny. Mondja csak.
A csap alá hajtöm a fejem, bőségesen engedem magamra a jéghideg vizet, és azzal az érzéssel egyenesedem fel, hogy újjászülettem.
- Ön egy kicsit... hogy is mondjam . . unalmas ...
- Szóval tegnap este megtalálta Zsanát jegyzi meg Szlavov kissé kesernyésen.
- Valóban megtaláltam a nyomozás érdekében. De a megállapítás nem Zsanától ered.
A mérnök nem mutat hajlandóságot a vitatkozásra. Szolgálatkészen odanyújtja a törülközőt, és amíg
rendbe hozom magam, elmossa a borotvakészletet, és gondosan a helyére rakja.
- Ön rendhez szokott ember - állapítom meg. - Már tegnap megirigyeltem. Kevés eszközzel teljes kényelmet biztosít magának. Csak
ne felejtse, hogy az embereket nem lehet úgy rakosgatni kényelmünk érdekében, mint a tárgyakat.
- Nem látom az összefüggést - mormolja a mérnök.
- Valóban? Én pedig szinte megrészegültem jezésem pontosságától. No de nem tesz semmit, ne törődjék vele. Egyáltalán, ha nem ért valamit, rá se bagózzék ... Mellesleg,. miféle szerzet ez a Tom?
- Nem tudom. Sohasem találkoztam vele, és ebként is nekem kellemetlen erről a témáról beszélném.
- Nekem is kényelmetlen néha kérdeznem, de hát a szükség hajt rá. Szóval egyetemista, vagy naplopó?
Szlavov leül az asztalhoz, hörpint a kávéjából. Azután szólal csak meg, fejét leszegve.
- Egyetemista volt. . . Most bizonyára naplopb. Mellesleg Zsana jobban tudná tájékoztatni önt.

Ö
alighanem mindennap látja.
- Mi hasznom belőle, hogy mindennap látja? A szerelem vak.
- Lehet, hogy én is megvakultam - mondja halkan a mérnök.
- A féltékenységtől?
Hallgat. Kiitta a kávéját, de továbbra is az üres pohárra mered. Nem hiszem, hogy most magának jósolna.
- Bárhogy is van, ne kalandozzunk el a hivatalos témától... Csak azt akarom még hozzáfűzni, hogy aki
a büszkét játssza, rendszerint
veszít. Az a bökkenő, hogy amíg te adod a büszkét, addig a kevésbé bonyolult lelkek más
jáLékDá
fognak.
A mérnök egyre csak hallgat, és maga elé ni ered. Azután feleszmél:
- Kihűl a kávéja.
Alltamban hörpintek a csészéből. Ez már szokásommá vált. Rágyújtok. Egy korty kávé
után
cigaretta olyan élvezet, mintha valóban jó lenne. Hogy fokozzam a hatást, újból a kávéscsésze után nyúlok:
-- A másodszori megvesztegetés vádját is kockáztatva, felhajtom a kávéját.
Szlavov nem válaszol. Sőt nem is látszik rajta, hogy figyelne rám. Valahogy egészen szórakozott lett.
Talán a büszkeségről szóló gondolatfüzérem munkálkodik benne. Vagy talán a
La donna mobilé-t dúdolja magában.
Fejünk fölött jól kivehetőek a hadnagynak és emberéinek lépések Valaki, odébb taszít egy súlyos tárgyat.
- Na, hallja? - kérdezem, és a mennyezetre

emelem a tekintetemet.
Georgj Szlavov felrezzen, és szintén föltekint:
- Micsoda?
- Milyen jól hallatszik...
- Igen, hallatszik. Na és mi a jelentősége?!
- A jelen pillanatban semmi - ismerem bet
- De tegnapelőtt este a lépéseknek volt
jelentőségük. Azok is ugyanilyen jól
hallatszottak!
a feje fölött, ahogy most ezek. Kinek a
lépéseivoltak?
- Mondtam már önnek ...
- Nem érdekel, hogy mit mondott - szakig
tom félbe. - Arról kérdezem, amit elhallgatott
Kinek a lépései voltak?
- Ön aljasságot követel tőlem ...
- Én az igazságot követelem öntől. Az?
igazságot, csak az igazságot, és a teljes
igazságot - miként az agyonnyűtt eskü is
kívánja.
A mérnök hallgat. Segítenem kell rajta. Err
az emberre a logikus gondolkodás a jellemző,:
tehát egy kis logikát kell belevinni a dologba!
- Ne feledje - mondom -, ha az a rögeszméjé,
hogy ezzel a hallgatással megóv valakit
akkor a lehető legostobább módszert választotta.
Ön nem azért ostoba, mert olyasvalakivel
törődik, aki a kisujj át sem mozdítja önért. Sőt
ezt még nagylelkű cselekedetként lehetne
elkönyvelni. Azért, ostoba az ön viselkedése,
meri
az én helyemben bárki így okoskodna:- Ez
fiatalember hallgat, tehát fedezni akar valakit
Miért akarja fedezni? Mert ez a valaki kedves
számára. Ki az az ember, akivel erősen
rokonszenvezik? Egyes-egyedül: Zsana. Ebből
jön
a szillogizmus végkövetkeztetése: Szlavov
eltitkolja, hogy lépéseket hallott, mert azok

Zsana lépései
voltak.
- Igen, de...
- Várjon - intem le. - A szillogizmust egy
másik körülmény is megerősíti: egy másik
ember, akinek szintén hallania kellett volna a
lépéseket,
ugyancsak hallgat. Na és ehhez a bizonyos
másik emberhez, aki nem más, mint az
ön szomszédnője - Katja -, szintén Zsana áll
a legközelebb. Tehát értse meg: az ön hallgatása
számomra teljesen világos válasz. Csak
egyet szeretnék tudni: vajon pontos-e ez a
válasz?
Szlavov hallgat. Ki kell várnom, amíg még
egyszer átgondolja következtetéseimet, habár
bizonyára továbbra is hallgatni fog. A pedáns
emberek szörnyen makacsok.
Ebben a percben az ajtó mögül csizmadobogás
hallatszik. Kopogtatnak. Belép az egyik
rendőr.
- Őrnagy elvtárs, ha lehetne, egy kis időre ...
- Lehet - mondom. - A társalgás amúgy
is döcög.
Marinov szobája érzékelhetően átalakult, és
korántsem , előnyére. Megelőzően zsúfoltnak
látszott. Most pedig egyszerűen fel van dúlva
- méghozzá tökéletesen. A tükrös szekrényt,
amely mögött az éjjel a kedvesemet vártam,
-lőrehúzták, és ferdén a falnak támasztották.
A szekrény egyik első lába belül üres,
oroszl.mmancsra vagy valamilyen mitológiai
szörny
lábára emlékeztet, mindenesetre elég
terjedelmes ahhoz, hogy a belső üregben el
lehessen
rejteni valamit. Ez a valami a jelen pillanatban
az asztalon hever. Ha aranyra vagy
drágakövekre

számítottak, akkor csalódást kell okoznom. Ez a valami teleírt lapokból álló kis tekercs. Figyelmesen tanulmányozom a lapokat, ami nem akadályoz meg abban, hogy olykor ne vessek egy pillantást kifelé, a kertbe. Az ablak előtt egymás után mennek el a munkavágytói égő lakók: a mérnök, az orvos, a pénztáros és az ügyvéd. Az utóbbi kettő, a kivilágított ablakra vetett nyugtalan tekintettel együtt is különös méltósággal vonul el.
A szobában folytatják a kutatást, ámbár megítélésem szerint ennél többet aligha kotorhatnak elő. A kérdéses gyümölcs már az ölünkbe hullott. Sőt: ráadásul kettő, ha pontosak akarunk leni. Bő termés - egy csapásra két égető titok nyitja.
Most már visszatérhetek eredeti tervemhez, és reggeli látogatást tehetek a hölgyeknél. Annál is inkább, mivel megborotválkoztam.
Dóra különösebb meglepetés nélkül nyit ajtót. Jelenlétem a házban bizonyára ném kerülte el a figyelmét. Különösen, ha szem előtt tartjuk, hogy minden ajtón van kulcslyuk. Persze, azért illendőnek tartja, hogy meglepődést színleljen.
- A ... Maga? ...
-- Igen ... én ...!
Eme bájos felkiáltások után a háziasszony bevezet a szobába, és helyet kínál az egyik karosszékben, míg ő a másikban helyezkedik el, közben pongyoláját szemérmesen a térdére húzza, hogy nyomban ezután lábait keresztbe téve jóval a térde fölött is kivillantsa. Kinn újra nekieredt az eső. Hosszú, rézsútos nyalábokban

verdesi bánatosan a magas ablakot. Élttől
a szoba még lakályosabbá válik. Különösen, ha
elvonatkoztatunk a gigantikus szekrénytől,
amely lefoglalja a helyiség felét.
Dóra megereszt egy szívélyes félmosolyt, s
tekintetével hasonló szívélyességet kér cserébe.
Igyekszem kikerülni a pillantását és csupasz
térdének csábítását, ezért a mellére siklik a
szemem, ám az annyira előtüremkedik, s- olyan
rosszul van álcázva, hogy rögtön semleges
övezetre - a hajára kényszerülök visszavonulni:
- Már tegnap, amikor magát megláttam,
tudtam, hogy nem ez lesz az utolsó
találkozásunk - kezdem gálánsán. -- Drága
Dóra, engedje meg,
hogy így szólítsam, maga szörnyen ...
elbűvölő ...
Végre. A2 asszony elégedetten elmosolyodik.
-- ... És szörnyen hazudós.
Dóra meglepetten húzza fel a szemöldökét.
Azután nyomban sértődött arckifejezést ölt.
- Igen, igen. De elég a színjátékból. És engedje
le a függönyt.
Ezzel hanyagul a pongyola felemelt szegélyére
mutatok, amelyet Dóra sietve leereszt. És
hogy minden kétséget eloszlassak látogatásom
célját illetően, hozzáfűzöm:
- Pontosan és röviden feleljen a kérdéseim1
re, mert különben szófiai lakhelyét könnyen
egy másikkal cserélheti fel, talán szintén
szófiaival, de olyannal, amit főleg a hamis tanúk
részére tartanak fenn. Tehát: először, mikor
ment feleségül Baevhez?
-- Két évvel ezelőtt - válaszolja Dóra, miközben
igyekszik visszaszerezni méltóságát.
Nem értem, hogy ehhez miért van szükség ilyen
megfélemlítésre.
- Majd meglátja. Pontosan mikor esküdtek
meg?

- Szeptember végén. Szeptember huszonnyolcadikán vagy huszonkilencedikén. Valamikor ekörül.
- Úgy látom, ez a fényes dátum nem vésődött be lángoló betűkkel az ön emlékezetébe.
De mégiscsak erőltesse meg az emlékezetét.
- Ügy emlékszem, hogy szeptember huszonkilencedikén volt.
- Rendben. Majd ellenőrizzük, hogy pontosan emlékszik-e? És ezeket a bútorokat meg a többi holmit mikor szerezték? Az esküvőt követően?
- Akkortájt.
- A férje hozománya, nemde?
Dóra bólint ,
- Miből vette ezt a férje?
- Bizonyára Volt megtakarított pénze - vonogatja a vállát, az asszony.
- Ide figyeljen. Amit az imént mondtam, nem baráti tréfa volt. Nagyon kellemetlen lesz magának, ha így értelmezte.
- Azt hiszem, Marinov adott neki pénzt feleli tétován Dóra.
Az arca egyre nyugtalanabb kifejezést ölt.
-- Marinov adott neki pénzt, de ez később történt. Most pedig az esküvő körüli napokról beszélünk, Miből vették a bútorokat meg minden egyebet?
- Én semmit sem vettem. Kérem, engem ne kavarjon bele. Amit itt lát, azt mind a férjem vette.
- Azt kérdeztem, hogy milyen pénzből?
- Belenyúlt a kasszába, ha annyira szeretné tudni. Azután kapott Marinovtól, és visszatette az összeget.
- Másodszor: mióta folytatott viszonyt Marino vval?
A sértettség kifejezése ezúttal nem látszik mesterkéltnek.

- Nagyon messzire megy, felügyelő...
- Kockáztatva azt, hogy még messzebbre menjek, megmondom, hogy ebben az esetben talán gyilkosságról van szó, és ebbe a gyilkosságba egy nő is bele van keverve, úgyhogy a
maga szemforgatása ilyen körülmények között aligha fogható fel a szűzi szemérem megnyilvánulásának. Mikor kezdődött a viszonya Marinovval?
Ne kényszerítsen ismétlésekre.
Dóra lesüti a szemét. A sértődöttséget fáradtság váltja fel.
- Néhány hónappal azután, hogy házasságot kötöttünk...
- Szóval pontosabban?
- Valószínűleg négy hónappal...
- Vagyis igencsak korán. Azután, hogy Marinov pénzt adott a férjének, nemde? És mikor
jött rá Baev? Hogyan jött rá? Hogyan vett róla tudomást? Beszéljen már, mire vár, hiszen látja, hogy nem a lába miatt jöttem.
-r- Alighanem elég hamar rájött, habár sokáig vaknak tettette magát. De egy nap váratlanul jött haza a
pénztárból, és meglepett bennünket ... Kitört a botrány ... a férjem fenyegetőzött . . . Marinov szintúgy.
Börtönbe csukatlak, ha sokat jártatod a szádat - mondta
Marinov. - Ne hidd, hogy eltéptem az elismervényedet. És azt is elmondom, hogyan nyúltál
bele a kasszába. Börtönben fogsz elrohadni, ha nem maradsz veszteg ... Sokáig veszekedtek, és végül Baev meghátrált...
- És maga?
Az asszony elgyötört tekintettel néz rám:
- Én? . . . Mit képzel, talán olyan nagyon

kellemes dolog ilyen alakkal együtt élni. .. Vén, ostoba és undorító ..
- Maga kiről beszél? Baevről vagy Marinovról?
- Baevről. Habár egykutya. De Marinov legalább gavallérként viselkedett, persze amikor kedve volt hozzá... És egy csomó ígérettel hálózott
be engem ... Úgymond biztosította
volna anyagi függetlenségemet... Szabad lehettem volna. . . Amaz meg egy fillérért is reszketett. Minden egyes leva miatt jelenetet rendezett. Bőkezűsége csak az esküvőig tartott. És micsoda egy állat, istenem , . . Ne gondolja azt, hogy nagy élvezet egy ilyen alakkal élni... Habár valójában a második hónaptól
kezdve nem éltünk együtt, érti, ugyebár, nem engedtem magamhoz, emiatt pokollá tette az életemet. Marinov a megváltást jelentette számomra, mert Baev bármennyire is fenekedett,
rettenetesen félt tőle ... Micsoda pokol, istenem, ezzel a két emberrel...
- És ki kényszerítette arra, hogy bemenjen ebbe a pokolba?
- Senki... magam vagyok a hibás ... Ha egyetlen hozzátartozója sincs az embernek..
- És a szülei?
- A szüleim? - Megvetően elhúzza a száját. - Ha nem lettek volna szüleim, talán nem keveredem bele ebbe a posványba... Apám csak pofonokkal tudott leckéztetni.
Az asszony ebben a stílusban folytatja. Magáról, a családjáról, a káprázatos kilátásokról, amelyek szülővárosában várták: a főzőkanál meg egy nyámnyila férj. Nézem az arcát, amely immár levetkőzte a betanult pózok utolsó maradványát is, és most zilált, megalázott és félszeg.
Közben arra gondolok: Belemelegedett ... No

most fékezzem meg, ha tudom ...
Addig nem hallgat el, amíg a legapróbb
részletekig ki nem önti a lelkét.
Folyton-f oly vast ugyanaz a história: a gyilkost
kutatom, és közben mindenki lelki szemétládája
leszek. Egyáltalán, egy csomó dolgot találok,
kivéve azt, ami kellene. Csak nehogy sírva
fakadjon.
Ebben a pillanatban sírva fakad. Kezdetben
halkan hüppög, arcát tenyerébe temetve. De
or végzetes hibát követek el. Felállók, és a
tát lapogatva csitítgatom, megfeledkezvén
Mttől,hogy az együttérzés csupán fokozza az
Bázelinek kitörését. A hüppögés viharos
zokofcsba vált át, és én nem tudom, hogy
mitévő leByek,
mert úgy érzem, talán Konrád Adenauer
az egyetlen személy, akinek a könnyei hidegen
lagynának.
- No, no! -- simogatom meg a vállát. lem szép
dolog, ha az ember önmagát siratja.
Maga pedig ezt teszi. Elegendő oka van rá,
Igaz. Csak ne feledkezzen meg arról, hogy
maga a hibás ... az enyhítő körülmények
ellenére
Js . . . Szóval, mit mondott, milyen tanfolyamra
készült beiratkozni?
- Ápolónői tanfolyamra - csuklik fel Dóra. -
Kolev doktor ajánlotta nekem . . . De én,
ostoba, visszakoztam.
- Helytelenül cselekedett. Az ötlet nem
rossz. Mindenesetre sokkalta jobb, mint ez a
változat - fűzöm hozzá, miközben Baev képe
felé legyintek. - Mellesleg a maga dolga . .
Dóra elővesszi a zsebkendőjét, és megtörli a
szemét.
- A doktor nagyon jó volt hozzám . .. De én
ostobán viselkedtem - ismétli.
-- Nem tesz semmit, ki lehet köszörülni a

Csorbát. . . Visszatér majd ahhoz a jó emberhez.
- Nem jól értett engem. Kolevnak nincs szüksége magamfajta nőre. Menyasszonya van.
- Ó, igen. A biológia komoly tudomány. De betegápolás sem megvetendő: Mellesleg, a maga dolga ...
Búcsút intek, és indulok. Az a benyomásom, hogy az asszonyt jól felkavarták az események, több tanácsra nincs szüksége. De lássuk csak, milyen a másik hölgy vérmérséklete.
Lemegyek az alagsorba, de szinte hanyatthomlok jövök ki. Zsana nincs otthon. És alig
sikerül elmenekülnöm attól az áradattól, amelyet Katja néni rám zúdít. A Baevéknál hallottak után ez
már szerfölött sok lenne.
Az érdeklődésemet ébren tartó személy a Varsóban sem található. Elégedetlenül húzok ki egy pontot a tervemből, és Baevhoz irányítom a lépteimet, de útközben benézek az irodámba, hogy egy pillantást vessek az összegyűjtött adatokra, amelyek a kisded történet szereplőire vonatkoznak.
Éppen időben érkezem a takarékpénztárba, akarom mondani, egy perccel zárás előtt. A tegnapihoz hasonlóan, a megkésett tisztviselőnők
ebédelni sietnek. Ahogy tegnap is, Baev még mindig a pultja mögött matat, kötegeket és iratokat rendez, A régi jó ismerős közvetlenségével az
elválasztófalnak dőlök. Baev ezúttal villámgyorsan felkapja a fejét.
- Tudom, tudom - előzöm meg. - A pénztár zárva van. Ezenkívül ma nem eszközlünk kifizetést. Ma csak tanúvallomást teszünk. Nevezetesen a következőkről: hamis alibi. Sikkasztás.

Tetemes összegről szóló elismervény
Marinov zsebében. Ugyanezzel a Marinovval
szembeni féltékenység. Az említett Marinov
megfenyegetése egy harmadik személy
jelenlétében. A kérdéses Marinovtól való
félelem. És
a félelem okának felszámolása ... Ilyen
esetekben azt szokás kérdezni: Hová ásta el a
hullát? Én
azonban megelégszem egy ártatlanabb
kérdéssel: honnan szerezte a mérget?
- Ön ... ön tréfál... - motyogja Baev cserepes
ajakkal.
-- Akkor pedig ön miért nem nevet? ... Vége a
tréfának, kedves Baev. Most már a
bizonyítékokon! a
sor.
Lendületes, kissé színpadias mozdulattal,
amely - elismerem - nem a kifinomult ízlés
megnyilvánulása, előveszem az elismervényt,
ós meglobogtatom a pénztáros szeme előtt.
- Ez az első számú bizonyíték. A második
számú - a felesége tanúvallomása. A harmadik
számú - a saját vallomáfa, amelyet türelmetlenül
várok.
Baev rámered a nyugtára, egy szempillantás
alatt leolvasom az arcáról ostoba szándékát,
hogy utánanyúljon, és széttépje. De azután erőt
vesz magán, és komoran dohogja:
- Nem tudom, mit mondott önnek az a szajha ...
Semmi közöm sincs Marinov halálához ...
Semmi
közöm ...
- Lám, most szajhá-nak nevezi! Mióta
lett álmai hölgyéből szajha? És egyáltalán, meg
tudja mondani, hogy hol tartózkodott a
gyilkosság éjszakáján, figyelembe véve, hogy
csupán
félórával ezelőtt állapítottam meg előbbi

alibijének valótlanságát?
- Első feleségemnél...
- Első feleség... és már a második hazugság ...
Ha az első feleségénél járt, miért nem
mondta meg rögtön?
- Kényelmetlen volt számomra.
- Minő érzékenység! De hazudni, az nem
volt kényelmetlen ... Mit keresett az első
feleségénél? Egy jó alibit?
- Semmit sem kerestem ... Gyakran járok
hozzá . .. Nála inkább otthon érzem magam,
mint az otthonomban, amióta ez a szajha...
mégérti, ugye ... és mindazok után, amit érte
tettem, én, aki kihúztam a fertőből, szeplőtlen
nevemet kockáztatom, adósságokba verem
magam!
Nahát, ez is belelendült. Most aztán állítsam
meg. Ő is kiteregetett egy újabb kupac
szenynyest. Illetve talán ugyanaz a szennyes,
csak
más szemszögből nézve. Valahonnan a szarvak
szemszögéből. Egy sor festői részlet. Persze, a
lényeg nélkül.
Szórakozottan hallgatom, miközben fülemet
újra meg újra megüti a pokol szó.
- Megálljunk - mondom. - Olyan a fejem, mint
egy méhkas. Ha pokol volt, miért
nem tett pontot a végére?
- Talán bizony tőlem függött? Ebben a házban
mindenről Marinov határozott...
Mindannyiunkat
terrorizált.
- Na és, mindannyiuk közül kinek sikerült
pontot tenni a végére?
- Nem nekem.
- Rendben, tegyük föl, hogy nem ön volt
az. Akkor ki?
A sötét szem kidülled, szamfehérje sárgás.
- Nem tudom, hogy ki volt. Semmi esetre

sem én. De Dimovért nem tenném tűzbe a kezem ...
Megyek az utcán a szemerkélő esőben, és arra gondolok, hogy a birkapörköltöm kezd megfaggyúsodni. De beletörődöm, sőt bölcsen szemlélem a kérdést. A forró étel nemcsak ártalmas
az egészségre, hanem én már annyira elszoktam tőle, hogy ha majd valaha sikerül hozzájutnom, bizonyára undorodva utasítom vissza. Ezzel szemben a vasat csak addig ütheted, amíg meleg. Ez a megfontolás késztet arra, hogy Dimovhoz siessek.
Az ügyvédet egyedül találom az irodájában. Ez már haladás. Leginkább szabadban történő tanúkihallgatás során lehet megfázni. Belemelegszik az ember a beszélgetésbe, és ha megcsapja a
huzat, kész a megfázás, azután jöhet a yizés lepedő.
- Örömhírt hoztam - kiáltom derűsen Dimov felé, aki épp hogy csak biccent. - Végre megtaláltuk, amit keresett!
Ezeknél a szavaknál vidáman meglobogtatom azokat a leveleket és feljelentéseket, amelyeket a mitikus szekrényláb üregében találtunk. Meglepetésemre Dimov nemcsak hogy nem veti magát ölelő karjaimba, hanem még jobban elkomorul.
- No, mi az, nem is örül? -- erősködöm.
így van ez. Ilyen az élet. Az ember egy kis örömet akar szerezni valakinek, s ehelyett. .. De legalább hadd vidítom fel azzal a hírrel, hogy az alibije teljesen hamisnak bizonyult, besúgó úr!
- Nem voltam besúgó - mondja reményvesztetten Dimov.
- És, ezek a feljelentések? Remélem, emlékszik rá, hogy a szerelmes leveleken kívül a

feljelentései is
itt vannak.
És a nagyobb szemléletesség kedvéért újból
meglobogtatom az iratokat.
- Ön is ismeri a tartalmukat - válaszolja
ugyanazon a síri hangon Dimov. - Ezek
lényegtelen adatok, amelyeket Marinov
készíttetett velem az
ügyfeleinkről.
- Akkor miért ez a páni félelem e csekélységek
feltárásától?
- Féltem, hogy eltiltanak az ügyvédi
gyakorlattól.
- Az indítóok nem csekély ...
- De ön is beláthatja, hogy ez nem elégséges ok
a gyilkosság elkövetéséhez ... Tulajdonképpen,
ha
félelmet éreztem ezeknek az iratoknak az
esetleges nyilvánosságra kerülésétől, akkor
éppen Marinov
halálától féltem, Amíg az a
csirkefogó élt, egyáltalán nem gondoltam rá.
Zsarolhatott velük, következésképp nem állt
érdekében, hogy felfedje őket.
- És mit eredményezett a zsarolása?
Dimov a kezére támasztja a fejét, és a tintával
telefröcskölt íróasztalra bámul.
- Sok mindent. Ügy kezelt engem, mintha
még mindig a kifutófiúja lettem volna. A
vámhivatalba rohangáltam ... a holmijának az
eladásával
foglalkoztam... és lányokat hajtottam fel a
számára ... amíg fel nem fordult. ..
- No, no, mégiscsak egy halottról beszélünk . ..
De váltsunk témát. Tehát azon az estén, amikor
a
barátja, az ön tiszteletlen kifejezésével élve,
felfordult, ön nem Jambolban tartózkodott,
hanem

Szófiában. És nevezetesen
hol?
- Otthon.
- Akkor miért hazudott... bocsásson meg,
miért tért el az igazságtól?
-- Hogy elkerüljem a vallatást, amelynek
most alávet.
- Meggondolatlanság. Sorsát senki el nem
kerülheti. Mellesleg, elnyűtt aforizmák nélkül:
mit csinált otthon, ha szabadna tudnom? Marino
wal konyakozott?
- Semmiféle konyakot nem ittam.
- Szóval csak ő ivott, ön meg csupán töltött?
- Nem voltam Marinovnál, mondtam már
önnek. Marinovnál egy nő járt.
- Egy nő - nagyon általánosan hangzik.
- Nem állítom határozottan de amikor
hazamentem, úgy tűnt, mintha annak a kis
libának ... Zsanának a
hangját hallottam volna.
Zsana. Tervem időlegesen kipipált pontja.
Éppen ideje, hogy ezzel a ponttal is
foglalkozzunk. Elhessentem fejemből a
birkapörkölt
képzetét, és újból útnak indulok. Lépdelek az
utcán a szemerkélő esőben, s gondolataimban is
előrehaladok. Néhány változat kiesik, mások
világosabbá válnak. Jobban látom az
összefüggéseket. Egy utolsó lehetőséget meg
kell fontolnom:
betérjek-e egy kávéra a Koznicába. Belesek a
kirakatüvegen. A kávéfőzőgép előtt a
sor elég kurta. így nem vesztegetem el a
délutánt várakozással. És ez eldönti a kérdést.
A kávé forró, a forró étel pedig, amint azt
nem győzöm hangsúlyozni, egészségtelen.
Amíg
várom, hogy kihűljön, a szomszéd asztalnál ülő
fiatal pár szemlélésével ütöm el az időt. Íme,

ezek ketten bizonyára megbotránkoztatnák a Varsó közönségét. Vastag pulóver. Típuscipő, kartonszoknya. Vászonnadrág. És mindez decemberben. De ez nem zavarja őket abban, hogy jól érezzék magukat. A fiú arcát a lányéhoz hajtja. A lány tekintetét a lovagja tekintetébe fúrja.
Csupán mintegy kétujjnyi távolság választja el őket a csóktól és a nyilvános helyen való illetlen viselkedés miatti bírságtól.
Erről eszembe jut egy másik história, amely egy másik párral esett meg, innen kissé távolabb, egy este a tengerparton, a széltől susogó
mandulafa alatt.
A beutalója másnap járt le. Az idő sétálgatással és semmitmondó beszélgetésekkel telt.
Az utolsó lehetőség kínálkozott arra, hogy konkrétabban érintsek néhány témát, vagyis hogy szóba hozzam azt az egyet...
Cigarettára gyújtottam, hogy bátorságot merítsek belőle, és töviről hegyire átgondoltam a
mondatot, mielőtt kiejtettem volna, de helyette csak annyit kérdeztem:
- Szóval, holnap?
- Holnap ...
Világos éjszaka volt. A kerek hold a lehető legbanálisabban emelkedett a tenger fölé, és mint az iskoláskorombéli képeslapokon, beezüstözte azt. A lány arda fehérnek látszott a sötétben, de
ez semmit sem vont le a szépségéből, az ajkán enyhe mosoly derengett. Ügy éreztem, hogy derül a határozatlanságomon. Ezért azután végül elhatároztam magamban, hogy megleckéztetem
- Mit szólnál hozzá, ha te meg én, ha mi ketten összeházasodnánk, nos? ...

Felnevetett. Nem hangosan, csak úgy magában, hangtalanul. Aztán rám nézett, és semmit sem szólt.
- Ha gondolkodnod kell, akkor jobb, ha nem is válaszolsz. Semmi értelme nincs.
Ezúttal szívből felkacagott De megint nem szólt semmit.
- Nem értem, hogy mi ebben a nevetséges
- jegyeztem meg komoran.
Akkor végre megszólalt:
- Egész idő alatt arra gondoltam, hogy megkérdezed-e, és hogyan fogod megkérdezni. És biztos voltam benne, hogy pontosan így lesz. Mintha azt kérdeznéd: Mit szólsz hozzá, ne igyunk egy pohár sört?
- Rendben van, tegyük fel, hogy a vesémbe látsz. De ez nem válasz a kérdésemre.
- Eszemben sincs, hogy válaszoljak neked
- kacagott fel ismét.
- Igaz is, nem kell. Nincs értelme.
Enélkül is minden világos volt. Hozzám hajolt, a vállamra tette a karját. Megkíséreltem kiszabadítani magamat. Nem volt szükségem vigasztalásra. De a karja még szorosabban átölelt, és azután minden összezavarodott bennem, mivel
az ajkamon éreztem az ajkát.
- Nagy gyerek vagy - mondta később.
- Elég nagy. Negyvenéves.
- Ez semmit sem változtat a tényeken. Felnőtt emberek nem hoznak sorsdöntő határozatokat négy-öt
tengerparti séta után...
- Nem öt, hanem nyolc séta után.
A lány ismét elmosolyodott:
- Tudom, hogy nyolcszor sétáltunk. De ez semmin sem változtat.
Később,. amikor visszafelé mentünk, jó tanítónő módjára megpróbálta megmagyarázni nekem,

hogy
ki is vagyok én tulajdonképpen,
mintha önmagam számára teljességgel
ismeretien valaki lettem volna. Azt sugalmazta,
hogy
fogalmam sincs róla, hogy ő kicsoda, és
bizonyos dolgokat illetően valószínűleg
tévhitekben
ringatózom, és azért hozok szokatlan
döntéseket, mivel húsz napja megváltozott
környezetbe
kerültem, ahol minden különbözik attól,
amit idáig megszoktam .. . Illetve a fejembe
vettem, hogy ő efféle döntést vár tőlem, és nem
illik kiábrándítanom ... Vagy pedig hirtelen
rádöbbentem, milyen magányos is vagyok i..
- De aztán majd visszamész a városba, az
irodádba... És talán azt fogod gondolni, hogy
rászedtek. Nem akarom, hogy azt hidd, lépre
csaltunk, én meg a tenger.
-- Távol áll tőlem, hogy ilyen ostobaságot
tételezzek fel.
Észrevétlenül a sétány végére értünk. Már az
ő üdülője előtt álltunk, és el kellett búcsúznunk.
De az étteremből egy ismerős dallamot
hozott a szellő, és a lány indítványozta:
- Menjünk táncolni. Ez az utolsó esténk.
- Éppen azért nem szeretném elrontani.
- Akkor majd csak üldögélünk ...
Szemközt az ifjú pár betelt egymás nézésével -
indulnak. A kávém jócskán elhűlt. Sebtében
felhajtom,
és visszatérek a való világ apró-cseprő
gondjaihoz, nevezetesen a terv teljesítetlen
pontjához. Kilépek
az utcára, a nagyobb figyelem-összpontosítás
érdekében mélyen szemembe húzom a
kalapomat, és
elindur

lok a hulla kriptája felé.
A kripta összes lakója közül csak Katja van jelen.
- Nincs még idehaza az én aranyoskám. Még ebédre sem jött meg.
- Egyáltalán haza is jár valamikor az a lány?
Katja csontos vállát vonogatja, és együttérzően pillant rám:
- Ilyenek ezek a mai fiatalok, sehol sem lelik a helyüket, idehaza pedig - ne adj isten! Könnyelműek ... Ha tudná, hogy mi egykor ...
- Igen, igen, ismerem már a maga álláspontját ebben a kérdésben - igyekszem megfékezni a szózuhatagot. - És miért titkolta el előttem, hogy tegnapelőtt este Zsana Marinovnál járt?
Katja a meglepetéstől eltátja a száját. A meglepődés talán kissé eltúlzott.
- Zsana Marinovnál? Ki mondta ezt magának? Cinkosán -az Öregasszony fül.éhez hajlok.
- A maga barátnője, Mara... Szörnyű pletykafészek
A munkanap végéig még két óra maradt hátra. Ideje, hogy bekukkantsak a hivatalba néhány szükséges adatért. A szobám, amint az várható is - üres. Az egyik íróasztalra hajítom a kalapomat, cigarettára gyújtok, és megragadom a
telefonkagylót. Még csak nem is tárcsázhattam, máris hívatnak a főnökhöz.
- Nos, mi újság? - kérdezi a főnök szokása szerint, és szokása szerint hellyel kínál az íróasztal melletti karosszékben.
- Újság van elég... Haladunk... Legalábbis az elméletek kizárásában.
- Az is valami - mosolyodik el az- ezredes.
- Amikor a gyanúsítottak száma csökken, egyszerűsödik a feladat is.

- Olykor annyira leegyszerűsödik, hogy az ember elveszíti a kedvét a megoldástól - de ezt csak magamban mondom, mert az ilyesféle képzelgéseknek nincs helye a hivatalos beszélgetésben.
Rövidre fogva elmesélem az újdonságot. A főnök figyelmesen hallgat, és nyugodt, kék szemével figyelmesen néz rám. Azután szokása szerint feláll, néhány lassú lépést tesz, és nekidől az ablakdeszkának:
- Na igen. Igazad van. A terhelő bizonyítékok a jelen pillanatban egy irányba mutatnak.
Még nem tudom, hogy ez lesz-e a helyes megoldás, de jelenleg minden erre mutat. Habár megint azt mondom neked: ne ragaszkodj a verziódhoz. Előítéletek nélkül cselekedj.
- Nincsenek előítéleteim. Sőt, őszintén szólva, néha megkérdezem magamtól, hogy érdemes-e egy
ilyen tökéletes gazember halála
miatt, aki ráadásul egyébként is tüdőrák általi halálra volt ítélve...
A főnök szokásával ellentétben félbeszakít, mintha meg akarná akadályozni azt, hogy valami nem helyénvalót mondjak. A hangja száraz, teljesen
hivatalos:
- Érdemes. Ezt a kérdést fölösleges föltenni. Érdemes, ha nem is a gazember miatt, hanem magáért az
elvért, amelyhez hű vagy,
amelyet képviselsz, és amelynek, érvényt szerzel.
Ez nyilván a beszélgetés végét jelenti. Fel akarok kelni. Az ezredes egy kézmozdulattal visszatart. Világos szeme figyelmesen néz:
- No, gyújts rá....
Rágyújtok.
A világos szem továbbra is engem figyel:

- Fáradtnak látlak, Antonov.
- Dehogy!. .. Hiszen tudja, hogy jóval nehezebb ügyekkel is megbirkóztam.
- Nem is erről az ügyről van szó . . . Hanem a hozzáállásról.
A főnök nekidől az ablaknak. A világos szem pillantása fokozatosan megváltozik. Most már ismét közvetlen, nem hivatalos.
wmAmcz
HHBEi
MM
- Tegnap a túlzásba vitt gyanakvástól akartalak megóvni. Ma meg úgy vélem, hogy a veszély az ellentétes oldalról fenyeget.. . Gyanakvás vagy lágyszívűség - mindkettő egyformán gátolja a munkánkat.
- Nem vagyok már gyerek - fortyanok fel kissé ingerülten.
Ügy látszik, valóban fáradt vagyok.
Az ezredes enyhén elmosolyodik:
- Én sem úgy bánok veled, mint egy gyerekkel. Beszélgetünk. Vannak pillanatok, ezt mindketten tapasztaltuk már, amikor a saját szájízünk, értékítéletünk szerint szeretnénk cselekedni. Csupán az a bökkenő, öcsém, hogy mi nem vagyunk bírák. És azután, ha a saját belátásunk szerint kezdünk ítélkezni, ahelyett hogy nyomozást folytatnánk, nem tudom, hová jutnánk.
Leszegett fejjel fújom a füstöt Mindezt én is nagyon jól tudom, bár két csillaggal kevesebb van a váll-lapomon.
Az ezredes mintha kitalálná a gondolataimat:
- Biztosan azt mondod magadban: mi történt a főnökkel, hogy lelki prédikációt tart? Ott van a kutya elásva, hogy két különböző dolog: valamit tudni, vagy azt pontosan be is tartani. Te egyszerűen elfáradtál egy kissé.
Visszamegyek a szobámba, és újból felemelem

a kagylót, de szórakozottan meredek magam elé.
Elfáradtam? ... Lehet, hogy valóban fáradt vagyok. Az elv, amelyet elfogadtam, néha nyomaszt. Néha kedvem támadna egy kis időre letenni a sarokba, hogy kiegyenesíthessem a hátamat... Különösen, ha egy kislány az ernyője alá fogadott az esőben, és én hálából minden tőlem telhetőt megteszek azért, hogy hosszú évekre hűvösre tegyék... Egy eleven kislányt... Egy halott gazember miatt...
Rajtad a sor, felügyelő elvtárs.
A kagyló elnehezül a kezemben. Rámeredek, mintha azt fontolgatnám, miért vettem föl. Azután tárcsázom a számot:
- Várom a jegyzőkönyvet Készen van már? ... Akkor mire vártok, külön írásbeli kérvényt kell benyújtanom, hogy átküldjétek? ... Természetes, hogy haladéktalanul!
Felkelek, meggyújtom a lámpát, és megtartom szokásos monológomat e halottsápadt fény kapcsán. Azután az ablakhoz lépek, és az utcát szemlélem, amely a közeledő alkonyatban lassanként kékesszürkévé válik. Persze, nincs mit nézni. A fákat, az épületeket, a járdákon siető emberfigurákat évek óta ismerem. Egzotikum nélküli tájkép, különösen most, -az alkonyat kékesszürke ködében. És mégis van valami békés és meghitt ebben a látképben a decemberi nyirkosság ellenére is. Egy csapat gyerek megy hazafelé az iskolából... Egy kislány kenyeret visz, körülnéz, azután letöri a kenyérvéget, és bekapja. A villamosra várva néhányan trécselnek ... Asszonyok bámészkodnak a kirakatok előtt... Hát ez nem az én világom. Az enyém

a túlvilág, a másik, ahol hullaboncolás van, és karbolszag árad, veronál és kések, hullák és tárgyi bizonyítékok, vérfoltok, ujjlenyomatok ... Ezért nem tudom megoldani még azt az egyetlen magánügyemet sem.
Csöng a telefon. Felhagyok magánjellegű gondolataimmal, megragadom a kagylót:
- Igen, én vagyok. Igen, igen... Mi van az ujjlenyomatokkal? ... Tehát biztosak benne, hogy a lányéi... Nem sietek, ha készen vannak vele...
Leteszem a kagylót, az íróasztal szélén ücsörgök, cigarettára gyújtok. Hát így állunk ... kislányom ...
nem tudom, hogy megértesz-e ...
Azután újból megragadom a kagylót. Tárcsázok.
- Halló, öregem... Naná, nem is a télapó ... Persze hogy a boncolás felől érdeklődöm, nem is az
egészségedről... Semmi végleges? És mikor lesz meg már az a végleges?...
Hát ti is olyan lassan dolgoztok, mint...
Éppen eldöntöm, hogy milyen fajtájú csigáknak nevezzem őket, amikor belép az őrmester:
- Végre!
Az őrmester tiszteleg, hozzám lép, és az íróasztalomra tesz egy lapot. Ez azoknak a személyeknek a
névsora, akik jegyzőkönyv ellenében
egy éven belül ciánkálit kaptak. A gépezet lassan, de könyörtelenül forog. Nincs szükség Sherlock Holmesokra, sem zseniális megsejtésekre.
Megragadom a papírlapot, és sehtiben végigfutok a neveken. Semmi. Újból végigolvasom,
most már figyelmesen. Semmi. Na igen, kislányom ... Nem tudom, értesz-e engem

- Ide figyelj - mondom az őrmesternek. Ez nem felel meg. Készítsetek egészen pontos kimutatást három évre visszamenőlegSoron kívül, világos ... Holnap korán reggel itt legyen, az íróasztalomon.
Vége van a munkanapnak. Legalábbis az olyanok számára, mint a boncolás Paganinije. Az
enyém folytatódik. Habár a szabad ég alatt. Először - irány a hulla kriptája.
Alagsor. Zsana szobája. A faliszőnyegre hímzett nemes oroszlán és a zöldpaprikák egzotikus levegővel töltik be a szobát. Az én tekintetem azonban a sarokban függő jellegtelen plüssfüggöny felé irányul. A nőnemű szóáradat elkapja a
tekintetemet, és tagadólag ingatja a fejét:
- Szinte lelkiismeret-furdalásom támad, amikor látom, hogy hiába fárad . .. - sóhajt fel Katja néni. - Nem, nem jött meg az én mákvirágom...
Másodszor: a Varsó! Előkelő társaság. Élénk hangulat. De Zsana nincs itt.
Harmadszor: a Berlin - és még néhány környékbeli szórakozóhely. Azután újból a Varsó
következik. Ezúttal a szerencse rám mosolygott, egy félmosoly erejéig: nem találtam meg a menyasszonyt, de megleltem a vőlegényt.
A vőlegény a bárban telepedett le:
Gondolatokba mélyedt. Egy pohár konyak mellett. Melléje ülök,
közben ügyelek arra, nehogy tolakodó legyen a jelenlétem. A felszolgálónő kérdőn
tekint rám.
- Egy konyakot - rendelek. - Már tegnap este óta készülök meginni.. . Néha mindenféle alakok miatt az ember nem ihatja meg a konyakját.

A pincérnő elém teszi a teli poharat, anélkül hogy figyelemre méltatná összefüggéstelen motyogásomat.. Az atomkorszakban senkit sem lep
meg a neuraszténia.
Hörpintek a konyakból, és ez eszembe juttat. ja, hogy régóta nem gyújtottam rá. Miután ezzel a foglalatossággal is végeztem, a bárt borító tükörbe nézek, és meglepetésemre a jövendőbeli vőlegény tekintetével találkozom. A vőlegény lesüti
a szemét, mint akit leforráztak. Miután tudatosodik benne, hogy ez nem vall jólneveltségre,
határozatlanul és érthetetlenül kinyög valami üdvözlöm-re hasonlító szót.
- A, az egyetemista barátunk... - eszmélek fel. - Ön egyedül van? Nem baj, annál
jobb. Jobban szeretem a férfi társaságot. A nők csak zavarnak. Kivéve, amikor dohányt markolnak fel. Mi van Zsanával? Felmarkolt valamit?
- Nem értem önt - mormolja ugyanolyan érthetetlenül Tom.
- Félig-meddig egyetemet végzett ember, és nem érti. Mellesleg mit tanul, ha nem titok?
- Jogot...
- ököljogot?
A válasz elmarad.
- És pontosabban hol folytatja a tanulmányait? Oxfordban vagy Cambridge-ben? Mert
a szófiai egyetemre nem iratkozott be. De ezek részletkérdések. Nem szabad akadékoskodnunk. Szóval, mit mond, hogy állnak az anyagiakkal?
- Nem értem önt... - csökönyösködik
Tom.
- A pénzzel, említettem. A dohánnyal. A lóvéval. Annak a szivarnak, Marinovnak a stexével. Hányszor fejték meg az öreg szivart?

Megfeszítetten figyelek, de megint semmi válasz.
- Ha önnek kellemetlen beszélnie, taglejtéseket is használhat. A süketnémák nyelve második anyanyelvem. Háromszor? ötször? - állhatatoskodom, miközben az ujjaimmal mutogatok.
De válasz nem érkezik.
- Szóval akkor Zsanától kell megkérdeznem. Igen, a nőkkel határozottan jobban szót értek. Noha alapjában véve nem vagyok szoknyapecér. Tehát mit mondott, hová tűnt el az
ön picinyke magánbankja?
- Ha Zsanáról érdeklődik, nem tudom megmondani, hol tartózkodik - kapcsolódik végül
a társalgásba Tom.
- Nem tesz semmit. Ez is ki fog derülni... önről volt szó. Mi az-elképzelése, meddig akar így lődörögni? A javító-nevelő intézetbe vigyék? Vagy a börtönbe? Kitartás! Közel a cél. Eme bátorító felhívás után kiiszom a maradék konyakomat, és ellenértékét otthagyom a pulton. Elindulok. Megállok egy pillanatra a lépcsőn, csak annyira, hogy megigazítsam a nyakkendőmet, és közben látom, amint Tom máris a terem végében levő telefonhoz siet. Boldog ember! Ismeri azt a számot, amely még előttem is ismeretlen. Ezzel szemben én tudok néhány egyéb dolgot. Tehát nincs okom azt hinni, hogy egyenlőtlen feltételek mellett játszunk.
Kilépek az utcára, de mivel az eső megint tréfálkozásba fogott, megállok egy kis időre ugyanabban a kapualjban, ahol tegnap este állatszelídítőként kellett szerepelnem. Néhány perccel később látómezőmet a vőlegény alakjának gyors mozgása szeli át. Adok neki

száz méter
előnyt, ahogy ez már kezdőknél szokás, azután
a nyomába eredek. Utazás az ismeretlenbe. A
menetrendszerű járattal. Az ismeretlen
egyébként nem is annyira ismeretien. Drága
Holmes, hová is vezethetné önt egy naplopó, ha
nem a naplopás valamelyik telephelyére?
Nem tudom, hogyan vélekedik Holmes erről
a kérdésről, de pontosan ez történik.
Szükségtelen vargabetűk, egy tucat utca után, amelyek
nevét most nem fogom elsorolni, Tom csak a
házszám alapján megkülönböztethető,
jellegtelen bérházba fordult be. Ideje, hogy lerövidítsem a
távolságot. Meggyorsítom a lépeseimet,
de mire a lépcsőházba érek, az automata
kikapcsol, minden sötétbe borul, és a vőlegénynek
nyoma vész. Elindulok fölfelé a lépcsőn,
megállok minden fordulóban, és azon töprengek, hogy
ez esetben az ellenség becserkészésének
harminchat módozata közül melyiket válasszam,
A negyedik emeleten világossá válik, hogy a
hallgatózás! módszer önmagát kínálja- A bal
oldali lakásból olyan elviselhetetlen zsivaj árad,
hogy különleges képzettség nélkül is rájöhet az
ember: a vőlegényhez hasonló lények
gyülekezetétől ered. Családias közvetlenséggel, hosszan
csöngetek. Modern hajviseletű, azaz művészien
szétzilált hajzatú, fiatalember széles,
vendégváró mozdulattal nyit ajtót.
- Tom barátja vagyok ...
- Nagyszerű!... - kiált fel részeg lelkesedéssel a
kócos ifjú. - Tom az imént érkezett ...
Névnapom van.

Kerülj beljebb ...
Szívélyesen kezet rázunk, és máris bevezet a gyülekezetbe.
A lakás minden ajtaja, a konyhaajtót is beleértve, egybe van nyitva, hogy teret biztosítson a
tevékenységhez. A meghívottak és a hívatlanok száma azonban annyira megnőtt, hogy semmiféle tér sincs. Éppen áz ellenkezője. A látványt így lehetne jellemezni: részeg emberekből álló raktár keresztmetszete. A székeken
és heverőkön mindkét nembeliek garmadával, egymás hegyén-hátán. Még a padlón is ülnek.
Az ülő alakoktól még el nem foglalt szűk átjárókban összetömörülve találhatók a lábon állók,
akik a környezet élő és élettelen berendezési tárgyait kíméletlenül lökődve táncolnak.
Füstben úszik minden, rá kell gyújtanom, ha tisztább levegőt akarok belélegezni. Körülnézek abban a reményben, hogy felfedezem Tomot, de a tekintetem Zsanára téved. A tömeg közepén táncol az ünnepelt egyik hasonmásával, legalábbis ami a hajviseletét illeti. Éppen ebben a pillanatban odafurakodik Tqm. Az ököljogszakos
fiatalember, miként ez várható volt, kirántja menyasszonyát a bitorló karjaiból, s ő kezd forogni vele. De egyikük táncában sincs szenvedély. Csupán egy helyben tipornak.
Zsana arckifejezése fáradt, s amennyire a füstben
kivehető - gondterhelt is. Tom kitartóan sugdos valamit a fülébe. El tudom képzelni, hogy ilyesvalami lehet:
Az az öreg, a felügyelő, úgy látszik, megszimatolt valamit, és el akar minket áztatni.
Tűvé tesz érted mindent. Ha elhatározza, hogy

kihallgat, tagadj körömszakadtáig. Amíg
tagadsz, semmi sem veszett el. Hadd próbálja
bebizonyítani.
Próbálja bebizonyítani. Csak az a
vén szivar tudott a dologról, ő pedig nem fog
kikelni a koporsóból, hogy tanúskodjon.
Tom gyorsan és állhatatosan sugdos Zsana
fülébe, a lány meg időnként egyetértőleg
bóloígat. Véget kell vetnem ennek az irigylésre
rnélItó
összhangnak. Miután egy jégtörő lomha
manővereivel sikerül átvergődnöm a tömegen, a
táncoló pár szomszédságában megállapodom.
Zsana vesz észre először, és földbe gyökerezik a
lába. Ez Tomot is arra kényszeríti, hogy felém
fordítsa a fejét:
- Tartsuk be a játékszabályokat, fiatalember -
közlöm. - Ne tévessze el a ritmust. Ritmust
mondtam,
nem pedig alattomos rúgást
Például ez a csa-csa-csa ...
- Ez rock and roll... - dörmögi mérgesen
Tom, mintha ez az apróság mentő körülmény
lehetne a számára.
- Ügy bizony, ez rock - bólintok. - ön
pedig csa-csa-csát jár. Figyelje csak az én
lépéseimet!
Ezután néhány mutatós és persze teljesen
ötletszerű mozdulattal a párocska közvetlen
közelébe lejtek,
és kiragadom Zsanát az elképedt
Tom karjából. Azután, mivel utálom az
energiappcsékolást, úgy forgatom meg magam
körül a lányt,
hogy közben majdnem egy helyben
maradok!
- És ami a legfőbb - fűzöm hozzá hagyja a
hölgyet önállóan cselekedni.
Most már magammal vonszolom Zsanát a

tömegbe, lehetőleg minél messzebb szerelmese féltékeny pillantásaitól.
- Nem megmondtam neked, hogy legyél Szem előtt? -- förmedek rá a lányra, miközben egy helyben toporgok.
- Amint látja, még nem léptem át a török határt - vág vissza Zsana, miközben ugyanolyan gépiesen rángatózik a zene ritmusára.
- De mindjárt átléped a türelmem határát.,
- Maga kegyetlen ember... - szótagolja Zsana sírós hangon.
Azután minden összefüggés nélkül hozzátei1 szi:- Maga nem olvasta Hemíngwayt.
- Valóban nem!
Zsana újból rákezdi ugyanazzal a szenvelgő hanghordozással, mintegy időnyerési szándékkal.
- ,Hemingway egyik elbeszélése egy magányos öregemberről szól, aki azért ül mindig a kávéházban, mert nincs hová mennie, de tiszta és világos környezetet szeretne látni maga körül... Az elbeszélésnek is az a címe: Tiszta, világos kávéház. De maga nem olvasta Hemíngwayt ...
- Te pedig nem olvastad a bűnüldözés tankönyvét. És a poháron hagytad az ujjlenyomatodat.
Egyáltalán, ostobaságot ostobaságra halmoztál. A végén meg - a méreg.
- Nem mérgeztem meg ... - suttogja Zsana megrettenve. - Kizárt dolog, hogy megmérgeztem volna...
- Hagyjuk a vallomásokat. Mesélj arról az estéről. Meg arról, ami azt megelőzően történt. Mindenről, ami kettőtök között volt.
Zsana körbetekint, mintha a körülöttünk állóknál keresne segítséget. De körös-körül a zsivajban és a
füstben szorosan egymáshoz simulva

imbolyognak a párok, és még az én kirívó
táncstílusom sem képes felkelteni a
figyelmüket. A lány hirtelen felfedezi Tomot,
aki a két
szoba közötti ajtónak támaszkodva komor
tekintettel követi mozdulatainkat. Az ökül
joghallgató
kiolvassa a hívást a lány tekintetéből,
és felénk indul, én azonban intőn felemelem a
kezem. Az oroszlán megtorpan.
- Megmondtam neked: a türelmemnek is
van határa. Ne pislogj másfelé! Tom kimaradt
la táncból. Most te táncolsz. Rajtad a sor!
1 - Semmi sem volt köztünk, higgyen nekem . . .
Egyáltalán, hogyan tudja feltételezni ..,,.
Marinov
annyira undorító volt. . . De
Tom kényszerített, hogy szédítsem, tudja, miért,
a pénzéért. . . Tómnak kellett a pénz, és velem
akarta megszereztetni... Két alkalommal vettem
el tőle, mialatt bonbonért és konyakért
ment. . . Biztos voltam benne, hogy nem vette
észre... olyan sok pénze volt, én pedig egyszerre
csak keveset vettem el...
Zsana, miközben beszél, továbbra is Tom felé
tekinget, de a szemében most több a félelem,
mint a
segélykérés. Tom mindenesetre felszívódott,
vagy pedig őrhelyet változtatott,
mert nem sikerül felfedeznem a tömegben.
- Aztán egy napon... ez tegnapelőtt
volt.. . találkozni akart velem, és elmondta,
hogy mindent tud... hogy loptam, és át fog
adni a rendőrségnek, ha ... továbbra is
makacskodom ... meg komoly szándékai
vannak,
bundát vesz nekem, a tenyerén fog hordozni
meg effélék, és vagy nála maradok, vagy
egyenest mehetek a rendőrségre . .. De én

felkészültem erre
... és egy keveset töltöttem a fiolából a
poharába, hogy elaludjon...
Zsana elhallgat, mintha csak most fogná fel
tettének lényegét.
- Es elaludt. Hosszú időre. Ez már ismeretes. És
ki adta neked a ciánkálit?
- Miféle ciánkálit? - a lány hangja remeg
a rémülettől. - Az altató volt. . . Tom azt
mondta, hogy altató ...
- Tom mindenfélét mondhat... A bíróságon
senkit sem érdekel, hogy mit is mondott
pontosan Tom.
- Tom azt mondta, hogy altató - ismétli
csökönyösen a lány. - Nekem ezt mondta,
higgye el ... És én beleöntöttem a poharába . .
De Marinov alig hörpintett belőle, és nem aluc
el. . . Először még egyre ugyanazokról a
Üoígokról fecsegett, hol bundáról meg
selymekről,
hol pedig a rendőrségről. . . Azután az arca
hirtelen elváltozott,. . Elsápadt, eltorzult,
kiVérté a verejték... Elhallgatott, azután azt
nyögte, hogy rosszul érzi magát, nagyon
rószszül...
- No lám,. megitatod ciánkálival, és még
fanyalog ... És azután? Azután mi történt?
- Azután felkelt, és azt mondta, hogy azonnal
tűnjek el. .. és kivezetett a télikerten keresztül...
A
vendégeit-mindig ott engedte ki...
hogy ne lássák a lakótársak...
- És hol van az a fiola?
- A kertben ... a bokrok közt... oda hajítottam.
- Ezek a nők... - sóhajtok fel. - Mindig
a legeldugottabb helyeket választják.
Két perccel később a magnetofon megáll
-..Végre. Sohasem táncoltam ilyen sokat
és ilyen jól.

Karon fogom Zsanát, és a kijárat felé
tuszkolom.
- Hová? - fogja meg a könyökömet a borzas
ünnepelt, aki éppen újabb vendégeket vezet be.
- Még
csakmost kezdődik a muri.
- Virágért megyek - közlöm. - Furdal a
lelkiismeret, hogy üres kézzel jöttem.
- Minek az a virág? Itt minden tele van virággal.
Nylonharisnyás virágszálakkal. Inkább
konyakot hozzál. Már mindet megittuk.
- Konyakot is hozok -- ígérem nagylelkűen. -
Most kezdődik csak a muri.
Ezek után nyaktörő sebességgel rohanok le
a lépcsőn - magam után vonszolva Zsanát.
Hiábavaló a sietség. Tom őrt áll a kapuban.
Se szó, se beszéd, elsuhanok az egyetemi
hallgató komor alakja mellett. Zsana
visszafordítja
a fejét, hogy pillantásával közöljön valamit, de
én intőn megrántom a kezét.
Az utcák már kihaltak. Csak a szél és az eső
fogad minket. Tulajdon árnyékunkra meredve
lépdelünk. Az árnyékok fokozatosan nőnek,
azután fokozatosan összezsugorodnak, és
eltűnnek
a hátunk mögött. Azután ismét előugranak, és
nőni kezdenek. Lépéseink tompán konganak.
Nem kell hátranéznem, tudom, hogy Tom a
nyomunkban van. Az egyik saroknál megállok,
és hirtelen visszafordulok.
- Ide figyelj, öcskös. Az állásomra törsz?
Ha megengeded, adok egy jó tanácsot: ne
csináld ilyen ostobán! Ha valakit követsz, akkor
távolról tartsd szemmel, és ne lépj a sarkára.
- Én nem önt követem... Várom, hogy elengedje
Zsanát, hadd mehessünk.
- Na igen, az ifjú pár! Megkötöttétek már
a házasságot?

- Majd összeházasodunk.
- Ó, hogyne, holnapután, kiskedden. Na, hordd el az irhád!
- Zsana. .. - kezdené a volt joghallgató, miközben jelentőségteljesen a lányra néz.
- Mi az, hogy Zsana? Fuccs a házasságnak, nem érted? Holnap megkezdődik a kihallgatás. Aló mars,
hallod, ne kelljen többet ismételnem.
Újból elindulunk, és ezúttal a fölösleges harmadik lépései már nem hallatszanak. Zsana úgy
megy mellettem, mint egy holdkóros gépember. Töprengek a tánc közben tartott monológján, nézem a kettős árnyékot, amely hol eltűnik, hol újból megjelenik, és a mellem összeszorul, mintha már a zárkába vezetném a lányt.
- Ma este nincs kéznél az esernyő - mondom, ahogy ázott arcára tekintek,
- Otthon felejtettem ... Ma egész nap olyai feldúlt vagyok.
- Régóta feldúlt lehetsz... Ha már ilyen kalamajkába keveredtél.
Nem is próbál ellentmondani, hallgatagon megyünk tovább, és én újból a lány monológjára gondolok, és igazolást keresek a tetteire.
Az eső alaposan eláztat bennünket, de számomra ez részletkérdés, Zsana pedig fel sem veszi. A szél hol az arcunkba, hol a hátunkba vágja az esőt,.egyszóval gondot fordít arra, hogy
mákszemnyi folt se maradjon rajtunk szárazon. December - szomorú hónap, ahogy valaki mondotta volt.
- Most mi lesz velem? - suttogja egyszer csak a lány, szinte önmagának.
- Nagyon helyénvaló kérdés. Csupán az a baj, hogy későn tetted fel - dörmögöm fanyarul.

Azután röpke pillantást vetek rá, és enyhébben fogalmazok:
- Mi lesz? Nem tudom. Először is alszunk rá egyet.
Hozzá szeretném még fűzni, hogy a reggel bölcsebb az esténél, de ebben a pillanatban a házuk elé érünk, és így, eltekinthetek egy elnyűtt bölcsességtől.
Lassan ballagunk a kikövezett fasorban, belépünk az előtérbe, és lemegyünk az alagsorba.
- Ezúttal valóban tréfán kívül - szólok, amikor megállunk Katja néni ajtaja előtt. El ne moccanj innen. Vedd úgy, hogy házi őrizetben vagy ...
Valaki elmegy a hátunk mögött, és tétován megáll, bizonyára meghallotta az utolsó szavakat.
- Zsana . . . miféle házi őrizetről van szó
- A, Szlavov elvtárs - szólítom meg.
No, ön éppen kapóra jött. A mi kedves hölgyismerősünk, amint hallotta, ettől a pillanattól
kezdve őrizet alatt áll. Ügyeljen rá, nehogy elhagyja a házat.
- Nincs gyakorlatom ilyen feladatok ellátásában - mormolja a mérnök, és kétségbeesetten néz ránk.
- Nem tesz semmit - válaszolom. - Kiskoromban én sem értettem a gyilkosságokhoz.
És lassan elindulok. A. lépcsőn fölérve megállok, és hallgatózom. Georgi aggódva kérdez
valamit. Zsana elcsukló hangon felel. Azután váratlanul zokogásban tör ki. Közben hallom a mérnök hangját: Ne sírj, nyugodj meg, minden megoldódik. A sírás azonban nem szűnik meg. Még jó, hogy én nem vagyok ott.
Hát aludtunk rá egyet, és megállapíthattuk: a

reggel nem feltétlenül bölcsebb az esténél.
Ezzel szemben nyirkosabb. Nehéz esőfüggönyök
paskolják az irodám ablakát. Ügy érzem
magam, mintha a Niagara vízesés alá helyeztek
volna. Csak az a különbség, hogy ott bizonyára
világosabb van.
Ülök az íróasztalomnál, kalapomat
hátracsaptam, a számban cigaretta ég, várom, hogy működésbe
lépjen a gépezet. De a gépezet nyolc
óra előtt nem lép működésbe. Tehát van még
tizenöt percem, pont annyi, hogy átnézzem az
újságot. Kiterítem az asztalon, és beleolvasok,
de a gondolataim elkalandoznak.
Olvasta Hemingwayt? ... Én már három
napja újságot sem olvastam, ő pedig
Hemingwayről faggat.
Könyökölök, támasztom a fejem, és sárral
befröcskölt cipőmre meredek. Fejem fölött
sárgás fénnyel hunyorog a jól ismert 40 wattos
körte: világos . . . Ugyanúgy, mint abban az
elbeszélésben, Na, igen, mindenki szereti a
tisztaságot meg a világosságot. És aki gaztettek
árán akarja megszerezni, az kap is egy tiszta,
világos zárkát! Ismét aforizmák. Ismét bölcs:
gondolatok.
Nem te vagy az egyetlen, kedves lányom,
akiben valamicske dereng a tiszta és világos
dolgokról. Bennem is élnek némi emlékképek
erről a témáról, amelyek nem Hemingwayhez,
hanem egy nyári táncparketthez fűződnek. Az
utolsó este volt, a vendéglő teraszán ültünk,
lenn a sötétben zúgott a tenger. Kivártuk,
amíg jött a pincér, aztán megvártuk, hogy hozza
a bort, azután továbbra is hallgattunk, habárnem volt
mire várnunk.
- Nem sokkal ezelőtt mondtál nekem egyetmást

- jegyeztem meg végül. - És bizonyára van benne némi igazság. De a kérdésemre mégsem válaszoltál.
Szemrehányóan nézett rám:
- Válaszoltam neked ...
No, igen, ha a csókra érted. De az olyan válasz, amely nem szavakból áll, mindig tartalmaz bizonyos kétértelműséget, legalábbis számomra. Ez már szakmai ártalom.
- Tehát eldöntötted?
- Magadnak kell eldöntened. És nem rögtön. Rájössz majd magadtól, hogy mikor. Olyan sok dolog kezdődik jól, és végződik rosszul, hogy én már mindentől tartok, ami jól kezdődik.
- Fatalizmus és babona - dörmögtem. Vallási csökevények. A sors szerepe az ógörög tragédiákban.
Szomorkásán elmosolyodott. Azután felegyenesedett.
- Inkább táncoljunk.
így azután mégiscsak táncoltunk, és nem múlt el tőlem a keserű pohár, miként valaki monda. Ugyanaz a dallam volt, és alant a sötétben ugyanúgy zúgott a tenger, és én egyre ugyanúgy lépdeltem, mint egy gépember. Szerencsére hamarosan megfeledkeztem arról, mit is csinálok valójában, és csak a lány arcát néztem, amely az enyémhez ért.
- Tehát ha majd egy reggel ott nálatok leszállok a vonatról, azt akarom, hogy készen találjalak.
Elmosolyodott.
- Hogyan készen? A toalettemmel?
- Lelkileg. - És nem akarok többé jól kezdődő és rosszul végződő meg tudom is én micsoda

dolgokról hallani.
Hallgatott, és , elnézett a vállam mellett, én pedig őt néztem a táncparkett zöldesfehér fényében.
Később, a búcsúzáskor az üdülő lépcsőjén teljesen elvesztettem a józan eszemet, és azt mondtam:
- Szeretném, ha adnál valamit, ami emlékeztetne rád...
- Nem bízol az emlékezetedben?
- Egy fényképet szeretnék tőled - makacskodtam. - Azt, amelyik a táskádban van.
- A rendőrség mindenről értesül - sóhajtott fel a lány.
Azután benyúlt a táskájába, és odaadta a képet. Egy fénykép és egy dallam, nem is kevés, elég ahhoz, hogy megőrizze az emléket Nekem legalábbis elegendő. Egy fénykép. És egy dallam.
Már elmúlt nyolc óra. Felemelem a kagylót, és tárcsázom.
-. Micsoda, hogy még nem jött be? Hát ez az ember nem tudja a kötelességét? Szóval beteg . .. Rendben, na végre, hogy eszetekbe jutott
kinyögni... Jól nézünk ki, ha már a törvényszéki orvosok is megbetegszenek ... Elpuhultunk. Teázunk,
betegeskedünk.
Kopogtatnak. Belép a hadnagy. Hozza az irattartót az anyagokkal.
- És a jegyzőkönyvek?
- Még nem hozták meg.
A hadnagy áll, és úgy néz rám, mintha azt várná, hogy megeresztek egy viccet.: Azonban nekem nincs kedvem viccelődni. Eltávozik.
Szórakozottan belenézek az irattartóba, hanyagul
átlapozom. Semmi újdonság. De azért a gépezet

működik. Regisztrál. Dokumentál.
Egy halom fényképre bukkanok. A helyszíni szemléről készült képek. Általános, tárgy- és részletfelvételek. Kész családi album. Noha nem egészen teljes. Más lenne a helyzet, ha az objektívet a múltra irányíthatnánk. Akkor több lenne a fénykép. És mozgalmasabbak, elevenebbek lennének. Marinov élveteg arccal, térdén Dórával.
Marinov és Baev az asztalnál.
Pénzt számolnak, elismervényeket írnak alá. Marinov és Dimov fiatal lányokkal mulatnak. Dolce vita. Konyak és keresztbe vetett női lábak. Marinov Zsana körül sündörög ...
Zsanát is megörökítették a dossziéban. Nem a képzelet világában, hanem fehéren-feketén. Egy fényképet forgatok az ujjaim közt, néhány évvel ezelőtt készülhetett. Egészen fiatal, egészen ártatlan arc. A festéknek és a divatfrizurának nyoma
sincs. Az arckifejezése sem kihívó, inkább bájos. Igen, egy eleven kislány ...
akinek könnyen befellegezhet... egy halott gazember miatt. Na, mit szólsz hozzá, felügyelő? Mit szóljak hozzá? Mit is mondott az öreg
haverom? Vedd öngyilkosságnak. Igaza van az öregnek: vedd öngyilkosságnak. Ez mindent megold. Ez senkit sem fog tönkretenni. Az elven kívül. De az elveknek ez nem fáj
Felállók, és kemény léptekkel mérem végig faltól falig a szobát. Ahogy járkálok, gondolataim is ugyanolyan ütemben járnak a fejemben.
.Üjból kopogtatnak az ajtón. Belép a törzsőrmester. Végre.
- Itt van azoknak a személyeknek a jegyzéke, akik az utóbbi három évben ciánkálit kaptak...

Leülök, és sebtében átlapozom a jegyzéket. Ha arra számítottam, hogy Kolev nevére bukkanok, akkor tévedtem. Elégedettnek kellene lennem. Ez az ember valóban rokonszenves nekem. Megátalkodott, az igaz, de én sem vagyok különb nála. Csak az a baj, hogy az egész hipotézist megette a fene. Némi hiány egy jegyzékben, és minden összeomlik. Hej, kislányom, nem tudom, megérted-e?
Azután hirtelen megakad a szemem egy néven. Nem az, amit kerestem, hanem egészen más. Eltöprengek valamin, azután felugróm, a zsebembe gyömöszölöm a jegyzéket, és teljes menetsebességben leakasztom a ballonkabátomat a fogasról, és máris az utcán loholok.
A bibliai özönvíz még javában tart, azonban most nincs időm meteorológiai megfigyelésekre. Néhány látogatást kell tennem, mindenekelőtt egy beteg barátomat megyek meglátogatni. Megállok a ház kormos homlokzata előtt, ahol az én Paganinim lakik, .és azzal a reménnyel indulok felfelé a lépcsőn, hogy a hullaboncolás nagymestere talán nem a padláson rendezkedett be. Csalódnom kell. A törvényszéki orvos pontosan a padlástérben lakik. Idős asszony nyit ajtót, és én őt követve arra számítok, hogy sötét manzárdszobába lépek, amely penészes könyvekkel és lenyúzott, csupasz izomzatú emberek anatómiai tábláival van tele. Ismételten csalódom. A szoba, amelybe toppanok, különféle bonyolult beugrókkal, menynyezeti és oldalablakokkal tűzdelt, de azért a sarkokra szerelt, ernyőkkel díszített lámpák fényárjában úszik. Ami azonban leginkább

elképeszt, az a növényzet bősége, különböző kaliberű
cserepekben virágok: begóniák, fikuszok, citromcserjék és egyéb zöldségek buja dzsungelként tenyésznek, és a mennyezetig terebélyesednek.
És a dzsungel mélyén egy bengáli
tigris helyett a díványon három pokrócba burkolózva, óriási borogatással a nyakán hever az
én Paganinim. A boncvirtuóz kissé felemelkedik és egy mártír mosolyával köszönt.
- Mi az, álmodom talán? - kiáltok fel.
Avagy eltévesztettem a házszámot? ,.. Ámbár ...
Tulajdonképpen rendjén van minden:
a hulla és a virágok összeillenek. Akárcsak a temetőben . .. Hé, öregem, mi terített le?
- Közönséges influenza- nyugtat meg rekedt hangon Paganini. - Ne siesd el a halottszemlét,
- A közönséges influenzát - oktatom ki
lábon szokás kihordani... meg a munkahelyen ...
- Harminckilenc fokos lázzal?
- A fokok csak az italoknál játszanak szerepet.
És most még nem jött el a koccintgatás
ideje. Szeretném tudni, mit állapítottál meg?
- Szinté ugyanazt állapítottam meg, amit
már mondtam neked. Az öregek nem tévednek.
Káliumcianid. Egy lónak is elegendő dózis.
- Ez minden?
- Luminált is találtunk. Az ördög tudja,
honnan ered. Talán különböző tablettákat szedhetett.
- Milyen mennyiségű a luminál?
- Teljesen jelentéktelen ... A cianiddal
ellentétben. Mellesleg az én verzióm nyer bizonyítást.
- Nocsak? Mi is volt a te verziód? - kérdezem,
és közben rágyújtok.
Paganini szomorúan szemléli, miként eregetek

bodor füstgomolyagot.
- Ja, igen -- kapcsolok. - Kettesben iszogattál Marinovval, megmondtad neki, hogy rákos, és vigasztalásul, ciánkálival kínáltad ...
Valami ilyesmi volt, nemde ...
A takarókba bugyolált törvényszéki orvos megmozdul, de nem hiszem, hogy sikerült felbosszantanom. Ezt az embert egyszerűen nem lehet kihozni a sodrából!
- Ha olyan rövid az eszed, hogy nem tudsz mást kitalálni, hát írd ezt - mormolja. Egyáltalán, írd azt, ami neked tetszik, fiacskám, csak ne változtasd az én ártalmatlan influenzámat haldoklássá.
Ismét irigykedve néz a számból bodorodó füstgomolyagra, azután az asztalra mutat, ahol az orvosságok között egy üveg konyak húzódik meg:
- Kínáld meg magád. Vegyél egy kis előleget azokra a cigarettákra, amelyekkel a jövőben fogsz
megkínálni.
Nekem azonban nincs időm italozásra. Még két döntő látogatást kell tennem. Búcsút intek a boncvirtuóznak, azután az asszony kikísér, én pedig a lépcsőházba érve szinte rohanok kifelé. Mi haszna a sok éves rutinnak, ha minden egyes ügy végén ugyanolyan türelmetlenség fog el, mint újdonsült nyomozó koromban?
Az első látogatás elég sok időt rabolt el tőlem, főleg ami a távolságot illeti - oda meg vissza. Maga a találkozás, számomra is meglepően, szerfölött rövidnek bizonyult, ami azonban nem
akadályozta meg azt, hogy tartalmas
legyen.
Kicsivel később újból a rendelőintézetben, a várandós anyák között vagyok.
Előrefurakodöm, megvárom, hogy kijöjjön a

soron levő páciens,
azután bedugom a fejem az ajtórésen:
- Szabad?
- Tessék - fordul meg a fehér köpenyes
férfi. De ez nem Kolev.
- Kqlev doktort keresem ....
- Kolev tegnap óta szabadságon van.
Gyerünk vissza. Még csak ez hiányzott, lehet,
hogy vonatra ült, és felszívódott. Szabadságon
van
decemberben. Nahát, mik vannak!
Az atomkorszakban már semmin sem lepődhet
meg az ember.
íme, a hulla kriptája. Zsaná után nézek.
Szófogadóan otthon ül. Megjött az esze, no lám,
habár némi késéssel. Azután kopogtatok az
orvos ajtaján, és belépek. A szoba ugyanolyan,
mint Szlavové, csupán a tisztaság és a
lakályosság hiányzik belőle. Ez az ember az én
fajtám,
ráhibáztam. Két polc orvosi szakirodalom,
bevetetlen ágy, az asztalon széthányt kéziratok,
az asztalnál - maga Kolev. Félbeszakítja a
munkáját, és üdvözlésként biccent:
- A, ön az... Kerüljön beljebb!
- Hát ilyen a szabadsága? - firtatom, miközben a
kéziratokra mutatok.
- Ilyen.
Az invitálás ellenére a doktor nem valami
hálás azért, hogy munkája közben egy kis
pihenőhöz juttatom.
Ha orvosi könyveket látok, mindig elszorul a
szívem. Az első szerelmet sohasem lehet
elfelejteni. Irigykedve szemlélem az asztalon
szétszórt
köteteket, és megérzem, hogy Kolev engem
figyel. Az arcára váratlan mosoly rajzolódik,
felderülnek
komor vonásai:

- Ez nem törvényszéki orvostan ...
- Akár törvényszéki, akár nem, az orvosludomány mindig érdekes - dörmögöm. Volt egy barátom, aki úgy ábrándozott az orvostudományról, mint mások a szerelemről... Azután...
- Azután mi történt? - kérdezi az orvos. Egykedvűen legyintek:
- Azután semmi sem lett az orvostudományból. No de ez más lapra tartpzik. Inkább férjünk a tárgyra. Látom, dolgozik. Nyilván tudományos kutatás. És feltehetőleg eléggé előrehaladott
állapotban. Amire azt kérdem magamtól: miért kell mindennek kárba vesznie? . ..
- Az együttérzése meghat, de nem értem önt.
- Kárba vesznie, mondom ... elkallódnia, csak úgy hirtelen.
- Miért kallódna el?
- ön miatt. Mert ostobaságot művelt. Azért, mert ciánkálit adott Marinovnak. Mellesleg mennyit fizetett önnek a szerzeményért, mielőtt megboldogult volna?
Kolev arca újból kedvelt mogorva kifejezését ölti fel:
-- Semmit sem adtam el neki. Semmit sem fizetett nekem.
- Ide figyeljen, doktor úr - próbálok a lelkére beszélni. - Vannak olyan pillanatok, amikor a csökönyös kitartás eredményre vezet. Például ha tudományos munkán dolgozik az ember. Ám vannak olyan esetek is, amikor bölcsebb, ha behúzza a nyakát. Nézzen csak ide!
Elővesszem a zsebemből a jegyzőkönyvekből készült kivonatot, és az orra alá dugom.
- Nem értem - makacskodik a doktor.
- És ha itt rámutatok az ön unokahúgának,

Evtimovának a nevére, a biológusnőére, na,
akkor érti már?
Ingatja a fejét.
- Semmit sem értek.
- Sajnálom - vonok vállat leverten. - Tehát
tévedtem. Nem marad más hátra: cherchez
la femme! Le kell tartóztatnom Evtimovát.
- Ön tréfál? - kiált fel Kolev. - Mi köze
lehet Evtimovának ehhez a ... ehhez a . ..
Elképzelni sem tudom, hogy mi olyan
mulatságos a képemen, mert a földkerekén
mindenki azt hiszi,
hogy tréfálkozom.
- Hogy mi köze lehet Marinov
megmérgezéséhez? Ezt kérdezi ön? Ha nem ez a
kérdés,
akkor úgy vélem, hogy képes vagyok rá önnek
válaszolni. Az imént jártam Evtimovánál.
Megmutattam neki ezeket a papírokat.
Megértőnek bizonyult. Általában,
megállapítottam,
hogy a nőkkel könnyebben értek szót.
Beismerte, hogy ciánkálit vételezett bizonyos
kísérletekhez, és
a méreg egy része felhasználatlan
maradt, és később Marinov megkérte, tegyen
neki szívességet ezzela szörnyű folyadékkal, és
ő megtette ezt a szívességet...
- Ez merő ostobaság. Evtimova még álmában
sem találkozott Marinovval, hiszen nem is
ismerte.
- Nekem szintén ez volt a benyomásom. De
Evtimova azt állítja, hogy ismerte, mégpedig
magán keresztül. Tehát minden összevág.
Különösen abban az esetben, ha, maga tagadja.
Szükségtelen tovább vájkálnunk.
Cigarettára gyújtok, és olyan látszatot keltek,
mint aki egy pillanaton belül indulni akar.
No de ezt nem teheti... Nincs joga hozzá . . . Ez-

a nő egyszerűen nem tudja, mit beszél ... Azt
képzeli,
hogy ily módon megmenthet engem...
- Evtimova nem képzeli - közlöm szelíden. - -
Valóban megmenti önt. A tettes megkerült. Az
ügy
lezárult. Kellemes pihenést kívánok !Kolev fejét
az asztalra hajtva ül, mintha még
egyszer átgondolná a hallottakat. Utolsó
szavaim kizökkentik aléltságából.
- Hagyja abba! Evtimova ártatlan.
- Ebben az esetben ön a bűnös. Nincs más
eshetőség. Gyerünk, ne vesztegessük az időt:
mennyit fizetett önnek Marinov?
Kolev lassan felkel a székről, és mintha
hipnotikus állapotban közelítene felém, az arca
sápadt a
dühtől:
- Ide figyelj, felügyelő! Te már annyira
megszoktad a bűnözőkkel való bánásmódot,
Sh
ogy bizonyára régen elfelejtetted: ezen a világon
másfajta emberek is léteznek. Semmit
sem fizetett nekem a te Marinovod. És semmit
sem fogadtam volna el tőle fizetségként. Ha
annyira szeretnéd tudni, én fizettem neki
méreggel fizettem, hogy vigye el az ördög a te
Marinovodat.
Megértetted
Ni csak, most az én Marinovom. Mintha
legalábbis én szültem és neveltem volna. Hát
így értsen szót az ember ezekkel a
neuraszténiásokkal!
- Semmit sem értek- sóhajtok fel. -- De
megkísérlem felfogni. Egy feltétellel: kezdje
az elején.
Kolev csontos kezével beletúr a hajába, és
megpróbál uralkodni magán. Egy cigarettával
siettetem a gyógykezelést. A doktor rágyújt,

és mohón kettőt-hármat szippant.
- Marinov egy idő óta gyomorfájdalmakra panaszkodott. Elvittem egy kollégámhoz. Megállapítottuk, hogy rákos.
- Ha rákot diagnosztizálnak, a beteggel azt nem szokás közölni. Ez alapelv.
- Én pedig már tegnapelőtt megmondtam neked, hogy bizonyos esetekben köpök az elH vekre. Az elvek miatt néha megfeledkezünk az emberekről.
- Aranyköpések nélkül - förmedek rá. Maradjunk a témánál!
- Marinov megsejtett valamit, mert állandóan kérdésekkel ostromolt. De ugyanakkor folytatta az aljasságait. Elkezdte a kis Zsanát hajkurászni. Azután egy nap nem bírtam to-.. vább. ‚Hát meddig, a sírig akared folytatni ocsmányságaidat? - kérdeztem tőle. - Nem érzed, hogy a temetésed előestéjén állsz? Akkor megértette. És, mivel gyáva nyúl volt, és mivel tudta, hogy pokoli kínszenvedés vár rá, méregért könyörgött. Megtagadtam tőle. De tovább zaklatott. És tovább folytatta az aljasságait. A halál gondolata minden eddiginél agresszívabbá
tette. Még tönkreteszi- ezt a kislányt is ... - gondoltam. Egyszer azután véletlenül megtudtam, hogy
Evtimovánál a laboratóriumban van ciánkáli. Kértem tőle a saját
kísérleteimhez. És odaadtam neki, a te Marinovodnak. Most már megértetted?
- Megértettem, hogy ön nemcsak az elvekre, hanem a tulajdon hivatására is köpött. Ez az ember még évekig elélhetett volna. Vannak olyan rákosok, akik évekig húzzák.
Kolev arcán ideges rángás fut végig. Elhajítja a csikket, és újból a szemembe mered:
- Szóval mégsem értettél meg semmit. Ez

egy gazember volt. Olyan gazember, aki mindenkit megrontott maga körül... És amikor mérget találtam a számára, még örültem is. Elvégre nem én töltöttem a szájába. Önmaga döntött a sorsáról. Egy halott gazember azonban mindig kellemesebb egy élőnél...
- Egy halott gazember. . . vagy egy eleven kislány,. . . - dörmögöm.
- Miféle kislány? - kérdi meglepetten Kolev.
- Semmi. . . izé, olyan szoknyás.
- Mi alighanem két malomban őriünk.
- Egyáltalán nem - csitítom. - Sőt csodálatosan egyetértünk. Ön már kezdettől fogva szimpatikus volt nekem. Csupán figyelmeztetnem kell arra, hogy engem sohasem neveznek
ki a bíróság elnökévé. A hatalom kettéválasztása miatt, hiszen tudja: törvényhozó, végrehajtó stb. Na,
akárhogy is van, majd meglátjuk.
Vegyen magához tiszta fehérneműt. Ami pedig a cigarettát illeti, ne nyugtalankodjék.
Lám, újból itt vagyok a megszokott díszlet előterében. Itt az irodám: négy üres íróasztal, az ablak, amelyen becsurog az eső, és a hunyorgó körte. A történet ugyanúgy végződik, ahogy
elkezdődött. A lusta szerzők kedvelt fogása szerint, Semmi sem .változott egy aprócska részlet
kivételével. Nem vár rám új nyomozás, nincs találkozóm, egy újabb hullával. Most majd akad egy-két szabad napom is, hogy elintézhessem öt-hat elmaradt dolgomat. Egyebek közt - lékeli ruccannom vidékre egy magánüggyel kapcsolatban.
Közelednek az ünnepek.
Vígan a tarkómra tolom a kalapomat, és kedvelt megfigyelőállásomhoz, az ablakhoz lépek.

Künn az esőfüggönyben homályosan rajzolódik
ki a csupasz fal, az utca. Az emberek esernyővel
és esőkabátban járkálnak a kirakatok előtt,
bemennek a boltokba, vásárolnak. Na, nekem
is lesz időm egyet s mást vásárolni. Végre-
valahára gondoskodnom kell hősi
ballonkabátom
esetleges helyettesítéséről is, hiszen már a
második ötéves tervet is végigcsinálta a
vállamon ...
Hátam mögött kinyílik az ajtó. Belép a
törzsőrmester.
- A főnök hívatja.
Amikor a főnökség hívat, az sohasem azért
van, mert rózsával akar meglepni.
Ez be is igazolódik. A főnök persze elégedett
az ügy gyors lefolyásával. Csak az a bökkenő,
hogy új eset akadt ... és mivel, amint te is tudod,
a többi felügyelő elfoglalt.,.
így aztán újból az ablaknál állok, és várom,
hogy csöng jön a telefon. Azután majd
lemegyek
a lépcsőn, beszállok a készültségi kocsiba,
szemembe húzom a kalapomat, hogy néhány
.pillanatra
kívülrekesszem magam a világon, és
elmélkedhessen! egy bizonyos kérdésről.
Jönnek az ünnepek. Akkor majd foglalkozhatom
a magánügyeimmel. Igaz is, az ünnepek! De
pontosan melyekről van szó? Remélhetőleg nem
virágvasárnap lesz? Akárhogy is van, az!
ünnepekig még két hetem maradt. Most a
közelebbi
kilátásokról kell elmélkednem, az új feladatról.
Ezúttal - este.
Hátam mögött felcseng a telefon.
- Készen van? Azonnal megyek.
Teljes menetsebességben leakasztom a
ballonomat a fogasról, felöltöm, mialatt rohanok

lefelé a
lépcsőn. A gépezet beindult. Kezdetét
vette egy új nyomozás.
Nem tudom, értenek-e engem?
Munkanapom késő este fejeződik be. Az eseti
eléggé zavaros. Most még minden ködbe vész.
Megyek az esőben az utcán, és amennyire lem
hetséges, megpróbálok keresztüllátni ezen a
ködön. Kivénhedt ballonom zsebébe dugom ai
kezem, így járom az utat, és lépéseimmel egy,
ütemben járnak a gondolataim is.
Az utcát az árnyékok és az ablakokból és
lámpákból kiszűrődő világosság mint valami
zebrát csíkosra barázdálják. Azon kapom
magam, hogy az eshetőségek elemzése helyett a
világos és a sötét csíkokat számlálom. Ez nem
jó jel. Nem tesz semmit, elmúlik.
- Világos ... sötét,... Megint világos ..
Megint sötét... Mi kifejezetten csak sötétben
bajlódunk. Ahogy a fényképészek. A sötétség
! választhatatlan tőlünk. Akár Páltól Virginia.
A felügyelő és az éjszaka . .. Különféle emberi
történeteken gázolsz keresztül, és a válladon
cipeled azt a bizonyos elvet. A legkülönfélébb
orsókkal találkozol. Csak a te tulajdon életed
Inincs sehol... Sötét... Világos... Azon a
táncparketten világos volt. És a
tőszomszédságban ott volt a tenger. És még
közelebb egy
lány. Olyan közel, hogy egy közönséges alak
.it mondhatta volna, a markodban.
Utam ama bizonyos ház, Marinov kriptája
nellett visz el. De most már ez semmit sem
clent a számomra. Úgy rögződött meg emlé.iim
tárházában, mint egy felesleges, ócska
icat. Lassan elmegyek a kapu előtt meg a
ozsdás vaskerítés mellett. Velem szemben ifjú
ár tűnik fel. Átkarolták egymást, mindketen egy
kis női ernyő alá bújtak. Átölelték egyi.ist,

mivel az
esernyő kicsi - azt hiszem,
megértik az utalást. A lány - Zsana. De a
fiú... nem Tom. Majdnem egy vonalba kerülnek
velem, amikor észrevesznek.
- A felügyelő ... - suttogja Szlavov.
- Jó éjszakát, felügyelő úr! - hallom Zsaa
hangját.
Már majdnem elhaladtam mellettük, de azért
üdvözlésül intek a kezemmel, anélkül hogy
isszafordulnék. Jó éjszakát, gyerekek
Mondom magamban. Minek kiabáljon az embor
az utcán.
És továbblépdelek a sötéten és a világoson,
iiyanúgy zsebre dugott kézzel, tarkóra tolt
kalappal, kialudt cigarettával a szám sarkában.
Szóval miről is csevegtünk? ... Ja, igen, az
időjárásról... Alacsonyan úszó, sűrű felhőzet,
.17. ország nyugati részein esőzésekkel.. .
Foldjanak meg tőlem egy tanácsot: ne menjenek
cl hazulról esernyő nélkül.
ÜMST
ember a multbol
Emlékeznek Petar Antonovra? Nem? És isméik
Iván Medarovot? Nem? Hát akkornincs
lit tennij az elejéről kell kezdenünk. Őrizzék
meg a nyugalmukat, ha azt mondtam, hogy
a elejéről, akkor nem Ádámra és Évára
gonioltam. Nem kedvelem a szószátyárkodást.
Ami- Petar Antonovot illeti, a dolog egyszerű -
ez én vagyok. Már találkoztunk.-.Medaroirot
azonban
nem tudom önöknek bemutatni.
Jgyanis tegnap éjjel 2 óra 30 perckor a kérdéBS
állampolgárt holtan találták a Krajna útiban.
Ha ezt a hírt közölném a nagynénémmel, akcor
ő szokása szerint megjegyezné: Miért nem
maradt veszteg ? .. . Én bezzeg itthon ülök, és
ízért nem is esik bajom. És ezzel a kérdést el

intézné. Sajna, én nem intézhetem el ilyen
fon egyszerűen a dolgot, ugyanis a rendőrséen
dolgozom. És rám bízták az eset felderítést
Tulajdonképpen közönséges balesetként is el
ihetett volna könyvelni az egészet, és napiíndre
térni felette, hiszen Medarov polgárirs ifjúságának
virága már amúgy is hervadott, pontosabban:
Medarov a hatvan felé járt.
szoga szív. Meghitt vonzódás az ánizspálinka
lata, illetőleg ugyanez ital ízösszétevői iránt.
lyhe lerészegedés . . . egy kis rosszullét... és
íe, a vég, amely minden tettre fölteszi a koíorút.
A tetem felfedezésekor semmi gyanúsat sem
észleltek: semmi külsérelmi nyom, a testi
erőszak, a gyilkossági kísérlet semmi jele. Az elhunyt
mintha békés nyugalomban szendergett
volna a járdaszélen, ábrándosan belengte
kedvenc nedűjének fűszeres illata. Mégiscsak úgy
esett, hogy Petar Antonovnak, az önök kedves
ismerősének, kapcsolatot kellett teremtenie
Iván Medarovval, függetlenül attól a
körülménytől, hogy a kérdéses egyén már megszűnt
létezni a föld színterén. Én mindig így járok
Az ismeretségi körömben levő emberek jelentős
része aligha válhatna hasznomra, legalábbis itt
alant. Ezzel szemben széles körű kapcsolatokkal
rendelkezem a holtak körében. Úgyhogy ha
összeköttetésre, közbenjárásra stb. lenne
szükségük a más-, avagy a túlvilágon, bizalommal
fordulhatnak hozzám.
Na de, nehogy a misztikum ködébe vesszünk,
térjünk vissza a tényekhez.
Szóval alig értem be ma reggel a
munkahelyemre, máris közölték velem, hogy a

főnök hívat. Amikor
pedig az embert hívatja a főnöke,
amint ezt már nemegyszer megállapítottam, az
nem azért van, hogy rózsával kedveskedjen.
Ámbár mellesleg mondva, egy csokor rózsa
most jó szolgálatot tehetne. Azt hiszem, sejtik,
hogy Petar Antonov, az önök híve, oda tudná
valakinek adni, és nemcsak úgy ukmukfukk,
indokolatlanul. De amikor a főnök hívat,
kiváltképp ily korai órában, legalább két
dologban
előre biztos lehetek: először, hogy valamilyen
új nyomozati feladattal bíz meg, és másodszor,
hogy ,ez a feladat nem lesz a legkönnyebbek
közül való.
Kiderült, hogy főbb vonalaiban ráhibáztam.
A főnököm keresetlen mozdulattal az íróasztal
melletti karosszékre mutatptt, miután némi
habozással továbblendítette a jobbját a fa
cigarettadoboz
irányába, ami az ő néma jelbeszéde szerint azt
jelenti: rágyújthatsz. Maga az
ezredes nem dohányzik, és szemmel láthatólag
viszolyog a dohányfüsttől, de olyan ember, aki,
ha a szükség úgy kívánja, át tudja érezni a
másik helyzetét.
Leültem, rágyújtottam, és még félig sem
szívtam a cigarettámat, máris ismertem a
fejleményeket. Az
ezreaesnek sem szokása a bőbeszédűség.
- Kellemetlen - fejezte be helyzetelemzését a
főnök, miközben szürke szeme a messzeségbe
révedt -,
az a kellemetlen, hogy azok
az elvtársak, akik felfedezték a holttestet,
olyannyira biztosak voltak a baleset tényében,
hogy rögtön mentőt hívtak, és a tetemet
kórházba szállították. Ez a körülmény eleve
megfoszt

bennünket néhány elsődleges kiindulási
ponttól egy olyan históriában, amely amúgy
is bővelkedik a kérdőjelekben.
- Még az a szerencse, hogy a tetem, legalábbis a
jelen pillanatig, rendelkezésünkre áll
- mondom az olyan emberre jellemző
szerénységgel, aki kevéssel is megelégszik. - És kik
azok az emberek, akik a hullát megtalálták?
- Hivatalos közegek. Mindenesetre ebben
a vonatkozásban megkímélnek a felesleges
erőfeszítésektől. Tulajdonképpen nincs kizárva,
hogy átlagos ügy. De bárhogyan is legyen,
körültekintően kell ellenőrizni, hogy pontosan miről is
van szó. Hallottál valamit az Üstökösről?
- Nem, semmit sem. Egyébként is gyenge
oldalam az űrfizika - közlöm, s közben
bánatosan nyomom el a cigarettámat, mert titkon
érzem, hogy az ezredes keze másodszor már
nem fog a fadobozra mutatni.
- Ennek semmi köze sincs az űrfizikához
- válaszolja szárazon a főnök.
Ö mindig ugyanígy válaszol az én tréfálkozási
kísérleteimre, tapintatosan azt kívánja sugalmazni,
hogy a mi szakmánkban nem jár
eredménnyel a tréfa. Az ezredesnek tökéletesen
igaza vari. De a magam módján nekem is
igazam van, amikor úgy vélem, hogy ha már a
munkám nem valami szívderengető, akkor
legalább én legyek kissé vidám. Végül is ízlés kérdése,
miként a macska mondotta volt, amikor
megkérdezték tőle, hogy miért nyalogatja a mancsát.
A főnök rám emeli nyugodt, szürke szemét,
és egyenletes hanghordozásával elmagyarázza:

- Az Üstökös egy kereskedelmi cég neve volt. tízeiméinek feltárására közvetlenül szeptember 9-e után pert folytattak le. Éppen e per következményeképp a fent nevezett Medarov mintegy húsz évet húzott le a börtönben,
és alig három hónappal ezelőtt szabadult. A perirat természetesen már rég elévült. Ám az ügy néhány részletkérdése külön figyelmet érdemel. Mellesleg te magad is le tudod vonni a következtetéseket. Tanulmányozd át az ügyiratokat, és cselekedj.
A főnök könnyedén elmosolyodik, ami az néma jelbeszédén azt jelenti: Ne zavarjon a hivatalos hangnem, mi továbbra is barátok vagyunk, csak kegyeskedjél szedni a sátorfádat, mert engem is vár a munka! Amint láthatják - e hosszú gondolatsor csupán egy röpke mosolyban nyert kifejezést, mivel az ezredesnek nem szokása a terjengősség.
Felállók, engedelmesen bólintok, és távozom. Nesze neked rózsa.
Felöltöm azesős őszi pirkadattól még nyirkos ballonomat, jól szemembe húzom a kalapomat, ami pedig az én jelbeszédemen azt teszi: gondokba merültem, és nincs twistelni való kedvem. Nosza,
munkára fel, barátocskám!
1844. szeptember 9. Bulgária felszabadulásának napja.
unszolom magam, miközben lesietek a lépcsőn. Új nap, új feladatok, új sikerek. A diákok a pad fölé hajolnak, hogy megismerkedjenek a Balkán hegység domborzati sajátosságaival. Az építész egy korszerű tízemeletes épület tervezéséhez kezd. A kommunista brigád új esztergatípus
gyártására tér át. Az önök .híve, Petar Antonov pedig újabb kisded ügybe fog.

Künn az utcán meglepetésemre jó idő fogad.
A köd helyett az égen fehér felhőfoszlányok
úsznak, és a felhők résein át foltokban némi
napfény is hull a városra. A szél élénk, de
meleg, mintha a Nadezsda Hőerőműből jönne.
Ha
mindehhez még azt a tényt is hozzászámítjuk,
hogy egy régi baráttal váló találkozás vár rám,
akkor összegzésem szerint a délelőtti egyenleg
mégsem olyan rossz.
Az említett öreg barát szerfölött érdekes ember,
és mellesleg csodálatos orvos. Amiből nem
szabad elhamarkodottan arra következtetni,
hogy családi orvosuknak ajánlom. Máskülönben
páratlan tehetség. Virtuóz. A hullaboncolás
Paganinije. És meglehetősen kedves ember,
eltekintve
attól, hogy mindig az én cigarettáimat
szívja.
Kevés villamosozás, kis menetgyakorlat, és
.máris a boncteremben vagyok. Most az
érzékeny olvasók iránti tapintatból a technikai
részleteket átugrom. Biccentek a doktornak, s
megadóan kimegyek a folyosóra. Megadóan,
mert alig léptem ki, Paganini keze máris
teketória nélkül a dobozba nyomul, és
hosszasan
matat benne, hogy egy puhább, de mégsem
üres cigarettahüvelyt találjon.
- Na, bökd ki már! - szólongatom, hogy
elvonjam a figyelmét pusztító foglalatosságáról.
A törvényszéki orvos sietség nélkül végzi el
dobozom . boncolását, a szerencsés
kiválasztottat az ajkai közé helyezi, és
ékesszólóan rám
tekint. Ez az ember nemcsak cigarettát nem
vásárol, hanem még gyufát sem hord magánál
soha.
Felsóhajtok, odatartom az égő gyufaszálat,

és annak rendje és módja szerint én is rápipálok.
Paganini szemmel látható élvezettel szívja
be a füstáramot, és köszönet helyett rám
mordul:
- Összekuszáljátok a dolgot, aztán én oldjam
meg! Ahhoz, hogy mondhassak valamit,
már tegnap éjjel kellett volna kihívnod a
helyszínre.
- Én sem voltam ott.
- Bravó. Mióta vezettétek be ezt az
egyszerűsítést, amely szerint kimarad a
helyszínelés?
- Milyen helyszínelésről lehet beszélni, amikor
az emberek azt gondolták, hogy baleset történt,
és
azonnal kórházba vitték a tetemet?
- És téged mi gátol meg abban, hogy balesetnek
véld?
- A pedantériámon kívül semmi. Születési
hiba, nem tehetek róla.
- Bravó -. ismétli meg az öreg.
Ez az okkal és ok nélkül megeresztett bravó az
egyetlen vicc Paganini repertoárjában. A
doktor ismét mohón szippant a cigarettájából,
és hozzáteszi:
- Az a bökkenő, fiacskám, hogy én is pedáns
vagyok, és nem adhatok neked pontos
zárójelentést,
mert fogalmam sincs róla, hogy milyen
helyzetben feküdt a holttest.
- Ezzel szemben rendelkezel magával a
holttesttel.
- Megtarthatod magadnak.
- Ugyan kérlek! Tartsd csak meg te! -
tiltakozom nagylelkűen. - Annyi cigarettát
fújtál, már meg
tőlem, hogy egy holttest nem számít ,.. Csak a
boncolási adatait add ide.
- Az adatok, fiacskám, annyira köznapiak,

hogy nyugodtan lezárhatod az ügyet, ha kissé felhagysz a pedantériáddal...
- Jól van, jól. Térjünk a tényekre.
- Minden arra utal, hogy az illető szívszélhűdés következtében hunyt el. Na de, mivel te, látom, másvalami után kutatsz, meg kell jegyeznem, hogy az alkohol aligha válthatta ki az infarktust az elhunyt ingére és mellényére kiömlött ánizspálinka mennyisége messze meghaladta az elfogyasztottét. .
A törvényszéki orvos, elhallgat, és sokatmondóan rám néz.
- Akkor hát? -- kérdem türelmetlenül, mivel nincs érzékem a drámai hatáskeltés szüneteihez.
- A szívszélhűdés alkoholfogyasztás nélkül is lehetséges - jegyzi meg közömbösen a doktor.
- Természetesen - bólintok. - Találkozott egy ismerősével, aki egy szörnyű történetet mesélt el neki, és ő ijedtében összerogyott. De miért kellett leönteni pálinkával? Talán hogy eszméletre keltse, miután így ráijesztett?
- Mit - miért... Ezt már te mondd meg.
- Na igen, de most még rajtad a beszéd sora.
- Ha csak beszélni kell, az nem nehéz. Az a baj, hogy teljességgel nem bizonyítható be ...
Paganini az utolsót szippantja a csikkből, és ügyesen kipöccenti a nyitott ablakon.
- Nevezetesen mi nem bizonyítható? --noszogatom.
Az az érzésem, hogy ez az ember szándékosan húzza el a beszélgetést. Kiderül, hogy nem tévedtem.
- Hová dugtad a cigarettákat? - kérdi Paganini elégedetlenül, mintha a saját cigarettáiról s nem az
enyéimről lenne szó.
Bosszús sóhajtással veszem elő a dobozt, kiszolgálom öreg barátomat, és ismét noszogatom:

- Na, gyerünk, szüld már meg!
- Néminemű, jelecskék arra engednek
következtetni, hogy a halál áramütés
következteben is
beállhatott...
Paganini jókorát szippant, és leplezetlen
elégedettséggel tekint rám. Ez az ő meglepetése.
Ha nagyon elnyújtja a társalgást, ezt nemcsak
azért teszi, hogy elszívhasson még egy
cigarettát, hanem azért is, hogy némi
meglepetést
tálalhasson.
- Milyen jelecskékre gondolsz?.- faggatom. -
Csak nem fedezted fel az áramütés nyomait? Ha
áramütés érte, kell, hogy nyoma maradjon.
- Ott van a kutya elásva, hogy nincs áramütéstől
származó nyom ... Ez azonban még nem
zárja ki a feltételezést... Kiváltképp olyan
vékony bőrnél, mint amilyen a páciensünké.
- Elektromos áram ... Az utca közepén
- töprengek hangosan.
- Min csodálkozol? Miért ne volna lehetséges -
szólal meg Paganini. - Találkozott azzal a te
szörnyűséges történetet mesélő embereddel ...
Az köszöntötte, és a sötétben a keze
helyett egy, csupasz kábelt nyújtott odá...
- Bravó - dörmögöm beszélgetőtársam
modorában, és sietősen távozom a kellemes
intézményből.
Biztos vagyok benne, hogy akik ismernek, már
szinte látják, hogyan tűnök el a város
forgatagában tárgyi bizonyítékok és az áramütés
szakembereinek felkutatása ügyében. Rosszul
látják. A felügyelő, akár egy nekikeseredett
aktakukac, bezárkózott a dolgozószobájába, és
szétterítve egy halom elsárgult kéziratot,
olvasásba mélyedt.
Ha be akarsz pillantani egy ember életébe,
és ha ez az ember már nincs az élők sorában,

akkor az egyedüli megoldást
visszaemlékezéseiben keresd. Sajnos, manapság
az emberek szerfölött
elfoglaltak, és ritkán hagynak maguk
után memoárokat. Így van éz Medarovval is,
habár Medarov aligha panaszkodhatott
időhiányra. Hogy húsz év szabad idővel
rendelkezzék valaki,
és mégse írja meg memoárjait,
ez igazán disznóság!
Egyébként, ha nem állnak a rendelkezésünkre
memoárok, akkor egy perirat aktáival is
beérhetjük. Az
Üstökös-ügy periratai elég terjedelmesek, ámde
a jegyzetek, amelyeket ezeknek az iratoknak az
olvasásakor készítek, még
szerénynek sem mondhatók: néhány név,
néhány kiindulási pont. Innen kezdve az út
elvész
a kanyarokban és az ismeretlenben, de az a
fontos, hogy mindkét kerékkel sínen legyünk.
Némi olvasgatás, némi érdeklődés telefonon, és
íme, megvan a keresett sínpár. Reggel még
semmilyen irányt sem láttam, most meg
kettővel is rendelkezem. Hogy össze ne
keverjem
őket, hát elnevezem. Az első irányt Ilievnek
hívják, a másikat Tanévnek. Jó utat!
Ha már az időre terelődött a szó, akkor a
pontosséghoz tartozik, hogy abban a percben,
amikor felöltöm megszáradt ballonomat, az óra
éppen hatot üt. A munkanapnak régen vége,
legalábbis néhány ember számára. Felesleges
magyaráznom, hogy én nem tartozom közéjük.
Ebben az órában a villamosok tisztességgel
benépesülnek, így választásom ismét a
gyaloglásra esik.
Nem tudom, mondtam-e már, hogy
a gyalogjárás sokban segít. Amikor gyalogol,az

ember, a gondolatait is arra készteti, hogy lépést tartsanak vele. Egyszóval biztosítja az eredményes munkavégzés légkörét. Néhányan azt képzelik, hogy a mi munkánka következőkre korlátozódik: pisztollyal a kézben lessük a homályban, honnan is ugrik elp a bűntudatos képű gyilkos, vagy nagy hatásfokú lencsékkel az ujjlenyomatok girbeguybáir meredünk. Valójában mi olyan emberek Vagyunk, akiknek sokat kell gondolkodniuk, és elég sokat társalogniuk, persze, szigorúan meghatározott témáról.
Beszélgetőtárs hiányában jelenleg önmagammal csevegek, és ebben az élvezetes foglalatosságban
elmerülve átszelem a várost az Oroszlán-hídtól kollégájáig - a Sas-hídig. E két állatszobros híd közötti távolság elegendő ahhoz,
hogy a fejemben megérjen néhány elsődleges hipotézis.
Már teljes a szürkület. A park fái homályosan setétlenek a villanyfénnyel átitatott nyirkos égbolt hátterén. Az emberek sietnek az utcán, vagy a trolibuszmegállókban tolonganak. Az úttesten a gépkocsik lámpái kettős gyöngyfüzérben sorjáznak, az egyik piros, a másik fehér,
az egyik eltűnik a sötétben, a másik felénk kúszik. , Elindulok a félhomályos fasorban a gyöngyfüzérek és a park között, élvezettel szívom be a nedves föld és a nyirkos levélzet illatát a szám
sarkában füstölgő cigaretta aromájával keverve. Még egy kilométer, még néhány
részlet a kirajzolódó hipotézisekben, és íme, beszélgetőtársammal a megbeszélt helyen vagyunk.
A háztömb vadonatúj. A lépcsőházból az olajfesték szaga árad, a fal érintetlen, a kiskorú

társtulajdonosoknak még. nem volt idejük
arra, hogy aláírásukat bevéssék a falba. A
leszekrényekre vetett futó pillantás meggyőz
ól, npgy jó helyen járok, és tovább kaptale
felfelé. Összességében a gyakorlati munka
ámomra elég sűrűn különböző címek kérésében,
lépcső járásban, ajtókon való becsengeni kben
és
olyan párbeszédfordulatok megfolmazásában
merül ki, mint: X. Y.-hoz van
orencsém? ... .Nagyon örvendek... A rendégtől
jöttém,sajnos, ez a nagyon örvenk nem mindig
jelent
kölcsönösséget. Ezek
ónban részletkérUések. Tulajdonképpen azt
arom mondani, hogy valamiféle díjbeszedőz
hasonlítok. Azzal a különbséggel, hogy nem
emberek villanyáram-fogyasztása, hanem a
rvényekkel kapcsolatos kötelezettségeik iránt
eklődöm. Annak ellenére, hogy pillanatnyia
villanyáram is érdekelne.
Harmadik emelet,. Tal oldali ajtó. Csengő,
ellette a lépcsőházi világítás gombja. Új, szabny
szerinti és tökéletesen illesztett. Megnyoom a
gombot, kipróbálom, jól működik-e, így
igelőzöm a fény kialvását. Azután ugyanezt
tudományos kísérletet elvégzem a csengővel
Egy pillanattal a csengetés után az ajtót szere
tárják, és a küszöböli egy alacsony, ná.1
valamivel
idősebb férfi áll.
Tanuljanak meg, idézőjelben értve, olvasni
ajtók nyelvén. Ha egy ajtót csak alig három
timéternyire nyitnak meg, csak annyira,
gy a házigazda kidughassa gyanút szimatoorrát,
akkor ez arra vall, hogy nemcsak a
déses orr gyanús, hanem ott egyéb gyanús
lgok is akadnak. Ha a kérdéses szerkezet vaivel
szélesebbre nyílik, akkor általában a

gyományos elővigyázatossággal állunk szem1,
Ám amikor az ajtó szélesre tárul, ez azt
Inti,. hogy a házigazda szívélyes ember, és
Iában jól megy a sora. Ez azt jelenti: Pacsoljon,
fáradjon beljebb, mit iszik?
És tényleg be is fáradok, miközben a formaság
kedvéért sehtiben felmutatom az igazoli
ványomat. A házigazda ugyanolyan sietős
pillantást vet az, igazolványomra, és a lehetőség
határain belül megőrzi szívélyes arckifejezését.
Lakályos hall. Két karosszék és két zsámolyi
halvány rózsaszínű huzattal. Alacsony,
politúrozott asztalka, rajta kristály hamutartó és
egy
fajansz állat, a bernáthegyi kutya és a ló
keveréke. A falon kép - csendélet vérlila
orgonákkal. A
sarokban rádió és televízió. Piroskék csiproveci
szőnyeg. Nagy sárga virágos
emprimé függöny. Minden újdonatúj.
A leírás teljességéhez hozzátehetjük, hogy ai
hallból három ajtó nyílik. Az egyik előtt rendőr
áll. Kinyitom. Egyágyas hálóba kerülök. Itt
is minden vadonatúj az ágy fölé kifüggesztett
testnevelési plakáton kívül.
- Az elhunyt alighanem szenvedélyesen
szerette a tornát - jegyzem meg a plakátra
mutatva.
- Ó, nem - válaszolja a házigazda a küszöbön
toporogva. - Ez a nagyobbik fiam szóbája. A
fiamat,
tudja, behívták. Medarov azért
költözött ide.
Gyorsan megszemlélem a berendezést. Minden
elrendezve. Minden a helyére rakva.
-- Tiszta, rendes ... - mormolom. - Remélem,
nem rámolt át az elhunyt halála után.
- Hogyan is rámolhattam, volna ... - tiltakozik
félszeg mosollyal a házigazda. - Az

önök emberei már a múlt éjszaka óta itt vanj
nak.
Azt, hogy a mi embereink már a múlt éjszaka
óta itt vannak, jól tudom. Úgyszintén
tudómásom van
mindarról, amit a szobában és Me-:
darov zsebeiben találtak. És látogatásom célja
egyáltalán nem az, hogy helyszíni szemlét
tartsak. De némi személyes benyomás sohasem
fölösleges.
Meg aztán elvégre valahonnan el kell
kezdeni.
Újból visszamegyünk a hallba.
- Rokonszenvesen rendezkedtek be - jegyzem
meg jószándékúan, miközben beleülök az
egyik karosszékbe, és cigarettára gyújtok.
-- Hát, az asszony keze meglátszik a háznál -
válaszolja a házigazda, miközben egy
helyben topog, mintha tétovázna, leüljön-e,
vagy tovább ácsorogjon.- Nekem a munkámtól
nem marad arra időm, hogy a lakással törődjem,
az
asszony dolga ez - hagyom is, hadd
rendezkedjen.
- Medarov, úgy látszik, szintén szerette a
rendet - mondom, és a szobája felé bólintok.
- Igen ... - egyezik bele kissé kelletlenül
a házigazda.
Ismét egy lépést tesz, és habozva hozzáteszi:
- Mondja, ne igyunk valamit? Mit inna?
- Semmit. A kínálást a vjelen esetben
megvesztegetésnek lehetne értelmezni.
- Ahogy óhajtja - válaszol vissza a férfi,
és szégyenlősen elmosolyodik.
- Mit szeretett inni az elhunyt? - kérdezem
inkább a beszélgetés kedvéért.
- Ánizspálinkát. Csak azt.
- Hm... Aztán: nők, mulatozások, murik?
- Nem olyan ember volt. Egy deci ánízspálinka

ebéd és egy deci vacsora előtt - ez volt minden mulatsága.
Ezeknél a szavaknál végre elhatározza magát, és leül a másik karosszékbe úgy látszik, megsejtette, hogy egyhamar nem megyek el.
- Hát, egy deci délben és egy deci este, ez igazán nem sok - jegyzem meg elnézően. Ámbár mindennap . . . No de ne ítéljük meg az elhunytakat. És máskülönben társaságkedvelő volt?
- Milyen értelemben? - kérdi enyhe értetlenséggel a férfi.
- Fogadott-e vendégeket, eljárt-e ide-oda?
- Dehogy! Nagyon ritkán ment el hazulról. És akkor is főleg a szemközti étterembe, ahol a pálinkáját iszogatta.
- Kivel iszogatott?
- Magában ivott. Mindig egyedül, arra pedig egyáltalán nem emlékszem, hogy hozzá jött volna valaki.
- Értem... - bólintok. - És mjért éppen önöknél lakott?
- Hát hogy is mondjam... A felszabadulás előtt gépkocsivezetőként dolgoztam nála... Pontosabban az Üstökösnél.
- Mi volt az az Üstökös?
- Egy kereskedelmi cég... társaság... . Hárman irányították: Kosztov mérnök, Medarov és Tanév. Ebből állt az Üstökös: Kosztov, Medarov, Tanév - a nevük kezdő szótagja egybeolvasva.
- Aha... Na igen, Kosztov nyomtalanul eltűnt, ezt tudjuk. Medarov szintén eltűnt, habár nem annyira nyomtalanul. De Tanév? Hol van Tanév? Hol van az a harmadik?
- Hol is lehetne ... - dörmögi a házigazda váratlanul rosszkedvűén. - Valahol Szófiában kell lennie. Évekkel ezelőtt megesett, hogy összeakadtam vele ...

- És mostanában?
Beszélgetőtársam fejét rázza.
- Régen nem láttam.
- És arról van-e tudomása, hogy Medarov!
találkozott-e Tanévvel?
Ismét tagadóan int:
- Ilyesmiről sincs tudomásom.
Rövid szünet áll be. Én személy szerint
hozÜstökös bolgárul: Kometa.
zászoktam a szünetekhez. A házigazda azonban
kissé feszeng.
- Na de mégis, hörpintsünk fel valamit...
- javasolja, hogy megtörje a csendet.
- Hagyja azt a hörpintést - vetem ellene,
és ismét elhallgatok, miközben a házigazdát
szemlélem.
Az arckifejezése szelídnek tűnik, habár kissé
mogorva. A mogorvaság minden bizonnyal az
esztergagép állandó figyeléséből ered. Szakmai
jellegzetesség. Különben némi szelíd
gyermekesség is van a vonásaiban a szürkülő
haj- és a
szemöldöke közötti ráncok ellenére.
- ön, Iliev - mondom, mialatt továbbra is
figyelem -, ha jól értettem, az autójavító
üzemben szerelő?
Iliev beleegyezően bólint.
- Méghozzá élmunkás .. , kiemelt kategóriás ...
Mellesleg ez a jövedelméből is kiviláglik ..,
Futó pillantást vetek magam köré, és ismét
hozzá fordulok:
- Az önhöz hasonlók általában példás tanúk ...
Az államhatalom legjobb segítői. ..
Iliev félszegen elmosolyodik.
- Ezért - folytatom - meg kell mondanom
önnek, hogy különösen számítok arra, amit
öntől tudhatok meg...
- Kérem, szívesen... - jelenti ki Iliév
ugyanazzal a mosollyal. - Elmondok mindent,

amit tudok ...
- Szóval Tanevet említette ... - irányítom
a beszélgetést.
- Tanév felől semmit sem hallottam ...
- Egyáltalán semmit?
- Egyáltalán semmit.
- És milyen egyéb kapcsolatot tartott fenn
Medarov? Ismerősök, rokonok?
- Van egy nővére... - eszmél fel látható
elégedettséggel Iliev, hogy mégiscsak tud adni
bizonyos felvilágosítást. - Alighanem volt
az egyedüli rokona... Amikor kijött a börtönből,
hozzá költözött. De nem sokáig maradt
meg ott. Nem fértek össze, ahogy mesélte...
Nem a nővérével, hanem a sógorával,
Szirakovvaí..
- Miért nem fértek1 össze?
- Erről nem faggattam ... Azt mesélte, hogy
nem szenvedhették egymást Szirakovval...
Azért is jött hozzám szállást,keresni... Hallotta,
hogy a fiam bevonult, és van kiadó szobám,
ezért jött
el hozzám ...
- Hm... - mondom én, ami a legkülönbözőbb
dolgokat jelentheti.
Mivel a válaszom ezzel az indulatszóval
kimerült, Iliev folytatja:
-- Az igaz, hogy átmenetileg volt egy kiadó
szobám, habár idegen emberrel lakni, ugye
megérti... De mivel megkért, beleegyeztem ...
- Nem értem, hogy miért kellett beleegyeznie?
- Nem is az, hogy kellett... - dörmögi
ügyefogyottan Iliev - nem voltam én egyáltalán
a lekötelezettje ... egyszerűen- nem küldhettem
el, régi
ismerős, nemde? Meg hallotta,
hogy van kiadó szobám ... Nem volt mit tenni...
A lakbér - azt mondta - nem számít ...
- Mellesleg miből élt?

- Tudom is én, miből élt. Pénze az volt. Lehet, hogy valamit félretett a nővérénél.
- Valóban maradt némi pénz a szobájában ... - helyeselek. - Bár nem valami sok . . . Na igen, és mit is, mondott az Üstökösről? Miféle társaság volt ez az Üstökös?
- Egy szélhámos társaság - magyarázza Iliev, és újból elégedett, hogy valamiben segíthet. - Látszatra semmitmondó cég: egy lakás három dolgozószobával a három főnök számára, egy szoba a könyvelésnek -- ez volt az egész Üstökös. De máskülönben milliókat érő sötét ügyleteket bonyolítottak. Mindent megbundáztak a németekkel. A hitleristák repülőgépeket és gépalkatrészeket szállítottak a hadseregnek, de a szállítmányok mind az Üstökösön keresztül mentek.
Egyfajta képviselet volt ez. Az volt az egészben a lényeg, hogy lefölözzék a 3 százalék jutalékot... 3 százalék pedig milliárdos szállításoknál, világos önnek, ugye . . Mindezekre a dolgokra fény derült még a per idején. Hiszen ezért ítélték el ennyi évre Medarovot is ...
- így igaz - mondom. - Bár ha az összeharácsolt summával arányosan kellett volna ülnie, akkor néhány évszázadot húzhatott volna le a börtönben. De mivel figyelembe vették, hogy az élet rövid, így csupán harminc évre ítélték, azután meg húsz évre csökkentették a büntetését... De Tanév miért úszta meg felfüggesztett börtönbüntetéssel?
- Hát azért, mert a neve a cég elnevezésén kívül sehol sem szerepelt. Minden iratot Kosztov és Medarov látott el kézjegyével, így Tanév úgy

szerepelt, mint aki csak a nevét adta
a cégnek...
- Noha aligha lehetett csupán névleges társ
- mondom, s közben szórakozottan szemlélem
beszélgetőtársamat
Iliev tehetetlenül tárja szét a kezét:
- Lehet, hogy az volt,., Lehet, hogy
nem ... Honnan tudhatnám? Én csak egy
egyszerű sofőr voltam, egy Vidd el ezt!, Vigyél
oda! ... Mi mást tudhattam? ...
- Valóban - bólintok. -- Noha a sofőrök
általában sok mindent hallanak. Ha csak azokat
a beszélgetéseket vesszük, amelyeket vezetés
közben
hallott...
iwfl
mH
.
Hi
IB
ISl
HH
HHHHH
- A, tudták ők, hogy miről beszélgessenek,!
és miről ne. Ravasz rókák voltak mindhárman.
No, persze,. az is igaz, hogy hallottam
egyetmást, de azt elmondtam még annak idején
a
vizsgálóbírónak... Jegyzőkönyvbe rögzítették...
- Szóval, így állunk - dörmögöm mintegy
magamnak. - Tehát két cégtárs eltűnt,, a
harmadik meg egyszerűen sehol sem található.
Tiszta munka. Tulajdonképpen hova tűnt el
annak idején Kosztov?
- Kosztov? - kérdi vendéglátóm szinte
meglepődve azon, hogy ilyen rég elfelejtett
emberek után érdeklődöm. - Tudom is én,
hogy hovatűnt? Medarov és Tanév úgy
gondolták, hogy szeptember 7-én éjjel

elmenekült
egy német repülőgéppel.
- És miért egyedül? Miért nem, menekült-azj
egész Üstökös?
- Azért, hogy egyedül emelje el a pénzt
somolyog Iliev. - Azt mesélték, hogy elemelté
az egészet.
A válasz látszólag kielégítő, de én folytatom
a kíváncsiskodást:
- Aztán mi értelme lett volna, hogy elemeljen
egy zsákravalót azokból az elértéktelenedett
Filovbankókból?
Iliev válaszolni akar, de ebben a pillanatban
kinyílik az egyik oldalajtó, és a hallba tizenöt
év körüli fiú lép be. Új télikabát Van rajta,
kezében hegedűtokot tart. Jól nevelt
fiatalemberhez illően
köszön.
- Apa, hegedűórára megyek - közli, és mivel
látja, hogy fontos témáról társalgunk, távozik.
.- Igen .. . Mit is akartam mondani? ... dörzsöli a
szemöldökét a házigazda.
- A bankjegyekről volt szó - emlékeztetem.
- Ök a bankjegyekre nem sokat adtak...
Annyira azért nem bíztak Filovban. Mindent
aranyra váltottak át. Éppen ezért a per idején
pénzt szinte nem is találtak az Üstökös
bankszámláján. Kosztov pedig, úgy mondták,
elemelté az egész aranykészletet.
- Hát ilyen cégtársak voltak?
- Társak... - mondja Iliev enyhe megvetéssel. -
Kutya-macska barátság ... Csak
a külvilág előtt voltak társak ...
- Akkor meg miképp volt lehetséges, hogy
az egész aranyat Kosztovra bízták?
- Nem hiszem, hogy rábízták. Mindhárman
kiköltöztek Kosztov knjazsevói villájába.
Bizonyára volt egy rejtekhelyük, ahol közösen
őrizték a kincseiket. Nyolcadikára virradó éjjel

Kosztov titokban felkelt, kiürítette a
rejtekhelyet, és
elhajtott Andreevvel a repülőtérre.
- Miféle Andreevvel?
- A sofőrrel. Andreeynek hívták Kosztov
sofőrjét. Kosztowal együtt Andreev is eltűnt.
- ö is Németországba menekült?
- Biztosan - von vállat Iliev.
- Ön ezt elhiszi?
- Honnan tudhatnám... - a házigazda értetlenül
néz rám. - így mesélték akkor.
- Ön elmenekült volna? - kérdezem.
- Én?... Ugyan minek menekültem volna?
- És minek menekült volna Andreev? Ö is
ugyanolyan gépkocsivezető volt, mint ön,
alighanem feleséggel, gyerekekkel. Miért rúgott
volna föl mindent azért, hogy Németországba
meneküljön?
- Honnan tudjam ... Akkor így mesélték.
- No, mindegy. Térjünk vissza a jelenbe.
Panaszkodott-e valamilyen betegségére
Medarov? Félt valamitől?
- A szívére panaszkodott, mi másra
valászolja Iliev. - Rendetlenkedett a szíve,
mégsem hagyott fel az ánizspálinkával Még ha
csak
két deci is naponta, akkor is ártalmas .. .
Egyszer csak csütörtököt mond a szív, és -
vége ...
Ahogy be is következett.
- így van ez ... -- helyeselek. - Legalábbis nagy
vonalakban. Bár nem egészen ...
Ujabb cigarettára gyújtok, azután mereven
a házigazdára tekintek, és kissé más hangon
ejtem ki:
- Ide figyeljen, Iliev. Ami Medarov halálát
illeti, önnek kétségtelenül igaza van. Tény, hogy
Medarov halott. Ami azonban a többit illeti,
tartok tőle, hogy a tények nem támasztják alá

az ön verzióját. Medarovot nem a szíve vitte
el. Medarovot megölték.
Megölték? - ismétli a házigazda hangsúlyozott
meglepődéssel.
-- Ügy bizony - bólintok. - Mi az, vajon
csak most merült fel önben ez a lehetőség?
Iliev úgy néz rám, mint aki nem tudja felfogni
kérdésem értelmét.
- Talán bizony eddig a percig fel sem tételezte,
hogy1 Medarovot meg is ölhették? -
erősködöm.
- Miért kellett volna feltételeznem? - néz
rám megszeppenve a házigazda.
- S miért ne tételezhette volna fel? - vágok
vissza. - Különben miért őriztetnénk a
szobáját? Miért csináltunk helyszíni szemlét?
Minek ülök én itt, és miért beszélgetek önnel?
Azért, mert valaki szívszélhűdést kapott? Ugyan
már, ne legyen gyerek!
- Mondom önnek, nem tételeztem fel...
ismétli zavartan Iliev.
- Talán nem volt benne biztos? Talán
feltételezte, de nem volt benne biztos?
- Egész egyszerűen nem .tételeztem fel
csökönyösködik. - Azt gondoltam, hogy
rriindazért van, mert Medarov. büntetett
előéle11 volt,
börtönviselt...
Megkísérlem elkapni a tekintetét, Iliev azbnban
kifejezéstelenül mered az asztalon álló bari
fajansz
hibridre. Lehet, hogy hazudik ... De
az is. lehet, hogy semmit sem ért a nyomozati
rmaságokhoz. Cigarettára gyújtok, várom,
hogy meglássam, a két lehetőség közül melyik
elé irányít majd a viselkedése. De ő egyre
csak a ló-kutyára bámul üres tekintettel.
- I-i-i-gen... - szakítom meg a csöndet.
- És én-még abban reménykedtem, hogy öntől

kapom majd a legtöbb segítséget.
- Miért éppen tőlem? - rezzen össze Iliev.
- Hogyhogy miért? Hát csak azért, mert
ön munkásember, mert ez a rendszer az öné,
mert az önhöz hasonlók képezik legbiztosabb
támaszát.
- Mindig megtettem a tőlem telhetőt
válaszolja fáradtan. - Nem akarok hencegni,
de az üzemben példaképnek állítanak. Mindazt,
amim van, ettől a rendszertől kaptam...
Ezért én is azt nyújtom, amit tudok...
Elhallgat. Én is. hallgatok, és gépiesen
számlálom a falióra ütéseit, az élesen hallható
másodperceket.
Alig jutottam tízig, amikor emberem felemeli a
tekintetét a fajansz állatról,
és rám néz. A tekintete félig feszélyezettségét,
félig kérlelést árul el:
- Mondja meg, elvtársam, miben vagyok
vétkes... Lám, már annyi éve élmunkásként
dolgozom, van lakásom, az egyik fiam befejezte
a gimnáziumot, és bevonult, a másik
osztályelső,
láthatta, hegedülni tanul... Hegedül...
Én az ő korában a franciakulcson kívül más
szerszámot nem ismertem, a fiamnak pedig
márkás zeneszerszáma van. Nőnek a gyerekek,
mi meg dolgozunk mindent összevetve
emberhez méltóan élünk... És egyszeriben csak
idevetődik egy
ember a múltból, betelepszik az
otthonomba, újból belekever az ügyeibe...
Mondja .meg, miben vagyok vétkes ...
azonkívül, hogy ostoba módon befogadtam ...
Ügy néz rám, mintha magyarázatot várna tőlem.
Az én szakmám azonban olyan, hogy én
magam is keresem, nem pedig adom a
magyarázatot. A jelen pillanatban Iliev panasza
őszintének

látszik, ám a látszat, mint tudjuk, sohasem döntő.
- Nézze, Iliev, én nem állítom, hogy ön vétkes. Egyszerűen azt mondom: számítottam rá, hogy eszébe fog jutni néhány dolog, felhívja a figyelmemet néhány apróságra, amelyről a per idején megfeledkezett...
De hát, amit tudtam, elmondtam ... Lehet, hogy megfeledkeztem Valamiről, mindenre nem emlékezhetem: húsz év telt el azóta ... Régi história ez.
- Valóban régi. De a régi dolgok néha nehezen tűnnek el. Ön is látja: azt gondolná, hogy már rég eljárt felettük .az idő, s lám, egy ember váratlanul visszatér a múltból. Általában, miként Lenin rriondotta, a múlt nem holttest, amit koporsóba lehet dugni, és a földbe temetni. A múlt rothadása időnként még ma is mérgezi a levegőt, és íme, a fertőtlenítéssel a hozzám hasonlóknak kell foglalkozniuk. No de hagyjuk az általánosításokat, és térjünk vissza a hétköznapok valóságához. Ha a messzi múlt a feledésbe merült, megelégszünk a közelmúlttal. Mit csinált tegnap az ön albérlője?
Ilievet, úgy látszik, kissé zavarba hozta a nem várt fordulat. Ez az ember nyilván könynyén zavarba jön.
- Tegnap? - kérdezi vissza, hogy időt nyerjen. - Tegnap semmit sem csinált. Ahogy a feleségemtől
értesültem róla, az egész napot itthon töltötte.
- És mikor ment el hazulról?
- Nyolc óra körül lehetett, mert nem sokkal azután ment el, hogy én megjöttem, én pedig általában fél
nyolcra érek haza.
.- Nem mondott semmit?
ír Egy szót sem szólt. Nemigen volt beszédes.
- Nem fedezett fel valami szokatlant a

viselkedésében? - erősködöm.
- Semmi különöset. Kulcsra zárta az ajtót - mindig zárva tartotta a szobáját -, azután távozott.
- És ön?
- Mi az, hogy én? - kérdi értetlenül Iliev.
- Ön nem ment el hazulról tegnap este?
Beszélgetőtársam értetlensége enyhe nyugtalansággá, válik.
- Nem. Sehova.
- Rendben - mondom, miközben felállók.
- Egyelőre elég ennyi. Bár őszintén szólva, arra számítottam, hogy valamivel többet tudok meg öntől. Mi különösen számítunk a magafajta emberekre, Iliev...
Iliev szintén feláll.
- Hasznára szeretnék lenni. De hiszen látja: ennyit tudok ... Szirakovék, gondolom, többet tudnának
mondani. Talán nekik többet
mondott... Mi vagyok én: egy volt sofőr ...
úgy tekintett engem, mint egykori sofőrjét...
- Nem vitatom - mondom. - De ebben ön a hibás. Nem lett volna szabad megengednie, hogy a volt sofőrjeként kezelje önt... Ön már régóta sokkal több, mint. valamiféle rongyember sofőrje. Igazam van?
A házigazda bólint, de arckifejezése nem vall túlzott önbecsülésre.
- Jól van - mondom, és eloltom a cigarettámat a hamutartóban. - Meglátogatjuk ezeket a Szirakovékat
is ...
Ezekkel a szavakkal elindulok, nyomomban a házigazdával. Aztán, alighogy az ajtóhoz érek, máris rabul ejt egy új gondolat, megérintem a villanykapcsolót, és tekintetemmel végigpásztázom a kapcsolóból kifutó vezetéket.

- Miért nincs a falba rejtve a vezeték?
kérdezem, miközben hirtelen szembefordulok
Ilievvel.
- Hát csak azért... mert az építők a hallban
kifelejtették a vezetéket... Utólag szereltük fel.
Előfordulnak
ilyen hiányosságok,
tudja...
A házigazda megpróbál mosolyogni, de a szíve
szemmel láthatólag nem ugrándozik a
vidámságtól.
- Ki javítja maguknál a villanyt?
- Hogyhogy ki javítja?
- Például, ha zárlat keletkezik.
- Én, ugyan ki más?
- Tehát ért az elektromossághoz?
- Na igen, annyira, amennyire egy biztosítékhoz
érteni kell...
Az audiencia véget ért. Nem fogom ecsetelni a
búcsúzkodást. Az ehhez hasonló részletek
csak elnyújtják a történetet. Annál is inkább,
mert a búcsúmosolyok mindkét fél részéről
kissé bágyadtak. Hiányzik belőlük az eleven
meggyőzőerő. Ilievet - enyhén szólva -
lehangolta a látogatásom, én pedig az ösztövér
eredmény
miatt vagyok kissé csalódott.
Az utcára lépve váratlanul az éj sötétlő
ölelésébe esem. Azt hiszem, így illik ezt
mondani a
költők nyelvén. De az én esetemben a költészet
nyelve hazug. Az éjszaka fénylő. Neonfényes éj.
A higanygőzcsövek ragyogásában a gépkocsik,
fényszórói alig pislákolnak. Elhaladok az új
emeletes kávéházkomplexum mellett. Az épület
úgy csilIog-Villog, mint egy esti sétahajó. Belül
a mindkét nembeli fiatalok élénken társalognak-
- feltehetően a kibernetikáról és a konyak
minőségének romlásáról. Kihallatszik Dalida

édeskés hangja. Ez arra emlékeztet, hogy munkanapom ténylegesen befejeződött. Tehát pontot tehetek
a végére egy kávévalmeg egy gyenge minőségű konyakkal..
Két perccel később egy rokonszenves pincérnő jóvoltából már a kirakat melletti háromszögletű asztalkánál telepszem le, az ott jelenr
levő gavallér és szíve hölgye nagy örömtelenségére.
- Remélem, nem zavarom önöket? - dünynyögöm. szinte káröröm nélkül.
A fiatalok .még válaszra sem méltatnak. Hallgatólagos egyetértéssel elhatározták, hogy úgy
fognak viselkedni, mintha egyszerűen egy üres széket toltak volna az asztalukhoz.
- ... Ha nem olvastad Freudot, mondom neki, akkor miért beszélsz nekem a freudizmusról - -magyarázza hölgyének a gavallér,
befejezve az elkezdett mondatot. - Ö meg erre Nincs arra szükség, azt mondja, hogy átrágjad magad
August Comte művein a fedőlapokat is beleértve, ha tudni akarod, mi az a pozitivizmus . .
- Jól megadta neked -- állapítja meg a hölgy, aki mellesleg alig töltötte be tizennyolcadik évét.
A lovagja lényegesen idősebb. Talán már húsz is elmúlt. Hajlott korát hangsúlyozza a szakállhoz hasonló szőrzet, amelyet az állán gondosan vékony keretté formált.
- Jól, egy frászt. .. - tiltakozik a lovag, miközben az asztalhoz ütögeti a cigarettáját, amelyre már régóta készül rágyújtani. - Auguste Comte-ot nem is szükséges .elolvasni, mivel már

klasszikusnak számít. Freud pedig
nemcsak hogy nem számít klasszikusnak,
hanem mostanság vitatkoznak róla igazán.
Tehát,
ha az ember a freudizmusról akar vitázni, el
kell olvasnia Freudot Ez az én véleményem.
- Igazad van - helyesel a hölgy.
- Habár személy szerint nekem már Freud
is klasszikusnak számít. Üres fecsegés és
zűrzavar - ez Freud. De az embernek el kell
olvasnia.
- Miért olvasod, ha csak üres fecsegés és
zűrzavar? - kérdezi a hölgy.
- Azért...
-- Tessék - avatkozik be a pincérnő, aki
a kávémat és a konyakomat hozza.
Ekkor a párocskának időlegesen ki kell szakadni
az elszigeteltségből, azért, hogy felszabadítsa az
asztal egyik sarkát, amelyet poharak,
tányérok és női szépítőszerek borítanak eL De
mihelyt a pincérnő távozik, egy jószívű varázsló
újból üressé változtatja a székemet, és
Freud mint beszédtéma - ismét diadalmaskodik.
Takarékosan hörpintgetek az óarany színű
italból, megállapítom, hogy nem is olyan rossz,
és szórakozottan bámulok ki a széles
kirakatüvegen. Az első emelet magasságából
látom a
modern épülettömbök fényes fehér homlokzatát,
a gyepszigetek felett ragyogó higanygőz
csillagképeket, az úttesten húzódó fényszórók
gyöngysorát, és jobbra, a messzeségben, az esti
város ezernyi reszkető fényforrását.
No lám, a város már ide is elért. Hajdanán,
évekkel ezelőtt a természeti környezet szinte
érintetlen volt - füves dombok, kikericsek,
tövises csipkebokrok, amelyek fanyar piros
bogyójában
megbúvó szöszök kaparták a torkomat,

juhnyájak, amelyekhez a dühös kutyák
miatt nem közelíthettünk, amott szemben, az
ősztől megsárgult bokrok mögött talán indiánok
leselkedtek.
Igen, változnak az idők, miként latinórán
mondották a vén filozófusok. Most ezen a
helyen Dalida dalol, és a freudizmusról
társalognak, pedig
egykor az önök hűséges Petar Antonovja a sor
végén baktatott, és az ismeretlen
veszélyeket rejtő egyenetlen füves terepen
botladozott. A helyem mindig ott volt, a -sor
végén,
nehogy elcsúfítsam a szép összképet, mivel a
gyerekek közükén viseltem a legsiralmasabb
öltözéket.
Ruháimat mindig apám régi öltönyeiből
szabták, de mivel a papát a körülmények arra
kényszerítették, hogy a lehető
legtovább hordja őket, így az én új öltönyeimet
már kezdettől fogva jócskán beborították
a foltok, amelyeket anyám a lehető
legtalálékonyabb módon helyezett el. Mindez
visszavonhatatlanul
biztosította számomra az utolsó
helyet a sorban. És el kell mondanom, hogy
személy szerint tökéletesen megelégedtem- a
helyemmel. Amikor hátul bandukol az ember,
senki sem ügyel rá, így aztán szabadon
eltöprenghet a világ dolgairól.
A jelzett beszámolási időszak alatt gondolataim
főleg arra a problémára irányultak, hogyan
lehetnék
a nemzeti válogatott kapusa. Azt
terveztem, hogy megmutatom a világnak,
milyen az igazi kapus, aki önmaga rúg
villámgyors
gólt az ellenfél hálójába. A tervem egyszerű
volt, de hősies. Abban a pillanatban, amikor az

ellenfél a kapumra küldi a labdát, lábbal leállítom, úgy teszek, mintha kirúgáshoz készülődnék,
ehelyett pedig villámgyorsan nekiiramodom, átszelem az egész pályát, és berúgom a szemközti hálóba a védhetetlen bombát,, amelyet az eljövendő nemzedékeknek tanítani fognak a
futball nagykönyvében.
Sajnos,, ez a tervem, bármily egyszerűnek tűnt, nem valósulhatott meg. És nemcsak azért, mert nem kerültem be a nemzeti tizenegybe, hanem azért sem, mert sohasem sikerült igazi futball-labdába rúgnom. Bőrlabdákkal csak a mamakedvencek játszadozhattak, a mi negyedünkben csupán rongylabdákra tellett, s ezek
meg súlyuknál fogva nem valami fürgén gurultak, s habár alkalmilag pótolták az igazit, nemzetközi mérkőzésekhez mégsem feleltek meg.
Hörpintek még egy kortyot a konyakból, közben némi figyelmet a kávémra is fordítok,
amely már jócskán kihűlt. Az asztalnál ülő párt elmerengő arckifejezésem megnyugtatja, és a freudizmust általában taglaló témáról áttérnek a nemi ösztönt, illetve különösen a libidót érintő kérdésekre.
.- Nem tudom megérteni, mivel bűvölt el téged annyira ez a Vesza - méltatlankodik félhangosan a hölgy.
- Semmivel sem bűvölt el... Egyszerűen egy művelt kislány... - dünnyögi szintúgy félhangosan Freud bírálója.
- Művelt, de még mennyire!. .. Ha egy lánynak nagy a melle, feltétlenül műveltnek nyilvánítjátok.
- No, te meg miket nem találsz ki... - tiltakozik a serkenő szakállú ifjú, s közben nyugta tólag

megpaskolja a hölgy kezét.
A rám jellemző figyelmességgel ismét kibámulok a kirakatüvegen, és gondolataim újból
Petar Antonov előtörténetéhez kanyarodnak vissza. A labdarúgó-karrierről szőtt terveim után a zene iránti vonzalom következett.Ez, természetesen, Schubert Szerenádjával kezdődött. Ilyen című filmet vetítettek a diákmoziban, ahol a
jegyeket viszonylag elérhető áron adták. A filmbeli Schubert szerelmese ablaka alatt maga játszotta a kérdéses zeneművet. A filmszalag már tisztességesen megkopott, ezért úgy tűnt, mintha záporesőben készítették volna a felvételt, pedig tulajdonképpen nem is esett az eső. Ellenkezőleg, az égen fénylett a hold, a parkban titokzatosan csillogott a tó, és a hegedű húrjai olyan meghatóan sóhajtoztak, hogy
belesajdult a szívem. Mentségemre - enyhítő körülményként - felhozhatom, hogy épp akkor kezdett ércesedni a hangom, és egyáltalán, abban a korban leiedzettem, amikor sokan verselni kezdenek. Az én eltévelyedésem még a versírásnál is ártatlanabbnak bizonyult, ama egyszerű oknál fogva, hogy hegedűt sohasem sikerült kézbe vennem. Hegedű, marhaság! ... - mondta anyám. - Van fogalmad,
hogy mennyibe kerül egy hegedű? Ez csak gazdag emberekhez illő időtöltés.
- Rendben, megértettem! - sziszegi ebben a pillanatban kissé indulatosan a mellettem ülő hölgy, és
elrántja a kezét gavallérjától.- Fejezd már be, ne tömd a fejem ezzel a
Veszával...
- Én tömlek vele téged? Te kezdtél róla beszélni ... - mentegetőzik Freud opponense..

- Dehogyis kezdtem. És egyébként is úgy gondolom, ideje, hogy rendezd végre a viszonyaidat. Vesza vagy sem, ez a te dolgod, de rendezned kell a viszonyaidat.
Az asztalon hagyom a fogyasztásért járó öszszeget, és indulok, hogy lehetőséget adjak a szakállasnak viszonyai végleges rendezésére.
Átszelem a fiatalokkal zsúfolásig megtelt szórakozóhelyet, és közben arra gondolok, hogy ez a konyak iránti előszeretet, amely ugyan az esténkénti egy deci határon belül marad, már rossz szokássá kezd válni. Pontot kell tennem erre a konyakra, és át kell térnem, mondjuk, az ánizspálinkára, a megboldogult Medarovhoz hasonlóan.
Ezzel az -önsanyargató elhatározással lépek ki az utcára, ahol az éj neoriölelésébe zár.
A szentírásban helyesen mondatott: és lőn este, és lőn reggel - második nap. Ám eme gyűjtemény
szerzői elmulasztották feljegyezni, hogy noha eljött a második nap, az eredmény - semmi. Az első, Iliev-nek nevezett irány szerfölött
rövidnekés teljességgel meddőnek bizonyult
Tehát következésképp a második, Tanevének nevezett
irány felé kellene indulnunk.
De ebbe beleavatkozik a határidők kérdése.
Amikor az ember fejében egy feltevés kezd kialakulni, ez arra készteti, hogy az irányok kutatásában betartson egy bizonyos időbeli ütemtervet. Egyszóval, Tanévre még van idő.
És mivel van idő, valahogy agyon kell ütnünk.
Hasonló esetben némelyek a mozit választják.
De én a gazdaságosság érdekében a vendégeskedést részesítem előnyben.
Az ajtón levő névtáblán, amely előtt feszítek, tömören ennyi áll: Szirakov. Szép felirat,

művészies kézírással készült. Érződik rajta a kulturáltság.
Azonban a lakók jelenléte nem érződik. Végre-valahára a harmadik csengetés után az ajtót óvakodva megnyitják, aztán a résen át egy egyszerre hervatag és kissé álmatag női arc kukkant ki.
- Szirakovnéhoz van szerencsém?
-- Mit óhajt?
- Beszélni szeretnék önnel - mondom, és elővesszem a szolgálati igazolványomat.
Az arc az ébredejzés tétova jeleit mutatja.
- Parancsoljon! Kivel szeretne beszélni, velem vagy a férjemmel?
- Mindegy, mindkettőjükkel-is beszélhetek.
- Azonnal - szól a háziasszony, miközben kiálló szegélyű bútorokkal eltorlaszolt, különféle szűk és sötét helyiségeken vezet keresztül.
- Erre, erre, vigyázzon, nehogy beleütközzék... Tudja,.mi kissé lepihentünk... Ebéd után bóbiskolni szoktunk...
Miután összevertem a lágyékomat két pohárszékben és három szekrényben, végre ismét a napvilágra vergődöm, azaz egy természetes megvilágítású szobába kerülök, amely nyilván a nappali megtisztelő szerepét tölti be. Ebben a pillanatban a háziasszony kedvenc azonnalját ismételgetve hirtelen eltűnik én pedig egy rakoncátlan üstökű, .öntudatos fiatalemberrel találom szembe magam.
A fiatalember keretbe van foglalva, az ábrázata pedig oly gondosan retusált, hogy simább, mint a tojáshéj. Az óriási fénykép csizmaszerű vázába állított művirágok társaságában a sarokban levő asztalkán áll. Kissé közelebb ódivatú garnitúra terpeszkedik: egy heverő és négy karosszék. A

heverő
oldaltámaszán
egy-egy hamutálca fekszik. Ebből arra
következtetek, hogy dohányozhatok. Cigarettára
gyújtok, és elhelyezkedem a heverőn.
liigen. Vendégeskedni kezdtünk. Ha most
meglátna a nénikém, biztos elalélna:
Idegenekhez mászkálsz, de a nénédnek már két
éve
felé sem néztél. Bizony, meg kell halnom ahhoz,
hogy átlépd a küszöböm.
Ebben a pillanatban fülem, az elvetélt
hegedűművész muzikális füle, a szomszéd
szobából átáramló
emberi hangok moraját fogja fel.
A moraj kissé magas hangfekvésű. Két szólam
hallatszik - egy férfi és egy női -, a szavak
eléggé kivehetetlenek. Jellemek összecsapása.
Családon belüli viszonyok. A házasság élettana.
Kisvártatva az ajtó kinyílik, és a nappaliba
belép Szirakova asszony, nyomában a férjével.
A férj néhány évvel idősebb a feleségénél,
vagyis az50 és 60 közötti meghatározatlan
korban van.. Magas termetű, a háta kissé hajlott,
részben ősz, részben kopasz, és az ábrázata
savanyú. A savanyú hangulat nála minden
valószínűség
szerint megszokott állapot.
- A férjem - közli Szirakovné olyan,mosollyal,
amely szívélyesnek akar tetszeni.
A háziasszony azon igyekszik, hogy ezt a rövid,
hivatalos látogatást valami vizitelésfélévé
változtassa. A házigazda azonban, úgy látszik,,
nem hajlik az efféle játékokra,
- A TE férjed!... - tagolja nyomatékom
san, miközben gyilkos megvetéssel méri végig
életé párját.
Miután szórakozottan kezet nyújt, hozzáteszi:
- Amint láthatja, felügyelő elvtárs, húszévi

szabad élet sem elegendő ahhoz, hogy kiirtsák
egyes emberekből a birtoklás vágyát. Én az
férje vagyok!...
- Mi rosszat mondtam ezzel? - csodálkozik a
háziasszony. - Ne törődjék vele, félügyelő
elvtárs, az én
férjem kissé ingerlékeny, azután ma ráadásul,
rosszul is érzi magát... nem
is mozdult ki a lakásból... Az én párom már
kissé,..
- Na tessék, látja: én. az ÖVÉ vagyok ...
ismétli Szirakov nyomatékosan és maró
gúnynyal.
Beleroskad az egyik karosszékbe, miközben
a sarokban levő fényképre függeszti merev
tekintetét.
- Miért vagy oda annyira, Koszta...
dünnyögi sírásba hajló hangon a , felesége, és
letelepszik a másik karosszékbe. - Ne szégyeníts
meg engem idegenek jelenlétében.
-f- Alighanem kissé alkalmatlan időpontot
választottam ... - jegyzem meg. - Nyilván
valamilyen családi kérdés tisztázását
szakítottam félbe ...
- Ne aggódjék,, semmit sem szakított félbe
- válaszolja Szirakov. - A mi kérdésünk
tisztázása már több mint negyedszázada tart.
- Tehát úgyse tudnám kivárni a végét?
kérdem elnézően.
- Pontosan. Teljességgel így van, hiába várna,
hiszen kettőnket - ezeknél a szavaknál Szirakov
ingerült mozdulattal önmagára és nejére
mutat - egy halott választ szét.
- Egy halott? - élénkülök fel.
- Igen, igen, egy halott - bólint komoran
Szirakov.
- És nevezetesen kicsoda? Elnézést, de ez
bizonyos mértékig az én szakmámba vág ...
Szirakov szaggatott, görcsös, sőt kissé

színpadiasan pózoló mozdulattal, hosszúkás
kezével a sarokba
int.
- íme, az ott!
- Ühüm ... Az... - dörmögöm, és közben
könnyedén a fénykép felé fordulok. - Na és
ki az az illető?
- Na, most magad is láthatod! - harsan
fel a férfi szinte diadalittasan. - Lám, mit
míveltél velem, hogy még egy rendőrségi
felügyelő sem
képes felismerni!
Ezzel Szirakov ismét felém fordul, és egy
vívó gesztusával a fényképre mutat.
- Az ott - Koszta Szirakov, a tudós, a filozófus,
aki meghalt, elhunyt, megsemmisült.
Ez az ember pedig, akit ön lát - a szónok ekkor
mellébe döfi a láthatatlan tőrt -,, Koszta
Szirakov, a roncs, Szirakov, a könyvelő, az
elhamvadt múlt siralmas maradványa...
- Igen... Nagyon bonyolult az élet - sóhaj tok
fel. - De ez egyúttal bizonyos .mértékben
látogatásom
céljához is közelebb hoz minket. Én. szintén
egy, bár nem ennyire jelképes
halott iránt szeretnék érdeklődni. Iván
Medarovról van szó.
- Micsodaaa? - sipítja siránkozó hangján
az asszony.
- Igen, asszonyom - erősítem meg a tényállást
azzal a hivatalos hanghordozással, amelyet
hasonló
alkalmakra tartogatok. - Bármilyen kellemetlen
is a számomra, hogy éppen nekem kell ezt
közölnöm, de hát ez a tény: az
ön bátyja már nincs az élők sorában.
Szirakovné nyilván kész sírva fakadni, de
férje fenyegető pillantásának hatására
megelégszik néhány könnycseppel és némi

szerény
hüppögéssel. Annak az embernek a
megkönnyebbülésével gyújtok újabb cigarettára,
aki átvészelt egy
kellemetlen megpróbáltatást. Ebben
a pillanatban a házigazda évődve ejti ki:
- Hát azért annyira nem szörnyű . .
-- Koszta, szégyelld magad! - csattan fel
a felesége.
- Amint tapasztalhatom, nem táplál túlzott
tiszteletet az elhunyt iránt - jegyzem meg.
-- Tiszteletet? - vág vissza Szirakov.
Az olyanok, mint ő, nemhogy tiszteletet nem
érdemelnek, hanem ... - a feleségére tekint,,
és elhallgat.
- Ne feszélyezze magát - bátorítom.
Fejezze be a gondolatát.
- Az én gondolatom világos - mordul Szirakov.
- Azt akarja ezzel mondani. ..
- Azt akarom mondani, hogy pontosan az
érte, amit megérdemelt - morogja ismét a
házigazda.
- Ez úgy hangzik, mint egy halálos ítélet. ..
- Meg is hoztam volna ezt az ítéletet, mégpedig
szemrebbenés nélküj, ha módom lett vol,na rá.
- Koszta!... - szipog Szirakovné.
- Te csak hallgass! - teremti le a férje.
Igen, igen, arra ítéltem volna, csak nem volt
hozzá jogom.
- Az, aki meghozta Medarov ítéletét, és
valószínűleg végre is hajtotta, szintén nem
rendelkezett
törvényes fölhatalmazással - vetem
közbe. - Remélem, hogy ez esetben nem ön
a műkedvelő ítéletvégrehajtó?
. - Nem én vagyok az... - dörmögi a házigazda. -
Természetesen, nem én vagyok ... Én,
felügyelő elvtárs, egyáltalán nem vagyok a
tettek .embere! Ez az én tragédiám! Koszta

Szirakov.
szerfölött törékeny teremtménynek bizonyult a
nyers erő világában.
Beszélgetőtársam hangját megremegtetik a
visszafojtott fennkölt érzemények.
- Nem tesz semmit - csitítgatom a szenvelgőt. -
Ebben az esetben talán még szerencse is.
Megmagyarázná, hogy minek tulajdonítható az
elhunyt iránt tanúsított kissé bíráló
magatartása?
- A gengszter iránti magatartásom, ugye,
így akarta mondani?
- Koszta! - sipítja ismét sírósan Szirakovné.
- Te csak hallgass! - teremti le a férje.
- Hallott ön valamit az Üstökösről? - fordul
felém.
- Homályosan rémlik valami.
- Gengszterbanda, ez volt az Üstökös. És e
gengszterek egyike éppen az ő drágalátos
fivére! - Ezeknél a szavaknál láthatatlan tőrét a
feleségére
szegezi. - És amikor én, kedves felügyelő
elvtárs, a mirjden egyednél természetesen
jelentkező
fajfenntartási ösztön késztetésére nőül vettem a
jelenlevő hölgyet, tudja-e,
hogy mit művelt az az emberábrázatú fenevad?
Elorozta minden járandóságát. Mindenét!
És ebben nemcsak kapzsisága, hanem az a gálád
cél is hajtotta, hogy Koszta Szirakov büszke,
független szellemét térdre kényszerítse!
Most a szónok kissé hátraveti a fejét, és
elhallgat, mintha le akarná mérni azt a hatást,
amelyet szavai gyakoroltak rám.
- Igen ... - dörmögöm. - Kellemetlen ...
- Kellemetlen? Tragikus, felügyelő elvtárs,
tragikus! Itt állok én, akit egy vérszopó
kiszipolyozott, akit egy kispolgári feleség
reggeltől

estig zaklat...
- De hát én csak gyerek kedvéért tettem, Koszta...
- Te csak hallgass! - mordul rá a házigazda, s figyelemre sem méltatja. - Tehát, egyidejűleg kettős
inkvizíció, amit Koszta Szirakov nem bírt elviselni, s kitűzte a megadás fehér zászlaját... A törékeny
virágszálat sárba
tiporta egy vad korszak gőzhengere... Vége lett a bölcseleti tanulmányoknak, vége a tudományos pályafutásról szőtt álomnak, s mindezek helyébe
egy könyvelői állás az Üstökösben, és az is, ne felejtse, éhbérért...
- Hm... - szólalok meg, ami a legkülönfélébb dolgokat jelentheti. - De az ön elleni merényleten kívül... van-e tudomása a társaság néhány egyéb bűntettéről?
- De hiszen az egész részvénytársaság bűnszövetkezet volt - harsan fel a házigazda.
- Mire gondol?
- Gondolja csak el: millió és millió leva jövedelem a tényleges tevékenység nyoma nélkül.
Egyszerűen az irdatlan katonai szállítások után kapott jutalék. És a hitleristák vajon miért adtak ekkora összegeket éppen ezeknek az Üstökös-beli gengsztereknek, és például nem valaki
másnak, no?
- Ezt ön biztosan jobban tudja.
- Tudom hát! De még mennyire!
Ekkor a házigazda bizalmasan hozzám hajol, de a hangját nem halkítja le, hanem a fülembe dohogja:
- Ha engem kérdez, az Üstökös a Gestapo ügynöksége volt, felügyelő elvtárs.

- És miért nem említette ezt a per folyamán?
Szirakov megvetően legyint:
- Minek említsen valamit az embr, ha semmit
sem tud bizonyítani. Azok mindhárman
dörzsölt fickók voltak: megsemmisítették
maguk után a bizonyítékokat, és minden
nyomot
eltüntettek. De Szirakovot sem ejtették a feje
lágyára: azok a hitlerista ezredesek, akik,
úgymond, technikusként, szakértőként érkeztek,
aztán azok a titkos megbeszélések az irodában,
Kosztov és Tanév utazgatásai az országban,
mindez a napnál világosabb volt, legalábbis
számomra...
- És ön szerint hármójuk közül ki vplt a
főnök?
- Természetesen Kosztov - feleli Szirakov
tétovázás nélkül. Azután a feje búbját
vakargatva hozzáteszi:
- Habár a vége felé alighanem Tanév tartotta
kezében a gyeplőt. Ö volt a legfiatalabb
és egyben a legkíméletlenebb a bandában. Az
ezredesek legtöbbet az ő dolgozószobájában
időztek. És Medarov, sőt mégKosztov is
reszketett
tőle.
-- Reszkettek?
- Reszkettek bizony. Hiszen a banditizmusnak is
vannak fokozatai.
- Hm... - eresztem meg újból a sokat jelen tő
indulatszót. - És hogyan történhetett,
hogy Kosztov az utolsó pillanatban elillant?
- Ezt nem tudom. Kiköltöztek Knjazsevóba,
nekem meg Szófiában kellett bevonulnom,
azután már nem is láttam őket. Sőt még a
fizetésemért is őt küldtem. -- Itt Szirakov.
hanyag
mozdulattal a feleségére mutat. - De nem nehéz
kitalálni, hogyan is történhetett: talán Tanév volt

a
legveszélyesebb azzal a pisztollyal,
amelyet az övén hordott, azonban Kosztov volt
a legravaszabb.. Kiszimatolta ez a ravasz róka,
hogy valami készülődik, megbeszélte a nácikkal
az elutazását, és elillant.
- ... zsebében a pénzzel... - egészítem
ki.
- A pénzzel, természetesen. Az utolsó két
évben minden bankkövetelésüket aranyra
váltották: minél inkább nőtt az infláció, annál
inkább
mindent aranyra váltottak.
- Ha már az aranyra terelődött a szó, eszembe
jutott: tulajdonképpen az utóbbi időben miből
élt a
fivére? - fordulok Szirakovnéhoz.
- Hát... - kezdi a háziasszony, de elakad,
amikor félve a férjére pillant.
- Mondja csak, mondja! - bátorítom.
Ilyenkor mindent el kell mondani. Akár az
orvosnál.
Szirakovné nyel egyet, és újból félénken a
férjére néz:
- Hát, a bátyám még hajdanán egy kazettát
bízott rám, csak azért, hogy időlegesen
megőrizzem ...
A tőrszerű jobb széles ívet ír le, és a
háziaszszony elhízott alakjára mutat, miközben
felháborodott
arccal hozzám fordul:
- Lám, kivel élek egy fedél alatt!
Gyilkos pillantással mered élete párjára, és
rámordul:
- Júdás!
- De hát elvégre a bátyám volt, Koszta...
- mentegetődzik siránkozva a háziasszony.
Szüléinktől maradt emlékek voltak .benne, a
mama régi nyakláncai...

- És hogyan nézett ki az a kazetta? - kérdezem.
- Hát, olyan négyszögletes vaskazetta volt.
- Szirakovné a kezével mutatja a méretét. Olyanféle, mint amilyenben a kereskedők tartják a pénzüket.
- És maga nem kukkantott be olykor a kazettába? A családi emlékek mindig vonzóak.
- Hogyan kukkantottam volna bele? Rejtjeles lakat zárta. Különben Iván biztosan nem hagyta volna nálam, annyira nem bízott senkiben.
- liigen... azt a kis szívességet, amit a bátyjának tett, a bizonyítékok eltitkolásának nevezik, és természetesen büntetik. Még az a jó, hogy beismerte. Érdekes lehet, vajon mit tartalmazott a kazetta?
- Nem tudom -? vonja meg telt vállát Szirakovné. - Nem nyitotta ki előttem ...
- De ön nyilván megrázogatta, hogy hallja az anyai nyakláncok csörgését?
- Semmi sem. csörgött benne. Annyira tele volt tömve, hogy semmi sem csörrent meg benne. Különben elég súlyos volt.
Ez az utóbbi részlet, úgy látszik, felgyújtja Szirakov képzeletét, mert ismét a feleségére fCrmed:
- Áruló! Szoknyába bújt Júdás!
- Ezt érdemlem, Koszta? A bátyámról volt szó - tiltakozik szipogva Szirakovné.
Azután a gondolatai gyakorlatiasabb irányba terelődnek:
- De önök bizonyára megtalálták a kazettát ... Folyton a bőröndjében rejtegette ...
- Eddig még nem találtuk meg - közlöm.
- De mihelyt megtaláljuk, értesíteni fogjuk ....
És miért költözött el máshová a bátyja?
- Mert ő elkergette! - szepegi Szirakovné, s a-férjére mutat.
- Még szép! Talán teketóriáznom kellett

volna? - vágja oda komoran a férj.
- Képzelje el, kikergette a testvérbátyámat
- magyarázza Szirakovné.
- Még szép! Talán teketóriáznom kellett
volna? Gengszterekre nincs szükség a
házamban - morogja ismét a férj.
- És amíg itt volt, hogy viselkedett?
kérdezem.
- Itt? - harsan fel Szirakov. - Itt sohasem
tartózkodott. Ahogy betette a .lábát, rögtön
felköltöztettem a
padlástérbe.
- Szó szerint ezt tette, képzelje el! -. erősíti meg
a háziasszony.. - A lányomnak műterme van ott
fönn,
és ő, az én férjem, képzelje
csak el, a műterem melletti kis lyukba dugta
a bátyámat!
- Nem vagyok a tiéd, értsd meg már végre! -
Szirakov hangja hisztérikus.
- Jól van, jól - csitítom. - Ezt a kérdést
intézzék el egymás közt.
Azután a feleséghez fordulok:
- De azért ön beszélő viszonyban volt az
elhunyttal, ugye?.
- Hát ez csak természetes. A fivérem volt.
Igen, ezt a körülményt már kiemelte. Inkább azt
árulná el, milyen témákat érintettek
a beszélgetéseik?
- Emlékszem is én rá, felügyelő elvtárs...
Az asszony könyörgő tekintetével
gyámoltalanul néz rám.
- Nem tett. említést Tanévről? - próbálok
segíteni.
- De még mennyire, hogy emlegette! Hát
hogyne emlegette volna! Folyton arról beszélt:
hogyan deríthetné ki, hol rejtőzik Tanév.
- Hol rejtőzik? - ismétlem.
- Igen, hogy hol rejtőzik. Azt hajtogatta,

hogy Tanév az adósa, és amikor megtudta, hogy Iván szabadlábra került, elbújt, nehogy törlesztenie kelljen az adósságát.
- Méghogy adósság! - avatkozik közbe Szirakov, és megvetően legyint. - A zsákmányon akartak osztozkodni! Ismerem én mindkettőjüket: gengszterek!
- Na és? Kiderítette végül a fivére, hogy hová bújt Tanév?, - fordulok ismét a háziasszonyhoz.
- Az a bökkenő, hogy semmit sem derített ki - sóhajt fel. - Csak Iliát, az egykori sofőrjüket sikerült felkutatnia. És másnapra már át is hurcolkodott hozzá.
- Tehát tulajdonképpen, ön nem kergette el Medarovot? - állapítom meg Szirakovra nézve.
- Nohát, ahhoz azért nem folyamodtam dörmögi Szirakov. - Én szelíd lelkületű ember vagyok. Figyelmes. A gyűlöletemmel, a hallgatásommal, a pigmeus fölé magasodó nemes szellem
megvetésével űztem el!
- Hm - Ez is valami.
- Igen. Noha a biblia parancsolatai szerint cselekedvé, meg kellett volna semmisítenem .. .
1
- Mellőzze a szentírás parancsolatait - tanácsolom -, bizonyos idő óta már nem hatályosak.
- ... Meg kellett volna semmisítenem ismétli a házigazda -, ahogy egykoron ő semmisítette meg Koszta Szirakovot, a filozófust.
Tanúi vagyunk a nagyszerű folyamatnak, amely ma előttünk zajlik, és ugyanakkor nem lehetünk tevékeny részesei, el tudja képzelni, hogy mit jelent ez?
- És miért nem lehetünk azok? - csodálkozom. -

Ki gátolja meg benne?
- Hogy ki gátol meg engem? Hát milyen minőségben vegyek részt ebben a történelmi folyamatban? Könyvelőként?
- Mindnyájan nem írhatunk remekműveket - közlöm békítőleg. - Különben ki olvasna?
- Mindenki nem is képes rá - egyezik bele vendéglátóm. - De én tudtam volna. Idenézzen!....
És ezzel máris átpréseli vaskos termetét a karosszékek között, széttúrja az asztalka alatt felhalmozott régi folyóiratokat, és egy pillanat múlva diadalmas mozdulattal húz elő egy elsárgult, agyongyűrt kéziratot. A kéziratköteg meglehetősen vékonyka. Szirakov az arcával egy vonalba emeli, aztán messzelátása fokának megfelelően távol tartva, az elragadtatástól elcsukló hangon olvasni kezdi:
.- Descartes, avagy az anyag és a szellem érintkezéséről...
- Jól van, jól - sietek félbeszakítani, amíg nem késő. - És mi a véleménye az elektromos vezetékek érintkezéséről?
Szirakov a váratlan kérdéstől némileg megrökönyödve néz rám. Azután megvetés rajzolódik ki az arcára:
- Elektromos vezetékek érintkezése? Felügyelő elvtárs, én a szellemi, nem pedig a fizikai jelenségek titkait bogoztam ... íme, az ifjú Szirakov első és, ó jaj, egyetlen munkája .,.
A kéziratot szinte fennkölt mozdulattal ismét felemeli, a szemének megfelelő távolságot keresve. Sietősen felállók, és szívélyes figyelmességgel dünnyögöm:

- No, jgen!... Kár ... Habár, alaposabban szemügyre véve . .
Két perccel később már biztos távolban volmm: mm
tam a filozófustól, úgy értve, hogy az épület padlásterébe értem. A frissen festett szürke ajtó névtábláján ez áll: Lida Szirakova - festőművész. Csengő nincs, ami kiderül a névtábla
utóiratából is: Tessék kopogtatni!
Végrehajtom az utasítást, és nem sokkal később az ajtó szélesre tárul, és a küszöbön egy fiatal nő jelenik, meg, alighanem a kérdéses Lida Szirakova.
- Az elektromos művektől jött? - kérdi, s közben végigmér.
- Nem egészen - felelem. - A rendőrségtől jöttem.
- Ó, a rendőrségtől... Parancsoljon!
Az ifjú hölgy inkább kíváncsinak, mintsem zavartnak látszik. Szívélyesen bevezet egy világos és művészien rendetlen helyiségbe. A falak mentén
keretre feszített vásznak sorakoznak, a falakon tájképek, amelyeknek művészi
értékéről nem tudok ítéletet mondani, mellesleg eléggé élénk színekben pompáznak. A műterem közepén festőállvány, rajta egy nagyméretű, éppen felvázolt kép. A padlón paletták
és festékekkel bemázolt üveglapok, tubusok, ecsetek és flaskák, de ez utóbbiak nem a szeszipar termékeit tartalmazzák. Egyáltalán, ez a
környezet némileg pótolhatná a művészeti ismereteimben tátongó űrt. Az a kellemetlen,, hogy a jelen esetben néhány más jellegű hiá-,: nyosság nyugtalanít.
- Üljön csak le - kínál hellyel vendéglap tóm, miközben kiszabadít egy széket a rádobált

tarka népművészeti kötények alól, és kérdő
tekintetemre felfigyelve hozzáfűzi: - Tudja,
most olyan tájképeket festek, amelyekben
népviseleti kötényeink színösszetételéből
próbálok
kiindulni.
- Aha... - bólintok. - Amikor pedig kötényeket
fest, akkor talán a táj színeiből indul
ki, nemde?
- Lehetséges - mosolyodik el Lida. - Bár
eddig csak tájképeket festettem, a kötények
nem rám tartoznak. A festőművészek között,
tudja,- vannak táblaképfestők és vannak
iparművészek. Én az előbbiek közé tartozom.
- Aha ... - ismétlem, mialatt leülök és
körülnézek. - De nem látom itt az ön egykori
lakótársának
portréját.
- Tudja-e, hogy majdnem ráhibázott?
mondja Lida, és újból elmosolyodik. - Valóban
tkészültem megfestem az arcképét,- de lefoglalt
két
nagyméretű tájkép. Nem baj, van
még idő, erre is sor kerül.
- Idő az van, így igaz. Csupán az a kellemetlen,
hogy a modell már nincs az élők sorában.
A művésznő kérdőn tekint rám. Én szintén
ránézek, és bólintok: - Jól értette. Sajnos
elhunyt.
- Sajnálom . ...
- Az arcképet? Vagy ..,.
- Mit ki nem talál: az arcképet ...
kedvetlenedik el Lida. - Az embert sajnálom.
Bár...
Elhallgat, nyilván eszébe jutott a régi mondás:
halottról jót. vagy semmit.
- Mit akart mondani azzal, hogy bár?
tapogatózom.
- Bár ő nem annyira sajnálatot, inkább valami

félelemfélét ébresztett bennem.
- Félelmet?
- Igen: félelmet. -Elnéztem, amint szótlanul
ült egy széken a sarokban. Hosszú nyakán
lötyögött az ing, csak kiálló ádámcsutkája
feszült
a gallérnak. A szemében nem volt semmi élet,
mégis valahogy szüntelenül kémlelt, horgas orra
egy ragadozó csőrére hasonlított, így mindig
az állatkerti dögkeselyűt juttatta eszembe ...
Így is akartam lefesteni, mint egy fáradt,
kivénhedt ragadózómadarat...
. - Érdekes... noha nem .valami vonzó jelenség.
Gyakran üldögélt itt önnél?
- Mindennap. A szomszédos helyiségben
nincs kályha, és mivel az időjárás már elég
hűvösre fordult, idehívtam az öreget melegedni.
Átjárogatott, leült a sarokban a székre, és úgy
üldögélt órákon át, szinte mozdulatlanul.
- Eszményi modell. És mit mesélt a hallgatás
szüneteiben?
Lida enyhe megvetéssel fintorítja el az orrát:
- Mit beszélhet egy olyan ember, mint ő?
Olyan ember, aki a múltból jött... Ritka példány
abból a fajtából, amely csupán rablásból tartotta
el
magát, abból a fajtából, amely
már szinte teljesen kipusztult.... Ismerte őt
személyesen?
- Megismerkedtünk - közlöm. - Mellesleg
teljesen futólag. Erre a hullaházban került
sor.
Lida ismét elkomorodik.
- Az egészen más. Itt kellett volna látnia,
amikor a széken gubbasztott, mintha szunyókált
és egyidejűleg lesben állt volna. Számára
értelmetlenné vált a harácsolás, sőt nem is volt
mit rabolni, már erejéből sem futotta volna rá,
de a ragadozóösztön érintetlen maradt bennég

- Hm... Jó érzékkel jellemez. Bizonyára
a foglalkozásával jár. Az én foglalkozásom
szerényebb kívánalmakat támaszt. Szóval, miről
beszélgettek a ragadozóval?
- Miről lehet beszélgetni egy ilyen alakkalij
----feleli szinte bosszúsan Lida. - Kizárólag a
pénz érdekelte. Ha új vásznat vettem elő,
megkérdezte: Drágák a vásznak? És a festékek?
Sok festék
kell egy képhez? És, monda
juk, mennyit kapsz egy ilyen képért? Folyton,
ebben a stílusban. Eszembe jut, hogy amikor
az egyik tájképemen dolgoztam, azt kérdezte
tőlem: Kinek akarod eladni? Ezt éppen nem
hiszem, hogy eladom - mondtam. Akkor
miért fested? Csak úgy kedvtelésből. Nem
volt képes felfogni. Értelmetlennek tűnt előtte:
elkészíteni valamit anélkül, hogy biztosak
lehetnénk az értékesítésében.
- Valóban érdekes - jegyzem meg, és
igyekszem elfojtani ásításomat. - Hát önmagáról
mit beszélt?
- Semmit. Egyetlenegyszer került csak szó
a börtönben eltöltött éveiről. Sokat ültem
mondta. - De teljesen megérdemelten.
- Bölcs beismerés.
- Igen, azonban ő másra gondolt: Minden
ostobaság - jelentette ki - elnyeri büntetését.
Ostoba voltam, hogy nem szöktem meg
szeptember ötödikén. Hogyan is lehetne szót
váltani egy
olyan emberrel, aki nem érti, hogy az
egész élete merő ostobaság volt.
- De baljós ostobaság - pontosítom amire
nemcsak ő fizetett rá.
-- Bizonyára - egyezik bele Lida.
A beállt röpke szünet lehetőséget nyújt a
háziasszonynak arra, hogy ez irányú
kötelezettségei eszébe

jussanak.
- Mivel kínálhatom meg? - kérdezi.
És bizonyára azért, hogy megóvjon a túlzott
kívánalmaktól, gyorsan hozzáteszi:
- Tulajdonképpen csak konyakom van.
Az egyetlen ital, amit fogyasztok - készülök
mondani, de idejében észbe kapok, hiszen a
látogatás
hivatalos jellegű, és sztoikusan
nyilatkozom:
.- Köszönöm. Nem szenvedhetem az alkoholt.
Engedelmével azonban, abban az esetben,
ha ezek az üvegek nem tartalmaznak
robbanóanyagot, rágyújtanék egy cigarettára.
- Gyújtson rá nyugodtan. Sőt engem is
megkínálhat.
Rágyújtunk. Lida leül a festőállvány melletti1
zsámolyra, és eléggé sután kísérletezik a dei
háhyzással.
- Őszintén szólva, nem dohányzom, sőt ml
több, a füstöt sem bírom, de hát azt mondják,
hogy a dohányzás olyan artisztikus ... Mi erről
a véleménye?
- Nem gondolkoztam el még róla. Ezen a téren a
gyakorlati tapasztalat szerény híve vagyök. De
mi tűnt fel még önnek Medarov viselkedésében?
- Mi is?... Ami leginkább elképesztett!
hogy teljesen elidegenedett a környezetétől!
Gyakorta találkoztunk, amikor déltájban a
kocsmából jött vissza. Tudja, délben betért egy
kupicára. Lassan járt, a szemét lesütötte, a bot!
jávai meg a fekete felöltőjével olyan volt, minJ
valami sötét árny, mint valami múltbéli árny!
amely holmi képtelen véletlen folytán vetődő
ide az eleven élet kellős közepébe. A verőfé-
nyes napsütésben, a déli nyüzsgésben egy teli
jésen önmagába zárkózott, múltból jött ember...
A képnek is ezt a címet akartam adni.

II. Egy ember a múltból...

Lida egyre beszél, miközben a cigarettával!
könnyedén hadonászik láthatólag megfeledkeJ
zett arról, hogy cigarettát tart a kezében.
Vendéglátóm nem szépség, de nyílt, kissé
sápadifl
arcában és nagy barna szemében van valami!
megfoghatatlan báj. Mindent összevetve, kelle
mes beszélgetőtárs, ha. eltekintünk attól a
szokásától, hogy szereti a lélekelemzési.
- Érdekes - jegyzem meg, az ellenkezőjére
gondolva. - Ámbár, ha engem kérdez, én széM
mély szerint nem tennék ilyen képet a lakásom
falára . . . Bármennyire is tanulságos.
Lida leereszkedően elmosolyodik
- A festmények nemcsak lakásdíszül szolgálnak.
Emberi dokumentumok...
- Irattárunkban bőven vannak hasonló
dokumentumok. Nincs rá szükség, hogy.a
képtárakat is ezekkel
töltsük meg.
- A megjegyzése figyelmet érdemel
jegyzi meg Lida, ahogy futó pillantást vet rám.
- És hogyan vélekedik az absztrakt festészetről?
Érdekelne egy laikus véleménye.
- Ebben az esetben kérdezze meg az édesapját..
- Ó, az én apám! - Lida elnyomja a cigarettáját a
festőállványon, úgy határozott, hogy
megszabadul végre ettől a fertelmes dologtól.
- Atyám számára egyetlen téma létezik: Koszta
Szirakov mártíromsága. Bizonyára sikerült
már bevezetnie önt a témába.
- Attól tartok, hogy igen - bólintok.
És ön miért nem tesz valamit azért, hogy
legalább részben elsimítsa a szülei közötti
nézeteltéréseket?

- Azért, mert mindennek ellenére szeretem a szüleimet. Következésképp nem akarom őket elveszíteni.
- Nem értem teljesen.
- A halálukat jelentené, ha sikerülne összebékíteni őket
- No lám!
- Ügy bizony. Ha apámat megfosztanám a mártíromság dicsfényétől és anyámat a siránkozástól, akkor változtatnám igazán pokollá az
életüket. Mindjárt és mindketten meghalnának, higgye el.
- Elhiszem - egyezek bele. - Ön közelebbről ismeri őket. Meg különben is, ez nem az én dolgom.
Felállók, hogy az egyik agyagtálban vagy valami effélében eloltsam a cigarettámat, és mivel már felálltam, úgy döntök, hogy akár indulhatok is.
- Még nem fejtette ki, hogy mi a véleménye az absztrakt festészetről... - mondja Lida, amikor látja,
hogy gombolom a ballonomat.!
- Éppen most akarom megfogalmazni. No és önnek mi a véleménye a daktiloszkópiáról?
- Abszolúte semmi... - von vállat Lida. Ezenfelül nem látom, mi az összefüggés a,..
- Hogyhogy nem látja? Hiszen egy ujjlenyomat majdnem olyan, mint egy absztrakt festmény. Azzal a különbséggel, hogy az ujjlenyomat még használható is valamire.
- Ahá . . ., Tehát mégis van róla némi véleménye. No és hallotta már, hogy Nyugaton egyes festők a csupasz ujjukkal festenek?
- Ez már érdekes - ismerem el. - Kiváltképp, ha a lábujjukkal teszik. Mindenesetre a művészet módfölött gazdag lehetőségeket kínál, nekem azonban kissé sietős a dolgom. Így

hát majd máskor ...
Búcsút intve hátrálok az ajtó felé. Ebben a pillanatban a művésznő harsányan figyelmeztet:
- Vigyázzon, rálép a vezetékre!
- A, a vezeték! No, végre! - villan fel agyamban a felismerés, és a lábam alá nézek. Kiderül, hogy majdnem ráléptem a falból kilógó huzalra, melynek két csupasz vége ártatlanul hevert
a padlón. Óvatosan felemelem a vezetéket, és megszemlélem a körré formált drótvégeket. Azután
kérdő tekintetet vetek Lidára.
- A rezsóhoz használom -: magyarázza, és derül az értetlenségemen. - Eltört a konnek- tor, így hát ideiglenesen aljzat nélkül használom. Megígérték, hogy küldenek egy szerelőt, aki rendbe hozza majd a vezetékeket, meg új konnektorokat szerel fel, de senki sem jött. .
- Ezzel a csekélységgel megölhet egy emIS4 bért -: közlöm szárazon, miközben figyelmesen leteszem a vezetéket.
- Meglehet... - mosolyodik el Lida. - De miért kellene embert ölnöm?
Lida, a kis szerencsétlen, nem tudja, hogy én feltenni szoktam az efféle kérdéseket, nem pedig válaszolni rájuk. Kérdőn ránézek. Vannak naiv emberek. Mások meg annak tettetik magukat. A két embercsoport nem mindig határolható el élesen.
- Kinek van még kulcsa ehhez a helyiséghez?
- Apámnak. A másik kulcs nála van.
Megismétlem félbehagyott búcsúzó mozdulatomat, és eltávozom a képek világából. Mögöttem
felhangzik az ifjú hölgy rokonszenves hangja:
- Legyen máskor is szerencsénk!
Talán erre is sor kerül -- mondom magamban,

ahogy lesietek a,,lépcsőn. Noha ez néni
kívánatos. Csorbítja az ember szakmai
önbizalmát. Ha másod- és harmadízben is
társalkodói
egy és ugyanazon tanúval, az általában azt
jelenti, hogy először nem mélyültél el eléggé.
Illetve az
első alkalommal áprilist járattak veled,
így hát ismételten el kell hozzá látogatnod, és
közölnöd, hogy április már régen elmúlt, őszre
fordult az idő, ezért cserébe kínálj néhány borús
hónapot. Például, kisded elzárást hamis
tanúzásért.
Kinn a délutáni nap őszi világítótesthez képest
szokatlan lelkesedéssel süt. Mindkét nembeli
fiatalok
nyüzsögnek a járdán. Bizonyára
anélkül vonultak el hazulról, hogy megtanulták
volna a holnapi leckét. A jelen pillanatban
én sem tudom még a leckét ezért úgy döntök,
hogy néhány percre beugrom a hivatalba.
Az aranyló verőfény után irodámat komornak és
hűvösnek érzem. Ez igen. Egészséges,
tárgyszerű, a lustálkodás csábításától mentes
légkör. Ledobom a ballonomat a székre, és
kezelésbe veszem a telefont. Szükségem van
néhány
szokványos adatra, címekre, bizonyos
személyekre vonatkozó felvilágosításra,
ugyanezen személyek állampolgári
viselkedésére. Piciny
forrasztás szükséges ahhoz, hogy a már
meglevő apró alkatrészeket összeilleszthessük.
A telefonbeszélgetések nem rabolnak el tőlem
isten tudja milyen sok időt. Ebből is
megítélhetik, hogy a meglevő alkatrészek
nemcsak aprócskák,
hanem kisszámúak is. Hajdanán, hivatali
pályafutásom kezdetén, az ilyen gyötT

relmesen lassú startolás egyszerűen kétségbe
ejtett. Ugyanazt éreztem, mint amikor
álmomban futok - az ember minden erejét
megfeszíti, de még a
lábát sem képes a földről fölemelni. Azután
természetesen hozzászoktam. Pontosabban,
rájöttem,
hogy az olyan munkában,,
mint amilyen a miénk, nem jár eredménnyel a
fölösleges idegeskedés, hiszen ez inkább
munka, nem pedig a láthatatlan és ismeretlen
gonosztevővel
folytatott mérkőzés. Hol lehet itt
valójában versenyről beszélni? A bíró felemeli
a zászlócskát, és elhangzik a rajt. Körülnézek,
de rajtam kívül senki sincs a pályán. Hát
a másik versenyző? - kérdezem. Ó, ő már
rég elindult - válaszolja a bíró, és még csak
annyi fáradságot sem vesz, hogy közölje,
milyen rég indult el a másik.
így aztán az a másik időt nyer. Lehetősége
volt nemcsak nyugodtan és részletesen
átgondolni, valamint végrehajtani a bűntényt,
hanem
megfontolhatta, és véghezvihette mindazt, ami a
nyomok eltüntetéséhez szükségese
Csak azután közlik veled, hogy rajtad a sor.
Az első pillantásra - reménytelen eset. Dé
ez csak a türelmetlenekre és gyenge
idegzetűekre áll. Mert az a másik miután
mindent
rl végzett, amit el kellett végeznie, már csak
várakozhat. Már nincs módja a bűntetten
csiolgatni, sem pedig a rendezésben elkövetett
hibákat kiküszöbölni. Most nekem áll
rendelkezésemre az idő és a lehetőség, hogy
kipróbáljak
minden egyes fogást, feltéve, hogy elsaatítottam
az orrom hegyénél távolabbra látás

ízakmai fortélyát.
Kinézek az ablakon, a tiszta égbolt már
hűvösödni kezd, jelzi, hogy a nappali színjáték
a végéhez közeleg. Néhány embernek olyan jól
megy a sora, hogy már ilyenkor hazafelé tart.
Van egy ismerősöm például, aki ebben a
pillanatban minden bizonnyal táskájába
rakosgatja a
dolgozatfüzetek értékes kötegét, és hazafölé
indul. Nem tudom, említettem-e önöknek,
liogy ez a hölgyismerősöm Pernikben lakik.
Képletesen szólva, innen egy ugrásnyira,
figyelembe véve a közlekedés mai fejlettségét.
Akármikor
átugorhatnék, ha nem nyomasztanák különféle ,
históriák az agyamat.
Melleslég egyszer az is megtörtént - átugróttam
Pernikbe. Nem is olyan rég - tavaly
ez idő tájt. Éppen lezártam a soros hivatali
feladatomat, így hát a pillanatot kedvezőnek
találtam arra,
hogy belefogjak egy apró magánügy lezárásába.
Pontosabban egy látogatásra
került sor. Bizonyára rájönnek, hogy nem a
nénikémhez készülődtem vendégségbe. Szóval
elindultam a pályaudvar felé. A Lenin téren,
amíg a villamosra vártam, szemem egy
virágüzlet kirakatára tévedt. , Erről eszembe
jutott,
hogy nem illik üres. kézzel vendégségbe menni.
Kiváltképp bizonyos, esetekben. Benyitottam a
boltba, és találomra rámutattam a növénykészlet
egyik fajtájára:
- Készítsen ebből egy szép csokrot!
Az elém siető nő szolgálatkészen válogatni
kezdte a virágokat.
- Valamelyik hozzátartozója hunyt el?
kérdezte részvéttel.
Leginkább azokat az embereket gyűlölöm,

akik mindig kérdezősködnek. Vannak olyan foglalkozások, amelyek nem nélkülözhetik a kérdezősködést, de a virágeladás, gondolom, nem tartozik, közéj ük. Ná meg aztán, miért, a halottakról társalog velem mindenki?
- Senkim sem hunyt el - jelentem ki.Miért kellett volna, hogy valaki feltétlenül elhalálozzon
- Csak kérdezem. - válaszolja a virágáruslány. - Ezeket a virágokat, tudja, temetésre szokás venni.
- Nocsak ... Nem is tudtam, hogy a virá goknál is fellelhető egyfajta szerepkör. Egy fiatal hölgy számára kellenek a virágok. Egy élő, teljesen eleven és egészséges hölgy számára.
- így mindjárt más - mosolyodik el az elfl árusítónő. - Akkor ezekből a kardvirágokból kötök csokrot.
- Csinálja, amiből akarja - mondom. Csak szép legyen. És még szürkület előtt elkészüljön.
A virágcsokor valóban rendkívülire .sikerült. Különösen a méretét tekintve. Egyszerűen reszkettem attól a gondolattól, hogy a pályaudvaron valamelyik kollégám, észrevesz ezzel
a növényzettel, amelyet úgy cipeltem, mintha csecsemőt tartanék a karomban. No, akárhogy is,, végül sikerült elérnem a vonatot, s ihkognitómat megőrizve érkeztem meg Pernikbe. Itt
azonban újabb megpróbáltatás várt rám.
- Nincs idehaza - közölte a szállásadónője, miközben kíváncsian szemlélte a celofánba burkolt vegetációt.
- És hol találhatom meg?
- Nem tudom. Nem szólt haza. Ha nincs az . ikolábah, akkor biztosan átugrott az anyjához.
- Értem - Válaszoltam -, elmegyek, megkeresem

az iskolában. Ha időközben megjönne,
mondja meg neki, kérem, hogy Antonov
kereste, és még visszajön. Egyébként, hol van
az
iskola?
A háziasszony készségesen magyarázgatta,
miközben lankadatlan kíváncsisággal mustrálta
a karomban levő csecsemp-t. Azt gondolhatta az
ember, hogy életében először lát kardvirágot.
A hölgyet az iskolában sem találtam meg. A
lakás másodszori ellenőrzésénél kiderült, hogy
azóta sem járt otthon. A legokosabban tettem
volna, ha visszafordulok. Igen ám, de mi lesz
a virágcsokorral? Libabőrös lett a hátam arra
a gondolatra, hogy újból ezzel az óriási,
émelyítő csokrétával kell vonatoznom meg
villamosoznom.
Persze, eldobhattam volna az egyik
Félreeső sarokban. De ezt a kishitűség, sőt
szinte a bűnözés megnyilvánulásának éreztem.
Ez
a csokor nem volt az enyém. Ezt másvalakinek
szántam, tehátnem volt az enyém, és nem
bánhattam vele kedvem szerint.
Beültem egy cukrászdába, és le nem vettem a
szemem a pályaudvar felé vezető útról. A
körülöttem ülő fiatalok érdeklődéssel, sőt, úgy
tűnt, némi káröröммel szemléltek. Várakozik
a maflája, de hiába. Fizettem, felkerekedtem,
róttam az utcákat, úgy tettem, mintha
szemlélném a hősi. bányavidék eme dicső
központját. A csokor
azonban mindent elrontott: ki az,
aki kardvirágokkal a kezében tanulmányozza
a bányászok életmódját?
Eljött az ebéd ideje, és ez némileg enyhített
a helyzetemen. Letáboroztam a vendéglőben,
aztán kértem, hogy tegyék be a virágokat a
ruhatárba. Ámde kiderült, hogy nem tudják

hová
helyezni. így hát a csokor megint az én
asztalomon virított. Természetesen megint azok
a
sokat jelentő tekintetek és elfojtott mosolyok
kísértek, különösen az idő előrehaladtával.
Újból arra kényszerültem, hogy tartózkodási
helyet
változtassak.
Harmadszori ellenőrzés az eltűnt személy
lakásán, és a harmadik kudarc. Ezt újabb
kószálás meg a
bányászok életmódjának újabb
tanulmányozása követte. Biztos vagyok benne,
hogy ezekben a délutáni órákban már az
egész város ismert. Az a mafla a virágcsokorral
- mondták bizonyára, amikor szóba kerültem. A
téren álló rendőr többször gyanús
pillantást vetett rám. No gyere csak, és kérdezz
valamit - gondoltam magamban fenyegetően,
amilyen
dühös voltam.
: Alkonyodott. A sötétség enyhet,nyújtott a
szenvedőnek. Vagyis: elrejtette a csokrot a
kíváncsiskodók tekintete elől. Ráadásul magam
is az utca legsötétebb részét választottam. Az
illető otthonában tett utolsó és eredménytelen
ellenőrzés után végre elhatároztam, hogy.
kimegyek a pályaudvarra. ,
A pályaudvar nappali fényben -úszott. És
mindennek tetejébe az éppen beérkezett
vonatból nagy tömeg tódult kifelé. Éppen azon
töprengtem, hogyan juthatnék ki a peronra,
amikor ismerős hang ütötte meg a fülemet:
- Istenem, Petar!
- No, igen - mondtam -, én vagyok.
- Szegénykém. Régóta vársz?
- Ó, dehogy. Csak ma reggel óta.
Ebben a pillanatban ismerősöm felfedezte

a kezemben levő „csecsemő-t.
- Milyen szép virág... - mondta, noha a
csokor inkább, hervadt salátára hasonlított.
- Neked hoztam - nyögtem, és csak akkor
reztem, hogy mennyire elzsibbadt a kezem,
amikor átnyújtottam a virágot.
Ismerősöm láthatóan meghatódott, bár nem
mutatta, amiért szívből hálás voltam. Egyáltalán
még nem is tudta elhinni, hogy ott vagyok,
mellette, az utcán. És ez nem túlzásba vitt
bizalmatlanságból eredt, hiszen attól a perctől,
amikor megígértem neki, hogy a napokban
meglátogatom, jó egynéhány nap telt el.
Rövid tanácskozás után elhatároztuk, hogy
megengedhetünk magunknak némi együttlétet,
és étteremben fogunk vacsorázni. A visszafelé
vezető út számomra felért egy kisebbfajta
diadalmenettel. Már semmi sem indokolta, hogy
elkerüljem a megvilágított helyeket és a
helybéliek tekintetét. Ellenkezőleg, bámuljanak,
amennyit csak akarnak. A találka, amint látható,
létrejött.
Igen, a találka létrejött. Ennél az enyhe
megelégedettségtől nem mentes gondolatnál
tekinletem az
ablak felé irányítom. Hamarosan .beáll a
szürkület homályos órája. Rám még egy
kis munka vár. Az órámra pillantok, felállók,
felveszem a ballonomat, és szemembe húzom
a kalapomat, hogy félreértés ne essék, komoly
dolgok következnek, nem pedig érzelgős
kiruccanások -a múltba.
Kilépek az utcára. Előre a Tanévnek nevezett
irányba!
Az utcán még világos van, de a közelgő a!
nyat már szürke árnyalatot kölcsönöz a léj
Hamarosan elkövetkezik az a titokzatos, ho
lyos estéli pillanat, amit néhány költő
párlatos idő-nek nevez.

A Georgi Dimitrov sugárúton hömpölygő ti
megben bonyolult és hosszas manőverezés
végre a mauzóleum előtti térségre jutok. Vali
ha volt itt egy szűk utca, amely elválasztó!
a Városi parkot a Palota kertjétől. Azután éli
kanyar következett, és az. ember szeme
feltárult a híres Cár sugárút. Az út elejéi
Elit étterem szűk kirakatsora szegélyezte, arw
lyet a hagyományokhoz híven egy citrom!
harapó sült malac díszített. A vendéglő bi
berendezése számomra örpk titok maradt,
vei a fehérfüggönnyel ízlésesen elzárt üvi
ajtón sohasem sikerült belesnem.
Zsenge ifjúként nagyvilági ismereteimet
utca hosszában sorjázó kávéházakból nyertein
mivel kirakataik szélesre tárultak a járókel!
pillantásai előtt. Nagyrészt éppen azért
tak felkapottak ezek a szórakozóhelyek, mer
az emberek azzal a szándékkal ültek ott, ho
a többiek lássák őket. Alig kétszáz méteren biJ
lül egymást érték azelőkelő kávéházak,
pontsabban négy: legelöl a Bulgária, azután a Sa
voy, lejjebb a Szófia és átellenben a Félsz
badító Cár-hoz címzett vendéglátóipari
műintézet.
így csiszolgattam nagyvilági műveltségemel
1, hogy nem létező anyagi eszközeimet
Ram, illetve az időmet fecséreltem
volkávéházak üvegablakai mögött, akárcsak
óriási kalitkában, gyűltek egybe a felső
legjellegzetesebb példányai. A Bulgáriái fenékig
szürcsölt, sőt a pohárba száradt
kávé mellett elsősorban a politikai karok és a
szélhámosok szőtték-fonták gus terveiket.
Általában itt
mutatkoztak a
előtt a külföldiek is, akik némi egzotikuvittek a
helyi pletykákba. A külföldi venleggyakrabban
némileg ismert, időlegehangjukat vesztett

tenoroknak vagy olyan
dtt-vedett kémeknek bizonyultak, akik a
országait ismeretterjesztő előadókként
be. Néhanapján, amikor a Tanítók Seénztára
bejáratán szembeötlő felirat hir, hogy a belépés
ingyenes, ifjonti kívángom előadások
meghallgatására ragadott
yszer egy amerikai gondolkodó A
keresztudomány vagy az üdvözülés útja címmel
tt előadást, más alkalommal pedig az Inllgence
Service egyik tartalékos ezredese bel John
Miltonról,
avagy az elveszett paralom utáni vágyakozásról
- nyilván az anOk keleti befolyásának
elvesztésére
gondolt.
Savoy közönsége jóval vegyesebb összetéu volt,
de a gyengébb nem hangsúlyozotb jelenlétével.
A
hölgyek hanyag eleganciáültek az asztalok
körül. Keresztbe vetett
ukon a selyemharisnya olyan rőt színben
ogott, mintha a lábukat rézből öntötték, és
óllal gondosan ragyogóra fényesítették volEzzel
szemben a hölgyemények arca szerfitt fehérlett,
egyszerűen hihetetlenül fehér
, mivel az idő tájt nem takarékoskodtak a
orral. A rizsporos arc fehérségéből az
ajelszörnyesztő vörösséggel türemkedtek elő,
ráadásul Martha Eggerthtől vagy az UFA más
csillagától ellesett szív formájú rajzolattal.
A következő kajitka a háromemeletes Szófia
volt, amelyben aranyifjak és aranyos
kisaszszonyok tömkelege nyüzsgött, mivel a
zenekar
mellett táncolni is lehetett.
Ami a Felszabadító Cár-hoz címzett kávéházat
illeti, az maga volt az eleven unalom:
írók, művészek, válogatott értelmiségiek, akik

közül néhányan a reggelt az aznapi kávéravaló megkeresésére fordították, hogy azután a nap fennmaradó részében kedvenc kávéházuk egyik szegletében szürcsölgessék a fekete nedűt. Nemcsak az üvegablakok mögött, hanem a sugárúton is élénk élet zajlott. A főváros fiatalsága két ellentétes és párhuzamos áramlatban
sodródott, bíráló szemmel méregették egymást, itt is, ott is beszédfoszlányok hangzottak fel: Hol
töltjük az estét?, Adj egy ötöst
holnapig, Nézd, milyen remek nő!. Kiskorú rikkancsok a tömegben cikázva rekedten ordibáltak:
Rommel újabb győzelme, Öngyilkos lett egy szerelmespár a Gorna-Banja felé
vezető úton, Holnaptól lép életbe az új cukorés olajrendelet. Az úttesten a benzinkorlátozás mentességét élvezve az újgazdagok Mercedesei és a német tisztek szürkészöld Opeljei gördültek.
Befordulok a Rakovszki utcába, s közben elcsodálkozom azon, hogy honnan tolult a fejembe a múlt
megannyi emléke. Az ok nyilván abban rejlik, hogy egy levitézlett hős - Lazar
Tanév - meglátogatására indultam. Feltételezem, hogy a kérdéses személy rég elvesztette korábbi fényét. Ugyanúgy, ahogy az a vendéglátóipari üzemegység, amely mellett ebben a
pillanatban haladok el: valaha ez volt az import-bárhölgyekkel pompázó Maxim bár, most pedig szürke vállalati étkezde.
Folytatom az utam lefelé a sűrűsödő homályban és a fiatalok sűrűsödő tömegében, akiket kevéssé érdekel annak az utcának a fordulatos története, ahol sétálnak. A múlt korántsem üde

emlékeihez a jelen kellemetlenségei társulnak.
Búbánatos hangulatban bandukolok az utcán,
mint egy kisdiák, aki készületlenül ballag hőn
szeretett iskolájába.
Ez a Tanév nyilván ravasz, akár a róka, én
meg a ravaszdi furfangosságainak kellő
ismerete híjával akarok a rókalyukba bújni.
Az efféle rögtönzött találkozók általában a.
kívánatossal ellenkező eredménnyel járnak:
leleplezés helyett csak idő előtt megriasztom,
így
igyekszik mindent még gondosabban elleplezni.
Balszerencsémre - más választásom nincs.
Amikor az étlapon csak babfőzelék szerepel,
akkor felesleges azon morfondírozni, hogy a
pulyka gesztenyével, vagy savanyú káposztával
jobb.
A vén róka odúja a központhoz közel, egy
tekintélyes, ódon négyemeletes házban
található. A rókakoma az egyik félemeleti
lakásban
lakik. Méghozzá hölgyek társaságában. Az ajtón
névtábla:
Lazar Tanév - egy csöngetés
Vera Taneva - két csöngetés
Mimi Petrova -- három csöngetés
Csöngetek, az utasítás értelmében,
következésképp egyszer, és amíg várakozom,
megszemlélem a
lépcsőházi világítás nyomógombját,
hogy agyonüssem az időt. A nyomógomb
régimódi, sőt eléggé rozoga, de teljességgel
kifogástalan
állapotban van. A halálos áramütés
halvány veszélye sem fenyeget. A veszedelem
jószerével más! irányból közeleg, a lépcsőház
szörnyen huzatos. Ez arra késztet, hogy
ismételten megnyomjam a csengőt. Gyerünk,
siessen

már, Tanév úr!
Tanév azonban egyáltalán nem siet. Különös.
Ha nem csal az emlékezetem, nem tartozik
nekem
pénzzel. Sőt, néhány aprócska magyarázat
kivételével, semmivel sem tartozik. És
lám, mégsem nyit ajtót.,
riSemmi vész - mondom magamban -, akkor
végigvesszük a számsort. És harmadszorra
is megnyomom a csengőt, azonban ezúttal
egymás után kétszer. Egy pillanattal később
belülről női
cipősarkok kopogása hallatszik, kattan a
biztonsági zár, és a küszöbön egy csinos
fiatal nő jelenik meg. Bizonyára az ajtón levő
névsor második tagja.
- Vera Tanevához van szerencsém?
Taneva biccent, és kissé meglepetten mér
végig, talán azért, mert éppen ekkor alszik ki
a villany a lépcsőházban, és a homályban
nyilván nyugtalanítóan hat az ábrázatom.
Sebtében
előkapom az igazolványomat, hogy eloszlassam
a háziasszony ijedelmét.
- Szerény felvilágosításért...
- Nevezetesen?
- Bemehetnék?
- Természetesen, parancsoljon.
A fiatal hölgy hátrálép, hogy utat engedjen,
az arca azonban nem ragyog a lelkesedéstől.
Gépiesen mégtapogatom az arcomat. A borosta
még nem ütközött ki rajta. Érdekes, vajon mi
nem tetszik bennem ennek a,hölgynek?
Tágas hallba lépünk, a helyiséget olajzöld
bársonyfüggöny választja ketté. A fennmaradó
részben a harmincas évekből származó értékes
és
terjedelmes bútorok terpeszkednek, amelyeket
hajdan olívzöld politúr boríthatott, de

most már -teljességgel meghatározhatatlan a
színük. A magas mennyezetről poros, sötét
kristálycsillár lóg. Csak a sarokban pislákol egy
körte a
nyirkosságtól barna foltokkal ektelenített
rózsaszínű lámpaernyő alatt. Az előtérben két
hatalmas, alpesi tájat ábrázoló kép néz
farkasszemet -egymással, a gleccser mindkettőn
a lenyugvó
nap sugaraitól, elképesztő színben vöröslik.
Valami hivalkodó ízléstelenség és egyben
fülledt avíttság van ebben a hallban, amelybe
szinte beette magát, a kispolgári jólét és a
hajdanvolt mulatozások átható illata. Szemközt
a félig nyitott ajtó résén át jól megvilágított
szoba látható. A hölgy éppen oda vezet. A hallt
a világos szobától csak egy ajtó választja el,
mégis mintha a küszöbön túl egy másik
éghajlati övezetbe lépne az ember. Ezt az érzést
nemcsak az
okozza, hogy a villanyradiátor kellemes meleget
áraszt, s a halyányzöld falakon látszik, hogy
frissen
festettek. Az egyik falon üvegezett keretben
nagyméretű napraforgós olajnyomat. A
napraforgók már
amennyire az ismereteim alapján erre
következtethetek, meg
ha hinni lehet a feliratnak, Van Goghtól
származnak. Alacsony szekrény, ágy, piciny
íróasztal és négy
zsámoly - mind nyersszínű fából - éz az egész
berendezés. Fény, otthonosság - itt tág tüdővel
lélegezhet az ember.
Az íróasztalon egy hatalmas csokor fehér
krizantémon kívül nyitott könyvek hevernek.
Mellettük a
hamutartóban cigaretta füstölög. Ezek
a. részletek, a kisasszony savanyú

arckifejezésével összevetve, megadják a rejtély kulcsát.
- Tehát, mit is. gondol most magában ? Épp leülne az ember dolgozni, amikor jön egy tolakodó fráter, és félbeszakít.. . Valami ilyesfélét, nemde?
Taneva könnyedén elmosolyodik, érzem, hogy fagyossága felenged.
- Igen,.pontosan ilyesmit gondoltam. Természetesen a jelző kivételével.
Észreveszi, hogy érdeklődéssel szemlélem a bútorokat.
. - Ha tetszik önnek, akkor részletes vallatás nélkül is megadom a gyártó szövetkezet címét.
- Tetszik.. A zsámolyok kivételével.
- Miért, mi baja van a zsámolyokkal? Kifogástalan kárpitosmunka.
- Lehet, hogy kifogástalan munka, derülni aligha lehet rajtuk: Én a fotelek híve vagyok.
- Ezek viszont lényegesen kisebb helyet foglalnak el. És olcsóbbak.
- Akkor az a legolcsóbb - eresztem meg -, ha törökülésben helyezkedünk el a padlón.
- Ellenkezőleg, szörnyen drága - mosolyodik el újból Taneva -, mivel ennek a feltétele egy puha szőnyeg.
És ezeknek a szavaknak a kíséretében kiveszi a hamutartóból a cigarettáját, és kisiet a szobából:
- Bocsásson meg, csak egy pillanat az egész ... Elforr a vizem
Egyedül maradva közelebb lépek az íróasztalhoz, fél szemmel belepillantok a nyitott könyvekbe, aztán leülök az egyik, zsámolynak nevezett förtelmes ülőalkalmatosságra. No igen, olvasnak az emberek. Ráadásul orvosi könyveket. Ahogy valamikor én is.
Nem emlékszem, említettem-e már önöknek azt, hogy a labdarúgás és a hegedülés után,

harmadszorra az orvostudományt választottam hivatásul. Kis híja, hogy nem valósult meg. Miként az első kettő.
- Orvos szeretnék lenni - jelentettem ki, amikor azt javasolták, hogy a bűnüldözéssel foglalkozzam.
Az az ember, akivel beszéltem, figyelmesen végigmért:
- Miért éppen orvos?
- Gyógyítani szeretném az embereket... hasznukra akarok lenni...
- Ebben az esetben minden a legnagyobb rendben: nálunk szintén hasznukra lehet, és gyógyíthat.
- Önök bűnüldözéssel foglalkoznak - vetettem közbe tétovázva.
- így igaz. Pontosan úgy, ahogy az orvos a betegségekkel foglalkozik. Nem egyes betegeket fog gyógyítani, hanem az egész társadalom
egészségi állapotáról fog gondoskodni. Megóvja majd a bűnözés daganatától. És ha a daganat rosszindulatúnak bizonyul, akkor segít kimetszeni.
Vonzóan hangzottak az illető szavai. De számomra az orvosi hivatás még vonzóbb volt.
- Úgy vélem, hogy önök nem gyógyítanak
- mondtam feszengve., - Önök szankcionálnak.
- A sebész szintén szankcionál - mosolyodott el beszélgetőtársam. - De ez nem akadályozza meg abban, hogy orvos legyen. Másrészt egy hivatás jellege bizonyos mértékben
attól is függ, ki hogyan gyakorolja. Ami a végrehajtó apparátust illeti, ahhoz mi rendelkezünk
elegendő, régről itt maradt szakemberrel. Nekik megvan a szakmai tapasztalatuk és hozzáértésük, ami például önnél hiányzik. Összességében

kiváló bűnügyi szakértők, de az elmúlt rendszer neveltjei. Nékünk azonban más típusú bűnügyi szakemberekre van szükségünk.
Nem olyan emberekre gondolok, akik csak a bűnözők számára jelentenek veszélyes csapdát, hanem olyan új erkölcsiségű emberekre, akik gyógyítani akarnak.
Tettem még egy-két kísérletet a kibúvásra, de homályosan tudatosodott bennem, hogy tulajdonképpen egyre inkább feladom az álláspontomat.
- Nem vehetnék részt legalább a demonstrációkon? - kérdeztem legvégül, érezve, hogy
ez a kérdés egyet jelent a megadással.
- Nem látom semmi akadályát - válaszolta derülten az illető. - Akarom mondani, hivatásbeli
elfoglaltságán kívül nincs más akadálya.
Ha lesz, annyi ereje, hogy két dolgot, is végezzen egyszerre, annál jobb ...
De a mosolyán érződött a kétely, amit már néhány nap múlva sikerült megértenem. Aztán, amikor elbúcsúztam, az illető felállt az íróasztala mögül, és miközben a kezem szorongatta,
azt mondta:
- Személy szerint én alig hiszem, hogy az orvostudománynak szenteli magát. Ügy vélem, ettől a perctől kezdve a hivatás az ön számára eldöntött kérdés. De ennek ejlenére soha ne feledkezzen meg arról, hogy valaha orvos akart lenni.
Azóta mintegy húsz év telt el. Akkor magam is húsz év körüli lehettem. És ha az embernek ebben a korban mondanak valami fontosat, azt általában
megjegyzi.
Szóval a harmadik álmomból sem lett semmi.

Az a szomorú, hogy nem illant el olyan gyorsan,
mint a megelőző kettő. És nemcsak hogy
nem illant el, hanem a seb olykor még ma is
felszakad. Például, ha Valakinek az íróasztalán
nyitott orvosi könyveket látok. De hát elvégre
ki tudja, mi mire jó. Ézt példázza ez a Szirakov
is. Ahelyett hogy valódi, de középszerű orvos
lennék, egész életemen át arra gondolok: kis
híján múlt, hogy nem lettem zseniális sebész,
aki szíveket ültet át, és a halál bekövetkezte
után tíz órával éleszt fel holtakat.
- Bocsásson meg - mondja Vera Taneva,
aki ebben a pillanatban lép be a szobába,
kezében egy tálcával. - Teavizet tettem fel.
Ugye,
iszik egy csészével?
- Teát? - válaszolom meghökkenve.
Miért, betegnek látszom?
Vera a tálcát óvatosan az íróasztalra teszi.
- Ön csak akkor iszik teát, ha beteg?
-- Az igazság érdekében be kell vallanom,
hogy akkor sem iszom. Egyébként nem tesz
semmit, töltsön, kérem. Követnünk kell az
orvosok útmutatásait. Ön orvos, nemde?
Vera beleegyezően bólint, s közben a porcelán
kancsóból a csészékbe tölti a teát.
Nem csalt az első benyomásom: vendéglátóm
valóban csinos nő. A tekintete nyugodt és
világos, akár a szoba berendezése. Kellemes,
kacérság
nélküli modor. Összességében igen kedvező
küllem, mindazonáltal mégis messze elmarad
Perniktől,
pontosabban ennek a városnak egyik nőnemű
lakójától.
- Hány cukorral kéri? - kérdezi Vera, és
rám emeli a szemét.
A kérdés nehéz helyzetbe hoz.
- Tegyen bele tetszése szerint. Hiszen

említettem önnek, hogy nincs gyakorlatom ebben
a tudományágban. Szóval mit gondol, hová is ment a bátyuskája?
- Nem a bátyám - válaszolja Vera, és kezembe adja a csészét.
-- Elnézést, akkor a nagybátyja, illetve a Lazar Tanév nevezetű személy - helyesbítek gépiesen kavargatva teámat.
- Feltételezem, hogy vidéken van.
Vera leül az íróasztalhoz, kavargatja a teáját, és olyan élvezettel hörpint belőle, mintha
a borostyánszínű ital ízében is a konyakra hasonlítana.
- Miért mondja, hogy feltételezi? - kérdezem, és közben gépiesen tovább körözök a kanalammal.
- Azért, mert azt mondta, hogy vidékre uta. zik.
- És ön mégsem biztos benne, csupán feltételezi?
Alighanem kellőképpen felkavartam a teamat. Ez megnyugtat. Tehát. időlegesen a. tálcán hagyhatom a
csészét, és rágyújthatok egy cigarettára.
- És ön mindig hitelt ad annak, amit az emberek mondanak? - vág vissza Vera, a csészével folytatott esetlen műveleteimet figyelve.
Amikor látja, hogy előveszem a cigarettadobozt, készségesen odanyújtja a hamutálcát, és
újból a csészéjével foglalatoskodik.
Egyszerűen csodálkozik az ember, hogy némelyek milyen élvezetet találnak abban, ha forró vízzel tölthetik meg a bendőjüket.
- Engem hagyjon ki ebből - ütöm el a kérdést, és cigarettára gyújtok. - Nálam a kételkedés egyfajta
szakmai ártalom. De egy orvosnő, különösen egy gyermekorvos ...

- A gyermekorvosok nem gyerekek.
- Elfogadom. Szóval az ön nagybácsija azt mondta, hogy vidékre utazik, de ön ebben nem biztos. Meg tudná mondani nekem, hogy honnan ered ez a közeli rokona iránt táplált bizalmatlanság
- Nagyon gyorsan vonja le a következtetéseit ...
- jegyzi meg Vera egy mosolyszerű fintorral.
- Nincs igazam?
- Igaza van
- Hát akkor?
- Igaza van. De hát ön egész egyszerűen a legbonyolultabb dolgokat firtatja! Hogyan válaszolhatnék két szóval arra, hogy honnan ered
ez a kételkedés, amely hosszú évek során alakult ki bennem?
- Hát ki kényszeríti arra, hogy két szóval válaszoljon? Én nem fogom számlálni a szavakat. Meg egyébként is egy véletlen folytán elegendő idővel rendelkezem. Így hát mesélje el nekem nyugodtan mindazt, amit a. nagybacsijáról tud: mióta lakik nála, milyen az ő életmódja,
mikor és miért utazott el, és így tovább ..
E szavak közben újból elővesszem a cigarettadobozt, és megkínálom a vendéglátómat, hogy
barátságosabb jelleget kölcsönözzek az elkövetkezendő társalgásnak Vera az üres csészét
leteszi a tálcára, kivesz egy cigarettát és rágyújt. Aztán kérdőn rám tekint:
- Csak nem keveredett valamilyen gyanús ügyletbe?
- Mibe keveredett volna?
- Honnan tudjam? De smiután ön feljött kérdezősködni!

- Idejöttem érdeklődni, következésképp van rá okom. Ez pedig elegendő indok egy, öntudatos állampolgár számára ahhoz, hogy teljesítse kötelességét. Tehát?...
- Nem tudom, hogy pontosan mi érdekli önt? Tulajdonképpen csak három évé ismerem Tanevet.- Egy évvel az egyetem elvégzése előtt költöztem ide. Addig csak hallomásból tudtam a nagybácsimról. Addig sohasem láttam, meg nemis jutott eszembe, hogy felkeressem. Sok évvel ezelőtt összevesztek . anyámmal. Aztán egyszer csak ő maga keresett fel engem, mondván, hogy van egy üres szobája, amit nekem szeretne felajánlani, ingyen, nehogy idegeneket költöztessenek be hozzá. Anyám Vidinben él, a nyugdíjából tartja fenn magát, így már akkor is szinte alig tudott valamivel támogatni, én csak az ösztöndíjamból éltem.: Ezért Tanév javaslata igazán jól jött. Akkor fel sem merült bennem a kérdés: honnan ered a szegény rokon iránti váratlan gondoskodás, később aztán rájöttem. Ez az ember, ahogy maga is mondogatta: szerette a fiatalok világát, és hozzám, természetesen, gyakran feljöttek a kollegináim. Ilyenkor ő is átugrott, háború előtti viccekkel szórakoztatott bennünket, bonbont és konyakot hozott, amíg egyszer aztán megkíséreltem kifejteni neki, hogy nem azért költöztem ide, hogy zsúrokat szervezzek neki, hanem azért, hogy tanuljak. Amennyiben vendégekére tart igényt, hívja meg őket saját .magához. Tanév, úgy látszik, csak erre várt, mert attól kezdve barátnőimet magához hívta vendégségbe...

. Elnyomom a cigarettámat a hamutartóban, és
rövid tétovázás után ismét rágyújtok.
- Szóval, Tanév vonzó egyéniség...
jegyzem meg.
,- Vonzó egyéniség? Látta már őt?
- Csak fényképen - ismerem be.
- Ha majd életben látja, rájön,hogy menynyire
vonzó. Vonzereje a pénzből ered. A hölgyekkel
mindig
bőkezű. Telerakja az asztalt
nyalánkságokkal és palackokkal, bekapcsolja a
lemezjátszót... Vannak lányok, akik csak ezt
várják... Ami azonban a vonzó egyéniséget
illeti, nem emlékszem, hogy Mimin kívül valaha
is elbűvölt volna valakit...
- Mimi? - ismétlem. - Arról a hölgyről,
van szó, akinek a neve a be járati, aj tón
olvasható?
Vera bólint.
- Pontosan. Mimi gyógyszerész. Nem mondható
züllöttnek... Mellesleg, már nem kislány ...
harminc
felé járhat. De kissé ...
Vendéglátóm sokat jelentő mozdulattal forgatja
az ujját a halántékán.
-- Kelekótya.
Ujabb bólintás.
- És ezenkívül határozott tehetsége van a
vének elbűvölésére. A bibliai Zsuzsannához
hasonlóan.
- Bocsásson meg -- vetem közbe -Sde én
kissé tájékozatlan vagyok a szentírásban. Nem
tudtam elvégezni az idevágó tanfolyamokat.
- Arról a Zsuzsannáról van szó, akit a fürdőben
mégtámadtak a kéjsóvár vének-. Csupán
a mi újkori Zsuzsannánk nem várja, hogy
megtámadják, hanem maga lendül támadásba ...
- Az ön fejtegetései úgy hangzanak, hogy
az ember azt hiheti - jegyzem meg -, hogy

nem az öreg volt az egyetlen áldozat...
- Pontosan így van -- bólogat Vera. - Egy
másik is van.
- No lám! Tehát másik áldozat is van?
- Van bizony - Medarovnak hívják.
-. Volt - javítom ki. - Hívtak. A halottakról múlt
időben szokás beszélni.
Vera kissé meglepődve néz rám:
- Azt akarja mondani...
-----Amit már mondtam. Folytassa!
- De hogyan halt meg? - néz rám Vera
döbbenten. - Megölték? Vagy ...
-.Miből gondolja, hogy megölték? - most
meg én lepődöm meg.
- Csak kérdezem.
- Az ember sohasem kérdez csak úgy -
ellenkezem. - Az ember mindig legalább egy
dologra gondol
magában, amikor kérdez. Honnan
vette, hogy Medarovot megölték?
- Semmi különös. Az emberek vagy természetes
vagy erőszakos halállal halnak meg.
Mi abban a furcsa, ha megkérdezem, hogy a
kettő közül melyik érte Medarovot?
- Hagyja ezeket a szillogizmusokat. Ezek
csak a formális logika tankönyveiben fordulnak
elő. Tízezer emberből
kilencezerkilencszázkilencvénkilenc
természetes halállal hal
meg, és csak egy - erőszak által. Honnan vette
azt az ötletet, hogy ez az egy éppen: Medarov?
- Ez esetben nem ötletről van szó, hanem.
valamilyen megérzésről - feleli Vera kissé
zavartan.
- No, most pedig a tudat alatti jelenségek
területére siklik át. Mindezek a tudományos
kirándulások természetesen hasznosak, és más
alkalommal én is megismertetném önnel egy
alkalmi ismerősöm Freudról meg a

freudizmusról
alkotott véleményét. De amikor azt mondtam, hogy elegendő idő áll rendelkezésemre, ez egyáltalán nem jelenti azt, hogy holnap reggelig társaloghatunk. Rajta, Taneva elvtársnő, mi öntől tényleges segítséget várunk, nem pedig azt, hogy további nehézségeket támasszon. Hagyja a megérzéseket, és térjen át a tényekre!
- A tényekben amelyekről tudok, nincsen semmi falrengető. Csupán a Medarovval történt néhány találkozásom után az az érzés fogott el, hogy
ez az ember fél valamitől.
- És, véleménye szerint, mitől félhetett?
- Nem tudom megmondani.
- Kedves Taneva... - kezdem figyelmeztetően.
- Tudom, hallottam már, hogy öntudatos állampolgárnak kell lennem, és segítséget vár tőlem.... - szakít félbe enyhe bosszúsággal.
- Csak azt értse meg, hogy nem tudok semmi biztosat.
- Én szerény ember vagyok. Megelégszem a bizonytalannal is, csak őszinte legyen.
- Nem vagyok benne biztos, de mintha Medarov félt volna Tanévtől. És mivel az öreg előttem Tanevén kívül senkiről sem beszélt, meg a gondolatai egyre Tanév körül forogtak, és mivel kettőjük között, úgy látszik, volt valamiféle elintézetlen elszámolnivaló, úgy éreztem, hogy
nyugtalansága Tanév körüli gondolataiból ered.
- Ez már kissé határozottabban hangzik. Milyen elszámolnivaló ja volt Medarovnak a nagybácsijával?
Vera elégedetlenül mér végig:
- Én Tanévnek nevezem, ön pedig csökönyösen a nagybácsikám-nak nevezi...
- Mi ebben a rossz? Nemde a nagybácsija?
- Az lehet, hogy a nagybácsim, de személy

szerint én ne. tartok rá igényt. Sőt az ön
tájékoztatására közölnöm kell, hogy régóta
szándékomban
állt innen elköltözni, és ön csak
azért talált még ebben a lakásban, mert eddig
nem sikerült másikat szereznem.
- Mikor támadt önben ez az ellenszenv a
nagybácsija, pardon, Tanév iránt? És mi váltotta
ki?
- Az ellenszenvet részben a múltbeli, részben a
jelenlegi viselkedése váltotta ki ...
Vera feláll, az íróasztal fiókjából cigarettát
vesz elő, és rágyújt. Aztán visszaül a zsámolyra.
Türelmetlenül várok. Ha valakivel beszélget
az ember, nemcsak kérdezni kell tudni, hanem
a választ is ki kell tudni várni. De ha tartós a
csönd, rágyújthat az ember, és én meg is teszem.
- Amikór idejöttem - folytatja Vera Tanév
múltjáról szinte semmit sem tudtam,
kivéve azt, hogy valaha vagyonos volt, a
kereskedelemben ügyködött. Aztán a
szünidőben
lementem anyámhoz Vidinbe, aki nagyon dühbe
gurult, amikor megtudta, hogy Tanévhez
költöztem. Értésemre adta, hogy Tanév
tevékenysége távolról sem holmi ártalmatlan
kereskedés volt.
Német fasisztákkal, meg tudom
is én, kikkel voltak különféle üzletei, később,
szeptember 9-e után felfüggesztett
börtönbüntetésre ítélték. Aztán egy napon, úgy
három
hónappal ezelőtt, beállított Medarov. Mondtam
neki, hogy Tanév vidékre utazott, és azt
mond20Ó
ta nekem, hogy hosszabb ideig távol marad.
Ennek ellenére Medarov minden este megjelent.
Alighogy hazaértem a rendelőintézetből,
máris csöngetett.

- Nincs itthon Tanév - mondtam. Az öreg
Úgy bámult rám, mint aki nem érti.
Nem mehetnék be, hogy megvárjam?
Hogyan akarja megvárni - mondtam neki
Í-, nem érti, hogy hónapokig távol lesz?
Jól van - válaszpltaÉs másnap újból itt termett.
Nem tudom,
hogy sikerült ismeretséget kötnie Mimivel, de
egy nap arra lettem figyelmes, hogy a hallban
üldögél. Attól kezdve minden este eljött.
Mimivel iszogattak. Mimi mindig tartott otthon
egy üveg ánizspálinkát, külön az ő kedvéért,
mert az öreg mást nem. ivott. Poharazgattak,
persze Medarov költségén? Azután váratlanul
elmaradt, és többé nem jelentkezett.
- Mióta maradt el?
- Mióta is? - Vera föltekint, miközben magában
számol. - Körülbelül egy hónapja.
- És aztán többször nem, is jelentkezett?
- Egyszer sem. Még kérdeztem is Mimitől, hogy
hova tűnt az öreg. Ö csak a vállát vonogatta.
- És Tanév sem ugrott haza egy kis időre?
- Ö sem.
- Lehet, hogy akkor járt itt, amikor ön
munkában volt.
- Lehetséges. De nem tételezem fel.
- Miért nem?
- Észreveszem, még ha a távollétemben járt
volna is itt. Szörnyén érzékeny orrom van,
Tanév pedig állandóan valami orrfacsaró
parfümöt
használ, az orgona s a jódtinktúra keverékéhez
hasonlítható, s ha csak belép a szobámba, egész
nap
szellőztethetek utána.
- Talán nem használta a parfümjét?
- A, ki van zárva. Tanév a megrögzött szokások
embere.
- No igen, ön jobban ismeri. De talán fejezze be

a gondolatát.
-- Hiszen mindent elmondtam önnek?
- Arról volt szó, hogy Medarov félt Tanévtől ... - emlékeztetem.
- Igen, valóban. Elkalandoztam. Azt akartam mondani, hogy megpróbáltam valamit kiszedni Medarovból az Üstökös körüli dolgaikról meg a nácikkal folytatott ügyleteikről. De Medarov nem beszélt ezekről a dolgokról. Egyszer azonban, amikor Mimi kiment a konyhaija, az öreg nem bírta magában tartani, és megszólalt: A maga nagybátyja veszélyes ember ... Nagyon veszélyes ... Emlékezzen arra, amit mondtam.
- Mivel kapcsolatban mondta ezt önnek?
- Arról faggattam, miképp történhetett, hogy őt, Medarovot, harminc évre ítélték, Tanév pedig megúszta. Az öreg szokása szerint nem válaszolt. Bizonyára fedezte őt - mondtam.
- Én pedig az ön helyében elintéztem volna, ahogy rászolgált. Akkor Medarov hozzám hajolt, most is magam előtt látom, és tagoltan annyit mondott: Veszélyes ember a maga nagybácsija.
- Hm... És önnek mi a véleménye erről a kérdésről?
- Nem tudom, hogyan vélekedjem - von vállat Vera. - Előttem Tanév főleg a szívélyes házigazda és a gavallér képében mutatkozott. Egy idős úr, aki túlzásba viszi a lovagiaskodást és a parfüm használatát, s aki készségesen szolgál konyakkal és ósdi viccekkel. Mindennek ellenére az az érzésem, hogy egy olyan ember, mint Tanév, szemrebbenés nélkül gyilkolna abban az esetben, ha abból a gyilkosságból

valamilyen hasznot húzhatna.
- Tulajdonképpen miből élt Tanév?
- Ezt a kérdést már én is feltettem magamnak, de eredménytelenül. Annak fdején, a per után elkobozták a vagyonát. Aztán az apja halálával Tanév örökölte a lakást, meg valamilyen félig
lebombázott családi házat a külvárosban. Emlegette, hogy az örege hagyott rá
még valamicskét, de hogy valóban örökölt-e, és mennyit, ezt csak maga Tanév tudhatja.
- Úgy hallottam, hogy Tanévnek kocsija Mj van ...
- Igen. Azzal, ment el. Kocsija is van, és elég sokat költ a különféle hölgyvendégeire ...
- Bizonyára Mimire is ...
- Ezt nem tudom. Kérdezze meg tőle, Mimi nagyon közlékeny, azt hiszem, elárulja önnek.
- Rendben - bólintok. - Ha közlékeny, szót érthetünk.
Vera kérdően néz rám.
- Mi az, a koromra kíváncsi? - kérdezem.
Vendéglátóm elmosolyodik, de nem válaszol.
- Nálunk - fejtegetem -, a legrosszabb páciensek kétfélék. Az egyik, amikor megkérdezi az ember, hogy hol töltötte az előző, napot, akkor a
bölcsővel kapcsolatos emlékeivel
kezdi. A másik fajtából minden egyes szót harapófogóval kell kihúzni.
- Az orvosi gyakorlat is ugyanilyen - jegyzi meg Vera. - Azért választottam a gyermekorvosi pályát.
- Nagyon bölcsen tette - ismerem el.
Nekem azonban nincs keresnivalóm a gyerekeknél.
- Miért? Gyermekbűnözés is van.
- Valóban. Csak hát az én szakterületem a gyilkossági ügyek.

Vera gyorsan végigmér:
- Ez azt jelenti...
- Ö, nem - vágok közbe. - Semmit Sem jelent. Különben is törődjék csak a maga dolgával, és hagyja meg nekem a magamét. És senki előtt sé említse, hogy itt jártam.
- Nyugodt lehet. Nálam nincs különösebb vendégj arás.
- Hiszek önnek - biccentek.
Az átkozott zsámolyról a várható derékfájásra számítva állok fel, aztán megszemlélem az íróasztalon álló vázában a hatalmas krizantémcsokrot, és megjegyzem:
- Milyen friss virág. Mintha az imént szedték volna . .. Maga veszi a virágait, vagy kapni szokta?
- Ejnye-ejnye, felügyelő..,. - figyelmeztet Vera.
- Bocsásson meg. Szakmai ártalom. Megszokja az ember, hogy kérdéseket tesz föl, és néha a tehetetlenségi nyomatéktól hajtva meszszebbre megy a kelleténél. Egyébként ez a maga Zsuzsannája, azaz Mimi, itthon van?
- Aligha - feleli Vera. 4- Mimi a jelenlétét mindig zenei aláfestéssel jelzi. Nem szól a lemezjátszó, következésképp nem jött még haza.
- Mit javasol? - kérdezem. - Megvárjam?
- Istenem, egy idő óta bárki jön ide, mind várakozni szeretne. Ha akarja, várjon. De kétlem, hogy szerencséje lesz. .Mimi most éli az életét.
- Miért? Mi talán haldoklunk?
- Mi csak vegetálunk, ö pedig éli az életét: éttermekbe jár, táncol, figyelemmel kíséri a bárműsorok változását, kiveszi a részét a szórakozásból
- Hm! Hát, ebben az esetben .,.
Be sem fejezhetem a mondatot, mert ebben

...
a pillanatban odaátról ajtócsapódás hallatszik, kevéssel később egy, kellemes női hang, amint dzsessz-számot dúdol.
-- Megjött Zsuzsanna - közli, Vera.
- Akkor hadd használom ki azt a holtidőt, amíg újból nem éli az életét - dünnyögöm, miközben veszem a kalapomat.
- Még a teáját sem itta ki...
- Rögvest kiiszom. A teát, tudja, mindig úgy iszom, megvárom, hogy kihűljön, aztán egjn
hajtásra fenékig. Melegítőbben hat.
Miután szemléltetem teaivási szokásomat, üdvözlésként kedélyesen intek, és kimegyek a hallba.
Zsuzsanna jelenléte valóban zenés. A dúdolás után most a lemezjátszó következik. Az olajzöld függöny mögül árad a zene.
A függönyhöz lépek, de itt váratlan kellemetlenség ér: nincs min kopogtatnom.
- Petrova elvtársnő? - kérdem tehát.
Válasz helyett Johnny Holliday rekedt hangja üti,meg a fülemet.
- Petrova elvtársnő? - kérdem ismételten, már jóval hangosabban:
-- Tessék! Mit óhajt? - hallom a hátam mögött.
Megfordulok, kiderül, hogy Zsuzsanna is a függöny innenső oldalán -áll. Nyilván a konyhából jön, mert a kezében víztől csöpögő -kari
véfőzőt tart.
- Néhány szót szeretnék önnel váltani tisztázom a helyzetet.
- Rendben van, tessék!
Zsuzsanna elhúzza előttem a függönyt, és máris a hall elkerített részében találjuk magunkat. Itt a füstös falak valamivel,

tisztábbak.
A bútorzat különböző stílusú és eléggé zsúfolt: a főbérlő ócskaságaihoz Mimi nyilván, hozzárakta a saját bútorait. A heverő melletti asztal-.
kán foglal helyet a gramofon. Ez az elrendezés elárulja a lakó kedvelt szokását.
- Pihengetünk és zenét hallgatunk? - kérdem nyájasan.
- Hát maga sem tenne mást, ha egész nap talpon állna a gyógyszertárban. Üljön le már!
- tessékel Mimi, és egyúttal lehalkítja a lemezjátszót.
Kutató szemmel körbefürkészek, de semmit sem találok. A két súlyos bársony karosszéket harisnyák, női fehérneműk és hanglemezek borítják.
- Egy pillanat, mindjárt helyet csinálok csicsergi Mimi, miközben azzal kísérletezik hogy egy T-dugó segítségévelegyidejűleg hozza működésbe a lemezjátszót, a vülanykályhát és a kávéfőzőt.
- Maga, úgy látszik, kész villanyszerelő dicsérem.
- De még-milyen! Ha valóban értenék hozzá, felszereltem volna még egy konnektort, és nem várnám, hogy a Herceg mikor méltóztatik végre elvégezni ezt a munkát.
- Itt egy herceg is van?
- Van bizony ...
Mimi sebtében összeszedi az egyik karosszékben levő holmikat, és egy csomóban a másikba hajítja.
- Parancsoljon! Tulajdonképpen miért jött? ...
- Egy kis felvilágosításért - mondom, és kényelmesen elhelyezkedem. -- A rendőrségtől jöttem. t.
- A rendőrségtől? - ismétli megszeppenve Mimi,

- Na, befürödtünk!
- Miért fürödtek be? --kíváncsiskodom.
- Csak nem halt meg az a pasas? - kérdezi, és nyugtalanul néz rám.
- Meghalt.
.
- Ö .. . - sóhajt fel, és az ijedtségtől a szájához kapja a kezét.
- Meghalt - ismétlem. - Ráadásul teljese seggel és visszavonhatatlanul. Mellesleg ki felől érdeklődik?
- Hát arról a pasasról, akit Zsoro fejbe ütött az üveggel.
-: Aha, hát arról, akit Zsoro fejbe ütött az üveggel, nem tudok. Ezzel a kérdéssel forduljon egy másik alosztályhoz. Én Medarovról beszélek.
- Medarov is meghalt? - kérdi Mimi teljesen lehangolva. -. Istenem, mi van ezekkel az emberekkel!
Folyton meghalnak.
- Legyen nyugodt - mondom bölcsen mi is meg fogunk halni.
- Valóban? - kapcsolódik közbe Mimi hirtelen felélénkülve. - Hát én is ezt hajtogaM tom. Egyszer mindnyájan meghalunk. Ezért, ha lehet, legyünk kevesebb gonddal és vidámabiM ban, legalább amíg élünk! Mióta magyarázom már Verának is ugyanezt. Ö meg: Nem veszed komolyan az életet! Sőt Zsuzsannának kezdett hívni. Ezt a Zsuzsannát biztos maga előtfl is eleresztette.
- Miért hívja Zsuzsannának? - firtatom, kikerülve a választ.
- Mert az öregek mind rajtam csüngtek. Dfl miféle öregek ezek? A Herceg alig múlt ötvenB Medarovot pedig sem a vőlegényemnek, senH a barátomnak nem nevezhetem ...
- Mégis gyakorta vendégeskedett magánáM

- jegyzem meg.
Mimi újból az ibrik fölé hajol. Kávét és cukM
rot tesz bele, amit úgy bányász elő a padlóra
heverő dobozokból, amelyeket nyilyán még
tegnap hagyott a padlón. A hörgés elhalkul, és
he
lyette valamilyen távoli, elcsukló tangó dallama
száll felénk a lemezjátszóból.
- Vendégeskedett... - dünnyögi Mimi.
Itt üldögélt, és azt leste, hogy mikor jön haza a
Herceg.
- Tanévre gondol?
- No, igen, Tanévre. Én Hercegnek hívom.
- Ügy véli, hogy ez nagyon hízelgőén hangzik?
- Nem azért találtam ki, hogy hízelgőén
hangozzék, hanem azért, mert a kisujj át sem
mozdítja semmiért.
- Megszokta, hogy kiszolgálják.
- No igen, én azonban nem szoktam ahhoz,
hogy mások szolgája legyek. Be is olvastam
neki. Ha azt hiszed,, hogy holmi, függönnyel
leválasztott
helyiségért kiszolgállak, akkor nagyon tévedsz.
Holtfáradtan érek haza, ő meg
rákezdi: Mimi, hozd ide ezt, Mimi, add ide
azt! ... Akár egy herceg!
- Valóban kellemetlen - helyeselek.
Medarovnak miért volt szükségé Tanevra?
- Hát éppen ez az! Én is faggattam: Ha a
Hercegtől remélsz valamilyen segítséget
mondtam az öregnek -, felkopik az állad!
meg erre: Ez nem a te dolgod, te csak segíts
megtalálni, és én aranyba foglallak. Aranyba
foglallak - pontosan ezt hajtogatta.
Az ibrikben a kávéhab fenyegetően emelkedik,
Mimi felugrik, és kirántja a zsinórt. Azután
két csészét emel le az asztalról, szalvétával
kitörli, és kitölti a kávét.
- Nagyvonalú ígéret! - dörmögöm, a

háziasszony műveleteit figyelve. - Csak hát az ilyen ígéretekkel rendszerint az a baj, hogy ritkán teljesülnek.
- A, egy percig sem hittem benne - feleli Mimi, miközben a kezembe adja az egyik csészét.
Maga pedig a lemezjátszó mellé, a zsámolyra ül, és élvezettel hörpint a kávéjából.
- És Tanév hol rejtőzködik? - kérdezem.
- Ügy gondolom, hogy Bankjában.
- Mondta ezt Medarovnak?
- Még mit nem!
- És miért nem?
Válasz helyett körülnéz, mintha keresne valamit.
- Itt volt valahol a cigarettám... Juj, micsoda rendetlenség van!
A padlóra teszem a csészémet, és előveszem a. cigarettámat.
- Hát miért nem csinál rendet? - érdeklődöm, miközben cigarettával kínálom.
Biztos vagyok benne, hogy ennek a párbeszédnek meg egy csomó effélének a kapcsán
néhányan majd felróják a számlámra, hogy elég sokat fecsegek feleslegesen. Mit csináljak? Mindenkinek megvan a maga szokása. A tapasztalat arra
tanított, hogy nem minden felesleges, aminek nincs köze az ügyhöz. Ha a másikban az a benyomás alakul ki, hogy úgy beszélnek vele, mint ember az emberrel, ettől, úgy vélem, a hivatali munka még nem szenved csorbát. Sőt, az sincs kizárva, hogy előnyére válik. De bárhogy is van, mellesleg, a háziasszonytól az iránt érdeklődöm, miért nem csinált rendet, meg azt válaszolja:
- Három napja egyre készülök rendet rakni... És mindig csak halogatom. Már én ilyen

vagyok.
Rágyújt A társaság kedvéért én is rágyújtok.
--No - bököm ki -, kitalálta már a válaszát?
- Milyen választ? - húzza föl a szemöldökét
Mimi, és értetlenül néz rám.
- Maga a gyógyszerészeién kívül, úgy látszik,
színjátszást is tanult. Azt kérdeztem, miért
nem árulta el Medarovnak Tanév rejtekhelyét.
Azt hiszem, hogy most már emlékszik rá.
- Juj, maguk nyomozók mennyire bizalmatlanok
- sóhajt fel Mimi szeszélyesen.
Az a rendőr is, a maga kollégája, ugyanígy
beszélt: Miért állítja, hogy először a sértett
ütötte meg
Zsorót? Hát azért - feleltem -, mert
pontosan így történt. Zsorót megtámadták, és
ő a törvényes önvédelmet gyakorolta. Nem
- ellenkezett velem -r-, maga menteni akarja
a barátját...
- Nagyon szórakoztató- vágok közbe, és
egy mozdulattal megállítom a hölgyet. -
Később, ha óhajtja, elmesélheti nekem az esetet.
Ez a Zsoro nyilván igazi kincs. De most
fejezzük
be a mi ügyünket: miért nem árulta el
Medarovnak Tanév rejtekhelyét? Vagy Tanév
nem
is bujkált?
- De bujkált. Éppen Medarov megjelenése
előtt tűnt el, és biztos vagyok benne, hogy ez
nem véletlen volt.
- És honnan tudta, hogy pont Bankjában
rejtőzködik?
- Tőle, Tanévtől tudtam meg. Eljött hozzám
a gyógyszertárba ...
- Mikor?
- Mikor is? - Mimi sűrű füstgomolyagot
ereszt a mennyezet felé. - Alighanem két hétre
rá, hogy eltűnt...

- Na és?
- Odajött hozzám a gyógyszertárba. Akkor közölte velem, hogy Bankjában van, és szükség esetén megkereshetem az unokafivérénél.
Ott él az unokatestvére. Azután kérdezősködött Medarovról. De én semmi biztosat nem mondhattam, azonkívül, hogy időnként eljár ide, és
megkínálom egy kupicával. A Herceg aztán alaposan kifaggatott: hogy pontosan mikor jön, miről beszél, hol lakik, kivel találkozik, és egyéb, ehhez hasonló kérdésekről.
- Tudomására hozta Medarovnak, hogy Tanév érdeklődik utána?
- Semmit sem hoztam Medarov tudomására. Hiszen már mondtam.
- Miért? Ezt én kérdezem.
- Azért. .. mert. .. Azért, mert úgy éreztem, hogy ha ezek ketten találkoznak, abból valami rettenetes
dolog származhat.
- A rettenetes már bekövetkezett - emlékeztetem. - Tehát semmi sem indokolja, hogy
továbbra is titkolózzék. Hányszor járt önnél Tanév?
- Nem mondtam már? Hiszen már mondtam!
- Igen, de nekem úgy tűnik, hogy kissé öszszeyissza mondta. Most pedig jól gondolja át, és
pontosan válaszjoljon: hányszor járt önnél Tanév?
Mimi idegesen eloltja a cigarettáját a lemezjátszón levő hamutartóban. Ez a foglalatosság
azonban csak öt másodperc haladékot nyújt. Rám néz, aztán a lemezjátszóra.
- Juj, micsoda emberek maguk... Kétszer találkoztam Tanévvel... És egyszer este,

öszszesen háromszor ...
- Most pedig pontosan mesélje el azt a három
találkozást: mikor találkoztak, hol találkoztak,
mit
mondott magának Tanév, ön mit
válaszolt neki? És ezúttal kihagyások nélkül
kérem!
Mimi a szokásos juj, maga micsoda emberrel
készül visszafelelni, de amikor látja az arcomon,
hogy
nincs hangulatom viccelődni, elegáns fekete
cipőjére süti a szemét. Összességében véve,
Mimi
elegáns nő, környezetétől eltérően az öltözéke
rendes és ízléses. Alakja egy
csöppet gömbölydedebb a jelenleg divatosnál,
rio talán éppen ezért tetszik néhány idősebb
urnák. Az arca szép, habár nincs rajta semmi
különös az enyhe fáradtság kifejezésén kívül,
.unely olykor szinte kedvetlenségbe megy át.
Ha valaki éli a világát?!
- Az első találkozást már elmeséltem önének:
tudni akart Medarovról mindent. Minlen este
eljön -
mondtam. - Rólad kérdezősködik, megiszik
egy-két pohár ánizspálinkát,
Bztán csak hallgat, mint a csuka, és elmegy.
Azt,
hogy hol van a lakása, és kivel találkozik, nem
idom. Derítsd ki - parancsolt rám a Herceg. - És
ha majd másodszorra jövök, megmondod
nekem. De
amikor másodszor eljött,
már nem is kérdezősködött ezek felől...
- Hol találkoztak? Megint a gyógyszertárban?
- Nem. Nem a gyógyszertárban. És
tulajdonképpen nem is jött el, hanem telefonon
hívott fel. Azt
mondta, hogy a törvényszék előtl.

telefonfülkénél vár. Odamentem. Csak azt
kérdezte tőlem, hogy este eljön-e Medarov.
Bizonyára eljön - mondtam. - Minden este
bedugja a
képét. Akkor a Herceg adott nekem
egy kis üveget. Ezt a folyadékot beletöltöd a
pálinkájába - mondta -, hogy elaludjon..
Mindenáron meg kéli néznem valamit, amit ez
az
alak az irattárcájában tart. Vissza akartam
utasítani, de Tahev úgy nézett rám, hogy nem
mertem, és eltettem az üveget. Ha elalszik
mondta a Herceg -, otthagyod, és elszaladsz
értem. Én az Arany Szőlő-ben foglak várni.
Ez volt a második találkozásunk ...
- Pontosan mikor?
:- Hát, vagy egy hónapja.. . Na igen, nem
egészen egy hónapja volt... Épp akkor kaptunk
fizetést
Mimi elhallgat, és ismét körülnéz. Elővesszem
a cigarettát. Rágyújtunk.
- És azután?
Mimi mohón beszívja a füstöt. Aztán még
egyszer, és még egyszer .:.
- Este valóban eljött Medarov. Megkínáltam
pálinkával. Nálam mindig volt egy üveg
ánizspálinka a számára. Én személy szerint, be
kell vallanom, nem bírom. Persze, nem állt
szándékomban beleönteni az italába azt a
folyadékot. A Herceg azt mondta, hogy elalszil
tőle, de én honnan tudhatom, hogy mennyi
ideig fog aludni, és egyáltalán fel fog-e ébredni?
Tudja, gyógyszerész vagyok, és az ilyesmivel
nem
szeretek játszani. Nemcsak hogy nem
töltöttem a poharába azt a. folyadékot, hanem
azt mondtam Medarovnak, hogy az az érzésem,
veszélyben forog az élete, és a saját érdekében
hagyjon fel ezekkel a rendszeres látogatásokkal.

Te találkoztál Tanévvel - dörrent rám
az öreg. A színét sem láttam. Egyszerűen eZl
az érzésem. Maga meg tegye azt, amit jónak
lát. Medaro., úgy látszik, megértette, vagy
legalábbis felébredt benne a gyanú, amúgy is
gyanakvó
természet volt, mert valóban, attól azl
estétől kezdve többé nem tette be ide a lábát.
- Na és Tanév?
Mimi ismét kettőt szippant a cigarettából,
aztán elnyomja a hamutartóban.
-- Tanevet átvágtam. Megkerestem
Arany SőKr-ben, és azt mondtam neki, hogy
Medarov nyilván megneszelt valamit, mer
még a pohárra sem akart nézni, és sürgősen
elment.
- És Tanév elhitte?
- Honnan tudjam, hogy elhitte-e? Mindenesetre
egy szót. sem szólt. Azóta nem láttam.
- Biztos ebben?
- Tökéletesen.
- És mit csinált az üveggel?
- Itt kell valahol, lennie....
Mimi lehajol, és elkezd keresgélni az asztalka
alatt, egy életvidám csa-csa-csá nem épp idelllő
kíséretében. Egy szempillantás múlva, egy
halom kacat közül előhalász egy áttetsző
folyadékot tartalmazó fiolát, és átnyújtja.
- Remélem, nem cserélte ki a tartalmát
lünnyögöm, és a fiolát a zsebembe süllyesztem.
- Juj, ezek a nyomozók! Az ember mindent
zintén feltár, maga pedig ...
- Jól van, jól.. : -- állítom meg. - Tehát
az a benyomásaj hogy Tanév és Medarov
ugyancsak gyűlölték egymást?
- De még mennyire! Két őrült, a gyűlölettől
plusz az érelmeszesedéstől elborult ember,
legalábbis,
ami Medarovot illeti... Egész

egyszerűen messziről lestek egymást, és csak
az alkalmas pillanatra vártak ..
- Hogy kikészítsék egymást?
- Hogy némi számadást elintézzenek. Medarov
egyfe azt hajtogatta, hogy elszámolnivalója van
Tanévvel. Az meg Medarov zsebeit
akarta átkutatni...
- Világos - biccentek. -- És akkor mivel
magyarázza, hogy Medarov olyan gyorsan
viszszakozott?
- Miért visszakozott volna? - néz rám Mimi. -
Azt mondtam, hogy felhagyott a látogatásaival,
de az
nem ugyanaz. Ő, többé nem járt
föl, de kezdett följárni más.
- Konkrétabban, ha lenne szíves., Én kissé
lassan kapcsolok.
- Maguk mindnyájan úgy tesznek, mintha
, nehezen kapcsolnának. Amíg ki nem szedik az
emberből, amit akarnak. Részletesebben Vera
mesélhetne erről. Járt nála, nemde? Csak ő
elhallgatta, és magát átpasszolta hozzám.
- Nem tesz semmit - mondom szokásos
kedélyességemmel. - Ki tudja, mi mire jó?
Maga rokonszenves nő. Meg ..
Mimi könnyedén hozzám hajol.
- Mihelyt elmaradt Medaróv, megjelent az
a másik, egy fiatal ember, Andreev. Amikor
először jött, csak én voltam itthon: Tanév
elvtársat keresem - mondta. Ha Tanév elvtársat
keresi, miért
nem egyszer csönget, ahogy
a névtáblára van kiírva?- kérdeztem.
Tudomásom van róla, hogy nincs itthon. Ha
tudomása van róla,
akkor miért jött? Tudni szeretném, hogy mikor
lesz itthon. Nincs tudomásom róla - mondom. --
És
egyáltalán, háromszor csak akkor csöngessen,

ha személy szerint engem keres. És becsuktam
az orra
előtt
az ajtót. De két nap múlva láttam, amint kijött
Vera szobájából. Ismerkedjetek meg
fordult hozzám Vera. :- Andreev
villamosmérnök...
- Villamosmérnök?
- Na igen, miért csodálkozik? - húzza fel,
a szemöldökét Mimi. - Villamosmérnököt
mondtam, nem űrhajóst.
- Aztán?
- Aztán semmi egyéb. Azonban biztos vagyok
benne, hogy Medarov küldte. Mihelyt elmaradt
Medarov, máris megjelent Andreev.
És folyton Verához jár.
- Maga csak nem féltékeny?
- Még hogy féltékeny! - Mimi megvetően
húzza el a száját. - Torkig vagyok a férfiakkai.
- Kergesse el őket, ha torkig van velük
tanácsolom. - Kezdheti rögtön a Herceggel,
- Én is terveztem. Néha arra gondolok, hogy
megteszem. Néha meg más jut az eszembe ..
Egyszer élünk, valahogy ki kell húznunk ...
- Miért csak valahogy? - kérdem. -- Miért
nem jóL miért valahogy?
- Ah... - Mimi fájdalmasan néz rám.
Tudja. is az ember, hogy mi a jó, és mi a
rossz ...
- Hát hogyne tudná? - csodálkozom.
Talán bizony maga nem tudja?
- Ügy látszik, nem tudom, ön tudja?
- Természetesen, ugyanúgy, ahogy maga is.
Csupán elfelejtette. Elfelejtette, hogy még az
iskolában mire tanították.
- Aha, az iskolában! ... - Mimi lekicsinylően
elmosolyodik.
- Ügy bizony, az iskolában. A legalapvetőbb
igazságokat még az iskolában sajátítja el

az ember... amitől azok még igazságok maradnak.
- Remélem, hogy eszembe juttat közülük néhányat... - mosolyog Mimi ugyanolyan lekicsinylően.
- Ha úgy óhajtja... - És hangsúlyozottan építő jellegű hanghordozással hozzákezdek: Jó az, például, ha az ember rendszeresen kitakarítja a szobáját, és nem él rendetlenségben.
Általában a rendetlenség sem a szobában, sem másutt nem jó. Jó az, ha kellemesen töltöd el a pihenés óráit, de ha a pihenés túlzottan fárasztó, az már nem jó. Jó az, ha igazi barátaid vannak, nemcsak haverjaid ... Folytassam még tovább?
Mimi lehajtott fejjel hallgat. A lemezjátszóból egy foxtrott harsog.
- Iiigen ... - nyújtom el, hogy élénkítsem a hallgatást. - Egyszer élünk - ahogy mondta. De ez az egyetlen élet nem csekélység. Különösen, ha figyelembe vesszük, hogy nincs belőle másik.
Mimi továbbra is hallgat, divatos cipőjére mered.
- Maga például mélységesen meg van győződve arról, hsgy becsületes, mert nem tudja rászánni magát, hogy megmérgezzen valakit. De arra a méregre gondolt-e, amelyet önmagának kínál? Zsorók, lokálok, mindez - szép dolog. S aztán?
Mimi ugyanabban a pózban ül. A foxtrott vé4 get ért, a lemez is lejárt, habár nagy lemez volt. A tű üresen recseg, de Mimi nem hallja.
- Mellesleg - fűzöm hozzá -, talán ne lépjünk túl. az ügy keretein. Viszontlátásra!
Veszem a kalapomat, és felállók. Mimi fáradtan rám néz:
- Nem itta meg a kávéját...

- Félretettem a záróakkordra - magyarázom. - Most fogom kiinni. Ez az én kávéivási szabadalmam: megvárom, amíg jól kihűl, és aztán lehajtom.
Ezekkel a szavakkal lehajolok, felveszem a csészét a padlóról, és röviden bemutatom a szabadalmamat.
- Viszontlátásra! - ismétlem, és barátságosán búcsút intek.
- Viszontlátásra, felügyelő... - hallom Mimi fáradt hangját a hátam mögött.
A lemezjátszó továbbra is üresen recseg.
- Hm ... - mondom. - Villamosmérnök ...
Semmi válasz.
- Hm... - ismétlem meg. - Villamosmérnök, mi?
Ismét semmi válasz.
Itt tisztázni kell, hogy válaszadás aligha lehetséges: a szobában mindössze ketten adunk hangot: én meg az óra. Az órától pedig a pontos időn kívül más kérdésre nehezen várható válasz.
Ücsörgök a szobában az öreg ébresztőóra társaságában, és magamban beszélek. Itt bárki megjegyezhetné, hogy csak az őrültek beszélnek magukban. Amit meg azzal utasítanék vissza, hogy ez az én dolgom. Jelen pillanatban nem a hivatali szobámban vagyok, hanem a saját lakásomban, tehát azt teszem, ami nekem tetszik.
Sajnos, valójában nem tehetem azt, ami nekem tetszik, mert különben már bizonyára elrohantam
volna Pernikbe, csak ezúttal virágcsokor nélkül.
Ma vasárnap van, tehát a legalkalmasabb idő egy
vidéki kirándulásra, de ez a
villamosmérnök megkavarta az egész dolgot.
El kell ugornom hozzá, hogy lássam: miféle.
Nálunk a villamosmérnökök megbecsült

emberek. Nekem személy szerint nincs ellenük kifogásom.
De amikor valakit ismeretlen tettes villanyárammal öl meg, és amikor a homályból hirtelen egy villamosmérnök tűnik elő, el kell ismerniük, hogv érdemes megkeresni, legalább egy konzultáció, erejéig.
Sietség nélkül fejezem be az öltözködést, mivelhogy a töprengésen kívül jelenleg ez a másik
foglalatosságom, fejembe nyomom régi, hűséges kalapomat, karomra öltöm a ballonomat,
és íme, újból úton vagyok.
Kint a tavaszias időjárás rácáfol a naptárra.
Az emberek kijöttek sétálgatni az utcára.
Gyerekek léggömbökkel, kismamák babakocsival.
És íme, itt van az önök hűséges Petar Antonovja, kezében egy teljesen fölösleges ballonkabáttál, és a
fejében néhány ellenőrizetlen feltételezéssel,
Tulajdonképpen régóta ideje már, hogy, ezeket a feltevéseket ismételten ellenőrizzem. Nem gondolatban, mert gondolatban szüntelenül elvégzem ezt a vizsgálatot, hanem írásos formában, a
bűnügyi regények szerzőinek gyakorlata szerint: egy kurta epizód - azután a zseniális nyomozó tíz
oldalon keresztül fejtegeti mélyenszántó feltevését - vagy magának, vagy
a főnöke előtt megint egy kurta epizód - és a beszámoló megismétlődik ugyanarról a változatról néhány enyhe módosítással aztán a harmadik epizód -. és a verzió harmadszori megismétlése. És így tovább - a regény végéig.
Ily módon az olvasó szemléletesen nyomon követheti

azt, hogy hogyan változnak és
alakulnak a feltevések, a szerzőnek pedig
lehetősége nyílik vaskos regényt írni egy olyan
történeteeskéből, amely az ismétlések nélkül
aligha terjedne húsz oldalnál többre.
Természetesen az életben a dolgok mindig
egy kicsit másképp alakulnak, mint a
regényekben, és aligha található olyan
szószátyár naplopó, aki
az elejétől a végéig szüntelenül is.métli kedvenc
hipotézisét, s csak itt-ott tesz
apróbb kiegészítéseket. Egy nyomozati ügy
41tálában inkább fényképelőhívásra emlékeztet:
az emberben, ha ért valamit a fotózáshoz,
nyomozás közben, a kezdeti ismeretlenség után,
az
üres lapon bizonyos alakzatok kezdenek
kirajzolódni. Ez a folyamat mindig másképpen
zajlik -
ahogy a fotózásban is az exponálás mértekétől
és a hívóoldat töménységétől függ. Néha
megjelenik a
teljes alak, csak itt-ott hiányoznak a részletek a
világosabb helyeken. Néha meg a fordítottja
történik,
csak itt-ott jelennek meg különálló részletek, és
a teljes kép
hiányzik. De vannak olyan esetek is, amikor
semmi sem jelenik meg, különösen akkor, ha
a filmnek nem az emulziós oldalára
exponáltunk.
A mi esetünkben a teljes kép mintha már
kirajzolódna. Sőt néhányan meg is
kérdezhetnék: miért
tétovázik Antonov, ahelyett hogy
ménné, és letartóztatná Tanevet?, de ezt csak
egy teljesen tapasztalatlan fotóamatőr
mondhatja, aki selejtes, homályos képeket hív
elő.

Ha letartóztatok, egy sötét alakot, az még egyáltalán nem jelenti azt, hogy rá tudom kényszeríteni
sötét üzelmeinek beismerésére.
Egyébként köztudott, hogy a hasonlatok mindig sántítanak. A fénykép előhívásánál a részletek fokozatos kirajzolódása semmivel sem változtatja meg a kép egészét. Nálunk azonban, sajnos, némely, látszólag jelentéktelen részlet előtűnése azt eredményezheti, hogy az egész képrőlle kell mondanunk. Nem tudom, vajon értik-e?
Tehát a verőfényes napsütésben az Orosz emlékmű felé veszem az utamat, és gondolatban az Andreev elnevezésű részlet
tanulmányozására készülődöm. Néhány kezdő a helyemben
nyilván ugrálna örömében, maga elé képzelve a közeli megoldást:
Maga villamosmérnök, ugye?
Igen - motyogja bűntudatosan Andreev
Én pedig a rendőrségtől jöttem. Remélem sejti, hogy miről van szó.
Andreev falfehér lesz: Valóban...
Ügy bizony - bólintok. - Minden kiderült.
Andreevnek egy pillanatra földbe gyökerezik a lába, aztán elkezdi tördelni a kezét, és könnyek között megígéri, hogy soha többé nem fog ilyet tenni.
Egyáltalán, a kezdőknek könnyű, legalábbis amíg képzeletben cselekszenek. Ami engem illet, én majdnem biztos vagyok abban, hogy az olyan előrelátó gyilkos, aki balesetnek álcázza a gyilkosságot, az aligha választ olyan halálnemet, amely közeli kapcsolatba hozható a foglalkozásával.
- Habár... No igen, habár... - mondom magamban, és gondolatban tovább kombinálok.
Amikor a kórházi negyedbe érek, akaratlanul

eszembe jut, hogy a nénikém itt lakik a
közelben.
Igazán illene már meglátogatnom, hogy
némi örömet szerezzek neki. Pótkávéval hígítqtt
kávét főzne, nehogy megártson a szívünknek.
Sőt
talán egy pohárka konyakkal is megkínálna.
Csak egyetlen kupicával, semmi esetre sem
többel..
Néném szerint két kupica már
kész orgia. Elbeszélgetnénk erről-arról: elhunyt
bácsikám jótéteményeiről meg a borjúhús
áráról. Egyszóval vidáman töltenénk el az időt.
Sajnos, a jelen pillanatban másféle látogatást
kell tennem. Maga villamosmérnök, ugye? Én
pedig a rendőrségtől jöttem ...
Az épület, amelyet keresek,, egy park közvetlen
közelében található. A fák csupasz ágai
mozdulatlanul és feketén merednek a kék égre.
A fű, a naptárat figyelembe sem véve, újra
kizöldült. A padokon itt-ott újságolvasók
sütkéreznek. A fasorokban gyerekek játszanak.
Ezen a verőfényes napon, ebben a nyugodt
környezetben egyszerűen hihetetlennek tűnik,
hogy még mindig akadnak olyan foglalkozású
emberek, mint én.
Leülök néhány percre egy üres padra, hogy
szívjak némi ffiss levegőt, amelyet a hazai
dohány füstjével illatosítok. Derűlátón a fejem
búbjára tolom a kalapom, és egyenesen
előrenézek. A kilences számú ház első emeletén
a
bal oldali lakás. A keskeny homlokzaton csak
két ablak van. Tehát a bal oldali. Széles, sőt:
túlzottan széles, modern ablak. Kész kirakat.
Gyanús, személyek kirakata. De a jelen
pillanatban kiállítási tárgyak nélkül.
Éles szememet hirtelen egy kihágás vonja
magára. Figyelem: kihágás! Mit csinálnak a!

helyi szervek? Alszanak? A hatalmas tilalmi tábla ellenére egy, totyogó csöppség, egy nagy labdát gurítva maga előtt, a fűre lép. A csöppség kezecskéjével megpróbálja átölelni a labdát, de az
kicsúszik, és tovább gurul lefelé, maga utáp csábítva a gyermeket a, bűnös lejtőn..
Irigylésre méltóak a városi parkőrök! Qlyan bűnösöket látnak, akiket lelkiismeret-furdalás nélkül szemlélhetnek ölbe tett kézzel. Ámde az én ügyfeleim! Ezek még vasárnap sem hagynák -nekem nyugtot. Igen. A kilences számú ház, első emelet, bal oldali ajtó.
A bal oldali ajtón a várakozásnak megfelelően ez áll: Vaszil Andreev - villamosmérnök. Csöngetek,
közben- futó pillantást vetek
a lépcsőházi világítás gombjára, habár a lépcsőház kellőképpen világos. Belülről tompa férfihang
hallatszik:
- Nyitva van!
Lenyomom a kilincset, és meglepetésemre kiderül, hogy az ajtó valóban nyitva van. Tágas, egyszobás lakás, helyesbítek, szoba-hali. Épp ilyen kellene nekem is. De sajnos nincs. A hall és a mögötte levő szoba ajtaja tárva-nyitva. Egy oldalajtó felől hangos vízcsobogás hallatszik.
- Ki az? - hallom a vízcsobogáson keresztül.
Oda az eltervezett párbeszéd - félénk kérdés, rideg válasz, váratlan merev tekintet stb.
- Felvilágosításért jöttem - mondom szelíden.
- Rögtön... Csak nem a rendőrségtől jött az elvtárs?
Ezer ördög és pokol! Mellesleg gondolhattam volna. Kizárt dolog, hogy Vera ne értesítse őt.
Az ajtóban megjelenik Andreev, frissen borotvált arcát puha fehér frottírral dörzsölgetve.

A -villamosmérnök harminc év körüli lehet, de az arca fiús, ártatlan kék szem, enyhén fitos orr, gesztenyebarna haj.
- Az ön Vera barátnője - jegyzem meg -, nem valami titoktartó ...
- Ebben az esetben én vagyok a hibás mosolyodik el kissé zavartan Andreev. - Véletlenül csúszott ki a számon ...
- Mindegy - legyintek. - Abban sincs semmi baj, hogy önt figyelmeztették. Az a fontos, hogy találkozásunk létrejött.
- Nagyon örvendek ... - dörmögi Andreev, és egy pillanatra eltűnik a fürdőszobában, aztán, kezében sípulóvert és fésűt tartva, újból megjelenik. - Kerüljön beljebb, kérem!
Követem a hallba. Az ablakon át a park fáira látni. Közvetlenül az ablak mellett íróasztal tervrajzokkal és nyitott könyvekkel, körülötte néhány egyszerű, fehér bútordarab, olyanok, mint Veránál. Nekem nem adta oda a szövetkezet címét, de neki igen. Itt is - zsámolyok.
Nem fogok sokáig időzni.
Andreev figyelmesen az egyik förtelmes ülőalkalmatosságra mutat, belebújik a pulóverébe, és
néhány gyors mozdulattal megfésülködik.
Leülünk.
- Megengedi, hogy rágyújtsak? - kérdezem.
- Természetesen. Sajnálom, hogy nem tudom megkínálni. Én magam nem dohányzom.
Akkor meggyűlik majd a bajod a Verácskáddal - gondolom magamban, és rágyújtok.
Fennhangon meg kijelentem:
- Undorító szokás. De máskülönben kellemes.
Andreev elmosolyodik:
- Számomra ez ízlés dolga, nem pedig elvi kérdés. Annak idején rosszul lettem az első cigarettától. Azt hiszem, ezért lett egyben az

utolsó is.
És mi a véleménye a villanyárammal elkövetett gyilkosságokról? - térek a lényegre.
Andreev értetlenül néz rám.
- Ön villamosmérnök, nemde? - tisztázom.
- igen, az a foglalkozásom. .. De én műszaki és nem bűnügyi szakember vagyok ...
- Nyilván tudomást szerzett arról, hogy az ön barátja, Medarov, halott. De azt talán nem tudja, hogy a nyomozás eredményeképp kiderült, hogy Medarov nem természetes halállal
halt meg. Medarovot meggyilkolták.
- Meggyilkolták?
- Igen. Villanyárammal. Meglepődött?
Először értetlenül néz rám. Azután az értetlenség valamiféle ellenszenvbe megy át.
- Valóban meglepődtem - mondja szárazon. -- Ehhez még a következőket is hozzátehetem: először,
Medarov nem a barátom másodszor, a gyilkos nem én vagyok. Attól tartok,
ki kell ábrándítanom, de ez az igazság.
- Ne tartson ettől - nyugtatgatom mosolyogva. ,- Engem nem lehet egykönnyen kiábrándítani. És ezenkívül egy szóval sem mondtam, hogy önt vádolom a gyilkossággal.
- Célzásokat tett. ,.
- Ugyan, ugyan. Csak önnek tűnt úgy. Nem azért kerestem fel, mert gyilkosnak tartom, hanem mert azt remélem, hogy segíteni fog a gyilkos
kézrekerítésében.
Andreev arcán megjelenik az előbbi szívélyesség.
- Biztos lehet abban, hogy amennyiben rendelkeznék a szükséges adatokkal, feltétlenül segítenék
önnek.

- Hasonló ügyekben - mondom - a szükséges adatok összességével csak egyetlen envber rendelkezik:
a gyilkos. Így hát nekünk, többieknek meg kell elégednünk hiányos adatokkal, ami egyáltalán nem
baj: mert Mimi is
mond valamit, ,én a magam részéről megtoldom,
maga szintén kiegészíti. Vera is hozzájárul a saját adalékával, és lám, apránként kirajzolódik az egész. Ahogy a fényképek előhívásánál történik, ha foglalkozott ezzel a sporttal.
Andreev nyugodtan hallgat, de kéklő tekintete azért elárulja, hogy résen van.
- Tehát - folytatom - kezdjük néhány teljesen egyszerű dologgal. Mit mondott Vera velem kapcsolatban?
- Semmit sem közölt velem ... Akarom mondani, semmi különöset.
- Nézze, Andreev . . . Már most figyelmeztetnem kell, ne számítson arra, hogy bújócskázni fogunk. A
bújócskázás vidám sport, ifjúkoromban magam is űztem, de sohasem a törvények alól akartam kibújni. Nyilván tudja,
hogy Verát arra kértem, ne említse senkinek a nála tett látogatásomat. Ehhez hozzá kell tennem, hogy Tanevát teljesen becsületes embernek tartom.
És ha ez az ember becsületessége és hangsúlyozott figyelmeztetésem ellenére is értesítette önt, akkor erre minden bizonynyal oka volt, és nem azért tette, hogy legyen miről csevegniük... Miért értesítette önt Vera, és mit mondott önnek?
.-- Azt mondta, hogy járt nála egy ember a rendőrségtől, aki aprólékosan kifaggatta Tanévről . .. Meg hogy Medarov meghalt. . . Sőt

talán gyilkosság áldozata lett... és az a
rendőrségi ember valószínűleg engem is fel fog
keresni, mivel
beszélt Mimivel, Mimi pedig biztosan említést
tett rólam . .
- És Vera miért közölte mindezt önnel?
- Hogyhogy miért? Egyszerűen figyelmeztetni
akart, azért.
- De miért kellett önt feltétlen figyelmeztetnie?
Hogy ne kapjon szívszélhűdést, amikor
ajtót nyit majd nekem?
Andreev hallgat.
- Ejnye-ejnye, Andreev elvtárs, ha már az
elején így döcögünk, akkor mire megérkezünk,
teljesen el .fog gémberedni a derekam az ön
zsámolyán. Úgymond, ígéretet tett, hogy
segíteni
fog, s lám . . . Tulajdonképpen milyen
viszonyban van Medarovval és Tanévvel?
- Tanévvel nem voltam semmiféle viszonyban.
- Akkor miért kereste őt a lakásán?
: Medarov megbízásából kerestem.
Megjegyzem, Medarovval szintén nemrég
ismerkedtem meg...
- Hát tényleg nem ismerhette valami régen .. .
hacsak nem ült ön is börtönben.
- Tudtam, hogy Medarov börtönviselt.
maga mondta nekem. Mesélt még egy s mást az
Üstökös nevű társaság tevékenységéről, ahol
apám dolgozott...
- Mit csinált ott az apja?
- Nem volt részvényes ... - mondja szárazon
Andreev. - Kosztovnak, a főnöknek volt
a sofőrje. Kosztöv eltűnésekor apámnak is
nyoma veszett.
- Igen. Hallottam már erről. És aztán?
- A hivatalos közlés szerint Kosztov egy náci
gépen Németországba repült. Elképzelhető:
a hozzá hasonlók úgy menekültek, mint

patkányok a süllyedő hajóról. De. apámnak semmi
köze sem volt ahhoz a fasiszta hajóhoz. Egyszerű munkás volt, tehát csak örülhetett annak, hogy eljött
a felszabadulás. Ezenkívül ott
volt a fiatal felesége meg a gyereke, akiket szeretett. Nagyon naiv embernek kell ahhoz lenni, hogy
elhiggyük, hogy apám Kosztovval
együtt Németországba repült. Én nem vagyok ilyen gyermeteg ...
- Az édesanyja mesélt önnek ezekről a dolgokról?
- Anyám azt mondta, hogy apám meghalt
a háború alatt. Semmi többet. De öt évvel ezelőtt, amikor súlyosan megbetegedett, egy este
azt mondta nekem: Fiam, tudd meg... azok
a banditák az Üstökösből megölték az apádat. Vésd ezt az emlékezetedbe, és ha eljön az ideje, akkor egy nap kamatostul fizess meg nekik. Anyám
nem sokkal utóbb meghalt.
Andreev lehajtott fejjel hallgat egy darabig, aztán sóhajtva folytatja.
- Nem felejtettem el anyám szavait. De mi haszna? Annyi év telt el azóta. Azt megtudtam, hogy bíróság élé állították az Üstökös tulajdonosait, és azt is. .megtudtam, hogy eza per apám
eltűnését illetően semmit sem állapított meg. És aztán egyszer csak beállított hozzám egy mérges öregember, aki közölte, hogy Medarovnak hívják, és ő az Üstökös második számú
részvényese . .
- Mikor történt ez?
- Nemrég . . . Talán egy hónappal ezelőtt.

Képzelheti, mennyire meglepődtem. Behívtam az öreget, ő meg rögtön a tárgyra tért: Keresek - mondta - egy embert, aki az ön számára is érdekes
lehet. Ezért remélem, hogy segít majd- nekem.
Ki ez az ember? -- kérdeztem.- Tanév, az Üstökös
harmadik részvényese. Miért lenne nekem szükségem erre a
Tanévre? Ö gyilkolta meg a maga: apját.
Bizonyítsa be! - mondtam. Nem tudom bebizonyítani - válaszolta -, de tudom, hogy tette. Ha bizonyíthatnám, nem kerestem volna önt, hanem a rendőrségre mentem volna.
- Elhitte, hogy Medarov elment volna a rendőrségre? - kérdezem, s közben az ablak helyett Andreev arcát figyelem.
- Természetesen, nem. De az adott esetben ez engem nem érdekelt. Számomra az volt a fontos, hogy bizonyítékokat szerezzek Tanév ellen, így is tettem fel a kérdést Medarovnak.
Rendben - mondtam. - Tételezzük, fel, hogy megtaláljuk Tanevet.. De hogyan kényszeríthetjük a gyilkosság beismerésére? Ezt majd
még eldöntjük - válaszolta Medarov. - Az a fontos - jelentette ki -, hogy a markomban tartom. Terhelő bizonyítékok vannak ellene a birtokomban. Ha megtudja, hogy az én birtokomban vannak ezek a bizonyítékok, kezes lesz, mint a bárány. Az a fontos - ismételte -, hogy elkapjuk. És.miért akarja elkapni? - kérdeztem. Elszámolnivalónk van, anyagi jellegű, nem olyan, mint az öné. De mindketten csak akkor jutunk eredményre, ha megtaláljuk Tanevet, és ha egyesítjük az erőnket.
Egyesült erővel kell cselekednünk, különben nem jutunk eredményre.
-. Jó kis címborára tett szert - jegyzem

meg.
- Nem volt a cimborám - tiltakozik Andreev. - Eszköznek tekintettem apám gyilkosának felkutatásában.
-- Medarov pedig önt tekintette eszköznek.
- Lehetséges. Magam is biztos voltam abban, hogy egy olyan ember, mint Medarov, nem keresett volna föl, ha nincs szüksége rám önző céljai elérésében. Viszont az sem elképzelhetetlen,
hogy két, egymástól teljesen eltérő embernek, két, teljesen eltérő cél érdekében, egy adott pillanatban egyezzen az érdeke.
- Persze. Csak 3. cl baj, hogy az efféle öszszedolgozás elég sok gyakorlati kényelmetlenséget rejt
magában. Például nehéz megmondani, hogy mikor ér véget pontosan az az adott
pillanat. így mielőtt megérezhetné, valami mást is érezhet. Mondjuk, egy kést a hátában.
- Napjainkban ilyen dolgok nem fordulnak, már elő - mosolyodik el Andreev.
- Rendszerint nem, de ahol együgyűen cselekszenek, megeshet. Természetesen én elvi vonatkozásban említem, tehát ne vegye sértésnek. Egyébként pedig fejezze be a mondókáját.
Andreev elégedetlenül néz rám:
- Az öreg elbeszéléséből kiderült, hogy mihelyt Tanév megneszelte Medarov kiszabadulását, azon
nyomban elrejtőzött, bizonyára
azért, hogy megakadályozza azt a bizonyos elszámolást, és hogy ideje legyen kitervelnie az ellenakciót.
- Húsz éve volt a tervezésre...
- Igen, de Medarov kiszabadulása Tanevet mégis teljesen váratlanul érte. Ha nem jött volna a legutóbbi amnesztia, Medarovnak még jó

néhány évet kellett volna lehúznia. Függetlenül ettől, az Öreg arra számított, hogy a birtokában levő
bizonyítékok segítségével magyarázatra tudja kényszeríteni Tanevet, és ha akkor észrevehetetlenül
bekapcsolja az elrejtett
magnetofont, Tanév akaratlanul maga ellen vall...
- Gyermeteg elképzelés ...
1- Medarov nem volt annyira gyermeteg ...
- Nem is Medarovra gondoltam.
- Ebben az esetben már másodszor sért meg.
Beszélgetőtársam szavaiból növekvő elégedetlenség vehető ki. Kérdés, hogy mi okozza
ezt az elégedetlenséget? Természetesen nem áll szándékomban megbántani ezt az embert. De kissé fel kell ráznom, hogy megingassam túlzott önbizalmát, hogy kételkedjen eddigi viselkedésének
jogosságában. S mindezt tízért teszem, hogy jobbanügyeljen a övőj ér e. és. főleg a tanúvallomására.
- Megsértettem volna? - dünnyögöm. Nem vettem észre ilyesmit.
- Igen, de én észrevettem.
- Csak úgy tűnik önnek - felelém nyájasan. - Mi sértő van abban, hogy gyermetegnek tartom a terveit
azon a területen, amelyhez ön nem köteles érteni? Ahhoz, hogy ezen
a területen szakértő lehessen, bűnözőnek vagy bűnüldözőnek kellene lennie. Bízom abban, hogy ön nem bűnöző, és tudom, hogy nem is bűnügyi szakértő.
- Ön úgy csűri-csavarja, hogy megint én maradok a hibás...

- Hát ez már az ön dolga. Különben folytassa.
- Nohát, fő vonalaiban ennyi az egész. Mivel Tanév menekült Medarov elől, kényszerűségből helyette
valaki másnak kellett kiszimatolni, hogy mikor tér vissza Tanév. Ez a másik
én voltam. Tanév azonban nem került elő. Most pedig Medarov is eltűnt.
- Elrepült az Üstökös - állapítom meg. Az ön kivételével Medarov kivel tartott kapcsolatot?
- Korábban, tudomásom szerint, feljárt Tanevekhez. Pontosabban - Mimihez. De éppen azért fordult hozzám, mert arra gondolt, hogy Tanevet tájékoztatják, a látogatásairól, és ezért maradt távol a háztól.
- Tudomása van még valamilyen mág kapcsolatáról?
- Másról nem tudok... Csak azt tudom,
hogy azért költözött Ilievhezj mert azt gondolta, hogy Iliev és Tanév találkoznak.
- Úgy gondolta, vagy biztos volt benne?
- Biztos volt benne. Feltételezem, hogy Tanév pedig a maga részéről Ilieven keresztül próbálta megtudakolni, vajon valóban rendelkezik-e Medarov terhelő bizonyítékokkal.
- Mikor látta Medarovot utoljára?
Andreev egy pillanatig töpreng.
- Csütörtökön ... De mikor ölték meg Medarovot?
- Most én teszek, fel kérdéseket - közlöm nyersen. - Csütörtökön hány órakor?
- Nem emlékszem pontosan. Este volt.
- Erőltesse meg az emlékezetét.
Andreev ismét eltöpreng:
- Nyolc és kilenc között. Inkább kilenc felé, mert a fél kilences híreket hallgattam a rádióban, amikor csöngetett.
- Most pedig - mondom -- pontosan emlékezzen vissza arra, hogy mi történt attól a pillanattól

kezdve,
amikor kinyitotta az ajtót, addig a pillanatig, amikor kiengedte Medarovot.
- Erre cseppet sem nehéz válaszolni: Medarov mindössze néhány percet töltött nálam.
Azt mondta, sejti már, hol van Tanév, úgyhogy legyek készenlétben. A következő napokra vonatkozóan meg kellett állapodnunk egy időpontban,
azért, hogy Medarov biztosan otthon találhasson, ha Tanévhez mehetünk.
Megállapodtunk abban, hogy ez az időpont este hét és
nyolc között lesz. Ezzel beszélgetésünk véget is ért, és az öreg távozott.
-s
- Hogyan viselkedett Medarov?
- Ahogy mindig ...
Andreev elgondolkozik, aztán fölemeli a fejét, és rám néz:
- Mellesleg, most jut eszembe, hogy nagyon sietett, és mintha valami nyugtalanság érződött volna a viselkedésében. Abban biztos vagyok, hogy sietett. Tulajdonképpen be sem jött a szobába. Az előszobában beszélgettünk.
Medarov úgy topogott, mintha fázott volna. Egyszerkétszer
az órájára nézett, és mihelyt megállapodtunk az időpontban, rögtön távozott.
- Akkor ez a nyugtalanság vagy ez a türelmetlenség nem tűnt fel önnek?
Andreev a fejét rázza:
- Nem. Nem tűnt fel. Azt hittem, azért siet, mert már késő́re jár, ő pedig, ahogy nekem mondta, a város másik végén lakott,
- És azt nem említette Medarov, hogy Tanév felkeresheti önt?
Andreev enyhén meglepődve néz rám:
- Honnan tudhatott volna rólam Tanév?

-- A feltevéseket bízza rám - állítom meg.
- Ez az én dolgom. Válaszoljon a kérdésemre. Emlékezzen csak vissza.
- Mire kellene emlékeznem? Nem mondott nekem ilyesmit.
- Rendben. Hol is volt az a Tanevet terhelő bizonyíték, amelyről Medarov beszélt?.
Andreev ismét kissé meghökkenve néz rám.
- Fogalmam sincs róla.
-- Hát nem érdeklődött utána?
- Persze hogy érdeklődtem, de Medarov erről a kérdésről egyáltalán nem óhajtott beszélni. És kifejezetten figyelmeztetett, hogy ha
nem akarom, hogy minden dugába dőljön, tartanom kell a számat.
- Ezért nem fordult a rendőrséghez?
Andreev bólint, és újból lehajtja a fejét.
- Hű, de elegem van a műkeivelő nyomozókból - dörmögöm enyhe sóhajjal. - Meg azokból az emberekből is, akik azt hiszik, hogy csak ők az okosak, csak ők képesek valamire.
- Nem sorolom magam az ilyen emberelj közé - jegyzi meg Andreev enyhe ingerültséggel. - Nagyon jól tudom, hogy a rendőrségnek megvan
a maga feladata, és nekem is az enyém. És távol áll tőlem minden bizalmatlanság. Azt, hogy valami lett belőlem, ennek a
rendszernek köszönhetem. Ez a rendszer táplált és nevelt. De azt is tudom, hogy hiába vagyunk biztosak valaki bűnösségében, attól még nem kapja meg a megérdemelt büntetést. Be is kell tudnunk bizonyítani. S az például tény, hogy Tanév mind a mai napig szabadlábon van.
- Nézze, Andreev - mondom azzal a hivatalos hanghordozással, amit a hasonló alkalmakra tartogatok. - Tartsa meg a maga számára ezeket

az okfejtéseket. Én már néhányszor, s nem véletlenül,
megkíséreltem rávezetni önt arra, hogy műkedvelőként cselekedett,
sőt vállaltam annak kockázatát, hogy próbálkozásaimat méltósága megsértéseként fogja
majd fel. Komoly esetekben veszélyes dolog komolytalanul cselekedni. Hagyta magát egy bűnöző által becsapni, és most,, ahelyett hogy ezt belátná, mentséget keres.
- Nem mentegetődzöm - szakít félbe Andreev.
- Annál rosszabb. Ez azt jelenti, hogy tqvábbra is biztos a saját igazában. És az a lehetőség, például
nem fordult meg a fejében, hogy
az apja gyilkosa talán nem is Tanév, hanem Medarov?
Andreev megilletődve néz rám.
- Aki egyben az ön gyilkosává válhatott volna. De az is lehet, hogy Kosztov volt a gyilkos, és Medarov csak azért vezeti önt félre, hogy segítőtársat szerezzen?
- Az az érzésem, hogy Tanév volt apám gyilkosa...
- Lehet, hbgy így van. De ezeket a dolgoÍkat nem lehet a megérzésre bízni. Ön pedig semmi olyan eszközzel nem rendelkezik, ami eligazítaná a feltevésekben. Az egész esetben az a legrosszabb, hogy ön, aki nem bízik a rendőrségben, rábízza magát egy bűnözőre. ,.
Andreev tiltakozni próbál, de, én felemelem a kezem.
- Hagyja, Andreev. Tudom, hogy mit fog mondani. Azt tanácsolom, hogy ne vállalkozzon olyasmire, amire senkitől nem kapott és nem is fog megbízást kapni.
- Felügyelő elvtárs - mondja halkan Andreev. - Ezt a feladatot megboldogult anyám

bízta rám. Ön mit tett volna az én helyemben?
- Ugyanazt, amit most is teszek - felelem. - A dolgomat végezném. Mi úgy állhatunk leginkább
bosszút az elhunytakért, ha a
saját munkánkban teszünk meg mindent, ami telik tőlünk. Ön is, én is, és így tovább.
Andreev rám néz, mintha mondani akarna valamit, de elharapja.
- Ne feledje - teszem hozzá -, hogy a legtöbb áldozat egyben valakinek a rokona is. És az, hogy nálunk a gyilkqsságok régóta ritkaságszámba mennek, nem a hozzátartozók boszszújának
köszönhető. Máskülönben a bűntettek nem csökkennének, hanem megkétszereződnének. Bizonyára
hallott már a vérbosszúról. Kész láncreakció.
- Szíves tájékoztatására közlöm, hogy,senkit sem készültem megölni.
- Ebben egy percig sem kételkedtem. És abban is biztos, hogy önt sem akarja megölni senki?
Nyugtalanító kérdésem zenei aláfestéseként a szobát üvegcserepek éles hangja tölti meg.
Valamilyen láthatatlan tárgy hatolt. át a széles,!
modern ablaküvegen. Egyszerre ugrunk fel. Egy.
kézmozdulattal jelzem Andreevnek, hogy maradjon a helyén, én pedig a falhoz simulva gyorsan az ablakhoz lépek. Néhány srác futj pánikszerűen a park irányába.
- Ebadta kölykei -7- kiáltom utánuk.
Majd adok én nektek , . . Még csak az hiányzik, hogy ablaktörés után nyomozzak.
A veszedelmes tárgy, egy teniszlabda, a szoba sarkában lapul. A merénylet lezajlott. AZi
én látogatásom is a végéhez közeledik.
- Tudja mit? - mondom búcsúzás közben.
- Itt van a telefonom. Ha eszébe jutna még

valami, vagy ha ezután történne valami, hívjon fel. Az ön szavaival élve, az a megérzésem,! hogy nem ez lesz az utolsó találkozásunk.
Andreev könnyedén elmosolyodik, aztán felírja a telefonszámomat.
Nem járt különösebb eredménnyel ez a látogatás - morfondírozok, miközben átszelem, a parkot, ezúttal ellentétes irányban. De . a mii szakmánkban mindig kiszámíthatatlanok aa eredmények. Az a látogatás, amely egyeseid számára üres fecsegésnek tűnhet, olykor érdél kes következményekkel jár. És mellesleg új gondolatod támadhatnak tőle az ember agyad ban.
A sok kérdés közül, amely ott kavarog a kalapom alatt, legkövetelőzőbben a következő éri
vényesül: hova menjek ebédelni? Ezt a nehéa problémát a tömegközlekedés rendje egyszeri! ben megoldja: a villamos pontosan a Lenin térre visz. Lemegyek a sörözőbe. Találok egy szál bad helyet, de szabad pincért nem sikerül kapnom. Nem számít, úgyis van min gondolkodj
nom, agyonüthetem ezzel az időt. Végül a pinl cér is megjelenik, hogy szinte boldogan közölje, a sült kolbászt kivéve minden elfogyott. ..
- Hát én éppen sült kolbászt. szeretnék . ..
Az én emberem mindjárt eltűnne, de utánakiáltok:
-- Meg egy salátát...
Még csak meg sem fordul.
- És fél litert kimérve... - egészítem ki a rendelést, annak ellenére, hogy a pincér már elhagyta a helyiséget.
Elképzelhetik a csodálkozásomat, amikor alig tizenöt perc múltán mindhárom kívánságomat teljesedni látom egy tálcán. Eszményi pincér. Szélsebes száguldásban veszi fel, továbbítja és

hozza ki a legbonyolultabb rendeléseket.
,A kolbász majdnem jéghideg, de az olyan
vendég számára, mint én, aki a faggyús
ételekhez szokott, szinte forró. Jó étvággyal
gyűröm
magamba a falatokat, s közben az agyamban
tolongó kérdéseken kérődzöm. A
bizonyítékokról
szóló história foglalkoztat. Szinte biztosra
vehető, hogy Medarov birtokában valóban
lehettek
Tanevet terhelő bizonyítékok. És így szintén
majdnem biztosra vehető, hogy ezek a
bizonyítékok
abban a tárgyban öltöttek testet,
amelyet a kis kazetta őrzött Medarov
állampolgári jogainak hosszas szünetelése
idején. Sajnos
jelenleg mind a kazetta, mind pedig a
bizonyítékok látómezőmön kívül helyezkednek
el. Jelenleg, de az is lehet, hogy örpkre. Ha a
bizonyítékok ahhoz kerültek, aki legélénkebben
érdeklődött utánuk, akkor keresésük felesleges
energiapazarlás. Fennáll azonban egy másik
lehetőség is. Ezeket a bizonyítékokat Medarov,
időleges megőrzésre, valamelyik ismerősénél
hagyhatta. Ez a lehetőség tulajdonképpen eléggé
valószínű. Különösen akkor, ha Medarov
veszélyes
embernek tartotta Tanevet. A veszélyes
ember a bizonyítékok eltüntetésekor
szóraközottságból a bizonyítékok birtokosát is
eltüntet
heti. Viszont megfordítva: a titokzatos dokü
mentum birtokosa viszonylagos biztonságot
vezhet, ha a veszedelmes ember tudja, hog:
ezeket a dokumentumokat egy általa mindé
dig nem ismert harmadik személyre bízták.
lajdonképpen ez a jól szervezett zsarolás mi

chanizmusa.
Kiegyenlítem a szerény számlát, és azzal
zavaros előérzettél állok fel, hogy nem lesj
módom moziba menni. Még jó, hogy Medaroj
elég, szűkkörű ismeretséggel rendelkezett. Igjj
hát remélem, hogy egy délután körbejárom
őket. Mivel az Andreev nevű szubjektumot kii
pipáltam a jegyzékből, Szirakovék felé veszerjj
az utamat:
Hogy Andreevet végleg kipipálhatom-e vagjj
sem, ez valójában majd ezután fog kiderülni
Az, hogy a beszédpartnerem szeme égszínkéla
még nem jelenti, hogy minden szavát készpénz!
nek kell venni.
A nap korántsem siet lenyugodni. Bizonyára
.látni szeretné a Levszki-Szlavia meccsen
Amennyire a stadion felé igyekvő tömegből
ítélni lehet, ezzel nem áll egyedül. Sajnos, nel
kem a saját mérkőzésemre kell mennem, közönl
ség és üdvrivalgások nélkül, ami azonban nenl
jelenti azt, hogy kudarc esetén nem fütyülnél
ki. Jelképes füttyszó, de a hatása valódi.
Lám, már itt is van Szirakovék háza. Ezúttal, a
változatosság kedvéért, a padlástéred
kezdjük a látogatást.
- A, ön az? - mosolyodik el Lida, amikoi
ajtót nyit. - Milyen véletlen egybeesés . .. Épl
önre gondoltam.
- Nagyon kedves - hatódom meg. - Rel
mélem, ném valami rosszat.
- Ellenkezőleg. Szeretném önt felhasználni
a pozitív hős megalkotásához.
uu- Hm ... - eresztem meg kedvenc
indulatszómat, miközben belépek a műterembe.
Lánij ebbe a helyzetbe még nem kerültem.
- Medarovról jutott eszembe - magyarázza Lida.
- Ne mondja! Ez már tényleg egybeesés.
Nekem meg ön jutott, eszembe Medarovról.
- Ugye, emlékszik arra - folytatja Lida

engem meg semhallgatva -, hogy meg akarlam festeni Medarov portréját? Aztán öntől udtam meg, hogy elhunyt. De. az a gondolat, hogy megfessem azt a ragadozóarcqt, nem hagy nyugton. Ön azonban azt mondta, hogy az ilyen ábrázat megfestésének nincs sok értelme. A szavaiban rejlett némi igazság. Abban az értelemben, hogy ez az alak nem lehet önálló téma. És ebből
támadt az az ötletem, hogy ezt
az alakot csak mint ellenpólust használom fel.
-- Érdekes ... - dörmögöm, és az órámra nézek.
- Elhatároztam, hogy konfliktusos kompozíciót készítek, amelyet két alakra építek fel: az, új és a régi, ön és Medarov ellentétére.
- Hm ... És pontosan milyen is lesz a szituáció? Ülünk és beszélgetünk? Vagy?...
- Pontosan ez itt a fogas kérdés: milyen legyen a szituáció. Ügy gondolom, hogy a tanácsával segíthetne nekem.
- Kötve hiszem - csóválom a fejemet.
A mi minisztériumunkban valóban működik egy képzőművészeti szakkör, de, be kell vallanom, eddig még nem iratkoztam be.
-- Ön mint gyakorlati szakember segíthetne nekem....
- Rendben van - bólintok -, gondolkozni Cogok a kérdésen. Most pedig szeretném, ha ön is segítene nekem.
Lida kérdő-tekintettel néz rám.
- Medarov - kezdem - gyakran járt ide.
ön jól bánt a dögkeselyűvel. Természetesére föltételezhető, hogy ő is rokonszenvet:.táplálH ön iránt. Sőt bizonyára bizonyos mértékű bifl zalmat is .... „
Elhallgatok, és beszélgetőtársamra nézek.
- Lehetséges - mondja Lida-, de mi következik ebből?

- Azt akarom kérdezni, hogy vajon MedaM
rov nem fejezte-e ki ezt a bizalmat anyagi
formában ... Nem hagyott-e önnél, megőrzésre
mondjuk, valamilyen tárgyat vagy iratot vagyM
valami effélét?
- Nem - válaszolja tétovázás nélkül Lida
- Semmit sem hagyott nálam.
-- Ezt akartam tudni. És egyébként milyerB
volt a viszony Medarov és az ön édesanyja
között? Beárnyékolta-e ezt apja ellenszenve?
- Nem mondhatnám. Anyám valami
bűntudatfélét érzett apám durvasága miatt és
épHJ
pen ezért mindig kedvesen viselkedett MedaJH
rovval. Feljárt hozzá, ételt hordott fel...
- Csodálatos - dörmögöm. - Nem leszek
tovább a terhére. Nyilván dolgozik ...
És az állványon levő tájképre mutatok. MelHJ
lesleg mondva, a tájkép szinte ugyanabban az
állapotban van, mint a múltkor, amennyire
képHJ
zőművészeti szakértelmem alapján ítélhetek. ,
- Az a bökkenő, hogy egyáltalán nem dolfl
gozom - tiltakozik Lida. - Ez az ötlet a ketjH
tős arcképpel nem hagy békén,,és akadályoz
éHJ
munkában. Azt reméltem, hogy ön segítenJM
fog
Én is reménykedtem abban, hogy te segíteiB
ni fogsz nekem, de semmi sem lett belőle
mondom magamban, fennhangon pedig
ennyijHJ
szólok:
- Az a baj, hogy a mi ténykedésünk festői
helyzetek tekintetében eléggé szegényes. . Afl
pisztolyokat, tudja, rég kivonták a forgalom
ból. Egyáltalán, azt tanácsolnám, térjen át más
témára ..-. ,:?:.-- Ó, mindig ez történik -
sóhajtozik Lida,

közben kikísér a lépcsőházig. - Éppen azt
iindolná az ember, hogy talált egy jó témát,
aztán felmerül egy apróság, amely mindent
elront.
- Nemcsak önnél van ez így - nyugtatgatom. 3-
Nálam szintén előbukkannak efféle apróságok.
Aztán némi megkönnyebbüléssel három
emelettel lejjebb megyek, és csöngetek
Szirakovéknál.
A harmadik csengetés után az ajtó
megnyikordul, és Szirakovné lagymatag
ábrázata úszik
be az előszoba félhomályába.
- Megint maga az? - zsörtölődik álmosan
a háziasszony.
- Megint. És újfent az ebéd utáni pihenés
idején.
- Hát igaz is, a férjemmel ledőltünk egy kicsit -
dünnyögi kissé barátságosabban Szirakovné. -
Jöjjön
be, mindjárt felébresztem . ..
- Hagyja -- intem le a lakásba lépve. - Ne
zavarjuk meg a tudós nyugalmát.
A sötét átjárókban megbúvó bútorok között,
némi, felületi sérülések árán, a már ismerős
nappaliba jutunk. Udvariasan elhárítom a
felkínált széket, és egyben megpróbálok
szabadulni a
filozófus fényképről rám szegeződő súlyos
tekintetétől.
A cél érdekében hátat fordítok az ereklyének, és
megkérdezem a háziasszonyt:
- Adott át valamit a bátyja megőrzésre a
kazetta tartalmából? Felhívom a figyelmét,
hogy nem pénzre vagy értéktárgyra gondolok.
- Semmit sem adott - válaszolja Szirakovné--
olyan siránkozó hanglejtéssel, amely szöges
ellentétben áll az én pénz és értéktárgyak iránHj
ti érdektelenségemmel.

- Annak idején, amikor rám bízta a kazettát, megígérte, hogy meghálálja, de amikor visszaadtam, semmit sem kaptam tőle. Hát ilyen volt a megboldogult, az ígéretekkel nemi fukarkodott...
- Nem pénzről van szó - emlékeztetem.
- Valamilyen tárgyat, iratot, csomagot,. egyáltalán valami ehhez hasonlót nem hagyott önnél?
- Semmit sem hagyott nálam - válaszolja a háziasszony ugyanolyan szomorkásán, bizonyára saját jussára gondolva. - Hamarosan gazdagon megjutalmazlak - mondta, és én ráhagytam, hittem is, meg nem is.
Gyorsan kioldalgok, mielőtt még Descartes tanítványa felébredhetne álmából. Idáig tehát semmi. Egyedüli hasznom, hogy a listán csökrkent a látogatások száma.
A jegyzékben Tanév lakása következik. A számok sorrendjében csengetek. Egyszer.- Semmi válasz. Kétszer. Ugyanaz az eredmény. Három
rövid egymást követő felszólítás. Az ajtóífi ban Mimi jelenik meg.
- Lám, szerencsém van. Éppen önt kerestem.
- Mesélje a néniké jének - vágja oda Mimi, miközben beenged. - Legelőször Taneynak csengetett,
aztán Verának, és miután senij
ki sem nyitott ajtót, eszébe jutottam én.
Ezek a nők! Semmi sem kerülheti el a figyelmüket.
- Ezt csak azért tettem, hogy ellenőrizzem, mi a helyzet -- magyarázom. - Tulajdonképpen éppen maga kell nekem.
- - Csak nem szeretett belém? - érdeklődik Mimi, amíg átvezet a homályos halion.
- Majdnem kitalálta - mondom. - Valóban szerelmes vagyok. Csak nem magába. De

őrről nem maga tehet. Az időbeliség szeszélye...
-- Ne mentegetőzzék - szakít félbe Mimi.
- Mondtam magának, hogy megundorodtam a férfiaktól. De már új lapot nyitottam.
Az olajzöld függöny mögötti rend azt igazolja, hogy Mimi Valóban új lapot nyitott. Legalábbis a
háztartásában. A helyiség lényegesen barátságosabb, sőt tágasabb is lett azáltal, hogy minden tárgy a helyére került. A lemezjátszóból, már amennyire az ilyesmit meg tudom ítélni, valamiféle brazil szamba árad.
- Mivel szolgálhatok? - kérdezi Mimi.
- Egy apró felvilágosítással - válaszolom szerényen. - Időleges megőrzésre nem hagyott magánál valamit Medarov?
- Semmit sem hagyott nálam egy üveg ánizspálinkán és egy üveg konyakon kívül. A konyak elfogyott, de a pálinka még megvan.
- Sajnálom, hogy nem fordítva történt mondom. - Magához hasonlóan én sem kedvelem az ánizspálinkát, noha nemrég még szándékomban
állt megkedvelni. Jelen esetben azonI ban az italok nem érdekelnek. Nem hagyott itt az öreg valamilyen csomagot, iratot, jegyzetfüzetet, levelet vagy ilyesvalamit?
- Juj, hogy maga micsoda ember... - sóhajt fel Mimi. - Ha hagyott volna Valami ehhez hasonlót, már
az első alkalommal megmondtam volna önnek. Annyira nem estem afejem
lágyára.
- Nem is kételkedem benne. De néha a sietségben előfordulhat ilyen mulasztás. Hm ... Maga, ahogy látom, rendet rakott...
- Megfogadtam a tanácsait - válaszolja Mimi. - Jól kell élnünk, nemde, nem pedig valahogy . ..

- Pontosan így van - bólintok. - De ez
már nem az én érdemem, hanem a magáé.
Derék dolog.
- Derék - egyezik bele érzéketlenül Mimi.1
- Ha nem öl meg az unalom ...
Indulni készültem, de az utóbbi megjegyzés
azt sugallja, hogy mégiscsak elszívhatok egyi
cigarettát. Előveszem a dobozt, és megkínálom!
Mimit. Rágyújtunk.
- Az első feltétele annak, hogy ne ölje meg.
az unalom - jegyzem meg -, ha kerüli az
unatkozást. Tapasztalatból tudom.
- Ez nyilvánvaló is.
- Valóban. És ha bizonyos dolgokról
lemondunk, akkor azokat másokkal kell
helyettesítenünk.
Máskülönben az ember azzal a szándékkal,
hogy új életet kezd, kitakarítja a szobát, S
mivel nincs már több takarítani való, lefekszik,
és elpusztul az unalomtól. Vagy, ami még valóA
színűbb, visszatér a régi életmódjához.
-Maga pályát tévesztett - jegyzi meg MiJ
mi -, óvónőnek kellett volna mennie. Olyan
- egyszerűen magyaráz meg mindent... Igen,
szóban minden olyan egyszerű ...
- Különben sem olyan nagyon bonyolultvetem
ellene. - Felhagy az ember egyfajta élvezettél,
és másra
cseréli fel. Szakít egyes ismerőseivel, és
másokat talál helyettük. Ez az egész
nyitja. És az a legfontosabb, hogy az emberi
tudja, hogy nemcsak szabadnapokból áll az
élet. Az még a naptárban is csak hetenként
egyszer van.
- Rendben - mondja Mimi. - Tanácsadóként
alkalmazom majd magát.
- Tanácsadót találhat itt a szomszédban, a
barátnője, Vera személyében. Ha meg még nem
a barátnője, azzá válhat. Az nem számít, hogyi

Zsuzsannának hívja... Persze, ez a maga dolga.
Eloltom a cigarettát a hamutartóban, és fejembe nyomom a kalapomat.
- A, majdnem elfelejtettem. Szóltam az egyik kollégámnak azzal az incidenssel kapcsoatban. Az az. igazság, hogy a verekedést a matfa
cukorfalatja kezdte. Maga pedig, hogy segíten rajta, hazudott az érdekében. De mivel ez tső ízben fordult elő, nem fogják többé.zakatni. Szóval, akkor viszontlátásra, de jobb hanulatban.
- Viszontlátásra, felügyelő.
Ismét az utcát rovom.. A járdákon hömpölyő embertömeg meg az áradat iránya arra utal, iogy a meccs véget ért. A végeredmény nem fontos, csak azt tudom, hogy nálunk eddig gól nem esett. Némi életmódbeli változás. Lassú és körülményes változás, s az isten tudja, hogy milyen távlati eredményt hoz Miminek. Ami meg
engem illet, a változás annyi, hogy négy objektumból csak egy maradt hátra. De ezzel szemben ez
eléggé messze helyezkedik el. Ott, ahová egykor a tanítónénink vitt ki minket, kirándulni. Nem tesz semmit, trolibusszal megyünk kirándulni.
Iliev lakása. A hallban új bútorok, a falon az nrgonás remekmű. Szerfölött valósághű. Mintha igazi lenne. Nemcsak látszatra, hanem illatra is. A szobában élesen kivehető orgonaillat terjeng. Kérdően a házigazdára meredek, de vasárnapi szokás szerint borotválatlan, ami arra utal, hogy kölnivizet sem használt.
- Mi az, ön illatosítja a szobát?
- Dehogy! - Iliev zavartan elmosolyodik.
- A feleségem ment valahova vendégségbe,

biztosan ő kente ki magát.
-- És Tanév nem ugrott el ide?
- Nem. Nem találkoztam vele... De hát foglaljon helyet!
Odaátról áthallatszik a hegedű hangja. Gyakorol a gyerek. Minden arra vall, hogy nehezen megy. Szerencse, hogy gyermekéveimben megúsztam ezt a kinszenvedést.
-- Nincs időm leülni - mondom. - Színházba megyek. A Bűn és bűnhődés-t játszszák. Nem tudom,
látta-e már? Habár anélkül
is ismerheti: gyilkosság, hamis tanúzás és más effélék. Csak erre jártam, aztán gondoltam egyet, és fölszaladtam megkérdezni, hogy Medarov nem hagyott-e önnél valamit megőrzésre.
Valamilyen kazettát, esetleg iratot, egyáltalán bármit?
- Nem, semmit sem hagyott.
Iliev hangja őszintén cseng. Sok hazugság cseng őszintén.
De én nem vádolok elhamarkodottan. A parfüm használatát nem tiltja a törvény. Még akkor sem, ha az
a parfüm elég visszataszító szagot áraszt. Olyat, mint az orgona és a jódtinktúra keveréke.
Künn az utcán már alkonyodik. Tehát vége a meccseknek, a sétáknak és a vasárnapnak. Általában véve odalett a hétvégi pihenő. Volt valaha egy ilyen című film is - jegyezheti meg valaki. Sajnos, a színházat csak én találtam ki, egyszerűen azért, hogy-mondjak valamit.
. A fehér neonfény alatt bandukolok a járdán, és lépteim ösztönösen a közeli szórakozóhely felé irányítanak, ahol a közelmúltban a freudizmus néhány tételét sajátítottam el. A helyiség
zsúfolásig megtelt. Még állnak is. Talponállni az

után, hogy egész nap vendégségbe jártam- nem kérek belőle. Akkor már jobb fekve, otthon, az-én öreg szobatársammal, az ébresztőórával. Kicsit
unalmas partner, az igaz,
de legalább nem kényszerít, hogy meghallgassam!
Szóval, újból az itthoni kényelembe helyeztem magam. Ez nem éppen óriási, de ágy azért
i. Bekapcsolom a villanykályhái, a
készenérdekében csak a pizsamám felső részét veim fel, lehúzom a
cipőmet, és kinyújtózom
az említett bútordarabon. Egy pillanatig tétovázom, vajon keressek-e valamilyen olvasnivalót, aztán
elhatározom, hogy üres kézzel alszom
cl.
Nem fogom részletezni, hogy pontosan miről álmodtam. Annyira még nem váltam freudistává. Hirtelen azzal a homályos érzéssel ébredek, hogy
elkéstem a munkából. A szobában átható csengetés hallatszik. Ez azonban nem az ébresztőóra, hanem a telefon. Odanyúlok a telefonasztalkához, és felemélem a kagylót-
Igen, én vagyok. Aha, az ügyeletes ... No és, mi van?...
Kicsoda, Andreev? A hivatalban? . . . Csak várjon, mindjárt megyek.
Tehát mégsem ússzuk meg színjáték nélkül. Gyorsan felöltözöm, felteszem a kalapomat, és kisüvítek a kapun.
Andreev a hivatali folyosón vár, elég lehangoltnak látszik.
- No, mi újság? - kérdem a legüdébb hangnembén.
- Különösdolgok történnek - mondja Andreev.
- Nevezetesen?

- Estefelé elmentem hazulról, és nem sokkal ezelőtt, amikor megyek haza, látom az utcáról, hogy a
szobámban ég a villany ...
- No és?
- Semmi és. Nem mertem bemenni, és ezért ide jöttem.
- Magán kívül kinek van még kulcsa a lakáshoz?
- Senkinek.
- Nem felejtette égve a villanyt, amikor eljött?
- Kizárt dolog. Nem volt áramszünet, hogy azt mondhatnám, figyelmetlenségből kattintot tam el..
- Rendben- állapítom meg. - Majd úti közben beszélgetünk..
Beszállunk az egyik szolgálati kocsiba, és öt perc múlva a park melletti utcában vagyunk. Az első emeleten a bal oldali ablak valóban vii lágos.
- Egyszerűen megfoghatatlan... - mormolja Andreev, miközben egy rendőr társaságában felmegyünk
a lépcsőn.
Talány ugyan, de nem nehéz - válaszolok magamban. Egész nap azért keringtem, hogy visszatérjek a kiindulási ponthoz. Elveszem a kulcsot Andreevtől, hangtalanul megfordítom a zárban, és egy lendülettel kitárom az ajtót. Csönd. A lakás kihaltnak látJ szik. De a csend is lehet beszédes. Pontosabban - az élettelen tárgyak beszélnek. Ahogy egynémely modern szerző meséjében az eső meg a sárcipő egymásnak panaszolja nehéz sor sát. A hall nagyjából megőrizte tisztességes kii nézetét, a hálót azonban alaposan felforgatták s A matracok és az ágyneműk feltúrva, a szekj rény tárva-nyitva, a ruhák széthányva szertM

szét hevernek a padlón, az éjjeliszekrény ürél
sen ásít. A szőnyeget, a falon függő képet kei
retestül, sőt szemmelláthatóan még a
függönyöket sem kímélte az aprólékos, de lázas
kul
tatás. ...
- Látja-e annak jelét, hogy járt itt valakin
t- kérdem a nyomomban lépkedő Andreevtől
- ön a szakember, aki inkább megítélheti
válaszolja szárazon a házigazda.
- Honnan tudhatnám - mondom kedélyed
sen. - Nálam, például, ha elmegyek hazulról!
rendszerint úgy néz. ki a lakás, mint házkutal
tás után.
- Nálam pedig mindig olyan rend van a
lakásban, mint amilyen akkor volt, amikor
először járt nálam.
- Nem érez valami illatot? - kérdezem.
-- A parkettpaszta szagát - válaszolja Andeev
A szoba valóban szörnyen bűzlik a
parkettasztától.
-- Reggel nem éreztem ezt a szagot - jegyzem
meg.
- Ön után jött az az asszony, aki takarít
nálam, és felkefélte a padlót - magyarázza
Andreev, azon csodálkozva, hogy ekkora
figyelmét fordítok holmi padlópasztára.
Az ügyeletes rendőr a küszöbön áll.
- Távozhat - rendelkezem. - A kocsira
sincs szükségem.
A rendőr tiszteleg, és eltávozik. Ez lehetőséit ad
arra, hogy körülményeskedés nélkül tegyem fel
a
következő kérdést:
- Csak nem az ön barátnője, Vera járt itt?
-: Miért lett volna Vera?
- Csak úgy. Álkulccsal behatolt, és
szántszándékkal dobált szét mindent, hogy
rávezesse, milyen nehéz

egy agglegénynek rendet csinálni.
--. Miért tréfálkozik komoly dolgokkal?
kérdezi Andreev.
A hangja nyugodt, de én ismerem a
felgyülemlett ingerültség effajta nyugalmát.
- A kérdése helyénvaló - bólintok. -- Csupán
önmagához kell intéznie.
- Nem értem önt.
- Nem ért? Ide hallgasson, Andreev!
hangomban nyoma sem maradt a
tréfálkozásnak. - Nyúljon a zsebébe, vegye elő,
amit ott
rejteget, és tegye ide!
E szavak kimondásakor, a nagyobb
szemléletesség kedvéért, kinyújtom a kezemet.
Andreev riadtan
néz rám. A felgyülemlett ingerültség nyilván
tanácstalansággá változott.
- Hallotta, hogy mit mondtam önnek? Idefl
- mondom, és közben csapkodom az asztalt.
És minél hamarább, mert sajog már a kezem!
Andreev végül cselekvésre szánja el magát.
Széttárja a zakóját, kikapcsolja a biztosítótűt
amellyel a belső zsebét összetűzte, és egy
cigarettadoboz nagyságú, négyszögletes tárgyát
vesz
elő.
i- A, még biztosítótűvel is odaerősítette jegyzem
meg, mialatt a zsebembe csúsztatom
a tárgyat. - Ez valóban ragyogó ötlet volt. És
arra nem gondolt, hogy a biztosító tűjével meg
a zakójával és egyáltalán úgy mindenestül
néhány szemetes vödör között találhatta volna
magát kiterítve, amint figyelmes? -de élettelent
tekintetet szegez az űr titkai felé? Láthatja
fűzöm hozzá a környező rendetlenségre rnutatva
-, a kérdéses személy nem sokat teketóriázik.
Szerencséje, hogy az az illető arra számí
tott, hogy a kis csomagot a lakásán rejtette el,

és nem gondolt rá, hogy a zsebében hordj aH
Egyáltalán, alábecsülte az ön könnyelműségét...
- Ön egyre inkább gyerekként kezel engemM
- mondja sértetten Andreev.
- Amiért csak köszönetet mondhat nekem.
Mert ha komolyabban kezelném, felelősségreM
kellene vonnom hamis tanúzásért. Most pedig
magyarázza el, hogy pontosan mi történt maB
délután.
Leülök az ágy mellé, az egyik istenverte
zsámolyra, és cigarettára gyújtok. Andreev
helyére igazítja a
felborított matracot, és szintén leül.
- Két órakor randevúm volt Verával. Előtte
mozijegyet vettem. Elmentünk a mozibaS
Négy órakor lett vége. Aztán elsétáltunk a
ligetig. Később beültünk a Berlinbe. Azután
elkísértem
Verát, és hazajöttem.
- Hány órakor?
- Úgy fél nyolc tájban . ..
- Folytassa!
- Már amikor az ajtót nyitottam, hallottam,
hogy csöng a telefon, amint beléptem,
elhallgatott. Kimentem a konyhába, hogy
feltegyek
egy teát, akkor hallottam, hogy a telefon ismét
csöng. Kissé meglepetten szaladtam be a
szobába, hiszen engem kevesen keresnek,
különösen
vasárnap. Ismeretlen férfihang jelentkezett.
Andreev elvtárs? Igen -- mondtam. Nagyón
sürgős ügyben kell beszélnem önnel.
Hallgatom - válaszoltam. Nem - mondta
-, ez nem telefontéma. Mégis miről van szó?
- kérdeztem. - És kicsoda ön tulajdonképpen?
Nem ismer engem - felelte -, és erről a dologról
nem
lehet telefonon beszélni.

Mindenesetre olyasmiről van szó, ami
személyesen érinti önt. Jöjjön Knjazsevóba, a
villamosvégállomáshoz,
pontban fél kilenckor. A
fülke mellett fogom várni. Ott mindent
megmagyarázok önnek. Meg akartam kérdezni,
hogy - miért nem ön jön el hozzám?, de az
az illető már letette a kagylót. Ennyi történt.
- Pontosan hány órakor telefonált önnek?
- Hát úgy negyedórával hazaérkezésem
után, körülbelül háromnegyed nyolckör.
- És fél kilencre kérte a találkozót... Elég
jól kiszámította az időt, hogy ne legyen
lehetősége bármit is intézkedni. És ön, persze
elrohant
Knjazsevóba?
- Hát persze. Miért ne ellenőrizhettem volna,
hogy miről van szó?
- Miért is ne, természetesen... És ellenőrizte
annak a tárgynak a tartalmát, amit nekem
átadott?
:- Az a vicc az egészben, hogy semmit sem
tartalmaz. Egy bőrnotesz két tucat névvel meg
a nevek mellett különböző számjegyekkel. Ez
aligha bizonyít bármit is.
- Emiatt ön ne aggódjék. A bizonyíték olykor
elég megfoghatatlan. Egy kés az olyan ember
számára,
mint ön, csak kenyérvágásra szolgáló eszköz, de
ugyanez az ártatlan szerszám,
a vizsgálóbíró asztalára helyezve,
megremegtethet néhány egyént. .. Inkább arra
emlékezzen vissza,
hogy még mit titkolt el előttem ma
reggeli beszélgetésünkkor.
- Semmit sem titkoltam el - válaszolja
Andreev. - El is határoztam, hogy semmit sem
titkolok el a noteszen kívül.
- Hm ... - dörmögöm és kérdőn rámeredek. - És

a noteszt miért?
- Azért, mert úgy gondoltuk? hogy ennek révén kicsikarhatjuk a beismerést Tanévből. Én személy szerint nem értem, hogy milyen bizonyítékokat tartalmazhat ez a notesz, de mivel
Medarov olyan gondosan őrizte, fel kellett tételeznem, hogy mégiscsak tartalmaz valamit, talán vegytintával írtak bele vagy a kötésébe tettek valamit, honnan tudhattam volna... És ezért elhatároztuk Verával, hogy Tanévnek cserét ajánlanánk, de előbb egy rejtett magnetofont
szereltem volna be Vera szobájában. Én, tudja, értek a magnetofonokhoz ,..
- Most egy hamutálca több hasznot hajthatna - jegyzem meg, amint cigarettára gyújtok. Andreev körülnéz, de a környező rendetlenség olyan nagy, hogy az egyedüli dolog, amit vendéglátóm hamutartó helyett felajánlhat, egy üres csésze.
- Tehát magnetofon, mi? - térítem vissza az elbeszéléséhez. - Agyafúrtan kiötölték ...
- Hát, igen. Mert bármit is mesélt volna nekünk TaneV, hogy megkaparintsa a bizonyítékot, mégiscsak
értékes adalékkal járult volna
az ügyhöz. Az elkészítendő felvételt tulajdonképpen önnek szántuk ...
- Nagyon kedvesek - bólintok, füstfelhőt fújva.
- Azért, mert semmit sem tudott volna kicsikarni olyan emberből, mint Tanév. Az egyedüli dolog, amit az őszinteségéért cserébe elvárhatott volna öntől, az a halálos ítélet, mi pedig ajánlhattunk olyan valamit, amit sokra tartott. Megkapod a noteszt, ha megmondod, hogy ki és hogyan ölte meg Andreevet.
- És ő rögvest mindkét kezével a hajába

túr, és felcsuklik: Én öltem meg. Szellemes terv.
Andreev erőfeszítést tesz arra, hogy ne fordítson figyelmet az ugratásaimra, de nyilván maga is megrendült-már tervének bölcsességében. És-úgy beszél, mintha önmagát igazolná.
- Hogy értelme legyen az alkunak, elegendő lett volna, ha beismeri a gyilkosságnál való jelenlétét. És valamit biztosan beismert volna, már csak azért is, hogy a noteszhez jusson, abban a hiszemben, hogy bármit is vallott be, később
könnyen letagadhatja.
- És eközben az elrejtett magnetofon felveszi a perdöntő bizonyítékot - egészítem ki.
- Torkig vagyok a műkedvelőkkel. Tönkreteszenek a bűnözők világával kötött alkuikkal.
Milyen ,volt annak az embernek a hangja, aki ma este felhívta?
- Férfihang, de eléggé .kivehetetlen.
- Persze! Zsebkendőn keresztül beszélt. Ha hallaná, felismerné?
- Nem hiszem....
- Mellesleg azt kívánom, hogy ne hallja fűzöm hozzá, miközben elgondolkozva Andreevre nézek. - Igen, mérnök elvtárs, nem volt
eddig elég bajom, most még az ön személyes biztonságával is törődnöm kell.
- Úgy gondolja?
- Miért, ön miképp vélekedik? Ha valaki kutat, de semmit sem talál, s ráadásul tudjuk, hogy életbevágóan fontos neki, amit keres, akkor várható, hogy nem hagyja egykönnyen abba. Tud
kártyázni?
- Nem nagyon ... - nyögi ki Andreev, kissé

meglepetten a váratlan kérdéstől.
- Akkor veszíteni fog. De inkább veszítsen, mint hogy valami más bajaessék. Szóval ma éjszakára küldök egy kártyapartnert. Holnap reggel egy másik elvtárs elkíséri majd a munkahelyére. Megengedi, hogy telefonáljak?
- A, telefon a hallban van....
- Tudom - mondom és felállók. - Tulajdonképpen ez vplt az első hiba. Máskor, ha azt
szeretné bemesélni, hogy valaki csak azért jött el önhöz a város másik végéből, mert tudom is én micsoda apróságot akart közölni, akkor először is dugja el a telefont, máskülönben senki sem fogja önnek ezt elhinni. Mellesleg ez sem segít. Benne van a telefonkönyvben ...
Építő jellegű megjegyzésem után a hallba indulok, a házigazda pedig hozzákezd a rendrakáshoz.
, - Kiraboltak! - kiált fel Andreev egy pillanattal később. A hangjábólszinte megkönynyebbülés érződik. - Hiányzik az új öltönyöm ... Meg a pénzem sincs meg.
- Mennyi pénze hiányzik?
-- Nem nagy vagyon: ötven leva. De az a lényeg, hogy nincs meg. Kiderül, hogy az egész közönséges betörés.
-- Ennek a megítélését bízza olyan emberekre, akik valamicskét azért értenek a betörés technikájához - mondom, és a telefonhoz lépek. Felemelem a kagylót. Süket. Egyszer-kétszer gépiesen belefújok, aztán leteszem és rnegrántom a zsinórját. Ez nem követel különösebb erőfeszítést.
Egy pillanat, és a vége a kezemben nyugszik.
- Kitépték a telefonzsinórját, drága barátom - közlöm a háló küszöbén álló Andreevvel.
- Hogyan...

- Így, egy rántással - magyarázom, amirit megmutatom neki a kiszakított végét. - Egyáltalán, nagyon komoiy óvintézkedések alig ötven
leva ellopása miatt.
Ezekkel a szavakkal búcsút intek, és elindulok, otthagyván Andreevet, hogy elbajlódjék a rendetlenséggel meg bűntudatos lelkiismeretével.
Az első utcai telefonfülkéből beszólok az osztályra, és megadom a szükséges utasításokat annak
érdekében, hogy a villamosmérnöknek vidám társaságot biztosítsak. - Ezzel a mai napra hivatalig kötelességemnek eleget tettem, ami korántsem jelent korai lefekvést, ha figyelembe vesszük, hogy már tizenegy felé jár.
Az utcák szinte konganak az ürességtől. Es ami még lényegesebb számomra, az éttermek bezártak. Még jó, hogy a belvárosban akadnak kivételek. Arra veszem az irányt, miközben tömören összefoglalom a lehetőségeket. Egy háromnapos ügyet véve alapul, nem egészen. rernénytelena helyzet. De nem is kielégítő ahhoz,
hogy pontot tegyünk az ügyre. Habár sokan talán ismét azt mondanák: De hát mit vár még ez a fickó, miért nem csípi nyakon Tanevet? Nyugalom, gyerekek, nyugalom. Mi korszerűen dolgozunk.
A Rila szálló étterme még nyitva. A zenekarhoz közel kiválasztok egy asztalt, de nem azért, mert kedvelem a zenét, hanem mert ezeknél az asztaloknál szolgál fel egy pincér barátom. A barátom gyorsan felveszi a rendelést, és ugyanolyan gyorsan áttér a mai meccs elemzésére. Épp abban a pillanatban szakítom félbe,
amikor azt festi le, hogyan lőtték a végzetes

gólt a mieink hálójába.
- Szörnyű, valóban - mondom. - De az
még rosszabb, hogy szörnyen éhes vagyok.
- Ó, bocsáss meg - kap észbe a barátom, és
a konyhába indul, magamra hagyva a
gondolataimmal.
Mellesleg nem maradtam, teljesen magamra,
mert éppen ebben a percben a fejem fölött
dübörögni kezd.a zenekar. Én egyébként sem
rajongok a
csárdásért, de korgó gyomorral a csardás
különösen idegesít. Még az a jó, hogy
előrelátásból
készételt rendeltem, nem pedig frissen sültet.
így hát kevesebb ideig kell éhgyomorra
hallgatnom a
zenét.
Megeszem a sültet, és desszertnek, egy
konyakot rendelek.
- Hogyan kéred? Kávéval? - érdeklődik a
barátom.
- Hát, ha kell, hozz kávét is - mondom
beleegyezően.
Kávéval inni a konyakot, számomra ez azt
jelenti, hogy többe kerül az ital, és ezzel
szemben semmivel sem jobb. A barátom
azonban
pincér, tehát jobban ért ezekhez a dolgokhoz.1
Mellesleg az orgonaillatig jutottam. Ilievnél
jócskán lengedezett, Andreevnél azonban nem
tapasztaltam. Bár a parkettpaszta undorító szaga
könnyen elfojt holmi gyengéd tavaszi illatot..
Különben is megfulladok ettől a sok illattól -
hol ánizs, hol orgona, hol parkettpaszta, most
pedig
konyakillat.
Eltüntetem a legutolsó illatforrást, és kéremf
a számlát, miután engedelmesen
végighallgattam a meccs további eseményeiről

szóló beszámolót.
- Tehát kikaptunk -- dörmögöm részvéttel, noha én személy szerint, az igazat megvallva, egyik, csapatnak sem szurkolok. Csapat... Kell is nekem csapat, miután nem sikerült világI klasszis kapussá válnom.
- Kikaptunk - átkozódik barátom. - A balszélsőn múlott az egész.
- Akkor állítsd össze a számlát - mondom.
- És ne számold fel a zenét, mert én nem táncolok.
Fizetek, mormolok néhány vigasztaló szót, olyasmit, hogy kamatostul visszafizetjük, és távozom.
Éjszaka van - szófiai éjszaka, hogy pontos legyek. A fehér higanygőz gömbök megvilágítják a csupasz kövezetet. A boltok kirakatai szintén
ragyognak. Bőrkabátok. Női fehérnemű. Kristálykészletek és ajándéktárgyak. Pályafutásom kezdetén valahol itt borultam fel egy
motorkerékpárral. A kövezetet felszaggatták a bombázások, és az úttest tele volt törmelékkel. A boltok fekete, füstös odvakként tátongtak. Imitt-amott sikerült egy-egy kirakatot lécekkel és üveggel befoldozni, s aztán bakelit gombokat és gumiszalagot árusítottak ezekben az odúkban. A levegőben megrekedt az égés undorító
szaga.
Most pedig aszfaltozott utcán járunk, neonfény és ragyogó kirakatok között. S ebben a pillanatban az
önök odaadó híve halad el előttük,
e város múltjáról és jelenéről töprengve. Az én városom - ahogy egynémely költő szereti mondogatni. Miért a tiéd, és miért nem például az enyém? Azért, mert megénekled fénylő

tisztaságát? Minden elismerésem a tiéd. Én meg azok közé tartozom, akik óvják a tisztaságát. Rendben van, én nem fogok hencegni. A foglalkozásom is olyan, hogy kerüljük a feltűnést
A háttérben maradunk. A falak mentén. Az éjszaka csendjében.
És lőn este, és lőn reggel, negyedik nap ahogy a szentírásban mondatott hasonló alkalmakkor.
Ezt a negyedik napot a hivatali helyiségemben úgy kezdem, ahogy az egy szép hétfőhöz illik. Eleget mászkáltam vendégségbe. Rám fér egy kis körmölés. Máskülönben néhány kollégám akár gúnyt űzhet belőlem. Sőt azon sem
kellene csodálkozni, ha felügyelő helyett lefetyelő-nek kezdenének nevezni. Bár nem hiszem, hogy
ezzel hatni tudnának rám. Az emberekkel az általuk megszokott környezetben
teremts kapcsolatot - ez az én jelmondatom, vagy a sajtó szóhasználatával élve egyéni stílus-om. A megszokott környezet nemcsak berendezést
jelent, hanem sajátságos személyi
dossziét is: csak tudni kell benne olvasni. Aztán meg, a megszokott környezetnek olykor orgonaillata
van.
Most azonban figyelmemet az említett írásos munka köti le. Cédulák és iratok tanulmányozása, szakértői vélemények, telefonérdeklődés
egy-két hivatalnál, egyáltalán óriási bürokrácia, míg csak ki nem töltöm a keresztrejtvény minden egyes kockáját. Nem tudom, említettem-e önöknek, hogy a mi munkánkban nyoma

sincs az újvilági bűnüldözők szárnyaló romantikájának. Odaát nagyvonalúan intézkednek: a felügyelő a bűnözők örvénylő világába veti magát, öklével orrokat és állkapcsokat zúz széjjel, aztán néha őt is szétpaszírozzák, mint a főtt burgonyát, jobbra-balra tüzel a hatlövetű colttal, s annak rendje és módja szerint nemegyszer őt is halálosan megsebesítik, ami nem gátolja meg abban, hogy végezetül minden gyilkost leleplezzen, és libasorba állítsa őket a főnöke előtt, aki már fel is terjesztette a soron következő előléptetésre. Hol fordul elő nálunk ilyesmi ? Egyéni párviadal, golyóvaitás és hősiesség helyett hivatalnokoskodás.

Még szerencse, hogy a hivatalnokoskodás tulajdonképpen nem rabol el tőlem két óránál többet. Épp hogy végeztem ezzel-azzal, a hadnagy máris közli:

- Hívatja a főnök.

Hát ezúttal sem kapok rózsacsokrot - gondolom magamban. - De legalább egy-két cigarettára számíthatok.

Reményem megalapozottnak bizonyul. A főnök az íróasztal melletti karosszéket kínálja fel. Aztán kézmozdulata röpke tétovázás után egy másik ívet is leír - a cigaretta irányába. Rágyújtok.

- Nos, mi újság?

Az újságokról általában már előbb értesül. De nem mindig. Az érdeklődésből, amellyel hallgat, nyilvánvaló, hogy most a második esetről van szó. Én, természetesen, nem élek vissza a felkeltett érdeklődéssel, és lehetőség szerint

megpróbálom rövidre fogni a mondókámat.
- Eddig minden rendben, ahogy az egyszeri öngyilkos mondta, miközben ejtőernyő nélkül repült
lefelé az Eiffel-torony tetejéről
foglalom össze szerényen.
A főnök, szokásához híven, elereszti a füle mellett ezt a nem hivatalos közlést. Feláll, néhányszor körbejárja a dolgozószobáját, miközben --
nyilván gondolatban - elemzi eddigi ténykedésemet.
- Ez a te Andreeved megérdemelné, hogy megleckéztessék - jegyzi meg.az ezredes, amikor megállapodik a karosszékem előtt.
- Tökéletesen egyetértek önnel. Ámbár teljes jóhiszeműséggel cselekedett....
- Jól van, jól. Tudtam, hogy rögtön védelmedbe veszed.
- Egyáltalán nem akarom védeni -- tiltakozom szerényen, mialatt, magamban a fordítottját gondolom.
- Egyszerűen úgy alakult,
hogy tulajdonképpen szívességet tett nekünk, meri eljátszotta a csalétek szerepét.
- Igen ám, s ha végigjátssza a szerepét, és a végén elpatkol? Akkor kit terhela felelősség? Ilyen kérdésfeltevéssel szemben nincs helye a tiltakozásnak, ezért figyelmemet cigarettám parázsló végére összpontosítom. A főnök is elhallgat. Mondjál köszönetet, Andreev. Elmúlt a vihar, testvér - mondom, mert elég jól ismerem a főnök hallgatását.
-- No és, hogyan légyen tovább? - kérdi a főnök, mialatt ismét az íróasztalához ül. Tömören ismertetem a tervemet. A főnök helyenként bólint, helyenként különféle megjegyzéseket
tesz. Aztán feláll, ami annak a jele, hogy

nekem is fel kell kelnem.
- Holnap megint jelentkezz - figyelmeztet az ezredes. - Te, Antonov, általában véve ném dolgozol rosszul, de néha megmagyarázhatatlan előszeretetet tanúsítasz a sajátságos módszerek iránt.
Köszönésképpen biccentek és távozom.
Amikor .egy olyan főnök, mint az enyém, azt mondja, hogy
nem dolgozol rosszul, ez majdnem
fölér egy kitüntetéssel. Még az a jó, amint utaltam rá, hogy nem vagyok becsvágyó természet.
A szobámban kitartóan cseng a telefon.
Párducugrással a készülék mellett termek, és felveszem a
kagylót. Amint várható volt, öreg barátom, a törvényszéki orvos , telefonál.
- A, öregem!... Hát mit kínál nekünk a hullaboncolás Paganinije?... Nagyon szegényes a repertoárod, hallod-e ... Tehát Fanpdorm? Azt mondod, hogy oldat.. . Kettőnknek
is elég lenne . . . Kösz, nincs rá szükségem. Tiéd lehet az egész.
Lenyomom a villát, hogy megfosszam Paganinit a válaszadás lehetőségétől. Szokjon hozzá
a pergőbb szópárbajhoz.
Egy pillanat múlva ismét csöng a telefon.
- Igen .. . Antonov beszél. . . Ó, igen, az információval kapcsolatban. No és?...
Háromszor? Melyik
napokon, és, hány órakor?...
Rendben, köszönöm.
Leteszem a kagylót, előveszem a zsebkönyvemet, felírok néhány emlékeztető feljegyzést.
Nohát, így állunk ... Hm...
Ebben a pillanatban kopogtatnak az ajtón.
A hadnagy jön be, és egy papírlapot tesz az

asztalomra:
- Itt a kért adat...
Futó pillantást vetek a lapra, és visszaadom.
A hadnagy tiszteleg, és távozik. Iiigen.
Hivatalnokoskodás. No de, ezzel szemben, ha beindul a
gépezet, nincs könyörület. Iratrendezőket
forgatunk, cédulákat nyálazunk, elemzések,
szakértői vélemények, fényképek készülnek
olyan dolgokról, amelyekre aligha számított
valaki is, adatok innen-onnan, adatok
mindenhonnan.
Egyszerűen úgy érzi az ember, mintha egy
gép egyenletes zúgását hallaná, egy jól elajozott
motorét. Ami az érdemeket illeti, nem fogunk
civakodni, testvériesen megosztjuk. Egy a tied,
egy az enyém, az egész együtt meg. a szervezeté.
No de elég a monológokból. Az írásbeli munka
után egy kis mozgás is szükségeltetik. Veszem a
ballonomat, gyakorlatiasan a fejembe
nyomom a kalapomat és távozom. Bizonyára
rájönnek, hogy nem a nénikémhez megyek
vendégségbe.
Az Iszkar pályaudvar, miként az ismeretes,
festői környezetben terül el, Szófia peremén.
Hajdanán, gyerekkoromban ide jártunk
horgászni. Köztünk legyen mondva, a halak ritkán
jelentek meg a .találkán.
Most mindenütt gyárak, ipari üzemek. Engem
nevezetesen csak egy - az autójavító üzem
- érdekel. KülönösebB nehézség nélkül
megtalálom, belépek az óriási hodályba, és a mechanikai
műhely felé irányítom a lépteimet. Rengeteg
esztergapad- a zaj fülsiketítőddé mindezek a nehézségek
sem képesek letéríteni a biztos nyomról. Egy

kurta perc múltán maris barátian hátba
veregetek egy
gépe fölé hajló, olajos kezeslábast viselő
embert.
Ilíev felveti a fejét, és kissé meghökkenve
néz rám. Igaza van. A barátság az barátság, ám
én az utóbbi időben kissé túlzásba vittem.
Őszintén szólva, tulajdonképpen ő viszi
túlzásba, de üsse kő.
Ékesszóló mozdulatot teszek a fülem irányába,
arra utalva, hogy zúg a fülem, és, egy
szempillantással később a gépezet felé mutatok.
Iliev tétován rám néz, aztán, átadj a a helyét egy
ifjúnak, és utánam indul.
Gyenge oldalam a tájleírás, alkalmasint ezért
is mulasztottam el megjegyezni, hogy-, szép idő
van. Süt a nap. Talán a madarak is csicseregnek,
nem fordítottam rá figyelmet. Az irodaépület
előtti
parkosított terület megsárgult az
ősz színeitől, ám ennek ellenére kényelmes,
eldugott padot biztosít nekünk. A különféle
zsámolyokon
végigélt megannyi szenvedés után
a pad valódi felüdülés. Letelepszem és
hunyorogva a 60 wattos napba tekintek.
- Tiszta levegő . .. napfény ... és annyi
nyirkosság, hogy a reuma se maradhasson tét
len ... kellemes, nemde?
Iliev nem válaszol. Esetlenül, valahogy meg- fl
kövülten ül a pad szélén. Lírai ömlengéseim fl
érzéketlenül hagjrják.
- Felszáll ,a köd ... - folytatom, hogy
emlékezetembe idézzem a másodikos
olvasókönyv
néhány leírását. -- Az égbolt kiderül... No
meg más is kiderül. Annak ellenére, hogy
némelyek inkább ködösítenének.
Ezeknél a szavaknál kinyitom a szememet és

kedélyesen társam felé fordítom.
- Itt vagy például te, drága Ilievem. Eljön hozzád egy rendőrségi ember. Bizalommal közelít, mintha csak egy elvtársához jönne, azzal a
reménnyé, hogy jó nyomra vezeted. Te pedig mit teszel? Pontosan az ellenkező jrányba igazítod. Nyilván nemcsak azért, hogy a helyes nyomtól, hanem hogy önmagádtól is távol tartsd. A Szirakov családhoz küldöd ezt az embert. Szirakovék meg Tanevához küldik. Taneva
soron következőleg átpasszolja valamiféle Miminek. Mimi elirányítja Andreevhez, Andreev pedig -
ismét Ilievhez. És íme, ez az ember, akit elküldtél egyfelé, újból eljött hozzád.- az ellenkező irányból. Ami pedig ismételten bizonyítja, hogy a
föld kerek, akár a hurpk.
Egy kis időre elhallgatok. Azután hozzáteszem
- Remélem, hogy nem a , te szerencsétlen nyakadon fog megszorulni.
Iliev meghökkenve néz rám:
-- Nem értem önt.
-. Persze hogy nem értesz. Mi ketten szemmelláthatólag nem értjük meg egymást. Várakozásom
ellenére. Nekem azonban van még néhány milligramm türelmem, és megkísérlem megmagyarázni neked. És jegyezd meg, hogy nem azért magyarázom meg neked, mert az én munkámhoz erre csuda nagy szükségem lenne, hanem azért, mert addig akarok rajtad segíteni, amíg nem késő.
Iliev valahová félrenéz, de láthatóan feszülten figyel. Egy pillanatra megsajnálom ezt az embert, akiről a külső közömbösség ellenére lerí a gyámoltalanság és a félelem. Nem sokkal

ezelőtt nyugodtan dolgozott az esztergapadon. Aztán valahonnan előbukkant egy fekete kalapos, sötét ballont viselő férfi, és most, lám a csöndes, szorgalmas ember kelepcébe került. Az a kérdés: ki a hibás, a fekete kalapos. férfi, vagy ez a csöndes emberke?
- Ide figyelj, Iliev: azon a körutazáson, amelyet azért tettem, mert te a bolondját járattad velem, egy dolgot sikerült megállapítanom. Hogy pontosan mit és miként - ennek közlésétől egyelőre eltekintek. Mindenesetre azonban bevallók
neked egy titkot...
Bizalmasan társam füléhez hajolok, és félhangosan azt mondom:
-- Te, drága Ilievem, hamisan tanúztál.
Emberem megpróbál némiképp tiltakozni, de én egy mozdulattal megállítom, és ugyanolyan bizalmasan hozzáfűzöm:
- És a hamis tanúzás a Büntető Törvénykönyv 222. paragrafusa első bekezdése értelmében büntetendő
cselekmeny.
- De, felügyelő elvtárs, miért állna érdekemben ...
- Ezt neked kell tudnod. Habár nekem már megvan a kérdésről alkotott elképzelésem.
Iliev hallgat. Felállók, cigarettára gyújtok, aztán fél lábbal a pad ülőkéjére támaszkodva Ilievhez hajolok:
- Iliev, te hazudtál. És nem is egyetlen vonatkozásban. Például, azt mondtad nekem, hogy
Tanevet évek óta nem láttad .. . Igaz ez?
Iliev szemét a földre sütve hallgat.
- Megállapítottam, hogy alig több mint egy hónappal, ezelőtt műszaki vizsgára vitted Tanév kocsiját. Kitől vetted át ezt a kocsit? Hogyan vetted át? Telefonon?

- Tanév unokafivére hozta be - mormogja Iliev.
- Hazudsz. Tanév személyesen hozta be. És tegnap délután ki járt nálatok, az unokatestvér, avagy maga Tanév?
- Senki sem járt nálam... -- mormogja ugyanolyan halkan Iliev.
- Megint hazudsz. Folytatod a hamis tanúzást. Csak értésedre adom, hogy néhány egyéb, még érdekesebb dolgot is megállapítottam. Megállapítottam, hogy Tanév valamivel több mint egy hónappal ezelőtt kísérletet tett Medarov likvidálására. És ezt a gyilkossági kísérletet egy
harmadik személy közbeiktatásával
kívánta megvalósítani. Egyáltalán, Tanév nem szívesen ténykedik a tulajdon kezével. Továbbá a második gyilkossági kísérletét - immár sikerrel - minden valószínűség szerint, szintúgy harmadik személy közbeiktatásával követte el. És mivel a históriába belekeveredett többi díszpéldány közül senki sem lehet a harmadik személy, a
bizonyítékok hozzád vezetnek ...
Iliev gyorsan felemeli a fejét, és rémülten rám néz:
- Semmi közöm sincs Medarov halálához. Semmi közöm sincs ..
-: Lehetséges - mondom. - Ez hamarosan kiderül. De miután belebonyolódtál a hazugságaidba, ne gondold, hogy olyan könnyen
kikeveredhetsz belőlük.
- Semmi közöm Medarov halálához - ismételgeti Iliev ugyanolyan ijedten.
- Közöd van hozzá, vagy sem, ez majd kiviláglik a tényekből. Gyerünk, beszélj, amíg szabad levegőt szívhatsz. Szólalj meg már!
Iliev ismét rám függeszti rémülettel teli tekintetét.

- Félek!
Felsóhajtok, és tehetetlenül széttárom a karom:
- Most meg mi lelt?
Azután megint hozzáhaj ólok.
- Kitől félsz, jó ember? Tőlem? Tőlünk?
- Tanévtől félek - mormolja Iliev, miközben körülnéz.
- És még körül is tekingetsz... - jegyzem meg. - Nehogy a bokorban elrejtőzve kilessen? Lám, hová
jutottunk! Tehát akadnak
még emberek, akiknek húsz év sem elég ahhoz, hogy végre megértsék: szabadok lettek, és senki sem fenyegeti őket.
Iliev úgy tesz, mintha figyelne, azonban nyugtalanul körültekinget.
- Észnél vagy te? - kiáltok rá. - Az egyik oldalon vagyunk mi, az állam, a te államod, a másikon - az a szemét. Holmi rongy Tanév ... És te ettől a rongytól félsz!
- Ö nincs egyedül... - magyarázza Iliev továbbra is nyugtalanul. - Nekem egyre azt hajtogatta, hogy nincs egyedül... Még akkor, a per idején ... S ha miattam baj éri, akadnak emberek, akik azon nyomban kinyírnak... És én tudom, hogy vannak ilyenek ... Tanév körül különféle alvilági alakok lebzseltek ... Még akkoriban, szeptember 9-e, a felszabadulás előtt.
A cigaretta a körmömre ég. Rágyújtok egy újabbra, és a fasorba hajítom a csikket.
- Ide figyelj, Iliev: mi tudjuk a legjobban, hogy mikor és kik lebzseltek Tanév körül. Minden egyes kebelbarátja szerepel a listánkon. Meg kell mondanom neked, hogy ez zömében hullák jegyzéke ... vagy olyan alakoké, akik kikerültek a forgalomból... és még néhány száj hősé, akik most az egérlyukba is bebújnának, behúzzák a fülüket meg a farkukat... Tanév egyedül van. Érted, egyedül! És éppen

azért volt szüksége egy olyan oktondira, ami lyén te vagy, mivel egyedül maradt. Szüksége volt valakire, akit kihasználhat.
- Tanév nem használt ki - dünnyögi Iliev gépiesen. - Én nem vagyok Tanév embere..
- De Tanév tegnap járt nálad, ugye? És eltitkoltad előttem, hogy ott járt. Az asszon - mondtad - bekölnizte magát. Járt náladj Tanév, vagy sem?
- Járt... - mormolja Iliev olyan halkan, hogy alig hallom.
- Tulajdonképpen miért ment fel hozzád?
- Megkérdezte, hol van Medarov.
- Hm ... Mintha nem tudott volna Medarov haláláról?
Iliev bólint.
- És te mit feleltél?
- Azt mondtam, hogy eljöttek átvizsgálni a. szobát, és közölték, hogy Medarovot szívszélhűdés érte.
- Pontosan így mondtad?
- Pontosan így.
- És még mi történt?
- Aztán Tanév megkérdezte, hogy nem járt-e nálam valaki a rendőrségtől. Mondtam, hogy senki sem járt itt.
- Még az a jó, hogy ez eszedbe jutott. IN még mi történt?
- Semmi egyéb. Tanév újból figyelmeztetett, hogy még csak véletlenül se áruljam el, hogy láttam az utóbbi hónapokban. Megint megfenyegetett a barátaival, és elment.
- És mivel megfenyegetett, te továbbra is hazudtál nekem, és fedezted Tanevet.
- Én nem vagyok Tanév embere... mondja gépiesen Iliev.
- Ha Tanév embere lennél, máshol társa lógnánk veled, ö azonban kihasznált téged, és nem is annyira ártatlanul, ahogy te képzeled

Nemcsak azért, hogy megjavítsd a kocsiját.
.- Én nem vettem részt Tanév aljasságaian .. -
hajtogatja ugyanolyan gépiesen Iliev.
- Lehet, hogy közvetlenül nem vettél bennük
részt. De elegendő az -is, hogy hallgattál. A
hallgatás, Iliev, olykor talán aranyat ér, de más
esetekben szörnyű vétség. És a te esetedben
erről van szó. Meg kell váltanod ta vétkedet.
Ezért
hát - beszélj! És kezdd a legelején!
- A perrel? - kérdi félénken Iliev.
- Nem a perrel. A legelejéről. Mi általában
szeptember 9-ével kezdjük. De te valamicskével
élőbbről kezdd: az Üstököstől napjainkig. ..
Az eligazítás után ismét leülök a padra.
- Az Üstökösről már meséltem önnek . . .
emlékeztet Iliev.
- Elmondtad a harminc százalékát. Engem
pedig a fennmaradó, a legfontosabb rész
érdekel. És jól vigyázz, mert türelmem
milligrammjai,
amint már említettem, fogytán vannak.
Rajta!
- Az Üstökösben - kezdi tompán Iliev
Kosztov volt a főnök. Neki volt a legtöb pénze
és ismeretsége a nagykutyák meg a nácik
között. Tanév kezdetben valóban csak
névlegesen szerfepelt, mint Kosztov távoli
rokona, akit
azért alkalmaztak, hogy a vállalatnak
részvénytársaság jellege legyen, és így
csökkentsék az
adóját. De az utolsó két évben a nácik egyre
inkább vele dolgoztak ...
- Mit dolgoztak?
- Hát ezt az egész Üstökös céget nyilván
azért tákolták össze, hogy álcázza a Gestapo
ügyleteit. És Tanév alighanem a Gestapo fő
ügynöke lett. Az ő révén szerveztek be másokat.

Hármójuk közül ő volt a legügyesebb és a legvakmerőbb. Kosztov és Medarov már félni kezdtek tőle. Ebből világossá vált, hogy Tanév nagykutya lett. Sok pénze is volt... Azután jött ez a história, amikor Kosztov meglépett... Aztán...
-- Ide figyelj, Iliev- szakítom félbe. - Jó jegyezd meg, ez az utolsó figyelmeztetésem! még mindig Tanévtől félsz, akkor közlöm ve led, hogy, nem attól félsz, akitől kellene! Néz: rám!
Iliev ijedten rám néz.
- Arról a históriáról, amikor Kosztov meglépett . . ismétlem, miközben kitartóan, és mereven nézem. - Elmondasz mindent! A lehető legrészletesebben. Te ott voltál!
Az utolsó mondatot olyan magabiztossággal ejtem ki, mintha valóban biztos lennék abbam amit mondok. De hát néha feltevésekre is kell építeni.
Iliev bűntudatosan lehajtja a fejét, és alia hallhatóan nyögi ki:
- Ott voltam...
További noszogatásra nincs szükség. Aki bevallja, hogy ott voltam, az már mindent báj fog vallani. Nekitámaszkodom a pádnak, és né. mi megkönnyebbüléssel tolom fel fejem búbjára a
kalapomat. Körülöttünk az üzem hétköznapi élete rendes kerékvágásban halad. TeherJ autók érkeznek, és indulnak, az irodaépület, aji táján élénken beszélgető emberek jönnek ki, nél hány ember a földön fekvő hatalmas felirat köl rül serénykedik. Egy hónappal a határidő előtt teljesítettük ... A feliratot nyilván a homlokzatra kell felfüggeszteni, ami azonban nem könnyű feladat. A cél érdekében valahonnan két létrát hoznak. Eközben pedig a mellettem ülő Iliev egészén másfajta dolgokról mesél:

- Hetedikén éjjel történt. Hallottuk, hogy szólnak a szirénák. Felkeltünk, aztán irány az óvóhely. Kosztov óvóhellyé építette ki a villa pincéjét. És már akkor, amikor Tanév kinyitotta a pinceajtót, kiderült, hogy Kosztov meglépett. A
páncélszekrény pedig, ahol mindhármójuk pénzét tartották, üresen tátongott. Ez egy régi, tűzbiztos páncélszekrény volt, és. csak egyidejűleg három különböző kulccsal lehetett nyitni.
Mindegyikük egy-egy kulcsot tartott magánál. Kosztov azonban egymaganyitotta ki. Ügy látszik, hogy egy másik kulcscsomót is tartott magánál. Látod, hogy kitolt velünk ez az aljas szemét! - dühöngött- Tanév, és rögtön kiadta a parancsot: Ilia, hajts ki a Mercedesszel. Kihajtottam a kocsival a garázsból. Medarov és Tanév az udvar közepén álltak, s valamit tárgyaltak. Amikor látták, hogy elkészültem, beültek, és
Tanév rám kiáltott: Hajts Bozsuristének! A legrövidebb úton - Bankján keresztül.
De sebesen. ,vNem tudok gyorsan menni fényszórók nélkül - vetettem oda. Hát kapcsold be a fényszórókat, az ördög vigyen el! Ránk lőhetnek - tiltakoztam. Kapcsold be, ha mondom, amíg én nem lövök rád.
Bekapcsoltam, mit tehettem, és söpörtünk. Kettejükbeszélgetéséből
megértettem, hogy feltételezésük szerint Kosztov bizonyára német repülőgéppel akar .illanni. Az utóbbi napokban mindhárman azon tanakodtak: kereket oldjanak-e, vagy még várjanak, és,ha rászánják magukat, hogyan intézzék ezt el a németekkel . . . Átvágtunk Gorna-Banján,
és Bankja felé robogtunk. Az út csupa gödör volt, de Tanév folyton a hátamat bökdöste:

Gyorsabban,
gyorsabban, ha mondom!
Elértük Bánját, és ahogy elhagytuk a falut, mit
ad isten, a távolban fényszórók villantak. Ha
ez Kosztov Opelje, akkor Utolérjük - kiáltott
fel Tanév. - Gyerünk, Ilia, nyomd a gázt!
Gázt adtam, és amikor felértünk a dombtetőre,
felismertem Kosztov Opeljét. A Mercedes
derekasan húzott. Az Opel nem is jöhetett számi
tásba.
Megközelítettük. Ha megelőzted, fordul
elé, és álld el az utat! - parancsolta Tanév, lg:
is történt. Alighogy megálltam, Tanév Medarov
val együtt kiugrott a kocsiból. Csak finoman
- próbálta, kérlelni Medarov. Te csak ne taníts
engem! - mordult rá Tanév, és az Opel
hez lépett. Akkor vettem észre, hogy magáho
vette a géppisztolyát...
Mellettünk a sétányon kifakult kezeslábasba
szerelő megy el.
- Mi van, meguntuk a dicsőséget, csak du
málgatunk? - szói oda Ilievnek.
Ilia nem válaszol. A szerelő megsejti, hogy it
Valami különös dologról van szó, és továbbáll
Szemben két ember a létrán egyensúlyozv1
emeli föl a plakátot az épület homlokzatára,
közben a harmadik harsány útbaigazításokkal
segíti
a kiegyengetést. Gyermekcsoport kézenfogva
párban mennek, elöl a tanítónő, aki azért hozl
ta ki őket, hogy megmutassa, milyen egy igazi
gyár. Cigarettára gyújtok, és ismét a
hatvanwattos nappal süttetem az arcomat.
- Tanév felrántotta az Opel ajtaját, és ráüvöltött
Kosztovra, aki a hátsó ülésen húzódot
meg: Gyerünk, cimbora! Mássz ki! Kosztov
úgy bújt elő, mint egy ázott ürge. Szállj ki
is! - ordított Tanév Andreevre, a sofőrre.
Gyerünk, gyorsabban, amíg meg nem szóla

ez a gitár! - és hadonászott a géppisztollyal
Andreev is kiszállt, és a kocsi mellé állt. No.
mi van? Elutazol? - üvöltött Tanév. - A
cégtársak meg az ebek harmincadjára kerülnek,
ugye? Miért kellenének neked a társak, miutá
megfújtad a pénzüket! Kosztov egyre hallgatott.
Mit mondhatott volna? A napnál világosabb volt
minden. De Tanév mintha megkönyörült volna.
No, egye fene. Ami történt, meg
történt. Lásd, hogy mi derekabb emberek va4
gyünk nálad. De ne felejtsd, együtt megyünk.
Ha már a vén róka eliszkol, akkor ideje nekünk
is szedelődzködni. És nincs osztozkodás!
Kosztovnak szinte kő esett le a szívéről. Együtt,
Lazar, persze hogy együtt, de sietnünk kell,
testvér! Mikor száll fel a gép? - kérdezte
Tanév. - És miféle gép ez? Nehogy valahová
a frontra vigyen minket! Szó se róla,
teherszállító gép - magyarázta Kosztov. - Német
főtiszteket menekít. Egyenesen Berlinbe repül.
És ki enged föl minket a gépre? - tamáskodott
Tanév. Hogyhogy ki? Kirchner ezredes
vár bennünket, hiszen ismered. Ja, így mindjárt
más ... - válaszolta Tanév ... És leterítette egy
sorozattal. Kosztov összecsuklott. Azután Tanév
félig visszafordult, Andreevre nézett, aki a kocsi
mellett üldögélt. Régóta fente
a fogát Andreevre. Hát te meg mit meresztgeted
a szemed? Dalolj el valamit! Akkor jöttem rá,
hogy
mire megy ki a dolog. Andreev vidám fickó
volt, kocsimosás közben mindig dúdolt. És nem
akármit.
Tanév biztosan hallotta,
vagy pedig valaki beköpte neki. Énekelj el
valamit! - harsogott Tanév. De Andreev csak
némán állt a kocsi mellett. Nézze meg az ember,
milyen szótlan figura - színlelte a csodálkozást
Tanév. - Hát még a Katyusáról szóló

dalt sem tudod? Tudom - válaszolta Andreev, és
nyugodtan nézett a szemébe. Nosza,
rajta, énekeld el hát! Hadd húzzam el a nótádat,
ahogy illik! De Andreev továbbra is szótlanul
állt a
kocsi mellett. Majd halkan annyit
mondott: Én parancsra nem énekelek. Hát,
akkor megleszünk énekszó nélkül - mondta
Tanév, és még egy sorozatot eresztett a
géppisztolyból. Andreev térdre bukott, azonban
nem dőlt el. Makacs kommunista - sziszegte
Tanév, és beleeresztette az egész tárat. ,
Iliev elhallgat, tekintetét a földre szegezi.
Eldobom a csikket, majd elnyomom a
lábammal.
Valahol tompán dohog egy próba járatos motor.
- Azok ketten, persze, rögtön átcipelték a
bőröndöket az Opelból a Mercedesbe. Azután
újból elhelyezkedtek a hátsó ülésen, és Tanév
kiadta a parancsot: A repülőtérre, de sebesen!
Nehogy fogjam magam, és téged is elintézzelek,
amilyen hirtelen a kezem. Biztosan engem
is elintézett volna, de sem őkegyelmessége, sena
pedig Medarov nem tudott autót vezetni. Mire
megérkeztünk Bozsuristébe, az utolsó gép is
felszállt. Az a bizonyos szállítógép is. Tanév
káromkodott. Medarov nem bírt uralkodni
magán, és rárivallt: Ha nem vesztegetted volna
az időt vallatással meg ítéletvégrehajtással,
akkor most elrepülhettünk volna! Te jobban
teszed, ha
hallgatsz - üvöltötte Tanév. - Különben sem
vagy jó semmire. Most el kell tüntetnünk a
nyomokat, a
többit majd meglátjuk.
És aztán rám parancsolt: Gyerünk vissza!
Visszamentünk ugyanarra a helyre. Gyere,
segíts - rivallt rám. Nem bírok - nyögtem
rosszul vagyok!

Tanév leteremtett, de nem
makacskodott. Sietett. A holttesteket
Medarovval begyömöszölték az Opelbe,
leöntötték egy
kanna benzinnel, aztán félrehúzódtak. Tanév
újságpapírba göngyölt egy követ, meggyújtotta
a papírt, és a labdacsot a kocsira dobta. Az Opel.
fáklyaként lobbant fel, és nem sokkal később
felrobbant a benzintartály. Ugyanakkor fújták
le a légiriadót...
Iliev elhallgat. Cigarettára gyújtok, és a
mellettem ülő emberre tekintek. Ugyanúgy ül,
szemét a földre
sütve.
- Aztán?
- Azután hazamentünk. Bevittem a kocsit
a garázsba, ők pedig eltűntek valahová a
bőröndökkel. De mielőtt eliszkoltak volna,
Tanév
figyelmeztetett: Nem emlékszel semmire!
Máskülönben veled is megismétlődhet az, amit
láttál.
- És te azóta hallgatsz, mint a csuka.
- Hát igen ... Mi haszna lenne, ha beszélnék is ...
Nincs rá bizonyíték. A per kezdetére az Opelnek
még
a maradványai is eltűntek.
Magam jártam ott a tett színhelyén és saját
szememmel láttam: a földön égésnyomok és
semmi más.
Biztosan Tanév takarította el... A per.
idején minden akörül forgott, hogy az
államkincstárat megkárosították a szállításaikkal
meg
a jutalékukkal. Más bizonyítékokat nem tártak
fel - sem a gyilkosságot, sem pedig a
Gestapóval folytatott üzelmeket... Nem volt
titok,
hogy Medarov derekasan befűthetett volna

Tanévnek, de szándékosan nem tette. Medarov is
megérte a pénzét: mit ér vele, ha befűt Tanévnek, neki akkor sem engedik el a büntetést, sőt
még jobban ráfizet, ha feltárja, hogy a Gestápéval is voltak ügyleteik. így pedig mindig a markában
tarthatta Tanevet. Tanév meg hadd őrizze csak az aranyat addig a napig, amíg Medarov nem jelentkezik, hogy megkapja a magáét ...
- Ügy vélem, hogy ő már megkapta - jegyzem meg. - Most már csak az maradt hátra,
hogy Tanév is részesedjen némiképp. No de ne bolygassuk egy ideig az anyagiakat. Lássuk az újabb keletű eseményeket. Te ott is tartozol
némi kiegészítéssel.
- Hát az én sorsom már megpecsételődött
- dünnyögi leverten Iliev. - Hacsak nem sikerül elcsípnie Tanevet, mielőtt még kikészítene.
- Kikészítene ... Nem olyan könnyű az...
Nem szeptember hetedikének éjjelét írjuk, ne félj! Szóval ?.
- Az az igazság, amit már a legelső találkozásunkkor is mondtam, csak két dolgot hagytam
ki...
- Halljuk.
- Azon az estén, amikor Medarov utoljára ment el, közölte velem, hogy Tanévhez megy.
- No nézd csak, te egy teljesen jelentéktelen apróságot hallgattál el - jegyzem meg. Előfordulhatott volna, hogy most sem említed.
És hol kellett találkozniuk?
- Abban a romos házban, ahol Tanév a kocsiját tartja.
- És hogyan állapodtak meg a találkozóban?
- Medarov állandóan faggatott: láttam-e Tanevet, nem jelentkezett-e Tanév, meg. effélék.

Ezerszer elismételtem, hogy nem láttam. És ez volt az igazság. Nem láttam attól a naptól kezdve, amikor elhozta a kocsiját műszaki vizsgára. Akkor azt mondta: Ha Medarov eljönne
hozzád lakást keresni, ne küldd el. Azt akarom, hogy a szemem előtt legyen. Medarov azonban azt gondolta, hogy mindennap találkozom Tanévvel. És egyre ugyanazt hajtogatta: Ha véletlenül
találkozol vele, ne felejtsd el figyelmeztetni. Mondd azt, hogy Medarov meghagyta nekem, hogy a következőt adjam át: a barna kötésű notesz nála van, és ha sokáig bujkálsz, a notesz könnyen megszólalhat. És mindennap egyre ugyanazt. Mondd meg neki, hogy a notesz könnyen megszólalhat, így hát jobb, ha észhez tér.
Ha pedig szüksége van rám, tudod, hogy hol találhat meg - ott, ahol a pálinkámat iszom. Aztán biztosan ott is találkoztak - a mellettünk levő kocsmában.
- Tehát te átadtad Tanévnek az üzenetet?
- Átadtam. Az egész hónap folyamán csak egyetlenegyszer jelentkezett. Faggatni kezdett Medarovról, hogy mit csinál, hová jár, ki jár hozzá, mit beszél. És mivel kérdezgetett, elmondtam neki szóról szóra, hogy mit beszél Medarov. És
hogy állandóan a noteszt emlegeti.
- És erre Tanév?
- Tanév semmit sem szólt. Elhallgatott. És elment.
- Mikor történt ez?
- A Medaroveltűnése előtti utolsó szombaton.
- Hol találkoztatok?
- A pályaudvaron. Tanév a peronon állt, várakozott.
- Világos - bólintok. - S mi az a másik

apróság, amit elfelejtettél megemlíteni?
-- Hát az az este, amikor Medarov eltűnt.
- Mi történt azon az estén?
- Hát ugyanazon az estén, kevéssel éjfél
után csengettek- Azt gondoltam, hogy Medarov,
de amikor ajtót nyitottam, Tanevet pillantottam
meg. Hol van Medarov? - kérdezte. Nincs
itthon - feleltem. - Még nem jött haza, de
hát nem magával kellett volna találkoznia? Az
a bökkenő, hogy a találkozóra sem jött el.
Mostanáig vártam rá. Nincs itthon - ismételtem.
Nem baj -
közölte -, majd megvárom
a szobájában. A szobáját bezárta. Akkor
kinyitod - válaszolta. Nem nyithatom ki, ha
ő bezárta. Dehogynem. Dehogyisnem. Rajta,
szaporán, mert semmi kedvem társalogni.
Mondtam már önnek, hogy milyen ember
Tanév. Ez az ember nem tréfál. Megkerestem a,
kulcsot, kinyitottam a szobát, és Tanév
bezárkózott. Keveset időzött, és fenemód sietett.
Amikor kijött,
láttam, hogy valamit elrejtett a kabátja alatt. No,
tedd rendbe a szobát - vetette oda. - Mert én
alighanem egy kicsit széthánytam. Kerestem
valamit, amit Medarov ellopott tőlem -- a
noteszt. Aztán
nehogy eljárjon a szád. És Medarovnak hogy
ma,gyarázi
zam meg-? - kérdeztem. Nohát, Medarovnak
megmondhatod, hogy én voltam. Mondd meg
neki, hogy erőszakkal hatoltam be. Csak jöjjön,
és velem rendezze, a számláját, a ravasz róka!
Aztán elviharzott. .Fenemód sietett.
- Te pedig mit tettél? dondosan rendet raktál a
szobában, vagyis eltüntetted a bizonyítékokat . .
Iliev hallgat.
- Az kellene, .hogy jól megleckéztesselek
förmedek rá -, akkor megértenéd, mikor

hallgass, és mikor ne . .. De adjál hálát, hogy vajszívű
vagyok... Ha nem csal az előérzetem,
még majd érted is- tartom a hátam.
Iliev olyan képpel néz rám, mint aki a félelem
és a remény között hánykolódik.
- No, eredj - engedem el -, mert az a kis
legény összetörheti az esztergapadot. Nektek
pedig túl kell teljesítenetek a tervet.
Ezekkel a szavakkal felállók, búcsút intek,1
és továbbindulok.
A minisztérium ebédlőjében kellemes
meglepetés fogad: bableves és vagdalt hús. Lám ez
az a két ételféleség, amelyet hidegen is
élvezettel lehet fogyasztani. Mégis, hogy a lakoma
azért ne legyen teljesen fagyos, megmelegítem
az utóját egy cigarettával. Azután ismét a
pályaudvarra indulok. Mellesleg a mai nap a hoszszúutazások
napja. Az Iszkar pályaudvar és
Bankja festői vidéke kerül a programba. Olyan
semmilyen időben utazom, szóval magam
vagyok az egész fülkében. A magány általában
álmodozásra hangolja az embert. Nem tudom,
mondtam-e már önöknek, hogy érzelgős alkat
vagyok: Még az a szerencse, hogy időnként
sikerül,, ellepleznem. De mivel most egyedül vagyok,
engedélyezek magamnak egy rövidke ábránd-
orgiát. Túlzás nélkül, az egész ábrándvilágom csak
arra korlátozódik, hogy a vonat
Bankja helyett képzeletben Pernik felé visz.
Igazán szerény vagyok, nemde?
Az az igazság, hogy a jelzett városba a már
említett virágcsokorral tett első utazásom
egyben az utolsó is maradt. Ennek fejében az én

kis tanítónőm nem is olyan régen viszonozta a látogatásomat. Ráadásul teljesen gyakorlati ok következtében: szerettünk volna összeházasodni. Így hát megérkezett szombaton, mert vasárnap
kellettvolna megejteni az egyéni kézjegyek papírra vetésének szertartását, ahogy az irodalomkritikusok mondják. Bejártuk a boltokat
Vásároltunk néhány apróságot, sőt mi több, fönn a Nagyáruház büféjében még áldomást is ittunk. Mindent összevetve, egy csodás, ünnep előtti nap hangulatát élttik át. A baj csak abban mutatkozott, hogy az ünnep nem jött el. Alig értünk haza, még meg sem mutathattam a,tani tó nénimnek, hogy milyen otthon rendeltetett neki, amikor a telefon áthatóan felberregett. Amikor a telefon így bérreg, az nem azt jelenti, hogy kártyázni hívnak.
Antonov, azonnal utazz Plovdivba. Egy gyanús személy . ...
Igen - mondom -, azonban velem szintén történt egy esemény - nősülök.
Majd legközelebb - dohogott a telefon.
Rajtad kívül nincs, aki elmenjen. Azonnal indulj
- No látod - mondom a tanító nénimnek.
- Ez a telefon a sors intő ujja: figyelmeztet téged utolsó lehetőségedre, hogy idejében állj el ettől a szerencsétlen házasságtól.
Ám a kislány csak mosolygott, és különben is hősiesen igyekezett palástolni valódi hangulatát.
- Olyan gyorsan nem szoktam megváltoztatni az elhatározásomat - közölte. - Egy héttel előbb vagy
egy héttel később, nincs jelentősége. Hiszen előttünk az élet.
- Hát előttünk van - hagytam helyben de csak részben. Néha olyasmi is előfordulhat,

hogy egy hónapig vagy kettőig távol leszek.
- Nem baj - nyugtatott meg. - Majd levelezünk.
Könnyelmű teremtés.
Két héttel később visszaérkeztem a fővárosba.
És, természetesen, szerénynek éppen nem
nevezhető .összeget költöttem a Pernikkel való
telefonbeszélgetésre, amelynek a lényegét a
következőképp foglalhatom össze: A
rendelkezésedre
állok, gyere! így hát az én tanító nénim
újból megjelent. Ez. meg, tulajdonképpen,
jóformán a minap történt. Egy csodálatos
vasárnapon.
Valamilyen filmet láttunk, csak a címer1
re emlékszem. Azután a hagyományos erdei
sé-.:
ta következett, egy rövid időre betértünk a
Tanusev étterembe, aztán vacsora a
Bulgáriában.
Tánc. Minő szörnyűség. Ismét arra
kényszerítettek, hogy végigmeneteljek egy
tangót. Beleegyeztem,
nyilván mert teljesen becsavarodtam. Szóval a
hasonló alkalmakkor szokásos
program. A programoknak nincs jelentőségük.
Ha értenék valamicskét ezekhez a dolgokhoz,
akkor tudhatják, hogy az a fontos, ki az ember
partnere. Az a lényeg az egészből, hogy január
elsejére tűztük ki egyéni kézjegyünk hivatalos
könyvekben történő megörökítésének
szertartását. Az a meggondolás vezetett, hogy
nagyon
szerencsétlen flótásnak kell lennem, ha az új
év küszöbén is zargatnak.
Ezek szerint most várjuk az ünnepeket. No
meg Perhikről- ábrándozunk. Pernik viszont
Szófiára gondol. Ha testvérkapcsolatok
létesülnek a városok között, miért ne
létesülhetnének

házastársi kapcsolatok is.
Ez az egész kérdéskör, a vonat zakatolásával elegyítve, úgy látszik, holmi szuhyókálásfélébe ringatott, mert csak a vagon erőteljesebb rántásánál eszméltem rá, hogy megérkeztünk Bankiába.
A keresett házikó a domb bal oldalán áll. Kicsiny, de növekedő irányzatot mutat. Az új, még
vakolatlan kétszobás melléképületen három kőművesmester serénykedik, ketten pufajkában, a
harmadik drapp pulóverben. A ház körül gyümölcsfák, veteményeskert, csibék és egyéb természeti
szépségek. A mesterek beszélgetéséből kiderül, hogy a drapp pulóveres munkás maga Tanév. Pontosabban Tanév unokatestvére, mert a másik, aki folyton kicsúszik a markomból, most sincs jelen.
- Egy félórája sincs annak, hogy elment a kocsijával - magyarázza az unokafivér, miközben a pufajkás mesterekre tekint a mondottak
megerősítése végett.
Amazok se nem tagadják, se nem erősítik meg a szavait. Különben is a dolgukkal törődnek.
- Tulajdonképpen miért költözött önhöz?
- Ó, nem költözött ő hozzám. Csak idejött vendégségbe. Főleg egészségi okból kifolyólag. Az, orvosok fürdőt javasoltak neki. A mi gyógyfürdőink meg híresek.
Tanév unokatestvére nyugodtan beszél, az olyan ember belső meggyőződésével, aki nem első ízben hazudik. Alacsony, terebélyes férfi, olyan, akár egy sokat látott, ám masszív szekrény. Arca a természetes környezettől és az italtól pirospozsgás. A szeme, mint egy alvóé, kifejezéstelen.

- És attól kezdve, hogy az unokatestvére önhöz
költözött, mindig itt tartózkodott? - kérdezem,
miközben cigarettára gyújtok.
- Miért kérdezi, csak nem a rendőrségtől
jött? - kérdez vissza a házigazda, noha már az
első pillanatban rájött, hogy a rendőrségtől
jöttem.
Felesleges kiegészítő magyarázatok helyett
megmutatom az igazolványomat. Az italtól
sárgás szemfehér s benne a sötét pupilla
nyugodt
pimaszsággal végigmér.
- No - noszogatom -, nagyon sokáig töpreng a
válaszán.
- A, az unokatestvéremről kérdez? - eszmél fel
Tanév, mintha eddig a pillanatig az
Orion csillagképről beszéltünk volna. - Elment.
Még félórája sincs.
- Ezt már hallottam. És korábban is elj arc
gatott?
- Ó, ön korábbról érdeklődik! Sehová se járt
el. Mindig itthon tartózkodott.
- Mindig csak itthon? No lám! Három hónapon
keresztül itthon ültek mindketten, és
egymás nézték, mi?
A sötét, gyulladásos szem mereven rám
szegeződik. Ügy mered rám, mintha légüres tér
lennék.
- És az utóbbi napokban is itt tartózkodott,
ugye?
- Itt volt. Miért kellett volna bárhova is
mennie? Eltöltjük mi vidáman az időt.
Mulatozgatunk.
- Ühüm. És tegnap délután is itthon volt,
nemde?
Az unokafivér hallgat, de tekintetében a zavar
leghalványabb jele sem látható. Egyszerűen
még nem döntötte el, hogy mit mondjon a
tegnap délutánról. Eligazítást, úgy látszik, csak

a
korábbiakra vonatkozólag kapott.
- Tegnap is itt volt a környéken.
- Milyen kiterjedésű az az itt a környéken?
Belefér ebbe a Bankja határában található
főváros, vagy
csak a Ljulinra és a Vitosára vonatkozik?
- Nem tudok róla, hogy a hegyekben járt
volna. Itt volt a környéken.
- Bravó - lelkesedem. - No és csütörtökön ?
Emberem nyilván kezdettől fogva várja ezt
a csütörtökre vonatkozó kérdést. A csütörtökkel
nem tudom meglepni.
- Ó, csütörtökön olyan ivást rendeztünk,
amilyent csak fiatal korunkban. Alighanem a
früstökig folytattuk.
- Bravó - helyeselek ismét, barátom, a
törvényszéki örvös kedvenc szólását
alkalmazva. -- És hol zajlott le a nevezetes
ünnepség?
Lenn az étteremben vagy itt?
- Itt, persze hogy itt - pontosítja.
Ki mászkál el az étterembe?
. - Az italt ki fizette? - kíváncsiskodom.
- Az unokaöcsém gondoskodott az italról
meg a hozzávalóról.
- Ühüm. Hát ez a melléképület szintén az
unokaöcs gondoskodásából épül?
-Hogyhogy?
- Ezzel fizettette meg a hazugságait?
A két pufajkás férfi ránk tekint, a kérdés
felkeltette az érdeklődésüket.
- Hm? - Tanév pimaszul néz, mintha semmit
sem mondtam volna neki.
- Maga mit iszik? - firtatom. - Pálinkát?
- Pájinkát iszogatunk - erősíti meg a kérdést
Tanév.
- Térjen át a borra - tanácsolom. - Apáiinka
nagyon butít.

Az egyik pufajkás harsányan felnevet. Az unokabáty azonban semmi jelét sem mutatja annak, hogy megsértődött volna. Mintha nem is hallaná. Pimasz, sárgás szeme nyugodtan néz: Mi Tanevek nem rezelünk be az olyanoktól, mint te. Még ma sem rezelünk be.
Nem fogsz te pénzt látni ebből a bővítésa bői, amit most építgetsz, jóember. Máshová küldünk majd pihenni - válaszolok én is egy pillantással, mert a szóbeli fenyegetést tiltja a szabályzat. Aztán sarkon fordulok, és elindulok lefelé.
Még egy múltbéli hős. Kész téma ismerősünk, a festőnő számára. Éppen ma reggel ismerkedtem meg hősünk életrajzával. Áz egykori zugpolitikus a
volt járási elöljáró tiltott árukkal üzérkedett. Azt is mondhatnám, hogy levitézlett ember, de hitem szerint ez aligha volt valaha is embernek nevezhető. Nagyon ingatag
az alibid, kedves Tanevem: egy tanú, akinek egyetlen pozitívuma az, hogy az
unokatestvéred, nem számít tanúnak. Pont jókor érkezem
a pályaudvarra, tekintetemmel búcsút inthetek a vonatnak, amely épp akkor húz kifelé. Elhatározom, hogy a következő vonat indulásáig fennmaradó időt sétával töltöm el. Szigorú
titoktartásukat kérve, bizalmasan megvallom, torkig vagyok a sétákkal. Hivatalos párbeszédek idegenekkel, magánbeszélgetések önmagammal és séták, séták, elsősorban azokon a
festői tájakon, amelyeket a szakmai nyelv a tett színhelyé-nek nevez.
A Ljulin csúcsa felől az égen füstfelhőre hasonlító, sűrű köd terjeng. Csepereg. Az eső egyre jobban
esik, de ha már sétálni indultam, menni kell.

Felhajtom a ballonom gallérját, és szemembe húzom a
kalapom. Semmi szükségem
sincs arra, hogy a víz pont az arcomba verjen.
Átszelem a1 falut, kiérek az országútra, és
néhány száz lépést teszek a puszta tájékon. Azokhoz az
évekhez viszonyítva a táj bizonyára eléggé
megváltozott. Megváltozott az út is, lenyesegették a
felesleges kanyarokat, simára aszfaltozták. Ám
az őszi délután szürkületében, a ferde
esőfüggönyön át világosan látom a tett
színhelyétott elöl, a sötét, csupasz fák mellett. Látom
a fényszórók kettős nyalábját, amely kísérteties
fénnyel világítja meg a tarlót, látom az útmenti
árokszélre szorított Opelt és a Mercedes
sötét törzsét, látom a spfőr alakját is, aki ott, a
kocsija mellett áll. Hé, te, a Katyusát tudod-e?
- A, maga az?
- Semmi kétség - válaszolom.
Miért nem ül le? No persze, megfeledkeztem
arról, hogy ön mindig siet.
- Nem mindig, csak néha - pontosítok és
leülök Lida asztalához.
A Bulgária kávéház a korai időponthoz képest
elég sűrűn benépesült. Csak az a személy
hiányzik, aki miatt jöttem. Ezzel szemben itt van
Lida. A hölgyhöz intézett röpke tájékozódó
kérdés után két kávét és két kis konyakot
rendelek.
- Dehát ön nem szenvedheti az alkoholt?
csodálkozik tapintatlanul Lida.
- Tökéletesen igaz - bólintok. - De a minap, az
egyik barátom, aki foglalkozására nézve pincér,
tudomásomra hozta, hogy a társasági emberek
mindig kávéval isszák a konyakot.

Illetve fordítva. . . Szóval valami effélét
mondott.
- Meg sem fordult a fejemben, hogy maga
sznob - közli Lida enyhe csalódottsággal.
- Én úgyszintén nagyon meglepődtem, amikor
felfedeztem magamban ezt a vonást.
- Ne változtassa meg a magáról alkotott
kedvező benyomásomat - jegyzi még
mosolyogva a festqnő. - Tudja, hogy szinte már
el
is terveztem azt a képet, amelyről említést
tettem önnek. Kihallgatás lesz a címe.
- A folyóiratokban láttam már elég kihallgatást
ábrázoló reprodukciót - jegyzem meg
tapintatosan. - Noha azok hagyományos
stílusban készültek.
- Pontosan - helyesel élénken Lida.
Csendőr, inkvizítorok hallgatták ki a hősöket.
De senkinek sem jutott eszébe, hogy egy olyan
új típusú kihallgatást ábrázoljon, ahol a
kihallgatást vezető a pozitív hős, a
kihallgatandó személy
pedig igazi bűnöző, és ahol a mozgatóerő
nem a kényszer és a kínvallatás, hanem az újnak
a régi fölötti erkölcsi fölénye...
Szerencsére pont ebben a pillanatban érkezik
a pincérnő a kávéval. Cigarettával kínálom Li
dát, aki rövid tétovázás után, ügyetlenül rágyújt.
A társaság kedvéért magam is rágyújtok.
- Valóban érdekes - dörmögöm, miközben
hörpintek a poharamból:-, habár őszintén
szólva, nem nagyon . tudom elképzelni az ön
kompozícióját.
- Én pedig szinte magam előtt látom, mintha
már meg is festettem volna. Az új típusú ember
magára
fog hasonlítani, a régit meg egy Medarov-féle
személyesíti meg. Maga föléje magasodva teszi
fel

sorsdöntő kérdését, ő pedig az
erkölcsi fölénytől összeroppanva, bűntudatosan
görnyed össze a széken.
- A hozzá hasonlók ritkán éreznek bűntudatot ...
- próbálóm megjegyezni.
- Nem tesz semmit, ha nem is érez bűntudatot -
visszakozik Lida. - Az a fontos, hogy
leleplezték, lefegyverezték, összeroppantották.
.- Nagyszerű-----most én visszakozom..
Próbálja meg, Az ember sohasem tudhatja előre,
hogy mi jöhet ki belőle a végén.
- Arra gondoltam -- mondja Lida -, hogy
megkérem, álljon nekem modellt. Ha csak
kéthárom alkalommal is.
- Maga tréfál..,
N- Maga az első ember, aki azt hiszi, hogy
tudok tréfálkozni. Mindenki azt állítja, hogy
nincs semmi humorérzékem.
- Ha nem tréfál, akkor egyszerűen nincs
fogalma a feladataimról.
- Juj,, de megijedt - jegyzi meg Lida.
Két-három alkalommal egy-egy óráról -lenne
szó.
- Kizárt dolog - válaszolom. - A szabályzat tiltja.
És ami a lényeg, ebben az esetben az
én arcomnak egyáltalán nincs jelentősége. Jól
tudja, hogy a nyomozók nem a saját nevükben,
hanem a törvény nevében cselekszenek. Tehát
az arcnak egyáltalán nincs jelentősége.
- Van jelentősége - makacskodik Lida.
Szíves engedelmével értek valamicskét a
portrékhoz.
- A maga számára természetesen. van
jelentősége. Nálunk, legalábbis egyelőre, nem
dívik arc nélküli
embereket festeni. Ám elvi
szempontból nézve, nincs jelentősége. Na meg,
említettem ugyebár, a szabályzat tiltja.
- Kár - sóhajt fel Lida. - Tehát megint

arra kényszerülök, hogy képzelet után fessek.
- Pontosan - mondom. - Kövesse a régi mesterek hagyományait. Krisztus nem szállt alá az égből, hogy modellt álljon nekik, és ők mégis elkészítették az ikonjaikat. A szenteket és a rendőrség alkalmazottait mindig képzelet után kell megfesteni.
Ezután egy hajtásra kiiszom a konyakomat, az asztalon hagyom a fogyasztás - ellenértékét,és felállók.
- Nem itta meg a kávéját - jegyzi meg Lida.
- Szándékosan hagytam a végére, hogy a konyak után helyrebillentsem a szám ízét mondom, és gondolatban átkozom a nők éles szemét.
Sebesen lehajtom ezt a förtelmes itajt, barátságosan búcsút intek, és távozom.
Újból a három névvel ellátott ajtó előtt állok. Ezen a reggelen már másodízben. Éppen azon tanakodom, hogy hányszor csengessek, amikor belülről éles robaj üti meg a fülemet. Tehát ez a bűnöző Tanév nagy sokára hazajött, és máris igazságot kezd osztogatni.
A bejárati ajtó kicsapódik, és a küszöbön, egy bőrönddel és egy köteg könyvvel megrakodva váratlanul Vera jelenik meg. Egy pillanattal később a háta mögül már Andreev képe virul. A villamosmérnök igencsak cipekedik.
- A, szóval költöznek - mosolygok megkönnyebbülve. - Én meg azt gondoltam, hogy
a nagybátyja bántalmazza... Tulajdonképpen így oldódik meg a legszerencsésebben a lakásprobléma.
- Vasárnap esküszünk a tanácsházán magyarázza Vera, nehogy valami másra gondoljak.
Egy pillanatra leteszi a csomagját. Andreev szintúgy.
- Jöjjön el ön is - hív a jövendő férj.

- Épp egy tanúra van szükségünk...
fűzi hozzá Vera.
- És ki a másik?
- A mi Mimink - újságolja az orvosnő.
- Tegnapelőtt még Zsuzsanna volt, most
pedig - Mimi, sőt mi több, a mi Mimink ...
-: ámuldozom.
- Ö már nem Zsuzsanna. Ráadásul egyenesen
kijelentette, hogy Tanévvel megszakít minden
kapcsolatot. Különben rá se ismerne. Szóval ő
az egyik tanúnk, és maga lesz a másik.
- Még mit nem! - tiltakozom. - Még hogy
én két hamis tanú tanúja legyek!
- Mi csak segíteni akartunk önnek - jegyzi meg
Vera.
- Kész bizonyítékot akartunk produkálni
önnek ... - egészíti ki Andréev.
- Egy sereg bonyodalmat produkáltak. No,
de távolról sem vagyok haragtartó. Sőt talán
el is megyek az esküvőjükre. Úgy gondolom,
hogy ilyen alkalmakkor megkínálják az embert
égy pohár konyakkal.
- Akár egy egész üveggel - mosolyodik el
Vera.
- Egy üveggel, az túlzás. A nénikém arra
nevelt, hogy csak mértékletesen, tudják, családi
hagyomány. Félig tölti a poharamat, aztán
elzárja az üveget, nehogy lerészegedjem. Nos,
ha már a rokonokról esett szó, nem tudtam
előkeríteni a nagybátyját a Bulgáriában. Pedig
reggel Mimi azt mondta, hogy Tanév tegnap
este hazajött, és bizonyára a Bulgáriában
tartózkodik.
- Valóban itthon volt. Ezért siettetjük a
költözködést.
- Na és hol lehet ez idő tájt?
- Honnan tudhatnám - von vállat Vera.
Egyáltalán tudhatja is bárki, hogy mit csinál,
merre jár ...

- Hű, de békétlen vénség.
- Csak még ne hallja, mert ad majd magának ezért a vénség-ért - mosolyodik el ismét Vera, e megragadja a csomagját. Andreev követi a példáját.
- Vasárnap várjuk! - figyelmeztet Vera a lépcsőn lefelé menet.
- Jó, rendben. De hát hová tűnhetett a nagybácsikája, bocsánat, Tanév polgártárs?
- Nézze meg a romos házban, ahol a garázsa van - ajánlja Vera az alsó lépcsőfordulóról visszaszólva. - Gyakran jár oda.
Most meg romos ház. Még az a jó, hogy mindenesetre beszereztem ennek a műemléknek a címéi Sőt mi több, tegnap este el is látogattam oda, anélkül hogy önöknek erről beszámoltam volna.
A nagy tömeg ellenére villamosra szállok, mert ismét csepereg az eső, no meg ehhez a dicső romhoz Gorni-Lozenecen is túl kell menni.
Leszállok a megfelelő megállóban, és gyalog készülök utamat folytatni, amikor felfedezek egy telefonfülkét, és ez eszembe juttat egy. dolgot. Ma reggela főnökömnél jártam, és ígértem
néki valamit, most pedig épp úton vagyok afelé, hogy ne teljesítsem. Némi habozás után belépek aJülkébe, és két sztotinkát áldozok egy hivatalos beszélgetésre.
Kinn, mint már megjegyeztem, esik. Csak azt felejtettem el megjegyezni, hogy derekasan esik. Még jó, hogy a célom innen két utcára van. Az öreg ház egy fakerítéssel körülvett telek közepén áll, ahol öt-hat csupasz fa díszlik, ha nem számítjuk a kiszáradt gazból képződött bokrokat. A borús nap megvilágításában az épület igen barátságtalannak látszik. A házból jóformán

csak a földszinti rész áll egészben, amelyet garázzsá alakítottak át. Az első emeletből csak egy bedeszkázott ablakú szoba maradt. Az épület nemcsak lerombolódott, hanem ki is égett. Fekete árnyként rajzolódik ki az alacsony, sötétszürke égbolton.

Az ódon ház... A titokzatos rom... A baskerville-i kutya. Nem, ne túlozzunk: kutya nincs. De máskülönben a ház eléggé titokzatosnak és teljesen lakatlannak látszik. Talán csak kísértetek lakják. Nem baj, egyéb tanúk hiányában áttérünk a kísértetek kihallgatására. A kísértetek kihallgatása - javasolnom kell ezt a témát festőnő ismerősömnek. Sajnálom, hogy nem jutott előbb eszembe. Efféle gondolatokkal közeledem a garázs felé. A széles kettős ajtószárny súlyos lakatra van zárva. Kívülről nyoma sincs a kocsinak. Lassan körbekerülöm az épületet, amíg a lépcsőfeljárőhoz nem érek. Itt az ajtó nyitva van. Sőt mi több nincs is ajtó. Felmegyek a lépcsőn, vagyis az első emeleti fordulóig. Nappali világításnál figyelmesen megszemlélem a helyszínt, egészen olyan apró részletekig, mint a lépcsőházi világítás nyomógombja: Nyomógomb helyett azonban csupán üres nyílás tátong, amellett még a huzal is hiányzik. Jobbra van az egyetlen ajtó, amely nyilván az egyetlen megmaradt szoba bejárata. Óvatosan hallgatózva közelítek az ajtóhoz, amely épp ebben a pillanatban hirtelen kitárul. Ez a körülmény majdnem meglep. Úgyszintén az a tény is, hogy a kezemben egyszer

csak pisztolyt szorongatok.
Tehát ez az a bizonyos Tanév. Megértük ezt
a megható találkozást. Csak nehogy azt
képzeljék, hogy egy borostás banditárpi van szó,
akinek jobb
szemét fekete kötés borítja. A küszöbön álló
ember középtermetű, vállas, de nem
testesebb az unokafivérénél. A divatos
öltözködés mintapéldánya. Jó szabású,
sötétszürke öltöny,
hófehér ing, világosszürke nyakkendő,
gondosan nyírt és jól fésült őszülő haj, simára
borotvált kreol arc, amelyen az évek múlása
nem hagyott túlzottan durva nyomot. A sötét
szempárban van valami az unokafivér
tekintetének pimasz nyugalmából, csakhogy ez
a szem
elevenebb, és jóval dölyfösebb. A kérdéses
szempár végigkúszik az arcomon, és megálla
podik a kérdéses pisztolyon.
Tanév alig észrevehetően biccent.
- Tehát itt bújt meg odújában a róka koma! -
szólalok meg kissé közvetlenül.
- Róka? Miféle kifejezés ez? - húzza fel
egyik szemöldökét Tanév. - És micsoda
viselkedés az, hogy pisztollyal hadonászik az
orrom előtt?
Kicsoda maga tulajdonképpen?
Anélkül hogy elengedném a pisztolyt, a bal
kezemmel elővesszem a szolgálati
igazolványomat, és megmutatom az érdeklődő
polgártársnak. .
- Vagy úgy!... Én meg tolvajnak néztem.
Tudomásom iSzerint a rendőrség már elég
régóta nem pisztollyal társalog a békés
állampolgárokkal.
- így igaz - bólintok. - És nemcsak hogy
elég régóta, hanem kezdettől fogva. Ez azonban
csak a békés állampolgárokra vonatkozik. Ön

pedig a békétlenek közül való, ahogy nem
sokkal ezelőtt az egyik rokonának említettem.
E szavak kíséretében tréfásan megfenyegetem
Tanevet,már amennyire a pisztolyt tartva
mozgatni tudom az ujjamat.
- Nem értem egészen ... - mormogja Tanév,
anélkül hogy egy szemernyit is veszítene
a nyugalmából.
- Majd megérti. De hívjon már be! Átfagytam,
ebben a huzatos lépcsőházban.
- Természetesen - egyezik bele majdnem
szívélyesen Tanév. - Itt van a kocsim a
garázsban. Egy perc alatt kiállók, és öt perc
múlva otthon
leszünk.
- Nem akarok önnek gondot okozni. Itt is
beszélgethetünk. Annál is, inkább, mert látom,
hogy a szobában működik a villanyradiátor.
Megmelegszünk, és elcsevegünk.
Tulajdonképpen csak egy felvilágosításról van
szó.
És mivel Tanév még mindig nem mer
betessékelni szerény odújába, gyöngéden
betaszigálom, és
nyomában magam is belépek. A szobában
valóban meleg van. A világítást egy korlátozott
teljesítőképességű villanykörte biztosítja, mivel
ládafödelekkel gondosan beszögelték az
ablakot,
amelyen nem hatol át a fény.
7 A helyiség ócskapiaci raktárra hasonlít,
egymás
hegyén-hátán tornyosuló régi bútorok és
rongyszőnyegbe göngyölt háztartási eszközök.
A szoba
közepén, amely viszonylag üres, kopott fényű,
ódon, ormótlan asztal áll, rajta néhány palack,
pohár,
cigaretta. Oldalán két szék, éppen

annyi, amennyire az elkövetkezendő
közjátékhoz szükségünk van.
Leülök az egyik székre, és pisztolyommal
kedvesen a másikra mutatok. Tanév is
letelepszik, kedvetlenül, de tökéletes
nyugalommal.
- Hát kínáljon már meg valamivel! - nógatom
ismét. - Vendége jött.
- Mit iszik? - kérdezi Tanév, mialatt üres
poharat tesz elém.
- Ánizspálinkát.
- Amint látja, nincs ánizspálinkám - jegyzi meg
közömbösen a vendéglátóm.
- Miért, Medarov talán mindet megitta?
- kérdem ártatlanul. - Vagy a maradékot
ráöntötte a ruhájára?
- Nem értem, miről beszél...
- Nem érti? No, szép dolog. A Gestapo
elsőrendű ügynöke, mégsem ért meg ilyen
egyszerű dolgot.
- Számomra ez a célzása is érthetetlen.
A sötét szem szenvtelenül néz. Néni hiszem,
hogy ezek a szemek bármi tol is za varba jöttek
volna valaha.
- Rendben van - mondom könnyed sóhajjal. -
Elkezdjük a legelején. Én önt gyakorlatias
embernek
véltem, akivel gyorsan szót érthetek. De ha már
ilyen, akkor az elejéről kezdjük. Tanév, hol volt
az
utóbbi három hónapban?
- Vidéken.
- A vidék tág fogalom. Több mint százezer
négyzetkilométer. Pontosan hol tartózkodott?
- Főleg Bankjában.
- Milyen céllal?
- Pihentem. Gyógyfürdőket vettem.
- Mit pihent ki? Az ön főfoglalkozása, ha
nem tévedek, a semmittevés.

- Korábban dolgoztam.
-- Tudom. A Gestapónál. De most nem dolgozik. Mellesleg, miből él, ha nem titok?
- Apám hagyott rám valamicskét...
-- Mikor halt meg az apja?
- Nyolc évvel ezelőtt
- Ebben az esetben ennek a valamicskének elég nagy valaminek kellett lennie ahhoz, hogy ennyi ideig fenntartsa magát.
- Szerényen élek.
- Tudom: kocsi, vidéki kirándulások, kéthárom naponként esti mulatozások, ajándékok Miminek, meg más vidám teremtéseknek. Ez valóban kimeríti a szerénység fogalmát. Na és kit bízott meg az aranyérmék beváltásával?
- Milyen érmék?
- Micsoda kérdés? Azokról van szó, amelyeket az apjától örökölt. Vagy másfajta is van?
- Ó!.. . Persze! - Tanév úgy tesz, mintha egy lényegtelen részletről lenne szó, amely most is alig jutott az eszébe. - Apámtól valóban örököltem bizonyos mennyiségű érmét, de értéktárgyainak
többségét különféle- családi csecsebecsék tették ki. Apránként eladogattam belőlük, szerény szükségleteimhez mérten.
- Ühüm... Idáig háromszor hazudott. Lássuk, mennyire rúg ez majd a továbbiakban. Meg
, tudná magyarázni, hogy miért esett egybe az ön
elutazása Medarov kiszabadulásával?
- Nem tudom, hogy mikor szabadult Medarov.
- Egyáltalán kitől értesült arról, hogy kiszabadult? És mikor történt ez?
- öntől hallom, most - válaszolja Tanév, miközben farkasszemet néz velem.
- Az ön szemtelensége valóban szokatlan méretet ölt -- mondom. - Sajnos, csupán arcátlansággal semmit sem érhet el.

- Hiszen mondtam önnek, hogy három hónapig
távol voltam - emlékeztet szárazon Tanév.
Bal kézzel előveszem a cigarettadobozomat,
kiveszek egy cigarettát, azután megint csak fél
kézzel gyufát gyújtok. A pisztoly a jelen
pillanatban teljesen fölösleges, ám én
ragaszkodom
ahhoz, hogy beszélgetésünk egész ideje alatt
társam orra előtt virítson. Ez az ember a
múltban igen kedvelte a hasonló fegyvereket.
Hadd
legeltesse rajta a szemét. Kettőt-hármat
szippantok a cigarettából, közben kitartóari
nézem
a kreol arcot. Aztán türelmesen közlöm:
- Nézze, Tanév: a maga hadműveleti és védelmi
tervét, felületesen szemlélve, fő vonalaiban
ésszerűen
összetákolta. Ámde egy alapvető
hiányosság mutatkozik benne: ha egyetlen
láncszem megpattan, az egész védelem
összeomlik.
És egy láncszem már elpattant. Ezen a
láncszemen Mimit értem.
- Nem értem önt - Tanév csökönyösen kitart a
sajátja mellett.
- Nem tesz semmit, mindjárt megmagyarázom -
bólintok ugyanolyan türelmesen. - ön,
úgy látszik, természetfeletti képességekkel
rendelkező egyén: Bankjában gyógykezelteti
magát,
ugyanakkor, ezzel egy időben továbbra is
Szófiában tartózkodik. Találkozik Mimivel,
kifaggatja Medarovról, sőt, dupla dózis
Fanodormot ad
át neki, hogy elaltassa Medarovot. Amikor
dupla dózist említek, halálos adagot értek
rajta. Tehát az elaltatásba nem tervezték-bele a
felébredést. Említettem önnek, hogy a lánc

Mimivel megszakadt, és az egészet megette a fene.
Tanév figyelmesen, de teljes közömbösséggel hallgat. Amikor megszólal, hangjában az izgalom halvány jelét sem lehet felfedezni:
- Ha azt a körülményt érti- láncszemszakadáson, hogy az a cafka be akar feketíteni, akkor meg kell mondanom önnek hogy ez nem más, mint aljas női bosszú- Nem elégedett meg azzal, hogy befogadtam az otthonomba, hanem még a nyakamba is próbálta varrni magát, s mivel nem óhajtottam feleségül venni, most minden lehetséges módon igyekszik bosszút állni rajtam. Ha minden rágalmat bizonyítéknak lehet értelmezni...
-- Ne nyugtalankodjék - állítom meg. Bővelkedünk a bizonyítékokban. Ön például azt állítja, hogy megszakítás nélkül Bankjában tartózkodott, ugyanakkor a kocsija rendszámát néhányszor felírták, amidőn Szófiában járt.
- A? unokafivérem használta a kocsimat. Az ügyeit intézte Szófiában.
- Ezenkívül valamivel több, mint egy hónapja a kocsija műszaki vizsgán volt.
- Ezt is az unokabátyám intézte.
- Hm ... - mondom, ami sok mindent jelent. - Étidig nyolcszor hazudott. Mellesleg ön mellett a könyvelés pofonegyszerű játék: mondatainak száma pontosan megegyezik a hazugságok
számával. És fordítva. No de folytassuk. Ezeket a kocsival kapcsolatos hazugságokat nemcsak öntől hallottam. Az unokafivérét és Ili evet is kioktatta erre. De tájékoztatásul közlöm, hogy Mimi nem az egyedüli elpattant láncszem.
Elpattant a második is - Iliev.
Végigmértem vendéglátómat azzal az állhatatos tekintettel, amelyet hasonló, kulcsfontosságú

pillanatokra gyakoroltam be. Tanév egy ideig állja a tekintetemet. Aztán lesüti a szemét. Egy pont a javadra, Antonov.
- Nem értem önt y. mormolja, miközben az asztalra mered,
- Kiválóan ért, de talán még mindig nem hisz nekem teljesen. De mégiscsak így van: rendszeres fenyegetései és a sikeresen sugalmazott megfélemlítés ellenére, Iliev feladta a
játszmát. Pontosabban kijavította a hibáját. Vagy még pontosabban: megeredt a nyelve. Aztán az ilyen ember, ha beszélni kezd, ahogy ezt nyilván sejtheti, mindent elmond.
- Feltételezem, hogy sok mindent mesélt
- válaszolja Tanév. - Főleg agyrémeket. Iliev is gyűlöl engem.
- önt, úgy látszik, sokan gyűlölik.
- Ellenkezőleg, csak ketten, de önnek sikerült őket kifognia.
- No, mit nem beszél, csak ketten! Hiszen ha csak Medarovot vesszük hozzá, máris hárman lesznek.
- Medarovval mindig jó viszonyban voltam. Együtt laktunk. Együtt dolgoztunk.
- Akkor miért ölte meg?
Szemrehányón tekintek rá, de emberem nem emeli fel a tekintetét az asztalról. Csak tompán mormolja:
- Senkit sem öltem meg.
Hangjában nyoma sincs meglepődöttségnek, sem felháborodásnak vagy bármilyen emberi érzésnek, leszámítva a csökönyösségét.
- Nem ölte meg Medarovot?
Tanév hallgat.
- Kosztovot sem?
Néma csend.
- Andreevet sem?
- Ön nyakamba akaszthatja az utóbbi évtizedek

minden ismert és feltételezett gyilkosságát, de ennek
nincs különösebb jelentősége. Hiszen mondtam önnek: a rágalmak nem elegendőek, bizonyítékok
szükségesek. Egyébként ön
ezt nálam is jobban tudja.
- Pe,rsze hogy tudom - erősítem meg lelkesen. - És éppen ezért igyekeztem a bizonyítékok gazdag
tárházát összegyűjteni. Tulajdonképpen azzal, hogy ma idejöttem, a gyűjteményemet szándékoztam
teljessé tenni, nem pedig, fejfájást kapni az ön szajkózásától: nem
értem, miről beszél, nem értem, miről beszél.
És meg kell mondanom önnek, Tanév, hogy a jelen pillanatban a gyűjteményem teljessé vált, tehát annak, hogy beismer-e bármit, vagy sem, nincs jelentősége.
Tanév nagy sokára felemeli a tekintetét az asztalról. Arcán először jelenik meg valamilyen kifejezés. Pontosabban, valamilyen megvető mosoly.
- Ha nem üres rágalmak lennének a tarsolyában, hanem tényleges bizonyítékok, akkor
egyből letartóztatna.
- Mellesleg, éppen ezért jöttem, hogy letartóztassam - jegyzem meg nyugodtan.
Tanév futó meglepődéssel néz rám, mintha ellenőrizni akarná, komolyan beszélek-e.
- Igen, igen - ismétlem. - Jól hallotta,, eljöttem, hogy letartóztassam. Mert meg kell mondanom önnek, Tanév, hogy elszakadt a harmadik láncszem is. Medarov.
- Talán csak nem tanúskodott ellenem a halott? - újból visszanyerve a nyugalmát, torz vigyorra húzza a száját.
- Szóról szóra. Megcáfolta azt a mondást,

hogy a holtak nem beszélnek. Medarov
megszólalt, íme itt van a tanúvallomása.
Ezeknél a szavaknál bal kezemmel előhúzom
a zsebemből a barna bőrkötésű noteszt és
megmutatom Tanévnek. Tanév egy pillanatra
öszszerándul,
mint egy ragadozó, amely a zsákmányára készül
ugrani, azután ismét visszaereszkedik a székre,
és
tekintetét az asztalra
szegezi.
- Bizonyára emlékszik ennek az ereklyének
a tartalmára -- mondom, miközben újból a
zsebembe süllyesztem a noteszt. - Azoknak
ügynököknek a nevét tartalmazza, akiket
beszervezett a Gestapólioz, meg azokat az
Össze
geket, amelyeket átactótt nekik, s mindezt a
ör. kézírásával.
Tanév kreol arcbőre még jobban elsötétedik,
.:- Ez az ereklye önmagában is elég meggyőző
bizonyíték a halálos ítélet kiszabásához. De
a Gestapóval kapcsolatos ügyek nem hozzám
tartoznak. Ezzel a tevékenységével mások
fognak foglalkozni. .így hát nekem csak a saját
feladatomra kell korlátozódnom, és Iván
Medarov meggyilkolása miatt kell
letartóztatnom
önt.
- Nem öltem meg Medarovot - mondja
tompán Tanév. - Sőt, biztos vagyok benne,
hogy képes leszek megdönthetetlen alibit szoí
gáltatni önnek, ha közli velem Medarov
halálának időpontját.
:- Ebben a kérdésben ön az egész világ lejfl
jobban tájékozott embere. Habár én is tudok
egyet-mást. Ami pedig az alibit illeti, ne
számítson arra, hogy a meglepetéstől hanyatt
esem

a. székről..Ha valaki szándékos emberölésre
készül, akkor általában megfelelő alibiről is
gon-.
élősködik. Egyáltalán ritkán találkoztam olyan
gyilkossal, akinek ne lett volna megdönthetetlen
alibije. Az öné pedig korántsem
megdönthetetlen: az
a volt spekuláns, akit tanújaként
hoz fel, az ön unokatestvére, tehát
tanúvallomása lyukas garast sem ér.
- Nem én öltem meg Medarovot - ismétli
csökönyösen Tanév.
- De igen, És a gyilkosságra vonatkozó
legutolsó bizonyítékot kevéssel ezelőtt saját
maga
szolgáltatta, anélkül hogy észrevette volna, Ön,
Tanév, határtalan önbizalma ellenére, egyáltalán
nem mondható a bölcsesség kútfejének. Ön
valamikor undorító gyilkosságot követett el,
30Ó
amely mind a legutóbbi időkig feltáratlan
maradt. Ez önt azzal a magabiztossággal töltötte
el,
hogy utolérhetetlen tettes. Ön még nemrég,
mielőtt itt találkozott volna velem, azt képzelte,
hogy Medarov meggyilkolásával újabb páratlan
bűntettet hajtott végre. Elhagyja Szófiát,
hogy minden gyanú fölött álljon, és hogy
Medarov, akinek a lopott kincs egy részével
tartozik, ne
találhassa meg. Ezzel egy időben kapcsolatot
tart fenn Mimivel és Ilievvel, hogy kövesse
jövendő
áldozata lépéseit. Sőt, arra kényszeríti Ilievet,
hogy befogadja Medarovot, így
követheti az öreg minden mozdulatát. Medarov
mozdulatai pedig még az önéinél is ostobábbak.
Mellesleg talán igazságtalan vagyok: talán sem
az övéi, sem pedig az önéi nem ostobák. Csupán

nem felelnek meg a kornak és a
körülményeknek. Olyan reflexekre épültek, amelyek más
korban és más körülmények között alakultak
ki. Két szőrét hullató oroszlán egy vegetáriánus
étteremben, ezek voltak önök Medarovval.
ön megpróbálja folytatni a vadászatot, holott
a körülmények annyira megváltoztak, hogy a
vadászat teljességgel lehetetlenné vált. Két
dögevő, akik itt maradtak a múltból, ahogy találóan
jegyezte meg egy ismerősöm a
művészkörökből. Ügy lesik egymást, mint két ragadozó, azt
kutatják, hogyan semmisíthetnék meg egymást,
de a környezetükben senkinél sem találnak
támaszra. Medarov segítséget próbál keresni az
ifjú Andreevnél, ám Andreev nem a maguk
embere, ön pedig Mimire és Ilievre próbál támaszkodni.
De még a könnyelmű Mimi is messze az
ön szintje felett áll, és nem hajlandó bűnös
terveinek eszközévé válni. Iliev szintúgy nem az
ön embere, s ha egyes esetekben apróbb
szívességeket tett, ez csak azért volt, mert halálra
ijesztette. De az olyan ember, aki a félelem
kényszerítő hatására cselekszik, megbízhatatlan
segítőtárs, és erre maga is rájött. Tehát ön
és Medarov egyképp arra kényszerültek, hogy
magányos fenevadként cselekedjenek,
elkülönülten, mindegyikük csak a saját erejére támaszkodva,
ami távolról sem felel meg aljasságuk és
gonoszságuk mértékének. És lám, eljött
az a pillanat, amikor Ilieven keresztül megtudta,
hogy Medarov birtokában van a notesze,
amely terhelő bizonyítékokat tartalmaz
Gestapós múltjáról, és önnek puszta kézzel kell

hozzáfognia
terve megvalósításához. Aztán első lépésként
ide, ebbe a szobába hívja találkára Medarovot...
A drámai hatáskeltés iránti tiszteletből egy
pillanatra elhallgatok. Tanév az asztalra
meredve hallgat, de szemmel láthatólag
feszülten követi
elbeszélésemét. Kritikai igénnyel körülnézek a
szobában.
- A választása tulajdonképpen nem is volt:
rossz. Ha eltekintünk a portói, a helyiség elég
kényelmesnek mondható, és ami a legfontosabb,
félreeső helyen van. Kívülről semmi sem
árulkodik arról, hogy két régi barát összejött a
régi házban, hogy felelevenítsék emlékeiket.
Ön gondoskodik a tervezett mulatozásról is.
Szófia felé menet megáll egy vendéglőnél, és
vesz egy üveg ánizspálinkát, mivel tudja, hogy
Medarov csak azt issza. Ezzel azonban egy apró
hibát követ el, ami később .döntő bizonyítékká
válik: először, mert egy közlekedési rendőr
feljegyzi a kocsi rendszámát és megfigyeli önt,
amint az ánizspálinkát vásárolja a kocsmában,
mert ellenőrizni akarja, nem szegi-e meg az au
tóvezetőkre vonatkozó alkoholfogyasztási tilal
mat. Tehát a vásárlás megállapítást nyert. Má
sodszor, amikor egy pohár ánizspálinkát kér
tem, ön azt felelte, hogy nincsen ánizspálinkw
ja, nem is szereti. Hová tűnhetett ebben az eset
ben ez a híres-nevezetes fiaskó?
- Miminél van ... - morogja, gépiesen Tanév.
- Ismét egy hazugság, nem. tudom már, hogy
hányadik - jegyzem meg. - Kevéssel ezelőtt
azt bizonygatta hogy egyáltalán nem látta
Mimit, és nem járt Szófiában .-. . Most meg
kiderült, hogy
még alkohollal is ellátta. Sajnos, valamilyen
véletlen egyezés folytán Mimi is utálja az
ánizspálinkát

Furcsállnám is különben,
ha a hullákon kívül akadna még valaki, aki
fogyasztja ezt az italt. Szóval, a megbeszélt
órában
Medarov megérkezik. Természetesen érdeklődik
az aranyérmék után, amelyeket annak
idején kettesben rejtettek el. ön pedig a notesz
iránt érdeklődik. Az üzlet létrejöhetne... de
nem két ragadozó között, mert mindketten előre
eldöntötték, hogy ellenszolgáltatás nélkül
szeretnének kapni. Ön azzal a szándékkal akarja
megszerezni a noteszt Medarovtól, hogy a
kompromittáló dokumentum átvétele után
elintézi az
üreget Egykori cégtársa azonban elég jól ismeri
int, és úgyszintén előre felkészült Figyelmezteti,
hogy nincs egyedük vannak társai, akiket
értesített az idejöveteléről, és a noteszét
egyiküknél hagyta megőrzésre. Sőt hogy
meggyőzőbben
hangozzék, megnevezi az illetőt - Andreevet ön
azonban ismeri Medarov közmondásos
bizalmatlanságát, és egy szót sem hisz el az
egészből. A döntő pillanatban úgy tesz, mintha
eyanús zajt vagy valami ahhoz hasonlót hallana,
ezért kimegy a lépcsőházba, hogy előkészítse
fi gyilkos eszközt Egy percbe sem telik: kiveszi
lépcsőházi világítás nyomógombját, s a kettős
vezeték szigeteletlen vége úgy kandikál elő,
mint két kis kígyó, amelyek készek a halált
hozó harapásra. Aztán visszamegy a szobába, és
megnyugtatja Medarovot azzal, hogy nincs
semmi vész. Az utolsó megállapodás
következik,
amely mindkét fél részéről egyformán
képmutató: ön megígéri, hogy elhozza az
elrejtett
pénzből Medarov jussát, ha ő előteremti a
noteszt. Medarov a maga részéről megígéri a

notesz
átadását, de tulajdonképpen azt határoz
za el, hogy a következő találkozónál összeug
rasztja Andreevvel, s amíg egymásba
csimpaszkodnak, meglép az összeggel anélkül,
hogy megválna
attól a dokumentumtól, amellyel hatalmában
tarthatja. A kölcsönösen kitervelt csapdák
körülbelül
egyenlő értékűek, de önnek időelőnye van.
Elbúcsúznak, Medarov távozik, ön
előzékenyen rámutat a kapcsológombra, és egy
pillanat múlva az ellenfél halott. Az öreg rozoga
szíve, a cementpadló, amelyet nyilván
meglocsolt,
még biztosabbá teszi a műveletet. Feltételezem,
hogy jóformán megittasult a sikertől. ..
- Képzeleg - morogja Tanév enyhe megvetéssel,
anélkül hogy rám nézne.
- Az öröme azonban bizonyára hamar
elpárologhatott. Mert. amikor gondosan
átkutatta az elhunytat,
megállapította,, hogy a sorsdöntő notesz nincs
az áldozat zsebében. Ekkor
elérkezünk az ön által szerzett és eljátszott
színjáték második felvonásához, a bűnjelek
elleplezéséhez. Megpróbál ánizspálinkát tölteni
az áldozata szájába, hogy részegséget színleljen.
Az ital jobbára a ruhájára ömlik, de ez önt nem
zavarja. Berakja a holttestet a kocsiba,
valamivel letakarja. Aztán elmegy Ilievhez.
Hiszen
most már egyedül az elhunyt lakásán reméli
megtalálni a noteszt. Kényszeríti Ilievet
Medarov szobájának kinyitására, gyors
házkutatást
tart,, mert fél, hogy valaki véletlenül felfedezi a
holttestet a kocsiban. A gyors házkutatás
részben csalódást, részben pedig reménykedést

vált
ki. Nem találja meg a noteszt, de elemeli
Medarov kicsiny vaskazetta ját, amely zárva
vari,
ugyan, de talán tartalmazza az ereklyét. Kév
sőbb, amikor az öreg zsebéből kivett kulccsal
kinyitja a kazettát, természetesen meggyőződik
arról, hogy hiába reménykedett.
Tulajdonképpen, ami a kazettát illeti, részben
ráhibázott, a
notesz ott volt,, csak kicsit korábban. Elég
hoszszú ideig nyugodott ebben a kazettában,
megközelítőleg húsz esztendőn át, a kazetta
pedig
az örj lakásától néhány száz méterre volt,
Szirakovék lakásában, Medarov nővérénél - az
ember ritkán keres ott, ahol kellene.
Továbbiakban a Medarovnál történt házkutatás
csak
újabb bizonyíték ön ellen, mivel Iliev részletes
tanúvallomást tett erről a házkutatásról.
- Tanúvallomások ... Rágalmak ... - morogja
Tanév,
- Szóval, miután felforgatta az elhunyt lakását,
magával az elhunyttal kezd foglalatoskodni.
Kocsijával Iliev házához közel, egy néptelen
utcácskába hajt. Ez a Krajna utca, amelyet
a kedvező körülmények miatt előre kiválasztott:
mindkét oldalán üres telkek és ablaktalan
raktárépületek. Otthagyja a tetemet a járdán,
mintha Medarovot kissé ittasan hazafelé menet
érte volna a szívszélhűdés. Aztán újból idehajt
a kocsijával, elszakítja a vezetéket, amelyet csak
a merénylet végrehajtására vezetett oda,
leszereli a bakelit aljzatot és a kapcsológombot,
fogja
a pálinkásüveget - és ezzel minden nyomot
eltüntetett -, s máris szélsebesen Bankjába
robog, hogy megnézze, mit örökölt az

elhunyttól.
Tanév hallgat, de figyelmesen követ. Hogy lehetőséget biztosítsak a feszültség fokozására, újból elővesszem a cigarettámat, és másodszor ismétlem meg balkezes mutatványomat. Aztán jó étvággyal bekebelezek két adag füstöt, és folytatom:
- A színjáték eme második részében azonban még egy végzetes hibát követ el: bizonyos nyomok eltüntetésével a sietségben újabb nyomokat hagy. Ha kimegy a lépcsőházba, most is
megállapíthatja, hogy a bakelit nyomógomb feles leszerelésénél néhány helyen megkaristolta a falat, ami a penészes vakolaton nagyító nélkül is észlelhető. De ez a hiba, noha végzetes, mégis elhalványul a következő ostobasága mögött. Miután nem találta meg a noteszt a kazettában,
arra a megállapításra jutott, hogy Medarov a bizonyítékot valóban Andreevnél hagyta megőrzésre. Sejtése helyes. Mielőtt cselekedne, ellátogat Ilievhez, hogy a bizonyosság kedvéért megérdeklődje, vajon Medarov halála nem váltott-e ki némi kételyt a rendőri szervekbőL Mellesleg, az ön orgonakölnije szörnyűséges. Nem sokkal ön után állítottam be Ilievhez, s majdnem megfulladtam az illatától. Itt, ebben az ószereslyukban szintén mindig kibírhatatlan az illat. Ha azon a végzetes estén eszébe jutott volna,
hogy ebből a parfümből locsoljon ki egy-két üveggel, akkor Medarov villanyáram nélkül is beadta volna a kulcsot De ami megtörtént, azon nem lehet változtatni. Szóval, Ilievnél tett látogatása után szilárdan meggyőződött róla, hogy bűntettét nem derítették ki,
és azon nyomban hozzáfogott a tervezett

ostobaság megvalósításához. Hogy átkutathassa
Andreev lakását, találkozót beszélt meg vele
Knjazsevóba. Ráadásul, csalhatatlansága
rögeszméje miatt, nem is tételezte fel, hogy
bárki
is kapcsolatba hozhatja Medarov balesetét az
Andreevnél történt betöréssel. Sőt, jól ismerve
Medarov titkolózását, ön meg volt győződve
arról, hogy Andreevnek fogalma sincs a nála
megőrzésre hagyott tárgy jelentőségéről,
következésképp, ha a noteszt megkaparintja,
Andreev
hiába jelenti a rendőrségnek, a házkutatást
közönséges betörésnek fogják fel, különösen
abban az
esetben, ha a lakásból pénz és ruhanemű is
hiányzik. Az ön balszerencséjére sem
Andreev, sem pedig a rendőrség előtt nem
maradt titok, hogy ki az az egyedül lehetséges
személy,
akit a barna kötésű kis notesz érdekel.
Na meg ha betörést színlel, akkor legalább
alapvető fogalmat kell alkotnia arról, hogy
milyen
egy igazi betörés, amennyiben igényli-a
színlelés elhitetését. Igaz, hogy ön személy
szerint
egész életében rablásból tartotta fenn magát, de
az más jellegű volt.A kisstílű tolvajok nem
kutatják át az egérlyukakat, mert nem
noteszeket
keresnek
-- Képzeleg - morogja Tanév. - Nincs
bizonyítéka.
- ön, úgy látszik, teljesen elvesztette lelki
egyensúlyát - jegyzem meg leereszkedően.
Abban, amit elmondtam, annyi a bizonyíték,
hogy harmadrésze is elég egy halálos ítélethez.
- Ha elegendő , bizonyítékkal rendelkezne,

nem folytatná velem ezt a beszélgetést. Ön azért beszél, hogy provokáljon, és én elszóljam magam.
- Nem szükséges elszólnia magát - mondom. - Mindaz, amit elárulhatna, anélkül is ismeretes a számomra.
-i- Nagyon jól tudom, hogy mire számít dörmögi Tanév, és másodszor is megereszti torz vigyorát.
- Nem találta el, Tanév. Mivel az ön gondolatai egész életében az arany körül forogtak, így hát azt képzeli, hogy én most azért ülök itt, mert versenyt akarok hazudni önnel, hogy megtudjam, hol rejti a pénzt... A pénzt az ön vallomása nélkül is megtalálják majd, de ez az egész históriában alegjelentéktelenebb tényező.1- Ne akarjon engem meggyőzni arról, hogy az ön számára a legfontosabb dolog Medarov halála, akit tegnap még börtönben tartottak morog Tanév, és ismét vigyorog. - Ha azt akarja, hogy gyakorlatiasan beszéljünk, akkor beszeljünk nyíltan én.szintén gyakorlatias ember vagyok. Mondja meg kereken, mennyit akar, és mit ajánlana fel annak fejében. Szót érthetünk anélkül is, hogy meggyőzne Medarov utáni bánkódásáról...
Felemelem a pisztolyt, mintha a formáját tanulmányoznám, aztán újból az ölembe teszem, miközben halkan megszólalok:
- Ezúttal sem talált, Tanév. A sértéséért fejbe kellett volna kólintanom ezzel a vasdarabbal, de ön nem képes arra, hogy engem, megsértsen. Ami pedig Medarovot illeti, valóban, nekem egy fabatkát sem ér, noha amikor megölnek valakit, akár az ön vagy Medarov fajtájából legyen is az, kötelességem a gyilkos kiderítése. S ha most

beszélgetek önnel, nem azért történik, mert azt akarom, hogy elárulja, hol rejtegeti a pénzét, éá megvesztegetésre sem akarom kényszeríteni, és arról sincs szó, hogy Medarov haláláért szeretném megbüntetni, ön azonban megfeledkezett
egy másik ember haláláról, akit fiatal felesége és kicsiny gyermeke várt odahaza, s akit egy szeptember hetedikére virradó éjszaka indokolatlanul agyonlőtt. Ennek az embernek a halála miatt
emlékeztetem önt minden bűntettére, hogy néhány percen át haldokoljon a félelemtől, apránként
haljon meg, görcsbe ránduljon a félelemtől. Egy másik ember hevében ezzel állok szerény bosszút.
És vigasztalásul elénekelhetek egy dalt.
És miközben családiasán tegezésre térek át, hozzáfűzöm:
- Tudod a Katyusá-t?
Tanév kreol arcbőre zöldre vált.
- Nem tudod?.Nem baj, majd én eléneklem.
És rákezdek kissé rekedtesen, de remélem, nem teljesen hamisan:
Alma nyílik, virágzik a réten,
Fú a parton a tavaszi szél...
Ebben a pillanatban Tanév hirtelen felugrik, felém löki az asztalt, és gyorsan felrántja az ajtót. Közben nyugodtan folytatom:
Fűben sétál gyönyörű katyusa . ..
A küszöbön fenyegetően magasodik egy géppisztolyos rendőr alakja. Tanév mint egy csapdába ese,tt
vad visszahátrál a szobába, valamit
előránt a zsebéből, megpróbálja lenyelni, de én odaugrom, s hátracsavarom a kezét. Aztán farkasszemet nézve vele, befejezem:
Zöld mezőben édes dalra kél.

Majd felemelem az áttetsző folyadékot tartalmazó fiolát, beteszem a zsebembe, és kijelentem:
- Nem szabad ezt, Tanév. Nem fogod ilyen könnyen megúszni. A magadfajtának nincs joga formalitások nélkül meghalni.
Aztán átadom a rendőrnek.
Most már szabad vagyok. Persze, csak időlegesen. Sajnos, holnap még nem lesz újév.
Felveszem a kalapomat, a fejem búbjára tolom, hogy világossá váljék, e percben nem nyomasztanak gondok, és távozom. A régi ház rosszindulatúan néz két bedeszkázott ablakszemével. Amire én úgy válaszolok, hogy hátat fordítok. Az eső- továbbra is esik, bar már nem annyira értelmetlenül. Felérek a lozeneci dombtetőre, és lenézek a városra. Ifjúságom kisvárosa, a Nevszki kopasz kupolájával koronázva, átláthatatlan tetőerdővé változott. Imitt-amott kiemelkednek az új magasépületek fehér négyszögei. Itt-ott kirajzolódnak a-homlokzatokon a szilárdan álló, ötágú vörös csillagok. A messzeségben gyárak füstölögnek. Egy egész világ. Egy békés emberi világ a síkság ölében, a hegyláncok hajlatában. Az én városom - ahogy némely költő mondja. Aztán miért a tiéd, és például nem az enyém? Jól van na, a mi városunk, csak össze ne kapjunk rajta.
Szóval még egyszer megnézem városunkat, és indulok lefelé.
Tehát ma esküvőre megyünk. Egy komor ügy szép befejeződése. Egyébként minden jó, ha jó

a vége. Elnézem, amint Vera és Andreev megállnak az anyakönyvvezető asztala előtt, fél füllel
hallgatom a hagyományos útra bocsátó szavakat, és pislogok a fényképész villanófényébe, aki a sarokból lesi a megindítóbb pillanatokat. Mindez jó is lenne, de mit keresek én egy ilyen idillikus jelenetben? Nincs időm meglátogatni a nénémet. Nincs időm arra, hogy részt vegyek a saját esküvőmön. Ugyanakkor meg idegen esküvőkön téblábolok. Egy élet képtelenségei - mondhatná valaki.
Gondolataimat Mimi szakítja félbe, aki a vörös posztóval borított asztalhoz húz. Teljesen megfeledkeztem tanúi mivoltomról. Tulajdonképpen jól is alakult, legalább egy kis előzetes
tapasztalatot. Szerzek ahhoz az . eseményhez, amely az új év küszöbén esedékes.
S iám, a szerény szertartás befejeződött. A fényképész ékesszóló mozdulatokkal egymáshoz
tömöríti a résztvevőket:
- Most pedig egy csoportkép!
A vaku éppen akkor villan, amikor hűséges, öreg sapkámmal eltakarom az arcomat. Elegendő, hogy üdvözlésre emeltem a kezem. No és a
fényképről hiányzik majd egy arc, de nem ez a legfontosabb. A részletek feleslegesek. Nem a saját nevünkben cselekszünk, hanem a törvény nevében. Ha jó megfigyelők, felismerhetnek a kalapomról. Ilyen szép, divatjamúlt kalapot csak az önök hűséges híve, Petar Antonov visel.

III. Brazil dallam

Kényelmes garzonlakás. Pontosan olyan,

amilyenre szükségem lenne, amíg nőtlen vagyok.
világos garzon, az ablakon és az erkélyajn át besütő délelőtti nap májusi ragyogásával. Halványszürke falak, sötétszürke bársony kaszékek, rózsaszín perzsaszőnyeg és az elmahatatlan
kerek dohányzóasztal. Bársonyfügiyök - szintén rózsaszínben, és selyem lámernyő... Mi is van még?
Na igen: egy székényelmes ágy. Ezt azonban nem jayallanám, mért a puha pléden, akár egy kérdőjel,
égikék pizsamás hulla hever.
A helyszíni szemle - a fényképfelvételekkel,- a daktiloszkópiai és traszológiai vizsgálatokkal, a jegyzőkönyv felvételével együtt - már befejeződött, a szakértők eltávoztak, és a helyiségben csak ketten maradtunk, én meg öreg
barátom, a törvényszéki orvos, ha nem számítjuk az .ajtó előtt strázsáló rendőrt. Mialatt az
orvos halott páciensével foglalatoskodik, még egyszer áttanulmányozom a lakást, az előszobát és az erkélyt, hogy pontosítsam a benyomásaimat, és valamilyen logikai sorrendet alakítsak
ki belőlük.
-- Nos, öregem, mi újság? Van valami eredmény?
Az orvos, merő fontoskodásból, halogatja a választ. Elgyötörten sóhajtok fel, és előveszek egy doboz Sglancét, de megdöbbenésemre barátom méltóságteljesen rázza a fejét:
- Köszönöm, nem dohányzom!
- Na, végre egy jó hír - dörmögöm, miközben cigarettára gyújtok. - Legalább takarékoskodhatom.

- Gázmérgezés, semmi egyéb - közli az orvos, ügyet sem vetve a szavaimra. -És ha van is valami egyéb, az csak a laboratóriumi vizsgálatnál fog kiderülni.
- Bravó - válaszolom. - Ügyesen fejted meg a nyilvánvaló dolgokat.
- Neked fizetnek a rejtélyes dolgok megfejtéséért.
- Ami engem érdekel, az az ...
- ... hogy lefekvés előtt nem vett-e be altatót - fejezi be helyettem a hullaboncolás Paganinije, és
hanyagul hozzáfűzi:
- Különben mégis adj egy cigarettát!
- Isten veled, takarékoskodás! - motyogom, s figyelem, ahogy szokása szerint puhább cigarettát keresve a dobozban matat. - Te tulajdonképpen mióta nem dohányzói?
- Hát ha holnap sem fogok rágyújtani, akkor már két napja - magyarázza a doktor, és élvezettel szív le néhány slukkot.
Aztán berakodik a táskájába, és búcsút intve távozi-k. Egyedül maradok a tett színhelyén. Szedjük csak össze az ismereteinket. Eddig a következő tények birtokában vagyunk:
Hriszto Aszenov kereskedő, nyugatnémet állampolgár, aki még a háború előtt telepedett le Németországban, különböző üzleti ügyek kapcsán néhányszor járt már Bulgáriában. Tegnap este körülbelül 21 órakor nőismerősével,
Magda Koevával együtt elment a Balkán étterembe. Fél órával éjfél előtt egy ismeretlen személy kereste telefonon. Nem sokkal később az étteremben megjelent Filip Manev, Koeva barátja, aki megkísérelte magával vinni a hölgyet, de mivel Aszenov szembeszegült, Manev
botrányt csapott. Manevet és Koevát

előállították Aszenov pedig visszatért a lakásába, ahol
másnap reggel holtan találták.
Aszenov garzonja külön bejáratú. A bejárati ajtó kis előszobára nyílik - jobbra a mellékhelyiségek, balra tágas benyíló konyhaasztallal
és gáztűzhellyel. A gáztűzhely csapja nyitva volt, ez okozta a bérlő halálát.
Első látásra balesetet lehetne feltételezni. Az asztalon egy doboz Nescafe, cukor, üres csésze, gyufa. A tűzhelyen kávéfőző, mellette és körülötte még nem száradt föl a víz. Aszenov nyilván kávét
akart főzni. Meggyújtotta a gázt, föltette a vizet forrni, de közben az ágyon fekve
elaludt, és a víz kifutott, eloltotta a lángot, és a gyilkos gáz akadálytalanul tölthette be a zárt helyiséget.
A feltevést egyéb körülmények is alátámaszthatják: a bejárati ajtót belülről zárták be. Az
erkélyajtó szintén csukva volt, de a lakás különben is az ötödik,emeleten van, úgyhogy megközelítése
az erkélyen keresztül korántsem
könnyű. Aszenov, mielőtt felvette volna a pizsamáját, ruháját gondosan arra a székre helyezte,
amelyet csak egy lépés választ el az erkélyajtótól. Zakója belső zsebében benn maradt az útlevele és
az irattárcája, amely igen
jelentős összeget tartalmazott bolgár levában, továbbá 30 nyugatnémet márkát. Ha a gyilkosság célja - amennyiben arról van szó - pénzszerzés volt,
akkor nem érthető, hogy miért vállalt a gyilkos kockázatot a gáz használatával. Ez

a megoldás, az erkélyről való behatolás
nehézségei mellett, még a következőket is
feltételezi:
át kellett vágnia a szobán, hogy a gázcsaphoz
érjen, és ugyanezen -az úton visszamennie,
kitéve magát annak a veszélynek, hogy
időközben
az áldozat felébred aztán be kellett csuknia
kívülről az erkélyajtót, hogy a gáz meg ne
szökhessen,
majd huzamosabb várakozás után az erkélyről
ki kellett nyitnia az ajtót, és újból megvárnia,
amíg
kiszellőzik a lakás, és csak mindezek után
vehette magához a pénzt vagy azokat
az értéktárgyakat, melyeket a halott zsebében
találhatott. Nehezen magyarázható ennyi
kockázat és bonyodalom, amikor a tolvajnak
elegendő lett
volna kivárnia, hogy Aszenov elaludjon, mivel
az erkélyről benyúlva, a szék karfajára vetett
zakó
zsebéből kivehette volna mindazt, amit ott talált.
Aztán, azért is el kell tekintenünk ettől, mert a
tolvajok ritkán vetemednek gyilkosságra. Meg
tulajdonképpen mind ez.
ideig semmi nyom sem utal lopásra.
Űgyszintén - legalábbis egyelőre - semmi
sem utal arra, hogy Aszenovot más indítékok
alapján ölték volna meg, például bosszúból.,
Burgaszban nevelkedett, és 1939-ben még
fiatalemberként hagyta el az országot amennyire
ismeretes, nem voltak rokonai és ismerősei
Bulgáriában. Talán ez a botrány Manevvel? Ezt
az
incidenst majd még ezután kell részletesebben
tanulmányozni. De bárhogy is legyen, Manev
és Koeva előállíttatásuk pillanatától, amikor
Aszenov még ép volt és egészséges, a jelen

pillanatig a rendőrőrszoba oltalmát, élvezik, így aztán
aligha jöhetnek számításba.
Az öngyilkosság nem kevésbé valószínűtlen. Ha egy ember öngyilkosságra készül, nem szokott előtte kávét főzni. Aztán meg miért lett volna öngyilkos? Azért, mert el akarták tőle venni a barátnőjét? Az első pillantásra legvalószínűbbnek a baleset látszik: kifutott a víz, elaludt a gáz
stb. De az első benyomás gyakran megtévesztő, mert felületességen alapszik. A felület alatt pedig ott sorakoznak a kérdőjelek. A belülről bezárt ajtót szerencsére nem a szomszédok, hanem a mi szerveink nyitották ki. így azonnal megállapíthattuk, hogy a gáz koncentrációja tulajdonképpen elég csekély volt.
Természetesen a gáz az eltelt órák folyamán a réseken át is elszivároghatott, de aligha ilyen mértékben, ha. figyelembe vesszük, hogy a gázpalack félig sem ürült ki. Ám ha feltételezzük,
hogy bűntény történt, akkor ez a kisfokú gázsűrűség teljességgel természetes. A behatolás első szakasza után - gázmérgezés - a gyilkosnak ki kellett szellőztetnie a helyiséget ahhoz, hogy végrehajthassa a második szakaszt - a lopást -, és a harmadikat - a baleset megrendezését.
Kinyitotta az erkélyajtót, később nyilván az étkező szellőztetőablakát is, hogy huzatot csináljon. A
szellőztetőablakot és az ajtót
csak a bűntény befejezése után zárta be, miután újból megnyitotta a gázcsapot, és mivel a palackból a gáz jelentős része már kiürült, másodszorra csekélyebb lett a gázsűrűség.
Más. Az erkély az ötödik emeleten van,

megközelítése azonban korántsem lehetetlen. Pontosan az
erkély fölött található a tetőterasz,
amelyet egy folyosó köt össze a lépcsőházzal. A
lépcsőházból a folyosó felé vezető ajtót zárva
találták, de némi friss karistolás a kulcslyuk
körül alapot ad annak feltételezésére,, hogy itt
álkulcsqt használtak.
Az az ember, aki kijut a tetőteraszra, már
egész könnyen leereszkedhet Aszenov
erkélyére, ehhez elegendő, ha lefüggeszkedik a terasz
korlátján, és körülbelül egyméternyi ugrást
kockáztat. Ha ugyanez az ember előrelátásból
kötelet kötött a terasz korlátjára,
mindenkülönösebb nehézség nélkül megtehette a visszafelé
vezető utat is.
A legagyafúrtabb bűnöző, még az a becsvágyó
is,-aki a tökéletes bűnlény elkövetéséről
ábrándozik, elfeledkezik arról, hogy
bármenynyire is elővigyázatos és ügyes, kizárt dolog,
hogy ne hagyjon megfogható bizonyítékot,
feltételezve, hogy ő maga is megfogható és valóságos
környezetben tevékenykedik. Tehát ebben az
esetben a tárgyi bizonyítékok: a karistolások a kulcslyuk
körül, a rozsdás korláton
levő horzsolás, amely bizonyára a kötéltől
származik, az alig észrevehető nyom a homlokzat
vakolatán, ott, ahol a tettes megtámasztotta a
lábát a felmászáskor, és végül még egy nyom,
nyilván ugyanettől a lábtól, egy szemmeHs
látható harisnyás lábnyom pontosan a perzsaszőnyeg és az
előszoba kőpadlója között. Természetesen,

külön-külön minden egyes nyomot
meg lehetne magyarázni másképpen is, de
együttesen, egymás mellé állítva már
működésbe hozzák a képzeletet. Nem marad
más hátra meg kell
várni a környezettani vizsgálatok
eredményét.
Egy dolog biztos, ha gyilkosság történt, akkor
ezt nemcsak előre megfontolt szándékkal,
nemcsak részletesen és ravaszul tervelték
ki,hanem hidegvérrel is hajtották végre. A
bűntény egymást
követő szakaszai - kijutás az
erkélyre,, a gázcsap kinyitása, a helyiség
kiszellőztetése, a lopás, illetve a baleset
megrendezése, hogy
ne is beszéljünk a menekülésről mindezek a
részletek huzamosabb időt igényeltek, amelyet
én már
gondolatban ki is számítottam, és aminek a
végrehajtása erős idegzetet
tételez fel.
A bűntény azonban feltételez még valami
másjt is: a garzonlakás belső berendezésének
ismeretét a tettesnek tudnia kellett, hogy ebben
a
lakásban gáztűzhely van.
Az utóbbi gondolat a garzonlakás
tulajdonosnőjéhez vezet.
Geleva, a lakástulajdonos, a szomszédos,
szintén egyszobás lakásban él kétszobás lakását
azért választatta le, hogy egyik felét busásan
fizető vendégeknek adhassa ki.
Geleva az első csöngetésre ajtót nyit, nyilván
megérezte, hogy a ma reggeli vendégjárás
még nem fejeződött be. Gépiesen elmosolyodik,
hogy leplezze ijedtségét és bosszúságát, aztán
egy tágas szobába vezet, amely mellesleg
viszonylag lakályosnak mondható a szép, de

kissé
elnyűtt bútorzattal. A háziasszony szerencsésen
egészíti ki a berendezést, mivel maga is, ha
kissé elnyűtten is, de őrzi hajdani ragyogó
szépségének
maradványait, és egyáltalán, küzd az
évek árjával, ami pedig előbb vagy utóbb
mindannyiunkat a másik szobában fekvő bérlő
világába
visz.
- Foglaljon helyet - mosolyodik el ismételten
Geleva. - Megkínálhatom égy kávéval?
- Csak akkor, ha már készen van. És ha
megengedi, rágyújtanék.
- Természetesen. Magam is dohányzom. A
kávé pedig azonnal elkészül.
Az említett azonnal körülbelül tíz percet
vesz igénybe, de azért az nem egészen kidobott
idő, mivel a konyhaajtón keresztül lehetőségem
nyílik az elkerülhetetlen párbeszéd
megindítására
- Hányszor szállt meg önnél Aszenov?
- Háromszor. Már az első alkalommal itt
szállt meg, mert megtetszett neki a lakás ..
Tudja, én nagyon adok a tisztaságra ...
-- Meglátszik. És mivel töltötte az idejét?
Kikkel találkozott? Feljárt hozzá valaki? És
egyáltalán, mondjon el mindent, amit róla tud.
- Rendes ember volt. Amennyire kivehettem a
szavaiból átjárt hozzám telefonálni, csak
hivatalos üzleti kapcsolatai voltak. Senki sem
járt fel hozzá a barátnőjén kívül.
- Koevára gondol?
- Azt hiszem, úgy hívják. Én csak Magdának
ismertem.
- Na és mit tudna mondani erről a Magdáról?
- Mit mondhatnék? Ezek a mai lányok, hiszen
tudja - ma ezzel, holnap azzal, züllött
életmód.

- Nem akart férjhez menni Aszehovhoz?
- Alighanem igen, de hát kettőn áll a vásár. Aszenov nem olyan ember volt, aki akárkit hajlandó
feleségül venni.
- Arról van tudomása, hogy milyen emberekkel járt ez a Magda, amikor Aszenov nem tartózkodott Bulgáriában?
- Kikkel? Hasonszőrűekkel. Láttam őt egyszer-kétszer az utcán különféle srácokkal, de az igazat megvallva, többet nem tudok.
i- Világos. És önhöz kik szoktak feljárni?
- A szomszédasszonyok, ki más?
Geleva egy tálcán behozza a kávét, leteszi elém az asztalra, és leül, közben keresztbe veti terjedelmes combjait, hogy megmutassa, még nem adta föl a .reményt. Megkínálom cigarettával, de ő csak fiitereset szív, ezért a sajátjából gyújt rá.
A háziasszony gesztenyebarna
akarom mondani gesztenyebarnára festett dús hajával és ápolt, fehér arcbőrével vonzó jelenség, noha alighanem az ötödik X-et tapossa.
Azt hiszem, hogy az idegei is rendben vannak.
- A férje nem szokott feljárni magához? kérdezem, miután hörpintettem a kávéból, és leszívtam a füstöt.
- A volt férjem? - bosszúsan húzza össze telt ajkát. - Néha feljön, de csak azért, hogy elrontsa a hangulatomat.
- Valóban?
- Ügy bizony! Azt lesi, hogyan húzhatna ki belőlem néhány levát.
- Milyen ürüggyel?
- Ügymond, pénzzel tartozom neki a lakásért. Annak idején valóban segített a megvételében, de én
már réges-rég ...

- Világos. Nos, a tegnap estére vonatkozólag mit tudna nekem mondani?
- Hát tegnap este Szavova volt nálam a negyedikről. Kávéztunk, elbeszélgettünk, aztán kikísértem.
- Hány. órakor?
- Tíz óra tájt. Rendet raktam, és lefeküdtem, de mivel nem voltam álmos, nem zártam el a rádiót.
- Hallotta, hogy mikor jött meg Aszenov?
- Hát persze. Pont akkor kapcsoltam ki a rádiót, amikor hazaért.
- És mikor kapcsolta ki a rádiót?
- Hát úgy éjfélkor, amikor vége volt az adásnak.
- És aztán
-- Hát aztán semmit sem csináltam. Forgolódtam még egy kicsit, desemmi többet nem
hallottam.
- Köszönöm a tájékoztatást -- mondom, és fölállok. - Majdnem elfelejtettem: tulajdonképpen miért szereltetett fel gáztűzhelyet?
- Hát, mert a vendégek szeretik, ha van tűzhely, és a gáz. feleannyiba kerül, mint a villany. Egyformán divatos mindkettőj de a gáz . olcsóbb.
Geleva kérdőn rám néz, mintha kérdésem indítékát keresné, és ráhibázva, teljesen logikusan
hozzáfűzi:
- Aztán miben vétkes itt a gáztűzhely? Így volt neki megírva, a gáz nélkül is meghalt volna.,
Tudom, hogy a gyilkossági történetek szabály szerint zordon időben, ködben és esőben, amennyire lehet, minél nagyobb záporban, annak minden válfajában, apró szemű, kitartó,

éles, ferdén hulló zivatarban és villámlás
közepette esnek meg. A felügyelőnek pedig gondolataiba
mélyedve kell bolyongania a ködben azzal a
nemes törekvéssel, hogy azt a másfajta
rejtélyes ködöt oszlassa szét, amellyel a gyilkos
körülvette végzetes bűntényét.
Egyszóval a műfaj hagyományai jól ismertek,
de a gyilkosságok nem mindig előírás szerint
történnek, és amikor kiérek az utcára, egyből a
verőfényes tavaszi nap ölelésébe zuhanok.
Virágzanak a hamvaszöld fák, valahová sietnek a
fiúk, a lányok és a kisgyermekes anyák, és
fölöttük ott tündököl az égbolt kékje. Azzal az
érzéssel vágok neki ennek a békés városnak,
hogy személyem sehogy sem illik ebbe a tájba
komorságával és azzal az egész
időszerűtlenséggel, amelyet az én
foglalkozásom képvisel. Persze ez
az anakronizmus egy másik anakronizmusnak -
a bűnözésnek - a következménye,
Bárhogy is legyen, jobb a köd meg az eső, mert
abba a háttérbe jobban beleillek.
Kiérek a Vitosa utcára, és némi gyaloglás
után a Brazília eszpresszó előtt termek.
Benyitok, benn a verőfényes napsütés után minden
sötétnek és. hűvösnek tűnik. Megállok a bárpult
előtt, ahol ismerős pincérnő szolgál ki.
- Szervusz, mit kérsz?
- Valamit, csak nem kávét.
- Hát ha nem kérsz kávét, akkor miért jöttél? -
Kissé sérti a Brazília specialitásai iránti
közönyöm, azonban baráti érzésből mégiscsak
hoz egy narancslevet.
- Szokott ide járni valamilyen Filip bizonyos
Magdával?
- De még mennyire, már leltári tárgynak

számítanak.
- Állandóan itt ücsörögnek?
- Főleg este.
- És kik. vannak a társaságukban?
- Még két fiú, Szpasz és Monjo.
- Mások?
- Régebben járt ide még két lány - Dóra
és Liza -, de már régóta nem láttam őket.
- Hogy viselkednek?
- Egész illedelmesen. Csak az a Szpasz egy
kissé vadóc.
- Milyen értelemben?
- Hát olyan fenegyerek, kötekedő. Egyszer
kis híján megvert két vendéget. Még jó, hogy
Filip közbeavatkozott. Figyelmeztettük, azóta
rendesen viselkedik.
- Külföldiekkel tartanak fenn kapcsolatot?
- Nem fordult elő ilyesmi.
- Köszönöm - bólintok. - A narancslé csodálatos
volt.
- De hiszen ki sem ittad.
- Mit számít? Ismerem a márkát.
Kilépek az utcára, kissé hunyorgók a
napsütésben, aztán újból nekiindulok, hogy az
árnyékomat
űzzem a járdán.
Csendes irodámban elhelyezkedem a jó öreg
íróasztalomnál, ahogy a kutya kuporodik össze
a sarokban. Bizonyára emlékeznek az irodámra,
az üres asztalokra meg a villanykörte 40
W-os vakító fényére. Azóta másik helyiségbe
költöztem át. Teljesen egyedül vagyok,
világosabb lámpával, sőt még bura is van a
lámpán.
Gömbplyű, fehér bura, igazi telihold. Csak
hozzá kell képzelni a hőn szeretett nőt, amint itt
ül
mellettem, fejünk fölött az éjjeli erdő lombjai
ringanak, s máris elfogja az embert a romantika.

Különösen akkor, ha nincs más dolga, és
hogy elüsse az időt, szentimentális, regényeket
olvas.
Nekem viszont nem áll szándékomban elütni
az időt. Elegem van a gyilkosságokból. Inkább
azt lássuk, hol van a tettes, persze, ez egyáltaIán
nem jelenti azt, hogy meglógunk a
munkahelyről.
Jelenleg pontot teszek az élők világával tartott
kapcsolataimra. Egy kicsit dolgozom a
levelezések és
dokumentumok élettelen anyagával.
Egy kis tájékozódás. És még több agy torna
lehetőség szerint nem helyben járás.
Valaki talán azt mondhatja, hogy pazarlom
az értékes időt, s elvesztem a lendületét, meg
egyáltalán, lekésem a vonatot. A gyilkos - ha
egyáltalán létezik ilyen --kihasználja
álmatagságomat, és eltünteti a bizonyítékokat.
Bizonyítékokat?
Pontosabban mit? Egy pár koszos zoknit, amit
öt perc alatt el lehet égetni. Egy álkulcsot,
amelyet
éjszaka bármelyik kanálisba
bedobhatott. Na meg egy pár kesztyűt?
Ugyanabból ezer hasonló is található. Aztán a
párkányon
nyilván poros lett a ruhája, a pulóvere
vagy a dzsekije, amely egy kis keféléssel
kitisztítható. Ezek a bizonyítékok. És ha a
feltételezett
gyilkos nem egészen tökfilkó, altkor már
bizonyára el is tüntette valamennyit.
Van azonban egy olyan bizonyíték, amelyet
nem lehet ilyen könnyen megsemmisíteni. Es
ezt a bizonyítékot, ha egyáltalán létezik, nyilván
nem semmisítette meg, hanemelrejtette.
Az a kérdés, hogy hová? És természetesen, ki
tejtette el? Ezeknek a kérdéseknek a

megválaszolása még több agymunkát igényel, és lehetőség
szerint kevesebb helyben járást.
Itt ülök tehát az íróasztalomnál, sorba telefonálok egy csomó hivatalt és intézményt, és egyáltalán teljes mértékben élek a minisztériumunk nyújtotta lehetőségekkel. Nem emlékszem arra,
mondtam-e már, hogy olyan felügyelők, akik csak az orruk után mennek, kizárólag regényekben fordulnak elő.
Amikor hívat a főnök, éppen egy sötétzöld irattartó dokumentumait lapozgatom.
Az ezredes az íróasztala mellett állva fogad, üdvözlésként biccent, a karosszékre mutat, majd pedig keresetlen mozdulattal az asztalon heverő fadobozra. Ez azt jelenti, hogy rágyújthatsz, és egyúttal azt is, hogy részletes beszámolót kérek.
- No, mi újság? - kérdezi a főnök, miután kivárta, hogy elhelyezkedjem, és cigarettára gyújtsak.
Ismertetem az idáig megállapított: tényeket, miközben azon igyekszem, nehogy valami lényegeset kifelejtsek, bár az ezredes nyilván ismeri a fontosabb részleteket.
- Nem értem, hogy a, háziasszony miért csengetett olyan korán Aszenovnál. ..
- A reggelit vitte neki. Hét órakor, mint mindig. Aszenov korán kelő volt.
- Mi van Manev és Koeva tanúvallomásában?
- Semmi érdekes, azon kívül, hogy teljesen megegyezik, úgy látszik, féltékenységből történt a botrány.
A főnök feltesz még néhány kérdést erről-arról, pontosan rátapintva a mulasztásaimra. Aztán a megszokott kérdés következik:
- Mi az elgondolásod?
Újból tömören összefoglalom az

elképzelésemet, ezúttal gazdagon körítve az olyan szavakkal, mint
ha, abban az esetben és talán. Az ezredes elgondolkozva hallgat, ami lehetőséget nyújt, hogy
szórakozottan második
cigarettára gyújtsak. A főnök nem dohányzik, és nem nagyon szereti, ha telefüstölik a dolgozószobáját.
- Ügy gondolom, hogy idáig helyesen húztad meg a lehetőségek körét - bólint az ezredes, miután
elhallgattam. - De mégse feledkezzél meg arról, hogy a megfejtés talán kívül
van ezen a körön.
- Természetesen - mondom, és indulni akarok.
Az ezredes egy mozdulattal megállít.
- Mást is figyelembe kell venned: arra van szükség, hogy a lehető leggyorsabban cselekedjünk. Tudod, Antonov, hogy jó munkaerőnek
tartalak, és nem szoktam beleavatkozni a dolgaidba, annak ellenére, hogy néha túlzott elbizakodottságot tanúsítasz, és bizonyos . . . talán
revezzük úgy, .sajátságos módszereket alkalmazol a nyomozásban. Ezúttal azonban, az esemény
rendkívüli, és ezt figyelembe kell venned. Egy külföldi állampolgár haláláról, -talán erőszakos haláláról van szó. Nálunk ilyesmi, ahogy
tudod, eddig nem fordult elő, és ez az adott esemény jó ürügyet szolgáltathat az ellenséges propaganda számára. Azzal, hogy Aszenov bolgár
származású, az emigránsközpontok jól tudnak majd manipulálni. Egyszóval a bűntényt

politikai gyilkosságnak fogják beállítani. Éppen ezért
van szükség gyors cselekvésre, persze vigyázz, nehogy a sietség felborítsa a nyomozás helyes menetét.
- Értettem -- mondom, és felállók.
Hát újból itt vagyok a zöld dosszié fölé hajolva, mert a sietség az sietség,, de a nyomozás mégsem lóverseny.
A zöld dossziéban- levő dokumentumok főleg kihallgatási jegyzőkönyvek, melyek Magda Koeva életrajzából villantanak fel epizódokat. Ez a kislány nyilvánvalóan egy sor emberrel tett jótj csak éppen önmagával nem. Gyakran és válogatás nélkül létesített kapcsolatot külföldiekkel, készpénzben vagy természetben való
fizetés ellenében - blúzok, fehérnemű, kozmetikai szerek. Figyelmeztetések s ünnepélyes fogadalmak
arról, hogy dolgozni fog. És még néhány apróság ebben a szellemben. A legutolsó adatok másfél évvel ezelőttről származnak. Reméljük, hogy Magda viselkedése azóta megváltozott.
- Ilyen remények töltenek el, de mindenesetre a jegyzőkönyvből kiírok néhány nevet. Aztán intézkedem, hogy hozzanak egy másik dossziét, amely éppen az egyik kiválasztott névvel kapcsolatos.
Már a második dossziét is befejeztem, amikör belép a hadnagy, és közli, hogy valamilyen Penev várakozik rám. Egy kissé összpontosítanom
kell ahhoz, hogy eszembe jusson: Penev Monjo és. Szpasz lakótársa, és én magam rendeltem be két órával ezelőtt.
Két szóval megmagyarázom a tanúnak, hogy miről van szó, és megkérem, meséljen valamit

a Szpasz, Vlaev és Monjo Kirov nevezetű
személyekről.
- Gengszterek! - válaszolja tömören Penev, és
elhallgat, úgy gondolva, hogy eleget tett
a felszólításnak.
- Pontosan mire gondol?
- Hiszen már mondtam önnek. Gengszterek! Az
ember egyszerűen le sem hunyhatja
tőlük a szemét. Szünet nélkül bőgetik a
magnetofont, üvöltenek, énekelnek, késő estig.
- És még mit csinálnak?
- Hát ez nem elég? Én dolgozó ember vagyok.
Ráadásul könyvelő. Koncentrálnom kell.
Ha eltévesztek egy számot - a rács mögé
kerülhetek. Aztán egy ilyen álmatlan éjszaka
után í..
-- Tökéletesen megértem - szakítom félbe
-, és miből élnek ezek ketten? Mivel
foglalkoznak? Kikkel tartanak kapcsolatot?:
- Hogy kikkel? A hozzájuk hasonló élősdiekkel.
Fel szokott, járni egy Filipnek nevezett
művész, de hogy valójában mennyire művész,
az ördög tudja. Meg különféle csajokat visznek
öl... Szpasz is meg Szimeon is állítólag
jogot hallgatnak, de hogyan és mikor tanulnak,
annak egyedül isten a megmondhatója. .
Szpasz az anyjától sírja ki a pénzt, Szimeonnak
meg vidékről küldik a szülei. Az apja, azt
mondják, rendesember, valamilyen nagyfőnök,
de hát még egyszer sem jutott eszébe felugrani,
hogy megnézze, mire költi a fiacskája a
pénzt...
Penev ebben a szellemben folytatja, miközben
minden egyes mondatába belekeveri, az istent
meg az
ördögöt, amíg legvégül figyelmét
a tegnap estére irányítom.
- Tegnap már délután beszívtak. Az igazat
megvallva, ez a Szpasz nem kedveli annyira az

ivást, no de ezzel szemben Monjo három helyett iszik. Természetesen, legelőször is bekapcsolták a magnetofont, és persze olyan hangosra állították, hogy az ember megsüketült tőle. Valamilyen
brazil dallamot hallgatnak folyton, hogy nem unják meg, azt csak az isten érti. Én már szinte minden taktusát ismerem, még álmomban is zsong a fejem tőle. Ök pedig . .
- Tökéletesen megértem, és aztán?
- Aztán, amikor elunták a magnózást, bekapcsolták a rádiót.
- Hány órakor?
- Nyolc körül. .Mindenesetre a krónika előtt.
- Tehát Szófiát hallgatták?
- Igen. Aztán tizenegykor másik adóra tekérték. Honnan tudja, hogy tizenegykor?
-,. Onnan, hogy én is hallgattam a rádiót, ss amíg a Szófia egyet hallgatták, addig nem zavart. De tizenegykor, pont a tánczenei adás kezdetén . ..
- Mikor hagyták abba?
- Mint mindig, a korai órákban. Kettő körül.
- Járt náluk valaki ez idő tájt?
:- Senki.
- Senki, vágy nem vette észre, hogy járt ott valaki?
- Senki - csökönyösködik Penév. - A bejárati ajtó mellett van a szobám, így mindent hallok.
- És kettőjük közül nem hagyta el valaki a lakást?
- Nem vettem észre.
- Nem vette észre, vagy nem hagyták el?
-, Nem vettem észre - csökönyösködik is,mét Penev -, mert ennek a Szpasznak, isten tudja, miért, az a szokása, hogy az ablakon mászik ki, és ha az ablakon megy ki, azt nem vehetem

észre. Földszinti lakás, tudja, és ennek
a gengszternek az a mániája, hogy az ablakon
át ugrik ki az udvarra.
- Valami mást nem vett észre, vagy nem
hallott?
- Mi mást hallhattam volna abban a
hangzavarban ... Jó, hogy hívatott. Mi annak a
módja, hogy
ezekkel a gengszterekkel szemben
intézkedéseket foganatosítsanak?
Megmagyarázom a polgártársnak, hogy az
ilyen jellegű kérdésekkel nem a mi
ügyosztályunk foglalkozik, és kikísérem az
ajtóig. Aztán
az órámra pillantok, megadom az utolsó
telefonutasítást, és újból a nagyvilág felé
irányítom
lépteim.
Az asszony, aki rövid, de energikus
csengetésemre megjelenik, bizonyára egyidős
Gelevával, ám,
sajnos, semmi sincs benne az érett csábító
magabiztos tartásából. Azt mondják, az
ember életkorát az ütőerek állapota határozza
meg. Én azonban úgy vélem, ez inkább az
önbizalom mértékétől függ.
Hervadt arc, riadt tekintet, ritkás, seszínű haj
meg valamilyen meghatározatlan illat,
amelyben parfüm, kámfor és valeriána szaga
keveredik.
Szolgálati igazolványom csak fokozza tekintete
riadtságát:
- Szpasz miatt jött? Épp most ment el. Csak
nem csinált már megint valami szamárságot?
- Fogalmam sincs róla - dörmögöm. - Ez
csak most fog kiderülni.
-. Ne felejtse el, hogy Szpasz nagyszerű fiú,
csak egy kicsit ideges, és néha nem bír
uralkodni magán ... De hát ebben az apja a

ludas,
az a . ..
- Ne izgassa fel magát - nyugtatgatom.
Én tulajdonképpen elsősorban Szimeon miatt jöttem.
Az asszony, az ajkába harap, későn jött rá, hogy ha Szimeont keresem, akkor talán nem is kellett volna Szpaszról szólnia. Aztán észbe kap, ellép, hogy utat engedjen, közben egy fáradjon be-félét mormol, s becsukja mögöttem az ajtót. Az előszoba sötét és a belezsúfolt bútorok miatt szűk is. A szoba, amelybe némi udvarias
kopogás után jutok, világos, de nem sokkal barátságosabb. Az a vézna fiatalember, aki fogad, úgyszintén nem különösebben vonzó: nyúzott,
szeplős arc, a haj szalmasárga, rövidre vágott, s olyan kócos, mintha sohasem látott volna fésűt.
-- Szimeon Kirovhoz van szerencsém?
A szalmafejű bólint, miközben álmos, savós szemével kérdően néz rám. Megmutatom az igazolványom, és a kérdés kihuny a pupillájában, s helyét zavart nyugtalanság veszi át.
- Tessék... és elnézést kérek a rendetlenségért ... legény lakás, hiszen tudja ...
Kétségbeesett mozdulatot tesz, mintha rendet akarna rakni, pedig ha belefognánk,- legalább egy munkanap rámenne. A fekvőhelynek szolgáló két heverő felgöngyölt takaróval, gyűrött
párnákkal, a székekth szétszórt ruhadarabok, üres üvegek és könyvek szanaszét a padlón, poharakkal, hamutartókkal és csikkekkel teli asztal,
magnetofon és magnótekercsek - mindez csak kis része annak, amit futó pillantással

észreveszek. Ha az ember itt tárgyi bizonyíték
után
kutatna, biztos, hogy nem egy, hanem tíz pár
koszos zoknit, találhatna.
Félreteszem az egyik heverőre hajított pulóvert,
leülök és rágyújtok. Monjo a szemközti
heverőre
telepszik, és szintén cigarettára gyújt,
nyilván abban reménykedve, hogy a füst majd
elleplezi zavarát.
A széles ablakon keresztül, melyet legutoljára
alighanem jóval a nemzetközi nőnap előtt
mostak meg, kietlen udvar, egy alig kihajtott
magas diófa, korhadt fakerítés, és azon túl a
szemközti épület romos tűzfala látszik. A nap
elbújt az épület mögött, s ettől az udvar látképe
még nyomasztóbb és porosabb.
- Miért nem takarít ki? - kérdem, hogy
mondjak valamit.
- Nincs hozzá erőm - húzza bágyadt mosolyra
száját Monjo.
A fiatalember orra és felső ajka idegesen
megrándul, mintha egy láthatatlan, szemtelen
legyet akarna elűzni onnan.
- Talán nem érzi jól magát?
- Enyhe részegség - válaszolja szerényen
Kirov,
- És brazil dallamok - egészítem ki.
Nem hallhatnám azt a brazil dallamot?
- Természetesen, miért ne - élénkül fel
Monjo, és feláll, mert ürügyet talált a
kényelmetlen beszélgetés elodázására.
Bekapcsolja a magnetofont, felteszi az orsót,
remegő, de gyakorlott kézzel fűzi be a szalagot,
és elindítja. A szoba zengeni kezd a szamba
energikus ritmusától. Ha nem üvöltene ennyire,
nem is lenne rossz.
- Ha lehetne, halkabban - kérem - egyál
talán ne úgy, ahogy tegnap csinálták.

- Aha, a társbérlő küldte magát - kap ész be Monjo.
Lehalkítja a számot, és ismét leül a heverőre. A szamba kreol szépségekről és egzotikus tengerekről sóhajtozik, amennyire kivehetem a zenéjéből. Monjo orra meg ajka ismét meg rándul, mintha a légy csiklandozásától akarn szabadulni. Egy kis tikk, amely az ifjúkori mu latozások emlékéül maradt.
- Tulajdonképpen miért kedveli ennyire ez a mennydörgésszerű előadásmódot? - kérde zem.
-- Ez Szpasz gyöngéje, bár idővel én is megszoktam. Szpasz szerint minél hangosabb valami, annál
meggyőzőbb.
- Aha! És miért ezt a szambát választották nemzeti himnuszuknak?
- Véletlenül akadtunk rá. A mi törzshelyünk a Brazilia eszpresszó, s amikor felfedeztük ezt a brazil
szambát, elhatároztuk, hogy ez
lesz a slágerünk. Sőt, Szpasz egymás után nyolcszor vette fel a szalagra, hogy ne kelljen állandóan
visszatekerni.
- Agyafúrt megoldás - ismerem el. -- Most mesélje el, hogyan kezdődött, és. hogyan zajlott le a tegnap esti mulatozás.
- Nem volt benne semmi különös. Mint mindig. Azzal a különbséggel, hogy kis létszámban voltunk jelen. A Brazíliában kellett volna
találkoznunk, de Szpasz elhívott, hogy otthonosan iszogassunk.
- Ö hívta el magát?
- Pontosan. Éppen akkor kapott két üveg hazai szilvapálinkát, és ezért javasolta, hogy téblábolás helyett inkább otthon iszogassunk.

A szamba éles befejező akkorddal véget ér, azonban rögtön újrakezdődik. Nyolcszor egymás után. Isten, segíts!
- S mi lett azzal a két üveggel?
- Hát megittuk. A két félliteres üveg nem sok kettőnknek. Noha, tulajdonképpen, inkább én fogyasztottam. Az egyik üvegben még maradt néhány korty ital, de az előbb gyógyító célzattal kiszürcsöltem.
- Sajnálom - mondom. - Nyilván jó pálinka volt...
- A, semmi különös - válaszolja Monjo, miközben szemét az asztalon levő üvegen jártatja.
Fogom az egyik üveget, csak úgy unalomból kihúzom a dugót, és beleszagolok.
- Valóban - ismerem el -, semmi különös. Kommersz ital.
Eloltom a cigarettámat, ránézek az órára, s közben arra gondolok, hogy ideje lenne indulnom, de megkérdezem:
- És tulajdonképpen mikor ért véget a mulatság?
- A, nem tudom pontosan megmondani önnek - mosolyodik el zavartan Monjo. - Elvesztettem az
időérzékemet. Tudja, ez nál-am
gyakorta előfordul. Egy ideig mindenre emlékszem, aztán hirtelen sötét ködbe vész az egész.
- Előfordul - bólintok. - S mi az a legutolsó dolog, amire emlékszik, mielőtt még magára telepedett
volna a sötét köd? És körülbelül
hány órakor történt?
- Nem tudnám pontosan megmondani dörmögi Szimeon, s közben újra megrándul az orra meg a felső ajka, mintha a láthatatlan légytől akarna szabadulni. - Elvesztettem az időérzékemet. Beszélgettünk, szólt a zene, aztán

megint beszélgettünk, megint zene - folyvást
ugyanez ment. Nem tudom megállapítani.
- Ide figyeljen, Kirov: van magának időérzéke,
és én nyomatékosán kérem, hogy használja,
mert jelen
esetben nem a szomszéd panaszáról van szó,
hanem annál jóval komolyabb
dologról.
Röviden ismertetem az Aszenovval történteket,
közben félszemmel figyelem a fiú reagálását. A
láthatatlan légy kergetése szaporább
lesz, savószínű szeme meglepetten pislog.
- Szóval - összegezem -, próbáljon meg
visszaemlékezni. Szólt a rádió, s olyan
hangerővel, hogy még a halottak is felébredtek
tőle.
Sajnos, nem az a hulla, aki minket érdekéi.
Hallgatták a híreket, a tánczenei közvetítést és
a prózai műsorokat - ha van ennél pontosabb
fogódzó, megeszem a sapkám!
Monjo hosszúkás arca az erőltetett
gondolkodástól még jobban megnyúlik. Csak az
a kérdós, hogy
mi rejtőzik az erőfeszítés mögött
visszaérni ékezési szándék, segítőkészség vagy
beugratás.
- Azt hiszem, hogy többnyire külföldi adó-1,
kat hallgattunk - szüli meg a hazugságát nagy
sokára Monjo. - Monté-Carlót, Luxemburgot
vagy valamelyik másik nyugati adót.
- Hazudik - felelem nyugodtan -, s méghozzá
olyan ostoba módon, ahogy az méltatlan
egy jogászhoz. Ne felejtse el, hogy önökön
kívül a szomszéd is hallotta a rádiót
Monjo beharapja az ajkát, rájött, hogy
melléfogott.
- Bocsásson meg - mondja -, de még anynyira
zavaros a fejem.
- Elfogadom - tegye rendbe a gondolatait,

megvárom, csak ne feledkezzen meg arról, hogy nem szórakozni jöttem ide, és mostantól kezdve felelősséggel tartozik a tanúvallomásáért.
Nem tudom, felfogta-e, hogy gyilkosságról van szó.
- Ha jól emlékszem, utoljára a fél tizenegyes híreket hallottam ...
- Ügy emlékszik, vagy biztos benne?
- Tulajdonképpen biztos vagyok benne. Mindenesetre az éjféli híreket már nem hallottam. Az utolsó, amire emlékszem, valami dzsesszműsor volt... Emlékszem rá, mert mondtam is Szpasznak, hogy annak, aki dzsesszről beszél, fogalma sincs erről a dologról. .
- És mikor és miért Váltottak át a magnetofonról a rádióra? Ráadásul erről a szép brazil dallamról...
Ez a szép dallam mellesleg mondva továbbra is csökönyösen kitart, íxtár ötször vagy hatszor hangzott el, és megdermedek arra a gondolatra, hogy hetekig zsongani fog tőle a fejem.
- Azt hiszem, nyolc körül kapcsoltuk be a rádiót, nem emlékszem rá pontosan, de arra emlékszem, hogy Szpasz meg akarta hallgatni a híreket.
- És aztán
- Aztán nyitva hagytuk. Megfeledkeztünk róla.
- Rendben - bólintok -, nem akarom tovább fárasztani, nyilván tanulnia kell. . . Ha nem csalódom, már vége van a félévnek.
- Tulajdonképpen a félévet régen befejeztem, sőt ismételten be is iratkoztam - dörmögi zavartan Monjo -, csak az a baj, hogy a vizsgák nem mennek . .
- Valóban? - kérdezem együttérzően.
Ennyi ivás, és mégsem megy?
- Ez is hozzátartozik a nyomozáshoz?

sértődik meg hirtelen az ifjú, és felső ajka
erőteljesen megrándul.
- Bocsásson meg a kitérőért - dünnyögöm,
és felállók. - De elnézem, hogyan élnek önök,
és arra gondolok, hogy másképpen is
élhetnének.
- Köszönöm a részvétét. Csak tudja, elvből
utálom, ha mások tanácsot adnak.
Na nézd csak! Milyen harcias ez a szalmahajú.
Monjo rám néz savószínű szemével, amely
egyszerre hideggé és ellenségessé vált, és
megmagyarázza
----Az ember mindig csinálja az ellenkezőjét
annak, amit mások javasolnak, s akkor nem fog
tévedni. Ez az én alapelvem. Azért, mert
mindenki a saját érdekét nézi, és nem a másét.
- Nyilván éles szemmel ügyel saját érdekére -
mondom. - Annyira élesen, hogy arról
is megfeledkezik, hogy néha különböző
emberek érdekei meg is egyezhetnek ...
- Ha egybeesnek, annál jobb! - válaszolja
Monjo kissé megenyhülve.
- Attól függ, hogy milyen az az egyezés.
Ügyeljen arra, hogy az érdekei ne a
bűnözőkéiVei egyezzenek meg.
- Nem vagyok bűnöző! - viszi fel a hangját a
szalmahajú.
- Elhiszem. Különberi nem folytattam volna le
ezt a beszélgetést. De most nem az a kérdés,
hogy
micsoda ön most, hanem mi válhat
önből? Az emberek változnak, egyesek kiemel.
kednek, mások lesüllyednek.
Nagyon érdekes - próbálkozik szellemeskedni
Monjo.
- Nem töltheti az egész életét ilyen állapotban és
ebben a szobában . . . azzal, hogy pálinkát tölt
magába, meg brazil melódiákat hallgat . . . Vagy
magától szakít ezzel, és megtalálja

helyét az életben, vagy pedig szemétre kerül.
Nem lehet a végtelenségig félévet ismételni.
- Ez az én goftdom - mormolja a fiatalember.
-- Eddig az öné, de rövid időn belül megszűnik az ön kizárólagos gondja lenni. Használja ki az alkalmat, amíg maga hozhatja meg a
döntést. Ez sokkal becsületesebb és tisztességesebb dolog. Különben mások döntenek majd
maga helyett.
Utolsó szavaim kissé fenyegetőbbre sikerültek a kelleténél, talán azért, mert a brazil melódiának váratlanul vége szakadt.
Monjo kedvetlenül és gondterhelten néz rám, közben nyilván azt fontolgatja, hogyan válaszoljon. Nekem azonban nincs szükségem a válaszára.
Ezért könnyedén biccenteit, és távozom.
Kinn már alkonyodik, amikor elhagyom a
két brazil otthonát, mert közben két-három szomszédos lakásban is tájékozódtam.
Alkonyodik, azonban a munkám még nem fejeződött be,
hátramaradt a mára kitűzött utolsó találkozó.
Felszállok a trolira, hogy az Iztok lakótelep új házsorai felé vigyen.
Miután elhallgatom az unalmas, de sok író által kedvelt leírásokat utcákról és lépcsőházakról, csak
annyit említek, hogy az a helyiség,
amelybe jutok, Monjo rendetlen és piszkos lakásának szerencsés ellentéte. Tágas műterem, faltól falig szőnyeg, a berendezés tetszetős és nem túlzsúfolt, világos falak, néhány művészi lámpával, két zöld festmény, melyekről tájékozatlanságom miatt nem kívánok szólni, valamint egy
rajzokkal borított széles asztal a sarokban - ennyi főbb vonalaiban a csendélet.

Ami pedig az élő alakokat illeti, első helyen a
főbérlőt, a harmincöt éves, nőtlen és büntetlen
előéletű építészt, Marin Manevet másodszor
a huszonnégy éves, hasonlóképpen büntetlen s
a már említett Manev menyasszonyaként
bemutatott egyetemi hallgatót, Dóra Denevát
kell
említenünk.
A házigazda székkel kínál, ő maga Dóra mellé
ül a díványra, és mivel már értesült a
foglalkozásomról, kérdő tekintetet vet rám.
- Kellemes a berendezés - jegyzem meg
nyájasan, mintha nem fogtam volna fel a néma
kérdést.
-. fiát nagy vonalakban igen.- bólint a
házigazda, megértvén, hogy a beszélgetésünk
nem
nélkülözheti a bevezetést. - Én ellene vagyok
a sokszobás Rakásnak. Az emberek gyakran sok
szobára vágynak, anélkül hogy tudnák, mit
kezdjenek velük. Az ember általában ideje javát
egyetlen szobában tölti, tehát az a fontos,
hogy ez elég tágas és kényelmes legyen ... Egy
lakályos, széles nappali és egy háló. Kell ennél
több?
- Tökéletesen igaza van - értek egyet.
Csak az a baj, hogy amikor jönnek a gyerekek,
megváltozik a helyzet..
- Ezen kívül van itt még más helyiség is
- szól közbe Dóra. - Szóval, ha négyszemközt
kell beszélniük, akár ki is mehetek.
Nyilván sajátosan értelmezte azt az általános
témát amit a beszélgetésünkben érintettem, de
aligha akar igazán kimenni a műteremből.
- Legyen nyugodt - közlöm -, nem titkos
tárgyalást kívánok folytatni. Néhány
közhelyszerű kérdésről van szó csupán.
Ezután röviden ismertetem a vizitelésem
indokául szolgáló kellemetlenséget. Manev

összevont
szemöldökkel hallgat. Magas, jókötésű férfi, mozgása magabiztos, lendületes, s ez enyhe ellentétben áll halk, kissé tompa hangjával. Dóra arcáról sem sugárzik a nyájasság, valami meghatározhatatlan árnyék borul erre a szép arcra, valamiféle zárkózottság rejtőzködik a sötét szempárban és az ajak ívelésében.
- Őszintén szólva, Filipnek ez a cselekedete meglep - jegyzi meg Manev, miután befejeztem.
- A
fivérem viselkedése nem minden vonatkozásban kifogástalan, de eddig sohasem okozott botrányt.
- Kérem, hogy a jelen esetben vonatkoztasson el attól, hogy Filip az ön fivére.
- Éppen ezt teszem - válaszolja kissé élesebben Manev, anélkül hogy emelné a hangját.
-- Filip épp az az ember, aki nagyon ad a jó modorra.
A házigazda Dórára tekint, mintha a menyasszonyától várná szavai megerősítését. De Dóra közönyös
arccal ül. Egyáltalán, úgy hallgatja a beszélgetést, mintha mindeznem is érintené, azonban ez az álarc
rosszul álcázza feszült
figyelmét.
- A szavai kissé kétértelműén hangzanak
- mormolom. - Az ember azt gondolhatná, hogy Filip az az ember, aki inkább a cselekedetének látszatára, mintsem lényegére ügyel.
Manev nem válaszol, amiből arra lehet következtetni, hogy helyesen állapítottam meg.
- Egyáltalán, futólagos tájékozódásomból az derül ki, hogy fivére nem folytat mintaszerű életmódot.
-, Mindenkinek megvan a maga tragédiája .. . -

jegyzi meg kitérően Manev.
- Való igaz! Az ember tervez ... no de ezek általánosságok. Engem pedig a konkrét dolgok érdekelnek. A fivére korábban, ha nem tévedek, önnél lakott?
Manev bólint. Tekintetét céltalanul és fáradtan szegezi a távolba, aztán újból felém fordítja.
- S miért költözött el?
- Hát. . . Apró nézeteltérések miatt. Tulaj donképpen az alapvető ok az volt, hogy Dóra hozzám költözött. A lakás, mint láthatja, csak két ember számára elegendő.
Ismét a menyasszonyához fordul, mintegy szagainak megerősítése végett, a lány azonban továbbra is közömbösen hallgat.
- Ön nemrég bejelentette, hogy eltűnt a kocsija, aztán két nappál később visszavonta a feljelentést. Volt
valami köze ehhez a fivérének?
- Néni hiszem - válaszolja szinte magabiztosan Manev. - Egyszerűen két nap múlva ugyanott találtam meg a kocsimat, ahonnan eltűnt. Nyilván néhány suhanc vitte el, hogy kissé
furikázzon vele.
Manev újból a messzeségbe fúrja a szemét, mintha másra gondolna.
- Ebben az esetben nem marad más, mint hogy megköszönjem a felvilágosítást - fejezem be, s felállók- a székről.
Vendéglátóm szintén felemelkedik, s úgy néz rám, mintha azt akarná mondani: Hiába vártad, hogy majd befeketítem az öcsémet. Dóra is feláll, mintha felébredne dermedtségéből, és mindketten, kikísérnek az ajtóig.
- Lehet, hogy még találkozunk - mosolyodom el. - Nem szeretek az embereknek a terhere lenni, de
jelen esetben maga a hibás.

Elindulok, miközben arra gondolok, hogy néhány ember esetében eredményesebb a kihallgatás a
hivatali helyiség rideg légkörében, mint kellemes otthoni környezetben. Manevnak persze mentségéül szolgál, hogy a testvéréről van
szó. Azonban annak a kicsikének... de hát, amint az építész úr mondotta: mindenkinek megvan a maga tragédiája.
Annak ellenére, hogy. fontolgatom a hivatali helyiségben lefolytatott tanúkihallgatás előnyeit, meg annak ellenére, hogy néhány kollégám gúnyosan „díjbeszedő-nek nevez örökös járkálásom miatt, a következő reggelen újból elindulok a golgotán. Azért, mert miképp hasonló esetekben, már megjegyeztem, a díjbeszedésnek is
vannak előnyei, amelyek messze felülmúlják a cipőtalpalásra fordított összeg okozta kárt. Hiszen az
ember nemcsak információt
gyűjt be, hanem a berendezésről, a környezetről alkotott benyomásokat is magába gyűjti.
Liza Taneva nyit ajtót, azaz tévedés, a kérdéses hölgyet már nem hívják Tanevának, hanem Sztefanovának, s a gyermektelenségi adó sem nyomasztja már sokáig, amennyire gömbölyödő alakjából megítélhetem. Gépies mozdulattál megmutatom az igazolványomat, s így az ajtó kinyílik annyira, hogy belépést biztosít a lakásba,
- Bocsásson meg, de éppen takarítottam szabadkozik Liza, s menet közben leveszi a kötényét, és az előszoba sarkában hagyja a tollseprűt.
Ugye ismerik ezeket a tollseprűket, amelyek inkább felverik, s nem pedig letörlik a port? Nö de, ne bocsátkozzunk részletekbe.

A háziasszony az elmaradhatatlan nagy a rendetlenség, még hiányos a berendezés ismételgetésével vezet be a világos hallba, amire én úgyszintén elmaradhatatlan kifejezésekkel válaszolok: ellenkezőleg, ellenkezőleg, előttünk az élet. Aztán leülök, és engedélyt kérek, hogy rágyújtsak.
- Csak gyújtson rá - von vállat a háziaszszony. - Ha nincs hozzá akaratereje, hogy lemondjon róla ... A férjem szintén dohányzott, de én leszoktattam. S el sem tudná képzelni, hogy milyen jól érzi magát azóta.
-- Irigylem - dörmögöm, miközben megpróbálom leplezni a szerencsétlen flótás iránti együttérzésemet. Nem elég, hogy ilyen parancsnoka van az embernek otthon, még mindennek tetejében egy cigarettát sem szívhat el jóízűen. Még jó, hogy egyesek ezeket a dolgokat családi boldogságként értelmezik.
Rágyújtok, s hogy ne zavarja a füst a hölgyet, jól letüdőzöm, hogy lehetőleg minden füst bennem maradjon.
- Néhány ismerőse után szeretnék érdeklődni. Pontosabban a Brazília-beli fiúk érdekelnének.
- Ja, azok? Kérem, ne beszéljen róluk, már, el is felejtettem őket - válaszolja Liza.
-- Monjót is?
- Legelőször Monjót felejtettem el. Habár talán ő volt a legrendesebb közülük. No de, istenem, nem volt semmi akaratereje.
- Nem szokott le a dohányzásról, ugye?
- A dohányzásról? - karba font kézzel megvetően végigmér. - Nála nem a dohányzás volt a lényeg, hanem hogy nem törődött a jövőjével. Azon sem csodálkoznék, ha

alkoholistává válna.
- Ütőn van afelé. Na és a többiek?
- A többiekről nem állíthatom, hogy túlzásba viszik.
- Na de épp az imént említette, hogy mégiscsak Monjo volt közülük a legrendesebb.
- No igen, mert ő nem romlott. Filip és. Szpasz nem iszik, de mindkettő velejéig romlott.
-- Valóban?
- Úgy bizony. Szpasz, amint megismerkedik egy lánnyal, rögtön átpasszolja Filipnek, mivel őt nem nagyon érdekli a szebbik nem. Annál inkább a bunyózás meg a kocsik.
- Na és Magda?
- Magda is ugyanolyan romlott, mint ők. Ha Filip-akarja, elmegy az első jöttmenttel. Gondolkozás nélkül elmegy, csak azért, hogy bizonyítsa a
vagányságát.
- És a másik lány?
- Ö meg az elnyomott kislányt játszotta meg. Megmártóznak a fertőben, aztán adják a megalázottat és megszomorítottat.
- Világos - bólintok. - Na és egyébként?
- Hát mi lenne egyébként: lődörgés, semmittevés s nagy dumák. Különösen a mi filozófusunk, Monjo
beszél. Dumálni, azt tud. Az élet
mint értelmetlenség . . . A fejlődés mint az öngyilkosság felé vezető mozgás... - Liza fennkölten sorolja el ezeket a gondolatokat, közben Monjo hangját próbálja utánozni. - Kívülről tudom a szólamait. Hát akkor legyél öngyilkos,
mondtam neki, és hagyjál engem békén, te süket fajankó. Pontosan ezt mondtam
neki, s többet nem tettem be a lábam a Brazíliába. És meg kell vallanom önnek, hogy

már valóban,
elfelejtettem őket...
- Elhiszem, s nagyon sajnálom, hogy
emlékeztetnem kellezekre a dolgokra, de nincs
mit
tenni, így kívánja a kötelesség. S mi volt az a
história Aszenovval?
- Merő ostobaság. Mint minden cselekedetük.
Filip fejébe vette, hogy Magdát Aszenovhoz
adja. És ne
felejtsd el - mondta -, hogy
nekem köszönheted a szerencsédet, vagyis úgy
értve, ha kijutsz Münchenbe, ne felejts el
meghívni vendégségbe. ..
- Ezt mondta?
- Hát ezt nem mondta, de ezt értette. Filip nem
olyan ember volt, aki kereken megmondja a
dolgokat.
- Hát aztán?
- Semmi különös. Magda járni kezdett
Aszenovval, számított is neki, hogy kivel jár, ha
leesik egy-két
pulóver ...
- Aztán?
- Nem tudom, mi volt aztán. Én épp akkortájt
szedtem a sátorfámat, s többé nem tettem
be a lábam a Brazíliába.
- Helyesen cselekedett. Bár úgy hallottam,
hogy jó ott a kávé.
- Jaj, de szégyellem magam, megkínálhatom
egy kávéval? - eszmél fel hirtelen Liza,
nyilván célzásnak értelmezve a
megjegyzésemet,
- Ö, nem, köszönöm, szíves engedelmével
már indulnék is.
A háziasszony kikísér az ajtóig, közben büszkén
hordozza gömbölyödő hasát. Bájos asszonyka,
született tehetsége van a háziasszonyi, az
anyai és a parancsnoki teendőkhöz. Furcsállom,

hogyan keveredhetett abba a naplopó
társaságba.
Nyilván férjet keresett.
- Eljön még? - kérdi elővigyázatosan Liza,
amikor kikísér.
- Nem hinném. Miért?
- Nincs ellene semmi kifogásom, de ugye,
megérti, hogy nem szeretném, ha a férjem előtt
kellene beszélnem ezekről a dolgokról.
- Legyen nyugodt - mondom. - S ügyeljen arra,
nehogy újból rászokjon a dohányzásra.
- Amiatt ne aggódjék - mosolyodik el öntelten
Liza.
A következő látogatásom célja egy padlás.
Azért mert padlásnak neveztem, nehogy
valamilyen romos, pókhálós helyiséget
képzeljenek
el. Tulajdonképpen lehet, hogy a kérdéses
padlás először valóban hasonló látványt
nyújtott,
de ez az időszak már rég a múlté. Tágas
helyiség, frissen festett falak, tükörfényes padló,
a
szomszéd háztetőkre nyíló széles ablak és régi,
de jó karban levő bútorzat. Kék-fehér mintás,
vidám függönyök. A falon a chilloni börtönt
ábrázoló lenyomat, amely olyan nagyszerű és
olyan vonzó, hogy az embernek kedve lenne ott
raboskodni. Egy cserépben üde kúszónövény,
amely zöld levélzetével az egyik falat egészen
beborítja.
Az öregember aki a padlástérbe vezet, aprócska,
de inas és mozgékony, az a fajta ember,
aki addig él, amíg rá nem unnak a hozzátartozói,
bocsánat, azaz olyasfajta, aki megéri a késői
öregkort. Ahogy így lenézek a házigazdára,
hirtelen nem tudok magyarázatot adni
magamnak, hogyan ölelhette át Geleva
polgártársnő

termetes alakját. Még az a szerencse, hogy nem ez a legfontosabb kérdés, amely most foglalkoztat.
- Szépen berendezkedett - eresztem meg az egyik ügyeletes közhelyemet, miközben elhelyezkedem a felkínált karosszékben.
Igazi élvezet ez a karosszék. Egyszerűen érzi az ember, hogy szívja magába a fáradtságát, megkönnyebbültséggel eresztem el magam, és igencsak meg kell feszítenem az akarati idegközpontokat, hogy ne ragadjon magával a bódító
szundikálás. Nincs ebben semmi csodálatra méltó, a bútor, miként említettem, régimódi.
- Igen, valóban nagyon kellemes önnél ismétlem a szokványos kifejezésemet új változatban.
. - Hát mi más marad egy öregember számara, minthogy meghúzódjék az otthonában válaszolja Licsev, inkább riadtan, mintsem dicséretemtől örvendezve.
A házigazda, úgy látszik, olyan ember, aki, ha dicsérik, arra gondol, hogy feltétlenül a kárát akarják. Cigarettára gyújtok, az öregember nyomban föláll, odakészíti a hamutálcát, és mellettem a falon felkattint egy kapcsolót. Halk zúgás hallatszik, és meglepetésemre, mivel az előbb nem fedeztem fel, a cigarettafüst lágyan áramlik a falon levő kis nyílás felé.
- így annyit szívhat, amennyit csak akar, anélkül hogy füst lenne a szobában - magyarázza Licsev. És rögtön öntelten hozzáteszi:
- Az én találmányom. A porszívó elvén működik.
- Agyafúrt ötlet. Bár,ha engem kérdez, egy szellőztetés ugyanezt eredményezi.
- No de télen! Ha egyszer kinyitom az ablakot, újra begyújthatok a kályhába. Az én

nyugdíjam mellett az embernek mindennel
számolnia kell.
- Valóban - ismétlem -, agyafúrt ötlet.
- Na és mit szól ehhez?
Megnyom az ágy mellett egy gombot, és a
szoba másik végében a rádióból zene hangzik
fel.
- Ezt is meg lehetne oldani egy konnektorral -
ellenkezem elővigyázatosan.
- Na igen, de a konnektor a szoba túlsó végében
van. Miért tetessek fel .az ágy mellé új
konnektort? Egy megszakító szerkezet, és kész!
Fekszem. az ágyban, és ha kedvem tartja,
bekapcsolom, ha kedvem tartja, kikapcsolom.
- Agyafúrt ötlet.
- Hát még ha a konyhámat látná ... - élénkül fel
még inkább a kisöreg.- Szíves-örömest, de majd
később - kapcsolom be én is a megszakító
készüléket. - A
jelen pillanatban azt szeretném, ha a volt
feleségéről mesélne valamit. Mikor járt nála
utoljára?
- Ej, hát mikqr is ... Egy hete kell hogy legyen.
- Nem lehetne pontosabban?
- Igen, pont egy hete volt. A múlt kedden.
Jól emlékszem, mert némi pénzt kertem tőle,
ő meg azt mondta: Kedden semmit sem szoktam
csinálni, legkevésbé pénzt adni.
- Ühüm. S tulajdonképpen mik ezek az
anyagi viszonylatok kettőjük között?
A kisöreg kérdőn, félig félénken néz rám, s
úgy válaszolja:
- - Hát az adósom. Azt akarta, hogy az ő nevére
kerüljön a lakás, az én részemet meg
készpénzben
fizette volna. És öt éve egyre törleszt . ..
Fillérenként... És mindig civakodással. Átvágott
engem, de hát
üsse kő. így jár az

ember, ha Öregkorban nősül...
- És mit tud Aszenovról?
- Semmi különöset, csak annyit, hogy ott szokott megszállni. Én nem avatkozom a feleségem, a volt feleségem magánéletébe.
- Most nem a feleségéről, hanem Aszenovról érdeklődöm.
- Aszenovot egyszer-kétszer láttam a volt feleségemnél, rendes, szolid embernek tartottam ... Tegnap, amikor megtudtam, mi történt, mintha, villám sújtott volna le... Ki tehette ezt?
Az öreg rám mereszti apró, sárga,, vizenyős szemét, mintha valóban a válaszomat várná.
- Mások is ugyanezt kérdik tőlem - felelem könnyed sóhajjal, az ezredesre gondolva.
S miről beszélgettek Aszenovval?
- Miről beszélgethetnék egy olyan emberrel, akit alig ismerek. Kérdeztem, tőle, hogy milyen ott a helyzet, meg efféléket.
- Semmi mást?
- Ugyan mi mást?
- Ön régebben vendéglős volt?
- No.igen. Volt egy kis vendéglőm, egy kis lyuk.
- Aztán pincérként dolgozott.
- Ügy van..
- S van elég ismerőse a pincérek körében ...
- Egy csomó embert ismerek.
- Néha azonban elfeledkezik erről a tényről. S ezzel arra késztet engem, hogy hazugságon fogjam.
Az öreg a meglepetéstől tátva maradt szájjal figyel.
- Két hónappal ezelőtt, Aszenov itt-tartózkodásakor, együtt ebédeltek a Balkán étteremben. És az az
ebéd elég sokáig tartott Borral
és beszélgetésekkel fűszerezve, ami aligha

meríthette ki a milyen a helyzet odaát témát.
Miről folyt a
beszélgetés, Licsev?
- Hát, mint minden más beszélgetés...
Honnan emlékezhetnék arra, hogy mi volt két
hónappal ezelőtt?
- Licsev!...
- Hát, vagyis ... Kényes kérdés volt...
Azért elég kellemetlen nekem.
- Kellemetlen, vagy sem, mindent tudni
akarok. Mindent, hallotta?
- Hát az az egész beszélgetés az ő... Magdája
körül forgott. Beleesett az emberünk, és
arra gondolt, hogy feleségül veszi, annál is
inkább, mert ihat a lány a kedvében járt,
úgymond,-
szakított korábbi társaságával, példásan
élt stb. Hát az én emberem meg elhalmozta
ruhával, pénzzel azért, hogy továbbra is
rendesen
éljen, a lány meg egyszerűen szemérmetlenül
becsapta, és továbbra is azzal a söpredék
bandával cseílengett...
- Honnan tudja ezeket a részleteket?
- Csak azért tudom, mert Aszenov megkért
arra, hogy kísérjem figyelemmel, s nyomozzak
utána. Nem volt itt más ismerőse, ezért fogadott
engem a bizalmába, s kért meg arra, hogy
tájéko-sódjam, mert nem esett a feje lágyára, és
biztos akart lenni a dolgában, mielőtt valami
komolyabbra határozza el magát.
- Mikor bízta meg önt ezzel a feladattal?
- Még az első alkalommal.
- És az étteremben, az ebédnél beszámolt
neki, ugye?
- Nem volt az beszámoló ... Elmondtam
egyet s mást, amit megtudtam.
- És mit kapott szívességéért cserébe?
Az öreg méltóságteljesen fölveti kopasz fe- Hát

minek képzel engem? .Csak nem vagyok magánnyopozó? Szívességet tettem neki, megvendégelt - ennyi az egész.
- Tehát, ezért esett kűtba a házasság?
- Hát ki az a bolond, aki elvesz egy riherongyot? Hát az én volt feleségemet sem nevezhettem apácának, de legalább a külszínre adott. De ez ... Közbe kellett avatkoznom, hogy megmentsem azt az embert. ..
- Megmentette őt, de csak a kisebbik bajtól
- mondom, miközben felállók.
Licsev az értetlenségtől újból eltátja a száját.
- Akarom mondani, ha létrejött volna a házasság, lehet, hogy nem következik be a gyilkosság --
magyarázom, s elindulok a kijárat felé.
Ebéd tájban érkezem meg a hivatalba. Az ajtóban Dóra Denevába ütközöm.
- Örülök, hogy saját -elhatározásából jött dörmögöm, amikor belépünk a dolgozószobámba, hogy kedvező hangulatot teremtsek.
Dóra leül a székre, még mindig liheg a lépcsőmászástól, s anélkül hogy rám nézne, azt válaszolja:
- A kezdeményezés tulajdonképpen öntől ered.
- Mire gondol?
- Hát a tegnap esti célzására, hogy újból eljön. Az éppen ezt célozta: arra késztetett, hogy megelőzzem önt, és magam jelentkezzem.
- Ide figyeljen, Deneva - kezdem tömören -, ha úgy döntöttem, hogy látni akarom, akkor nincs szükségem célozgatásokra. Megteszi az idézés is. Látja ezeket a cédulákat? Kitöltök egy idézést,, átadom annak az embernek, akinek az a dolga, hogy kézbesítse a megfelelő címre, aztán arra várok, hogy ön,megjelenjen a kitűzött

órában. Világos?
A hangom szinte jóságos, és tudatosan nem
említem, hogy a múltban elegendő számban
kapott ilyen cédulákat ahhoz, hogy megismerje
az
egész procedúrát. A baráti hangnem azonban
nem vált ki megértést.
- Hagyja ezt - legyint. - A fenyegetés
teljesen világos volt.
-: Honnan van önben ez a bizalmatlanság?
- Maga csak ne beszéljen bizalmatlanságról.
Maguk mindnyájan tetőtől talpig
bizalmatlansággal
vannak átitatva.
- A foglalkozásommal jár, hogy bizalmatlan
legyek - ismerem el -, de van bennem
épp elég bizalom is. Magától függ, hogy melyik
kezembe kapaszkodik.
- Mesebeszéd - válaszolja közömbösen
Dóra. - Magát személy szerint nem ismerem,
de ismerek elég sok .magához hasonlót.
Mindannyiukat megmérgezte a kétely. És mivel
megmérgeződtek, ezért a többiek életét is
megmérgezik.
- Természetesen elsősorban saját életére
gondol.
- Igen, a sajátomra is.
- Másfél év óta, például, ki keseríti meg a
maga életét?
- Ezzel szemben másfél évvel ezelőtt...
Nem fejezi be, azonban a hanglejtése ennél
többet árul el.
:- Másfél évvel ezelőtt maga mérgezte meg
a hozzám hasonlók életét, s nem ők a magáét!
- jegyzem meg.
- Hát nem azért kapják a fizetésüket? Miért
panaszkodik?
Felállók a székről, néhány lépést teszek, hogy
levezessem az ingerültségemet. Azután

rátámaszkodom az íróasztalra, és nyugodtan
közlöm:
- Általában nem panaszkodom. De vannak
esetek, amikor olyan ellenszenves emberekkel
kerüíök kapcsolatba, hogy bizony alaposan
elromlik a kedvem.
- Rám céloz?
- Eltalálta, de hogy befejezzem a maga
ügyét, a következőt fűzöm hozzá: bizonyára
azért jött, hogy megelőzze a kellemetlenséget.
Valóban felkutattam a maga múltjának
egynémely részletét, de ha figyelmesebb, akkor
már
tegnap este rájöhetett volná, hogy nem kívánóm
akárkivel megosztani ezeket a részleteket.
Először is, ezek kizárólagosan belső használatra
szolgálnak. Másodszor, a maga viselkedéséből
bizonyos idő óta arra lehet következtetni, hogy
a múlt valóban elmúlt. Meggyőződésével
ellentétben nem az a feladatunk, hogy zavarjuk
az
emberek életét, mi csak akkor avatkozunk
közbe, ha valaki önmagától annyira
összezavarodott, hogy
óhatatlan a beavatkozás. A vesztegzár,
természetesen, kellemetlen körülmény, de
a fertőző betegség még annál is kellemetlenebb.
Elhallgatok, és cigarettára gyújtok, várom,
hogy eltávozzék a hölgy.
- Rágyújthatnék én is? - kérdezi.
- Miért ne - válaszolom, és megkínálom
egy Szlancéval.
Dóra rágyújt, lopva rám néz, és színtelen
hangján annyit mond:
- Bocsásson meg! Néha elfog az idegesség...
Mivel nem tartom szükségesnek a válaszadást,
Dóra folytatja:
- Arra gondoltam, hogy elejthet valamit
Marin előtt, és egyszerűen reszkettem ettől a

gondolattól, mert tulajdonképpen Marin az egyedüli, aki elválaszt a múltamtól, és az, hogy még élek, csak neki köszönhető, meg az után az egész fertő után valóban úgy érzem, hogy új életet kezdtem....
Miközben beszél, cigarettával a kezében, rövid, szaggatott mozdulatokat tesz, mintha kurta függőleges és vízszintes vonalakat húzna. Olyasmi ez, mint Monjo ideges ajakrángása. Aztán
a keze hirtelen megdermed, és egyidejűleg a hangja is elcsuklik, egy pillanatig arra gondolok, hogy sírni fog, de szerencsére az ilyenek
nem szoktak sírni, is csak azért hallgatott el, mert a gondolatai egy helyben forognak, elvesztette a fonalat.
Én úgyszintén hallgatok, miközben szórakozottan szemlélem az íróasztal előtt megdermedt,
cigarettát tartó kezet. Szép, energikus kéz, jól formált, arányos ujjak. A kéz sok mindent elárul, bár nem tudom, mennyire lehet hinni ezekben a dolgokban, mert úgy látszik, mintha egy erős akaratú, derék ember kezét nézném, a dosszié azonban másról vall.
- Ne, izguljon - nyugtatom meg, bár színtelén hangjában nem fedeztem fel semmi izgalmat. - Ha idáig
minden jól ment, semmi sem
indokolja, hogy ezután forduljon rosszabbra a helyzet. De most engedje meg, hogy fel tegyek néhány kérdést, amelyre Marin, testvéri minőségében, megtagadhatta a választ, de amelyre
magának mint derék állampolgárnak válaszolnia kell.
A.derék állampolgár kitétel Dórából röpke kesernyés mosolyt vált ki, de ez csak egy

pillanatig tart. Aztán bólint, és rám emeli sötét szemét:
- Rendben van, válaszolok, ha - tudok.
- Mindenekelőtt a két fivér közötti viszony érdekel.
- Sohasem voltak jó viszonyban. Legalábbis ami Filipet illeti. Tulajdonképpen Marin mindig nagylelkűen viselkedett az öccsével. Magához vette, eltartotta, amíg főiskolára járt, átengedte neki a
kocsiját... De mindez inkább dühöt, mintsem hálát váltott ki Filipből. .. Húsz
levát kell az embernek kérnie tőle, hogy tízet adjon .. . Hajbókolnom kell, hogy kapjak valamit ...Öa jótevő, én meg a kitartott. . . Ilyen kifakadásokat milliószor hallottam tőle. És ez a féltékenység vagy irigység, nem is tudom, minek nevezzem, úgy látszik, már gyermekkortól
bujkált benne. Később talán még fokozódott. Marin volt a kedvenc a családban, az, okos s a tehetséges, aki aztán felnőve okos és tehetséges maradt. Ismert építész, megbízásokkal, külföldi kiküldetésekkel stb. Filip festőnek készült, bizonyára épp azért választotta a festészetet, hogy
lepipálja a bátyját, hogy fölébe kerekedjen, de amikor befejezte a tanulmányait,
nem sikerült befutnia, aztán emblémák meg reklámok rajzolásához fogott, hogy keressen néhány levát.
Dóra egy pillanatra elhallgat, utolsót szippant a cigarettából, és eloltja a hamutartóban.
- Filipet én abból az időből ismerem, amikor végzett, és kudarcot vallott. Néhány hónappal később
következett az a veszekedés, és
Filip kiköltözött a barakkba.
- Milyen barakkba?

- Van egy vityillójuk Szimeonovo határában. Ök barakknak hívják. Korábban, haláláig, ott élt az édesanyjuk.
- Hogy történt a veszekedés?
- Valami pénzen vesztek össze. De a pénz már csak az egész história betetőzése volt. Ahogy mondtam önnek, Filip nemcsak hogy nem érzett hálát a bátyja iránt, sőt bosszantotta a másik jósága, szinte kereste az alkalmat, hogy kihozhassa a béketűrésből, hogy bizonyítsa előtte vagy maga előtt vagy mások előtt, tudom is én, nagyon bonyolult dolgok ezek, szóval, bizonyítani akarta, hogy M-arin korántsem olyan jó, amilyennek mutatja magát, és ez az egész testvéri szeretet csak képmutatás . . . Mindez természetesen csak az én benyomásom, önnek ezt nem kell figyelembe vennie, de mivel azt akarja, hogy mindent elmeséljek ...
Egy pillanatra megáll, mintha megint elvesztette volna a fonalat.
- Folytassa - bólintok. - Úgy mesélje el az eseményeket, ahogy előrajzanak az emlékezetéből, nincs miért sietnie.
- Hát azokat a dolgokat, amelyek a fejemben voltak, elmondtam. Nem maradt más hátra, mint hogy elsoroljam a tényekét. Filip akkor vitte el Marintól a kocsit, amikor éppen kedve támadt, még csak meg sem kérdezte, sőt mi több, egyszer, amikor Marin figyelmeztette, hogy szüksége lesz a,kocsira, mert vidékre kell utaznia, Filip elillant a Moszkviccsal, és két napig haza sem ment. Marin akkor tette a féljelentést, de amikor kiderült, hogy Filip lógott meg a kocsival, visszavonta. A következő alkalommal Filip eladta a bátyja fényképezőgépét.

Harmadszorra meg pénzt emelt el a fiókból. De a dollárügylet tette fel az egészre a koronát.
- A dollárok?
- No igen, az az összeg, amelyről beszéltem önnek.
- Nem sejtettem, hogy dollárról van szó.
- Pedig így van. Marinnak külföldre kellett utaznia, és amilyen rendszerető, még az elutazása előtti
estén betette a zakója zsebébe a
valutát a kiviteli engedéllyel együtt, meg az útlevelét és a repülőjegyet. Filip korán reggel felkelt, és anélkül hogy Marin azt észrevette volna, a rá jellemző arcátlansággal, titokban elemelte a dollárok felét. Nekünk persze fogalmunk sem volt a dologról. Aztán a mi jó emberünk
diadalmas képpel beállított a Berlinbe
- akkoriban odajárt a társaság -, és együtt elsétáltunk a Konzum-boltba, mert némi ajándékkal akart minket megörvendeztetni,
- Bőkezű legény!
- Fukarnak valóban nem nevezhető. Csakhogy ezt nem annyira bőkezűségből, mint inkább feltűnési
vágyból tette. Filip már ilyen
volt, javíthatatlan: mindig feltűnésre vágyott, arra, hogy mindenki hasra essen előtte . .. Talán onnan ered nála a hatáskeltés szenvedélye, hogy Marin miatt mindig a háttérbe szorult, talán egyszerűen ilyen a jelleme, de a lényeg ugyanaz: Filip mindig feltűnésre vágyott.
- És sikerült neki?
- Sikerült, de még mennyire. Marin ezúttal először kelt ki magából, s amikor visszajött, rögtön figyelmeztette az öccsét, hogy ha nem téríti meg a dollárokat, feljelenti a rendőrségem Mert az összeg egy része ráadásul vállalati pénz volt, amely valamilyen anyagok megvásárlására

szolgált, és úgy festhetett, mintha magára
költötte volna a dollárokat. Egyáltalán annyira
öszszekuszálódott a dolog, hogy Marin szó
szerint
tajtékzott, és Filip most ijedt- meg először
igazán.
Dóra elhallgat égy. pillanatra, táskájából egy
csomag filteres cigarettát vesz elő, és némi
sértettséggel állapítom meg, hogy csak
udvariasságból
gyújtott rá az én Szlancémra. Elkattintja
az öngyújtóját, és két mélyet szippant a
cigarettából, mintha bátorságot gyűjtene.
- Aztán?
- Aztán ... - Dóra a padlóra szegezi a szemét. -
Aztán Filip átpasszolt Marinnak ...
Dóra elhallgat. Én nem szólok.
- Déltájban jött... Akkoriban már a Brazíliába
jártunk. . . Először fordult elő vele,
hogy gyűrött zakóban jelent meg, és azt kezdte
hajtogatni, hogy bármi áron dollárt kell
szereznünk, mert most már mindnyájan nyakig
benne
vagyunk a bajban, együtt költöttük el a
pénzt, és csak akkor mesélte el azt, hogy honnan
származott az összeg, és nekünk persze elállt
a szavunk a meglepetéstől... Akkor Szpasz azt
mondta: Eredj, Magda, csavard el Marin
fe1jét... De Filip azt mondta: Te nem ismered,
nem tudod, hogy milyen az, látod, ha Dóra
vállalkozna rá, akkor növekednének az
esélyeink,
mert Dóra tud viselkedni... Először arra
gondoltam, viccel, de amikor ráébredtem, hogy
komolyan
gondolja, úgy éreztem, mintha leforráztak
volna, hiszen Filip meg én komolyan jártunk, és
azt
képzeltem, hogy szeret, és egyáltalán,

leszámoltunk a múlttal... És akkor
mindannyiuk előtt kijelentettem: Miért ne
járnék vele, ha már egy gyapjúpulcsit kaptam
ebből a
pénzből, akkor járhatok vele... - arra
gondoltam, hogy ezzel fájdalmat okozok neki,
azonban megörült, én meg azt mondtam
magamban, tehát mindegy, nincs kiút a fertőből,
akkor meg miért ne, hóvá menjek, ha nincs
menekvés
Dóra újból elhallgat, megint a cipőjét nézi,
nagyot nyel, és leszívja a füstöt.
- így hát elmentem hozzá. Ügy tettem, mintha
Filip ismerőse lennék, aki aggódik érte, attól
fél, hogy Filip végez magával. Pont ő végezne
magával! Persze illedelmesen viselkedtem.
Eljátszottam a szerepet, pontosan az utasítások
szerint. Azt hazudtam, hogy Filip rossz
társaságba került, de most olyan sokkot kapott,
hogy
ha megbocsátanak neki, feltétlenül helyrejön,
meg efféléket mondtam. A végén Marin,
amilyen jó lélek, ahelyett hogy a dollárok miatt
aggódott volna, Filip miatt aggódott, és azt
magyarázta, hogy a pénzt majd csak elintézi
valahogy,
azonban most Filipet kell megóvnunk
valamilyen ostobaság elkövetésétől.
Dóra elhallgat, aztán sötét, szinte élettelen
tekintettel néz rám:
- Ez minden. A többi, gondolom, nem érdekli
önt.
- Természetesen nem. Csak még egy
részletkérdésre szeretnék választ kapni.
- Mire?
- Milyen kapcsolatot tartott fenn Filip meg
a kompániája az Aszenov-féle külföldiekkel?
- Nem tudom, hogy milyen értesülései vannak,
de amennyire Filipet ismerem, minden

cinizmusa
ellenére, nem az az alak, aki dollárért.
futtat lányokat.
- Meglehet, de mégiscsak közös mulatozások
révén teremtett külföldiekkel kapcsolatokat.
- Én személy szerint két ilyen jellegű
kapcsolatról tudok...
- Éspedig?
- Az egyik az Aszenovval létesült kapcsolat
Ne feledje, hogy Filip komolyan Aszenovhoz
akarta adni Magdát.
- Milyen indítékkal?
- Hát megértheti az ember Filip indítékait?
Talán azért, hogy megszabaduljon Magdától.
Vagy azért, hogy biztosítsa magának a
meghívást Münchenbe. Vagy azért, hogy
biztosítson
egy dollárforrást. Honnan tudhatnám?
- És a másik kapcsolata?
- A másik, pontosabban ez volt előbb, egy
Knaus nevű osztrák. Alighanem ő is kikezdett
Magdával, azonban nem,esett bele egészen,
mert
Filip és Knaus viszonya inkább a
mulatozásokon alapult - bárok, Pliszka étterem
stb. Az
osztráknak valahogy megtetszett Filip, mert
Filip az az ember, aki tudja, hogyan kedvehesse
meg magát, meg is hívta Bécsbe vendégségbe,
úgyhogy Filip egy időben valóban útlevélért
futkosott...
- Lépéseket is tett ebben az irányban, vagy
csak szándékában állt?
- Azt akarta, hogy a bátyja szerezze meg
neki az útlevelet, de ezúttal Marin, nem tudom,
miért, nem tette meg. Tulajdonképpen ez
bőszítette fel leginkább Filipet, és a dollárok
ellopását is
éppen az útlevél-história után agyalta ki.

- De miért nem adta be saját maga az útlevélkérelmét?
Hát, mert épp akkor tettek be Szpasznak. Szpasz jugoszláviai utakért útlevelet, alighanem Filip lovalta bele, mert a dolgot kísérleti hadműveletnek tekintette. Szpaszt azonban elutasították, és így a mi barátunk kedvezőbb időkre halasztotta a maga kérelmét.
- Világos - mondom. - Köszönöm a nyíltságát. Es bocsássa meg, ha meggyötörtem.
Dóra feláll, elnyomja a hamutartóban a cigarettavéget, amely már amúgy is elhamvadt, fáradtan biccent, és anélkül hogy rám nézne, távozik.
liigen. Mindezek a históriák gazdag anyagót szolgáltatnak az emberi jellemek megismeréséhez, de a nyomozás szempontjából nem sokat
érnek. Különösen akkor, ha figyelembe veszszük, hogy sietnem kell, és amit mindmostanáig
felderítettem, az az ügy perifériáján helyezkedik el. A központ pedig, ahogy talán sejtik is, ott van abban az ötödik emeleti csinos garzonban, illetve pontosabban a garzonban levő
ágyon. Egy emberi kérdőjel, amely mozdulatlanná dermedt a lepedőbe burkolt puha pléden.
Az emberek olykor még akkor is, amikor a legőszintébbek, vészjóslóan felnagyítják felebarátaik
fogyatékosságait. A .filozófia nyelvén szólva, az objektív dolgok meglehetősen szubjektíven tükröződnek. Ezért minél több negatívum
halmozódik fel egy egyén ellen, annál inkább növekszik az emberben a vágy, hogy személyesen is megismerkedjék ezzel az

egyénnel, és kiismerje, vajon valóban annyira negatív
alak-e.
Tömören: rövid tanulmányozgatás után még ugyanazon a délutánon beültem a szolgálati gépkocsiba és elhajtottam Szimeonovo felé, menet közben átszelve az üde tavaszi erdőt, a virágzó
réteket, a madárdallal teli levegőt, és egyáltalán mindazokat a természeti szépségeket, amelyek csak úgy hemzsegnek az iskolai olvasókönyvekben.
Megállok azon a helyen, ahol a kutatásaim szerint feltételezhetően meg kellene találnom a keresett barakkot, de barakkot sehol sem látok. Előttem egy kicsiny gyümölcsöskert, fehér
virágba borult meggy- és almafákkal, még egy tetszetős házikó. Mellesleg az elsős olvasókönyv
utánérzéseinek folytatása. Kiszállok a kocsiból, hogy közelebbről szemléljem meg a környezetet, és
éppen abban reménykedve nézek szét, hogyrábukkanjak, hol-is rejtezik a titokzatos bódé, amikor a házikóból egy magas férfi
lép ki:
- Keres valakit, kérem?
A hangja nyílt és zengő. Született énekes vagy szónok hangja.
- Filip Manev elvtársat keresem.
- Én vagyok az - válaszol a férfi, és készségesen jön oda.
Szolgálati igazolványom látványa a legkevésbé sem változtatja meg a férfi készségességét, és egy gépiesen elmondott tessék után a bejárathoz vezet.
Filip Manev hasonlít a fivéréhez, de az arca

sokkal vonzóbb, talán, mert derűsebb, még az állát keretező keskeny szőrkeret ellenére is. Ahogy belépünk, Filip egy nyűtt bőr karosszékkel kínál. Kifejezetten rokonszenves fickó. Hogy
teljesen meggyőzzön, szélesen elmosolyodik,rám emeli lágy barna szeme nyílt tekintetét, és
megjegyzi:
- Tulajdonképpen már tegnap óta várom, hogy hívasson.
- Miért kellene az ön idejét vesztegetnem, hiszen már tanúskodott?
Aztán, hogy kissé változtassak témán, megkérdezem
- Tehát ez az a barakk? Barakknak igazán nem rossz.
- Hát, ezt a nevet kapta - magyarázkodik Filip, miközben leül a kerevetre. - Anyám nevezte el valamikor barakknak, attól félve, hogy
különben államosítják. Tudja, az a típusú ember volt, akinek ha volt egy darabtéglája, azt gondolta, hogy mindjárt államosítják. Tulajdonképpen a villában nincs semmi különös, minden arra utal, hogy az egész abból a tágas helyiségből áll, amelyben ülünk. De a szobát művészi igényességgel rendezték be --a sarokban festőállvány, melyen ódon házakat ábrázoló életkép nyugszik, néhány kép szanaszét a falnak támasztva, kettő közülük szintén
zsánerkép a többiekről nem tudok nyilatkozni, mivel, semmit sem értek belőlük, az egyik fal telis-tele ragasztva különböző országokból származó színes fotókkal, alpesi csúcsok, trópusi
pálmák, Eiffel-tornyok és felhőkarcolók.
- Kedveli a távoli országokat?

- Ki nem kedveli ? - mosolyodik el könnyedén vendéglátóm, elkapva tekintetemet. - Csupán a hozzám
hasohlók számára ezek a távoli
országok valóban elérhetetlenül távoliak.
- Mit tehetünk? ... - dörmögöm. - Kedvezőtlen nemzetközi helyzet, valutahiány ...
Reménykedjünk, hogy a dolgok majd jobbra fordulnak.
- Reménykedjünk - bólint Filip.- Addig,
amíg egyesek a fényképeket nézik, mások utaznak.
- A bátyjára gondol?
- Rá is.
- A munkájához tartozik az utazás.
- Tudom. De mégiscsak utazik.
- Ön alighanem kevéssé kötődik a bátyjáoz...
- Sehogy sem.
- És pontosabban miért?
- Hát mit mondjak ... Néha, természetesen,
a testvéremnek érzem a bátyámat, de csak néha.
- Ha jól tudom, ő segített magán.
- Igen, könyöradományokkal. Amikor Marin segít valakin, az olyan, mintha könyöradományt nyomna egy koldus kezébe. Minden
egyes dologért úgy kell könyörögni, és
derekasan kell könyörögni,, addig, amíg el nem árad
benne saját nemeslelkűségének érzete, és
hajlandó odavetni valamit.
- És ön nem vett el anélkül, hogy odavetettek volna valamit?
Filip egy másodpercig kérdően néz rám, aztán
hirtelen csengő, kisfiús nevetéssel hahotázik:
- Hahaha ... Ilyet is tettem.
Egy pillanat múlva, ismét komoly lesz, és megmagyarázza:
- Nem azért csináltam, hogy elvegyek valamit,
hanem inkább azért, hogy bosszantsam

a bátyámat. Egyszer még túlzásba is vittem
Aztán: néhány szóval elmeséli a
dollárokkalkapcsolatos históriát, miközben
tapintatosan elhallgatja
Dóra közreműködését.
- Persze, ha feltételeztem volna, hogy a
pénz nem áz övé, nem csináltam volna -
magyarázkodik Filip. - De honnan tételezhettem
volna fel ilyesmit? Azt gondoltam, hogy övé a
dollár, és azt mondtam magamban: hadd
kínlódjék egy kicsit külföldön, úgy, ahogy én
kínlódom itt
mindennap ..
- Valóban nehezen él?
- Ő, most már - nem. Egy év óta egyáltalán nem
panaszkodhatom. Sőt, több megrendelést kapok,
mint
amennyit képes vagyok teljesíteni. Nézze csak -
és az ablak melletti asztal
felé int --, az ott mind vázlat. Azonban, hiszen
tudja, a pénz riem minden.
- Mi más hiányzik, önnek?
- Elmondom, ha igazán érdekli.
Azonban, ahelyett hogy elmondaná, a zsebéből
elővesz egy doboz BT-t, megkínál, és csak
azután gyújt rá. Hozzám hajol, és félhangosan,
de sokat jelentően, mintha a lelkét akarná
kiönteni,, ügy mondja:
- A szerencse hiányzik nálam, felügyelő
elvtárs, a szerencse!
- Ez többnyire tényleg hiánycikk - jegyzem
meg.
- Igen. De nem mindenki számára. A bátyámnál
például nem hiánycikk,
Felemeli a kezét, mintha valamilyen
megjegyzésemet akarná megelőzni, habár
eszembe
se jutott ellenkezni, aztán folytatja:
- Persze, Marin dolgozik, és ráadásul derekasan.

Éjszakákon át rontja a szemét a tervrajzokkal. De én
talán nem dolgozom? És talán nem virrasztottam át ugyanannyi éjszakát
ennél az asztalhál? És mi haszna? Az egyik elismert építész, tehetség, a sors kegyeltje, a másik pedig
iparos, melós,darabbéres ...
Újból, felkapja fehér, jól ápolt kezét,,mintha újabb közbevetésemet akarná megelőzni, noha ilyen ezúttal sem várható.
- Ne gondolja, hogy az irigység beszél belőlem! Hadd érvényesüljön a bátyám meg az
olyanok, mint ő. Ez teljesen rendjén való. Ha valaki dolgos és tehetséges, ez teljesen rendjén
való. Csak az is rendjén való-e, hogy azok, akik szintén tehetségesek és dolgosak, egy helyben topognak? Bocsásson meg, hogy megint a
magam példájára hivatkozom, de mit csináljak? Az ember mindig önmaga körül forog. Itt van:
a diplomamunkámra alig kaptam meg a hármast. És miért? Azért, mert voltam olyan bölcs
vagy esztelen, hogy pontosan kövessem professzszorom tanácsit. Igen ám, de kiderült, hogy az
én professzorom ízlése eltért a vizsgabizottság többségének ízlésétől. Hármast biggyesztettek
egy lelkiismeretes munkára, amely annyi fáradságomba került. Aztán, mikor rájöttem, hogy az akadémikus festészet már nem
időszerű, megpróbálkoztam mással. Nézze csak! -- hanyag
mozdulattal azokat a vásznakat mutatja, amelyeknek értékelésétől az imént
tartózkodtam. - Modernek, és nem rosszabbak egy csomó más
hasonlónál. No de mi történt? Elutasították a

munkáimat, mivel pont akkor egyesek megriadtak, és harcot indítottak a modernizmus ellen. Rendben, mondtam magamnak, nekigyürkőztem, és két hónap alatt egy tájképsorozatot festettem Koprivsticáról, az egész a
realistánál is realistább volt. Kiállítást akartam rendezni belőlük, kijött a zsűri, nézegették, pusmogtak, aztán azt mondták, hogy: nem! Mivelhogy,
úgymond, ezek tanulmányok, iskolás munkák lettek volna, elnyűtt technika stb. Folytathattam volná eztv a fejjel-a-falnak-menést,
nálam, tudja, nem hibádzik a kitartás. Azonban élni is kell! Akkor támadt az a nézeteltérésem a bátyámmal, idehurcolkodtam, és nekifogtam a betűmázolásnak.
Elhallgat, miközben továbbra is rám néz lágy barna szemével, mintha azt akarná kitalálni, beleéltem-e magam a hányattatásába, vagy csak jólneveltségből hallgatom. Aztán hozzáfűzi:
- Ha mindezek a körülmények más kombinációkban kerültek volna össze, akkor az eredmény teljesen
eltérő lett volna, nemde? Ha a professzorom ízlése megegyezik a vizsgabizottságéval, akkor jelest kapok. Ha egy évvel korábban
mutatom be a zsűrinek a képeimet, akkor kiállíthattam volna őket... Néhány ilyen kedvező egybeesés, és itt van a siker! Tudom, hogy azt mondhatja, nem vagyok elég tehetséges meg miegyéb, a tehetség azonban, felügyelő elvtárs,
zavaros dolog. Ahhoz, hogy megértse az ember, van-e vagy nincs, éveknek kell
eltelni aztán meg talán olyan kevés az a középszerű, akit tehetségnek tartanak, és akit a

barátai a lapokban tömjéneznek?
- Bizonyára vannak ilyen esetek - jegyzem meg elővigyázatosan, mivel beszélgetőtársam elhallgatott. - Habár, őszintén megmondva, az a terület, amelyet érint, számomra elég távoli,. Én, tudja, a gyilkosságokban vagyok szakértő. De ott sem gyakorlati szakember....
- Tudom - mosolyodik el Filip. - Egyáltalán, bocsássa meg érzelmi kitörésemet! De ugye, megérti, mindenkinek van egy rejtettseb a lelkén.
- ügy bizony - mondom. - Csak az a fontos, hogy ez a seb ne vérezzék. És hogy elfeledkezzen róla az
ember. Feltéve, természetesen, hogyha nem halálos.
- Hát azért még idáig nem jutottunk. Tartjuk még magunkat, valahogy a felszínen. Különben is
megszoktam már, hogy nyugodtan szemléljem az életet.
- Ön valóban nyugodt embernek látszik. Még most is, amikor a fájó pontokról beszélt, akkor sem emelte föl a hangját. Be hogyan eshetett meg az, hogy ön, a nyugodt ember, tegnapelőtt
este botrányt okozott
- Hát, hiszen tudja: a legnyugodtabb ember is elveszti olykor a fejét.
- Féltékenységből, vagy . .
- Ugyan! Féltékenységből!
- Legalábbis így írta a tanúvallomásában.
- Hát ugyan mi mást mondhat az ember egy. féloldalnyi tanúvallomásban ? És mi haszna lenne mindent elmesélni, amikor csak úgy kapásból
előállították.
- Az igazság minden esetben hasznos.
- Valóban. Nincs is szándékomban elleplezni.

De az igazság általában bonyolult dolog, és minél bonyolultabban magyarázzuk a dolgokat, annál kevésbé, hisznek nekünk, ezért néhány esetben legjobb, ha a közhelyszerű indítékot vetjük be, így mindenki elégedett marad.
- És mi volt az igazi indíték?
- Ahhoz, hogy megértse, egy kissé korábbról kell kezdenem.
- Kezdje, ha úgy kívánja, teljesen elölről. És különben is, beszéljen nyugodtan. Nekem van időm.
- Azzal kellene kezdenem, hogy nem érintkezem művészkörökkel, részben azért, mert nem
ismernek el művésznek, meg igaz, hogy betöltöttem a harmincat, mégis inkább a fiatalokkal
értek szót, mint a velem egykorúakkal, így aztán a Berlinben, ahová kávézni jjártam, aprán- ként hozzám csapódott néhány fiatal. Ön talán annak alapján ítél, amit hallott, vagyis hogy én csak magammal törődöm. Elvégre mindannyian, kisebb vagy nagyobb mértékben, egoisták vagyunk. Én azonban érzek valamilyen ostoba szükségletet arra, hogy gondoskodjam a többiekről is, ez adja nekem azt az érzést, hogy valakinek
szüksége van rám, hogy erős vagyok, meg minden. így aztán két-három fiatal felkeltette az érdeklődésemet, azért, mert amikor szó
került a sérelmekről, közülük mindegyiknek szintén volt valami fájó pontja - az egyik elhasalt a vizsgákon, a másikat elkeserítette az első kudarc, a harmadikat meg arcul ütötte az élet, Szpasz haragudott az . egész világra, Monjónak meg minden esélye megvolt arra, hogy
alkoholistává zülljön, mielőtt még elvégzi áz

egyetemet, ha egyáltalán sikerül elvégeznie. Magda
meg Dóra, amikor először láttam őket, az
utcalányok szintjén léteztek. Igyekeztem mindanynyiukon
segíteni, hogy rendbe tegyék összekuszált
életüket. Természetesen nem szentbeszédekkel és
tantételekkel, mert a fiatalok nem szeretik
ezeket a dolgokat, hanem egyszerűen azzal, hogy
megmutattam nekik, hogy ebben az
életben az aljasságokon meg a kétségbeesésen
kívül más dolgok is vannak. S anélkül hogy
érdemeket tulajdonítanék magamnak, elmondhatom,
elértem némi eredményt. Ezek a vadócok
hozzászoktak a tisztességes öltözködéshez meg
viselkedéshez, sőt részben a tisztességes
beszédhez is. Dóra és Magda pontot-,tett
előéletére.
Szpasz komolyabban foglalkozott
tanulmányaival. Némi előrehaladás még Monjónál is volt,
bár az ő esete kissé súlyosabb, mert ennek a
fiúnak fikarcnyi akaratereje sincs ...
Türelmesen hallgatom. - Ez a foglalkozásommal
jár. Birtokolni,kell a hallgatás művészetét,
mivel, vannak olyan emberek, akik eléggé
körülményeskedők, és ha ezeket félbeszakítják, a
gondolataik is megszakadnak, nem tudnak
öszszeíüggően beszélni, mért ahhoz szoktak hozzá, hogy
olyan körülményesen magyarázzanak,
mintha előadást tartanának. Tovább hallgatom,
s közben az ablakon át a.virágba borult
meggyfákat és a keleten már alkonyuló tiszta
kék eget

nézem, mivel a nap az imént tűnt el az ellentétes
földrajzi irányban.
- El kell ismernem, noha ez aligha érdekli
önt - folytatja Filip -, hogy Dórával elég
hosszú ideig tartott a barátságom, és talán még
tovább is tartott volna, ha Dóra nem számít
házasságra. De az én önzetlenségemnek is
vannak
határai, és a jelen pillanatban semmiképpen
sem áll szándékomban, hogy bárkihez is
kötődjek addig, amíg nem állok szilárdan a
lábamon.
így aztán Dóra, nyilván azért, hogy fájdalmat
okozzon nekem, bátyámhoz pártolt. Ez, abban
a pillanatban, valóban fájdalmasan érintett, de
aztán azt mondtam magamnak: Kell ennél
jobb megoldás? Neki is elrendeződik az élete,
én is megszabadulok tőle, mi lehetne ennél jobb
megoldás? Ami Magdát illeti, vele soha nem
volt semmi komolyabb kapcsolatom. Ö nem
felel meg az ízlésemnek, sem az alkatomnak,
mégis sajnáltam, és arra gondoltam, hogy ha
egy nap kiszakad a társaságunkból, és ennek
meg kell történnie, akkor kezdődnek majd ismét
a régi históriák, mertMagda annyira ostoba
és tehetetlen. S akkor jelent meg a láthatáron
Aszenov. A külföldre szakadt bolgárokban,
tudja, a honvágy gyakran valamilyen szoknya
iránti
vágyban fejeződik ki, és Aszenovról kiderült,
hogy pontosan ez a típus, mivel beleesett
Magdába. Én meg azt mondtam magamban:
Lám, ez szerencsés megoldás. Mert csak egy
olyan ember, mint Aszenov, aki nem ismerte
Magda múltját, képes megkockáztatni a vele
való : házasságot. Én figyelmeztettem a lányt,
hogy viselkedjék rendesen, vigyázzon, nehogy
kételyt támasszon. És nagyjából minden jól
ment, amíg egyszer, egy alkalmi beszélgetés

kapcsán, magától Aszenovtól tudtam még, hogy valaki részletesen tájékoztatta, mire ő teljesen elállt a házasság gondolatától, és ha folytatja is Magdával a viszonyt, ezt csak a pillanatnyi szórakozásért teszi.
Elővesszek egy szál Szlancét, s unalmamban rágyújtok. Filip is rágyújt. Elgondolkodik egy kicsit, mintha azon töprengene, hogy meddig jutott, aztán ismét belefog.
- Kissé elnyújtottam, de azért volt erre szükség, hogy megértse a Balkánban történt incidens okait. Magda, amilyen tehetetlen, az ajándékokért, melyeket kapott, tovább akarta folytatni a viszonyt Aszenovval, házasságban vagy anélkül, egyrement. És nem számolt azzal, hogy így még inkább lejáratja magát Aszenov előtt. Akkor én kifejezetten megtiltottam neki, hogy bármilyen kapcsolatot tartson fenn Aszenovval. Ha az az alak komolyan beleesett, akkor
egy ilyen visszakozás talán arra késztéti, hogy megenyhüljön, és belemenjen a házasságba. Ha pedig nem - ebben az esetben miért kell Magdának megalázkodnia, és régi szokásaihoz viszszatérnie?
Filip úgy néz rám, mintha választ várna, s én arra kényszerülök, hogy mormoljak valamit:
- Teljesen logikus.
- Igen. Némely nő azonban, tudja, haragban van a logikával. És tegnapelőtt este váratlanul megtudtam,
hogy határozott tilalmam ellenére, Magda ismét járni kezdett Aszenovval.
Egyáltalán nem azzal a szándékkal mentem el a Balkánba, hogy botrányt csapjak, hanem egyszerűen azért, hogy elvigyem onnét Magdát, Aszenov azonban elkezdett hőbörögni hölgy hozzám tartozik, távozzon az asztalom tú stb. -, Magda pedig, ahelyett hogy felkelt éa

eljött volna, tétovázni kezdett, Aszenov meg
hívta a pincért, én pedig, tudja, nem szeretem
azt, ha a pincérek vállon ragadnak, szóval kitört
a botrány ...
- Most már világosabbá kezdenek válni a
dolgok - bólintok. - És honnan tudta meg,
hogy Magda Aszenovval van?
Filip kissé elmosolyodik.
- Minden okom megvolt rá, Hogy gyanítsam. És
miután gyanítottam, elhatároztam, hogy
ellenőrzöm: egy telefonhívás Aszenovnak,
és...
-- Tehát maga kereste Aszenovot telefonon?
- Én hát.
- Maga egy értelmes, jó megfigyelőképességű
ember benyomását tette rám, Manev elvtárs -
mondom,
és egy kis szünetet tartok.
Mi a benyomása Aszenovról meg a
kapcsolatairól? Mi a véleménye, elképzelhető,
hogy valaki
az életére tört?
- Talán feltételezi, hogy. gyilkosság történt?
- kérdi Filip gondterhelten.
- A nyomozásnál mindent fel kell tételezni,
ha az a cselekmény fizikailag lehetséges.
Természetesen jelenleg nem tudok, és nem
akarok
semmit sem állítani...
- Aszenovról az a benyomásom alakult ki,
hogy olyan ember volt, akinek nem voltak
személyes kapcsolatai Szófiában, természetesen
a
hivatalos kapcsolatain kívül. Én legalábbis
sohasem láttam vendéglőkben mások
társaságaban.
Szóval, ha valóban gyilkosságról van szó,
akkor ez számomra tökéletes rejtély.
- És mit gondol Aszenov háziasszonya felől?

- Nem ismerem. Csak Magdától hallottam
róla.
- Mit hallott róla?
- Hát amolyan női szóbeszéd: Magda úgy
hitte, hogy Aszeno.vnak. viszonya volt a
háziaszszonyával, aki emiatt féltékenykedett rá.
Meg
ilyen ostobaságok.
- Na és Licsevről, a háziasszony volt férjéről
mit hallott?
- Róla egyáltalán nem is hallottam.
Elhallgat, aztán egy pillanat múlva észbe:
kap:
- Mellesleg . .
Ismét elhallgat.
- Mondja már végig!
- Eszembe jutott valaki, de ugye megért,
semmit sem állíthatok, ilyesmivel, vádolni
valakit...
- Mondja csak! Ne féljen! A vádakat
fenntartással fogadjuk.
- Egyszer Magda említette, hogy Aszenov
háziasszonya meg a volt férj dollárokat sírt ki
tőle. Elintézték, hogy Aszenov dollárral
fizethessen nekik, vagy valami ehhez hasonlót,
azonban
.semmit sem állíthatok biztosan . .
- Világos. Fenntartással fogjuk kezelni.
Aztán fölállok, és közlöm:
- Kocsival vagyok, ha bejön a városba . .
- - Köszönöm - mosolyodik el Filip -, de
gondolnom kell a visszajövetelre is. Inkább az
én tragacsomat választom.
- Kérem. Köszönöm a felvilágosítást. Hagyja,
ne fáradjon azzal, hogy kikísér.
S miközben barátságosan búcsút intek, kilépek a
közeledő est kékes homályába.
Kirándulás a természetben, társalgás szívélyes
partnerekkel, bepillantás a művészet rejtelmeibe

- mindez jó dolog. Csak az a rossz, hogy
egy helyben topogunk. Ugyanúgy, ahogy a
magánéletünkben. Mellesleg mondva, az önök
hűséges
Petar Antonovjának már családfőnek kellene
lennie, a szerény szertartást újév napjára
terveztük: új év, új szerencse, csupán a
szerencse nem jelent meg a megbeszélt találkán.
Helyette a soron következő ügy érkezett meg.
Egy teljesen rejtélyes történet. Megint egy
legfelső emeleti szoba, csak ezúttal az ajtó és
az ablakok is gondosan be voltak zárva belülről.
Egyszóval, a bezárt szoba klasszikus rejtélye.
Az ágyon pedig, ahogy talán rní.:. ki is találták,
az ügyeletes hulla feküdt, hogy kipihenje a földi
fáradalmakat. A szakértői vizsgálat mérgezést
állapított meg. Gyilkosság vagy öngyilkosság?
Az elhunytnak volt elég nézeteltérése, melyek
alkalmasak voltak arra, hogy érőszakos halált
biztosítsanak a számára. Kellemetlenségek,
főleg a szépnem vonatkozásában. Vadászhajlam,
kétLhárom átruccanás a felebarát házastársának
tiltott területére. Önbíráskodás és fenyegetés
a sértett személyek részéről.
Gyilkosság vagy öngyilkosság? Öt nap .múlva
megállapítást nyert, hogy sem az egyik, sem
a másik. Beivott az emberünk, úgy látszik, egy
kicsit rakoncátlankodott a szíve, néhány
nyugtatót vett be, és a szervezetben
összekeveredett a halálos
koktél. Így van az, amikor nem
tudja valaki, hogy mit akar: először iszik a
vidámság kedvéért, aztán meg pirulákat
nyeldes, hogy
megnyugodjék.
Egyáltalán, az egész históriára gyorsan fény
derült, és nyilván csak aért támadt mindez,
hogy meghiúsítsa a betervezett szerény
ünnepséget. Aztán jöttek egyéb bonyodalmak,

és a
dolog elhúzódott. Ez nem azért van, mert
anynyi a bűncselekmény, hogy kapkodjuk tőle a
fejünket, nem élünk az USA-ban, hogy minden
ötödik percben egy gyilkosság történjék, de ott
van a bökkenő, hogy csak négyen vagyunk az
egész országban, s a nyomozás mindig egy
csomó szaladgálással jár, mert a mi bűnügyeink
nem olyanok, melyek azzal a megrendítő
beismeréssel zárulnak: Elemeltem az elvtársnő
pénztárcáját, décsak három leva ötven sztotinka
volt benne.
Még az a szerencse, hogy jövendőbelim, a
tanítónő, elég türelmes teremtmény, s némileg
a filozofikus gondolkodásra is hajlamos.
Röviden, megelégszik annyival, hogy hetenként
egyszer
átruccan Pernikből Szófiába annyi időre,
hogy tájékozódjon hogylétem felől, elismételje
a maga ejnye, Petar-ját, és rendbe tegye a
szobámat.
Az a baj, amint már mondtam, hogy nemcsak
. a magánéletem vonatkozásában topogok egy
helyben. De minden rosszban van valami jó.
A gyaloglás megakadályozása némi szünetet
biztosít a gondolkodásban.
Szóval megint- pihentetem az alsó végtagjaimat.
Néhány tanúvallomás adatainak ellenőrzése,
érdeklődés újabb feltételezett adatok után,
baráti beszélgetések más alosztályok
munkatársaival olyan szórakoztató dolgokról,
mint
ujjlenyomatok és traszológiai vizsgálatok. Az
utóbbi két kérdésben, nincs semmi lényeges
megjegyezni valóm De a semmi lényeges
önmagában már valami lényegeset mutat: a
gyilkos
kesztyűben dolgozott, bizonyára vékony
műanyag kesztyűben. Várható volt ez a részlet,

ha tekintetbe vesszük az átfogó elgondolás
egészét és a végrehajtás viszonylagos
műgondját.
Egy másik apróságot, melynek meglétét
kezdettől gyanítottam, barátomnak, a
törvényszéki orvosnak
a kutatásai bizonyítanak. A hullaboncolás
Paganinije saját elhatározásából kukkant be a
szobámba,
miközben már az ajtóból
figyelmeztetőleg emeli fel a kezét:
-, Ne kínálj meg cigarettával! Nem dohányzom.
- Tudom, tudom. Ha holnap sem gyújtasz
rá, akkor már két napja nem dohányzói. Mi
újság?
Ennél a kérdésnél nem tudom megállni, hogy
ne nyúljak az íróasztalomon heverő cigarettáért,
és enyhe káröröммel ne válasszak ki egy
puhább cigarettát.
- Egész jó ez a doboz, mindegyik jó puha
- jegyzem meg, miközben rágyújtok.
Paganini olyan tekintettel néz rám, mintha
át akarná fúrni a koponyámat, én azonban, a
szelíd nikotinélvezetben elmerülve, kedélyesen
pöfékelek.
- Mivel tudom hogy sietsz, a jegyzőkönyvet
pedig most készítik, gondoltam, hogy előbb
megmondom neked: eltaláltad. A halottboncolás
jelentéktelen mennyiségű luminált állapított
meg.
- Jelentéktelen vagy sem, mégiscsak valami -
dörmögöm, miközben gépiesen a vendég
felé tolom a cigarettásdobozt.
A doktor széttárja a tenyerét, szemléltetve
azt a mozdulatot, amelyet úgy neveznek: távozz
tőlem, sátán!. Azonban a keze megáll a
levegőben, és egy pillanat múlva lecsap az
íróasztalra, pontosan a cigarettásdobozra.
Paganini

kiragad egy cigarettát, a gyufaszálat végigrántja
a dobozon, és izgatottan rágyújt, mintha attól
félne,
hogy valaki nyakon ragadja, és
meghiúsítja a szándékát.
- Óvj meg, isten, a barátoktól, az
ellenségeimmel magam is elbánok - szavalja
tragikus hangvétellel
az orvos, és illatos füstfelhőbe
burkolózva elindul az ajtó felé.
Újból visszatérek a tájékozódáshoz és az
adatokhoz, s miközben telefonálok, vagy a
fejemét
töröm egyik-másik ellentmondáson, egyre
kevésbé tudok megszabadulni a kettősség ama
tudatától,
amely - miként a pszichiáterek állítják - a
tudathasadás egyik tünete. Azért, mert
ebben a históriában, legalábbis a nyomozás
jelenlegi szakaszában, valóban van valami
tudathasadásos. Ez egy olyan történet, mely két
részre oszlott, és annyira nincs közöttük
semmiféle
kapocs, hogy nem egy dolog két különálló
rérszének, hanem két különböző dolognak
látszik.
Egyrészt itt van a bűncselekmény, amely
valóságos, vagy pedig feltételezett. Az ötödik
emeleten
gondosan előkészített, végrehajtott és elleplezett
gyilkosság. Másrészt ott van az általam
megrajzolt kör, melyben meg kell találni a
gyilkost. És e két dolog - a tett és a lehetséges
végrehajtója
- között semmiféle kapcsolat, illetve
nyoma sincs a kapcsolatnak. Ha ez tovább is így
folytatódik, vég nélkül tanulmányozhatnám a
körömbe zárt emberek életrajzát, bensőséges
viszonyait, konfliktusait, veszekedéseit,

szokásait
és fogtöméseit, anélkül hogy az emberi
természet derűs és árnyékos oldalairól alkotott
általános
megállapításokon kívül valamivel többre
juthatnék.
Néha egy álnok gondolát rémlik fel bennem,
és megbénítja a gondolkodásomat. Talán az az
ember, akit keresek, azon a körön kívül van,
amelyikben őt keresem. A főnöknek igaza van:
a kört nagyjából jól húztad meg, azonban tartsd
szern előtt, hogy a gyilkos nincs feltétlenül
ebben a körben. És mégis a minden lehetséges
irányban tett tájékozódás az ellenkezőjére vall:
a gyilkosnak vagy legalábbis az egyik fontos
tettestársnak, a körben kell lennie, ami
gyakorlatilag egyre megy, mert a tettestárs
leleplezésével
eljutunk a gyilkoshoz. Aszenovnak, minmM
den adat erre utal, a felderítettekén kívül nem
voltak személyes kapcsolatai. Másrészt a
gyilkosságot olyan ember követte el, vagy olyan
ember segítségével követték el, aki bizonyos
dolgokat tudott AszenQvról és a lakásról, és aki
következésképp érintkezett Aszenovval. Ezek
az elemek beletartoznak a feladat feltételeibe,
csupán az a baj, hogy egyáltalán nem
elegendőek a megoldáshoz.
Ezekhez hasonló, igaz de korántsem vigasztaló
gondolatokkal ugrom át a hivatali ebédlőbe,
miközben titkon azt remélem, hogy a szolgálati
kellemetlenségeimhez nem fognak
étkezésbeliek is
társulni. Mindhiába. A menü fő fogását az
általam nagyon utált sertéspörkölt képezi. A
levesről
rögtön a tejberizsre térek, rágyújtok egy
cigarettára, hogy közömbösítsem
szám konyhaillatát, és újból felcaplatok az

irodámba.
Öt óra tájban feladom az iratokat a helyükre, és nekivágok, hogy megállapítsam, hány lépésnyire van az oroszlános híd az Aszparuh cár utcától.
Szerencsére, vár még rám néhány feltáratlan terület, amelyek közül az egyik a Magda nevet viseli. Remélem, nem értik félre, annál is inkább, mert bizonyos vonatkozásban Magda egyáltalán nem nevezhető feltáratlan területnek. Pontosan a fordítottja. De őrizzük meg a komolyságunkat, és kerüljük el a szex dzsungelét.
Magda egy magas ház padlásán, olyan helyiségben lakik, amelyet a találékony tulajdonosok
úgy alakítottak lakássá, hogy két padlásrekeszt összevontak, még egynéhány levát költöttek ablak kialakítására és festésre. Ez nem Licsev kényelmes,
tágas padlásszobája. Szegényes bútorzat - gyenge gyári tucatáru, azonban nagyjából rend van meg
tessék-lássék tisztaság. Ezzel
szemben a háziasszony adakozó teste a külföldi ruházati cikkek teljes pompájában virít. A blúz és a kardigán halványkékben játszik, sötétkék, lehetetlenségig feszes miniszoknya, fekete lakkcipő tízcentis sarokkal. Magda átlagon felüli
gömbölydedségét főleg a tűsarokkal és a feszes szoknyával kívánja ellensúlyozni, hogy messziről megközelítse a jóalakúság eszményét.
- Örülök, hogy itthon találtam - kezdem,
és egy korántsem szilárd székre ülök, miközben Magda a biztonság kedvéérta kerevetre telepszik. Mellesleg szólva, a jelen pillanatban a szívélyes, de
illedelmes viselkedés formájához

tartja magát, sőt mi több, telt csípőjén
megkísérli lejjebb húzni a szoknyát, ami
lehetetlennek
bizonyul, mivel a túl kerek csípőhöz túl
kevés a szövet.
- Az utóbbi napokban állandóan itthon
tartózkodtam - válaszolja a hölgy, miután
felhagyott az idomai
leplezésére tett kísérletekkel.
- Várt valakit?
Magda beleegyezően bólint.
-- Nyilván engem.
- Magát vagy valakit maguk közül, aki
azért jönhogy bevigyen
Tehát - vége a társadalmi viselkedésnek. An
ról beszélünk, amire gondolunk, aztán történjék
bármi. így is lehet.
- No, ne siessen annyira - nyugtatgatom.
- Még nem tartunk ott.
Körülj ártatom a tekintetemet a környező
berendezésen, és megjegyzem:
- Miért rakta be ezt a másik heverőt...
Szobatársa is van?
- Volt - pontosít Magda. - Dóra korábban
velem lakott.
- Miért nem teszi ki a másik heverőt, hogy
egy kicsit több helye legyen?
- Gondoltam rá, de aztán, elálltam tőle: dupla
munkát csinálnék magamnak. Dóra nem marad
örökké
Marinnál.
- Azt gondolja?
- Mi mást gondolhatnék? Ha máiC egyszer
beírták az ember életrajzába...
- Az a fontos, hogy vajon beírták-e az
életrajzba? Vagy pedig az a fontos, hogy milyen
is az? Ki csinálta a magaéletrajzát: saját maga,
vagy az, aki leírta?
- És ha úgy van! Miért lennék annyira vétkes!

Éltem az életemet.
-- Na és mire vitte?
- ... Mire vittem . .. vittem volna annyira, amennyire mások viszik, ha egy drágalátos alak közbe nem avatkozik. Aszenov jóformán már eljegyzett.
- És maga szerint ki volt az a drágalátos alak
- Honnan tudhatnám? Csak azt tudom, hogy az egész dolog Gelevával kezdődött. Geleva ki nem állhat.
- Miért?
- Azért, mert azt képzeli, hogy elhappoltam előle Aszenovot. Ez a buta liba nem érti, hogy ha Aszenov egyszer-kétszer át is ugrott hozzá, ezt csak afféle férfias szeszélyből tette,
-- Arra számított, hogy férjhez mehet hozzá, vagy ...
- Pontosan arra. számított, amilyen sok esze van!
- Hm... Vannak, akik az érett asszonyokat kedvelik...
- De nem a túléretteket.
- Rendben - mondom. - Hagyjuk az ízlés kérdését. Meséljen részletesebben Aszenov legutóbbi jövetelével kapcsolatos találkáikról, a Balkánban folytatott beszélgetésükről, és természetesen a botrányról. Nyugodtan, pontosan,
kihagyások nélkül.
- Miért is ne mesélném el! Mindent elmondok ... Csak megtaláljam a cigarettámat... Megkínálnám, egy kávéval, de nincs itthon ... Megkínálhatom egy konyakkal?
- Lehet róla szó -- közlöm fagyosan, s . arra gondolok, hogy az ötlet nem rossz.
Persze Magdánál az ötlet egy másikkal együtt jelentkezik: a háziasszonyi teendők ellátása alatt felidézi Filip pontos utasításait, és

elmondja magában a leckét.
Vendéglátóm egy teli üveg Pliszkát hoz, két pohárral, gyakorlott mozdulattal tölt, ismét leül a heverőre, és csak azután gyújt cigarettára. Aztán elkezdi a mesét, amely hemzseg a fölösleges
részletektől és a még fölöslegesebb kitérőktől, és az egész semmi többet nem tartalmaz annál, amitmár tudok.
- Iiigen - sóhajtok fel, és úgy teszek, mintha nem látnám, azt, amikor Magda megint telitölti a
poharamat.
Azt hinné az- ember, hogy tapasztalt lány, mégsem jön rá, hogy a magamfajtájúak nem kábulnak el kétgyűszűnyi konyaktól.
- Igen. És tulajdonképpen hogy ismerkedett meg Aszenovval?
- Hát. .. nem emlékszem rá pontosan.
- Hát az hogy lehet? A nagy szerelem kezdete, találkozás a leendő vőlegénnyel, maga pedig: nem emlékszem pontosan... Próbáljon nieg visszaemlékezni.
Magda feszülten ráncolja alacsony, fehér homlokát, nyilván beleélte magát az emlékekbe vagy a megfontolásokba, hogy mit mondjon, és mit hallgasson el. Mert a legrészletesebb előzetes utasítások sem tudják soha kimeríteni mindazokat a kérdéseket, amelyek egy kihallgatásnál felmerülnék.
- Azt hiszem, hogy a Ropotamóban voltunk Filippel meg a többiekkel. A szomszéd asztalnál ült Aszenov, akit kezdetben külföldinek néztem. Ügy bámult, mintha még az életben nem Iátott volna nőt. Én is odanéztem egyszer-kétszer ... nem
mintha érdekelt volna, hanem mert
vaskos arany karkötőt viselt a csuklóján, akár egy nő ...

- Meglepő...
- Nincs benne semmi meglepő, mert később megtudtam, hogy az a karóraszíja volt. .. csak ő az óráját, nem tudom, miért, lapjával befelé hordta, ezért látszott karkötőnek...
- Mi lett ezzel az óraszíjjal? Magának ajándékozta?
- Maguk abból a házból egyre csak ajándékok után kérdezősködnek...
- Egyáltalán nem kérdezősködöm, egyszerűen arról van szó, hogy nem találtunk Aszenovnál ilyen
óraszíjat.
Magda ismét a homlokát ráncolja, és úgy néz rám, mintha azt akarná ellenőrizni, nem dobom-e át, aztán megmagyarázza:
- Azért, mert már nem hordta. Az utóbbi két alkalommal, amikor itt járt, már nem volt rajta. Hiszen tudja - vámnyilatkozat, miegyéb - bonyodalmakkal jár ...
- Meglehet. És sok pénzt tartott magánál?
- Honnan tudhatnám?,
- Hogyhogy honnan tudhatná? Minden este együtt voltak, éttermekbe jártak, amikor fizetett, elővette a tárcáját...
- A váltópénzt a, zsebében tartotta.
- És azt a pénzt, amit magának adott?.,
Magda megpróbál tiltakozni, de találkozik a tekintetünk, és erre elhallgat, lehorgasztja a fejét.
- Nézze, Koeva: maga nemcsak étterembe járt Aszenovval, hanem felment a lakására is, és olyan összegeket kapott tőle, hogy feltétlenül fogalmat alkothatott arról, mennyi pénzzel rendelkezett Aszenov.
Sejtettem, de nem számoltam meg a pénzét.
-- Erről nincs is szó. Ne forgassa ki a szavaimat,
- Hát annyi pénzt hordott magánál, amenynyire szüksége volt. Mindenesetre a tárcája teli

volt.
- Valutával?
- Valutája alig volt. Onnan tudom, mert valutáért akartam vásárolni, ő meg nem adott.
- Hazudik -- jegyzem meg nyugodtan.
-- Miért hazudnék?
- Azt nem tudom, hogy miért, de hazudik. Aszenov Bulgáriából Törökországba készült utazni. Az útlevelébe beütötték már a török vízumot. Az az ember, aki Törökországba készül utazni, nem indul el valuta nélkül.
- Csak nem azt akarja mondani, hogy én loptam el azt a valutát?
- Ahogy elhallgatom, milyen kitartóan hazudik, ezt is feltételezhetem. És aztán ne feledje, hogy nálunk nemcsak a lopást, hanem a hamis tanúzást is büntetik.
Magda hallgat, lehorgasztott fejjel szívja a cigarettát.
- Nem én akartam kezdeményezni ezt a beszélgetést - folytatom -, de mivel maga arra késztet, hogy kezdeményezzem, ám. legyen, ahogy parancsolja: nagyon jól tudja, hogy a dossziéjában túlságosan sok van a rovásán. Csak azért úszta meg időlegesen a törvény szigorát, mert az elmúlt évben viszonylag meghúzta magát. Most azonban minden egyszerre összeomolhat.
Véglegesen és visszavonhatatlanul. A botránnyal ismét napirendre kerül a viselkedése, a mostani hazugságaival pedig betelt a pohár ...
- Jaj, istenem, mit akar tőlem?
- Csak sírva ne fakadjon! Nagyon jól tudja, hogy mit akarek magától: az igazságot. Ami pedig a viselkedését illeti, ez más szerv feladatkörébe tartozik.
- A viselkedésem! A viselkedésem! Mi baj

van a viselkedésemmel?... Mintha legalábbis apagyilkos lennék ....
Hirtelen elcsuklik a hangja, és sírva fakad. Újabb cigarettára gyújtok, arra várva, hogy elüljön a vihar.
-: Egy időben valóban szertelenül viselkedtem - szólal meg Magda, s közben könnyeit törölgetve megkísérel uralkodni magán. - De ez már régen a múlté .. . Most csak egyetlen barátom van, Filip ...
- ... És Filip barátai. . . Ami pedig Filipet illeti, ő magát semmibe se veszi.
- Tudom. Nehogy azt gondolja, hogy vak vagyok. De hol van az az ember, aki velem törődik? Mindenki azt lesi, hogy szórakozhatna jól, aztán továbbáll. .. Honnan kerítsek olyan embert, aki énrám ügyel?
- Mielőtt előkerítené, ki is kell érdemelnie. Álljon munkába. Biztosítson magának tiszta helyet az életben ...
- Mi módon? - szakít félbe ingerülten Magda. - Megpróbálkoztam az egyetemmel, nem volt elegendő a pontszámom. .. Aztán beléptem egy szövetkezetbe, de hát nem tudom végezni azt a fárasztó és unalmas munkát vacak ötven leváért.. . Aztán Filip kijárt nekem egy pincérnői állást, de ott csak három hónapig voltam, mert csak helyettesítettem ...
- Jól van, jól - mondom. - Ha majd komolyan elgondolkozott ezekről a dolgokról, akkor keresünk
valakit, aki segíteni fog magán.
De evfől majd később. Most pedig fejezzük be. És semmi esetre se feledkezzen meg a figyelmeztetésemről. Megismétlem a kérdést: tartott-e
Aszenov magánál valutát, mennyit és milyent?
- Tart magánál - válaszolja halkan Magrdg., Egész köteg dollárt. Nem tudom, hogy

mennyi volt, de egy egész köteggel tartott magánál, csupa százdollárost.
A lány belefáradt, elgyötrődött, teljesen megadta magát.
- Hol tartotta a dollárokat?
- A tárcájában ... Amikor szót kerítettem a Konzum-vásárlásra, elővette a tárcáját, megmutatta a pénzköteget, és azt mondta: ne dollárt kérj
tőlem, minek neked a pénz, amikor mindent meghozok neked, amire szükséged van Aztán nehogy azt gondolja, hogy Aszenov nagyon bőkezű volt! Ellenkezőleg, és a fösvénységén
felül még -szörnyen bizalmatlanul is viselkedett, lefekvés előtt a tárcáját mindig a párnája alá dugta, pedig én nem olyan lány vagyok, aki éjjel átkutatja a férfiak zsebét, aztán kereket old.
- Ki tudott még a dollárokról?
- Fogalmam sincs.
- Koeva!...
- Mit akar ezzel a Koevá-val? Lehet, hogy a szállásadóhője is tudott róla, lehet, hogy mások is tudták ...
- Maga kinek beszélt róluk, azt mondja meg!
- Azt hiszem, hogy egyszer említettem Filipnek olyasvalamit, hogy Aszenovot felveti a pénz, én pedig még mindig a tavalyi ruháimban járok, azonban Filip egyáltalán nem fordított rá figyelmet.
- Felveti a pénz, vagy felveti a dollár?
- Alighanem dollárt mondtam, mert a konzumos dolog kapcsán került szóba.
Felteszek még néhány kérdést, nem is azért, hogy valami újat tudjak meg, hanem inkább a már ismert részletek ellenőrzése kedvéért. Aztán illendőségből felhajtom a második pohárkát, és felállók. Magda szintén feláll. Magda

nemcsak széltében tekintélyes, a magassága is átlagon felüli, e pillanatban mégis kicsinek és gyengének látszik. Egy nagyra nőtt lány, egy óvodás szellemi képességeivel.
- Most pedig figyeljen ide, Magda, és igyekezzék megjegyezni a szavaimat: ha valóban
hajlandó munkába állni, akkor teljes mértékben számíthat rám és a kollégáimra. De ha ezt a jó szándékot csak a kellemetlenségektől- való átmeneti félelem táplálja, akkor meg kell mondanom,
hogy a kellemetlenségek be fognak következni. Éspedig nem azért, mert valaki meg akarja keseríteni
az életét, hanem mert maga lesz
az, aki előidézi őket. Nincs még elege abból a megaláztatásból, ami részünkről meg azok részéről, akikkel együtt csavarog, meg a hozzátartozói
részéről érik, akik látni sem akarják!?
Nem képes azt mondani magának Én is ember vagyok, és van annyi erőm, hogy emberként éljek?
- Mondtam már magamnak ... - feleli halkan.
- Mondja még egyszer! Mondja erősebben! Mondja úgy, hogy belevésődjék az agyába, és többé már ne. lehessen kitörölni onnan! Ha ezt megteszi, a többihez akad majd segítség.
Elindulok kifelé, hogy megelőzzem a következő könnyes színjáték kezdetét.
A sírás jó dolog, gondolom magamban, miközben lefelé megyek a lépcsőn, A sírás megtisztít,
mondom magamban, miközben nekivágok az esti utcának. Csak az a baj, hogy akadnak hölgyek, akik,
miután kisírták magukat,
úgy véjik, hogy ezzel már megváltották a

vétkeiket, és megtisztultak, egyszóval kezdhetik elölről. És mivel sohasem lehet teljesen elölről kezdeni, ők valahogy mindig, onnan kezdik, ahonnan nem kellene, a szennyes históriákkal, melyek után megalázó vallomások következnek, amíg el nem jön az utolsó összeomlás. Adja isten, hogy ez az eset ne legyen ilyen.
A Vitosa sugárút ebben az órában még hemzseg a néptől. Az emberek moziba mennek, vagy onnan jönnék, vagy sietnek haza. Liza bizonyára megtérítette már az asztalt a vacsorához, miközben a dohányzásról leszokott példamutató férj nézi a televíziót, hacsak nem fogták be házimunkára. És, tulajdonképpen, mi a különbség Magda és Liza között? Egy kicsit több akaraterő, és Magda éppolyan jó anyává és gondos feleséggé válhatna ...
Gondolataimat a rendőr átható sípjele sza1kítja félbe, mivel elmélkedésemben elmerülve pirosban mentem át az Alabin utcán. Nincs mit tenni, visszafordulok, és ezzel együtt elszakadok az erkölcsrendészeti kérdésektől, hogy a bűnüldözés ama területe felé irányítsam magam, amely gyilkossági csoport néven ismert.
Az az igazság, hogy szerencsések az erkölcsrendészeten dolgozó kollégáim. Javíthatatlanok, vagy sem, de mindig kéznél vannak az ügyfeleik.
Amikor az: ember papíron old meg. egy feladatot, bárhonnan elkezdheti, kipróbálhat százféle megoldási módot, áthúzhatja és újra kezdheti, amíg el nem jut a helyes válaszig. De amikor a feladatban szereplő tényezők elevenhús-vér emberek, akkor minden felcserélés, minden egyes elhamarkodott művelet örökre

meghiúsíthatja az igazság feltárását. Hiszen amíg én a
saját feladatomat bogozom, addig a bűnöző is igyekszik megoldani a sajátját - megpróbálja kifürkészni a szándékomat, igyekszik összezavarni a nyomokat, és hamis gyanúsításra próbál
rávenni.
Mindez talán merő elméleti okoskodás, és a. dolgok sokszor korántsem ennyire bonyolultak, kiváltképp, ha a tettes ostoba, vagy már a kezdet kezdetén elárulja magát. De mivel Aszenov gyilkosa egyáltalán nem fajankó, továbbá semmilyen szándékot sem mutat.önmaga leleplezésére, így
én már az ügy legelején arra törekedtem, hogy szigorú következetességgel határozzam meg a lépéseket, és ha valaki azt gondolja, hogy egyszerűen találomra keringek a
városban, s azzal társalkodom, aki éppen utamba akad, akkor az az illető igencsak téved. Tulajdonképpen ez idáig minden a helyi érték szigorú sorrendjében halad előre. Az utolsó számjegy
Szpasz Vlaev polgártárs. Ez a számjegy csupán a negyedik nap reggelén jelenik meg a színen, amely ezúttal a dolgozószobám, mivel vannak olyan, személyek, akiket egy sor megfontolás alapján szigorúan hivatali környezetben kell
kihallgatni, és pontosan előírás szerint, beleértve a ténymegállapító jegyzőkönyvet is. Az előállított személy fiatal ember, de már nem kamaszkorú, valahol húsz és harminc között lehet, magas termetű, széles vállú, és egyáltalán,
igen harcias küllemű, amit nyilván csak fokozni óhajt a rövid, fekete ballonkabáttal. Hunyorgó, bizalmatlan szemével már az ajtóból

végigmér, magabiztos, de lassú és hintázó
járással közelít, mintha nyílt tengeren ringó hajó
fedélzetén mozogna. Ez az arc nekemy még új,
ellenben a típust nagyon jól ismerem. Az
ilyenek számára az egész világ egyetlen
kalózhajó,
melynek ingatag, imbolygó fedélzetén egymást
érik a vidám mulatságok, verekedések,
vérontások és egyéb hősködések.
Futó pillantást vetek az újonnan jöttre, pusztán
azért, hogy megbizonyosodjam arról: itt
van-e a szobában, és rátérek a formaságokra
név, születési év, foglalkozás, pontos lakcím stb.
A fiú komótosan válaszol a kérdéseimre, mintha
azt akarná szemléltetni, hogy hivatali
pózolásomtól
nem esik hasra. Terpeszbe merevített
lába, enyhén előrehajló törzse olyan rejtett
erőszakosságot takar, amely jellemző az effajta
tinókra,
akik úgy csörtetnek az utcán, mintha az
egész járda csak az övék lenne, s arra
vágyakoznak, hogy úgymond véletlenül:
vállukkal
beleütközhessenek a járókelőkbe, s éber
szemmel
keresik a verekedésre szolgáló alkalmat, nem
valamilyen meghatározott céllal, inkább csak
azért, hogy megmutassák, kicsodák ők, és mire
képesek.
Tekintetemmel az íróasztal melletti székre
mutatok, Vlaev komótosan leül, enyhén
előredől, mintha túltengő izomzata akadályozná
abban, hogy
egyenesen üljön, ahogy a többi ember.
Javaslom a vendégemnek, hogy mondjon el
néhány dolgot, melyek között részletesebben
érintse a Monjóval folytatott esti és éjszakai
mulatozást, aztán súlyos, közömbös

tekintetemet várakozva az arcára szegezem.
Vlaev arca
majdnem kerek, se nem szép, se nem csúf,, az
orra közepes s kissé: pisze, a szeme apró és
pimasz. Az arca meglepően sápadt, egészségtől
duzzadó termetéhez képest szinte vértelen,
mintha az összes vére odafutott volna a
rendeltetési helyére - az óriási bicepszekbe.
Vlaev
ugyancsak lassan kezdi elbeszélését,
semmitmondó fecsegésekkel, általánosságokkal
meg fölösleges
szünetekkel nyújtja el, mintha azt vette volna a
fejébe: próbára teszi türelmem teherbíró
képességét:
- ... Valamin, azt, hiszem, összeszólalkoztunk
anyámmal. . . hiszen tudja, hogy amikor
a nők belépnek a változó korba, patáliát képesek
rendezni azért is, ha az ember, nem tette helyére
a
törülközőt. . . Tulajdonképpen nem is
tudom, hogy a törülközőn vagy valami máson
kaptúnk-e össze ... Aztán visszavonultam a
szobámba . . . Szimeon elment valahová . . .
Olvasni kezdtem, meg is tudom mondani
pontosan, hogy
mit olvastam ...
Válóban eltökélte, hogy próbára teszi a
türelmemet vagy az eszemet, mert úgy beszél,
mintha csak ki akarná gúnyolni azt az ostoba
törekvésemet, hogy kihallgassam. Vontatott,
tényekben teljességgel szegény előadása kerek
tizenöt percig tart, míg legvégül eljut a kérdéses
délutánig. Az órámra pillantok, és a megjátszás
halvány jele nélkül, illedelmesen ásítok.
- Világos - szakítom félbe -, eleget hallottam az
ön irodalmi és zenei érdeklődéséről. Ön,
ha nem tévedek, jogot hallgat?
Vlaev bólint, mellőzi a válaszadással járó

fáradalmat.
...A-- Ebben az esetben mindenekelőtt meg kellene tanulnia beszélni. Ön, Vlaev, a pletykás öregasszonyok terjengős stílusát használja, azzal a különbséggel, hogy az öreg pletykafészkek
szavaiból mégiscsak kihámozható valamilyen értelem. Ön nem fejez ki semmilyen gondolatot, vagy azért, mert nincsen, vagy pedig azért, mert eltitkolni kényszerül azt.
Vendégem ellenségesen néz rám, jobb keze gépiesen megrezzen.
- Talán meg akar verni? - mosolyodom el nyájasan.
- Tudom, hogy a magához hasonlók nagyon erősek, amikor az íróasztaluk mögött ülnek dörmögi Szpasz, uralkodva magán. - De ha azért hívatott, hogy sértegessen ...
- Maga nagyon jól-tudja, hogy miért hívattam - válaszolom tökéletes nyugalommal.
És mivel, amint már említettem, nem képes, vagy nem óhajt értelmesen beszélni, ezért egy kis előadást kell Önnek tártanom, Ettől a perctől kezdve világosan és pontosan válaszoljon a kérdéseimre, és egy pillanatig se feledkezzen meg arról, hogy felelősséggel tartozik minden egyes valótlan állításáért. Szóval...
Rövid szünetet tartok, közben fürkészve apró, pimasz szeme közé nézek. Vlaev egyre ugyanabban a kihívó, előredőlő tartásban ül az íróasztalom mellett, de arca a feszült figyelem.
tői megrezzen.
- ...Azzal az ürüggyel hívta el Szimeont a Brazíliából, hogy két üveg házi szilvapálinkát kapott. Kitől kapta?
- Ismerősöktől.
- Ez nagyon általános. Konkrétabban, legyen, szíves.
- Hát az egyik egyetemista társam adta.

Faluról hozta ....
- Nem hallotta, hogy mit mondtam?
Konkrétabban,, vagyis pontos névvel: családi és utónévvel!
- Zaprjanovtól. .. Ljuben Zaprjanovtól, az évfolyamtársamtól kaptam.
- Igen. És mikor hozta magának Zaprjanov a pálinkát?
- Nem emlékszem rá pontosan. .. Azt hiszem, hogy az előtte való napon ...
- Ha az előtte való napon kapta, akkor miért volt arra szükség, hogy csak estefelé menjen el. a Brazíliába, és közölje Szimeonnal az
örömhírt, amikor már reggel is megmondhatta volna?
- Hát, ha már reggel megmondtam volna neki, akkor már reggel megitta volna - válaszolja meglehetős logikával Szpasz.
- Való igaz - bólintok. - De ő reggel nem ihatta meg a pálinkát egy másik ok miatt sem. Rájött már, hogy miért?
Vlaev közömbösséget próbál az arcára emh tetni, de csak a feszültség ül ki rá.
- Szimeon azért nem ihatta meg a pálinkát reggel, mert az még nem volt akkor a lakásban. Az üvegeket maga vitte haza ugyanaznap délután. Az igaz, hogy újságpapírba voltak csavarva, de mivel önmagát nem göngyölhette újságpapírba, így néhányan meglátták.
- Valóban, pontosan így van - élénkül fel Szpasz sápadt arca. - Ljuben szólt nekem reggel, és magam mentem el hozzá a pálinkáért. Pontosan így volt. Most jutott eszembe.
- De még mindig nem minden jutott az eszébe - fékezem le lelkesedését. - Ha belefogunk az ellenőrzésbe, akkor azt végigvisszük,
frankón, ahogy önök szokták mondani. Az ön

Ljuben jenek semmi köze ehhez a pálinkához. Ön vásárolta azt a Rakovszki utcában a Rila étteremben, és annak ellenére, hogy egy viszonylag
távolabb eső étteremben vette, és a vásárlásra a déli nagy forgalmat választotta, a pincér, aki becsomagolta a palackokat, emlékezett
önre.
- Nagy dolog - mosolyodik el megvetően Szpasz. - Át akartam verni Monjót. Ö az a típus, aki azzal büszkélkedik, hogy nagyon ért az italokhoz.
- Ön megpróbál engem is átverni, de amint már figyelmeztettem, ennek ön issza meg a levét. A! első hamis tanúzása megállapítást nyert
- Na, még hogy hamis tanúzás!... Maguk itt nagy szavakkal dobálóznak
- Most pedig folytatjuk - közlöm, anélkül hogy figyelmet fordítanék az ellenvetésére. Honnan jött ez a hirtelen ötlet, hogy Monjóval éppen azon az estén igyák le magukat?
- Nem tudom, mire gondol, amikpr azt mondja: éppen azon az estén? Azon vagy másik estén ... Nem készültünk erre az ivásra ...
- Hagyja ezeket az okoskodásokat! Nagyon jól tudja, még a beszélgetésünk elején említettem, hogy éppen azon az estén hunyt el vagy1
lett gyilkosság áldozata a társaságuk egyik tagja.
- Hát én meg honnan tudhattam volna, hogy meg fogják gyilkolni, és ráadásul pont azon az estén?
- Feltételezem, hogy nem tudta. De most azt kérdezem, honnan jött ez a hirtelen ötleta mulatozásra?
- Honnan tudhatnám? Az ötletek, mindig hirtelen jönnek: megelégeli az .ember az

unalmat, ihatnékj a támad ...
- ... Elfog a bánat a barátod után, akit már öt-hat órája nem láttál... - fejezem be. - De egyébként, ha már elment Szimeonért a Brazíliába, ott is maradhattak volna, vagy beugorhattak volna
egy másik szórakozóhelyre . .. ön
mellesleg kedveli a szórakozóhelyeket. Ehelyett azonban még déltájban nekivág, hogy .öt utcával odébb megvegye a pálinkát, megvárja, hogy
beesteledjék, hazaviszi a szobatársát, akiről tudja, hogy mikor és hol találhatja meg, és leisszák
magukat a saját szobájukban, amelyet már a csömörig mégelégeltek, hallgatnak egy olyan melódiát, melyet szintén a csömörig megelégeltek . .. Kissé különös, nemde?
- Nem látok benne semmi különöset - dörmögi hányavetien Szpasz. - És egyáltalán nem látom, hogy mit bizonyítanak a célzásai, habár világos előttem, hogy mire akar kilyukadni.
- Ha az ön számára világos, folytassuk tovább. Meddig tartott ez a gondosan előkészített mulatozás
- Éjjel két óráig ... vagy talán háromig ... Nem emlékszem pontosan. Ilyenkor- az ember nem számolja az órákat.
- Hányan, voltakjelen a mulatozás végén?
- Hát annyian, amennyien a kezdetekor: én és Monjo.
- Monjo végig ébren volt?
- Végig - egyszerre feküdtünk le.
- Valamelyikük elhagyta a lakást mulatozás közben?
- Nem történt ilyesmi:
- Tehát a hamis tanúzás immár háromra gyarapodott - állapítom meg ridegen.
Szpasz gyors pillantást vet rám, de rögtön

lesüti a szemét. Keresztbe fonta a karját, Hogy
leplezze remegését, vagy hogy megfékezze,
mielőtt még működésbe lépne. A csuklója széles
és erős, az ujjai rövidek, s így nyilván egy kis
behajlítással elég fenyegető ököllé változhat. Az
is valószínű, hogy más helyütt s más
körülmények között ez az izompacsirta
működésbe hozná az
ökleit egy olyan beszélgetőtárssal szemben,
amilyen én vagyok.
Izompacsirta. Vlaevet nyilván eltölti a
büszkeség, hogy ehhez a fajtához tartozik:
tekintélyt
parancsoló termet, fenyegető viselkedés,
a kalózok vakinerősége modern változatban,
szembenállás ezzel az elkurvult világgal, ahol
senki sem törte magát azért, hogy előre
biztosítson neki kényelmes helyet, s ahol a
szájtátik
saját kocsijukon furikáznak, kirándulásokat
tesznek a Földközi-tengeren, neki pedig a
Jugoszláviába szóló útlevélkérelmét is
visszautasítják.
Izompacsirta. Vlaev nem törődik azzal, nem
is érdekli, hogy senki sem a bicepszével írja be
a nevét a történelembe, sőt nyilván arra büszke,
hogy egy olyan században, amikor az embereket
többnyire nem a muszklik érdeklik, hanem
a koponyák, mert ezek a koponyák
forradalmakat és korszakalkotó eszméket
teremtenek, akkor ő, az
izompacsirta, a muszklijára támaszkodik, mivel
segítségükkel:.az élettel szembeni dühét
bármely,
éppen elébe kerülő emberen levezetheti.
Talán érdekes lenne nyomon, követni, hogy
pontosan honnan ered ez a düh, melyek a rejtett
forrásai. Sajnos, nincs, időm lélekelemzésre. Így
újból a tényekre térek:

- Vlaev, ez az egész história a mulatozással nem holmi véletlen ötlet eredménye. Ezt ön nagyon jól tudja. Megkíséreltem sejtetni, hogy ezt
én is legalább annyira tudom. Önnek erre a mulatozásra sorsdöntőén szüksége volt ahhoz, hogy szükség esetén bizonyítani tudja, hogy a kérdéses éjjelen nem hagyta el a lakást.
- Mit kellene bizonyítanom? Ez nyilvánvaló.
- Egyáltalán nem nyilvánvaló. Sőt, mi több, nem felel meg a valóságnak,
- Ez az ön véleménye - morogja meg vetőén Szpasz: - Nem áll szándékomban vitatkozni. A tények
beszélnek.
-- Szerencsére igen. De ezek egyáltalán nem azt mondják, amit maga. képzel. Az első számú tény: a mulatozást előre megfontolt szándékkal szervezte, és az ajándék pálinkára vonatkozó állítása merő hazugság. A második számú tény: Szimeon
elvesztette az öntudatát, vagy
pedig elaludt, de még jóval éjfél előtt...
- Szimeon végig kitartott.
- Igen, de az ön utasításai ellenére, ő az ellehkezőjét ismerte be.
- Maga ad egy részeg ember szavára?
- Ne feledje, hogy ez a részeg ember az ön lehetséges koronatanúja alibije
megvédésénél . ..
- Alibim?
- Miért, ön mire gondol? Azért hívtam talán, hogy a pálinkafajtákról cseverésszünk? Minden egyes hamis vallomásával növeli Aszénov meggyilkolásában való részvételének gyanúját.
Szpasz arcán fokozatosan némi dermedtség rajzolódik ki. Szeme mozdulatlanul az íróasztal élére mered, az az érzésem, hogy már nem is

figyel rám, pedig épp most kell figyelnie azért, hogy leküzdje a fejében támadt űrt, és felidézze védelmének második lehetséges változatát, és hogy ismét figyelni tudjon.
Előveszem a majdnem teljesen üres, gyűrött cigarettadobozt, s rágyújtok egy Szlancéra.
- Rágyújthatnék én is? - kérdezi Szpasz.
- Majd ha befejeztük. Itt tilos a dohányzás.
- De hiszen ön dohányzik! - tiltakozik csipkelődve a fiatalember.
- Az a különbség, hogy én egész nap itt tartózkodom, maga meg csak két óra hosszat, mintha
moziban lenne. Gondolja azt, hogy moziban van.
- Ezzel azt akarja mondani, hogy csak bárgyú néző vagyok? - folytatja ugyanolyan csipkelődő hangnemben Vlaev.
- Ezt. maga tudja. De most menjünk tovább.
- Várjon csak! A társbérlő szintén megerősítheti.. . .
,-- Mit erősíthet meg a társbérlő? Azt, hogy önöknél szólt a rádió? A rádió úgy is szólhat, ha önök bent sincsenek a szobában. Bekapcsolják, aztán szól. Nem mond-e sokat magában az
a körülmény is, hogy tizenegy óra tájban Szófia helyett olyan külföldi adóra kapcsoltak át, amely egész késő éjfél utánig sugároz zenét?
, .- Mi ebben a sokatmondó? Tánczenét akartunk hallgatni, és tánczenét kerestünk.
- Hát éppen ez az, akkor kezdte a szófiai adó a tánczenét sugározni. Azt megelőzően három órán át Szófiát hallgatták, s pont akkor, amikor kezdődött a tánczene, átkapcsoltak.
- Ha tudtam volna, hogy ezt így kiforgatja, nem kapcsoltam volna át.
- Ez is hazugság. Mindenképpen átkapcsolta volna, mert nálunk az adás éjfélkor befejeződik,

önnek
meg .szüksége volt arra, hogy
a rádió jóval éjfél után is szóljon ...
- Most mondja meg: mi az ördögnek lett
volna erre szükségem?
- Azért, hogy azt gondolják a szomszédok,
hogy otthon tartózkodik, miközben ugyanakkor
a szobájától igencsak messze, egész más helyen
tartózkodott.
- Zöldségeket beszél... - von vállat
Szpasz.
- De ezek a zöldségek nem ízlenek önnek,
Vlaev. Tehát a hármas számú tény: miután
eszméletvesztésig leitatta Szimeont, ön titokban
kimászott az ablakon, és eltávozott hazulról.
- Nem igaz!
Az éles kiáltásban kitört a rejtett erőszakosság,
amely a fiatalember vállában már felgyülemlett.
Szeme olyan csökönyös és metsző,
mintha azt-akarná mondani: Ezúttal
melléfogtál ! Itt már nem hátrálok meg, még ha
belefeketülsz,
akkor sem!
- Látták önt az emeleti szomszédok, Vlaev
- közlöm lágyan.
- Másik este láthattak.
- Tehát gyakran távozik az ablakon keresztül?
- Miért? Mi van ebben rossz?
-- Nincsen benne semmi rossz, csak furcsa.
Nehezen csukódik az ajtó, vagy ...
- Nehezen csukja be a száját a mutter. Hová
mész? Miért mész? és a többi. Nem szeretem a
magyarázkodásokat. Aztán meg ez gyerekkori
szokásom.
- Aha. Gyermekkori rakoncátlankodások!
És gyilkosságosdit is játszott annak idején?
- Mire fölezek a célozgatások?
- Arra föl, hogy hazudik.
- Bizonyítsa be!

- Bizonyítják az emeleti lakók.
- Még hogy bizonyítják ... Egy rosszindulatú agyérelmeszesedéses bizonyítja, mert nem bír engem, és most...
- S milyen-oka van rá, hogy nem bírja önt?
- Mert nem hagyjuk aludni.
- Rendben. Hagyjuk most a zenét, és térjünk vissza a sporthoz. Tehát jól tud mászni... Egyébként ki-be mászik ablakokon és erkélyeken ....
- A mi házunk nem erkélyes.
- No igen, de másutt van erkély.
Szpasz készül arra, hogy tiltakozzék, azonban inkább elhallgat.
-- Tehát, hogy összefoglaljuk, három cáfolhatatlan bizonyíték alapján hazugságon fogtam,
és egyidejűleg, az egész alibije visszavonhatatlanul és véglegesen összeomlott. Az maradt hátra, hogy
válaszoljon arra a kérdésre: nem sokf
kai éjfél előtt, miután kiugrott az ablakon, hová ment és mit csinált?
- Számomra ez a kérdés nem létezik - váriaszol ja lassan Szpasz, miközben pimasz tekiatetét ismételten rám irányítja. - Azon az éjjelen, amelyet említ, egy percre sem hagytam el az otthonomat.
- Ez az utolsó szava a kérdést illetően?
- Már megmondtam. Számomra ez a kérdés egyáltalán nem létezik.- Ahogy óhajtja. Csak ne feledje, hogy a
makacsság nem mindig értékes tulajdonság, és az ön helyzetében ráadásul végzetesen veszélyes. Olyan mértékben veszélyes, hogy azonnali
letartóztatását vonja maga után.
Ez az a kifejezés, melynél néhány hazudozó gyakran feladja az állításait. Szpasz azonban

csak alig észrevehetően összerándult, mintha a csapást készülne elviselni.
- Az igazat mondtam önnek - makacskodik. Ennyi év alatt a legkülönfélébb emberekkel találkoztam, olyanokkal, akik különféle meggyőződéssel, különféle módon tagadnak, őszintén vagy
rosszul színlelik az elképedést, elégedetlenkednek vagy szitkozódnak, dermedten is
mételgetnek egy és ugyanazon kifejezést, avagy ésszerű érvekkel próbálnak védekezni. A hazugság, miként az igazság is, a legkülönfélébb
hanglejtéssel mondható. Azonban némi szakmai gyakorlat után nem nehéz kideríteni, hogy az előtted álló ember mikor hazudik, még akkor is, ha a tekintete olyan tiszta és ártatlan, mint a kis Jézusé. Az a nehezebb, hogy megállapítsa az ember, milyen céllal hazudik a szemben álló, mert nem mindenki feltétlenül gyilkos vagy tettestárs, aki nem mond igazat.
- Valóban le kellene tartóztatnom, - dörmögöm.
- Én azonban kivételt teszek: ön még annyira fiatal, hogy könnyelműségében elgaloppírozta magát, és talán egy kis gondolkodási időt kell
adnom ahhoz, hogy megítélhesse a helyzetét. Szóval gondolkozzon el, és ha valami okosat ötölt ki, jelentkezzen. Eltávozhat.
Vlaev dermedten áll fel, mintha még most sem tudna magához térni az utóbbi percek váratlan fordulataitól, aztán anélkül hogy rám nézne, ugyanolyan mereven az ajtó felé indul. A járása lassú és görcsös. Ügy látszik, a fedélzet derekasan imbolyog a lábai alatt.
- Egy pillanatra - állítom meg az utolsó pillanatban. - Majdnem elfelejtettem. Mi van azzal a jugoszláviai úttal?

Szpasz bávatagon megfordul, lebiggyesztett ajka lehangoltságot, fáradtságot fejez ki.
- A kollégáit kérdezze! Ök utasították el. az útlevélkérelmemet.
- Ök utasították el, de ön kérte. Kihez és miért akart elutazni?
- Senkihez és semmiért. Csak azért, hogy világot lássak. Ahogy egy sereg más ember teszi.
- És jelenleg hol tartózkodik az édesapja?
- Fogalmam sincs róla. Nyilván valahol Ausztriában.
- Nem szokott írni önnek? Nem levelez vele?
- Miért írjak neki?....
Vlaev arcára olyan ellenszenv ül, hogy az apa és fiú közti viszony magyarázata szinte feleslegessé válik.
- És mégis önnek nem lenne kedve találkozni vele?
- De még mennyire! .- bólint Szpasz. Szíves örömest találkoznék vele, hogy szétverjem a pofáját.
S mivel helyesen találta el, hogy nincs többi kérdésem, a fiatalember kinyitja az ajtót, és hagyja a szobát.
Tehát az utolsó kettő, Magda és Szpasz kihallgatása némileg gazdagítja az adatok skáláját.
Ezenkívül az is kiderült, miként már más alkalommal is hangsúlyoztam, hogy a nőkkel könynyebben
szót értek. Koevakét nagyon fontos adatot szolgáltatott. A dollárköteg felemlítése, melyet nem találtunk meg Aszenov szobájában, szinte teljességgel megerősíti a gyilkossági motívumot az a körülmény pedig, hogy Aszenov a
párna alá szokta -tenni a tárcáját, a bonyolult művelet egyik lehetséges magyarázatát adja:

mivel a lopás tárgyát képező összeg nem volt a székre vetett zakóban, hanem Aszenov közvetlen közelében, a gyilkos nem elégedhetett meg azzal, hogy Aszenov éppen csak elaludjon, hanem nagyon alaposan el kellett altatnia. Ami egyáltalán nem-zárja ki azt a másik lehetséges magyarázatot, miszerint a tolvaj azért tartotta szükségesnek áldozata meggyilkolását, mert az áldozat jól ismerte, és már a lopást követő napon leleplezhette volna.
Ezek a részletek alaposan alátámasztják az elképzelésemet, azonban nem bizonyítják teljességgel. Mint ahogy nem bizonyítja a Vlaev kihallgatásánál nyert eredmény sem. Ámbár mindeddig Vlaev a leggyanúsabb tényező. Azért tákolta össze ezt az egész mulatozási
színjátékot,
hogy elleplezze távozását, és alibit teremtsen magának. No de! Először is Vlaev távozása még nem bizonyítható teljességgel. Egy ellenséges érzületű lakó vallomása nem lehet perdöntő bizonyíték, és Szpasz ezt nagyon jól tudja. És aztán, még
ha ezt a vallomást egyéb tények is megerősítik, sőt ha maga Vlaev meghátrál, és beismeri, az se számít. Attól az ablaktól, melyen Szpasz a szokása szerint ki-be mászkált, addig a másik, ötödik emeleti ablakig elég nagy a távolság, és nemcsak folyóméterben mérve, hanem a
szükséges bizonyítóanyag vonatkozásában is.
Mindezeket a kérdéseket néhány technikai jellegű kiegészítő kérdéssel együtt gondosan áttanulmányozzuk a főnök dolgozószobájában, ismételt jelentkezésem alkalmával.
- A látóhatár valóban világosodik - jegyzi meg különösebb lelkesedés nélkül az ezredes.
- De a cél még messze van. Időközben pedig az emigránsok már elkezdték a spekulációjukat.

Tegnap este a Szabad Európa ötperces
kommentárt sugárzott.
- Nagyon gyorsan kiszimatolták.
- Nem volt benne mit kiszimatolni,
kötelességünk volt közölni a hírt Aszenov
Münchenben
élő anyjával. Ezeket a, dolgokat nem lehet
eltitkolni. S nincs is miért eltitkolni.
- Természetesen.
- Igen, de ez megköveteli a nyomozás
maximális meggyorsítását. Mondtam már
neked:
nem akarlak zavarni a munkádban, de tartsd
szem előtt, hogy minden egyes megtakarított
nap egy-egy, a hazánkra szórt rágalomözön
megtakarítását jelenti.
- Értem - válaszolok elfojtott sóhajjal, és
fölállok.
:- Ami pedig a másik dolgot illeti - cselekedj a
terved szerint - fejezi be az ezredes, és
kissé elmosolyodik, ami az ő szófukar nyelvén
annyit tesz: Bocsásd meg, hogy sürgetlek,
azonban engem is sürgetnek.
Mindezek után valaki talán azt fogja
feltételezni, hogy dühös tigrisként vetem
magam az
általam rajzolt kör küzdőterébe, s foggal és
körömmel a láncolat gyenge láncszemeibe
kapaszkodom, míg csak el nem szakad, vagyis
amíg
valaki fel nem sikolt: Jaj, irgalom, én vagyok
a gyilkos.
Erről ázó sincs. Bezárkózom, nyugodtan az
.íróasztalomhoz ülök, és bár már az ötödik nap
elején vagyunk, az egyik kezemben a
telefonkagylót tartom, a másikban egy
cigarettát, s e
két ártatlan eszközzel felfegyverkezve elkezdem
a társalkodást különböző intézményekben

levő kollégáimmal. Aztán kimerítve a beszédtémát, eszembe jut, hogy az utóbbi időben kissé
elszakadtam a világ és hazánk eseményeitől, éaj kiteregetem az újságot.
-.Akár hiszik, akár nem, az újságolvasás egész napon át tart, főleg azért, mert nem hagynak békén olvasni. Miután különböző helyekre telefonáltam, meg kérdéseket tettem föl, most meg
engem hívnak, hogy válaszolhassanak.
Körülbelül ugyanilyen módon telik el a rákövetkező nap is. Egy percre sem hagyom el a munkahelyemet. Semmi, legalábbis ami az engem érdeklő kört illeti. , Ezzel szemben a messzi távol nem szűkölködik eseményekben. Ujabb két emigráns-adó célozgat politikai gyilkosságra, illetve önkényes leszámolásra. Sajtónkban is
megjelenik egy rövid közlemény,
amely hírül adja, hogy folyik a nyomozás. Ami engem ismét arra késztet, hogy a lapokkal foglalkozzam.
Az a bökkenő, hogy a lapok mögött emberek állnak. Ezt a nyomozás hetedik napján kétségtelenül megállapíthatom, amikor a dolgozószobámba
néhány újságíró ront be. Elirányítom
őket az illetékesekhez, és éppen abban a pillanatban, amikor tárcsázni készülök, belép a hadnagy, és
közli velem: egy fiatal hölgy csökönyösen ragaszkodik a személyes találkozáshoz,
és ugyanolyan csökönyösen nem hajlandó elárulni a kilétét.
Dóra. Na végre - gondolom, és intézkedem, hogy bevezessék.
Jól melléfogtam. A belépő hölgynek Dórához a szoknyán és a hasonló életkoron kívül semmi

köze.
- Tőlem néni fog megszabadulni! - jelenti
ki fenyegetően a hölgy az íróasztalomhoz lépve.
- Közvéleményünknek joga van tudni az
igazságot, alezredes elvtársi
Élelmes teremtés. Még azt is kifürkészte, hogy
egy csillaggal előléptettek.
- Nahát, há a közvélemény kívánja, az más
lapra tartozik - adom meg magam. - De hiszen
.tudja, hogy a nyomozás jelenlegi szakaszában
nem
lehet mindent nyilvánosságra hozni.
- Megértem. Csak néhány szerény kérdést
szeretnék feltenni.
- Nahát, ha szerények, hadd halljuk!
A hölgy azonnal elhelyezkedik a széken, a
táskájából villámgyorsan jegyzetfüzetet és tollat
vesz elő, félresimítja a szemébe hulló haj
tincseket,
és faggatni kezd:
- ön szerint ki a gyilkos?
- Az a személy, aki a gyilkosságot elkövette.
- Magé tréfál.
- Egyáltalán nem. Csak az igazságot mondom
önnek.
- Mi volt a gyilkosság célja?
Szótlanul ülök egy pillanatig, hogy
összeszedjem a gondolataimat, aztán felelem:
- Ügy vélem, a gyilkosságnak az volt a célja,
hogy a sértettet megakadályozzák élete
folytatásában.
A nő elkezd jegyezni, aztán a mondat közepén
megakad, és sebzett pillantást vet rám.
- Mi történt, tévedtem volna? - kérdem.
- Legalább azt árulja el, hogy milyen módszert
alkalmaz a nyomozásnál?
- Hát a lehető legegyszerűbbet: embertől
emberig járok - így nyomozok.
:rf- Maga lehetetlen alak!

- Ellenkezőleg - tiltakozom. - Lehetséges vagyok, sőt teljességgel valóságos, azonban ennél többet nem tudok.
. - És ki tud ennél többet?
- A gyilkos.
- De a közvéleménynek joga van megtudni az igazságot.
- Majd megtudja, ne nyugtalankodjék.
- De csak akkor, ha a nyomozás lezárult, ugye?
- Igen.
- No és hol marad akkor a riporter szerepe? Az információvadászat? A felfedezés öröme?
- A felfedezés, öröme? - kiáltok fel. -Ügy gondolja, hogy nekem nincs szükségem hasonló örömre?
Alig kísértem ki a sajtó képviselőjét, a tele.fon máris csöng. Felemelem a kagylót. Az előérzetem
mégsem csalt. Dóra üdvözöl. Csupán kerülő úton: épp most találkozott a Sas-hídon Filippel. Leteszem a kagylót, hogy újabb számot hivjak, és újból felvegyem. Négyszemközt kell beszélnem ezzel a Dórával, és még ma.
Az ajtóban ismét megjelenik a hadnagy:
- Valamilyen Vlaev van lent. .
- Engedjék fel.
Az izompacsirta, bármennyire is furcsa, ezúttal teljesen ernyedt tartással jön be. Határozatlanul billeg
csőnadrágba bújtatott hosszú
lábán. Nem én hívattam, ezért csak a fejemet emelem fel, és kérdően nézek rá. Mivel részemről nem történik semmiféle invitálás, ezért magától
közeledik az íróasztalomhoz, eldörmög egy megengedi-félét, és leereszkedik a székre. Az izompacsirta zavarban van, tanácstalan, hogyan is fogjon hozzá, annak ellenére, hogy

minden bizonnyal előre átgondolta a mondanivalóiát. Nyilván elhatározta, vagy valaki azt tanácsolta
neki, hogy játssza el a bűnbánó vétkes szerepét. Bár amennyire e meghatározás második tagja jellemző Szpaszra, olyannyira idegen
tőle az első. Ebből ered a szemmel látható nehézség is.
- Meg akarom önnek köszönni - kezdi el nagysokára -, hogy lehetőséget adott a gondolkodásra ... Átgondoltam a dolgot, és rájöttem,
hogy hazugságaim valóban megakadályozhatják önt a munkájában, annak ellenére, hogy én teljesen ártatlanoknak véltem azokat.. . ezért elhatároztam,
hogy elmondok önnek mindent
pontosan úgy, ahogy volt...
Elhallgat, bizonyára arra számít, hogy részemről most forró gratulációk következnek, én azonban hallgatok. Közben arra gondolok, hogy ha ezeknél az alakoknál az arcátlan huligánság borzasztó, akkor ez a képmutató szelídség viszont undorító.
Vlaev megértette, hogy a taps elmarad, így hát újból belefog:
- Nagyon szerencsétlen ez az: egész história . . . azonban, amit most elmondok, az a tiszta igazság ...
Szóval, egy ideje járok egy lánynyal, aki nem a mi társaságunkból való, valóban rendes lány, az egyetemen ismerkedtünk
meg, komoly szándékaim vannak vele, aztán mivel a szülei jelenleg külföldön tartózkodnak . . . szóval egyedül van a lakásban ... és két
nappal ezelőtt megbeszéltük, hogy másnap délután összejövünk nála a lakásában az

ismerőseivei... és
aztán, ahogy megállapodtunk, megvettem a két
üveg pálinkát, azt a két üveget,
amelyről szó esett, a Rakovszki utcai
étteremben, éselvittem hozzájuk ... És akkor
kellemetlen dologtörtént:
azt mondta, hogy nem hívta
meg az ismerőseit, mert nem akar semmiféle
ismerőst, megkérdeztem, hogy miért, hiszen úgy
döntöttünk, erre azt mondta, mit számít, ha így
döntöttünk, megunta már ezt az összej árast meg
az ivászatot, én pedig begurultam, és azt
mondtam, hogy akkor maradjon magának
társaság
nélkül, fogtam a két üveget, és hazamentem . .
Vlaev újból elhallgat, talán azért, hogy levegőt
vegyen, vagy mert le akarja mérni ahatást.
A hatás elmaradt. Ugyanolyan közömbös arccal
ülök, várom ennek a pálinkás históriának a
végét.
- Aztán minden úgy történt, ahogy azt tudja,
azzal a különbséggel, hogy valóban kimásztam
az
ablakon, miután Monjo alaposan beszivórkázott,
mert én, ha iszom egy keveset, ellágyulok, és
elhatároztam, mivel elég durván viselkedtem. . .
meg egyáltalán a kislány mellett
akartam lenni, a gondolatot tett követte,
átugrottam a párkányon, és elmentem hozzájuk,
késő éjjelig
ott maradtam, aztán elillantam, nehogy
megszimatolják a szomszédok ... Mert a
kislány, tekintélyes, jó családból való, az apja
professzor, otthon rövid pórázra fogják:
tulajdonképpen azért hazudtam önnek, mert
nem
akartam belekeverni a kislányt ebbe a
históriába, mert megtudhatják a szülei,
és,botrányt csinálhatnak,

sőt azt is megtilthatják, hogy velem
találkozzék.
Szpasz elhallgat, ezúttal véglegesen, miközben
továbbra is zavartan nézi a kezét, bár nyilván
ég a vágytól, hogy felpillantson, hogy
lemérhesse a hatást.
-.Ez az újabb epizód valóban magyarázatot
ad a pálinkavásárlásra és
közlekedésre - jegyzem
nyel. - Csakhogy az a
den magyarázat felel :.
mélem, hogy ebben az esetbi
lel.
- Ez a tiszta igazság! - hangi
meggyőződéssel Szpasz.
- Annál jobb. A kislány neve?
- Szükséges ez? - kérdezi a fi
szinte könyörögve.
- Nem megy másképp.
- Antoaneta Szavova.
- Utca, házszám?
Vlaev nagyokat nyögve közli a címet is.
Azt figyelem, hogy majd kibújik a bőréből,
midőn bűnbánónak és jó szándékúnak mutatja
magát, s közben valami olyasmit forgatok a
fejemben .. . olyasmit, ami talán nem hozható
szoros kapcsolatba az üggyel, de amit mégsem
rossz tisztázni.
- Múltkor némi ellenszenvvel nyilatkozott
az apjáról...
- Qyőlölöm. És ezt sohasem titkoltam.
A fiatalember hangja ismét visszanyeri
természetes indulatos lejtését. Tekintete
akaratlanul a sarokba
téved, mintha a kérdéses apa ott
állna vigyázzállásban, hogy meghallgassa az
ítéletet.
- És honnan ered ez a gyűlölet?
- Hogyhogy honnan? Hát onnan, hogy apa

nélkül maradtam.
Ilyen magyarázattal nehéz vitatkozni. Én
mégis állhat atoskodom:
- Talán volt valami oka arra, hogy elutazzék?
- Okot mindenre lehet találni.. . Csak őt az
ő apja nem hagyta faképnél, ahogy ő tette
velem. Öt az apja neveltette és csinos örökséget
.
hagyott rá Ausztriában, és ezzel az örökséggel
engem is neveltethetett, külföldön taníttatni
tott volná a kedvemre való pályán, s nem kel
lene itt kínlódnom a magolással. .. meg. együ
élnem ezzel a hisztérikával, az anyámmal, a
tulajdonképpen az ő aljassága miatt lett hiszté
rika...
- Mellesleg hogyan ment ej. az apja?
-- Hát disszidált, hogyan másképp: kiengedték,
hogy felvegye az örökséget, és visszajöjjön,
ő meg megkapta az örökséget, de elfelejtett
hazajönni, sőt arról is megfeledkezett, hogy itt
hagyta a feleségét meg a tízéves fiát, amin kjf
lönben nem lehet csodálkozni, mert amíg ittho
élt, addjg is olyan volt, mintha nem is élt vol
na velünk, a barátnői jobban tudták, hogy ho
van, mint mi otthon . ..
-- Ügy érzi, hogy az apja tette tönkre az éle
tét?
- Mi mást erezhetnék? Tönkretette az életünket.
Az enyémet is, az anyámét is.
- Akadnak olyan emberek, akik nem is em
lékeznek az apjukra ...
- Lehet, előfordul az is. Ha kinyiffant vol
na az öregem, nem tennék most neki szemre
hányást. De ő él, érti, él, és. egyetlenegyszer se
jutott az eszébe, hogy itthagyta a fiát!
Valóban, de engem nem ő, hanem ön érdé
kel... - mondanám, azonban elhallgatok
Semmi értelme.
Néhány hivatalos, szokványos kifejezéssel

elküldöm a vendégemet, aztán újból elmerülök a
gondolataimban. Tulajdonképpen emlékművet
kellene állítanod az apádnak -- mondom
magamban -, nem pedig gyűlölnöd.
Emlékművet kellene neki
állítanod, mert ő az egyedüli
mentséged az emberek előtt, meg belső
használatodra is ő szolgál alapvető mentségedül.
Nemes
mentség a tétlenségre, az elszalasztott félévekre,
az emberi érdeklődés hiányára, a fenekedésre és az
élősködésre., Az izompacsirta
tragédiája: Meglógott, ahelyett hogy biztosította
volna az életemet, hogy külföldre vitt volna,
vagy vett volna egy Sport-Fiatot.
Egy Sport-Fiat - ez az izompacsirtafélék
dédelgetett vágyálma. Hajdanán mi szerényebbek
voltunk. A biciklikölcsönző előtt nyüzsögtünk,
és türelmesen várakoztunk. A többség várta,
hogy rá kerüljön a sor, aztán öt leva ellenében
fél órán át részegítő élvezetben röpítette őket a
csörömpölő kerékpár, amely a környezetükből
ámulatot és nemes irigységet váltott ki.
Barátommal, Sztefcsóval, nem rendelkeztünk
ilyen anyagi lehetőségekkel. Öt leva - honnan
lett volna ekkora vagyonunk. Ezért egy félreeső
helyen állapodtunk meg, mintha nem is látnánk a
sors kiválasztottjainak kis csoportját és
a fagylalttölcséreket, amelyeket élvezettel
nyaltak. De mi ketten Sztefcsóval tápláltunk azért
némi halvány reményt. Ha valahonnan előkerült
Kiró, a szomszédunk és gyámolítónk, akkor
körbekerekezett velünk, előbb az egyikünket,
aztán a másikunkat ültette fel a vázra. Ezt

a műveletet megtiltotta ugyan a tulaj, nehogy kipukkadjon a tömlő, de mi megvártuk Kirót a sarok mögött, ügyesen elhelyezkedtünk a vázon, és jótevőnkkel húsz kilométer óránkénti sebességgel száguldottunk.
Most pedig - Sport-Fiatok. Persze, a sportban, ahogy a Fiatban, alapjában nincs semmi elítélendő. Ellenkezőleg - lovagoljuk meg bátran az új idők technikai csodáit. Csak egyenes
úton szerezzük be azokat.
Egy Sport-Fiat. Ha csak egy Sport-Fiatot kapott volna az izompacsirta külföldön élő apjától, rögtön
vendégszeretőén szélesre tárta volna
szívét: Gyere, apuci, te vagy a kedvencem!
Vagyis az izompacsirta számára lehet-e jobb apa egy Sport-Fiatnál? És van-e számára nagyobb tragédia, mint a kérdéses közlekedési eszköz hiánya?
A tragédiától eltekintve marad ez az Antoanetás história. Természetesen Antoaneta nem látomásj valóban fellelhető a megadott címen.
És, természetesen, ez a történet nagyjából alátámasztja Szpasz alibijének két gyenge pontját
- a pálinkavásárlást és az ablakon való kimászást. Csakhogy Szpasznak, miként határozottan
kiviláglik az eddigi tanúvallomásokból, leggyengébb pontja éppen a gyengébb nem. És a
hangsúlyozott férfiasság igénye, a túlzásba vitt erőszakosság bizonyos mértékben éppen egy hiányérzet ellensúlyozásának szükségét fejezi ki.
Másrészt, ha minden pontosan úgy történt, ahogy Szpasz előadja, akkor még tegnapelőtti beszélgetésünk kritikus pillanatában feltétlenül

kibökte volna, hiszen világosan felfogta, hogy
milyen veszély fenyegeti, ezért nem titkolt
volna el egy olyan apróságot, amely azonnal
tisztázza
minden gyanú alól. De ott a bökkenő,
hogy ez az apróság akkor még valószínűleg nem
létezett. Mert még nem találta ki helyette
másvalaki, mert még nem fundálta ki másvalaki.
Egyáltalán, az a megérzésem, hogy ez az
Antöanetával kapcsolatos história ingatag
tákolmány. Elég
egy fuvintás, és az egész elszáll a
fenébe. No de érdemes-e fuvintanom?
Hat óra múlt, Dórának már itt kelleni
de hányan és hol vannak azok a nők, al
tosak? A nők abban az életkorban kez
pontosak, sőt kínosan pontosak lenni, ami
ez már nem annyira fontos. Mégis, Dórának
alább hálából pontosnak kellett volna lem
mert úgy intézkedtem, hogy a lehető
legtapintatosabb módon, Marin tudta nélkül
idézzék
be.
Három napig ki sem mozdultam a
dolgozószobámból, ez példátlan eset hivatali
pályafutásomban.
Felállók, hogy megmozgassam a tagjaimat,
meg az ablakon át megfigyeljem, hogyan élnek
az emberek. Normálisan élnek, vásárolnak a
boltokban, nézegetik a kirakatokat, vagy pedig
valahová sietnek. Letelt a munkanap, az
irattartókat és az iktatókönyveket
összehajtották, a
hivatalnokok ismét apákká, anyákká, férjekké
és feleségekké változtak, kivéve azokat, akik
szamara a házasság még a messzi jövendőben
rejtezik.
Boldogok azok. az állampolgárok, akik
levelezéssel meg számolással foglalkoznak. Az

ember
bezárja az irattartót, lefűzi a számlákat, és
kifordul a kapun, aztán többé nem is törődik a
számokkal. Én azonban emberekkel dolgozom.
És ezek az emberek belém csimpaszkodnak még
akkor is, amikor már otthagytam őket, sőt,
amikor már elfeledkeztem, róluk. Gyerünk,
menjetek az
utatokra - dörmögöm gondolatban.
Tűnjetek el, nem látjátok, hogy a nyomozás
befejeződött? De ők továbbra is a nyakamon
lógnak
örökös nyavalygásaikkal és zűrzavaros
dolgaikkal, velem feleselnek, vagy pedig
egymás
között civódnak, és csak akkor halványulnak el,
amikor a következő ügy következő alakjai
lépnek a helyükbe.
Megesik, hogy miközben valamilyen új
nyomozati, ügyben járom a várost, itt-ott
összefutok néhány
régi ismerőssel. Némelyek úgy tesznek, mintha
nem vennének észre. Mások futtában
biccentenek, és
elég gyorsan továbbhaladnak. Olyanok is
vannak, akik egy-két szóra
megállítanak.
Nemrég összeakadtam Zsanával, a Marinovügy
egyik szereplőjével, aki a Varsó presszóban
élte nagyvilági életét, és aki szólamokkal
traktált: feenkihez semmi semfűz, meg
effélékkel.
Ezúttal azonban aligha indulhatott a Varsóba,
mert babakocsit tolt maga előtt. Egy dundi baba
ült a kocsiban, előre-hátra hintázott, mintha
a járgány sebességét szerette volna fokozni.
- Jó napot, .felügyelő! - állított meg Zsana. -
Nem ismer meg?
- Dehogynem! - vágtam rá. - De mivel

némelyek nem szívesen ismernek meg engem . .
. Mi újság, ez mérnök úr kislánya?
- A fia! - helyesbít a kismama. - És elsősorban az enyém, aztán a mérnök úré.
- Elnézést - mondom. - A kisbabákat nehéz megkülönböztetni.
Megsimogatom a kis vasgyúró szőke .haját, meg piciny, párnás kacsójával igyekszik elkapni a tenyeremet, nyilván abban a hiszemben, hogy játékról van szó.
- No, örülök, hogy nem felejtett el engem ... - motyogom, mi mást mondhatnék.
- Hát hogy felejthettem volna el? Hiszen annak idején majdnem magába szerettem.
- Hát ha csak majdnem, akkor nem vészes. Van egy barátom, aki természetesen
majdnem minden csinos nőbe beleszeret, és ennek ellenére nincs háreme, sőt viszonylag hű férj.
Még néhány idétlenséget közlünk egymással, aztán, ki-ki megy a maga. útján. Zsana gyerekcipő, én meg a soros gyilkos után kajtatok.
Mindkettőnk feladata meglehetősen nehéz. Találkoztam néhányszor Mimivel is, Tanév egykori barátnőjével. Egy kissé meghízott, némileg csökkent a korábbi csáberő, de ezzel szemben derűsen szemléli a jövendőt. Szintén férjhez ment, így a jövendő az ő számára is babakocsi-vásárlást jelent.
Egy-egy ünnepen jelentkezik Vera meg Vaszil. A Medarov-ügy idején még nem voltak házasok. De ők
mindig rendesen viselkedtek, velük soha sincs gond. Ez nem azt jelenti, hogy
nem rokonszenvezek a rendesekkel, sőt, ellenkezőleg, de úgy érzem, hogy közöttük teljesen
fölösleges a jelenlétem, talán kizárólag

mint vácsoravendég jöhetek számításba. Hát ők
ugyanolyanok, mint én, sőt bizonyára joggal
érezhetik magukat különbnek.. Nincs abban
semmi csodálatra méltó, hogy amikor a vacsora
után felöltöm fényesre koptatott fekete
ballonomat, s fejembe nyomom hűséges, vén
kalapomat, és
elindulok a sötétben hideg legénylakásom felé,
akkor Vera azt mondja rólam: szerencsétlen
flótás ez
a felügyelő, és mellesleg
ez a színtiszta igazság, sőt valaki még ezt is
túllicitálhatná: ez az öreg fajankó, de mit
számít.
Szóval a rendesek, ki tudja, miért, számomra
nem valami érdekesek, habár tulajdonképpen
tanulnom kellene tőlük, ám a gondolataimat
általában mások foglalják le, azok, akiket föl
kell
karolnom, nehogy, összerogyjanak, és akik
elmerülnek zűrzavaros ügyeikben, és nekem,
akarva-akaratlan, feszült figyelemmel kell
követnem őket, hogy lássam, vajon emberi
mivoltuk
kerekedik-e felül, vagy pedig az a másik, a
hitvány, aljas énjük, amelyből a restség
és a bűn fülledt lehelete árad.
És habár ez talán semmit sem számít, mégiscsak
kellemes dolog, ha az ember egy nap találkozik
közülük valakivel, aki már majdnem
elmerült, és aki most derűsen tolja a babakocsit,
és az ember azt hallja: Jó napot, felügyelő...
Nem
ismer meg?
Ilyen dolgok fordulnak meg a fejemben, amíg
az ablak mellett állok, és szórakozottan
szemlélem a hídon és az úton nyüzsgő tömeget.
Ügy
látszik, nagyon elmerültem ebben a

szemlélődésben, mert amikor a karórámra pillantok,
megállapítom, hogy húsz perc múlva hét. Dóra nem jött el a megbeszélt találkozóra. Vajon miért?
Vajon miért?, hát ezt nem fogom megtudni, ha itt savanyodm az irodában. Rendbe teszem az íróasztalomat, a szokásos módon leügetek a lépcsőn, és épp, amikor kilépek az utcára, szemben a járdán felfedezem Dórát.
- Alig sikerült leráznom Marint - közli bocsánatkérés helyett.
- Az öccsét is sikerült leráznia?
Dóra szeme villámokat szór:
- Maga követett engem.
- Egyáltalán nem. Véletlen egybeesés.
- Ismerem én a maguk egybeeséseit.
- Maga mindent jobban tud. Csak ne veszekedjünk itt a sarkon.
Szótlanul átvágunk a hídon, a nyüzsgő tömegen, és a csatorna menti fasorba kanyarodunk. Még világos van, de a nap már lement, a szemközti házak homlokzatára már árnyék borult.
- A Filippel való találkája iránt érdeklődtem .
- Nem volt vele találkám. Véletlenül találkoztunk.
- Nem igaz. Telefonált magának.
- Tehát őt figyelték . ..
- Ez ránk tartozik. Most azt kérdezem, ami magára tartozik.
- Valóban telefonált. Elmentem hazulról, és találkoztunk a Sas-hídon.
- Azt kérdezem, hogy miért? Milyen célból? És miről folyt a beszélgetés?
- Miért gyötör? -- ejti el Dóra fojtottan.
Mi abban az elítélendő, hogy találkoztam egy régi barátommal?
- Az, hogy a barátjának tekinti.- Hát minek

tekintsem? Van néhány barátom.
- Filip is szerepel a kisszámú, de hűséges barátok névsorában?
- Nem mondtam ilyesmit.,Barátom - a szó legáltalánosabban vett értelmében.
- De ha nem csal az emlékezetem, a múltkori beszélgetésünk alkalmával eme barátja iránti őszinte gyűlöletét juttatta kifejezésre.
- Ebben is pontatlan. Megvetem, ennyi az egész.
- Ez azonban nem akadályozza meg abban, hogy elfogadja a találkára szóló meghívását...
- Egy apró szívességet kért tőlem. Mégiscsak, bizonyos értelemben, a lekötelezettje vagyok. Hiszen
éppen ő húzott ki a fertőből.
- ÉÍs mi volt az a szívesség, amelyet kért magától?
- Anyagi vonatkozású.
- És maga segített rajta.
- Nem. Nem volt rá módom.
- Világos - bólintok.
Tovább sétálunk a csatorna menti fasorban, de nyilván, nem a Dóra által kívánt irányban, mert hirtelen megkérdezi:
- Van még kérdése?
- Nyilván az idejét rabolom...
- így is lehet mondani.
- Csak hát maga már elrabolt tőlem közel egy órát, amíg várakoztatott. így legalábbis ezzel az órával tartozik nekem.
- Ó, ne zavartassa magát. Én csak érdeklődtem.
Még egypár lépés az ismeretlen felé vezető úton, és egy kis térre érünk, ahol néhány pad áll.
- Engedje meg, hogy egy kicsit leüljek. Fáradt vagyok.
- Csak tessék - egyezem bele. - Annál is inkább, mert itt a természet lágy ölén vagyunk.

A termeszei, magunk közt szólva, elég siralmas
képet mutat ezzel, a cement medrű patakkal,
meg
körös-körül a ritka, gyér fűvel, de hát
nem a szerelmi zsongás hajtott ide minket.
Leülünk. Rágyújtok, és töprengő tekintetet
vetek
lefelé, ami módot nyújt arra, hogy
megállapítsam: a bal cipőmön a fűző eléggé
meglazult. Lehajolok,
hogy megigazítsam toalettem kérdéses
részét, aztán a lehető legszíntelenebb
hanghordozással közlöm:
- A múltkor maga megjegyezte, hogy a hozzám
hasonlókat megmérgezte a bizalmatlanság,
vagy valami ilyesmit mondott. De ha mi
némileg megmérgeződtünk, akkor maga -
elnézést
a kifejezésért -- egyszerűen megérett a
hullaházra.
- Talán így is van - válaszolja közömbösen.
- No de mire jó magának ez a bizalmatlanság?
- Hogy megóvjon a pofonoktól!
- Ja, ha így áll a helyzet... Nekem az a
benyomásom, hogy miközben az arcát óvja, a
csapás hátulról fenyegeti.
Dóra rám néz, mintha nem ériem-, mii is
akarok pontosan mondani, azonban nei
Én szintén hallgatok egy ideig, miközbw
lyülten dohányzom, és azon orvéini
milyen ügyesen kötöttem meg a ci
Aztán hanyagul megkérdezem:
- Tényleg úgy véli, hogy Filip
magát valamivel?
- Mi mást gondolhatnék? Olyan sok ó
adott életbölcseletből.
- No lám! Nem tudna nekem is átadni né
hány tanulságot?
- De még mennyire! De a legjobban ü-s.,

ha közvetlenül hozzá fordul. Örömet szerez majd
neki.
- Nem tudom, nem fog-e nagyon megvágni?
- Semmibe sem fog kerülni. Ingyen és bérmentve osztogatja a tanácsait. Megelégszik azzal is, ha úgy
érzi, hogy jót tett a felnövekvő nemzedékkel. Ha, mondjuk, Monjo borotválatlanul jelent meg, vagy pedig Szpasz megint
huligánkodott, akkor Filip fejcsóválva korholta: Ne csináljátok ezt, gyerekek. A büntetlen vagánykodás legbiztosabb módja a külszín megőrzése.
Kedved szerint megmártózhatsz a fertőben, csak tudj viselkedni, mert különben szemet szúrsz...
- Bölcs gondolat.
- Ha meg azt látta, hogy Magda egy másik asztal felé tekinget, tapintatosan hozzáhajólt, és figyelmeztette: Ne feledd el, kedvesem, a kurvákat szabott árfolyam szerint fizetik, de minél nehezebben kapható meg egy nő, annál többet adnak érte ... És még egy sereg ehhez hasonló bölcs mondást eresztett meg.
- Most már értem, hogy mivel kötelezte le magát annyira - dörmögöm.
Mást akarok mondani, azonban a hölgy félreért. Arca a másodperc tört része alatt öszszerándul, mintha pofon ütöttem volna. Aztán
a másodperc következő töredéke alatt újból visszanyeri közömbös kifejezését.
- Hagyjon fel végre a bizalmatlansággal vetem közbe, s inkább magamra vagyok dühös, mintsem rá. - Ügy érzem, világos, hogy mire gondolok: Mindezek után még mi kötheti Filiphez?
Dóra nem válaszol.

- Zsarolja magát?
Továbbra is hallgat.
- Zsarolja? Válaszoljon!
Mintha közölni akarna valamit, de aztán elharapja, és csak bólint.
- Mivel zsarolja? A múltjával zsarolja?
Dóra újból bólint. Az nz érzésem, hogy sírva fakad, de gyorsan megnyugszom: az ilyen önfejű nők nem sírják el olyan könnyen magukat.
- No igen, én ismerem a maga múltját. Hát valóban nem patyolatfehér, de pontot tettünk rá. Ha valaki szereti magát, akkor meg kell hogy értse...
- Hogy megértsen? - kérdezi szinte hangtalanul Dóra. - Mit értsen meg? Azt, amit énmagam sem
értek? ...
- Előfordul - mormogom nyugtatólag.
A maga rövid életrajzában valóban van három olyan szakasz, amelyek elég élesen elválnak egymástól. És ha a második és a harmadik között még fel is lehet fedezni némi átmenetet, méghozzá viszonylag reménykeltőt, azonban az elsőt a másodiktól...
- ...Szakadék választja el?
- Pontosan.
- Ez az a szakadék, amelyikbe belezuhantam.
- Véletlen megbotlás?
- Ellenkezőleg: öngyilkossági kísérlet.
Semmi többet nem árul el a kérdésről, ahogy nem szólt róla a korábbi kihallgatásokkor sem, amelyek jegyzőkönyvét a minap lapoztam át.
Esteledik A háztetők felett még világos az ég, felettünk azonban már sötétkék, és imittamott kigyulladnak a magányos csillagok. Meszsze már
csillognak a lámpák a hídon. A fák ágai
között motoz az esti szél.

- Rendben - jelentem ki. - Nem fogom faggatni. Ez a maga magánügye. Előfordulnak hasonló balesetek. Elhagyja az embert a szerelmese, vagy valami ilyesmi.
- Az az igazság, hogy engem az apám hagyott el.
Ó, ezek az atyák. Nahát, ez a lány is összetákolt holmi önigazolást az apja számlájára.
- Mi történt vele, elutazott, vagy elkergette magát?
- Egyáltalán nem. Egyszerűen elhagyott.
- Nem él az édesanyja? - kérdezem, noha tudom a választ.
- Tizenhárom éves voltam, amikor meghalt az édesanyám.
- Tizenhárom éves korban ez súlyos veszteség ... Nem azt akarom mondani, hogy akár korábban, akár később könnyebb lenne, azonban ebben a korban...
- Nem rázott meg nagyon. Természetesen szerettem az anyámat, csak hát különösebb ... érzelmek nélkül, mert olyan ember volt, hogy legfeljebb köteles tiszteletet tudott kiváltani... Hangulati hatások alatt élt, legtöbbször ingerülten vagy ridegen viselkedett, mindig hajlott arra, hogy
megjegyzéseket tegyen, vagy veszekedjen. Alig értem haza az iskolából, máris rákezdte: Maradj veszteg, tanulj. De hát idáig
tanultam! De nem: Maradj veszteg, tanulj! Apámnak is ugyanígy parancsolgatott: Ebéd közben nem olvasunk újságot! Húzzál papucsot, ma reggel mostam fel a padlót! Ennek
a zakónak nem itt van a helye - és ilyesféléket, amit csak el lehet képzelni. Mindezt
természetesen az
értünk való gondoskodásból tette,
meg hogy rend legyen a házban, és nyilván meg sem fordult a fejében, hogy torkig vagyunk

a gondoskodásával..,
Mesél, a tekintetét szórakozottan a hídon pihenteti s közben szokása szerint rövid, szaggatott
mozdulatokat tesz. Aztán elhallgat, és futólag rám néz:
- Miért is fogtam bele ebbe, miért mesélem el mindezt önnek ...
- Feltételezem, hogy nem sok embernek mondta el ezt.
- Senkinek sem.
- Akkor nem baj, ha egyszer elmondja valakinek. Persze, csak ha akarja. Megesik, hogy
amikor megosztjuk a gondjainkat, saját magunk előtt is világosabbá válnak ...
- Talán. Tulajdonképpen ezek a dolgok eléggé világosak előttem ... akarom mondani, külön-külön
véve... de amikor összegezem - a végeredmény mindig más ...
Nekidől a pad támlájának, elmereng a híd homályos, messzi csillagjain, és hallgat. Nincs szándékomban, hogy kitárulkozásra ösztökéljem, legalábbis amia múltbéli dolgokat illeti.
És ha valaki most megszólítana az esti mélázás pillanatában, és azt kérdezné: Hát nem érzel együtt ezzel a kislánnyal, nem érzed át a tragédiáját?, akkor azt kellene válaszolnom: Igen,
együttérzek vele, habár nem tudom, hogy miben rejlik pontosan a tragédiája, csak hátez az együttérzés az én magánügyem, a főnököm azonban ezekben a napokban egy egészen más üggyel bízott meg,ami a jelen pillanatban jóval bonyolultabb és fontosabb. Talán kifejezetten gyakorlatiasnak és számítónak vélhetnek némelyek, azonban ez az este nem azért fontos

számomra, hogy megismerkedjem Dóra
tragédiájával, hanem azért, hogy megnyerjem a
bizalmát,
mert ennek a bizalomnak a hiánya pokolian
megnehezíti a feladatomat.
- Tehát nem viselte meg magát túlzottan az
anyja halála? - kérdezem, hogy emlékeztessem
a megkezdett elbeszélésre.
- Hát, túlzottan nem viselt meg. Persze
apám is, én is szerettük, de hiszen már mondtam
. . . Miután a mama meghalt, magamra vállaltam
a
háztartást, pedig csak tizenhárom éves
voltam. A nagymosáson kívül, amit egy
bejárónő végzett, minden egyéb rám hárult, de
én
győztem a munkát, mivel a mamám
kellőképpen
felkészített rá. És bár a ház körüli teendők
minden szabad időmet lefoglalták, mégis
élvezettel
végeztem, mert apáért tettem. Lehet, hogy ezek
az évek, amelyek a gimnázium befejezéséig
tartottak, bizonyultak a legboldogabb éveimnek,
ezek a szappanos víz és padlóviasz szagával teli
esztendők.
Már teljesen besötétedett. Hűvös szél fúj. Dóra
cigarettát és gyufát vesz elő a táskájából, és
rágyújt, nyilván, hogy ne fázzon. Bölcs ötlet.
- Apám csendes, szelíd ember. Nem azért,
mert anyám így idomította, hanem mert ilyen
a jelleme. Munkája végeztével - egy
kereskedelmi vállalatnál dolgozott - megvette,
amire
szükségünk volt, aztán a barátaival az
étteremben megivott egy kupica pálinkát -
egyetlenegyet -, és
hazajött. Otthon újságot olvasott,
vagy hallgatta a rádiót. Emlékszem, hogy

egyszer, amikor eljött hozzám két barátnőm, az egyik azt mondta: Irigyellek, Dóra, amiért ilyen apád van. A másik meg ráfelelt: Ne nagyon irigyeld, mért egyszer fogja magát az apja, és megnősül... Addig meg sem fordult a fejemben ez a gondolat, de emlékszem, hogy amikor apa hazaért, kerek perec megkérdeztem: Apa, ugye nem fogsz másodszor megnősülni?, ő pedig felkacagott, és azt mondta: Miért kellene megnősülnöm, amikor ilyen házvezetőnőm van? Én azonban makacskodtam: De hát ígérd meg nekem, hogy valóban nem nősülsz meg, ő meg erre: Mi ütött beléd ma este, gyermekem. Jól van, nyugodjál meg, megígérem neked.

Dóra elhallgat, magával ragadták az emlékei, és megfeledkezett arról, hogy égő cigarettát tart a kezében. Már másodízben fedezem fel nála ezt a rossz szokást néhány nő indokolatlanul pocsékolja az értékes füstölnivalót.

- Apa majdnem a gimnáziumi tanulmányaim befejezéséig állta a szavát. De az utolsó hónapokban, mielőtt érettségiztem volna, egyre gyakrabban kimaradt, vagy vasárnaponként elment hazulról. Már nem voltam gyerek, értettem, hogy mi lehet a távolmaradások oka, de azzal nyugtattam magam: Nem baj, jobb, hogy így van, mintha egy nap hazahozná. Csak hát, miután házasságot kötöttek, hazahozta. Persze, némileg előzetesen is felkészített, homályos célozgatásokkal, aztán az esküvő előtt két héttel megismertetett az igazgatóságon dolgozó egyik kolléganőjével - közös mozilátogatás következett-, de amikor hazahozta, akkor ért az igazi csapás. Még csak nem is emlékeztettem arra, hogy mit ígért, mert helyette is szégyelltem magamat. Egyszerűen magamba zárkóztam, és

megpróbáltam alkalmazkodni az új helyzethez. Beszél, közben kezével a megszokott szaggatott mozdulatokat teszi, mintha valamit rajzolna, és utána
összefoglalná. Aztán az ajkához
emeli az elhamvadt cigarettát, majd hanyag mozdulattal elpöccenti.
- Megpróbáltam alkalmazkodni, de sehogy sem sikerült... Túlságosan hozzászoktam korábbi életformámhoz, ez az új nő pedig teljesen
más tervekkel állt elő, no meg néhány jellemvonása nagyon emlékeztetett az anyáméra, azzal a
különbséggel, hogy ő mégsem volt az anyám, bár szerette volna eljátszani ezt a szerepet. Egyáltalán, azt képzelte, hogy az ő feladata egy
elárvult gyermek átnevelése, nekem pedig nem fűlt a fogam az átnevelődéshez, még
kevésbé egy olyan személy részéről, akitől alig hét-nyolc év választott el, és aki még főzni se tudott, és mindent odakozmált. . . Állandóan megjegyzéseket tett rám, amit én viszonoztam, apám meg tökéletes ellemtelenségével igyekezett semleges álláspontot elfoglalni, ez még inkább
bőszítette Elenát, ugyanis Elenának hívták és így otthon teljesen elmérgesedett a légkör,, és én egyre
gyakrabban maradtam ki, és
csak akkor mentem haza, ha már kegyeskedtek megvacsorázni, és Elena bujtogatta .apámat, de úgy, hogy én is halljam: nem veszed észre, hogy ez a gyerek teljesen elkanászodott, csellengéssel nem fogják felvenni. Ezzel szemben
mégis sikerült a felvételim, és bekerültem az egyetemre, és nem sokkal azután bekövetkezett

a teljes szakítás ... öt leva miatt.
- öt leva miatt?
- Igen, öt leva miatt, amiről Elena azt állította, hogy én vettem el, azonban nem én vettem el, később
neki is eszébe jutott, a házfelügyelőnek adta a lépcső felmosásáért. Ha nem
lett volna ez az öt leva, akkor valamilyen más apróságkerült volna terítékre - odáig jutottunk, hogy már csak valamilyen ürügy kellett
-, és amikor apám hazaért, bejelentettem, hogy nem tudok olyan házban megmaradni, ahol tolvajnak néznek, apám valamiképp békítéssel kísérletezett, de én már torkig voltam az egészszel, fogtam a ballonomat, semmi mást, csak a
ballonomat, és elviharzottam, többé nem mentem vissza...,
Dóra fázósan húzza össze a vállát, mintha csak a ballon sző kimondásának hatására érezné a hideget, és rám néz:
- Induljunk? Hűvös lett...
Kiegyenesedünk, és újból nekiindulunk a csatorna menti fasorban a ritkán sorakozó lámpák
gyér fénye alatt. Dóra lassan lépked, a cipőiére mered, én pedig gépiesen követem lépései ütemét.
- Az első este az egyik barátnőmnél aludtam, a második este egy másiknál, és így ment
néhány napig, amíg végig nem jártam az összes barátnőmet, mert csak most állapíthattam meg, hogy sehol sem vagyok szerfölött kívánatos személy, legalábbis ami a szülőket illette. Üres volt a zsebem, de egyáltalán nem állt szándékomban hazamenni, azt mondtam magamban,
hogy ha darabokra szabdalnak, akkor sem fogok hazamenni, és különben is teljesen zsákutcába

jutottam. Eljövetelem előtt, amíg arra
törekedtem, hogy a lehető legkevesebbet
tartózkodjam
otthon, egy társaságban néhány ismerősre tettem
szert, ezek egyike volt Magda. Úgy gondoltam,
kísérletet teszek Magdával, és kiderült,
hogy benne olyan emberre találtam, aki segíthet
rajtam . .
- Hm... - eresztem meg némi kétkedéssel.
- Akkor úgy gondoltam. És mire ráébredtem
arra, hogyan él Magda, és ha nála akarok
maradni, akkor nekem is úgy kell élnem,
elhatároztam, annál jobb, ez is az öngyilkosság
egyik
változata, és mi maradt nekem hátra az
öngyilkosságon kívül... És mellesleg az egész
história
mulatozásokkal meg egyebekkel kezdődött
átéltem néhány kellemes órát azzal a bódult
érzéssel, amikor azt mondtam magamban, nagy
dolog, elvégre ez az élet... és máskor, az undor
és a megaláztatás óráiban, dühödten kiabáltam,
nem
baj, hadd lássa, hogy hová juttatott, . hová
juttatta a gyermekét egy erőszakos
nőszemély miatt...
-- Tudta az apja, hogy maga hogyan él?
- Tudomást szerzett róla, amikor a maguk
emberei felkeresték. Eljött Magda lakására,
győzködött, hogy térjek vissza, ígérgette, hogy
majd minden elrendeződik . . . Egyáltalán,
eljutottam a teljes kétségbeesésig, és egyszerűen
arra
vártam, hogy eljöjjön az a nap, amikor börtönbe
kerülök, és az a nap bizonyára hamarosan
bekövetkezett volna, ha nem jelenik meg
Filip ...
Szerencse, hogy megjelent! - mondom
magamban., Mivel éppen ez az a pont a

beszélgetésünkben,
amely miatt ez az egész fontos nekem.
- Valóban - dörmögöm. - Sajnos, Filip
továbbra is jelentkezget. Tulajdonképpen mi
az ara a hallgatásának
A lány nem felel.
- Mert maga nem fog engem meggyőzni arról,,
hogy Filip megelégszik holmi anyagi
szívességekkel
...
- Nem olyan aljas zsaroló - válaszolja Dóra. - És
ha jól értelmeztem Filip iránti érdeklődését,
akkor,
úgy gondolom, téved. Filip szerepet játszik,
cinikus kombinátor és minden,
amit csak akar, de miért követne el .valami
abnormis dolgot? Annál ő okosabb.
- A ravaszság és a körültekintés még nem
árulkodik egy ember normálisságáról - vetem
ellen. - Azonban ez más kérdés. A zsarolás
áráról esett szó.
- Apró szívességek, de nem anyagiak.
- Például?
- Tulajdonképpen csak háromszor keresett,
a mai találkozást is beleértve. Először azt
akarta, hogy néhány napra adjam át neki Marin
útlevelét,
mert a Balkanturiszt Konzum-boltjában
szeretett volna vásárolni .néhány holmit.
Természetesen megtagadtam, azonban ő
megfenyegetett, és
mivel a szívességet valóban jelentéktelennek
véltem, kivettem a fiókból az útlevelet, és
odaadtam
neki. Filip már másnap viszszahozta.
- Mikor történt ez?
- Nem emlékszem rá pontosán. Mindenesetre
valamikor újév előtt, mert Filip azt mondta,
hogy az egyik barátnőjét akarja újévkor

meglepni.
- Rendben. Másodszor?
- Másodszor az egyetem előtt találkoztunk, nem tudom, hogy véletlen volt-e, vagy várt rám. Csupán azt kérdezte, mikor utazik Marin Tuniszba, én pedig azt válaszoltam, hogy nem tudom. Akkor azt mondta, hogy mihelyt megtudom az utazás időpontját, azonnal közöljem vele egy expresszlevélben. Tudakoltam, hogy miért érdekli ez őt, erre azt felelte: meg akarom kérni Marint, vegyen nekem valamit, azonban ezt azért kellett állítólag éppen az elutazás előtt tennie, nehogy, amilyen szórakozott a fivére, még megfeledkezzen róla. Én meg megjegyeztem: Mit akarsz kérni tőle, hiszen haragban vagytok? Filip azzal vágott vissza, hogy ez nem tartozik rám, és világosan értésemre adta, hogy ha nem figyelmeztetem időben, akkor majd néhány dolgot közöl Marinnal..
- És ma?
- Na és ma - megint ugyanaz. Megtudta, hogy Marin elutazik - Marin három nap múlva utazik -, és megkérdezte tőlem, hogy pontosan mikor indul, meg miért nem értesítettem, ahogy megállapodtunk, én azt mondtam, hogy elfelejtettem, mivel ezek miatt a kellemetlenségek miatt valóban megfeledkeztem róla, meg azt hajtogatta, hogy mi lesz akkor,. ha is megfeledkezik az ígéretéről, és újból megfenyegetett.
- Maga közölte vele, hogy mikor indul Marin?
- Miért ne közöltem volna vele? Nem kellett volna?
- Semmit sem mondtam. Csak kérdezem.

- Közöltem vele. Ha Marinhoz fordul, ő is megmondta volna neki.
A lány teljesen logikusan érvel, ha eltekintünk egy apróságtól: Filip nem kívánt közvetlenül Marintól
értesülni erről. Miért? Ezt csak
ő tudja.
- Kitűnő - mormolom, habár jelenleg a látóhatáron semmi kitűnőt sem látok. - Ami a másik dolgot illeti, az magára van bízva, de ha engem kérdez, a legbölcsebb, ha vállalja a kockázatot: elmondja Marinnak azt, amit jónak talál, és
maga is megkönnyebbül. Különben Filip vagy valamelyik barátja örökké zsarolhatja, és tetszése szerint szabhatja meg az árat. Azután meg, egy életre szóló kapcsolatot nem lehet Hornokra építeni... Milyen lesz az az életközösség, amely
hazugságon alapszik?
- Maga azt gondolja, hogy minden életközösség igazságon alapszik?
A hangja keserű.
- Ej, hát ha azt akarja, hogy a magáé is ilyen legyen ...
- De hát ő annyira régimódi... akarom mondani hajthatatlan ezekben a dolgokban ... egyszerűen szinte látom, miként fogja alig hallhatóan mondani: Nagyon aljas pofont kaptam
tőled ezzel a beismeréssel - és hátat fordít majd nekem ...
- No és mi van akkor?
- Örökké hátat fordít majd nekem, érti?
Hiszen már mondtam magának, ő a válaszfal, aki elhatárol engem azoktól a társaságoktól, a múlttól, a szennytől. .. mert Magda még őrzi a fekvőhelyemet ott a padláson ... sőt én álmomban látom azt az üres ágyat, amely úgy

vár,
mint végső csapda... bár bizonyosan épp ez
van nekem megírva, hogy oda kerüljek vissza,
, arra a padlásra ... és Magda jól tudja, hogy
miért nem dobja ki az ágyamat....
Nem látom a lány arcát, mert előttem megy,
de nincs is rá szükség, úgy is érzem, a vihar
végül kitört. Dóra sír, sóhajtozik, és zokogás
nélkül,
hangtalanul sír, elfojtja a hüppögését, de
dühös áz egész életre, önmagára, mert sírva
fakadt.
- Maga felfogja, hogy mit beszél? - mondom, s
megállítom, merően az arcába nézek.
Miért kellene rögtön összeomlania, ha elveszti
a másik támogatását? Előbb az,apja, most pedig
- Marin. Maga nem üvegfigura, hogy valakinek
mindig a tenyerében kelljen melengetnie,
hogy megóvja az összeroppanástól! Micsoda
ágy,
micsoda álmok? ... Ha azt akarja, hogy ember
váljék magából, akkor emberi önállósággal kell
rendelkeznie, önmagában is valakivé kell
válnia, érti? Van ösztöndíja. Tanul. Maholnap
befejezi az
egyetemet, dolgozni fog ... Miféle ágyról és
milyen álmokról fecseg? ...
Dóra úgy néz rám, hogy még a könnyekről is
megfeledkezik, nem annyira a szavaimtól,
inkább ingerült hanglejtésemtől szeppen meg.
- Ami a másik dolgot illeti, csak egy baráti
tanáccsal szolgálhatok - mondom
megenyhülten. - Talán nem szükséges elsietnie,
talán alkalmas
időpontot meg alkalmas formát kell választania,
és talán ... Különben ez a maga magánügye.
Bár,
szerintem, ha az az ember nem
képes arra, hogy megértse magát, akarom

mondani, ha nem érti meg, hogy maga értékes ember,
akkor az a férfi nem érdemli meg magát...
Dóra ismét kínlódva nyel, én elindulok, hogy ne feszélyezzen a tekintetemmel, folytatjuk a sétát, míg azt vesszük észre, hogy a Rakovszki sugárút végére jutottunk, ez pedig egyikünknek sóm megfelelő irány.
- Gyerünk - mondom -, elkísérem egy darabon, csak törülje meg a szemét. És ígérje meg, hogy ha megtud valamit a Filip és a kompániája körüli dolgokról, akkor rögtön telefonál.
Tudom, hogy ez a történet eléggé fáradtan moccan előre, és ráadásul a színtér is meglehetősen
bágyatag. Hiányoznak a nagyváros titokzatos és, vészjósló zegzugai, a homályban némán tátongó kocsiszínek, vasraktárak, a házi savanyúság
átható szagát árasztó, mély pincék. Sőt még a nélkülözhetetlen Astoria bár sem lelhető fel, amelytől, mint köztudott, egyetlen mai témájú film sem menekülhet.
Én is szívesen elmennék a bárba, de mitévő legyek, ha azok az egyének, akiket megfigyelés alatt tartok, egyszerre szokatlanul szerényekké váltak, és a beérkező adatok szerint estéiket makacsul otthon töltik. A bárok atmoszférája, szó
se róla, a sűrített drámaiság gazdag lehetőségeit kínálja. Az ember felteszi hősnőnknek a végzetes kérdést: Ki ölte meg Aszenovot?- és abban a
pillanatban a zenekar rázendít a Balalajkára. Megrázó ellentét. Egyrészt, vészjósló-vád, másrészt - a Balalajka. Hogy ne is szóljunk az importitalok minőségéről.
A fene egye meg, nemcsak hogy bár nincs, de

még a nagyváros vészterhes zegzugaiban szőtt
titokzatos tervek is hiányoznak. Én sem ma
léptem le a falvédőről, járok moziba, tehát
ismerem az
ilyesfajta jelenetek hatását.
Éjfél. A távolban egy ódon óra elüti a
tizenkettőt. Az egyik tettes megjelenik a
pinceablakban, és
bűntársának átnyújtja a hulla lábát:
Fogd, tedd a bőröndbe, és pucolj! A figyelmes
olvasó nyilván sejti már a bűnözők pokoli
tervét: szét akarják szórni a tetem testrészeit
a városban, hogy eltüntessék a bizonyítékokat.
Efféle sztorival könnyen megszabadulhatnék
néhány engem bosszantó írótól, akik
kétségbeestek a nagy téma hiábavaló
keresésétől. Csak
hát hol vannak ilyen sztorik? Én? az emberek
hétköznapjaiban turkálok, közhelyszerű
indítékokra bukkanok, átlagos emberi
drámákkal
bajmolódom . . . Nyoma sincs emberfeletti
feszültségnek vagy erotikus háttérnek.
No de térjünk vissza a nyers valósághoz.
Szóval ez a jól öltözött, jól nevelt és kellemes
modorú férfi, Filip Manev, továbbra is
keresztezi Dóra útját. Az enyémet szintúgy.
Dollárok,
kombinációk az útlevéllel, újévi ajándékok ...
- mindez arra indít, hogy felfrissítsem
kereskedelmi hálózatunkra vonatkozó
ismereteimet.
Másnap, amíg irodámban a tájékozódás
eredményére várok, az, agyam szüntelenül
ugyanazzal a két
emberrel foglalkozik: Filippel és
Dórával. Talán igaza van a lánynak - feltárja
a lelkét, az a másik pedig, a szelíd és komoly
férfiú, hálából elkergeti. Ez gyakran megesik a

hozzá hasonlókkal: a légynek sem ártanak, aztán egyszeriben fogják magukat, és valami nagy
ostobaságot követnek el.
Annál is inkább, mert neki van is némi alapja egy ilyen ostobaságra. Elvégre a múlt talán elmúlt, de azért mégsem álom. Mindezek a dolgok tények, a tények pedig mindig nyomot hagynak az emberben.
Olyasmi ez, mint a testi fogyatékosság. Néhány testi fogyatékos túléli az egészségeseket, mert elővigyázatosabb. Persze ez nem indokolja azt, hogy törekedjünk a testi fogyatékosságra. Semmi meglepő sem lesz abban ha a múltja miatt kiteszi a szűrét! Példát kellene vennie az én tanító nénimről, aki nemcsak a múltamat, hanem a jelenemét is eltűri. Sőt mi több, tapintatosan igyekszik elleplezni azt, hogy ez a jelen
valósággal kétségbe ejti.
Előfordul, hogy amikor elviszem egy étterembe, miután előzőleg hosszasan csatangoltam vidéken, és
még a friss élmények hatása alatt
vagyok, a sült és a desszert között elkottyintom:
I- Parationnal mérgezte meg a nőt... Durva munka... A finomabb lelkületűek altatót alkalmaznak, és balesetet színlelnek... És kép, zeld el! . . . Öt napig senki sem kereste . . . Már oszlásnak indult, mikor felfedeztük ...
Vagy:
--... Kifejezetten mészárosmunka ... A feje felismerhetetlenné vált, alig tudtuk azonosítani a hullát...
Tanító nénim félbehagyja az evést, és elfordítja a fejét, és szemmel látható erőfeszítéseket tesz arra,
hogy elfojtsa növekvő rosszullétét.
- Bocsáss meg - motyogom -, hiszen tudod,

hogy mi bolgárok pihenőidőben dolgozunk,
és fordítva.
-- Hát a te munkád, Petar, az olyan munka .. . -
válaszolja alig hallhatóan a tanító nénim valami
mosolyféle kíséretében.
Aztán, attól való félelmében, hogy csorbítja
szakmai önérzetemet, hozzáteszi:
-- Azt akartam mondani, hogy néni minden
idegrendszer lenne képes elviselni.
- így igaz - sietek helyeselni. - De az
idegrendszer, mint minden más, megedződik . .
- Azaz eldurvul.
- Talán így van. Az az igazság, hogy nem
nehéz megszokni azt, ami téged visszaborzaszt.
Ezek a kézzel fogható ocsmányságok
fellelhetők minden hullaházban, meg jószerint
minden
kórházban. Mindez csak annak a másiknak, az
igazán undorító dolognak a következménye, ami
még ott lappang néhány alak agyában.
- Így van - helyesel most a tanító nénim.
Igyekszik megváltoztatni a beszélgetés menetét,
nehogy ismét az undokságokban vájkáljunk:
- Elolvastad azt a könyvet, amit vettem neked?
- Még nem, de azért igazad volt: valóban
nagyszerű olvasmány. Már az első oldalakból
kiviláglik.
- Miért tartasz még az első oldalaknál?
- Hát nem emlékszem pontosan, hogy meddig
jutottam, azonban örökös elfoglaltságom
mellett, magad is megérted ...
- Hát a könyveket nem nappal kell olvasni.
Erre ott vannak az esték meg az éjszakák...
. Az esték meg az éjszakák. Szegényke nem
tudja, hogy az estéken meg az éjszakákon
nagyon gyakran ugyanazt csinálom, amit egész
nap is tettem, persze gondolatban, miközben
megpróbálom kibogozni valamelyik ördögien
összekuszálódott csomót, vagy kissé , rendet

teremtek az ellentmondásos adatok
zűrzavarában.
És aztán mindazok az emberek ott nyüzsögnek a
fejemben, és nem is akarnak békén hagyni,
habár százszor eiismétlem: Lóduljatok,
hagyjatok aludni!
Nem és nem tűnnek el, továbbra
is némán állnak, és néznek --Dóra és az apja,
Magda, arcán az együgyű tehetetlenség
kifejezésével, Monjo is rángó ajkával, és
egyáltalán
az egész társaság ott van hiánytalanul, akkor
hát hogyan ülhetnék le kitalált emberekről szóló
könyvet olvasni, amkor arra is kevés az
időm, hogy az élőket megértsem.
Azonban ez más lapra tartozik. Most csak arra
gondoltam, hogy a tanító nénim önként elfogad
olyannak, amilyen vagyok. A múltat meg a
jelent is beleértve. Ez pedig példaként kell
szolgáljon bizonyos illetők számára,- akik
hajlandók
lennének a szakításra holmi múltbéli históriák
miatt...
Ebben a pillanatban a telefon élesen felberreg,
emlékeztet arra, hogy nem az elmélkedési
gyakorlatok
óráit töltöm az ágyon, hanem a
munkahelyemen vagyok.
- Igen, én vagyok ... hallgatom ... Nocsak? ...
Ohó, tehát ő az? No, rendben, küldjétek el az
anyagot...
E semmitmondó szavak után, melyek minden
telefonbeszélgetés gerincét alkotják,
nekitámaszkodom az íróasztalomnak azzal a
szándékkal, hogy
ismét összpontosítsak, amikor a szobába belép a
hadnagy.
- Egy hölgy keresi...
- Csak nem az az újságírónő?

- Nem látszik újságírónőnek ... valami Koleva
vagy Koeva ..
- Bejöhet.
A szobába legelőször az impozáns keblek
hatolnak be. Aztán megjelenik a keblek
tulajdonosa is.
Természetesen Magdácskánk jött. Feszengve
megáll az ajtóban, mintha első ízben
lépne be efféle intézménybe, és nem tudná,
hogy mi a szokás.
- Jó napot - biccentek. - No, jöjjön már
ide. Mi történt?
- Semmi. Semmi sem történt - siet megnyugtatni
Magda, s közben leül a felkínált székre.-
Egyszerűen
csak jelentkezem magánál.
- Nagyon derék. Maga, ahogy hallom, már
nem jár a Brazíliába. Ez véletlen, vagy? ...
- Hogy lenne véletlen! Maga engem múltkor
úgy leszidott, hogy ...
- Tényleg? El is felejtettem. És mit csinálnak a
barátai?
-- Tudni sem akarok róluk.
- Egyáltalán nem találkozik velük?
Magda kissé
szeng a székén:
- Hiszen már moi
rok tudni róluk.
- Ezt már mondta
találkozott-e valakivel !.
Magda tüstént azzal a
ja felvértezni magát, amc
ság-nak neveznek, ezért hoz
-- Nesiessen a hazugsággal
és válaszoljon pontosan!
- Hát. . . Filip felugrott hozun . .
azután, hogy maga elment... Elkeni, hogy
hogyan folyt le a kihallgatá
mondani a beszélgetés, és én elme

ki...
- Mit mesélt el?
- Arról nem meséltem, amire figyelme
tett...
- Magda! ..,
Sebtében rám pillant, és bűntudatosan lesüti
a szemét:
- Hát mit csináljak!... Már én ilyen vagyok ... Ö
meg olyan ... Semmit sem lehet
eltitkolni előtte. Az elején megpróbáltam
átejteni, de azután szavanként mindent kihúzott
belőlem.
- Még az a jó, hogy beismeri. Hogy viselkedett
Manev?.
- Sehogy sem. Még csak meg sem haragudott.
Annak ellenére, hogy figyelmeztetett, ne
bocsátkozzam részletekbe, ha kihallgatásra
idéznek.
- Van valami egyéb?
- Egyébként itt van az én személyes problémám.
Mivel maga megígérte, és mivel ma reggel azt
mondták, hogy az új szálló éttermében
akadna egy hely, hát elhatároztam ...
- Rendben. Megpróbálok magán segíteni. De
egy feltétellel: mintaszerűen fog viselkedni.
- Emiatt ne nyugtalankodjék.
- Mert az étteremben sok külföldi fordul meg...
- No, bumm, külföldiek! Hogy oda ne rohanjak!
Mondok magának valamit, pedig aligha fogja
elhinni.. . Tegnap pont délben a Rila előtt
találkoztam Knaus úrral...
- Filip barátjával?
- Pontosan. És a lehető leggálánsabban
meghívott, hogy ebédeljünk együtt. És mit
gondol, hogy én
mit csináltam?
- Fogalmam sincs.
- Kerek perec elhárítottam a meghívást. Elhiszi?
- Miért ne? Magából már komoly kislány lett.

Az a fontos,- hogy kitartson.
- Emiatt ne nyugtalankodjék!
- Ami a munkahelyet illeti, gondolom, elrendeződik. Ha van valami eredmény, közölni fogom.
Magda menni készül, de megállítom:
- Egy pillanatra! kérdezte Filip, hogy érdeklődtém-e még valamiről?
- Miről?
- Az altatóról.
Magda szende arckifejezéssel vértezi fel magát, hogy megint ártatlanul eressze meg: milyen altatóról,
én azonban figyelmeztetőleg felemelem az ujjam:
- Ne felejtse el, hogy miben állapodtunk meg!
- Az altatóról is faggatott... Hej, maga is megéri a pénzét!
- Hagyjuk a bókokat. Mondja meg inkább, milyen utasításokat adott Filip az altatóval kapcsolatban, és
maga hogy hajtotta végre.
- Hát, azt mondta, hogy telefonálni fog Aszenovnak, és ha majd Aszenov elindul a telefonhoz, akkor töltsek egy kevés altatót a poharamba,
aztán cseréljem ki Agzenovéval, de nehogy észrevegye a pincér, aztán, mikor visz-szajött Aszenov,
igyunk az egészségünkre. Ez a Filip minden részletet átgondol, csak irigyelni lehet az eszét.
- Ne siesse el az irigykedést. Na és maga végrehajtotta az utasítást?
- Hát, végrehajtottam. De csak öt-hat cseppet töltöttem a poharába.
- És miért volt szükség az attrakcióra?
- Hogyhogy miért? Nehogy megvaduljon! Filip úgy döntött, hogy jelenetet rendez, és ezzel megmutatja Aszenovnak, hogy ő, Filip,

ragaszkodik hozzám, és ezzel féltékennyé teszi Aszenovot, és
visszaállítja az eljegyzést. De, hogy ne legyen botrány, azt mondta, tölts a poharába néhány csöppet,
mert különben még fogja magát és megvadul...
- No, egyelőre elég ennyi - bólintok. - De okosan viselkedjen!
- Attól ne féljen! - ismétli harmadszor Magda.
Föláll, és elvonul az ajtó felé, de nem feledkezik meg arról, hogy a küszöbön visszafordulj on, és bátorítóan elmosolyodjon, mert ha valakinek szüksége van bátorításra, a, én vagyok, és nem ő.
Tulajdonképpen lehet, hogy elrendeződik az élete. Minden attól függ, hogy mikor keresztezi az útját a
lehetséges vőlegényjelölt. Mert aztán a Magda-félék néha még ráadásul szeszélyesek is ezen a téren,
meg a jq szándékuk is szerfölött vézna jószág. A jó szándékot táplálni kell, hogy kitartson, erősítéséhez érdek szükségeltetik, de mivel az érdek hibádzik ... ámbár, ha szerencséje van, és férjhez
megy, aztán lefoglalja a háztartásról, a férfiról, később a
gyerekről való gondoskodás, akkor elrendeződik a sorsa, és bekerül a rendes kerékvágásba... De
hanem intéződnek el a dolgai... Hm,
ha nem, akkor jól elintézi magát, a szó másik értelmében.
Künn már alkonyodik, amikor sietség nélkül felkaptatok a hosszú lépcsősoron, amely Licsev polgártárs lakályos padlásszobájához vezet.
Megnyomom a csengőt, de az ismerős berregés helyett bentről egy régi sláger néhány simogató taktusa hangzik fel. Csodálkozva meredek a

csengőgombra, hogy meggyőződjem, vajon
tévedésből a csengő helyett nem valami
rádiógombot
nyomtam-e be. Ebben a pillanatban
kinyílik az aj ót, és,Licsev kidugja elégedetten
mosolygó, ráncos képét. A pontosság kedvéért
meg kell jegyeznem, hogy láttomra az öreg
mosolya jóval szerényebb méretűre zsugorodik.
- Maga kapcsolta ráa csengőre a rádiót?
kérdezem, hogy helyrebillentsem az önbizalmát.
.-- Az új találmányom - motyogja Licsev.
- Mi van, nem megyünk be? - kérdezem
újfent, mivel a házigazda úgy eltorlaszolta a ber
járatot, mintha arra számítana, hogy itt, a
lépcsőházban fogunk fecsegni, akár a pletykás
kofák.
- Dehogyisnem, parancsoljon - enged utat
kelletlenül az öregt - Én ugyanis, vendégeket
várok...
- Nem fogom feltartani. Amíg megjönnek
a vendégek ...
A padlás berendezése ugyanolyan, mint hat
nappal - ezelőtt volt. Nyoma sincs palackoknak,
szendvicseknek és a karácsonyi ünnepekről
maradt házi süteménynek sem - egyáltalán
semmi sem jelzi, hogy vendégeket várna.
Bocsánat, tévedtem! Tulajdonképpen fellelhető
némi
táplálék, némi szellemi táplálék: a
kúszónövények kecses indáival átfont fal előtt
terjedelmes,
luxuskivitelű televíziókészülék áll. A fényes
képernyőn a bemondó, orrát a kéziratba
dugva, olvassa a híreket.
- Ez szintén a maga találmánya? - mutatok
hanyagul a televízióra.
- Természetesen nem.
- Ennek ellenére szép típus. Konzum ...
A házigazda nem mutatja, hogy örülne a

bóknak.
- Magának, ha nem tévedek, elég szerény
a nyugdíja? - dörmögöm, miközben
belesüppedek a kényelmes karosszékbe.
Csodás fotel. A felgyülemlett fáradtságot
itatósként szívja magába.
- Igencsak szerény - ismeri el az öreg.
De az igényeim nem nagyok. Hiszen tudja,
öregember vagyok . . . Egy szó, mint száz,
megtakarítottam néhány levát...
- Vagy dollárt?
- No, mit nem mond: dollárt . . . Nem va
gyök én a Rockefeller nagybácsikája!
- Nem tanulmányoztam még a családfáját.
De amint már mellesleg utaltam rá, ezt a
készüléket dollárért vették. Sőt még a vásárlás
pontos dátumát is közölhetem,, sőt mi több,
annak az embernek a nevét is, aki az ön
kíséretében volt,
és aki nyilván az ön számlájára vette.
- Ha tudja az egészet, miért kérdez engem?
- Az előzmények iránt érdeklődöm: hogyan
történt az, hogy Aszenov kifizetett egy komplett
készüléket?
- Hiszen még a múltkor mondtam önnek,
a feleségem, akarom mondani, a volt feleségem,
bizonyos, összeggel tartozik nekem, és miután
megállapodott Aszenovval abban, hogy dollárért
vásárolt áruban tudja le neki a lakás díját...
- Ezt ön a múltkör nem említette, sőt letagadta.
Vigyázzon, Licsev, a koros emberek iránti
tisztelet elvének betartása ellenére, kénytelen
leszek számon tartani a hazugságait...
- Hát hiszen ...
- Várjon! - szakitpm félbe. - Hogy megóvjam az
újabb hazugságoktól, fel kell hívnom
a figyelmét arra, hogy Aszenov nem tartozott
annyival Gelevának, amennyibe egy televízió
kerül.

- Hát éppen ezt akarom megmagyarázni: ez egyfajta előleg volt Aszenov részéről. A szívességet a szívességért egyik formája.
- Milyen szívességről van szó?
- Hiszen már mondtam önnek... - Az öreg zavartan elhallgat. - Ugyebár leinformáltam azt a cafrangot, akit el akart venni
- Valóban, elfelejtettem. Hm, ebben az esetben az alku teljesen tisztességes volt.
Teljesen tisztességes - gondolom magamban, miközben körbetekintek a takaros, lakályos padlásszobában. - Aztán mondja azt az ember, hogy a környezet hű képet ad a benne élő egyénről. Ennek alapján ez, a manzárd egy ártatlan angyal menedékéül szolgálhatna.
Licsev lopva rám pillant, hogy kifürkéssze, mit is akarok tenni, és egyáltalán nem szándékozom-e már távozni. Erre is sor fog kerülni.
Habár sajnálom itthagyni ezt a bársonyitatóst, mely magába szívja a fáradtságot.
- Licsev, a televízió nem az egyetlen ügylete. Ön korábban is élt Aszenov szívességével, és még régebben, a korlátozások bevezetése előtt, utalvány ellenében is vásárolt.
- Hát, akkoriban az utalványokat az utcán árusították...
- No igen, de azért nem hevertek az utcán.És az árakat, mármint a feketepiaci árakat, eléggé felverték.
-- Hiszen megmagyaráztam önnek: takarékoskodtam.
- És jelenleg a megtakarított pénzből menynyi fekszik dollárban? És pontosan hol őrzi?
- Nem értem, mire céloz?
- Nem célzok, hanem érthetően beszélek. És hogy teljesen őszinte legyek, megmondom önnek, hogy a megboldogult Aszenov jelentős

öszszegű
dollárt tartott a táreájában. Ezt az összeget a helyszíneléskor nem találtuk meg.
Az öreg arca különben sem pirospozsgás, de mdst teljesen elsárgul.
- ön . . . ön egyszerűen elképeszt az efféle gyanúsításokkal... - Tehetetlenül felemeli madárkaromszerű kezét. - Ez egyszerűen szörnyű, gyanúsítás ...
- Azonban a tett még ennél is szörnyűségesebb.
- De hogy tudja feltételezni, hogy gyilkosságot követtem el. .
- Most nem a gyilkosságról beszélgetünk. A dollárokról van szó . .
- Nincs dollárom, biztosítom önt...
- Egyáltalán nincs? Egyetlenegy bankjegyecske sem?
- Hát. . . tulajdonképpen van egy bankjegyem . . . félretettem ínségesebb napokra ... ez is az előleg része ....
- Mutassa meg, hadd lássam azt az előleget.
Az öreg fölemelkedik, és alvajáró léptekkel elindul a konyhába. Behallatszik a bútorok vagy egyéb holmik tologatásának zaja, aztán házigazdám ismét megjelenik, két ujja között négyrét hajtott
bankjegyet tart. Nem szükséges széthajtogatnom, anélkül is megállapíthatom, hogy
százdolláros..
- Honnan kapta?
- Aszenov adta nekem.
- Az ön felesége, akarom mondani a volt felesége jelenlétében?
- Nem. Nincsenek rá tanúim.
- Hol és mikor adta?
- Hát rögtön a televízió vásárlása után. Háromszáz dollárt ígért nekem, de mivel a televízió csak

kétszázba került. .
- Mmjd meglátjuk - dörmögöm, s közben elteszem a bankjegyet. - Majd ha behívják az illetékes hivatalba, elismervényt kap az elkobzott dollárról...
- No de felügyelő elvtárs... miért van szükség arra az illetékes hivatal-ra? Tartsa meg a bankjegyet, ha szükséges a nyomozáshoz, de minek az az illetékes hivatal? Öregember vagyok...
- Engem nem lehet megvesztegetni...
A jobb tenyerem kissé kellemetlenül viszket, de nem kenyerem a tettlegesség. Főként öregemberekkel szemben ...
Az előszobafolyosó felől egy ósdi melódia bájos taktusai hangzanak fel. Semmi köze a brazil szambához, azonkívül, hogy mindkettő némileg tisztázatlan dolgokhoz kapcsolódik.
- A vendégei... - kapok észbe, és felállók.
- Ne siessen! Feltétlenül szükség van arra az illetékes hivatal-ra?
- Kényszerítő szükség - válaszolom.
Gyerünk, mert a vendégek még szétverik az ajtót.
Most láthatólag a házigazdámnak nem fűlik a foga a vendégfogadáshoz, azonban én a bejárati-ajtó felé indulok, és az öreg kénytelen követni. Épp
ekkor újból felhangzik az ósdi melódia. Kilépek az ajtón, és majdnem belebotlok
egy Ferdinánd avagy Sándor cár idejéből itt rekedt, naftalinszagú öreg házaspárba. Aztán leügetek a
lépcsőn.
Még egy felfedezés. Ismeretlen következméi nyekkel kecsegtető újabb felfedezés. A látóhatár, ahogy a
főni
Azonban minden

kül. A gyanúsíi.
leti szoba közötti
ratlan, pedig már a
gyünk. Amazok meg 01
egyre jobban belemelegedni
közben az önök hűséges
fel járkál a lépcsőkön, hogy
magát. Egy százddlláros bankja
dolláros, emellett lehet, hogy vali
szemközt vándorolt kézből kézbe, ml
re éz idáig nem töltheti be az össze!
szerepét. A bankjegyek önmagukban nen
területemhez tartoznak. Erre ott van a 01
mex. Meg néhány olyan intézmény, ahol
árulnak tv-készüléket.
A nyolcadik nap után, ahogy a szemfülesei
bek nyilván sejtik, jön a kilencedik. A főnök
ugyan még nem hívatott, de ez semmit sem
jelent. Az ezredes türelmes ember, és úgy
gondolja, hogy
miután mondott már nekem valamit, sőt meg is
ismételte, nem szükséges azt
megháromszoroznia. Azonban minden türelem
véget ér egyszer, és az a homályos előérzetem,
hogy ez a főnököm türelmére is vonatkozik.
Azért említem ezeket a dolgokat, hogy némi
képet alkossak árról a hangulatról, amellyel a
kilencedik nap reggelén elkezdem a munkát.
Először tíz óra tájban csörög a telefon, és a
beszélgetés egyáltalán nem olyan jellegű, hogy
felderíthetné borús homlokomat. Dóra élettelen
hangon közli, hogy Marin és ő közötte
mindennek
vége. Hallgatom, és mellőzöm az
örömujjongásokat, közben révetegen arra
gondolok,
hogy így van az, ha az ember más dolgába üti
az orrát. És hogy szóljak valamit,
megkérdezem:

- Szóval, mégis honnan vette a bátorságot a vallomáshoz
- Semmit sem vallottam be - kong a kagylóban as élettelen hang. - Filip számolt be neki mindenről...
No - sóhajtok fel gondolatban a kishitűség mellékzöngéjével -, még jó, hogy nem én okoztam. Noha ez nem változtat a helyzeten.
-- Mikor történt?
- Tegnap este. Késő este jött meg, nem is vettem észre. Ezzel szemben ma reggel igencsak észrevettem. Mindent elmondott neki, ráadásul a
legalávalóbb módon.
- No de, ide hallgasson, magának meg kell magyaráznia ...
- Hogy az süljön ki belőle, hogy mentegetőzöm? Semmit sem kívánók megmagyarázni, különben sincs erőm hozzá.
- Ne beszéljen ostobaságokat. Hol tartózkodik jelenleg?
- A Sas-hídtól telefonálok.
- És hová megy?
- Magdához, hová mehetnék máshová? Megvan még a fekhelyem ...
- Ide hallgasson - mondom -, ne hozzon ki a sodromból. Menjen Magdához, és várjon ott,
amíg én ... egyáltalán, amíg valaki nem jelentkezik. Megértette?
Dóra gépiesen motyog valamit, és leteszi a kagylót.
Még csak ez hiányzott, most még a magánügyek elrendezése is rám hárul.
Még az a jó, hogy ebben az esetben a magánérdekek bizonyos mértékben összefonódnak a
nyomozatiakkal. Érdekes lenne megtudni, hogy pontosan miként cselekedett Filip, és miért

cselekedett éppen így? Azért, hogy megbüntesse Dórát?
De Filip nem az az ember, aki miután összetákolt egy jó kis zsarolómasinát, csak úgy ukmukfukk összetöri, pusztán azért, hogy megbüntessen valakit, hiszen ezzel önmaga semmisítené meg Dóra zsarolásának további lehetőségét.
Eltöprengek ezeken a dolgokon, mialatt időnként elfoglalatoskodom a telefonkagylóval, mert
nemcsak Filip rejtélyétől fő a fejem. Egy óra felé jár, amikor megszakítom ezeket ápárhuzamosfoglalatosságokat, és elindulok, hogy meglátogassam Marint.
Az építész ajtót nyit, de ezzel egy időben megpróbálja legyűrni az utolsó falatot. Vannak olyan emberek, akik minél inkább kedvszegettek, annál inkább nő az étvágyuk. Habár Hs.
nev arca valóban megnyúlt és elkomorult.
- Bocsásson meg, éppen ettem ...
-- Nem tesz semmit, csak egy pillanatra zavarom.
Teketóriázás nélkül bevezet a csupa fehér konyhába, amely falipolcokkal, villanytűzhelylyel, hűtőszekrénnyel stb.-vel van . teletömve.
Az asztalon tányér szalámival és juhsajttal.
- Miért csak ilyen agglegényesen ? - játszom az ostobát.
Marin is ugyanígy tesz, mintha azt mondaná: Nem hallottam mondott valamit?
- Csak nem utazott el a barátnője?
- Azt hiszem, hogy ön hivatalból jött
dörmögi a házigazda, miközben asztalhoz ül. Aztán mégiscsak úgy dönt, hogy vendégszerető lesz, és hozzáfűzi:
- Parancsoljon, foglaljon helyet! Falatozzunk

együtt.
- Az imént ettem - hazudok tökéletes
hidegvérrel, azonban leülök.
- Akkor legalább egy kávét, épp most főztem.
Leveszi a tűzhelyről a kávés ibriket, és holmi
tea és kávé közötti átmenetet tölt ki, elég
híg lötty, de bő párát ereszt. Fogom a csészét,
cigarettára gyújtok, és visszakanyarodom a
mondókámhoz.
,, - Ebédeljen csak, s igyekezzen nyugodtan
végighallgatni ...
-- Hiszen hallgatom.
- Arra gondoltam, hogy ne feszélyezze az,
ha netalán érintenék néhány személyes jellegű
vonatkozást. A bűnüldözés során a rnagánmeg a
hivatalos ügyek olykor összegabalyodnak . . ,
Éppen ebből eredően a nyomozás folyamán
szükségessé vált, hogy megismerkedjem
Dóra múltjának bizonyos részleteivel...
- Tehát önnek is tudomása volt róla - jegyzi meg
keserűen Marin, félbehagyva az evést kiderül,
hogy
rajtam kívül mindenki tudta.
- Ön szereti Dórát, ugye?
- Szerettem! - mordul fel Marin, nyomatékot
adva az igeidőnek.
- No tehát, ebben az esetben még szereti.
Az ember egy éjszaka nem változtatja meg az
érzéseit, kiváltképp nyomós ok híján.
- Nyomós ok híján? Ön tréfál?
- A legkevésbé sem ...
Marin most az asztalra vágja a villát, és
kirobban, meg sem várva a magyarázatomat:
- Hát ide figyeljen, ő csak azért hálózott be,
hogy megnyerjen egy fogadást! Egy 5aljas
kocsmai fogadást. Azt akarta bebizonyítani,
hogy
teljes romlottsága ellenére megvan a
tehetsége ... és a vonzereje . ... ahhoz, hogy

elcsavarja egy olyan
megállapodott férfi fejét, amilyen én vagyok . . .
s bár egy riherongy . .
- Megálljon - fékezem meg. -Dóra nem
riherongy. Dóra derék ember . . . No, elismerem,
megperzselődött itt-ott, de feltétlenül derék
ember.
Ha rongy embert akar látni, akkor
keresse inkább a saját családjában!
Manev szinte meghökkenve néz rám, enyhén
eltátja a száját, mintha beszéd közben dermedt
volna meg.
- Nincs min csodálkoznia. A dolgok nem
annyira hihetetlenek. Dóra nem fogadásból jött
ide, hanem azért, hogy kimentse Filipet abból
aszorult helyzetből, amelybe a sajál hibájából
került. Sőt, pontosabban fogalmazva,
kényszerítette az idejövetelre, és ő eljött, hogy
segítsen rajta, higgye el, mert akkor nem
ismerte önt, és nem érzett kötelezettséget ön
iránt, baráti kapcsolatai és kötelezettségei
liphez fűzték.
- Ez semmit sem változtat a helyzeten
válaszolja tompán és ernyedten Marin,
értetlenül tányérjára szegezve réveteg tekintetét.
Nyilván arra számított, talán homályosan azt
remélte, hogy egy csapásra megcáfolom Filip
szavait, és most, amikor rájött, hogy csak
árnyalati különbségről van szó, ismét az előbbi
hangulata ejtette rabul.
- Ide hallgasson, Manev: önnek Filip nem
kevés bonyodalmat okozott - ezek majd
mindegyikéről, tudok, és ha múltkor nem
ragaszkodtam a
felsorolásukhoz, azt csak a testvéri érzései
iránti tiszteletből tettem. Vegye azonban
figyelembe, hogy most olyan kellemetlenséget
szándékozik
önnek okozni, amelyet soha nem fog

elfelejteni...
- Hagyja - legyint Marin. - Ismerem az öcsémet. Tudom, hogy hajlamos kiszínezni és felfújni a dolgokat egyszerűen azért, mert szenzációt hajhász, és csillogni akar. De ön, aki szintén
tanulmányozta ezt az ügyet, és nem Filiptől hallott róla, azt mondja, hogy,mindez kitalálás?
- Nem áll szándékomban. Említettem már önnek: történtek vele balesetek. Ám a tények, az okok ismerete nélkül a felszínen csúszkálunk.
- Hagyja - legyint ismét Marin., - A felszín árulkodik a lényegről, és különben is kívülről könnyen
lehet bölcs mondásokat felsorakoztatni. Azért, mert nem ön veszi el feleségül,
nemde, hanem én!
- Nézze - eresztem meg szelíden.
Egyáltalán nem azért jöttem ide, hogy önt megnősítsem. Nem vagyok pap. Nem áll szándékomban az
sem, hogy beleavatkozzam az ön személyes elhatározásaiba. De önnek meg kell hallgatnia ezt a nőt,
érti? Köteles őt meghallgatni.
Mert Dóra őszintén kötődik önhöz. És nem a tűzhely vagy a hűtőszekrény, hanem az ön személye miatt. Azért, mert ön az egyedüli támasza. És,
végtére, nem tartozik semmilyen beszámolással azokról a cselekedeteiről, amelyekét
akkor követett el, mikor még nem is sejtette az ön létezését.
- De kötelessége lett volna elmondani!
- És bizonyára el is mondta volna, ha ön megnyeri a bizalmát. Nincs olyan félkegyelmű, aM inkább maga viseli a terhét, semmint a megkönnyebbülés érdekében megvallaná a

hozzá
legközelebb álló embernek, ha remélheti annak
az embernek a megértését. De hát ide figyeljen:
Dóra nemcsak akkor nem említett semmit
sem önnek, amikor minden rendben volt, hanem
a szakítás pillanatában sem, amikor a tisztázás
szerencsés fordulathoz vezethetett volna,
mert ön annyira ráijesztett.
- Nem én-rő ijesztett rám. Nem is ijesztett meg,
hanem egyszerűen elszörnyesztett!
Két kezébe fogja a fejét, mintha a
szétpattanástól akarná megóvni. Aztán tompa
hangján
bizonytalanul ejti ki a szavakat:
- Természetesen, mindennek ellenére én
bármikor hajlandó vagyok meghallgatni. Ez
valóban a kötelességem.
- Pontosan így van. Csak ne úgy értelmezze,
mint egy elkerülhetetlen és kellemetlen
kötelességet. És
ne viselkedjék vádlóként, vagy
úgy,, ahogy olykor én szoktam viselkedni
hivatalos természetű okok miatt. Vegye
tekintetbe,
hogy az őszinteség ez esetben Dórának nem
kötelessége, hanem joga. Elvégre korábban nem
tartozott önhöz, ha egyáltalán használhatom ezt
az ostoba kifejezést.
- De ő akkor is és most is ugyanaz az egyén,
nemde? Ezért ne győzködjön engem arról, hogy
amaz egyfajta Dóra volt, emez meg egy
másfajta ...
- Nézze - tartóztatom fel -, több mint
húszévi szolgálatom tt, engedelmével,
elsajátítottam valamicskét emberismeretből.
- Az ön emberei gyilkosok. Természetesen,
ha ilyen mércével mérünk, akkor mindenki más
szent.
- Téved, Manev, nem ez az ábra. Amíg eljutunk

a gyilkosig, gyakran egy sereg lakáson
kell átcsörtetnünk, átugrálnunk egy halom
szennyesládán, meg vájkálhatunk elég sok
emberi sorsban, sőt tájékoztatásául elmondom,
megismerkedünk egy csomó tisztességes
emberrel, akik miatt érdemes kínlódni ezzel a
munkával,
meg a szennyben gázolni. Dóránál a baleset
egyszerű véletlen, hirtelen összeomlás. Egy
tapintatlan vagy értetlen atya megsebzi a szívét,
elmenekül az otthonából, egyfajta
vagylagosságot lát
öngyilkosság és a feslett társaság
között, s mert a harmadik lehetőséget nem látta
meg, -összeomlott. Ha a sérülés tovább tartott
volna, akkor már nem tudom, hogy ... de
szerencsére a seb. nem mély, azaz a
következményei
gyógyíthatók ....
- Telebeszélte a fejem az érveivel - sóhajt
fel elgyötörten Marin.
Már megérett az engedményekre, de még
nincs abban az állapotban, hogy elviselje a
csapást, és bizonyára rnég sokáig nem bírja
majd
teljesen elviselni. No, enélkül nem megy.
-- Lezárjuk a kérdést - ígérem. - Azonban,
ahogy már említettem, számomra ennek a
kérdésnek hivatalos oldala is van. Annak
ellenére, hogy jóformán haragban vannak, miért
döntött úgy az öccse, hogy megteszi a tegnapi
kinyilatkoztatást
- Azért, hogy cserébe kapjon valamit. Ilyen
a természete. Azért volt a kinyilatkoztatás, hogy
megindokolja a találkozót, s kiderüljön, hogy
lekötelezettje vagyok.
- De mit akart öntől?
- Hát nem nagy dolgot. Van egy özönvíz
előtti BMW-je, használtan vette, s mivel

kiszimatolta, hogy elutazom, megkért, hozzak neki két
dugattyút, mert az eredetiek már teljesen elkoptak. Meg még néhány egyéb apróságot kért, nem emlékszem rá, adott egy cédulát, anynyira- megviselt a másik dolog, hogy szinte nem
is figyeltem.
- És mikor akarta, hogy segítsen neki az útlevél megszerzésében?
- Körülbelül egy éve. Az idő tájt, amikor átköltözött a tíarakkba. Tulajdonképpen leginkább ez a dolog sértette, és hamarosan el is költözött.
- És ön miért tagadta meg a segítséget? Attól tartott, hogy disszidál?
- Nem tételeztem fel ilyesmit. Filip tévhitekben ringatta magát kapcsolataimat és befolyásomat illetően. Nem vagyok olyan mindenható, hogy egy mozdulattal Ausztriábaszóló útlevelet szerezzek
neki. Aztán meg . .. Ön már
képet alkotott róla :. . Honnan tudhatnám, hogy milyen szamárságot fog csinálni, csempészést vagy más effélét...
- Ez minden, amire szükségem volt - dünynyögöm, és felállók. - Köszönöm a türelmét.
Tálán nekem kellene köszönetet mondanom. - jegyzi meg tompán Marin -, de hiszen
maga is látja, hogy milyen állapotban vagyok. Hol tudom megtalálni Dórát?
- Dora majd megtalálja önt. Csupán azt mondja meg, hogy mit üzen neki.
- Hát jöjjön el estefelé, mi mást üzenhetnék? Tudja, most még a vízumért kell szaladnom.
- Ne zavarhassa magát!
- Jöjjön nyoiCra. Itthon fogom várni.
Nem volt elég díjbeszedőként ténykednem,

most még szerelmi postássá kell változnom.
No, végre-valahára itthon vagyok. A
végrevalahára este kilencet jelent. Ne essenek
kétségbe, nem
részletezem a berendezést. Még ha
számba is venném, ez sem tenne ki öt sornál
többet, a szekrényem tartalmát is beleértve.
Éegénylakás!
Belebújok a papucsomba, felöltöm a pizsamám
felső részét - az alsót már jó ideje nem
láttam -, aztán ledőlök a kerevetre, felgyújtom
az éjjeli lámpát, és az asztalról elveszem a
könyvet. Főleg kíváncsiságból veszem kézbe,
hogy
megnézzem, hányadik oldalig tartott ki a
lelkesedésem. Aztán megint visszateszem a
kisasztalra, mert
el kell gondolkoznom néhány dologról.
Vízszintes helyzetben koncentrál legjobban
az ember. Minden testrészben egyenletes a
vérellátás, beleértve az agyi központokat is.
Egyáltalán úgy
koncentrál az, ember, hogy észre sem
veszi, mikor alszik el.
Átható csengőszó riaszt fel elmélyült
szunyókálásomból. A második csengetés már
teljesen
kisiklat az álom tükörsima sínéiről. A harmadik
csengetésre már egyik kezemben a
telefonkagylót
tartom, míg a másikkal a homlokomat
dörzsölöm.
- Antonov elvtárs? - A dörzsölés segített.
mert azonnal felismerem Dóra hangját.
Azonnal találkoznunk kell. .. Marin eltűnt...
- Miket beszélsz? - kiáltok fel, álmatag
állapotomban hirtelen tegeződésre váltottam.
-- Hogyhogy eltűnt? Honnan tűnt el?
- Hát hazulról. Maga közölte velem, hogy

nyolckor várni fog, most pedig tíz óra múlt
húsz perccel, és se híre, se hamva . .
- Biztosan elidőzött valahol... Dolga akadt,
holnap elutazik ... - igyekszem megnyugtatni,
mellesleg én sem hiszek a szavaimban.
-- Kizárt dolog. Marin kínosan .pontos. Még
ha elintéznivalója akadt volna, akkor is
hazaugrott volna, hogy megmondja nekem.
- Jól van, jól. Csak ne nyugtalankodjék.
Azonnal jövök.
Tizenöt perccel később a szolgálati kocsi Marin
háza előtt tesz le. Dóra izgatottan toporog
a ház bejáratánál.
- Miért áll itt? Nincs kulcsa a lakáshoz?
- Van, de most feszélyezne a használata.
- Akkor ide vele, hadd használjam én.
Felsietünk a lépcsőn, kinyitom az ajtót, és
benyomulunk a sötét lakásba. Ha arra
számítottunk, hogy valami borzalmasat vagy
rejtélyeset
találunk, úgy csalódnunk kell. A hallban,
a hálóban, sőt még a konyhában is tökéletes a
rend. Marinnak semmi nyoma.
Visszafordulunk,, bezárjuk az ajtót, és
lemegyünk a lépcsőn. Dóra is beszáll velem a
kocsiba.
- Hajts a Vitosa útra - utasítom a
gépkocsivezetőt.
- Van a barátjának olyan ismerőse, akinél
elidőzhetett? - faggatom a lányt.
- Van néhány barátja, de mondtam már
magának, egyáltalán nem olyan a természete,
hogy
megbeszéli a találkát, és aztán nem jelenik meg
- válaszolja idegesen Dóra.
45Ó
No, igen, kivéve, ha meggondolta magát, és
úgy vélte,, jobb, ha nem jelentkezik -döntöm
el magamban, noha ez nem hangzik elég

meggyőzően.
- Most egész lassan! - közlöm a gépkocsivezetővel, amikor megközelítjük a Brazília
presszót.
A kocsi épp hogy cammog. A széles kirakatüvegen át, jól belátható az .egész presszó. Akad.
még néhány vendég az asztXLok körül, de azok a személyek, akik engem érdekelnek, nincsenek közöttük. No nézze meg az ember. Már nem gondoskodnak az alibijükről, kivéve, ha ez idő tájt azt másutt fabrikálják össze.
- Hajts Szimeonpvóba! De sebesen!
Ez az utolsó lehetséges objektum. Ha ott sincs nyoma Marinnak, akkor drasztikusabb intézkedéseket kell foganatosítanunk. Ami még nem
jelenti, hogy azon nyomban megtaláljuk.
A kocsi feldübörög a lozeneci dombháton, és az erdőn át vezető úton halad tovább. Az erős fényszórók természetellenes fénnyel világítják meg,a fák törzsét és lombkoronáját. Dóra idegességében beharapja az ajkát, mellesleg az egész helyzet olyan, mintha moziban lennénk.
Néhány perc múlva megközelítjük a meggyes almafákkal beültetett kertet, megmutatom a gépkocsivezetőnek, hogy hol álljon meg. A barakk sötét, alig vehető észre a fák között. Szerencsére majdnem telihold világol - negyedik hegyed, vagy valami ilyesmi -, és mi bokaficam nélkül elérjük az épületet.
Bekukkantok az alacsony ablakon, de a helyiség meglehetősen sötét ahhoz, hogy kivehető legyen a berendezés.
- Azon a gerendán szokta tartani a kulcsot
- kap észbe Dóra.
A gerendán azonban nem hagytak semmiféle kulcsot, s még a közeiében sem találjuk. Ar457

ra kényszerülünk, hogy egy kulcsot helyettesítő eszközhöz folyamodjunk. Belépünk, félkattintjük a villanyt. A műterem körülbelül abban az állapotban fogad, ahogy emlékeztem rá, a fal menti műremekekkel és a sarokban levő festőállvánnyal. A két fivérnek nyoma sincs. A fennmaradó helyiségek, a konyha meg a szűk kamra, szintén üres.

- Iiigen - dörmögöm. - Figyelmesebben kell megismételnünk a sétát. Pince, padlás, föld alatti helyiség?

- Nincs tudomásom arról, hogy lenne ilyesmi - suttogja vértelen ajakkal Üora, akiben a rejtekhelyek említése a gyilkosság képzetét váltja ki.

- Gyerünk, Koljo, nézd át amott - mondom a gépkocsivezetőnek, miközben magam a műterem átvizsgálásához fogok.

Az átvizsgálás tulajdonképpen nem tart tovább két percnél. A heverő erőteljes elmozdításával a padlón láthatóvá válik egy négyszögletes fedőlap. Felrántom, és a nyílásba irányítom a zseblámpa fényszóróját. A- helyiség egy házilag lecementezett, kis méretű pince. Az első dolog, amelyre a lámpa fénycsóvája hull, egy alaposan gúzsba kötött, összegörnyedt test Marin.

A test mozog, s erre a tényre azonnal felhívom Pora figyelmét, hogy megelőzzem a már készülődő ájulást. Hívom Koljót, és együttes erőfeszítéssel felszínre húzzuk az embercsomagot, és hozzáfogunk a kicsomagolásához. Amikor kiszedem Manev szájából a rongygombolyagot, először megpróbálja tüdeje levegőkészletét helyreállítani, és csak azután sóhajt fel:

- Nem sok kellett Volna hozzá, hogy megfulladjak.

- Ki gyömöszölte be önt ide?
- Filip.
- Ki vájta ki a szemedet? A fivérem
szólja el magát építő célzattal Koljo, aki kedveli
a szólásmondásokat.
- Hogy történt?
- Épp, ahogy hét óra tájban hazaértem, látom,
amint a kapunk előtt vár a BMW-jében.
Gyorsan, mondja, szörnyű dolog történt. Mi
történt? - kérdezem. Dóra megmérgezte magát.
Hogy, hol, mikor? Szállj be, útközben
elmondom. Persze beszálltam, ő meg nekilódult,
és útközben összefüggéstelenül azt kezdte
magyarázni, hogy, amikor hazament a barakkba,
nem találta a kulcsot , ahol mindig hagyni
szokta, belökte az ajtót nem volt kulcsra zárva, a
szobában ott feküdt Dóra, megmérgezte
magát. Két üres Fanodormos doboz hevert
mellette, biztos meghalt volna, még jó, hogy
a,közelben
egy ismerős orvos lakik, akit otthon talált, aztán
ő azonnal segített. Most már túl van
a veszélyen, legalábbis az orvos így mondta, de
azért... Abban a pillanatban az egész dolog
teljesen valószínűnek tűnt előttem, nem is
kételkedtem
benne, csak azt kérdeztem: Mit gondolsz, miért
a barakkban mérgezte meg magát? Filip pedig
rávágta: Hát nagyon is világos, hogy miért -
hogy bosszút álljon, amiért
tegnap este mindent elmeséltem neked. Honnan
tudhattam volna, hogy ennyire megviseli?
meg efféléket mondott, és én úgy megijedtem,
hogy fel sem merült bennem a kétely ..
Rám emeli fáradt szemét, amelyben még
zavarodottság tükröződik, és megkér:
- Ha lehet, egy kis vizet...
Dóra kiszalad, és hoz egy pohár vizet. Marin
szomjasan,- nagy kortyokban issza ki a vizet,

kezével törli meg a száját. Az ujjai még
remegnek a kötél szorításától.
- Aztán?
- Megérkeztünk ide, és Filip, ahogy kiszállt
a kocsiból, úgy sietett a barakk felé, mintha a
helyzet továbbra is aggasztó lenne, persze én
is rohantam a nyomában, a küszöbön gépiesen
utat engedett, beléptem, és mielőtt még
körülnézhettem volna, ütés ért a tarkómon . . .
Amikor
magamhoz tértem, már gúzsba kötve feküdtem
a sötétben.
- Mégiscsak testvéries támadás - jegyzem
meg vigasztalóan. - Ha nem az öccse lett volna,
talán még ki is nyírja.
- De miért kellett ezt tennie? - kérdezi
Marin, miközben tehetetlenül néz rám.
- Hol van az útlevele?
- Nálam.
Manev gépiesen benyúl a belső zsebébe, hogy
megbizonyosodjon, nem tévedett-e, de felkiált:
- Ah, eltűnt. És a repülőjegyem is. Meg a
pénz...
- No, tehát megkapta a feleletet a kérdésére ... --
mormogom, s közben arra gondolok, hogy ez az
én
kérdésemre is feleletet adott.
- De hát ez ostobaság! Az útlevél az én nevemre
szól! - értetlenkedik Marin, még mindig a
rejtély
nyitját.kutatja.
, - Ne nyugtalankodjék - hűtőm le. - Induljunk,
ha nincs ellenvetése.
A többiek Koljóval együtt távoznak. Mindent
újból helyre rakok, hogy ne bosszantsam a
házigazdát, ha véletlenül úgy dönt, hogy
hazajön,
és bekukkant, eloltom a lámpát, bezárom az
ajtót, és sietve utolérem a többieket.

Lám, a kocsink újból a fák és a ritkán sorakozó házak elmosódó, sötét árnyai mellett száguld, aztán
beér az erdőbe, és a fényszórók a
tavaszi lombsátrat szelik át. Marin még néhány percig szaggatottan kérdéseket tesz fel, inkább magának, mintsem nekem, ez mentesít a válaszolás kényszere alól. Az események - szakítás,békülési
szándék, egy képzelt mérgezés körüli
zűrzavar - után nem olyan könnyű beszélgeI test kezdeményezni úgy, mintha mi sem történt volna.
Hogy ne zavarjam kettejüket, Koljo mellé ültem az első ülésre: És amennyire a visszapillantó tükörből lemérhetem, a hátsó ülésen a
dolgok kedvező megoldás felé haladnak.
A repülőtér nagy faliórája pontosan hetet mutat, amikor átvágok a várótermen, és az útlevélkezelő
fülke felé igyekszem. Tulajdonképpen
a jelenlétemre itt nincs különösebben szükség, de bizonyos megfontolásból személyesen kívánom szemlélni a fejleményeket.
Hét órahúszkor az utasok egymás után a fülkéhez lépnek, s ellenőrzésre adják át az útlevelüket.
Oldalvást álltam meg, hogy ne láthassanak meg kívülről, s várom, hogy mégpillantsam
a sötét szőrszálak ívével izgató, ismerős, jóvágású arcot.: Ilyen arc azonban nem mutatkozik.
Az ismerős arc gondosan az utolsó szőrszálig megborotváltan jelenik meg a fülke előtt.
- Marin Sztefanov Manev... - dünnyögi gépiesen az útlevélkezelő.
Marin, azaz Filip, csak bólint, egy picit elmosolyodik.

- Egy pillanatra fáradjon be oda ...
Filip ismételten bólint, megőrizve a mosolyát. Amikor oda belép, szembetalálja magát velem.
- Üdvözlöm! ön legutóbb még szakállt viselt, vagy nem?
Ezúttal a magas, jóképű férfi elrejti a mosolyát, anélkül, hogy bármit is veszítene magabiztosságából.
- Ez jóbban áll önnek - jegyzem meg bátorítóan.
- Nem lehetne a hatáskeltést mellőzni? kérdezi nyugodtan Manev. - Enélkül is világos előttem, hogy kudarcot vallottam.
Olyan atyailag viselkedik, mintha engem tartóztattak volna le.
- Az ilyen esetekben szokásos motozást utasítom dz ajtónál álló tisztviselőt.
Tíz pereiéi később a szépfiú hetyke magatartása érthetőbbé válik. A motozás nem Vezet a remélt eredményre. Nevezetesen ami a valutát illeti - az semmivel sem több a .kiviteli engedélyben megjelölt, a Marin zsebéből elemelt öszszegnél.
- Legalább a fivére iránt érdeklődne ....vetem fel, amikor a kijárat felé indulunk.
- Minek kérdezzem? Ha ön itt van, az azt jelenti, hogy ő már hazakerült.
- Igen, de ön annyira betömte a száját, hogy könnyen a másvilágra is kerülhetett volna.
. -. Nem halnak meg olyan könnyen az embe rek - válaszolja hanyagul Filip.
- Aszenov azonban meghalt.
- Ez nem tartozik rám.
A szépfiú természetesen tudja, hogy mindkét lábbal a jégre ment, de ez a jég talán nem olyan vékony. Idegen útlevéllel való visszaélésért még senkit sem ítéltek halálra. A szokásosnál példásabb magatartás a börtönben - a mi emberünknek pedig

erős oldala a példamutató magatartás -, és minden tovaszáll, mint egy rossz álom. Bizonyos értelemben - ha vigasztalást keresünk - az elfogatásának megvan a jó oldala is: ha van ennél nyilvánvalóbb bizonyíték arra, hogy nem Filip emelte el Aszenov dollárját - akkor megeszem a kalapomat. Tehát: teljesen ki kell iktatni a nyomozás menetéből.

Már Magda első kihallgatása után figyeltem, hogy mi fog történni. Mert valaminek feltétlenül történnie kellett. Magda figyelmeztette Filipet, hogy körülötte forognak a dolgok, Filip - ha a feltevésem helyes volt - cselekvésre kényszerült, és nekem pedig lehetőségem nyílt arra, hogy kivárjam őt a cselekvés helyén, noha nem tudtam pontosan, hol lesz az a hely, és mi lesz az a cselekedet. És lám, minden úgy alakult, ahogy előre láttam, kivéve egyetlen pontot: üres maradt a háló. Nincs semmi bizonyíték, semmiféle kapcsolat a letartóztatott törvénysértő és ama ötödik emeleti szoba között.

Újra és újra ez a teljes kettéosztottság tudathasadásos históriája. Megáll az ember esze. Még az a jó, hogy nem tartozunk a gyenge idegzetűék közé,

Utat engedek Manevnek, hogy beszállhasson a kocsiba, és hogy ne szomorkodjék, melléje ülök. A gépkocsivezető - aki ezúttal is a barátom, Koljo - teljes gázt ad, áthaladunk az átjárón, rákanyarodunk a Lenin útra, és Szófia központja felé vesszük az irányt. Mellettünk elsuhannak a magas, modern lakóepületek homlokzatai,

de ahogy lopva útitársam arcára tekintek, az a gyanú támad bennem, hogy a májusi nap sugaraiban fürdő szép látvány nem részegíti meg.
- Elszomorító a hazai tájra való visszatérés, nemde? Különösen akkor, ha az ember nem is hagyta el.
- ön teszi szomorúvá - válaszolja enyhe ellenszenvvel Filip. -- Ha az ember szabadon utazhatna, nagyobb örömmel térne vissza.
- Ezt a kérdést, úgy gondolom, már megvitattuk önnel. Noha - ez, természetesen, az én magánvéleményem -:. az olyanokat, mint ön, szabadon hagynám, menjenek oda, ahova akarnak, mert úgysem áll szándékukban visszatérni.
Megtisztulna egy kicsit tőlük a levegő, és egyáltalán, kevesebb dolgunk lenne.
- Ebben az esetben csak sajnálhatom, hogy nem ön dönt ezekben a kérdésekben.
A hangja továbbra is magabiztos, a belső fölény enyhe felhangjával.
- És. tulajdonképpen hol szándékozott letelepedni?
- Mindegv hogy hol, valahol, ahol úgy élhettem volna, ahogy akarok.
- ön, Manev, sehol sem élhet úgy, ahogy akar. Törvények mindenütt vannak.
- Valóban, csak más törvények.
- Mások, avagy sem, a bűnözést a szó legáltalánosabb értelmében mindenütt tiltja a törvény.
- Én nem tartom magamat bűnözőnek, sem a szó általános, sem pedig különös értelmében.
- Értem. Mégis, hol szándékozott letelepedni? Ön nem az a fajta ember, aki az orráig sem lát, és terv nélkül cselekszik.
- Az én terveim meghaltak. Tehát ne háborgassuk a halottakat.

- Aszenovot sem?
Nem válaszol. Én sem erősködöm. Nehéz komoly beszélgetést folytatni akkor, amikor mindkét
oldalról állandóan tavaszias utcaképek váltakoznak és elvonják az ember figyelmét. Megállunk intézményünk előtt, és Filipet fölvezetem a szobámba. Az a tény, hogy a szobámban
helyezkedünk el, úgy látszik, valamiféle, kellemetlen előérzetet kelt a szépfiúban. Nagyon jól tudja, hogy a határsértés és a jogtalan
útlevélhasználat nem az én szakterületem.
- Tehát - mondom, mialatt egymással szemben leülünk az íróasztalhoz-, ne feszegessük a távoli utazások témáját, hanem állapodjunk meg
valami közelebbin. Ki pite meg Aszenovot?
Manev már felkészült a kérdésre, mert szemrebbenés nélkül állja a tekintetemet.
- Fogalmam sincs - válaszolja nyugodtan.
- ön nyilván egyszerűen nem vet számot a helyzetével - mondom ugyanolyan nyugodtan, miközben továbbra is mereven nézem. - Eddig legalább lehetősége volt manőverezni, járhatott egyik
embertől a másikig, utasításokat adhatott arra, hogy ki-ki hogyan viselkedjék, és értesülhetett arról, ki mit mondott, ármánykodhatott, óvintézkedéseket foganatosíthatott. Talán
fölösleges arra utalnom, hogy egész ténykedését gondosan figyelemmel kísértük. Most azonban vége mindenféle ténykedésnek! Ön le van tartóztatva, bár a jelen pillanatban más ügyből kifolyólag, és semmiféle kilátása sincs arra, hogy kiszabaduljon, és újból nekikezdjen a .védekezésnek. Ezért, gyerünk, játsszunk nyílt

kártyákkal. Ki a gyilkos?
Filip figyelmesen, de szenvtelenül hallgat. Aztán hanyagul vállat von, mintha azt mondaná: mit tegyek, ha értetlen emberekkel kell társalkodnom?, és unottan megjegyzi:
- Önnek kell magyaráznom, hogy eltévesztette a házszámot? Hiszen tudja, hogy azon az éjjelen, amikor Aszenov elhunyt, engem az önök
szervei letartóztattak, következésképp én vagyok az az ember, aki utoljára értesült az eseményről.
- Következtetésében van egy hiányosság jegyzem meg türelmesen. - A gyilkosságot gondosan előkészítették, jóval a végrehajtás előtt így hát egyáltalán nem volt szükség a jelenlétére a tett színhelyén, anélkül is tudhatta,: mi fog történni.
Ellenvetés helyett Filip ismét unottan vállat von.
Hátratámaszkodom a széken, miközben egy ideig figyelem az íróasztal szemközti oldalán ülő embert. Manev nem látszik idegesnek vagy nyugtalannak, egyáltalán semmi jel sem utal arra, hogy a meghátrálás leghalványabb szándéka
felmerülne benne. Elméletileg vizsgálva a kérdést nekem sincs a birtokomban olyan nyomós érvj amellyel meghátrálásra késztethetném.
Ha az előttem álló ember valóban bűnrészes, akkor mivel tudom beismerésre kényszeríteni? Mondjam neki azt, hogy ezzel könnyít a helyzetén? Nem kenyerem az effajta gyengédség.
Meg aztán, ez hazugság.. A helyzetén egy kikényszerített beismerés semmit sem fog könnyíteni.
Ennek ellenére mégis beismerő vallomásra kell

kényszerítenem, szükségem van erre. S nem is annyira a vallomás kedvéért, inkább egy-két részletkérdés miatt, amelyekre
még hiányzik a válasz.
Cigarettára gyújtok, és egy ideig hallgatagon dohányzom. Filip a türelmetlenség legcsekélyebb jelét sem mutatja. Sőt, mi több, dohányzásra sem
kér engedélyt. Nyilván felfegyverezte magát azzal az eltökéltséggel, hogy hidegvérrel eltűr mindent,
mivel számára ez az egyedül
lehetséges kiút.
- Miért növesztett szakállt? - kérdezem váratlanul. - Miért kellett, hogy megnövessze, aztán meg leborotválja?
- Szeszélyből - rándít a vállán Filip.
-- ön nem az az ember, akit a szeszélyei irányítanak.
- Ha a válaszom nem elégíti ki önt, keresse meg saját maga a magyarázatát.
- Megvan a magyarázata. Csak önt akartam hallani.
- Miért fárasszuk egymást ismétlésekkel?
- mosolyodik el könnyedén Manev. .
- Nemrég Dórától elkérte a fivére útlevelét azzal az ürüggyel, hogy vásárolni szeretne a Balkanturiszt boltjában. Megállapítást nyert, hogy azzal az útlevéllel sem ott, sem másutt nem vásárolt...
- A vásárláshoz nem elegendő az útlevél, dollár is szükségeltetik. Dollárt pedig nem sikerült szereznem.
- Ha nem lett volna dollárja, nem kérte volna el az útlevelet sem. Manev, ön arra törekszik, hogy logikusan gondolkodjék, de nyilván
fel sem tételezi, hogy mások is rendelkeznek ezzel az elemi képességgel.
Figyelemmel kíséri, amit mondok, de nem

vesz róla tudomást.
- Ön azért kérte el az útlevelet, hogy pontos
másolatot készítsen a fényképen levő pecsétről,
aztán
ugyanolyan pecsétet hamisítson a saját
fényképére, hogy a kellő pillanatban
kicserélhesse a sajátjára,
és így biztosítsa az elutazását.
- Amint láthatta, nem követtem el ilyesmit.
- Igen, mert a pecsét hamisítása nehéz
feladatnak mutatkozott az Ön számára, vagy
pedig
nagyon durván sikerült, egyáltalán, rájött arra,
hogy a fényképcsere trükkje nem fog sikerülni.
Pontosan ez idő tájt kezdett szakállt növeszteni.
- Lehetséges. Nem jegyeztem fel magamnak
azt a napot.
- A pontos dátum nem is fontos. Az indíték
a fontos. Megállapította, hogy a bátyja az
útlevélképen meglehetősen hasonlít önre, mivel
a
kép néhány évvel ezelőtt készült, és eléggé
retusált. Ezért úgy döntött, hogy ezzel a képpel
egész könnyedén átjuthat az útlevélvizsgálaton,
különösen megnyerő és bizalmat gerjesztő
fellépésével.
- Köszönöm.
- Nincs mit. A megnyerő és bizalmat gerjesztő
fellépés, Manev, minden szélhámos és
zsaroló első számú fegyvere, úgy mondhatni,
kelléktáruk része.-De térjünk vissza a
tényekre... ön tehát úgy határozott, hogy a
tervezett
4Ó8
akció érdekében jó lesz az, ha az emberek
szakállal szokják meg, és a szakállas ember
benyomása
alakul ki bennük, így az elutazás napján és
órájában csökken annak a kockázata,

hogy valaki pont akkor állítsa meg, amikor nem kell, és mondja azt, hogy szervusz, Filip. Hiszen akkor ön már nem fog szakállt viselni.
Mint ahogy ez be is következett.
- Érdekes eszmefuttatás. Habár kissé bonyolult.
- Igen. Mert a terv az öné. ön mindig szerfölött aprólékosan gondolja át a dolgokat, a bonyolult megoldásokat részesítve előnyben. Általában mesteri tökéllyel készíti el a terveit. Ez a tökély fedezhető fel Aszenov meggyilkolásának előkészítésében és megvalósításában is. Ez a maga stílusa, Manev.
- Az 7én stílusom valóban precíz és pedáns
- mosolyodik el szemtelenül Filip. - Ne feledje, hogy betűket és címtáblákat festek. De ebben a foglalatosságban ki is merül a stílusom.
- Különben ön az a típus, akit okosnak és hidegvérűnek neveznek - folytatom, fülem mellett eleresztve magyarázatait. - Csupán az emberi értelem nem a szellemi képességek mechanikus egyvelege, hanem szerves egész, és éppen ezért egységes egészként működik, és ezzel magyarázhatók meg -olyan sajátosságai, mint lelkiismeret, emberiesség stb., egyszóval azok a tulajdonságok, amelyek az ön számára teljesen idegenek.
Eloltom a cigarettámat, és rövid tétovázás után újabbra gyújtok. Ezek a cigaretták szörnyen rövidek. Rá kell térnem majd a filteresekre.
- Van egy másik dolog, amely túltengő önteltsége ellenére Öntől meglehetősen idegen, ez a dolgokról alkotott általános áttekintés, a nagy betűkkel írt logika, s nem pedig a logikai gyakorlat. Ha önnek valamiféle fogalma lett volna

erről a nagybetűs logikáról, Manev, akkor ön egyáltalán nem szánta volna rá magát erríe a végzetes lépésre. Ön a tökéletes gyilkosságot, az eszményi bűntényt akarta elkövetni, azt a bűntényt, amelynek felderítésére nincs mód, következésképpen büntetlen marad. De ha általános áttekintése lett volna a dolgokról, rá kellett volná jönnie, hogy, nem létezik, és nem létezhet olyan bűntény, amelyet nem lehet felderíteni, mert minden bűntény mellesleg fizikai
tény, következésképpen, mint minden fizikai fö-ljl
lyamat, nyomot hagy, anyagi közegben megy végbe, fizikai, törvényekkel , magyarázható. Ezenkívül egyszersmind emberi cselekmény isí amely meghatározott lélektani indítékokat feltételez, azaz ebben a vonatkozásban is mindig
nyomon követhető.
- Érdekes nézet a bűnözés filozófiájáról bólint készségesen Filip. - Elismerem, hogy az effajta problémák teljesen újak számomra.
- Lehetséges. Az ön ténykedése főleg gyakorlati tevékenység. És mivel említette a filozófia szót, meg
kell jegyeznem, hogy ön a földhözragadt empirizmus áldozata, ahogy a filozósl
fia-tanárnőm mondaná. Ráadásul precíz stílusa ellenére a gyakorlati végrehajtásban két-három lényegbevágó hibát követett el. Például itt van az alibije.
- A, tehát kételyei támadtak még az alibimet illetően is? Ön kételkedni kezd még abban a tényben is, hogy vajon le voltam-e tartóztatva?
- Egyáltalán nem. Azonban, ha a logikája kissé magasabb szintű lett volna, számot kellett volna vetnie azzal, hogy alibijének sziklaszilárd rendíthetetlensége gyanút kelthet. Ennyire

sziklaszilárd alibire csak olyan embernek van szüksége, akinek ez sorsdöntőén fontos. Nincs mivel számot vetnem, mert az alibimet nem én teremtettem, hanem az alkalom.
- Téved. Ez, tulajdonképpen, a második tévedése. Olyan cselekedettel tákolta össze az alibijét, amely
éles ellentótben áll a jellemével, tehát az alkalomhoz illő helyzettel, ön nem botrányhős. A
botrányokat ön álnok árulkodással,
s nem nyilvános lejáratással váltja ki. Másrészt önből még az árnyéka is hiányzik a Magda iránti komoly érdeklődésnek, ami indokolta volna
beavatkozását a Balkán étteremben. Ez a nő nem jelenthetett többet önnek egy alkalmi szóIrakozópartnernél, ráadásul erre a partnerre régen
ráunt. Miután Aszenov eljegyzése fuccsba ment, Magda két strigulával áthúzott nullát jelentett az ön számára. Az emberek, különösen az olyanok, mint ön, Manev, nem okoznak nyilvános botrányt egy nulla miatt.
- Ön mindent felnagyít, hogy hozzáigazítÍsa az elméletéhez - tiltakozik nyugodtan Filip.
- Mindenekelőtt számomra Magda, nem volt nulla. Nem azt mondom, hogy isten tudja, milyen érzések fűztek, hozzá, de segíteni akartam
rajta. Másrészt ellenszenvet tápláltam Aszenov iránt.
- Ez már valamelyest újdonság. De ez szöges ellentétben áll a tényekkel. Egyetlen tény sem támasztja alá.
- Milyen tényt akar? Aszenov orrba vágását, vagy mit? Egyszerűen ellenszenves volt nekem, ennyi az
egész. Nem rokonszenvezek azokkal az

alakokkal, akiknek az önteltségük a degeszre tömött
erszényükön alapszik.
- Elveszti a valóságérzékét. Ön egyszerűen nem tudja felfogni, hogy a rokonszenv hiánya semmiképp sem indokolja a botrányt, kiváltképp egy olyan jól nevelt férfiú esetében, mint
amilyen ön. No de térjünk vissza az említett erszényre. Tehát ön szerint degeszre volt tömévé?
- Ne kíséreljen meg tőkét kovácsolni holmi közkeletű kifejezésből------morogja megvetően Filip.
-- Csupán az adott esetben ez a közkeletű kifejezés pontosan megfelel azoknak az értesüléseknek,
amelyeket a kérdéses bukszáról szerzett. Ezeket az értesüléseket Magdától nyerte.
És ön tudja, hogy mindez előttem is ismeretes, megint csak Magda révén. És tulajdonképpen
- mivel nyílt kártyákkal játszunk - meg kell mondanom önnek, hogy én készakarva adtam lehetőséget neki az ön tájékoztatására, mivel feltételeztem, hogy a hír önt majd megriasztja, és meggyorsítja majd a menekülés irányába tett lépéseit. Ahogy ez be, is következett.
-- Ha tudtam volna, hogy ilyen nagyszabású következtetéseket von le egy szerencsétlen egybeesésből, talán elhalasztottam volna elutazásra tett
kísérletemet - válaszolja közönyösen Manev.
- Ha tudomása lett volna néhány dologról, akkor egyáltalán nem szervezte volna meg Aszenov meggyilkolását. És amikor oly gondosan átgondolta és végrehajtotta alibije biztosításának
tervét, megfeledkezett egy elemi dologról: a

gyilkosságok esetében gyakran felmerül
az eszmei felbujtó iránti gyanú. Tulajdonképpen
ön gyilkolta meg Aszenovot!
- Ön egyszerűen képzeleg - von vállat Filip. - És
szintén megfeledkezik néhány dologról. Nem
nekem
kell bebizonyítanom ártatlanságomat, hanem
önnek kell bebizonyítania a
bűnösségemet. Bizonyítsa be ezt az én képzelt
gyilkosságomat, és végeztünk.
- Ezekben a napokban ezzel foglalkozom
mondom, hogy megnyugtassam. - És közölnöm
kell önnel, hogy a vég, amely minden jó ügyre
felteszi a koronát, már közeleg. Ott van a kutya
elásva, hogy talán . .. talán, semmivel sem
mondok ennél többet, egy beismerő vallomás,
mielőtt még a tények súlyától összeroppanna,
kedvezőbb leszz ön számára, mint a
kikényszerített beismere fi vagy a végletekig
tartó tagadás,
- Noha áthat az az óhaj, hogy kedvében járják,
nem áll módomban a valótlanságot beismerni.
- Ne nevezze valótlanságnak azt, amiről
csak szeretné, ha az volna. Tökéletesen
megértem, hogy szeretné az eseményeket
visszafordítani, no
nem Aszenovot feltámasztani, hanem
az egész műveletet letisztázva megismételni,
ezúttal stílushibák és hiányosságok
mellőzésével. Szerencsétlenségére erre nincs
mód. Amit
tett, az már tény marad. Az ostobaságok
napvilágra kerültek. Hogy ne is beszéljünk a
leghatalmasabb
ostobaságról - élete értelmetlenségéről -,. amely
ehhez a gyilkossághoz vezette.
- Ha stílushibákról és hiányosságokról ejtünk
szót, akkor az ön által választott verzió is
hemzseg tőlük - jegyzi meg Filip, nem is

fordítva figyelmet legutóbbi kijelentésemre.
- Egyáltalán nem. Én csak számba veszem az önéit. Például az altató betöltését a pohárba.
- Valahogy nem követtem a gondolatmenetét - mondja szemtelenül Manev. - Nem értem, miről beszél.
- Pedjg a napnál világosabb, azon egyszerű oknál fogva, mert ön oktatta ki Magdát arra, hogy mit csináljon, és hogyan csinálja.
- Valóban nem értem - Filip továbbra is értetlenségbe burkolózik.
- Csak hát Magda az ellenkezőjét állítja, ön arra kényszerítette, hogy titokban altatót töltsön Aszenov italába. Tanúvallomása megvan - írásban, és elég jól olvasható.
- Ismert dolog előttem, hogy a Magdához hasonló törvénysértőket, régi klienseiket, könynyen rábírhatják, hogy mindent leírjanak, amire csak
utasítják őket. Annál is inkább, mert dühös rám ...
- Önt általában olyan emberek veszik körül, akik teljésen alaptalanul dühösek magára, Manev. A kezét-lábát töri, hogy jótéteményekkel
és bölcs tanácsokkal halmozza el mindannyiukat, ők pedig ... Az az érzésem, hogy még a tulajdon
bátyja is elhidegült öntől egy kissé. Hogy Dóráról ne is beszéljünk. Ami pedig a rágalmazását , illeti, hogy Magdára nyomást gyakoroltam, ezt
a rágalmat a bírósági tárgyalásra tartogassa.
Filip céltalan tekintettel a hátam mögé mered. Az az érzésem, magányra vágyik, hogy ismét átgondolhassa vádjaimat, mérlegelje, mit érnek a birtokomban levő tárgyi bizonyítékok. Ebben az esetben nem lenne rossz, ha egy pótlólagos porciót tálalnék neki.

A hamutartóban elnyomom a soros cigarettát, és mereven az íróasztal túloldalán ülő férfira meresztem a szemem.
- önnek még sikerül nyugodtan viselkednie, Manev, azonban nem a jellemszilárdsága, hanem ama meggyőződése miatt, hogy ez idáig semmi komoly veszedelem nem fenyegeti. Továbbra is hisz kombinációjának megtámadhat tatlanságában. De a kombinációja nem megtámadhatatlan, egyebek közt azért sem, mert benne nem
egy ember vesz részt. Nem ön tartja a sorsát a kezében. Az ön jelenlegi sorsa egy másik ember kezében van. És ez a másik ember nincs itt, és önnek semmiféle esélye sincs arra, hogy érintkezésbe lépjen vele, hogy befolyásolhassa, vagy - ha rákényszerül - elintézze.
Manev, ez a másik ember fogja eldönteni az ön sorsát!
Megnyomom az íróasztalon levő csengőt, és utasítom a hadnagyot:
- Vezessék el!
A csapás erős, és Filip egyébként is észlelte, noha arca egy pillanatnyi megszeppenésen kívül semmi mást nem árult el. Ahhoz, hogy felfogja ennek a csapásnak a teljes erejét, időre van szüksége, és neki most lesz ideje. Az a bökkenő, hogy jómagam állok rosszul az idővel. Mert hatásos knock öutom egyelőre meg van kérdőjelezve. Két dologra van szükségem ahhoz, hogy visszavonhatatlan hatása legyen. Két
dolog kell. Kettő.
Ránézek az órámra, aztán rövid beszámolóra átugrok a főnökömhöz.
- Vártalak. Ülj le - mondja kurtán az ezredes, ami az ő-rejtjeles nyelvén annyit tesz:
Csak most jelensz meg? Régen el kellett volna

jönnöd. Hát ezt nevezik gyors munkának?
Leülök, és hozzákezdek tömör beszámolómhoz
a nyomozás alakulásának legújabb
mozzanatairól.
. - Gyújts rá, ha akarsz - dörmögi engedékenyen
a főnök a beszámoló vége felé. Ez azt jelenti:
Rendben, elismerem, hogy nem vesztegetted
fölöslegesen az időt.
- Reménykedjünk, hogy már a végén járunk -
sóhajt fel az ezredes, amikor befejezem
a mondókámat. - Terveddel elvben egyetértek.
De amikor azt mondom, yelvben, úgy értem,
pontosan a szabályzat szerint. Te, Antonov,
szakértő vagy a munkádbán, de néha az a
benyomásom, hogy okosabbnak képzeled
magad
azoknál, akik , azt a szabályzatot megalkották.
A külföldi állampolgárral tapintatosan járjatok
el. És mellesleg semmi önkényeskedés.
E szokatlanul hosszú előírás után a főnök az
íróasztalához indul, amivel azt jelzi, hogy a
beszélgetésnek vége.
- Sok sikert - mosolyodik el az ezredes,
hogy megmutassa, az építő jellegű beszédtől
függetlenül mi megint csak barátok vagyunk,
és egyáltalán néhány múltbeli bolondság
ellenére bízik bennem.
Lemegyek a lépcsőn a bejárat előtt várakozó
kocsiba, és elindulok megkeresni azt a két
dolgot.
A külföldivel - tapintatosan. Ezt én is tudom, de
az a bökkenő, hogy vannak egyének,
akik úgy válaszolnak tapintatos
magatartásomra, hogy tökéletes
tapintatlansággal az arcomba
nevetnek. Mit csináljak velük? Tudják, hogy
nem viselkedhetem másként, és ezért nem
hatódnak meg jólneveltségemen.
Betérek- az egyik külkereskedelmi vállalatba

egy barátomhoz, akivel már tegnap folytattam
némi beszélgetést, azonban nem jutottam semmi
biztatóhoz. Most megpróbálok rátukmálni
néhány iránymutató eszmét, de ő tehetetlenül
vállat von, azt
hajtogatja, tudom, tudom, majd
meglátjuk, nem mondhatok semmit, és
egyáltalán, hangos leltárt készít mindazokról az
élősdi szavacskákról, amelyek a kötelezettségek
elhárításakor használatosak.
- Bent van az igazgató? - kérdem.
- Minek neked az igazgató? Ő is ugyanazt
fogja mondani.
- Lehet, de a saját fülemmel akarom hallani.
Az igazgató valóban majdnem ugyanazt
mondja, azonban kissé biztatóbb árnyalattal.
- Rendben, megpróbáljuk -- hátrál meg
nagy nehezen, amikor erőkifejtésem eléri a
csúcspontját. - Nem ígérek semmit, mert semmi
sem függ tőlem, de megkeressük a módját.
Há az érdekei erősebbeknek bizonyulnak az
érzéseinél .. . Mindenesetre megkíséreljük.
Borongós hangulattal távozom, mert a két
dolog közül az első továbbra is vizes
szappanként siklik ki a markomból. Az a baj,
hogy megvan
annak az esélye, hogy estére teljesen, egyszer és
mindenkorra kicsússzon a kezemből.
Marad a második. Ott legalább nem kell
tapintatot tanúsítanom, ami különben is
hiányzik
nálam. Nálam van a kezdeményezés. Mellesleg
minden a kezemben van a keresett eredmény
kivételével.
, - A, önök még mindig a reggeli toalettel
foglalatoskodnak? - eresztem meg barátságosan,
amikor a két legény szobájába lépek.
Monjo tulajdonképpen már felöltözött, és az
utolsó simításokat végzi szalmasárga fürtjein,

miközben fürge ujjaival a tükör előtt kócolja a haját. Szpasz ellenben még az üveges éjjeliszekrény előtt ülve villanyborotvával borotválkozik. A
Szobában, mint minden legénylakásban a reggeli toalett idején, olcsó kölni illata terjeng. A magnetofonból szokatlanul halkan a brazil szamba ismert taktusai áradnak, amit nem épp sikertelenül a villanyborotva enyhe zümmögósc kísér.
Monjo megpróbálkozik egy mosollyal, motyog egy esetlen „jó napot-ot. Szpasz futólag pillant rám, és tovább folytatja ai ápolási műveletet.
- Szimeon - mondom -, te, úgy látó készültél. Arra gondolok, hogy ha vai elintéznivalód, nem akarlak visszatai
Monjo sietve elpárolog, én pedig a heverőjére, amelyet, bármenny lenül hangzik, nagyjából-egészéi
- Hát, a barátja magára al tudomása van róla? Az utol.se tuk el a határon.
Szpasz egy pillanatra feli műveletet, és rám.néz:
- Kiről beszél?
- A legjobb barátjáról - Filipről.
- Elfogták a határon?
- Szó szerint.
- Nem vártam tőle, hogy ilyesmit csinál dörmögi Szpasz, és újból dörgölni kezdi az arcát a zümmögő készülékkel.
- Mit nem várt tőle? Azt, hogy átlóg a hátáron, vagy hogy cserbenhagyja önt?
- Mi az, hogy cserbenhagy? Nem vágyok kiskorú!
- Az életkor - meg az értelem, két különböző dolog - válaszolom homályosan. - Arra gondoltam, hogy itthagyta önt, miután jól

eláztatta.
- Nem értem, miről beszél - feleli Szpasz.
Eléggé leköti a foglalatossága, mivel ebben
a pillanatban a legkényesebb részhez ért, az orr
és a felső ajak közti területre. Türelmesen
kivárom, hogy befejezze, ezzel lehetőséget
nyújtok a
beszélgetésbe való bekapcsolódáshoz.
- Nem érti, hogy elárulta önt? No, nézze
meg az ember. Noha azt állítja, hogy nem
kiskorú, mégis gyereknek tetteti magát. Közös
menekülés,
közös zsákmány - mindennek vége,
nem elég világos? Az ön számlájánaz egyetlen
pozitívum: a bűntény.
,- Milyen bűntény? - emeli rám pimasz
tekintetét Szpasz, mielőtt az áll lenyírásához
fogna. - Hiszen
már elmagyaráztam önnek. Magamtól mentem
önhöz, és mindent elmondtam.
- Egy újabb hazugságot mondott el nekem.
És mivel ellenvetés, nélkül elfogadtam,-úgy
döntött, hogy bevettem a hazugságot.
Egyszerűen
nem akartam nyugtalanítani, Vlaev, ezért
elhalasztottam az ellenőrzést. Aztán mégis
megejtettük,
habár nem én személy szerint, de így
is dugába dőlt az önkéntes beismerés trükkje.
Azon a napon, amikor ön itt, Szófiában
összeveszett és kibékült Antoanetával, ugyanez
az Antoaneta
egy kellemes társasággal Borovecben,
és nevezetesen a Balkanturiszt szállodájában
tartózkodott. Nem is volt arra szükség, hogy
Antoanetáig jussunk, így is megállapíthattuk
a tényállást. Micsoda balszerencse, nemde?
Részvéttel nézek rá, de ez nem hatja meg.
Továbbra is az álla nyírásával foglalkozik,

azután kihúzza a borotvát a konnektorból, kifújja
a szőrszálakat a rács közül, és elteszi a
dobozába a masinát - mindezek a műveletek arra
kellenek, hogy ideje legyen észhez térni a
büntetőrúgástól.
- Egyébként - mondom, hogy segítsek rajta - ez
a második eljövetel több volt, mint ostobaság. Az
elsődleges hazugság - hagyján,
még elmegy. Az ember bizonyos személyes
megfontolásokból is hazudhat. De amikor ugyanez
az ember újból eljön, hogy a füstbe ment
magyarázatot újjal cserélje fel, ez már egy olyan
sorsdöntő törekvése volt, amely a nyomok
eltüntetését célozta. Természetesen, Filip nem fajankó, és
amikor azt tanácsolta, hogy jelenjen
meg nálam - mert éppen Filip adta önnek ezt
a tanácsot -, az ön barátja nagyon jól tudta,
hogy a gyanú ön iránt ettől végzetesen megnő.
Ön azonban neki egy fabatkát sem ér. Filip csak
önmagával törődött. Időre volt szüksége a
diszszidálás előkészítéséhez és végrehajtásához, és
éppen azt az olyannyira nélkülözhetetlen időt
kapta, vagy remélte megkapni az ön ismételt
tanúskodásától. Mert egy új tanúvallomás újabb
leellenőrzéseket feltételez, tehát elpereg még
néhány nap, Filipnek pedig éppen ez a néhány
nap kellett. Világos?
- Filip nem tanácsolt nekem semmit
folytatja a csökönyösködést Szpasz. - Ami pedig
Antoanetát illeti. .. Igaz, hogy Borovecben
volt, de még éjjel hazament,, és én valóban
jártam nála, és ...
- Álljon meg - szakítom félbe. -- Az erre

a kérdésre vonatkozó hazugságokra nincs szükségem, annál kevésbé, mert mindet meg tudom
dönteni. Ön nem járt Antoanetánál, azonban ez már a múlté. Most a gyilkosságról van szó.
- Akkor beszélgessen a gyilkossal!
- Éppen ezt teszem - válaszolom nyugodtan. - Ebben a pillanatban a gyilkossal beszélgetek, Vlaev.
Szpasz felkel a helyéről anélkül, hogy rám nézne. Sápadt arca egészen viaszfehérré vált:
- Kimehetek megmosakodni?
Ennek az embernek a pimaszsága nem ismer határt. Ahogy az én türelmem sem.
.- Van idő - mondom. - Ha már délig várt ezzel a művelettel, akkor várhat még egy keveset.
Szpasz megint leül az éjjeliszekrény melletti székre, közben csökönyösen, továbbra is elkerüli a
tekintetemet.
- Ha pedig egyszerűen azt akarja ellenőrizni, hogy vajon szándékomban áll-é önt azonnal letartóztatni, megnyugtathatom: jelenleg nincs ilyen szándékom. Azt akarom, hogy magától jöjjön el, és tálalja a beismerő vallomását. Megvan az okom rá. Tulajdonképpen őn nem tud
annál értelmesebb dolgot tenni, mint hogy beismerő vallomást tegyen. Ön már nem tud többé
tanácskozni Filippel. Filip a markunkban van. És most legelőször vele kell foglalkoznom, mert számomra fontosabb az értelmi szerző, mint a végrehajtó.
A remény valamiféle halvány sugara tűnik át Szpasz arcán. A fuldokló reménykedése a jól ismert szalmaszál láttán. A nem éppen fejlett agytekervényekben ebben a pillanatban nyilván

átfut a homályos találgatások árama: talán Filip nem is akart disszidálni, talán mindez, ami elhangzott, csak feltételezés, nélkülözi a valódi tényeket, talán . .. talán . . . különben egy gyilkossággal vádolt személyt miért hagynának szabadlábon?
Űgy gondolom, ideje lehűteni az eszeveszett remények hevét:
- Vegye tekintetbe, hogy a halasztás nem más, mint halasztás, és ezt egy ésszerű megoldás figyelembevételével kapja. Tulajdonképpen az egész ügyet oly módon szervezték meg, hogy a letartóztatása már a kezdet kezdetén elrendeltetett. Az ön Filipje a játékban már a kezdet kezdetén fenntartotta önnek a vesztes szerepét. Már a kezdet kezdetén jégre vitte önt, s olyan gálád módon, hogy saját maga számára megdönthetetlen alibit teremtett, önnek pedig nagylelkűen olyan ostoba önvédelmet tákolt össze, amely az első. érintésre összedűlt. Vlaev, a barátja az orránál fogvavezette önt, akár egy tökkelütött fajankót.
Felállók, és anélkül hogy egyetlen pillantásra méltatnám az izompacsirtát, távozom a legénylakásból.
A kapuban nagy meglepetésemre majdnem beleütközöm a türelmesen várakozó Monjóba.
- Meg akartam önt kérni valamire ... Még arra is gondoltam, hogy felkeresem önt a hivatalában, de aztán elbátortalanodtam ...
A fiatalember szaggatottan beszél, majd elhallgat, megrándul az orra meg az ajka, mintha a láthatatlan, de szemtelen legyet akarná elhessenteni. Sápadt, szeplős arca a

feszélyezettség
meg a nyugtalanság közti lelkiállapotot fejezi
ki.
- Pontosabban miről van szó?
- Hát... hogy ne értesítsék az apámat...
én, tudja, már megígértem neki, hogy
rendszeresen eljárok majd az előadásokra... és
egyáltalán ...
- Hát akkor? ... Ámbátor, amennyire tudóm,
rendszerességet csak a Brazília meg a
környékbeli kocsmák látogatásában tanúsít.
- Már felhagytam ezzel. . . Számomra, tudja, ez
egyszerűen az unalomtól való ménekülést
jelentette...
- Én pedig azt hittem, hogy az unatkozásban leli
a kedvét. Egyébként mibe unt bele?
A saját lustaságába?
- Való igaz, szörnyen lusta vagyok a tanuláshoz
--A ismeri be hirtelen Monjoí - Talán az
az oka, hogy találomra jelentkeztem az
egyetemre, egyszerűen azért, hogy csak
jelentkezzem
valahová. Pályát tévesztettem.
- Nem ön az egyetlen - dörmögöm. - De
ha eltévesztett egyvalamit, ne tévessze el az
egész jövőjét. Fejezze be a tanulmányait, aztán
majd gondolkodhat a továbbiakról.
- Így is szándékozom tenni. Sőt nemegyszer
szilárdan el,is tökéltem ... De aztán más
hangulatok uralkodtak el rajtam. Az életet
értelmetlennek
kezdtem látni, és ...
- Aha, bölcseleti fejtegetésekre adta a fejét: Az
élét mint olyan stb. Vagy talán az volt
a témája, hogy A fejlődés mint az öngyilkosság
felé való haladás?
- Erről valaki mesélt önnek.
- Nincs ebben semmi csodálatra méltó. Az
ön filozófiai meglátásai már bizonyos

népszerűségnek örvendenek. Hát, még nem üdvözölhettem
ezeket a tételeket a filozófiai folyóiratokban, de
már beléjük botlottam néhány tanúvallomásban.
- Bizonyára Liza kihallgatásakor hallotta.
- Liza? Egy szerelem története?
- Valami ilyesmi - ismeri be Monjp. - De
ez már lezárt ügy. Liza nem volt nekem való.
Én sém neki. Ő csak a gyakorlati dolgokra
gondol, a mindennapi életre, a tárgyak világára, engem az
eszmék izgatnak, a dolgok értelmét keresem, érti? ...
, - És hol keresi a dolgok értelmét, ha szabad
kérdeznem? Ahhoz, hogy megkeresse a dolgok
értelmét, úgy gpndolom, legelőször is meg kell
ismernie a dolgokat. Aztán meg, ha az ember
úgy él, hogy egyedül arra gondol, hogy meg fog
halni, akkor mi értelme élni? Jobb, ha rögtön
a végcél felé törekszik.
- Ilyen gondolatok is foglalkoztattak -. ismeri el
szerényen Monjo.
- Csodálatos. Végigjárta tehát a gondolat
mirfden útját a normális gondolatmenet
kivételével. No de hát nem érik meg a fáradságot,
banálisak .
- Ezt nem állítom. Azonban ezeket a dolgokat
készen kapjuk az egyetemen . .
- És mivel készen kapják, fintorognak tőlük.
Ezeket nem adták ingyen, Szimeon. Megszenvedtek értük
az emberek, és érdemes elgondolkozni rajtuk.
No de bárhogy legyen is, ha
engem kérdez, a gyakorlati dolgokhoz való
viszszatérésnek nem fogja kárát vallani. Az előadásokra,
a vizsgákra meg egyáltalán erre az egész
unalomra gondolok.

- Én is így határoztam. Őszre leteszek minden vizsgát. Noha semmi kedvem sincs jogot tanulni. Örült egy dolog . .
- A jog?
- Nem, a lustaság. Arra gondolok, ha máshová jelentkeztem volna ...
- Inkább arra gondoljon, hogy mit ígért az apjának. A többi meg majd csak elrendeződik ...
Biccentek, és beszállok a kocsiba.
- Gyerünk a hivatalba!
Tehát a két dolog közül a második is kérdéses. No de ezt előre láttam. Nem marad más hátra, várnunk kell. Örült egy dolog, ahogy Monjo mondja, azonban így van: az egész kombináció töviről hegyire világos előttem, de semmit
sem vagyok képes bebizonyítani, és az egyedüli dolog, amit tehetek, hogy úgy irányítom a gépezetet, hogy a gyilkos saját maga tálalja a
bizonyítékokat. De hogy mikor lesz ez, és lesz-e egyáltalán - érről a kérdésről csak a gyilkos tudna tájékoztatni.
Talán megcsinálja - gondolom, de nem a gyilkosra, hanem Monjóra értem. Talán befejezi az egyetemet. Olyan benyomást kelt, mint aki szilárdan eltökélte. Habár... És már látom is magam előtt ezt a Monjót, látom, amint unottan magol, amint levizsgázik, abból, ami nem érdekli, és aztán bosszúsan végzi munkáját, amely nem érdekes a számára, és egész unalmas élete nyomasztja, egyszer sem érzi az öröm legkisebb jelét sem, és még csak fel sem tételezi,
hogy a munka unalmon kívül mást is kiválthat az emberből. Hát persze, ha nem adja ivásra a fejét, egész tiszteletre méltó állampolgár lesz belőle - feleség, gyerekek, délutáni itókázás és mulatságok rokoni körben -, egy tiszteletre

méltó, félig rokkant ember, mint annyian
mások, mert nem oda került, ahová hajlamai irányították,
mert nem figyelt oda a hajlamaira
olyan mértékben, hogy. meghallhassa a
hangjukat, csak azért, mert vakon a szokásos úton indult el -
diploma, kinevezés, tetszetős fizetés.
Hát mit tehetünk - mondom magamban
bátorítóan. - Így van ez. Mindenki nem tanulmányozhat
hullákat, ahogy te, meg nem kutathat
gyilkosok után. Kevés olyan szerencsés ember
van, mint te, Petar!
Künn már alkonyodik, és dolgozószobám
ablaka kékessé vált, mintha nem üvegből, hanem
porcelánból lenne.
Megnyomom az íróasztalomon levő gombot,
és közlöm a belépő hadnaggyal:
- Hadd jöjjön be. És légy szíves, gyújtsd
fel a villanyt!
A hadnagy felkattintja a kapcsolót. A szoba
lakályosabb lett, az ablak még inkább elsötétedett.
Bevezetik Filipet.
- Üljön le.
Leül, kívülről ugyanolyan nyugodt, mint
amilyen reggel volt, de most ehhez a nyugalomhoz
a feszültség enyhe megnyilvánulása társul.
Néhány óra lakat alatt, különösen kezdetben, mindig
hatásos.
Az irataimmal kezdek el foglalatoskodni,
amelyek, köztünk legyen mondva, semmiféle
iratoknak nem nevezhetők, valamilyen
stencilezett rendelkezések, semmi közük a mai
feladatomhoz,

úgyszintén a lehetséges elkövetkezendőkhez
sincs. Hadd üldögéljen így a vendégem, szedje
össze a
gondolatait, szokja meg a
környezetét.
Valóban üldögél, kissé feszélyezett, mert
szokásommal ellentétben nem intézek hozzá
egyetlen szót
sem, még csak gyilkossággal sem vádolom. A
nyakkendője eltűnt. Az arca enyhén
acélos árnyalatot nyert a kiserkenő borostától.
Fáradtan és mereven néz lefelé. Egyszóval, a
világfias külső romlásnak indult.
A telefon élesen és hosszan csöng. Na végre.
Felemelem a kagylót:
- Én vagyok ... Igen ... Igen ... Derék ...
Igen, végre... Ha még egy telefoncsöngés
lenne. Agyamban ostoba módon egy
gyermekdalocska emléke úszik elő:
Zim-züm-zöm,
a méhecske jön.
A tanító néni a parki sétányon vezetett minket,
és mi kézen fogva, párosával, úgy totyogtunk az
illatos
virágágyak mellett, mint a kiskacsák, és
énekeltük:
Zim-züm-zöm,
a méhecske jön.
Sőt „jöm-öt kellene mondani, hogy
tökéletesebben rímeljen. Most pedig gyilkosok
üldözésével
foglalkozom.
Mintha kitalálta volna az óhajomat, a telefon
ismét csöng. Felemelem a hallgatót, azonban
némi csalódással állapítom meg, hogy Dóra az.
- Antonov elvtárs? Végre sikerült elérnünk.
Már néhányszor kerestük . . . persze nem
hivatalosan . . . Szeretnénk meghívni, én meg
Marin, hogy

jöjjön el vacsorára . . . persze ha önnek is
kellemes . . . nem tesz semmit, jöhet később is ..
. egyáltalán,
amikor végez.
A telefon kicsit berreg, és a vonal meg-
megszakad. Arról van szó, hogy az én
készülékem
nem nagyon szokott hozzá az ilyesfajta
beszélgetésekhez, és kényelmetlen neki
magánjellegű
társalgást közvetíteni. Mégköszönöm a
meghívást, és sietve leteszem, hogy
felszabadítsam a
vonalat a hőn óhajtott beszélgetés részére. 0,
jaj, a készülék aljasul hallgat.
- Még egy látogatót várok - magyarázom
Manevnek, hogy ne feszélyezze magát. - Ezért
még egy kicsit türelemmel kell lennünk, kivéve,
ha van valami mondanivalója.
- Nincs, abszolút nincs.
- Kár. Nyilván sejti, hogy a másik, akire várok,
a gyilkos másik fele. Az ön esetében, amint
tudja, a gyilkos két egyénből áll: a terv értelmi
szerzőjéből és a végrehajtóból. Pontosabban
mondva: Filip Manevből és Szpasz Vlaevből.
- Felügyelő elvtárs - mondja az íróasztallal
szemközt ülő férfi fáradtan, de nyugodtan
-, ön egy teljesen téves gondolatmenetet követ...
- Valóban?
- Egy teljesen téves gondolatmenetet, minden
tény ellenére, és minden bizonyíték nélkül.
- Lesznek majd bizonyítékok is, ne féljen.
Ezek az ügyek, ön is tudja, nem oldhatók meg
bizonyítékok nélkül.
Ismét elmélyülök a stencilezett rendelkezésben,
és nem kis meglepetéssel fedezem fel, hogy
még a múlt évben keltezték. Valamelyik nap
már ki kell takarítanom ezt a fiókot.
Az aj tón, kopogtatnak, és nyomban belép egy

rendőr:
- Előállítottuk, alezredes elvtárs.
- Hozzák be!
A szobába Szpasz lép be, a rendőr befelé noszogatja. A kezén bilincs. Az izompacsirtával olykor résen kell lenni, mert a bútorok pénzbe kerülnek.
- Jöjjön már ide!
Szpasz kedvetlenül közeledik, kissé szétterpesztett lábakkal ringatózik eme ingatag világ
fedélzetén. Ezt a fiút nyilván a sírig fogja kísérni a makacssága. Nem az akarata, hanem ostoba
makacssága hajtja arra, hogy oda menjen, ahova kedve tartja, és ahogy kedve tartja, szemben a többiek akaratával, hogy megmutassa,
nem akárki ám.
- Hol van?
A rendőr belenyúl a zsebébe, kivesz valamilyen zsebkendőbe burkolt tárgyat, és az íróasztalra tesz
egy súlyos arany karórát meg egy súlyos arany karóraszíját. íme, végre itt van a bizonyíték, amely
áthidalja a ,két dolgot, melyek
egy pillanattal ezelőtt még tudathasadásosán különváltak -- az ötödik emeleti szoba és a gyükos, aki
ott ténykedett. Filip, aki eddig erőfeszítést tett arra, hogy a földre szegezze a tekintetét, most az órára
néz, aztán megvetően végigméri Szpaszt, mintha azt mondaná: Ostoba!.
Szpasz viszonozza a pillantását. Az övé határozottan ezt jelenti: Gazember.
Nincs arra lehetőségem, hogy végig figyelemmel kísérjem ezt a süketnéma-

párbeszédet, mert
az ajtóban megjelenik a hadnagy, és int.
- Tartsd szemmel őket! - utasítom a rendőrt, és
kilépek a folyosóra. Tehát elmarad a
telefoncsengetés.
Barátom a külkereskedelmi vállalattól
személyesen intézte el a dolgot. Vele
van az egyik kollégám is. Ketten továbbítják
nekem a szükséges adatokat, a szóbelieket és a
tárgyiakat,, és én sietek vissza a
dolgozószobámba, hogy ne -untassam a
vendégeket. Most már a
birtokomban van ama két dolog második része
is, és ez az újabb híd a gyilkos és tette között,
még egy
azokból a bizonyítékokból, amelyeket
,,perdöntő-nek neveznek.
- No, Vlaev, tehát mégiscsak úgy döntött,
hogy tálalja a tanúvallomását, habár nem
egészen önként. Az óra előkerült, más szóval, az
ön szerepe a gyilkosságban a napnál világosabb.
De mi történt a dollárokkal? A rejtekhely
kiürült, nemde?
- így , jár az ember, ha gazemberekkel
kezd ... - sziszegi Szpasz, miközben gyilkos
tekintetet mereszt Filipre.
- És ön - mondom, miközben az említett
Filiphez fordulok - nem egészíti ezt ki
valamivel?
- Mindez engem nem érint - válaszolja ridegen
Manev. -Tudja, hogy-egész idő alatt az
őrszobán tartózkodtam.1
- Gazember! - ismétli Szpasz.
- Nyugalom - avatkoztam közbe. - A
szívélyeskedést hagyjuk későbbre. No, Manev,
várom a
vallomását!
- Ami mondanivalóm volt, elmondtam.
Egyéb engem nem érint.

- Önt még azok a bizonyítékok sem érdeklik, amelyekért- annyira- kardoskodott? - kérdezem, és az
órára mutatok.
- Ezek a bizonyítékok nem érintenek engem. Ezek nem érintenek engem. És bármit beszéljen is ez itt...
- Várjon csak! Ö még semmit sem mondott. És jelenleg erre nincs is szükség. Ami mondanivalója van, azt nélküle is tudjuk. Azt is tudjuk, hogy
megtiltotta neki az óra ellopását, mert szerfölött árulkodó ez a tárgy! Az a tény, hogy a dollároktól elkülönítve rejtette el, önmagáért beszél..
- De hol vannak a dollárok? -- kérdi megvetően Filip. - A zsebemben?
- Nincsenek olyan könnyen hozzáférhető helyen. A dollárok ott voltak, ahová nem sokkal ezelőtt Szpasz elugrott ellenőrizni, hogy ön vajon valóban elemelte őket, vagy sem. Persze nem találta meg a dollárokat, éppen azért, mert ön tényleg elemelte. Csupán ön elővigyázatosabb Vlaevnél, és nem vállalta annak kockázatát, hogy a
saját zsebében vigye át a határon
a dollárokat...
- Rendben, hol vannak ezek a dollárok?
Filip láthatóan kezdi elveszteni a türelmét.
- Itt vannak - válaszolom, miközben előhúzom a zsebemből az előbb kapott borítékot,
és megmutatom az összehajtogatott
bankjegyeket.
- És ezekre a dollárokra rá van írva, hogy az enyéimek, hogy én emeltem el, meg miegymás?
- Természetesen nem, ilyen felirat nem szerepel a bankjegyeken. De ezt tartalmazza az ön jó ismerősének, Knaus osztrák állampolgárnak

írásba foglalt vallomása, akinek azért adta át, a dollárokat, hogy átvigye a határon, és visszaadja önnek Ausztriában. Elolvashatom önnek sebtében ezt a tanúvallomást...
Előveszem a tanúvallomást tartalmazó iratot, de nem azt nézem, hanem Filipet. A nyugodt tartás már csak gépies grimasz. Manev tekintete zavarossá vált a nyugtalanságtól, állkapcsát idegesen összeszorítja. De mégis talál erőt ahhoz, hogy elernyessze, és azt morogja:
- Ha inkább hisznek egy külföldinek, mint egy bolgár állampolgárnak ...
- Hát eszébe jutott, hogy bolgár állampolgár? Későn, Manev. Végzetesen későn.
És az ajtónál álló hadnagyra meg a rendőrre tekintve kiadom az utasítást:
- Vezessék el őket!
De a vacsorához még nincs végzetesen késő. Bár az efféle vacsorák nem mindig jelentenek mennyei gyönyört a számomra. Nem tudom, miért, de valahogy nem kötődöm túlontúl a családi otthonosság és a felhőtlen boldogság közegéhez.
Nyilván szakmai ártalom, azonban nem látom, hogy mit kereshetnék továbbra is ott, ahol a dolgok már elrendeződték, és a beszélgetés a modern építészetről meg a Nemzeti Színház legutóbbi darabjáról folyik. Érdekes beszélgetések, melyek gazdagítják az ember szellemét, csak hát ezekben a társalkodásokban az én szerepem arra korlátozódik, hogy hallgató legyek. És egy hallgatóval több vagy kevesebb nem számít.
Lemegyek a lépcsőn, biccentek az őrt álló rendőrnek, és elindulok a villamosmegálló felé. Mégiscsak el kell ugornom a jövendő családhoz.
Ma - vacsorára, holnap - esküvőre. Sajnos, nem a sajátoméra. Kivéve, persze, ha

megmakacsolom magam, és elhatározom, hogy ezúttal mindenáron kihasználom a munkaszünetet. Egy szerény polgári szertartás. Két aláíró, plusz a tanúk. Csendesen, békésen, nagyvilági csillogás, útra bocsátó beszédek és fanfárok nélkül.
És főleg brazil dallamok nélkül.